92

N.º VI. 45.

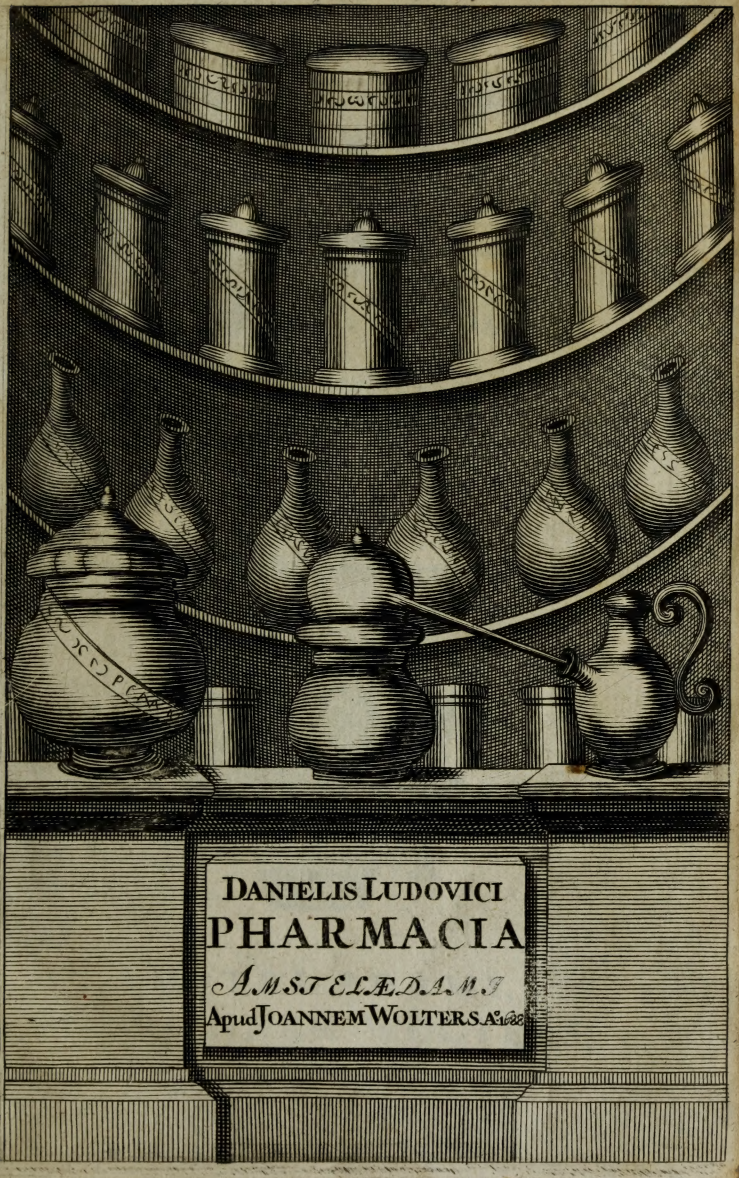
Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/danielisludovici00ludw

Cum moriturus eras, mater, Medicina, Salutis
Non letho eripuit Te, Ludovice, tuo.
Cum Vita aufugit, defuncta est munere demum,
Et dedit egregiis, ne morerére, libris.

Joh. Henr. Hess, Luth.
Smalcaldiæ Rector.

DANIELIS LUDOVICI
PHARMACIA
AMSTELÆDAMI
Apud JOANNEM WOLTERS A°. 1688

N: Sluyter 1707:

DANIELIS LUDOVICI

Medici Ducal. Saxo-Gothan.

DE

PHARMACIA

Moderno Seculo

applicanda;

DISSERTATIONES III.

Editio Secunda.

Cum augmento & Indice locupletiſſimo.

AMSTELÆDAMI,
Apud JOANNEM WOLTERS,
1688.

PRÆFATIO

Ad

LECTOREM.

SImul ac paulo contentius & ex conducto quaſi Praxin medicam adoriremur ; præſertim iis tum in locis ; ubi Pharmacopoliorum apparatu plerunque , Chirurgorum adminiculo perfrequenter , frequentius autem adhuc ſufficientibus Clinicorum impenſis [pro curialium conſueto cum complemento requiſitis,] fere penitus deſtituebamur ; atque adeo ſæpiſſime, [quo in exemplum quædam referamus,] nec continue Febricitantibus ; Pleuriticis , Apoplecticis, Puerperis in ſuppreſſionibus, &c. [etiam plethora præſente, & morbi tempore adhuc commodo] venam ſecare ; nec Colicis , Dyſentericis, Apoplecticis, Nephriticis &c. Clyſteres præſcribere poteramus : nec ob externos illos defectus facultas ſuppeditabat, ut clientes noſtros in languoribus quereliſque ſuis, Extus quidem , tot totieſque (pro ſatagentium quorundam more) variatis Topicis hinc inde perungeremus , aut involveremus : intus vero tot

Remediorum generibus ac Formulis (etiam ad minoris momenti ſymptomata præter realem tamen neceſſitatem directis) quotidie tractaremus; aut ne nihil non egiſſe videremur, diſpoſita ſaltem circa lectulum phalange minus morigeros obvallaremus: id eſt, quo [compendio methodiceque loquamur,] poſtquam hic non dabatur locus ut longas in præviis præparantibus, & (pro primarum viarum ſaburra) ſubſequis internis vel externis Laxativis aut Purgantibus, (pro diſponendo ſcilicet ſubjecto) moras ſecundam conſuetudinem magis, quam ſpecialem affectus exigentiam necteremus: Aut poſt has vel illas venæſectiones; & inter unum alterumve Appropriatum, tot inſuper exoterica ac (genuinarum indicationum reſpectu) revera ſupervacanea, ſæpeque magis noxia, Julebos, Emulſiones, Condita, Mixturas, conſimilesſque Trageas, Morſulos, &c. ſeu liberalioris alterationis, ſeu corroborationis aliarumque intentionum, (at directe hautquaquam tum neceſſariarum,) gratia, in aciem aut pro Colophone tandem produceremus: Vel demum in urgentiorum indicationum complementum diffuſos in Solaria quoque Lunaria Bezoardica, Gemmea, aut in Analeptica Margaritis Gallia, Alchermes, præcio-

cioſioribusve oleis præter rem turgentia, ſumtus faceremus: Breviter, poſtquam ſic quamplurima, quæ vel nonnullarum ſingularitas extulit, vel Practicæ paſſim è Gallorum, Hiſpanorum, Italorum recenſitis collatiſque ſententiis natæ,) nobis Germanis imitanda imperant, inſuper habere cogeremur, ex adverſo vero magnum illud oportet, neceſſitas nos ad neceſſaria tantum atque pauciſſima quædam, præſentiora parabilioraque compelleret, identidemque juberet, ut (ſiquidem officio pariter atque expectationi miſerorum ſatisfacere vellemus,) non ſolum cito, tuto ac jucunde, verum etiam parvo compendioſeque curaremus: Atque viam hanc (quam ab initio tot externæ difficultates ingratiis muniebant) incedentibus, & quæ neceſſitas (licet ob tot omiſſionis peccata trepidantes) docuerat, in regulas vertentibus, res nihilominus ex ſententia, (divina benedictione) cederet, pauciſque aliquot ſpecificis, ac conſimilibus affectus Mechanice quaſi, debitoque tempore oppoſitis remediis, (etiam ſimpliciſſimis) idem efficeremus, quod alibi per multas circumitiones, aut varias pharmacorum accumulationes, (ſæpe minus feliciter) quærebatur: Obſervavimus tum, & ſatis intelleximus, quamplurima in actionibus

nibus noſtris (varia quidem de cauſa varioque prætextu,) communiter imperari vel adhiberi, quæ tamen in rei veritate, plane ſint fruſtranea vel ſuperflua; quoque natura tantum toleret, dum poſtmodum egregie contuliſſe creduntur, (ceu in permultis Venæſectionibus, Purgationibus, Alterationibuſque videmus,) quæque curationis felicitatem aut celeritatem potius protelent; aut ſaltem inſtar Adiaphororum ſemet habeant; non noceant omiſſa, non juvent adhibita. Hæc tamen omnia cum nihilominus multis impenſis, majoribuſque palati ſanitatiſve ſæpe (ſi ita loqui licet,) Vexationibus redimi paſſim cerneremus; commode vero luſtrari vel concentrari poſſe, imo magno decumbentium emolumento debere viderentur: Conjecimus tunc temporis obſervationes & cogitata noſtra in chartas; edituri fortaſſe; ceu juvenes ſolemus. At cum eodem tempore Hermontii, (Deſidum nunquam ſatis laudati flagelli vel ſuſçitabuli) lectio increbeſceret: Glauberus porro in prioribus ſuis de quibuſdam ſimiliter haut inconvenienter moneret; ac poſtmodum Zwelferianæ animadverſiones locupletiſſimæ in publico ſequerentur; abjecimus curam iſtam: donec paucis ab hinc annis nos

non

non nemo denuo ad operis, (tanquam ex alio capite, aliumque in finem ſua tranſigentis,) reviſionem excitaret. Unde horis ſucceſivis reaſſumſimus laborem, & cum recentioribus ſcriptis amplius eadem opera conferendo, hoc quod inde (pro parte quidem Pharmaceutica) natum eſt, divulgari nunc paſſi ſumus: idque eo tandem lubentius, quod poſt laudati modo (& licet ſuppreſſis ſecretis ejus deſtituamur, in pleriſque tamen conſiliis ſuis practicis, ſub accuratiore affectuum penſitatione nihilominus imitabilis) Helmontii, F. Sylvii, Knöfelii, aliorumque verſatiorum monita, ad compendioſiores curationes, aut mage fundatam Praxin (quamvis diverſimode pro locorum aut intentionum ratione) ducentia, nihilominus videamus, diffuſiſſimos illos in curationibus proceſſus, antiquarias ſine probabili ratione traditiones, & ambages ſæpe plus quam gladiatorias adhuc dum hinc inde, non ſine multa decumbentium maceratione obſervari: Dum interim Empiricus forte ſuperveniens, ſimplici ſpecifico vel draſtico, (ceu hodieque Emetica & Opiata timidiuſculis adeo exoſa ſunt,) affectum diu methodiceque ſed incaſſum tractatum tollit: aut eundem alius Medicus, qui agendi modum,

 adhi-

adhibendi tempus, &c. in remediis conſideratius attendit, & naturam morborum curatricem, tunc tantum ubi deficit, juvat; neutiquam vero accumulatis indies pharmacis in lucta ſua turbat, vel impedit, pauciſſimis, & ſæpe vulgatiſſimis percurat; atque hinc Artis ignaris vel Tyronibus non niſi ſecretiſſimis ſua perficere haut infrequenter creditur: quod proculdubio anſam poſtmodo dedit, ut iſti (morbo hodie frequentiſſimo,) tunc demum ſe conſummatos fore credant, ſi hujus vel illius famigeratioris Practici, (præſertim ſuæ domi didentis) Spiritus, Tincturas, Pulveres, Pilulas, &c. formularum deſcriptiones, ſub ſpeciali ſingularitatum expectatione collegerint, & empiricas tantum, neglecta conſummatiori Theoria, curatiorique methodo poſtmodum præſcripſerint. Suſcepti laboris nos non pœnitebit, ſi vel horum ſaltem aliqui pernicioſam iſtam perſuaſionem inde exuant; & vel incidenter comprehendant morbos etiam ſimpliciſſimis ac vulgaribus, æque feliciter curari, dummodo cum judicio, ſecundum ſubjecti naturam atque conditionem adhibeantur. De quibus alibi, (quaſi altera tractationis hujus parte,) in obſervationibus forte noſtris, ſi tempus & valetudo ſuppeditabit, diffu-

diffuſius dicemus. De cætero, quæ in libello de volatilitate Salis Tartari, ante triennium publicato, in interlinearibus fortaſſe nonnullibi obſcuriora viſa ſunt, diſſertatio hæc hinc inde ſimiliter dilucidabit. Quæ vero de Taxis & privata Diſpenſatione, (materia equidem odioſiſſima) ingenue tamen, & in nullius præjudicium hic propoſuimus, obnixe rogamus, ne unquam à quoquam ſiniſtre accipiantur. Nemini ſuum invidemus commodum : nemini opinionem noſtram obtrudimus. Nemo tamen nobis ex adverſo exprobrabit, ſi Medici Medicis majus nonnullibi emolumentum ægrotiſque levamen, (tanquam proximius nobis obſtrictis,) hac tempeſtate voverimus. Et bene ſit omnibus, qui forſitan conſiliis hiſce non indigent; optime autem, qui ſingula dextre interpretabuntur. Nec enim cum ullo temere ſuper hac re unquam litigabimus, bonas horas melius locare gnari, & ſufficientium reſponſionum, (ſub ſingularum pagellarum inter ſe, & cum inſtituto hic noſtro collatione,) probe memores. Si quæ vero conciſius dicta, vel invicem minus contexta videbuntur, attendere talia (ſperamus,) deſinet, quicquid vix binas ſæpe lineas citra interruptionem, (pro con-

ditionis noſtræ ratione,) exaratas benevole intelliget. Quod aliena quædam, ſive ad ſingulas Claſſes directe profecto non pertinentia, in luſtrationis decurſu hinc inde inſeruerimus, ſimiliter ne Lectorem offendat, obnixe rogamus; cum ob materiæ, laborum, proceſſuumve convenientiam, vel ob polychreſtas talium vires aliter fere fieri non poterit. Principio totam materiæ medicæ conſiderationem per tria illa, vulgo ſic dicta regna inſtitueramus. Cum autem in Purgantium, cenſu cunctorum ſimultanea relatio, ſub pagellarum harum recenſione nuper bene ſuccederet, in reliquis titulis idem, quamvis minori ſucceſſu, tentantes, ſemel inſtitutam tractationem de novo revocare per temporis brevitatem noluimus. Si quædam prætermiſſa fuerint, uti non dubitamus, materiæ vaſtitas procul dubio excuſabit, quod de ſingulis ex inſtituto dicturi, quorundam obliti ſimus. De cætero qui mediocriter tantum (ceu incipientem quoque Practicum decet) uſitatoria Diſpenſatoria Pharmacopœias, Chymias, Tyrociniæ, Baſilicas, Armamentaria, Antidotaria, &c. hactenus edita percurrerit; Taxas uſitatiores paulum luſtrarit; Manuali præterea exer-

exercitio ſingula vel potiora ſaltem, Vulcano experientiæque ſucceſſive ſubjecerit, atque ſic præter confuſam notitiam, etiam Odorem, Saporem, Colorem, Pondus atque Molem, realem inſuper (non accidentarium aut putatitium è libellis vel traditionibus,) effectum cujuslibet ſibi indies magis magiſque familiarem reddiderit, defectus iſtos prompte ſupplebit, & ſimul ſententiam noſtram non ſolum in complicatioribus haut difficulter aſſequetur, verum etiam in nonnullis forſitan, pro tractuum ac circumſtantiarum ratione comprobabit. Nec enim opinionetenus, ſe diutina experientia (hic locorum alias liberiori,) forte ſatis (in tantum) confirmati, quicquid horum eſt, ſcripſimus. Gaudemuſque hinc apprime quod in recentioribus quoque verſatiſſimorum quorundam Virorum libellis haud pauca, (ceu in eandem obſervationem in Chimicis Anatomicis atque Mathematicis plures incidere poſſe, novum nunc non eſt,) ſimiliter relata reperiantur : ſiquidem alias nocentius nil exiſtimamus, quam ex unica tumultuaria vel accidentaria annotatione, citra repititu neceſſarias animadverſiones & circumſtantiarum penſitationes quidpiam (à particulari quaſi ad uni-

 verſale

verſale) concludere : cum uni ſæpe nulloque id negotio ſuccedere ſoleat, quod alteri nullatenus; aut non niſi poſt complures repetitiones. Sed hæc de inſtituti noſtri ratione hactenus ſufficiant.

INTRODUCTIO.

QUod per multa Pharmaceutices inſtituta medendique conſuetudines, ſuis equidem de cauſis pedetentim ſuperioribus ſeculis invectæ, moderno nunc Germaniæque noſtræ quamplurimis, præſertim interioribus tractibus amplius haud admodum conveniant, adeo quidem in propatulo eſt; ut quotidiana Practicorum, (eas vel ingratiis interdum obſervantium, aut ſubductiori medendi ratione nonnullibi declinantium,) exempla, totiesque hactenus deſuper quæſitas interpolationes diffuſius adducere, plane ſit ſupervacaneum.

Quod autem nec iſtæ immutationes ſub diverſis pharmacopœiarum, diſpenſatoriorum, &c. item conſtitutionum taxarumve titulis ac variationibus hinc inde uſque dum propoſitæ, requiſitis illis (præſertim nos, clientesque noſtros intimius concernentibus,) adeo ſatisfaciant, aut tot deſideria ſufficienter undiquaque levent, ſimiliter profecto diffiteri nequimus: & in proclivi, ni odioſiſſimum (adeoque præter inſtitutum noſtrum) foret, id per ſpecialiorum quorundam recenſionem & collationem oſtendere.

Breviter proinde ſolum & generaliori quaſi in re liquida pertractatione, (de cætero ingenue ac citra cujuſpiam vellicationem) impræſentiarum perquiremus numne inſuper alia quoque acceſſoria, cautelæ vel compendia dentur, quorum (ad prædicta exercitatiſſimorum Virorum conſilia) acceſſu & obſervatione, totum hoc negotium cum traditionibus conſuetudinibusque ſuis, hodierno rerum ſtatui, quamplurium diſtrictuum exigentiæ, ac ſpecialioribus proximius ſubterverſantium conditionibus ac commodis forſitan adhuc aliquanto magis atque penitius applicari, ſeu ita (quoad ejus fieri poſſet,) informari queat; ut (ſi compendio ſingula conjunctim eloqui voluerimus) *deinceps non ſolis ſaltem urbium emporiorumque affluentiis, aut con-*

finiorum maritimorumque commoditatibus, vel aularum tantum opulentiis, ditiorumve crumenis paſſive reſpondeat; ſed minorum quoque gentium oppidis, interioribus (pauciorumque hinc commerciorum redituumque) tractibus, & gregariorum facultatibus (ſuo quodvis in genere) quadret. Ne porro adhuc dum tot antiquiorum placita, modos ac media, (noſtratibus nunc oppido inconvenientiora,) quaſi præſupponere, aut tenebrarum ſuperioris ævi reliquias, & quæ amplius tunc, (è ſimplici quorundam aſſenſu, vel invaleſcente poſtmodum componendi cacoëthe, nimiave Chymicorum laborum extenſione) nata ſunt, præter ullam neceſſitatem adhuc dum hinc inde retinere videatur; aut ex adverſo Exterorum nunc conſuetudines & topica adſerta, in mediam quoque Germaniam indifferenter, (quamvis more morbove multis hodieque ſat frequenti,) ſimul introducat; vel correctiones (compluribus equidem neceſſarias,) ultra modum tamen, & ad minutiſſima quoque, non ſine fruſtranea laborum ſumptuumque multiplicatione, & ſæpe gratiarum perditione, tantopere extendat; ſicque vel accidentario in cauſa ſit, ut per tot tædioſorum, cariorum, ingratiorum, languidiorum, in ſumma, tot ſupervacaneorum coacervationem, his vel illis de cauſis inſtitutam decumbentium (alias ſatis afflictorum,) fortunæ vel palatum amplius præter rem affligantur; ipſæve curationes (magno Medicorum opprobrio & ægrotorum damno,) haud raro hinc protrahantur. Ne denique paſſivis quorumlibet empiricorum abuſibus indifferenter adeo pateat: vel exotericorum privatos ſolum reditus nequicquam augeat, aut præconceptis iſtorum opinionibus nimium favere vel inniti deprehendatur. Sed (ſub ſalubri nonnullibique laudabiliter cœpta permutatione,) recentiorum potius obſervationibus, cultiori methodo contractiorique Medicationi impoſterum aliquanto intimius reſpondeat: ſobriæ præterea, nec luxurianti Chimiæ, Polychreſtorum & euporiſtorum ſufficientiæ, noſtratium denique conſtitutioni, ſpecialioribusque eorum (pro territoriorum ratione) requiſitis, ac teneriorum ſuſpiriis, miſerorum neceſſitatibus, profeſſionisque noſtræ gratioſiſſimis

pro-

promiſſis proximius, & ita adaptetur, ut quod rei caput atque ſumma eſt, ſeculi moderni, & immediate magis hic implicitarum perſonarum (curantium aut curandarum) majorem aliquanto, quam alienigenarum hic conſuetudinum vel perſuaſionum rationem habitam ſuiſſe, indies magis magiſque compareat.

Magna equidem ea ſunt poſtulata: nec adeo abſurdi ſumus, ut vota unquam perfecte conſummari poſſe credamus; tantum abeſt ut acceſſoriis hiſce cogitationibus vel obſervationibus ſimpliciter ſic & inſolidum reſponſura putemus: qui probe gnari ſumus deſultatoriæ vulgarium, vel terrenis nimis adhærentium animarum variationis ſeu circumcurſitationis, & quomodo communiter partim eant, qua (vel cum diſpendio burſæ ſanitatisve) itur: partim vero ſalvatorem ſibî unde unde quærant, qui pro concepta opinione ſeu citius, ſeu jucundius, minutiorive precio curet, aut ſe curare poſſe ſtrenue tantum mentiatur. Nec infrunitam; & à nobismetipſis ſæpe per publicatos noſtro idiomate libellos Practicos atque Chimicos, (egregio caritatis zelo) fomentatam licentiam, unquam (etiam ubi maxime cavetur,) inſolidum ceſſaturam ſperamus. Sufficiet nobis, dum ad exhauriendum tot requiſitorum ambitum typus hic noſter plenarie vix ſufficiet, *ſi aliqua ſaltem è reſiduis incommoda hinc nonnullibi amplius impediantur vel detruncentur; & Medicis ægrotisque tantum aliquot emolumentorum quæſitorum manipuli ulterius accreſcant: vel ſi tertius quiſpiam (uti dies diem docet, & quæ noſtro nunc quadrant, ſequiori forſan ſeculo haut adeo convenient,) inſtituta cujuslibet (publico bene volentis) cogitationum collatione, perfectius aut accommodatius quidpiam, pro temporum ac tractuum ratione, deinceps eruat: aut tandem ſi modo (ab una quidem parte) Incipientes ſolum aliqui (in vaſta tot remediorum confluge, hyperbolicaque complurium commendatione, circa potiorum aut contra-*

ctiori

ctiori praxi aptiorum delectum perfrequenter hæſitantes,) modum hinc qualitercunque ſaltem invenerint, qui per Euporiſta Polychreſta debite ſecuriusve incedere, vulgatiſſimas Secretorum jactitationes aut venaturas contemnere, aut Myrothecium quoddam privatum, parvo conſtans, & compendioſum ac ſufficientiſſimum tantiſper ordinare, aliisque præterea Eupraxias adminiculis actiones ſuas ſæpius notatis diſtrictuum ac clientum circumſtantiis aut deſideriis paulo penitius applicare queant: ſique demum (& ab altera parte) ſecus ſentientes, & vulgaribus medicandi modis conſuetudinibusque nimium fere adhuc dum nonnullibi dantes, inde quavis ratione videant, eam nondum eſſe, aut unquam fuiſſe rerum ac traditionum Pharmaceuticarum perfectionem, aut abſolutam quaſi neceſſitatem, ut (licet iſtis hactenus autoritas pene authentica, cum ficta temporis præſcriptione, nonnullibi, præſertim ab alterius ordinis aut profeſſionis hominibus fuerit, attributa) immutari tamen inibi quidpiam, vel interpolari, detrahi, aut (ſpecioſiorum quoque) quædam penitus omitti nequeant, neve debeant.

Proinde, (quo opinionem noſtram aut poſtulata; experientia diutina haud deſtituta, pro qualicunque potiorum adhuc deſideriorum complemento quaſi, tantiſper proſequamur:) *ſi primo è vaſta illa officinalium, per ævorum aliquot decurſus congeſtorum, aut hoc ipſo ſeculo, (variationis correctioniſve cauſa Pharmacopoliis amplius propoſitorum, & adhuc dum inde finitorum ſylva, tantum pauca quædam, at in quavis claſſe potiora efficacioraque, quouſque licet gratiora, & vernacula, aliasve parabiliora ſimplicia, Simplicibuſque propinquiora polychreſta ſeligerentur: ſecundo, ſi (inter hæc) Compoſita, quæ revera certos in affectus aut circumſtantias neceſſaria videbuntur,) ut numero haud adeo magna ſunt, ita ſerio deinceps ſecundum compendioſiores nunc, & naturæ artique magis conformes modos atque proceſſus, citra conſuetas*

tas ambages & vanas ſumptuum profuſiones præpararentur: ac tertio°, cuncta hæc tolerabiliori, quam hactenus paſſive factum eſt, Taxa ſeu precio venundarentur: ſique quarto demum iſta medicaminum, (proprie dictorum, & pro curationis decurſu rever a requiſitorum) Præparatio ac Diſpenſatio, oculatis ipſius medici manibus ac præſentaneæ pertractioni (ni forſitan vulgaribus prægnantiores ab utraque parte rationes alicubi obſtent,) inſolidum relinqueretur : atque adeo in paucis tantum hiſce quædam immutatio, (publico, tam proficua quam neceſſaria,) pro cujuslibet territorii ratione inſtitueretur: (*æque ac tota nunc die Theoretica noſtra, imo ipſa ſpecialis Methodi medendi præcepta ſub novis indies experimentis & obſervationibus,*) *interpolationi necdum finita ſimiliter ſubjicimus; & Politicæ (Pharmaceuticis illis ſane longe conſummatiores, antiquiores, ſanctioreſque) conſtitutiones tempori publicæque ſaluti, ſuperioribus annis immane quantum ceſſerunt, ampliuſque cedunt*:) Omnino tum putamus, quod paucis hiſce ſi, tranſactis, (ſimul tamen *quæ Medicum Chriſtiano-Politicum decent, & ab aliis fuſius, præſertim de fugienda moroſitate, negligentia, avaritia, & jactantia, in fine claudicante, traduntur, obſervatis*;) Totum hoc negotium cum difficultatibus ſuis, (adhuc dum per quaſvis conſtitutiones paſſi inemendabilibus,) inſigne plane ſenſuum ſit levamen: quodque per iſthoc medicandi genus quamplurimis; (hujuſcemodi accommodationis per quam indigentibus) tractibus, pleriſque ſimiliter ac potioribus Temporum nunc; ac Clinicorum requiſitis admodum hinc ſatisfieri queat. Nam, (quo potiora ſaltem expendenda proponamus,) *principio ægrotantibus (in notoria hodie Rei pecuniariæ anguſtia ac tantum non omnium hinc pluſquam quotidianis querelis,) complures exceſſivæ ſupervacuæque expenſæ reduci ſic, ſeu compendi fieri, eademque ſimul ratione permulti Procraſtinatores aut Medicorum averſatores, qui vel ſola ſumptuum communiter impendendorum, aut anguſtiorum facultatuum*

cau-

cauſa, quidvis inde patiuntur, aut de tonſoris, pharmacopolæ, vetularumve conſilio experiuntur prius, quam Medicum (re non raro demum deſperata) adeant haud infrequenter magis allici ac devinciri poſſent. Eximerentur porro miſeri tot ac tantorum Amyſtidum, Embammatum, Cucullorumque turgentiſſimorum aliorumque (præter ullam neceſſitatem) ingratiorum concurſu pluſquam creditorio, è nimia præſcriptionum antiquiorum obſervantia hodieque nonnullibi frequenti: quemadmodum & fruſtranea illa Maceratione, quæ per curationem, (vulgatioribuſque formulis ac modis, ad renitentiores quoque erraticos, complicatioreſque ſæpe nunc affectus, ſecundum Practicorum decreta tractis,) nequicquam attentatam, paſſim adhuc dum obſervatur, & decumbentibus tot nauſeas, averſationes, planctus, aut plane conditionata (de non gravando) poſtulata exprimit; vel admodum inſuper cauſa eſt ut Medicos modo penitus negligant, modo re demum deſperata vocent, aut tumultuarie alternent; vel in quævis Cinifionum, Chimicaſtrorum Arâclionumve conſilia venaliave pharmaca, imo nonnunquam in remedia plane prohibita præcipitentur. Præcaverentur ſic permulti, ſæpe funeſti Pharmacopoliorum errores, per confuſionem, permutationem, aut inſufficientem, inverſam vel alias negligentiorem remediorum præparationem, &c. non ſolum ægrotorum ſanitatem, ſed Medici quoque famam ut plurimum ſimul haud perfunctorie affingentes. Præcideretur admodum occaſio qua Empirici, (alias minus pleriſque in locis coerciti,) imprimis autem polipragmones Pharmacopolæ, divulgatis & arreptis per vulgarem receptiſmum elegantioribus aut præſentioribus ſpecificis, polychreſtis, eorumque formulis vel adhibendi modis, (quaſi patentiorem adhuc feneſtram nacti) eo elatius ac impudentius, per exiſtimationis noſtræ ſtragem, ad plebejorum plauſus nummorumque capturas magis magiſque impoſterum graſſari poſſent, Pharmaceutici apparatus Poſſeſſores, Proviſores, aut (quiqui tandem) Diſpenſatores, tot ſupervacaneis expenſis atque laboribus, (quos tædium tandem, negligen-

tia

tia atque confuſio, imo nonnunquam damnum non unum ſectatur,) admodum ſic eximerentur. Ipſi tandem Medici magnam antiquæ autoritatis ac libertatis partem hinc recuperarent : ac amplius adeo Diſpenſatoriorum arbitrio formuliſque inibi authentiſatis, (ſæpe non ſine multis curationis incommodis) alligarentur; ſed ad ſingularia quoque ſeu ſelectiora quædam (ex alio capite petita, nec exotericorum præjudiciis vel abuſui indifferenter exponenda,) campo hic longe liberiori excurrere poſſent. Præterea patentiſſimam nanciſcerentur viam ulterius in comptiorem Methodum, convenientioreſque remediorum modos inquirendi Propriis non alienis hactenus oculis viderent; & idque ſecurius quam alienis manibus tranſigerent, quod caput rei intimioriſque Practices, & (in præparatione ſua) indicibili ſæpe acceſſoriorum proportioni vel tractationi (non ſine dubiis indoctorum aberrationibus) expoſitum eſt. Præterea haut adeo ſic (vulgari exprobratione) luerent, tanquam acceptum aut paratum, quod cum vix obulos aliquod inde habuere,) Pharmacopolia abſumſerunt, aut peccarunt, Medicis itidem tum inſontibus. Nec opus foret per multis, doctiſſimis quoque, (quod non ſine cordolio ſcribimus,) ut dum ſoſtra hodie quaſi ulla vel parciſſima, ſtipendia vero raro (quo antiquæ autoritatis tantum quandam quaſi umbram tueantur,) ſufficientia ſunt; de privatis interdum quotis cum iis, qui olim pro Servis, nunc pro dextra habentur, indecenter tranſigerent; aut (contra propriæ conſcientiæ teſtimonium,) è maledicta illa Uromantia lucellum quærere, vel quo nihil non egiſſe, videantur, adhuc inconvenientiora nonnullibi tractare, de miſſo ſanguine quidpiam prædicere, aut ſupervacaneis viſitationibus ſemet, & ægrotos aggravare cogerentur, ni forte Dos, paterna hæreditas, aut exoterica rei familiaris ratio profeſſionis ſuſtantationem levet, &c. Quæ tertia diſſertatione fuſius expendemus.

Sunt equidem nonnulla, quæ nobis quæſitoque hic noſtro compendio opponi queant : ſed iſtis ſeu Exemplis, ſeu minoris momenti inconvenientiis, in ſpeciali nunc

nunc ſingulorum Poſtulatorum pertractatione convenientius reſpondebimus. *De cætero , quantum ea Medicos quidem concernunt , is qui gratioſi ſaltem titulum expendit , ſic in omnibus prompte ſe gerit geretque ſemper , ne diſſentientes quandocunque tandem inveniant , de quo in uno forſan alterove commate , quæ magno numero vulgatis in conſuetudinibus merito taxavimus , jure & citra calumniam conqueri poſſint.* Perſequamur itaque inſtitutum noſtrum , & quid circa ſingula hactenus obſervaverimus aut opinemur , ingenue , proponemus. Hauriat inde ſuo vaſe quilibet , quantum placuerit , aut ex uſu conditioni Diſtrictuique ſuo fore putarit : nam ut Theologi (ſed alio in ſenſu) loquuntur.

Conſilia ſaltem ſunt , non Præcepta.

DIS-

DISSERTATIO I.

De Remediorum Selectu, ſelectorum ſufficiente Præparatione, ac Myrothecii contractioris conſtitutione.

PAulò ante notavimus, quod Materia Medica, Pharmacopoliis, (per invectas conſuetudines, ac toties variata Diſpenſatoria) hodieque injuncta ſeu propoſita, indefinitis ferè ſupervacaneis, (ut compendioſe loquamur,) exundet: exuberantia quoque illa, citra ullum reale commodum, quamplurima incommoda Comparantibus ſcilicet ſuperfluos labores & expenſas, Medicis in delectu penè confuſionem, Ægrotis, (ceu in quos faba tandem cuditur,) quo expenſæ redeant, mercimoniaque (qualia qualia) denuo diſtrahantur, damnum non unum in burſa vel ſanitate, præter ullam neceſſitatem creet. Advertimus præterea illam ſuperfluitatem non ſolum in antiquiori congerie, è Græcorum Arabumque commendationibus, ſubſequorum credulitate, vel negotioſitate, Mercatorum relationibus, Magnatum affluentiis, &c. natâ; Verum etiam in plerisque recentioribus permutationibus, ſubſtitutionibus, correctionibus, abbreviationibus, & aliis, (exceſſivis ſæpe circa hæc) curioſitatibus undiquaque inveniri. Notavimus ſimiliter, quod ejuſcemodi cumulus, ceu laudabiliter alicubi decurtari cœptus eſt, ita penitius adhuc præcidi, ſique verum fateri voluerimus, duo tria vel plura adhuc (in inſtructiori ſc. Pharmocopolio) Millia illa, ad Centenarium fortè vel unicum,

aut ad ſingulorum duodecimam vigeſimamve partem commodè reduci poſſint; ac jure merito [tantò ſubterverſantium emolumento] debeant.

Dum autem iſti Contractioni ſtudemus, & qui per pauciſſima quidem, at ſelectiora Euporiſta,(circumſpectè ſolùm exhibita,) curabile quodvis facillimè, & æquè feliciter ac per paſſivam (in Pharmacopoliis aut formulis) remediorum conflugem, profuſosque alios pro more modos aut abſtruſiſſima nonnullorum Secreta,curari queat oſtendimus; neutiquam hinc Polychreſtorum empirico penitus abuſui patrocinamur. Nec dum tot, (in eadem Appropriatorum vel Symbolizantium claſſe) Decades, tantum pro theoreticis nonnullis (in Muſeo natis) compoſitionum legibus conquiſitas, aut intra latitiarum Formularum, ſeſquipedaliumve quorundam Receptarum complementum imperatas expungimus; unicum ſaltem aliquod (ſimplex aut compoſitum,) in quovis genere ſtatuminatum ſeu canonizatum volumus: una quaſi fidelia omnes parietes dealbaturi: Qui pro notabiliorum (in affectibus ac individuis) circumſtantiarum ratione, variatione quadam medicamentorum opus eſſe oppido ſcimus: eam ipſam tamen in potioribus aliquot, (citra catalogum à tergo quoque ſcriptum) nihilominus (quantum quidem hæc rerum naturalium obſcuritas permittit,) largiterque inveniri, experientia diuturna confirmati ſcimus. Nam qui præterea, ad neglectas quoque vel indicibiles iſtorum circumſtantias, in Muſeo ſe ad ſuperſtitionem uſque extendit; videat, ne cum ad executionem ratiociniorum veniendum, & imprimis abſentibus, minus notis, delicatis aut tenerioribus Medicina facienda eſt, tota ſpeculationum ſtrues in Praxi collabatur; vel ne quidem in Myriade medicami-

num

num reſpondentem ſufficientiam inveniat.

Sic porro, dum parabiliorum notiorumque tantum Syllogen hic ſiſtimus, Arcana verſatiorum neutiquam hinc præcipitanter elevamus; qui hujuscemodi (incipientium ſaltem aut hæſitantium cauſa) Selectis, alia quoque ipſimet, pro re nata domi nonnunquam ſubſtituimus; & adhuc commodiora ab aliis, pro conſuetudinis, experientiæ, vel locorum ratione, ſecundum intentiones noſtras, pari libertate nunc aut olim ſurrogata ſuſpiciemus. Schema ſaltem hic proponitur, cui ſecurè quidem aliquis tantisper acquieſcere, hinc inde tamen nihilominus quidpiam, pro re nata, detrahere vel immutare poterit. Quanquam profecto Secretorum ſat & ſuper habeat, quisquis vulgatiora quoque experientia confirmata,(prudenter tantum & circumſpectè,) *privatim exhibet.* Et detecta tandem iſta Eleuſina ſacra, plerunque poſtmodum idem, aut æque notum, ſæpè deterius aut infidum, (cum divulgatione famam atque fidem perdens,) vel levem ſaltem Proceſſus variationem, (ſub fundamentali nihilominus convenientia) oſtendunt.

De cætero ſingula, quæ noſtræ nunc conſiderationis ſunt, bonâ fide perpendemus: non per conjecturas, verùm certâ circa quævis experientia: liberè tamen in Republ. liberâ; ſed ingenuè & citra cujuspiam traductionem. Atque hinc nec Autorum nomen libellosque ſpeciatim allegabimus: ne ſicubi horum quidpiam, (uti homines ſumus,) minus propoſito noſtro commodum, vel ex adverſo præ aliis aptius viſum fuerit, hic (more nunc perfrequenti,) laudare alios quo ſimiliter laudemur; illic verò contentiones & laureolam vel è muſtaceo quærere videamur: ab utroque profecto alieniſſimi. Qùi parum in autorum lectione verſatus

fuerit, ſententiam noſtram & quo (cum veniæ tamen honorisque perpetua præfatione,) collimemus, haud difficulter aſſequetur.

Ut itaque propoſitum nobis luſtrum, à generalioribus ad ſpecialia ritè pergentes, perſequamur: cui bono primùm tot *Exotica?* quorum æquipollentia (ni validiora ſæpe,) paſſim nobis præ foribus naſcuntur: viribus integris facilique precio ubivis habenda; artis inſuper beneficio, (ſicubi heterogenei quid inibi, vel vis diſperſa reperitur,) diverſimodè depuranda, exaltanda, concentranda. Tot porro peregrini hujus generis, nominetenus ſaltem nota, in rei verò veritate, quamvis orbe probe perluſtrato; adhuc dum incerta, proſapiam mentita, ſuſpecta, mangoniis diverſimodè, nec raro ſitu ſentinaque corrupta, &c. quibus tamen ſumtus atque ſanitas, imprimis ditiorum, (ita volentium,) aut per nonnullorum oſtentationem, indies [nec impune ſemper] exponuntur.

Sunt equidem aliquot, v. g. *Purgantia* quædam (ratione ſoli mitiora, vel reſpectu molis commodiora;) *Aromatica* nonnulla, (nunc alias vulgatiſſima, & quaſi culinaria,) *aliqua inſuper* (*re effectuque*) *ſingularia, quæ ſuum* (in contractiori quoque praxi) locum merito, ſed citra conſuetum hactenus dilapidationem, tuentur. Et qui *nuper in univerſum omnibus domeſtica ſua ſubſtituere conati ſunt*, *ingenii potius acumen aut conjecturas*, *quam ſeriam experientiam practicam oſtenderunt.*

Quæ verò præterea ſeu ſuperioribus ſeculis exterorum exemplum, aut meliorum defectus, ſeu ſequioribus hiſce nimia quorundam curioſitas, credulitas, peregrinatis ſtudium, Chimiæ neglectus, &c. ſuperinduxit, & incircumciſo quoque ſelectu adhuc dum ſervat; næ longè convenientius regionibus

bus autoribusque ſuis, aut Doctorum muſeis relinquerentur, quam publicis ſtatim aut impoſterum deſtinarentur uſibus.

Sic in *Vernaculorum* hodieque (per quotidianos experimentorum acceſſus) infinito cumulo, cui bono tot ſub uno genere *ſymbolizantia?* cum pauca vel inter aliquot imbellia unicum alterumve generoſius ſufficeret: Tot hac tempeſtate ferè *exoleta*, quamvis viribus quibusdam haut adeò deſtinata: tot planè (in ſua claſſe,) *inefficacia*, vel modernarum nonnunquam (in diverſis affectibus) circumſtantiarum reſpectu nimis imbecillia: tot odore, ſapore, moleve præter rem *abominabilia*: tot jactata *ſpecifica, & plane ſingularia*; notiſſimis tamen, cum ad examen ventum eſt, cedentia; tot curioſiorum vel præjudiciis occupatorum *minutiæ*: ejusdem ſimplicis tres, quatuor, quinque ſpecies ſupervaca-neæ; vel colore tantum figurave extus, intus parum aut nihil differentes: ejusdem ſimplicis ſingulæ partes, (folia, flores, ſemina, radices, &c.) ſub ſpecie ac ſpe parilis effectus, qui tamen ſæpe diverſiſſimus eſt, aut penitus contrarius: tot exſiccata, quorum vires recentibus tantum conſtant, &c.

Et quo utriusque generis Præparata, (vulgò ſpecioſius quam veriùs ſic dicta, & pridem ab aliis ex parte ſatis traducta) ſimiliter excutiamus: cui bono adhuc dum hinc inde ſervantur, & à ſcientibus etiam, ſaltem conſuetudinis complendæ cauſa nonnunquam imperantur tot *potæ*, *nutrita*, *uſta*, *toſta*, *cocta*, *macerata?* quæ mitiſſima innoxiaque vulgus quoque novit; quæ per ſe & nil paſſa, ſatis efficatia deprehenduntur; per iſtas autem vexationes vires magnam partem exuunt; aut ſi quidpiam fuerit reliqui, (uti quibusdam denegari nequit,) uſitatioribus tamen hodie, gratioribus præſentiori-

busque merito cedunt : quæ re *per infuſiones* exhauſta potiori parte, *ſolum debilitantur*, aut ſimplici ſaltem *pulveriſatione*, *vel mucilaginis cujusdam agglutinatione ſuperficie tenus*, aut nil minus quam corriguntur : quæ *per Inſolationes* fruſtra debilitantur, vel *per inſuccationes* acceſſoriis (ex tempore plerunque commodius adjiciendis,) nequicquam obruuntur, &c.

Oſtracoderma, Marina, aliaque his affinia, [communiſſimè Præcipitantia, id eſt, abſorbendo vel invertendo diverſimode, quaſi mechanice conferentia] *Præparata*, equidem ſunt præſtantiſſima ; & quicquid ſuperioribus annis nimium Chimici jactitarint, cunctis horum [plumoſis etiam, ſquammeis, butyraceis, aliisque ſolubilioribus] Magiſteriis evidenter in ſuo genere præpollent : ſane complurium morborum cauſas paulò penitius exigentibus, & diverſam iſtorum ſolubilitatem, ſolutorumque diverſos ſimiliter ſapores attendentibus, ſub accuratiori methodo, privataque præſertim diſpenſatione, forte quartam indicationem partem compendioſe explent : non tamen protinus numeroſa illa officinarum ſerie. Sufficiunt perpauca quædam, & omiſſis precioſioribus, parabiliora : ſive ſolitaria dentur ; ſive Cinnabarinis, Antimonialibus, Martialibus, Opiatis, &c. exaltata. Prodigas cum aquis deſtillatis lævigationes (nam quod de marmore ſenſim accedit, parum & innoxium eſt,) alii notarunt. Cui verò ſubtilior pulveriſatio non ſatisfacit, Elutriatio, [Metallicorum inſtar cum aqua ſimplici inſtituta,] teneriores particulas . quas alii è conchis radendo quærunt, facilius præſtabit. *Calcinationes* horum, ut & lapidoſorum duriorumque foſſilium, (ut plurimum deſtructoriæ ;) Terrarum præterea ac Mineralium quorundam vulgares ſeu deprædatoriæ

toriæ *Lotiones* alias pridem hinc, ſed hodie dum (citra conſtantem ſequiorem obſervantiam) ſunt expunctæ. Et quamvis talium Inſuccatio non inconſultum hodie (pro Extractorum ſic exſiccatione & pulveriſatione) ſit inventum : cum tamen in aliis molem, in aliis colorem cum ſapore mutet, & acceſſoria alicubi facilius ſuperaddantur, alicubi interponantur, contractior apparatus iſtis pariter in tantum carere poterit. Nec ipſæ (cum affinibus ſuis) *Gemmæ* cur huc tantis impenſis trahantur, videmus : non quidem ob porphyrii acceſſum, aut (evitabile ſane) æris inter tundendum conſortium; vel ob adulterium falſationesque; aut inſolubilitatem, (è chimicis obſervationibus ad ſtomachi liquationem tractam,) ſed quia parabilioribus, e.g. Coralliis, Conchis, Terra Sigillata, Succino, Cervinis, Martialibus, Opiatis, &c. idem quod cariora illa ſpondent, ſecurius efficimus.

In *Compoſitis* eadem, ni major ferè deprehenditur exundantia permultis adhuc dum inconvenientiis hinc inde complicata : ſeu ea ſpectamus, quæ *ſimplicibus accedunt propius*, & iis vel reſolutis vel exaltatis parantur : ſeu alterum iſtorum genus, revera *Compoſitis*, (i.e. invicem commixtis) ac ſæpè *Decompoſitis* conſtans. *E priorum numero*, quidni deinceps undiquaque delcantur omnia principia, quæ è prædictis ſupervacaneis, æquivalentibus, incertis, imbellibus, &c. quamvis legitimo alias proceſſu, inconſideratè tamen, (ſaltem ne vaſculorum & variationum finis ſit,) numeroſiſſimeque conſiunt aut proponuntur? Et quidni eoque magis faceſſant hinc, quæ (numeroſius adhuc,) ob ſolam peculiaris cujusdam ſubtilitatis, gratiæ vel efficaciæ perſuaſionem, è ſimplicibus alias haut inutilibus, præpoſtere nihilominus, tædioſiſſimè, ſumtuoſiſſi-

me, citra debitam principiorum æſtimationem, aut præviam ſingulorum experientiam, vel neceſſitatem quandam, ſeu pridem inter notorios Chimicorum nonnullorum exceſſus ficta ſunt, ſeu hodieque nonnullibi finguntur? Effectu poſtmodum naturæ prædeſtinationique ſimplicis reluctante, vel in eundem ſcopum cum vulgatiſſimis quibusque tandem, (ceu manifeſtiſſima habemus in Antimonialibus, Mercurialibus, Solaribus, &c. exempla,) recidente, aut præter rem care ſatis, inter tot euporiſta) redimendo; nec tanto, nec novo

Sic porro in altero fœcundiorique (manifeſtius ſc.) *compoſitorum ſeu commixtorum genere*, cui bono tanta eorum ſeries, quæ licet genuinis compoſitionis legibus conformia videantur, redundant tamen æquipollentium ſimpliciorum familiariorumque reſpectu? Ceu pura puta ſimplicia, vilia quoque nil paſſa, vel mediocriter ſaltem ad ſanioris Chimiæ ductum præparata, indefinitis, (utut pompoſis) hujus generis compoſitis longiſſime præſtare, & in ejuscemodi mixturis, ut plurimum unicum ſaltem aut duo, perceptæ operationis fundamentum ſuſtinere, ideoque ſolitarie quoque data idem ſæpenumero efficere, reliqua vero pro forma ſaltem ſuperaddi, paſſive cernimus. Cui bono tot compoſitiones *actu & in promptu continuo ſervantur*, quæ longe conſultius, & magno ſumptuum, laborum vaſculorumque compendio, ſecundum diverſam circumſtantiarum rationem ex tempore conficerent? Cui bono tot *ejusdem planè ſpeciei*, *conſiſtentiæ*, *intentionis & effectus* remedia, titulo ſaltem, vel autoris nomine, aut parum per ſolum variato ingredientium ordine vel pondere, aut vili quodam ſupervacaneoque acceſſorio inter ſe differentia? Quo ſcilicet tot Apoplecticis, tot Sticticis, &c. in eadem officina

pro-

proſtantibus, ea inſtructior videntur. Cui bono hodieque reponuntur aut proponuntur tot *ingratiſſimæ Miſcellæ?* Sapore odoreque confuſaneo & nauſeabundo imprimis autem abominabili mole (præter omnem neceſſitatem) alias languentem ſtomachum amplius moleſtantes, & in lucta ſua naturam perturbantes. Sunt equidem in ſelectioribus quoque Tincturæ, Spiritus, Salia, &c. adverſi quid olentia vel ſapientia: Verum exiguas horum doſes facile commendat inſuper domeſticum vehiculum: in quo profecto libentius aſſumuntur guttæ quædam, quam ignoti liquaminis (deſides ſæpe) cyathi. Et ſi decoctis vel infuſis omnino nonnunquam opus eſt, (uti pro certis interdum circumſtantiis in pectoralibus & vulnerariis dilutiora hæc contractioribus doſibus commodiora deprehenduntur,) ſic quoque ita ſe gerit exercitatus, & non ſolum nominis adſcriptitiique effectus, ſed etiam odoris, ſaporis, ponderis, colorisque ſuorum ſimplicium probe gnarus Medicus; ne per inconſideratam minus convenientium conſarcinationem, remedium ipſa ægritudine moleſtius proveniat. Qui vero adhuc dum alicubi, ſeu ſimplicitate, ſeu miſochimicorum aut Galeniſmum quaſi quemdam data opera affectantium perſuaſione ducti, miſcellas quales quales lubentius, quam comptiorem quandam medicinam, (venenum chimicum veriti) ſumunt, iis, donec frugibus repertis glandes faſtidire incipiant, hæc & ſequentia tantisper ſcripta nolumus. Nam ſummatim, omnia hinc merito delenda, aliterve complenda putamus, quæ vel nulla vel exigua ingredientium proportione, genuinorumve componendi præceptorum ratione habita, cœlum terræ, frigida calidis, humentia ſiccis, ſtringentia aperientibus atque purgantibus, aperitiva obſtruentibus,

incerta vel imbellia (ſpecifici ſæpe vel raritatis titulo) probatis & præſentaneis, culinaria medicamentoſis, fera draſticaque (pari vel liberaliori nonnunquam pondere) debilibus atque benignis, preçioſa viliſſimis, durabilia horariis, & brevi fatiſcentibus, vel corruptionem ſuam ſentientibus, amariſſima præ dulcibus, ſapores & odores nequicquam vitiantia guſtui olfactuique gratis, &c. citra ſolidam quandam (licet alicubi fictam) rationem, & citra neceſſitatem aliquam, (ſæpenumero non ſine, tacita vel manifeſta quoque repugnantia) invicem commixta hodieque perfrequenter oſtenduntt: ſive per manus hactenus tradita, & ob utentium conſuetudinem tantum non quaſi naturaliſata fuerint: ſive paſſim adhuc dum immutationis, correctionis, variationisve titulo è recentioribus analectis ſuperaddita vel ſubſtituta.

Atque quo generatim ſic hucusque recenſita magis illuſtrentur, *ſingulas potiorum Remediorum formulas* ſimiliter, annexa breviter (retentionis hic vel manumiſſionis cauſa,) una alterave ſimul è propriis obſervationibus) nota perſequemur.

Quod itaque inter ſicca, principio *Feculas* concernit; eas equidem haut exiget apparatus contractior. Non quod in univerſum omnes ſimpliciter ſint effœtæ: (nam acriorum radicum ſuæ, ſuperſtites quasdam vires experienti monſtrant:) ſed quia aliquæ quidem juſto ſunt curioſiores; plerarumque vero loco præſentiora, (ſique diffuſam iſtarum molem ſpectes,) commodiora dantur Succedanea: & ſi præcise quidpiam hujus ſortis vegetabilium requireretur, ſimplex mitiorum Pulvis efficacior, acriorum vero (neceſſario prius hinc parum alternandorum,) parabilior eſt.

Ita nec *Magiſteria vegetabilium non reſinoſa* neceſ-

ceſſitas quædam hic requirit. Simplicibus ſane ſuis ut plurimum inferiora, mole nihilominus diffuſiſſima, nec ſi cum Alumine præcipitata fuerint, (ceu alibi notavimus) terræ ejus adeo expertia deprehenduntur. *Reſinoſorum* autem, è fixioribus (Purgantibus vel etiam Alterantibus convenientioribus) ſimpliciter ſaltem paratorum unum alterumve ſufficiet. Nam qui pro *majori Magiſterii copia* Spiritui vini ſal vel oleum Tartari addiderit, magnam partem aut totum diſperdet, etiam cum Acidis inſtituta poſtmodum præcipitatione. Modus exhibendi notus: & in ſicciori forma competentibus equidem prius probe dilatanda ſunt: in ardenti vero ſpiritu (inſtar Eſſentiæ) rite diſſoluta dataque *Purgantia, fere duplo plus operantur.* Ex *Aromaticis autem conſimilibusque volatilioribus*, (plerumque parce ſatis, nec citra gummea ſubtiliorisve partis elutriationem) collecta ejuſcemodi Magiſteria reſinoſa, quidni curioſioribus (ſpirituoſa talium vel ſulphurea parte, ſiquidem omnino opus fuerit, contenti,) hinc remittemus?

Et cui bono cuncta *Animatorum Marinorumque Magiſteria? Vulgaria* ſane, per oleum Tartari præcipitata, quamvis non quidem in Acidis, in urinoſis tamen Spiritibus quadantenus iterum ſint ſolubilia; & quamvis ſeu ob ſolventis ac præcipitantis combinationem, (ut in Metallicis nonnullis,) ſeu ob ſingularem, nec vulgaribus ſolutionibus comparandam ſtomachi liquationem, nativæ virtutis quidpiam exerant, & præcipue quæſitam inibi diaphoriſin vel diureſin aliqualiter adhuc moliantur: nihilominus ſuorum ſimplicium vires maximam partem neutiquam attingunt, tantum abeſt, ut alia parabiliora polychreſta ſuperent. *Nitroſa* Animatorum nonnullorum (*per abſtractionem*) ſpecioſiora,

& in ſe bona ſunt; Diaphoretica ut plurimum, vel etiam (pro ſubjecti ratione) Diuretica: leviſſima tamen & ingentis molis: ut contractiores, æquipollentes vel prævalentes doſes infra, in originalibus ſuis, aliisque præſentioribus quivis facile inveniat, (ni forte pro infantibus unum, ad granulares doſes, vel in emulſionum ſimiles Liquores ſervare placuerit,) *Secretiora tandem* pleraque licet per diverſa menſtrua modosque *varie ſplendeant*, *promptiusve liqueſcant*; crudorum tamen ſuorum ſimplicium invertendi vel abſorbendi vim nullatenus attingunt: quod autem in ſui generis alteratione, adſtrictione, deterſione, vel reſolutione, (per acceſſoriorum combinationem ita diſpoſita vel fortificata) præſtant; id forſitan conſultius Tincturarum vel Eſſentiarum forma habebitur; citra tantam pulverum multiplicationem; quandoquidem alias compluribus ſapor præter neceſſitatem adverſior, & vix declinabilis (vel in futuro tandem) hinc exurgit: e.g. Magiſteriis plumoſis vitriolatis, ingrate ſtipticus; Solutionibus cum ſpiritu æruginis ſimplici vel ſulphurato, ſemivenerius. Ut taceamus pervulgatiſſimos Proceſſus ut plurimum Soluto præcipitatoque ſimplici, Contraria plane naturæ ac prædeſtinationi ejus inconſiderate affricari: v.g. Diaphoretico adſtringentes particulas, ſtringendo roborantibus aperientes. &c.

Cui bono tandem *tot Mineralium ac Metallicorum magiſteria*; imprimis autem tot ac tantæ eorum *Variationes?* Licet enim uſitatiorum menſtruorum ſubactionibus minus in ſuo genere ſubjecta videantur; & varias ſolum, ſæpeque mirandas mutationes inde ſubeant, quo permultorum præſentaneus, cum exigua ſimul jucundaque doſi, oboritur effectus: Is ipſe tamen paulo hic verſatioribus etiam in pauciſ-

ciſſimis, ad ſummum forſitan quinque vel ſex hujus generis Pulveribus, affinibusque præcipitatis, Crocis, calcibus, &c. (ſimpliciſſime tantum præparatis,) reperitur largiter: nec opus eſt, ut ejuſcemodi producta, eorumque æque ac tot Florum Sublimatorumque variationes, ut plurimum ab antiquiorum Monachorum aliorumve Deſtillatorum orco tacite revocatæ, vel parum ſaltem, (inter fruſtraneas ſæpe numero ambages, interpolatæ, aliove ſolum nomine, titulo coloreque (maximam partem adſcititio,) veſtitæ, vel exotericis tantum circumſtantiis differentes, intus vero penitus concidentes, tot laboribus atque impenſis ſic coacerventur, aut (inſtructiori ſc. inde) Pharmacopolio, non ſine maxima noſtrorum, præſertim Tyronum, (alias nil niſi ſecreta hodie conquirentium,) confuſione, ſtatim obtrudantur.

Cui bono tanta *Salium vegetabilium fixorum* ſeries, etiam Adſtringentium, Refrigerantium, Aromaticorum, aliorumque (profecto hic ineptiorum) proventu nonnullibi aucta. Productionis modum, (ex eſſentialibus,) equidem in ſuo precio, donec ignis natura clarius detegatur, tantiſper relinquimus: & multa inter ſe non ſolum copia, coagulo, figuratione, verum etiam effectu quadantenus hinc differunt. Requiſita tamen Alcalium adaptatio vel prædeſtinatio nihilominus ultra duo diaphoretica & diuretica, (præſertim in ea Nitri, eo varie facileque diſponendi parabilitate) vix ac ne vix quidem requirit. Ceu alias laborum minus prodigi ſolitarie cuidam *Catholico*, è ſymbolizantibus aliquot aperitivis ac ſudoriferis junctim confecto, æque feliciter acquieſcunt. Porro vero, qui hocce remedii genus (ſecundum enchiriſes, aliis hactenus ſufficienter traditas, paratum, *ſimpliciter ſic, & citra re-*

petitas fuſiones, (revera deprædatorias,) aſſervare voluerit, haud inconſulte forſan (ob varios indicationum ſcopos,) fecerit. Nec tamen, qui ad liquabilitatem eo magis impediendam, ſulphuris pulveriſati v. g. cochlearia aliquot flagrantibus herbis inſpergit potius, quam ſuper ſal jam confectum comburit, haud protinus *Diaphoreticam talium vim*, (ceu alibi quoque monuimus,) *pervertet*: quamvis ſal oppido hinc aliquantum ligatum vel alteratum adeoque (loco lixivialis ſaporis) potius amareſcens, admixtosque ſalis Armoniaci flores (ſecus ac purum Alcali facit,) perferens exeat. Qui denique ſpecialius, in certas circumſtantias, Alcali ſuum *per ſenſibiliora additamenta* determinare intendet, per nos equidem, (v.g.) aliquod, magis Diaphoreticum, *Nitri ſpiritu vel* (profecto hic innocenti) *Aqua forti*, pro more ſaturare poterit. Nec tamen *nitroſum hoc coagulum* indicationibus, pure lixivioſum ſal potius exigentibus, ſemper convenit: nec ex adverſo cum nonnullis, (*Regenerationes Nitri* tradentibus,) communis Nitri loco ſimpliciter æſtimari poteſt; aliud vel ſolis vaſis ſtanneis, (ſi diverſus operandi in medicinâ modus deforet,) teſtantibus, *inter exhalandum enormiter hinc* (*ab uſuali vero Nitro neutiquam*) *denigratis*. Nihilominus facilior præſentiorque eſt hujuſcemodi ligatio ſeu ſaturatio, quam quæ (*Oxyſalis diaphoretici* cujusdam exemplo) cum Aceto deſtillato confit. Uti ſi (pro diureſi quoque) ſimilem, *ſalis alicujus & Aceti deſtillati combinationem* quis quærit, ſolus terræ foliatæ liquor, (alias polychreſtus,) inſtar omnium largiter ſatisfacit. Saturatio vero cum Salis ſpiritu, nonnullis eodem fine inſtituta, inter tot acceptiora Diuretica profecto nil ſingulare, & ſalinam ſolum maſſam promit, quovis culinario (ceu etiam de ſpiritus

ſalis

ſalis Ammoniaci, cum ſale Tartari deſtillati reſiduo alibi notavimus,) acriorem. *Alcali* denique quoddam, ſeorſim (alterationis ac roborationis cauſa) per *Vitrioli ſpiritum*, ſed copioſe, (ne tantum Tartari Vitriolati ſimile quid exeat,) *affuſum acidulatum*, in contractiori hoc apparatu vel ſolum Nitrum vitriolatum noſtrum ſupplebit: aut extemporanea quaſi nonnullorum nec inefficax *Mixtura alterans*, quæ ſale quodam diaphoretico, v.g. abſinthii, cardui benedicti &c. in Aqua deſtillata ſoluto, & ſpiritus Vitrioli ſ. q. exaſperato conſtat.

Nec *Eſſentialia* porro *vegetabilium ſalia* (ſuperioribus annis ſatis hyperbolice deprædicata,) ulla requirit neceſſitas. *Nitriformibus* ſane, non quidem, (ſi rite, quamvis tædioſius, ex uno pluribusve ſymbolizantibus ſimplicibus parentur, inelegantibus, tot nihilominus ſudorifera & detergentia parabiliora æquipollent. *E Tartareis* autem *Acida illa cryſtallina*, ſponte in condenſatioribus ſui generis ſuccis concreta, nulla ſpecialis obſervatio ſupra communium cryſtallorum Tartari contubernium uſquedum magnopere extulit. Nec in *Bolaribus* vel *Arenoſis* ſedimentis, uti talia in inſpiſſatis quorundam diaphoreticorum, vulnerariorum diureticorumve ſuccis vel decoctis, nonnunquam etiam per accidens, (ob neglectas pro nitriformium conquiſitione enchiriſes,) ſubſide à quidpiam tantopere Bezoarticum vel Diureticum (uti nos quidem aliqua tentavimus) invenire potuimus.

E volatilium vero vegetab. ſalium cenſu ſuffecerit intentioni noſtræ vel unicum ac parabilius; ſed congrue (inter tot hactenus proceſſus, parum vel nil, aut inverſum potius quidpiam, poſt varios labores tandem relinquentes,) paratum: idque forſan commodiſſime *liquida ſeu ſpiritus* (uti vocant,) con-

conſiſtentia. Nam ſolitaria quidem modo pro magna ſui parte diſparent, modo in ſeipſis ſaltem liqueſcunt, & ægrè utrinque diſpenſantur: per Salis autem vel Vitrioli ſpiritum qualitercunque ligata, (licet inſigni deobſtruendi ac detergendi facultate ſic quoque polleant,) à nativa tamen & nonnunquam expetita hic ſimplicitate, ad *Ammoniacalem* quaſi naturam & ſaturationem, (ceu quoque in Diſſ. de Volat. ſalis Tart. notavimus,) vertuntur; nec adhærens empyreuma inſolidum ita deponunt.

Inter *Volatilia regni animalis Salia*, cum ſpecificas (quamvis nonnullis adhuc præſuppoſitas (vires Vulcanus oppide præcidat vel alteret, nobis ſimiliter ſatisfacient forſitan duo ſaltem, & præterpropter. Eaque pariter *liquidâ potiùs*, tanquam aſſervatu ac diſpenſatu commodiori conſiſtentiâ; *in proprio ſcilicet ſpiritu ſive liquore*, cum aliquota ſpiritûs vini parte, ſuper cineres vel alcali quoddam pro more, rectificato) diſſoluta: miſſis ſic tot tædioſis, nec parum diſperdentibus (pro rectificatione) *ſublimationibus*, ſupervacaneiſve *prius Fixatorum* (per ſuperadditum poſtmodo ſal Tartari,) *reſuſcitationibus*; imo (ni certis planè de cauſis compoſitum aut mage portatile quidpiam hinc expetatur,) ipſis *Fixationibus*, diverſimode pridem per Acetarum vegetabilia tum mineralia inſtitutis.

Fixa Animatorum ſalia partim mediocris ſaltem è pleriſque, non ſine tædio, (ni mangonium accedat,) proventus; partim exiguus (ſi inter tot præſentiora euporiſta ſpecifici quid quæritur,) effectus eo magis à ſelectu noſtro ſecludit.

Nec in *Marinorum ac Mineralium quorundam Cremore calciformi*, (qui ſcilicet ex uſtulatis & aqua ſimplici poſtmodum perfuſis ſimplicibus, æquè ac olim

olim *è calce vivâ communi*, nonnullis deſuper colligitur) peculiare quidpiam invenimus, quod huc conferri mereatur. Certè, quoad ipſas, (vulgò ita dictas,) *Solutiones*, diffuſior quoque Praxis haud ultra duas hac tempeſtate exigit : licet omnis iſtarum ſeries *plane conformi nobis ſimplicibusque menſtruo parata fuerit* : quo reliquos vulgatioresque proceſſus eorumque variationes, per immerentium *torturas & calcinationes*, *aut menſtrua penitus adverſa* procuratas, pridemque ſatis traductas, eò confidentius tandem hinc expungemus. Quod autem his nonnulli ſuperioribus annis *Solutiones marinorum & oſtracodermorum cum Aceto deſtillato* factas tanquam corroſivas, (ob abuſus noxas) annumerarint, conſtat quidem : eo ipſo tamen ſuasmet & aliorum, eodem interveniente præparatas *Tincturas*, (hactenus innocentes,) & ex parte ipſamet ſolubilia per ſpiritum æruginis Magiſteria eidem notæ immerenter involverunt.

Elæoſacchara, ut portatilia nec magnatum Myrotheciis interdum incommoda ſint; noſtræ tamen intentioni & repoſituræ,(ni forſitan quaſi pro ſuperpondio unicum aliquod Diaromaticum compoſitum placuerit) parum quadrant. Molem ſanè tantùm, (aliis pulveribus adjecta) nequicquam augent: limpidis vehiculis ſoluta, liberatum & utplurimum inſtar telæ ſupernatans oleum poſtliminio oſtendunt : per ſe incommodè diſpenſantur ; ſi quibusdam remediorum formulis adjicienda fuerint,haud difficulter tunc confiunt recentia : & ſanè oleum deſtillatum quodvis parili facilitate permultis compoſitis competentibus vel ex tempore miſcetur; aut eodem loculo, qui penetrantiores aut corroſivos liquores ſervat, ſecurè cuſtoditur.

De *ſpecierum ac Pulverum officinalium* inconcinna pro-

profuſiſſimaque (precioſorum cum viliſſimis, durabiliorum cum fatiſcentibus, &c.) compoſitione, aliorum quoque querelas, & quæ ſupra de nimietate ipſa (per ſubſtituta hodieque magis adhuc excreſcente,) adduximus, hic non repetemus. Fallimur autem, an (uti experientia confirmati non fallimur;) totum hoc octo vel decem ad ſummum formulis, pro diſpenſationis ſcilicet facilitate, aut ætatis vel affectuum (eas omninò præcipitationis vel inverſionis cauſa exigentium, vel aliàs admittentium) ratione, ſecuriſſimè tranſigitur; pauciſſima ſolummodo, ſemet inter ſe ferentia, durabilia, & quoad ejus fieri poterit, mole ſaporeque (tanquam potiſſimis vulgaris averſationis cauſis,) grata, proportionaliter miſcendo; etiam citra præviarum extractionum *inſuccationes*, aut *Pinguium* (*emulſorum vel contuſorum*) acceſſus, *ſacchari ve*, (intus data opera corrumpendi) condituras. Reliquum non ſine magno ſumptuum, laborum, pyxidum & nauſeæ compendio, tota die, ſimpliciſſimis ſaltem, (præſertim vulgo dictis) Præparatis, aut extemporaneis, (dum opus eſt,) compoſitionibus; vel (ſiquidem tum perinde fuerit, quod tamen in quamplurimis morbis non ſemper eſt,) Liquidis æquivalentibus, convenientioribus aut gratioribus expedimus.

Sic è magna *Rotularum ac Tabularum* (*uſualium aut denuo varie propoſitarum*) ſerie, vix ultra *Arteriacas* forte quaſdam, (variationis cauſa, comptior contractiorque praxis quidquam exigit; indies parili felicitate, (ſique quotidianas ſacchari corruptelas earumque fructus ſpectamus,) majori ſecuritate acciſis genuinorum remediorum doſibus pueros fallens delicatulosque demulcens. Accedit in *Purgantibus & Antelminticis* draſticorum inæqualis interdum permixtio; Mercurii dulcis in certis quando-

que

que circumſtantiis ſuſpecta maſticatio; numerus horum plerunque magnus, majuſve pondus, adverſus ſapor, aliæque difficilioris ingeſtionis cauſæ. Circa Aromaticas vero alias notum eſt, quod vulgatis quibusque ni ſuperiores, certe pares, curioſioribus autem, (Extracta talium ſimplicium, utplurimum effœta ſuperaddentibus,) neutiquam inferiores, quandocunque lubet, (extemporanea ſolum ac perfunctoria olei ſimplicis vel compoſiti, ſuper ſimplices aromatariorum *Manus Chriſti* illitione) habeantur: ſiquidem omnino res alia ratione compendioſiorique modo tranſigi nequeat.

Confectiones communes & Candiſatæ, *Conſervæ recentiorum ſiccæ*, (ſimplicis ſui pulvere plerunque debiliores, *Martii panes*, *Panthaleon*, & antiquariæ *Saponeæ*, *Confecturæque* reliquæ, Bellaria ſunt, hujus nec loci, nec ſelectus. Et væ hecticis tabidisque, quando tandem ad ejuſcemodi Refectiva, ſeſamo atque papavere ſparſa, pineis, piſtaciis & amygdalis, quoquo etiam modo comminutis, turgentia, vel ipſis ranarum, teſtudinum, cancrorumque carnibus farta damnantur. Arentes hinc fauces (quamvis difficulter interdum,) lenitas vidimus; curatum neminem; quin potius intenſiores inde depaſcentes febres, dejectum magis appetitum, feſtinatosque fluxus colliquativos.

Tragæ groſſæ, etiam nunc *operoſiores*, ſimiliter ex eorum numero ſunt, quæ pro Forma tantum aut ſuperpondii loco, ne nihil non egiſſe videamur, præſcribuntur; vel (ſi quis omnino ciborum & aromatum ſaccharatorum miſcellæ magis, quam evidentiori debitoque tempore dato remedio confidat,) facili tunc negotio, *ad recentiorem imitationem*, (at miſſis ambagibus ſupervacuisque ſumptibus,) quandocunque libet, confiunt. Ita quoque *Moſchardina*,

dina, vel eorum Analoga; ſi palliativum topici mali maſticatorium, inter tot euporiſta ſimplicia, delicatulus quispiam expetat. Cosmeticos *Moſchati vel medicati Saponis globulos*, præter paſſive nunc venales, quænam Aula non novit? & quinam Medicus non novit commodiora ſalubrioraque ſæpe ſuccedanea? Ejuſdem ſortis, & (inter tantum Balſamorum, aliorumque convenientiorum odoriferorum congeriem) exoleta præterea fere ſunt *Poma ambræ*. *Candelas pro fumo* inſtitoribus hodie; & ſpecioſiores contra ſubitanea, Anfall-Kertzen / etiam conchiliis corallisque conſperſas,) medicaſtris relinquamus. Uti quoque reliquorum *Sief ac Trochiſcorum*, (niſi *ſublinguales in Peſte* forſitan excipientur,) pagmenta, jam pridem ab exercitatioribus inter ſupervacanea, (quo nec *Paſtas pro ſuffumigiis*, licet inter comburendum aliquanto renitentiores, exemerimus,) relata ſunt.

Et cui bono etiamnum tot *Pilularum Purgantium maſſæ*, (tum ſecundum conſuetas formulas, tum ſecundum ſuperinductas interpolationes, correctiones, & ſurrogationes) paſſim aſſervantur, aut per inaneis inter ſe commiſtiones, acceſſoriorumve ſupervacaneorum adjectiones imperantur, vel multiplicantur? dum duo præter propter Maſſæ, è vegetioribus (in ſuo genere) minorisque molis aliquot ingredientibus, ſimpliciſſime (debita tamen reſinoſorum dilatatione) compoſitæ, totum hoc negotium expediunt: & in rei veritate pleroruinque Chiragogorum ſeu Dirigentium, Corrigentium, &c. additiones, (quo ſcilicet Cephalicæ, Stomachicæ, Arthriticæ, Lucis, Phlegmagogæ, Cholagogæ, Melanagogæ, Catholicæ, Panchymagogæ &c. exeant,) infirmo talo perſuaſionibusque nonnullis maximam partem innituntur; nequicquam nihilominus

hinc

hinc aucto non ſolum Maſſarum, ſed etiam ipſarum Pilularum in quavis doſi numero; ut è fruſtranea mole 20. ſæpe vel 30. majuſculæ quoque formentur; cum ægre tamen hodie vix novem aut undecim etiam mediocres, deglutiantur. *E Laxativis* pariter per tot variationes, additiones, inventiones, æmulationes, &c. ad nauſeam uſque multiplicatis, vel unica forſan ſimpliciſſimaque compoſitio, in omne quod inde quæritur, ſuffecerit : ceu infra de purgantibus diffuſius oſtendemus. *Alterantes*, *Martiales*, *Hyſtericæ*, *Anodynæ*, *&c* quando certis de cauſſis exiguntur, nec res per (ejuſdem generis) Liquores, pulveres &c. tranſigi poterit, alias facilime vel ex tempore, pro circumſtantiarum ratione, citra vanam talium aſſervationem efformantur.

Cui porro bono tot *Electuaria?* cum noſtrates in plerisque tractibus, ni propter conſuetudinem *Theriacale* quoddam excipias, reliquas hujus generis, (ut plurimum, vel mole ſaltem ingratas) Miſcellas, *vulgares ac correctiores*, tanquam manducum horreant : cum *Lenientium*, pulpis ſaccharoque turgentium incommoda (in permultis affectibus, in effectus tarditate vel fruſtratione, &c.) alias notoria ſint; tutioribusque & acceptioribus idem nunc obtineatur : *Elective vero purgans*, *ſeu Bolus*, quandocunque libet, loco tot horribilium aut tantum ſupervacuorum magmatum habeatur ſimultanea ſaltem gratioris cujusdam Cathartici, & conſervæ, (roſarum) aut domeſticæ ſapæ inter ſe mixtura. Qua ratione quoque *Alterans* aliquod, *Hepaticum*, *Stomachicum*, *&c.* ſiquidem præ Tincturis aliisque commodioribus remediis, omnino delicatulus ſc. quispiam voluerit,) nunquam non conſequemur. Ut proin totam hanc congeriem, (præter aliquod *Alexipharmacum)* non immerito rem ſuam ſibi habere jubeamus. Ita

Ita nec ullo *Loch* ſano inſanove, nec alia *Eclegmatum antiquorum vel recentiorum* ſpecie, (ſeorſim repoſita,) ſelectus noſter indiget. Quippe, ceu lentæ moderatæque Arteriacorum deglutitiones ad vaſorum excretoriorum orificia laryngisque confinia demulcenda, humectanda vel extergenda, adeoque ad tuſſim varieformiter hinc oriundam aliave defluxionum incommoda lenienda equidem ſunt admodum proficuæ; (ſive de cætero quidpiam inde profundius deſcendat, ſive non;) ita Linctus quoque hunc in finem præſentanei, jucundi facilesque, quandocunque opus fuerit, prompte confiunt, perfunctoria ſolum Extractorum, Eſſentiarum, Tincturarum, inter ſe & cum *Sacchari* (ſeorſim ac ſimpliciſſime, complures tamen in uſus) *Sirupiſati* mixtura; ſine vel cum competentibus etiam acceptioribusque pulveribus.

Cui bono tot *Conſervæ*, *&* (effœta, vel ſi muriam propriam reddas, maximam partem ingratiora hinc (*Condita*, negotioſioribus mulierculis aptiora? Efficax Medicina horum pauciſſimis, & vel ſoli forte *Roſarum* (*quarumlibet*) *conſervæ*, pro vehiculo vel additamentorum incorporatione, ſecure acquieſcit.

Nec ſi rem paulo acuratius expendimus, ullo *Siruporum*, *Rob*, *Mivarum*, *Mellium medicatorum*, *Oxyſaccharorum*, *Oxymelitium &c. uſualium*, *vulgarium* aut (pro majori virium conſervatione vel ſpecioſitate) *Correctiorum* tantopere indiget: cum tot non dicimus æquipollentia, ſed præſentiora commodioraque paſſim nunc extent, ſemet parabilitate ſimul & contractioris doſis gratia nemini non commendantia: cum porro, (ſiquidem alicubi ſirupale remedium omnino requiritur,) prompta ſeu extemporanea competentium Extractorum, Eſſentia-

tiarum Tincturarumque dulcoratione vel dilatatione (per adjectum Saccharum ſeorſim ad ſirupi formam ſimpliciſſime coctum, aut mel prius vel pro lubitu ad odoris qualemcunque obliterationem recoctum, vel paſſularum eſſentiam &c.) ejuscemodi conſiſtentia, quandocunque libet, obtineatur: quæ denique (numero forte tria vel quatuor,) ſub alia fere forma, ***condenſatiora ſcilicet colorem***, ***liquidiora vero***, (ſub concepta fermentatione) ***ſaporem aliquantum*** mutant, adeoque ***ſirupalem in ſpecie conſiſtentiam*** hinc requirere videntur etiam citra hujuscemodi lenocinia nihilo deteriora ſint, nec conſervatoria talium enchiriſi penitus deſtituantur, uti nec æquivalentibus ſuis ſuccedaneis; tanquam alias ſelectui huic noſtro haut abſolute neceſſaria.

Sic, quamvis ***Extracta*** quædam, è ſimplicibus aliquot polychreſtis, extractioni revera ſubjectis, ac parum inter adæquati Menſtrui divaporationem vel abſtractionem (oppido plerisque quidpiam ſubtrahentem,) deperdentibus in vaporoſo balneo confecta, locum ſibi merito hic vendicent, ***præſertim*** (quæ liquida forma danda ſunt, idque alias ferunt, etiamſi vel ſemireſinoſa & cum vini ſpiritu extracta fuerint) circa exhalationis finem, (pro faciliori diluitione, impediendove ſitu, exſiccatione, vel condenſatione nimia,) plus vel minus, ſecundum recentiorum inventum ***Saccharata***: (plus ſcilicet Arteriaca, confortantia odorata quædam mucilaginoſiora, aliave de cauſſa ſitum facilius, citra hujuscemodi condituram concipientia, &c.) Cui bono tamen hinc ***reliquorum cohors, è reſiduis ſymbolizantibus***, ***æquipollentibus aut debilioribus nonnunquam vel in effœtis***, ſaltem pro more, & ne catalogo vel repoſitoriis deſint,) licet ***legitimo*** cæteroquin ***proceſſu*** congeſta? Et quidni magis hinc expungantur,

tur, quæ majori adhuc numero è *ſimplicibus extractioni plane non ſubjectis*, *viresve ſuas inibi diſperdentibus adhuc dum* nonnullibi proponuntur? quæve numeroſius adhuc, propter inconvenientiorem procedendi modum *effœta*, *languidiora*, *aliena vel inverſa deprehenduntur*: quæ ſcilicet nimiis Clarificationibus, aut longioribus Digeſtionibus debilitamus potius, quam exaltamus; aut concepta (tunc, vel inter protractiorem evaporationem) incompetenti fermentatione, enormiter hinc alterari, vel penitus perverti ſinimus: quæ nimiis repetitisque Menſtrui affuſionibus (*dum unica ſimultanea infuſio in octuplo vel decuplo liquoris ſufficit*) obruimus, & hinc præter rem modo notatis incommodis exponimus: quæ ex aquarum extreme deſtillatarum reliquiis admodum jam infractis colligimus; vel vulgatiſſimo modo è magna Seplaſiarum trulla, (igne violento) profecta toleramus: quæ diverſimodo menſtruorum reatui inconſideratius, hodieque nonnunquam ſubjicimus: ut dum reſinoſa Aquoſis, & vice verſa aquoſum ſaltem requirentia Ardentibus liquoribus infuſa, tantum debilitantur, alterantur, aut incaſſum tentantur: dum Aqua ſimplici (in ſuo genere ſufficientiſſima,) neglecta, Deſtillatis officinalibus vel Sero deſtillato precium ſolummodo, & labores nequicquam intenduntur: dum vini ſeu (graveolens) ſecum vini ſpiritus ſimpliciter & præciſe exigitur, aut interdum præter neceſſitatem alcoliſatur; ſatisfaciente (parabiliori alicubi) frumentaceo quovis aut hydromelino, etiam pro quamplurimis extractionibus, non vel haut adeo rectificato: dum Succorum expreſſorum Magmate, (extempore ſæpe proportionalius adjiciendo) quæſitum ſic Extractum potius obruitur; caſeoſa Seri parte pervertitur; aut Vino innoxio qui-

quidem, at in plerisque ſupervacuo Tartaro aggravatur : dum Aceti ſimplicis vel (etiam operoſius) Deſtillati rodentibus particulis teneriora quamplurima, (ut iſtas vegetiora quædam tolerent,) pene corrumpuntur; aut incaſſum (ni ſingularis inde expectetur determinatio,) prioris Tartareo ſedimento combinantur : dum ſingulariſſimis hodieque Liquoribus, (quando curioſorum quisvis ſibi nunc peculiare Alcaheſt, aut ſecretum aliquod, inſipidum vel univerſale menſtruum parat aut fingit,) vexantur magis quam extrahuntur expectatione plerumque inferius quidpiam poſtmodum relinquentia, &c.

Atque utinam, qui tot ſincerationibus nil niſi apertam veritatem profitentur, quique tot obteſtationibus alios (proximi ſaltem æque cogitantes) invitant, vel tot exprobrationibus æternarumque pœnarum comminationibus huc compellunt, tandem cum ad rem & ſetiam expectorationem ventum eſt, ſcapham ſcapham dicerent; nec niſi ænigmata Sibyllarum foliis obſcuriora loquerentur, ſecreta ſecretis ſervanda, nec perlas porcis projiciendas prætendentes. Quaſi vero quivis noſtrum, pro ejuſcemodi Eleuſinorum evolutione, ſemet pomeriis ſuis per aliquot annorum luſtra includere queat! nihilo hinc feliciori Republica, ſub parili, (poſtquam *Adeptus* aliquid fuerit adeptus,) ſilentio plusquam Pythagoreo. Negare non poſſumus, plures equidem hoc ſeculo apparuiſſe *Elias*, promiſſis graves veræ *univerſalis Medicinæ Menſtruique* poſſeſſores fideleſque doctores; qui non unum ſolum, ſed aliquot etiam in numerato quaſi habebant promittebantque *univerſalia*, *Alcaheſtina*, *Mercurios Philoſophicos*, *Salia mirabilia* & quid non? Verum poſtquam (infeliciores forſan nos) permulta circa *Roris*

quoque ac pluviarum æquinoctialium ſalinam ſubſtantiam, circa Nitri, Bismuthi, Antimonii Saturnique mineras, &c. varie tentaveramus, atque hanc etiam Junonem amplecti volebamus, plerumque nubes erat.

Et ſanè, quod Alcaheſtinum liquorem attinet, qui parellela Authoris recentioris loca, paulo accuratius (in ea quidem obſcuritate) conſideraverit: *quid ſcilicet ſit Sal circulatus major, Ignis Gehennæ, corroſivum Soli lactique Perlarum debitum; quod citra diminutionem ſui, quodvis fere corpus in ſal aut liquorem ſuo ſimplici æquiponderantem, & in primum Ens, vegetabilia certe admodum & ipſos Carbones in liquores Diaphanos, ſine omni reſidentia deſtillabiles ſolvat, quod à ſole ſuo Compari ſubjugetur.* (æque ac *Mercurius virgo omnia excepto ſuo compari, conſumere* in alio Tractatu dicitur:) *quod cujuslibet ſimplicis figuram, item quantitatem adepti ſolaris vel lunaris luminis oſtendat; quod agat (in morbis æque ac in chimicis ſolutionibus,) absque reactione patientis; quod difficillimæ ſit præparationis, ſolisque Duplatis, Adeptis ac ſpecialiter à Deo doctis detur; quod denique qui eo pertingere nequeat, ſaltem ſal Tartari volatile reddere, eoque ſolutiones ſuas v.g. Lunæ, Mercurii, Unicornu, oculorum Cancri, &c. tantiſper perficere jubeatur, &c.* qui, inquam hæc inter ſe & cum experimentis circa *Mercurium, Ludum, Carbones, Elixir proprietatis, &c. ab autore factis* contulerit, forſitan circa Mercurium quoque, ſecundum complurium nunc conjecturas, ex una alterave phraſi, (aliis tamen eadem facilitate applicanda,) deſumptas, huic operi adhibendum non immerito hodieque aliquandiu hæſitabit, aut ſaltem circa tam difficilem procedendi modum: ni *ſuperſtes adhuc generoſiſſimus Filius* facem quandam hic caligantibus accenderit; aut recentiora ſo-

ler-

lertioris cujuſdam promiſſa, *è terra Mercuriali ſimi-live principio* expectantes ſaturarint. Interea vitio forſan nobis non vertetur, ſi priusquam hæc propalentur, aut *Mercurii vivi Liquorem*, per duo tubulata vaſa ſucceſſive deſtillatum reiteratis denuo experimentis recens ac diverſimode ſubjecerimus, aſſenſum de eo, (alias non rejiculo) tamdiu ſuſpendamus: cum ante duo præterpropter luſtra alios tum in uſus, ſed eodem modo, (ceu in Chirurgia cujuſdam Parva alibique deſcribitur) deſtillatus, æque ac *alius cum Jovis Amalgamate collectus*, nuper prædictorum ſubjectorum præparationibus ſecundum præſcriptum adhibitus expectationem fefellerit. Multo minus autem arcani tanti titulum ſuſtinent *Spiritus Vitrioli Philoſophicus*, à quodam inconſideratius huc tractus; aut *Cliſſiformis è Nitro cum Jovis Amalgamate* (*tædioſe detonando*) *deſtillatus Liquor*; *Æruginisve cryſtalliſatæ ſpiritus*, aliive Aciduli (quamvis in ſuo genere ſat efficaces ſpectabilesque) *Liquores*. Nec ab altera parte *ſalis Tartari Nitrive fixi*, vel (affinis quidem laborioſioris tamen & aliis uſibus conſultius aptandi) *ſalis Terræ concrematæ deliquium*, ut ad quorundam, (non indifferenter omnium) Extractionum facilitationem vel exaltationem quidpiam conferat, hic tamen operæ precium facit: uti nec *Sal mirabile*, inter nonnullas fuſiones (evaporantibus aut ſcoriis additamentorum ſemet implicantibus acidis ſalium particulis,) quadantenus ad alcalinam quaſi naturam tranſiens vel inclinans: nec recentius adhuc *ſal volatile urinæ, ſpiritu Vitrioli vel Salis fixatum*; quamvis ſulphurea nonnulla ſecum (ſed parce ſatis) evehat aliave ſingulariter ſolvat; egregium de cætero, no-

bisque diu jam uſuale Aperiens ; Nec demum *ſal volatile* vel *ſpiritus Fuliginis*, è concentrato per extremum frigus potiſſimo liquore, facilioribusve modis collectus. Donec itaque felicior dies nos aut feliciores alios hunc Sophiæ laborem clarius docuerit, apparatui noſtro tantiſper ad extractiones potiores ſufficiant *candidiſſimi iſtius Chimiatri* duo illa parabilia, *Aqua ſimplex & Spiritus ardens*; ſiccioribus vegetabilibus octupla, levioribus nimiumque intumentibus floribus herbisve nonnullis decupla, ad ſummum duodecupla proportione (ſecundum cujuslibet naturam) una ſaltem vice, citra accurtatas illas repetitiones affuſa : æque ac reliquas Tincturas & Eſſentias ſat adhucdum efficaces habemus, ſimiliter *vulgatiores ſaltem ſpiritus atque Liquores* adhibentes, citra *Minerarum Cœleſtiumve Apoſpagmatum* tædioſos, quamvis in particulari de cætero curioſioribus non aſpernendos latices.

Porro vero, quod in luſtro noſtro *Fructuum ſuccos* attinet, cui bono tot præter rem *cariores & exotici*, ſatis ægre nonnunquam vel non ſine ſupervacaneis aut diſcordantibus additamentis conſervandi? dum in parabilioribus noſtratibus eadem plerunque gratia, idemque effectus reperitur. Cui pariter bono in horum quoque *numero aliqualis adhuc exceſſus?* cum iſtorum nonnulli ſapore, colore viribuſque concordantes, (magno vaſculorum ac diſpenſationis compendio,) invicem mixti ſic aſſervari, & cum paucis inſuper aliquot, comparatu facilioribus, præſertim venaculis acceptioribus præſentioribusque ſufficienter præſtare poſſint, quod non ſolum in reliquis, verum aliis præterea remediorum generibus operoſe vel ſumptuoſe quæritur.

Ita

Ita ſi *Acidi quidem* ad tertiæ vel quartæ partis remanentiam evaporant, (uti hac conſiſtentia, acore in nonnullis æquabili perſiſtente, in aliis vero intenſiori, perdiu ſine omni vel exigua ſolum ſacchari conditura durant;) ſi porro *ſubacidi*, *vinoſi ac congeneres*, partim (poſt aliqualem in aquoſioribus exhalationem,) addita octava præterpropter ſacchari parte, in Fermentata haut injucunda per ſpontaneam effervescentiam rediguntur, partim vero (dum unus forſan aut ad ſummum duo primitivi ſaporis ſpeciem aliqualiter iſtac ratione exuunt,) *paulo liberaliori ſacchari portione*, (*poſt moderatam concentrationem*) *condiuntur*; profecto compendioſe ſufficienterque, (ſub longe breviori jucundiorique doſi & faciliori adhuc edulcoratione) habemus inde, quod longa *Siruporum*, *Rob*, *Mivarum*, *&c.* hujus proſapiæ ſeries (cum tanta ſacchari diſperſione) promittit. In contractiori quin etiam nec externi ſemper commoditatibus undiquaque inſtructo Apparatu, præ uſualibus diffuſioribusque *fructuum Vinis*, iſtac ratione diſpenſatu & aſſervatu ſunt commodiores: *præ Succorum conditur is*, (aliquibus per Nitrum crudum aut ſpirituum acidiorum aſſociationem inſtitutis,) in compluribus affectibus (acceſſoria illa vix aut non ferentibus,) convenientiores: ſique Refectivum quoddam ex ejuſcemodi vegetabilibus, tanquam hoc in genere naturæ noſtræ propioribus quæritur, (ceu perfrequenrer in teneriorum languoribus opus eſt, nec totum ſemper potui ſaltem inſtillatis aliquot Cliſſi, ſpiritus ſalis, aliarumve polychreſtarum Aciditatum guttis inſolidum, quorundam more transigitur;) compendioſa, brevis diffuſisque Julepis longe ſalubrior inde Mixtura, (talium vicaria) nullo non tempore

conficitur; aut ſiquidem omnino longius harum potionum genus exigererur, facillime per competentes liquores extenditur. *Aperientibus autem herbarum ſuccis, cum tertia vel quarta ſpiritui ardentis communis, proprii, vel analogi parte digeſtis, & aliquibus Eſſentificatorum nomine* propoſitis,(dum parum à fixioribus ſui ſimplicis particulis hoc in proceſſu fortificantur, Aquis præterea ſpirituoſioribus haud adeo præſentiores, certè ingratiores ſunt,) in ſelectu noſtro facilè carebimus; uti quoque conſimilium *aperientium & reſolventium Fermentatis*, prædictis aquis ut plurimum adverſioribus, minusque vegetis.

Quidni vero magis adhuc expungamus *Tincturas, Eſſentias, Quinteſſentias, Arcana &c. purè tantum nominalia*, & pridem ab aliis ea de cauſſa ſatis traducta, necdum tamen paſſim neglecta? tot *Tincturarum & Eſſentiarum variationes*, primitivis ſæpe numero deteriores aut nihilo validiores, ſaltem externi quidpiam aut vanam in ſe coincidentium Menſtruorum variationem afferentes: tot inter ſe æquivalentes, & citra neceſſitatem, (dum una potiorque in ſua forte claſſe ſufficeret,) numeroſe multiplicatas; vel data opera *Compoſitas*, quibus ſimplex quædam ni ſuperior, par tamen exiſtit: aut *è debilioribus ſimplicibus paratas*, integra poſtmodum cochlearia pro doſi, (præter talium morem,) complentes: tot *Eſſentias atque Mixturas, ex ingredientibus ſemet invicem deſtruentibus, inviſcantibus, filtro vel magmati reſiduo magnam partem adhærentibus, inæqualiter ſemet amplexantibus aut inconvenienter ſupernatantibus &c.* hodièque nonnullibi conditas: tot *Florum congenerumque languidiorum vegetabilium Tincturas, (ſimplices atque compoſitas,)*

in

in rei veritate parum hinc præter colorationem afferentes, effectum aſſumpto ſpiritu vel mineralium phlegmati acidulo potiſſimum debentes : *tot Tincturas adventitium tantummodo ruborem*, ſub diſſolutione vel digeſtione accidentario obortum, aut per acceſſoria ſupervacanea, ante neceſſitatem aut ſpecialem intentionem conciliatum adhuc dum oſtentantes : item *adhuc Operoſiores*, prævias Metallicorum (levi tamen fuſione ſæpius ad priſtinum ſtatum denuo redeuntium) ſublimationes aut florificationes, vel ſingulariſſima laborioſiſſimaque Menſtrua præſupponentes; plerunque tamen inde nihilo ſingulariores, cariores ſaltem vulgatioribusque rarius præſentiores aut copioſiores : tot *Tincturas*, perdita per ſuperfluas abſtractiones parte Simplicis volatili, aut ſubſidente non exigua ſoluti portione, neceſſario *languidiores*, vel ob ſupervacue præmiſſas innocentium Mineralium ac Marinorum Uſtulationes, (etiamſi externi quid præter conſuetas obſervationes calcinatis ſic accreſceret; totum nihilominus pervertentes,) aut propter inconveniens, imo deſtinationi ſimplicis ſæpenumero penitus contrarium Menſtruum adhibitum, *planè perverſas*, *evanidas vel ad minimum meritò ſuſpectas* : *tot Elixiria*, ſub ambitioſo (etiam ad Purgantia nonnullibi extenſo) vocabulo poſtmodum nil niſi Vini ſpiritum oſtendentia, proletarie ſaltem ſpeciebus quibusdam, interdum minus conſiderate conglomeratis, (tantum ut *Elixir Cephalicum, Ophthalmicum, Pneumonicum, &c. calidum atque frigidum* habeatur) ſuperfuſum; eumque vel ſimplicem, vel per acceſſorios liquores compoſitum, aut acidis mineralium ſpiritibus (certè potiſſimis tunc perceptæ efficaciæ cauſis, exaſperatum.

Quinimò quiſpiam, (fruſtraneorum laborum at-

que ſumptuum minus prodigus) forſitan haud impertinenter huc retulerit *iſtas quoque Tincturas, parciſſimas & operoſiſſimas*, quæ abſorptis aliquot guttulis, è fixioribus corporibus poſt tædioſiſſima cohobia tandem ſuper alembicum vel retortæ roſtrum evectis conſtant, & inſumptum laborem ſæpenumero vix ac ne vix quidem, (in ea parabiliorum paritate, (effectu compenſant. Item ſpecioſas aliquorum *Eſſentias aut Quinteſſentias, olei deſtillati parte una, & ſpiritus ardentis alcaliſati partibus duabus vel tribus*, (deſubito ſemet eleganter amplexantibus & abſorbentibus) conſtantes, tanquam ſub olei ratione, (licet vel ſpiritus proprius fuerit,) potiſſimum agentes, & ſolutâ per vehiculum iſtorum copulâ, facilè deſtructiles. Olea ſimiliter ſubtiliora, *infuſis metallorum convenientiorum ſolutionibus ipſisve Metallis* (ceu inibi qualitercunque ſolvi quædam pridem conſtitit,) *alterata*, iisdem titulis, at majoribus promiſſis propoſita; revera tamen parum ultra ſimile inalteratum oleum agentia. Magisque adhuc *Oleoſum illud, quod infracto (per fortiſſimos aut concentratos ſpiritus minerales, aut ſolutiones metallicas) vini ſpiritui*, eique vel ſimplici vel Aromatibus quibusdam oleoſis prius ſaturato ſupernatat; utrobique parca ſatis quantitate, & parca pariter, ſi metallici quid acceſſerit ejus participatione; oleo Vini (cujus potiſſimæ partes ſunt,) aliunde tolerabilius habendo, vel aliis Aromaticis deſtillatis, (ſi placuerit,) alterando. Et ſi quæ præterea ſunt, *curioſioribus, quam noſtræ nunc intentioni aptiora; non quidem in ſuo genere contemnenda, nec nova tamen (uti quibusdam habentur,) nec nimis extendenda; parabiliora ſanè Æquivalentia ubique invenientia.*

Interea nobis hic admodum ſuffecerint *pauciſſima quædam hujus ſortis*, è potioribus aliquot & pollen-

lentioribus, (ne pro *forma tantum guttulæ nonnullæ ſumantur, ſed parcæ doſi notabilis efficacia ſubſit,*) iisque ſpecificis, ejuſcemodi ſeparationi revera ſubjectis, ac competentem (ubi opus) Menſtrui (ſuo ſimplici correſpondentis,) abſtractionem ferentibus ritè præparata; *ſimplicia potiſſimum*, *aut tandem è ſymbolizantibus*, (at eidem menſtruo parentibus,) *nonnullis Compoſita*: ſive poſtmodum Tincturæ ſive Eſſentiæ (apparentes tantum aut reales,) vocentur. Quo referri quoque poterit *Extractorum unum alterumve, per proprios aut analogos ſpiritus ardentes, aliosve liquores adæquatos Dilutum ſeu quaſi exaltatum*: ulteriori de cætero talium alteratione vel conditura (cum ſaporis aut odoris gratia ſæpenumero hinc parum pervertatur, nec indifferenter omnibus conveniat) negotioſorum circa hæc lubentiæ vel ſubterverſantium judicio ſelectuique relicta; ſive ſolum Salis proprii particulâ, aut Olei inſuper proprii (vel dum non omne ſimplex id æqualiter efficaciterque fundit,) Analogi tantillo, (poſt diſſolutionem ac digeſtionem demum, ne magmati vel filtro inviſcetur ſuperaddito) inſtituatur. Referimus huc quoque *liquidorum inter ſe convenientium unam alteramve Mixturam*; (dum iſta extemporaneam conjunctionem, ob debitæ unionis, conſiſtentiæ colorisve jacturam non ferunt,) ſecundum artis ac naturæ leges confectam atque ſelectam. De quibus omnibus inferius in ſpecie commodius dicemus.

Porro vero nunc, cui bono tot *Infuſorum ac Decoctorum ſpecies*, *Antiquiores aut* (ingredientium naturæ, numeri ordinisve reſpectu) *Correctiores*, *vel novæ denuo hinc inde ſuperadditæ?* cum noſtrates in pleriſque tractibus talia valdopere plerunque averſentur, & ſi neceſſitas diffuſum hoc remedii genus

in nonnullis affectibus nonnunquam exigat, ſimpliciſſima ac pergrata vix tunc admittant; atque ea quandocunque libet aut opus eſt, è ſelectiori quodam præſentiorique ſimplici, aut aliquot concordantibus conſociatis facilime vel domi confiant; reliquum autem tot acceptioribus contractioribusque remediorum formis nunquam non tranſigatur. *Potus Hippocratici hodie profecto ſunt parum* medici: & *Hydromel quodvis etiam diverſimode Purgans* promptè ſupplent, aut (uti conſuetudo fert) imitantur gratiora hujus ævi Compoſita.

Sic, cui bono longiſſima *Aquarum deſtillatarum ſeries*, tantum non ex omnibus ferè vegetabilibus animalibusque, (quo ſcilicet officina dicatur inſtructior,) hodieque coagmentata? tot naturâ ſuâ, vel ob inconſideratiorem deſtillandi modum *imbecilliores; quibus fontana ſecure ſubſtituitur*, aut unica quædam, alterave paulo vegetior. *Imbecilliores* tantum dicimus; quia revera è quamplurimis vegetabilibus, rationi ſenſuique cuidam ſolitario, (fixiorem talium naturam æſtimanti,) ad deſtillationem penitus ineptis judicatis, elevari (inter illam ignis præſertim intenſioris actionem) de Subjecti disgregati particulis aliquid, quotidiana obſervatio monſtrat, indeque non ſolum ſedimentum inibi tractu temporis concreſcens; verum etiam odor & ſapor aliquis, proprius aut ſaltem herbaceus, vel alias anonymus, una cum qualicunque nativarum quarundam proprietatum manifeſtatione: ceu paſſim in permultis inodoris fereque inſipidi, acerbis, oleoſis, epiceraſticis, vulnerariis, &c. cernimus; & hinc vulgaris quoque Emulſio (è ſeminibus fructibusque uſitatis parata,) per Alembicum ſimpliciter deſtillata, (uti Aulæ noſtræ *Aquæ Alterantis* titulo pridem uſualis eſt,) non ſolum odorem atque ſaporem

porem emulſionis cujuſdam haut injucundum: (cum aliquali vi epiceraſticâ,) præ ſe fert; verum etiam poſt menſes aliquot manifeſtum rancorem induit, ut amygdalas vel ſemina frigida majora rancida te guſtaſſe diceres. Nec proinde tamen propter efficaciæ, præſentioribus aliis commodius compenſandæ) tantillum, in univerſum omnes iſtæ publicis uſibus protinus erant deſtinandæ: multo minus adhuc tot manifeſtario effœtæ, aut jam olim nullitatis convictæ. Ita cui bono tot *æquipollentes*, è ſingulis ſymbolizantium ſimplicium, imo floribus ſæpè colore tantum inter ſe differentibus, operosè deſtillatæ? cum unica parabilior aut ſelectior ſufficeret. Cui bono *tot ingratiſſimæ*, ſaporiſque vel odoris nonnunquam planè nauſeabundi, in Mixturis &c. gratiam & appetitum præter omnem neceſſitatem, (in eo jucundiorum aquarum aliorumve liquorum polychreſtorum proventu) enormiter pervertentes? Cui bono pertædioſiſſimum *Mariæ Balneum ſolummodo & præciſè deſtillatæ*, vel interdum fruſtra ſaltem fatigatæ, quæ per intenſiorem Veſicæ [refrigerio ſuo circa ſtanneum Alembicum inſtructæ) actionem, levatis copioſioribus ſubjecti particulis vegetiores exeunt? Et minutiæ ſunt, (quotidiana experientia facile ſubvertendæ,) *dum refrigerantes*, *ophthalmicæ, Conſimileſque aquæ*, ab ejuſcemodi deſtillandi modo compendioſiſſimo excluduntur; aut domeſtico tantum Simplicis ſui latice conſtantibus, ob aquæ ſcilicet additionem minus præſtantes creduntur. Cui bono *ex herbarum florumve ſuccis*, laborioſe prius expreſſis collectæ? dum nihilo deteriores ex integris iſtis vegetabilibus habentur, & quamplurima ſeipſis longè debiliores ſuccos fundant, in magmate reſiduo evidentius, quod ſuum eſt, ſer-

vantia, ſæpe plurimum inter contundendum diſperdentia; ceu in Spleniticis, item Odoriferis nonnullis, Arteriacis &c. manifeſtum eſt. Nec indigemus hic *Liquoribus* magnis olim promiſſis, at tardè ſatis & exigua quantitate *per Balneum Roris galeatum* conquiſitis : eſſentialia compedentium ſimplicium faciliori extractione vel deſtillatione quoque comparantes. Et cum parili protractione Liquores (aquei vel ardentes,) etiam per *Veſicæforme illud inſtrumentum*, (*ceu antiquius plane ſtanneum, ſeu recentius nunc æneum*,) in roris Balneo ab inſpiſſandis Extractis repetantur, aut e recentibus ſimplicibus deſtillentur; nonnulla porrò Extracta inibi tum inter (moram iſtam) haut parum alterentur; è Subjectis autem ejuſcemodi deſtillationi (*pro reſiduo aliis uſibus aptando*) commiſſis, alia quidem ſubtracta volatiliori parte nil aut perparum de cætero retineant internis neceſſitatibus notabiliter proficuum, alia vero in reſiduo potiorem efficaciam reſervantes, aquas parvi momenti ſuppeditent, aut alias exiguo precio recentia potius ſimplicia ad extractiones comparentur; cum denique Spiritus ardentes hic locorum parvo plerumque veneant, & citra quandam impenſarum jacturam, compendifactis laboribus divaporari ſaltem poſſint, hinc diu non adhibuimus *Stanneum illud* (*fundi plani*) *inſtrumentum*; in diffuſiores Apparatus alias haut incommodum. Amplius autem cui bono *Aquæ*, care ſatis at præter realem quandam neceſſitatem, *cum vino deſtillatæ?* cum longe parabiliores, & nihilominus (neglectis tantum minutiis aliquot,) ejuſdem roboris & effectus prompte habeantur, (præſertim in locis à vinetis remotioribus,) adjecta ſaltem ſexta, octava vel decima Spiritus ardentis parte; *pro aſſumendi ſcilicet vini proportione*. Cui bono

tot paſſim in eodem genere compoſitæ? Inſtructiori ſcilicet ſic Pharmacopolio, ſi aliquot numero *Hyſtericas, Apoplecticas, Epilepticas, Cordiales &c. hujus vel illius inventoris oſtendere queat*; dum vel ſimplex quædam rite deſtillata, vel adjectis extempore Tincturis aut eſſentiis competentibus alterata, plures iſtarum æquat aut præcellit; vel unica quædam conſideratius Compoſita, ſimiliterque ſi opus fuerit exaltata, ſufficit; imo magno ſumptuum, laborum quæſitæque gratiæ compendio, promptius certiusque è ſimplicibus Odoriferorum & Aromaticorum Aquis, ſeparatim prius & vel per accidens quaſi (v.g. inter oleorum deſtillationem primitus) collectis ac *poſtmodum inter ſe proportionaliter confuſis*, pro lubitu, ceu aliud agendo (in permultis generibus) haberi poteſt. Cui bono adhuc dum tot *inconſideratiſſime per ſuperiorum temporum tenebras Compoſitæ*, à recentioribus ſatis traductæ ac correctæ, nihilominus officinis alicubi prætenſo manifeſtario, (ſed ab uno duobusve ſaltem ingredientibus, inter tot ſupervacanea proficiſcente,) quodam effectu occultiorisve conſpirationis valore, hodieque à nonnullis injunctæ? tantum ut conſuetudini vel perſuaſionibus ſatisfiat, & labores, impenſæ, vitra ac precium (per tot fixiſſima Marina, Mineralia Metallicaque, nuper denuo ſatis ab aliis traducta additamenta, & tot indifferenter deſtillatarum exceſſus,) nequicquam augeantur. Nobis hic ex incondito horum omnium, *tricenarium ſæpe excedente numero, decem ſorte aut duodecim ſufficient*; & reliquum vel polychreſta mineralium nonnullorum Phlegmata ſubacida, Chymico ſub manibus quaſi per accidens naſcentia,) item ſupranotati gratiorum fructuum Succi, Infuſa, potulenta domeſtica, imo nonnunquam Aqua ſimplex, (etiam non de-

 ſtil-

ſtillata) pro re nata, & Mixturarum, vehiculorum &c. ratione, jucundius aut æque ſecure ſupplebunt.

Sic inter *Ardentes vegetabilium Spiritus* (*fermentatitios & abſtractitios*,) cui bono tot *æquivalentes vel ſymbolizantes?* cum unicus forſan, acceptior, præſentior aut parabilior inſtar omnium foret: *tot ſupervacanei*, reſpectu certorum, (quibus promiſcue vel inconſideratius deſtinantur,) affectuum, nil minus quam igneos hoſce liquores admittentium: tot præter rem *debiliores & ſpecifici perparum* (æque ac ſi guttulas aliquot olei ſaltem ſpiritui vini inſtillaſſes,) *præ ſe ferentes*; ſeu propter ſimplicis naturam, ejuſcemodi operationi non ſubjectam; ſeu ob præparantis incuriam, *abſtrahendo tantum*, (cum intimior nonnullorum per fermentationem recluſio requiratur,) ſibi quidpiam hinc conquirere conantis: tot (ex adverſo) *juſto curioſiores*, (per operoſam ſæpeque ſimul in aliquibus diſperſoriam) *Fermentationem* collecti; dum ipſum ſimplex ſpiritum ardentem quemvis, vel ſemel inde debiteque abſtractum ſufficientiſſime volatilitate ſua ſaturat: aut *negotioſiſſime eo usque rectificati*, ut gutta hinc decidua inter terram atque vitrum quaſi diſpareat; cum bona pars proficui adhuc laticis, imo *propriis nonnunquam olei particula* (reſiduo in Phiola ſupernatans,) ſic ſubtrahatur; atque alias Alcoliſati hac ratione ſpiritus, ad internos uſus liquore denuo diluente indigeant. Sane ſupputatione probe facta, contractior apparatus vix ultra tres quatuorve requirit, eosque plerunque ſaltem à Simplicibus volatilitate potiſſimum pollentibus,) *Abſtractitios*; ab Odoratis vero compactioribus potius Fermentatitios; qui, obiter notando, eleganter & compendioſe tum parantur, *adjecto ad herbas floresve recentes ſubduplo vel ſubquadruplo, ad Aromatica ſicca vero*

ana

ana ſacchari vel mellis etiam, cum aliquantillo fecum cereviſiæ recentis, &c. peracta præterpropter intra triduum vel quatriduum fermentatione, ſufficientem quantitatem deſtillando, & ſupra recentium herbarum &c. aliquod manipulos, ſi libet, rectificando. Cui vero bono tot *Acidi lignorum ac congenerum noſtratium & exoticorum ingrati ſpiritus?* Cum Vulcanus ſpecificas iſtorum vires oppido alteret, & nobis vel *unus è duriori*, etiam vernaculo ligno deſtillatus ſufficiat, aut nullus: multominus autem operæ precium inveniamus in horum *aliquo*, *cum Oleo ſaleque proprio prius* (ſecundum nonnullos) *digeſto. De Spiritibus volatilibus, ſeu ſalis volatilis vegetabilis & animalis* liquoribus ſupra diximus; quodque talium præterpropter tres ſummatim aut quatuor præſentiores ac parabiliores merito ſerventur, dimiſſis reliquis, quæſitæ variationis & curioſitatis quam ſpecificarum proprietatum plerumque plenioribus.

Ita jure merito quoque delemus hinc è fœcundiſſima *Volatilium ſpirituum Mineralium claſſe*, tot fruſtraneis tædioſiſſimisque torturis ægrè tandem, inter faciliores verſatiorum enchiriſes expreſſos; tot incompetentibus, remorantibus, aut totum nonnunquam pervertentibus additamentis præter rem ſolicitatos; tot è ſubjectis guttulas ſaltem aliquot, (inter æquipollentium exuberantiam,) ſtillantibus è pumice quaſi conquiſitos: tot inter ſe quam proximè (per ſulphureoſalinæ, vel tartareonitroſæ volatilitatis participationem) convenientes aut penitus, (ſi minutias quasdam demimus,) æquipollentes, ſeorſim tamen repoſito, vel ſpecialiſſimè minus verſatis commendatos, aut alias excedente hyperbole præter reale meritum protruſos: tot *Metallici nomen* (ob talium qualemcunque additionem, aut florum una levatorum, at inibi ple-

plerumque inſolubilium , ſpeciem) præ ſe ferentes , revera tamen poſtmodum nil aut parum hinc , ſi digerendo,abſtrahendo,confundendo &c.tentantur , oſtendentes. Quemadmodum etiam ex *Acidorum fixiorum* exceſſivo (per tot proceſſuum variationes , quæſitaque compendia vel attentatas exaltationes,) numero , libellos paſſim & inde perſuaſorum repoſitoria liberaliter interdum complente , non ſine ratione tantiſper hoc negligimus primò *Metallicos*, (*vulgo ſimiliter habitos*,) è factitiis Vitriolis communi ſaltem more deſtillatos,& pridem ab aliis ſatis notatos , metallici parum palato vel ſtomacho ſumentium exhibentes : imò *ſpecioſiores quoque complures hujus nominis* , per ambiguas enchiriſes & diverticula hoc fine conquiſitos , in rei tamen veritate , cum ad examen ventum eſt , & effectus metallicus, qua talis, inde ſperatur,facilioribus ac ſaturatioribus iſtorum tincturis vel eſſentiis longe cedentes : magis autem adhuc, ſupprimentium , abſorbentium aut prevertentium additamentorum *vitio debiliores illos*,(& præter intentionem ac conſimilium rationem,)*parum de expetitis ſalinorum particulis vehentes*,*aut juſto parciores*,*tædioſiores* , (nihilo tamen hinc vulgatioribus præſtantiores,) *vel plane tertio cuidam incompetenti contrariove latici inconſideratius complicatos ſpiritus*:item (& ex adverſo) nimiis aquoſiorum particularum ſubtractionibus variè per abſtractiones uſitatas,in gelu, ſuper Calaminarem &c. inſtitutis, (ad internos uſus præter omnem neceſſitatem) *adeo concentratos*, ut ſub difficili hinc diſpenſatione , ſæpe ne vitra quidem ferant , & ſumentibus ad minimum ſuſpecti,corroſiviq;(*nonnunquam non ſine Medici nota*) videantur:aut per ſupervacaneas rectificationes vel evaporationes *penetrantiori ſubtilioríque parte* paſſive, ſed ut plurimum

nequic-

nequicquam (cum ſulphureus Odor, totiens data opera quæſitus, alias ſponte ceſſet,) *orbatos*: tot inſuper *Compoſitos*, extemporanea uſualium mixtura (ceu in Aqua Regia, Spiritu Nitri compoſito &c. videmus,) facile ſupplendos: tot *in eundem effectum*, (ſi titulum tantum & promiſſa demimus, & ſupervacaneas enchiriſes, additiones aut præjudicia ſeponimus,) apertè *recidentes*; tot *dictu quidem ſingulariores ſecretioresque*, nihilo tamen vulgatioribus, (ſub accurata ſaltem methodo morborumque penſitatione exhibitis) præſtantiores: *Ardelionum & Laborantium* (uti ſemetvocant,) *venales*; raro mangoniorum expertes, vel *probi ſatis ac ſufficientes*; & ſi quid amplius hujus cenſus eſt. Delectui noſtro è prioribus fortè *tres vel quatuor*, è poſterioribus etiam Vulgatiores illi *è Vitriolo Nitro Saleque uſitati*, (tantum cum judicio, citra diverticula, protelationes & incompetentia additamenta, manibus oculatis ritè parati conſiderateque dati,) abunde adhucdum ſatisfaciunt, ſatisfacientque deinceps, quibuscunque propter operarum aliorumque requiſitorum defectum, Ignis Veneris ſimiliumve liquorum, operoſiſſimas Vulcani continuationes requirentium poteſtas nondum data eſt. Uti nec pro ſelectiorum noſtrorum comparatione tantopere exiguntur ſpecialiores illi, *per faſtigiata & ſibimet invicem accommodata receptacula ſurgentes Furni*, *aut retortiformia deſuper operculata*, *vaſa* adeo pronuper commendata, *Retortæve triroſtres*, aut per *infernum tubum folle ſollicitandæ*, conſimilisve (curioſioribus experimentis, quam ſimplici huic labori aptior) apparatus: Sanè *directus iſte Furnus*, (cum affinibus) plerunque corpulentiores impurioresque ſpiritus acidos fundit, ſubtiliores diſſipat, aliisque inconvenientiis, (ratione continuandi

ignis,

ignis, ſeparandorum florum &c.) ſubjectus eſt, ut pro noſtra quidem intentione tot impenſis erigi vix mereatur. *Vaſa operculata*, ſatis dextrè quoque conformata, præterquam quod ferrea difficiliora comparatu nec omnibus materiis apta ſint, terrea verò vix ignem repetitò ferant, utraque plurimum de volatilioribus particulis, etiam eliſo nobis haud raro circumfluo plumbo, tranſmittunt, imbecillioresque hinc liquores linquunt. Et qui vulgarem quoque retortam, paulò circumſpectius perforatam & circumcirca lutatam, receptaculis proportionaliter, uſibusque ſuis pro colligendis volatilitatibus, ritè adaptaverit, variè tubulatis roſtratisque reliquis in tantum haud difficulter carebit: Acidos autem & vulgò hinc tædioſiores ſpiritus nihilominus per antiquiores quoque modos, (ſaltem inter viles aliquot enchiriſes, præcipuè ſubductam proportionalis ponderis Materiæ ſituationisque vaſorum obſervationem, vehiculi, ubi deficit, competentis aſſociationem, &c.) ſufficienti ſibi quantitate per otium quaſi nulloque penè negotio parabit aut reparabit: Præſertim cum oculatioribus nunc Practicis ea hodie copia in medicationes amplius non abſumantur, ac ſuperioribus quidem luſtris vel adhuc dum nonnullibi inconſideratius factum eſt, *limitato talium effectu tandem in abuſum indifferenter converſo, indeque haud uno Hypochondriacis, Pulmoniacis, Hyſtericis, Arthriticis, &c. conciliato per iſtiusmodi acores malo.*

Sed in recenſione noſtra pergamus: meritoque hinc ſimiliter expungimus *Liquores* illos mixtos, ad internos externosque uſus *confuſis aquis, ſuccis, ſolutionibus, pulveribusque conſtantes*; magnam partem inconſultiùs compoſitos, & ſi genuinis artis legibus quidam in certos effectus reſpondeant, com-

mo-

modiùs, (citra vitrorum multiplicationem, aut facilem nonnullorum corruptelam,) ex tempore certiorique proportione, per debitam competentium mixturam conquirendos ac diſpenſandos.

Lixivia medicata, eorumque causâ ſervati ſeorſim *Cineres*, huc etiam non pertinent: cum matres familias quoque, è polychreſtis nonnullis euporiſtis, (tot ſupervacanea & huic fini ineptiora ingredientia meritò omittentes,) domi talia paſſim parent; aut ſolutis ejus generis (in proportionali quantitate) ſalibus nunquam non habeantur: ceu alias quidam Alcalia elixiviata non ſicca penitus, ſed liquida potius conſiſtentia, poſt debitam evaporationem ſervant; ſiquidem in reſiduo acriorique liquore, qui poſt iſtorum coagulum aut qualemcunque cryſtalliſationem, utplurimum tandem effunditur, peculiare quid ſperandum foret. *Deliquia fixorum ſalium ſub aſtris & dio uvido quærere*, ferè ſublimius, in Cella verò (ni lentiſſima coagulorum quaſi Vitriolicorum quorundam reſolutio requiratur,) equidem innoxium, attamen profectò ſupervacaneum eſt; Alcali quovis quandocunque libet, in exigua calidæ frigidæve proportione ſolubili.

Cui bono tot in univerſum *Olea deſtillata?* Cum pauci noſtratium hypochondriacorum affectus hujuſcemodi ſulphurea, ceu diligentiores proculdubio obſervabunt, ferant, aut inde (citra alia incommoda, in iſto remediorum, naturæ particularum morbificarum magis reſpondentium proventu,) tantopere leventur. Cui bono tot *invicem intimè convenientia?* quorum unicum præſentius aut parabilius ſufficeret: tot tædioſiſſimè ſatisque ſumptuosè *per guttas qſ. collecta?* dum æquipollens drachmas vel uncias largitur: tot natura ſua *ingratiora*,

vel

vel (per nimiam quodlibet è quolibet conquirentium curioſitatem) *empyreumate præter rem aggravata* aliisve, ſæpenumero parum quadrantibus acceſſoriis, (quo tandem oleum è corpore nil minus interdum quam tale quid ſtillante, vel ingratiis habeatur & proſtet,) ſcienter combinata & multiplicata? dum jucundiora, paratu faciliora genuinaque æquivalentia præſto ſunt. Eccur ingenuum *ſalis ſpiritum pro paulo majori aromaticorum reſinoſorumque* (nihilo de cætero hinc, ſecus ac quidam prodiderunt, deteriorum) *Oleorum copia obtinenda diſperdamus?* cum ſuperpondium vix ac ne vix quidem labores compenſet; ſpiritus ipſe (largiter ſanè ſimplicibus ad empyreuma impediendum ſuperfundendus,) ægerrimè ad eandem gratiam vel puritatem, (etiam quæſitis per prunas compendiis,) redeat; & una magna Aromaticarum aquarum quantitas fruſtra ſic peſſum eat. Cum Aceto acerrimo Aluminisve crudi diluto, (ſi quis forſan eandem deſtillationem minoribus impenſis tentare voluerit,) non procedit. Ita porro ſupervacua ſunt pleraque omnia *Olea compoſita* (ni majoris fortè copiæ cauſa, quispiam ſimplicia intimè concordantia receperit,) & inanes iſtæ *Balſamorum deſtillatorum variationes*, inconſiderata ingredientium conſarcinatione, proportione parandique ratione plerunque inſuper contaminatæ; dum ſimplex aliquod ſelectius idem ut plurimum præſtat, aut ſi quidem compoſito præcisè opus eſt, extemporanea proportionalique competentium mixtura conſultius, compendioſius certiusque conſit. Supervacua eſt plerorumque deſtillatorum *Rectificatio*; cum *Graveolentium* quidem prior ſubtiliorque pars, (quibusdam ob ſalis volatilis combinationem aliisve de cauſis) plerunque æque graveolens inde prodeat,

ſive

ſive per Veſicam, ſive per Retortam ſuper Cineres, Colcothar, Sal commune &c. vel cum ipſo ſalis ſpiritu, qui tamen fruſtra ſic diſperit ſeu pervertitur & ſæpenumero inter ebulliendum olei ſibimet ſupernatantis particulam haut exiguam per retortæ roſtrum propellit, rectificatumque ſic denuo inficit,) res tentetur: *Craſſiorum* vero (hinc requiſita) *clarificatio*, nonnullorum temperatam lenientemque vim præter rem exaſperet, & in compluribus, facili quadam enchiriſi, ſub prima quoque deſtillatione obtineri, ſi volupe fuerit, queat? ceu alibi *de cera, pinguedinibus, butyro, ſapone &c.* notavimus, quod ſi horum v. g. libra una vel una ſemis retortæ indatur, hujusque venter penitus uſque ad collum cineribus deſuper repleatur, ſubtiliſſimum per arenam prima ſtatim vice tranſeat Oleum, &c.

Balſamorum externorum iſta ſeries & variatio, uti exactiorem praxin nil juvat, ita nec ſelectus noſtri partem conſtituit. Sufficiet vel unicum compoſitum; cujus ſcilicet precioſiora ingredientia, Moſchus vel Ambra, (ob diſperditionem adhærentium particularum,) haud adeo admittunt mixturam extemporaneam, quæ in reliquis, ſiquidem expetenti neceſſaria fuerint, non eſt difficilis: *Colorem* undeunde petitum oculos tantum paſcere alias conſtat: nec *Extracti Saliſque proprii tantillum* nonnullibi adjectum efficaciam qualitercunque adhibitorum tantopere intendit. Cui vero bono *Nuciſtæ oleum prius extrahitur?* cum nec per ſe ingratum ſpiret, nec oleorum aliorumque odoramentorum fragrantiam obſcuret. *Saponiformes* aliquorum (*ex oleo, ſale ſpirituque invicem digeſtis*) *maſſæ* ſuperioris quoque ſeculi inventiones, nec inter parabiliora ſuccedanea nobis hic ullatenus neceſſaria ſunt.

Atque ut in *reliquorum Topicorum* recenſione luſtrum

ſtrum noſtrum tandem finiamus : dum ex *Oleorum officinalium* diffuſiſſima ſerie oppido, & quidem numero pauciſſima ſufficiunt, quæ natura ex oleoſioribus ſubjectis ſponte quaſi fundit; quæque (ſi per ſe adhibita id, quod ex hujus generis remedii deſtinatione ſperari poteſt non attingunt,) competentium & inibi ſolubilium ſubjectorum infuſione vel decoctione, aut oleorum deſtillatione aliquali inſtillatione poſtmodum haud difficulter exaltantur : cui bono tantus reliquorum numerus, tot æquipollentibus, tot, ob vegetabilium (ſulphurei parum, aut violentiori Vulcano reſervatum poſſidentium) naturam, parum inde medicaris, & expreſſo quovis vix efficacioribus, tot ipſi affectuum conditioni manifeſto repugnantibus, tot, aliis euporiſtis non pinguibus aperte cedentibus conſtans? *Digeſtiva ſane, ſarcotica, glutinantia,* (exceptis, cautelisque ſuis nihilominus ſubjectis *Balſamicis, reſinoſis, Mellitis vel etiam Mineralium aliquo convenienter alteratis,*) item *proprie detergentia, adſtringentia,* (ſylvis tamen remediorum diſpenſatoriisque nonnullis inferta,) ipſa ſanioris methodi lex vetat, & experientia, (ſi traditionibus magis, quam præſentiorum tutiorumque acervo fidas,) poſtmodum rejicit; Vulgatis *emollientibus & anodynis* olivum ſæpe ſolum paria facit, expreſſa quædam alia palmam præripiunt; præter domeſticas pinguedines, cataplaſmata aliosque dolori ſedando vel tumoribus emolliendis aptiores modos. *Infrigidantia, ſic dicta,* quot affectus tolerant, aut ſiquidem ex uſu eſſe videantur, quotus è vulgo tum ſibi non parabit? verſatiori interim ſeu medico ſeu chirurgo reliquum, indirecte agentibus (*liquoribus ſale volatili prægnantioribus, pulveribus farinaceis, &c.*) ſecurius expediente. *Reſolventia, diſcutientia carminativa-*

que

que longe efficaciora, & ejuſmodi liquaminibus acceptiora, eodem fere precio, compendioſè, citra tantam olivi in ſingula profuſionem habentur per paulo ante notatam oleorum deſtillatorum inſtillationem. Et quis temere nunc *Alexipharmacis compoſitis externis*, utut admodum deprædicatis inſolidum confidat? aut exoticis plantis vel etiam infectis, ni vili proſtent, vernacula noſtra non ſubſtituat? Tota horum tantum non omnium Topicorum *in cucurbitis &c. confectio* penè videtur curioſior; cum plurima, pro olivi calefacta more gratiam ſic quoque perdant, aut faciliori additamento eam conſequantur, certè matrum familias ſimpliciſſimas præparationes haud adeò ſuperent.

Unguenta licet ob conſiſtentiæ modum de competentibus additamentis equidem plus quam olea ferant, adeoque ſcopo corpulentius remedium exigenti magis ſic inſerviant; cui bono tamen tantus eorum numerus? cum è *tot emollientibus*, *anodynis &c.* vel unicum, aut ſimplex nonnunquam pinguedo (ſolitaria aut domi frigendo per convenientes herbas alterata) ſufficiat; & pariter unum forte *refrigerans & ſiccans minerale*. *Sarcotica & glutinantia* pleraque vulgaria (nec balſamica,) ſanior nunc chirurgia rejicit; quemadmodum & *detergentia pinguia*. *Diſcutientia nervinaque* vulgatis oleis ſpiritibuſque ut plurimum cedunt, præterquam quod à ſenſibiliter reſolventibus, *veſicatoriis*, *fonticulis*, *ptyaliſmo*, *&c.* in permultis affectibus evidenter ſuperentur; quinimo mala quædam (generoſioribus internis ſolis longe felicius cedentia) ſæpenumero exaſperent, contracturas, flacciditates, exulcerationes &c. concitent. Reliquorum loco vel *unicum quoddam polychreſtum*, & additamentorum debitorum quaſi *baſis* eſſe poterit. Plurima ex tempore com-

commodius miſcentur; multa nil minus quam ejuſcemodi conſiſtentia aut formam admittunt; plura adhuc inconſideratiſſime ſunt compoſita; nec operoſiorem correctionem, multò minus (cum aliis omnibus,) adeo curioſam recentiorem præparationem merentur. *Oculis præ Unguinum ea ſtrue*, alterius generis Topica convenientiora, nonnunquam inſuper ſecuriora; *Potabilia* muliercularum & fere circumforaneorum ſunt, &c. quæ in ſpeciali recenſione commodius notabimus.

Emplaſtra tandem & Cerotaſi hinc inde penſitamus, vix ultra ſex forſitan in chirurgicos aliosque uſus in rei veritate requiruntur, è revera intimius miſcibilibus legitime compoſita. Cui bono enim vulgatiſſimæ (ſatisque hactenus taxatæ) innocentium ingredientium perverſiones, uſtulationes, ſuperficiariæ inviſcationes, maſſæ (per præſcribentium exceſſus) gypſeæ vel unguentariæ potius, huc trahantur? Cui bono tot æquivalentia ſi minutias ſaltem aliquot, traditiones titulosve deminus, (ſeu compoſitionis, ſeu effectus reſpectu) *intime convenientia?* tot, præter omnem neceſſitatem (emplaſtro aliud emplaſtrum, unguentum, gummi, pulverem &c. ſuperaddendo,) in officinarum aut quotidianos uſus, *innovata vel multiplicata? tot operculi magis*, quam ſufficientis remedii locum (ceu vulgus quoque citra hujuscemodi emplaſtrationes ſibimet diverſimode ſuccurrere novit,) complentia? *tot exoleta hodie* vel modernorum euporiſtis longe poſteriora: *tot digeſtiva*, *maturantia*, &c. unico ſaltem ſelectiori repræſentanda, vel viliſſimo cuidam pulti aut cataplaſmati cedentia: *tot particularia pro Interaneorum robore*, citra penetrantiorum acceſſum, aut realem convenientiam, ſæpenumero pro forma tantum, & citra memorabile quod-

dam

dam commodum, multo tamen cum tædio geſtata, ſecundum Practicorum traditiones tantum (*ad uncias interdum aliquot dum drachmæ ſufficiunt*) præſcripta, grumeſcentia, ſemet corrugantia; litu competenti ſpirituoſive liquoribus nullatenus conferenda &c.

Atque hæc in genere quaſi, *de uſitatioribus ſervarique conſuetis officinarum Formulis. Extemporaneas reliquas Emulſiones, Fomenta, Cataplaſmata, Clyſteres, &c.* è præcedentium conſideratione quivis haut difficulter judicabit, & nos quævis ſuo loco ſimiliter expendemus.

Convertamur itaque nunc ad *ſpecialiſſimum ſingulorum Simplicium & compoſitorum*, officinis aut olim imperatorum aut hactenus ulterius, majoris complementi vel correctionis cauſſa, diverſi formiter oblatorum cenſum; ea tamen, (quoad ejus fieri per inſtituti noſtri rationem poterit,) moderatione, ut *minus etiam contractiori medicationum generi hodiernum adſueti* habent inde, quod variis affectuum diverſitatibus & circumſtantiis oppido ſufficiat; nec rigidiores forſan queri poſſint, nos rem pharmaceuticam pervertiſſe potius quam accidiſſe, vel Empiricis curationibus, per aliquot polychreſtorum abuſum fores aperuiſſe, vel tandem incipientes, minus verſatos, nimis vero credulos *ad Univerſalium* præcipitia temere ſic deduxiſſe.

Sane, quo multorum hoc diverticulum aut offenſiones lapidem ſtatim ab initio removeamus, equidem credimus dari poſſe *Arcanum aliquod, inſigne totius corroborativum vel mundificativum, complurium morborum ſolamen:* nec vires tot Secretis, quaſi Alcheſtinis, maturis ac immaturis Electris, Panaceis, Azoth, Phalagiis, Arboribus vitæ, Mercuriis philoſophorum, quinteſſentiis Veneris, Auro po-

tabili &c. modeſte aſſignatas ſimpliciter hic & præcipitanter elevamus; ſi talia rite præparata & circumſpecte, ſuo quodvis in genere data fuerint. Dum autem prius quidem ultra modum extenditur, & plane Catholicum, (inter tot tamen præmatura magnatum, per haut ignota hypochondriorum, renum, pectoris, artuum &c. vitia abreptorum funera,) dicitur an fingitur? reliquis vero ſimiliter nimium plerumque tribuitur, præſertim ab alterius Profeſſionis hominibus, in arrepto quodam generoſiori ac polychreſto remedio præcipitanter exultantibus, vel exiſtimationis alicujus culmen nummorumve potius aucupium inibi conſtituentibus; dum mage porro proficua ex his, ut plurimum data opera obſcurantur, vel cum *Eliæ artiſtæ* adventu demum expectantur; dum ulterior talium Inquiſitio tyroni tædioſa & præter rem ſumptuoſa eſt; alia vero partim nihilo magis Catholica ſunt, quam Ptiſana, omnibus olim morbis indifferenter apta; & ſi perſuaſiones hyperbolenque demas, haut adeo notabiliter vel directe juvant; partim ad ſummum, commendatiſſimum quodque (detracta ſaltem percurioſiorem inquiſitionem ſingularitatis larva,) inſtar nudi tantum Diaphoretici, Aperientis aut Figentis agit, cui paria ſæpe in domeſticorum vulgatiorumque ſerie, nullo negotio (ſaltem ſub circumſpecta methodo) invenias: proinde tantum abeſt, ut eam, per hujuſcemodi quaſi Catholica ad morborum interitus graſſandi viam cuiquam hic commendemus, certè paulo licentioſius tandem ingredientes manifeſto deſerentem, aut in præcipitia ducentem; ut potius hoc ipſo Euporiſtorum per varias claſſes ſelectu oſtendere voluerimus Alia aliis, (quo ſecurius & cum ipſa natura incedamus,) omnino deberi: ſique *iſtius Cenſus quidpiam aliquis* adeptus

adeptus foret, nihilominus illud ipſum tum conſideratiſſima exhibitione, tum quam plurimis etiam *Intercalaribus & Interſceniis*, reliquis totius Comœdiæ actibus & circumſtantiis (quo iſtius generis Arcana profecto pertingere nequeunt,) rite ſatisfacientibus indigere.

Et quo *ſpecialius nonnulla* ſecundum aliqualem experientiam noſtram conſideremus: Quod ad normam & præſcriptum *Unicornu Mineralis* (toties anagrammatice hieroglyphiceque deſcripti,) olim paraveramus, egregium profecto & efficax erat præſertim in primæ ac ſecundæ coctionis, easque proxime ſectantibus vitiis remedium; (nam ulterius & ad *Teſtamenti Hadrianei* executionem progredi nunquam auſi fuimus:) cum autem ſuperioribus annis nos tandem deſtitueret, (vix aut ægerrime nunc, ob tædioſiſſimos parandi labores repetendum;) & ad antiquum hinc rediremus, in conſiderata parabiliorum Vitriolatorum, Martialium, Corallinorum, Opiatorum &c. exhibitione denuo nihilo nos infeliciores, ceu antea quoque obſervavimus. Qui autem hoc in genere *Arcanum Vitrioli*, tanquam pro compendioſiori ſupplemento parare voluerit, & ad literam tantum procedendo *commune ſaltem Vitrioli Sal & Oleum condenſatius* invicem combinare tentabit, loco proficui nec ingrati medicaminis profecto horribile ſecretum (præmonitus) nanciſcetur.

De *Alcaheſtino liquore* medicos etiam in uſus haut uni ſaltem commendato, paulo ante diximus; meritoque donec ipſa *Clavis* aptius manifeſtetur, producta ejus, variaque circumcirca (per ſpiritum Mercurii, Veneris, Roris &c.) Tentamina tantisper præterimus.

Mercurius poſt præviam (communem, aut ſuper

imperfectiora metalla tædioſius inſtitutam) *purificationem, ſolitarie, vel etiam cum Solis Antimoniive parte, inter lentam continuamque digeſtionem* (ſecurius & conſultius, quam per ſpirituum nitroſorum abſtractiones) *Præcipitatus* ſeu qualitercunque fixatus, (ſive ſublimi transmutatorum nomine *Azoth*, ſive modeſtiori titulo nominetur,) bonum eſt remedium diaphoreticum, (nam apage adhuc empiricorum quorundam Vomitorium,) reſolvens, mundificans; nec tamen protinus univerſale, vel bene ponderatæ conſiderationis (ſi aliquanto plus exhibiti incommoda declinare velis,) expers: ſane permultos affectus (experientia quotidiana teſte,) re attingit quidem; multos empiricus datus pervertit: de cætero nimium quantum à vero recentioris *Mercurio Diaphoretico ſeu Auro Horizontali* differt.

Panaceæ (ut *Famoſum ſubſeculi initium* è Mercurii minera aliove coagulo, Argento rubro rudi, aliterve conquiſitam prætereamus,) quot hactenus ſaltem propoſitæ, fictæ, & per Emiſſarios quoque vicatim hinc inde venundatæ ſunt? Saniores & commendatiores ſi paulo penitius perquirimus, nihilominus ut plurimum nil niſi *Mercuriale vel Antimoniale* quidpiam, (alias nec ignotum nec ſingulare) continent, eoque ipſo proſapiam iſtorum bene noſcentibus, quousque pertingere poſſint, monſtrant. Specioſa illa, quæ etiam *Mercurii fixati titulo* in Pharmacopœis reperitur, & *ex Argento vivo, ſulphure ac ſale ammoniaco aliquoties ſublimatis, &c.* confit, Cinnabarinæ naturæ eſt, atque adeo effectus (in nervorum affectibus alias non contemnendus,) nativa vel antimoniali Cinnabari facile ſuppletur. Quæ nuper varie deſcribebatur, *è minerali (primi entis Auri, ut ajebant, ſaturatiſſimo) diverſimode parata*, Sulphur aliquod Antimoniale, al-

alcali tartareo vel nitroſo, ſpiritibusve ſalſis volatilibus ſociatum, atque hinc (pro talium more,) ſub largiori doſi, Emeticum quoque erat; alias mundificans haud rejiculum æque ac alia ſunt puriora mitificata hujus mineralis Sulphura, Tincturæ ſelectiores Regulique, cum Metallicis etiam fixati, &c. circumſpecte ſolum exhibita: non tamen hinc protinus pro Catholicis venditanda, vel per omnes à capite ad calcem affectus hyperbolice ducenda videntur. Ita quoque haut ita pridem *Panaceam Solarem in pilulari forma* accepimus, manifeſte opiatam & tantillo forſan Cinnabaris nativæ vel Mercurii per ſe fixati Antimonialisve ſulphuris (quæ exigua plane quantitas diſcernere non permittebat,) ſociatam; effectu cum *Regiis Pharmacopœjæ regiæ Pilulis* ſuo modo coincidentem.

Circa Rorem, pluviasque Martias aut cum tonitru delapſas, circa ſal Terræ profundioris, aut Cœmeteriorum, & circa ipſius Aeris collectanea, ſpecioſo Aviculæ hermetiæ titulo allecti totque recentiorum conteſtationibus perſuaſi, forſitan haut adeo pauca tentavimus. Et ſane *Roris pluviarumque illarum pars ſpirituoſior*, per notorium deſtillandi modum minoribus primo guttis prodiens, tenerioribus ſubjectis non adeo incommodum attemperans præſtat; (ceu perfunctorie tinctam ſuperioribus annis pro *Auro potabili* venditam alicubi ſcimus, & adhuc dum ad Extractiones inde, uti putant, ſecretiores ab aliquibus adhibetur.) *Putrefacti* (in doliolis pro more) hujus generis latices, aliquando ſtriati Spiritus veſtigia (ſed utplurimum cum ingratiori ſulphureo odore) oſtenderunt: (ut nupera *fluvialium Aquarum concepta; inter navigationes Americanas ſpirituoſitas, & Acetum cujusdam ex Rhodano* credi quadantenus poſſit.) Reſiduum poſt Exhalationes *Magma*

verno tempore ſponte fermentare,ac plus vice ſimplici oras vitri tum ſupergredi cœpit. *Sulphurea*(inde nonnunquam ſecedens) ſubſtantia Argentum extus adoritur ſtabili auriformique tinctura.*Sal* ibidem plerumque cubicum ſubamaricans, rarius ſtiriolis quaſi nitroſis concretum,bonum eſt aperiens, detergens, & viſcerum hinc inferioris ventris (in ſano ſenſu,) roborans, &c. Totum tamen hoc Chronicos nobis (fortaſſis infelicioribus,) neutiquam reſtituit, vix aliquos incertis circumſtantiis ſpecialiter lævavit, aut in acutis præſtitit, quod certius è parabilioribus experimentis non habeatur. Nec amplius quidpiam in *Terræ quaſi Virgineæ ſalina ſubſtantia*, (quendam ſublimius quidpiam haut impræmeditato inibi quærentem,incaſſum ſuperioribus luſtris occupante,) uti nec in decantatiſſimo illo *Terræ Sumine*,ſeu exigua illa Oleoſitate,in Medicina quidam, (quo per nos integra ſit aliorum aurifera inſtillatio,) hactenus invenimus. Et licet *ſub Dio quoque* in competentibus nonnullis Magneticis (ceu vocant) Subjectis, præſertim per calcinationes aliosve modos prius debite diſpoſitis, quidpiam concreverit,aut potius in nonnullis(dum copiam cum exiguo temporis ſpatio, aliisque in concluſo ſimiliter contingentibus conferimus) excreverit, & è quibusdam, interno uſui aptioribus elutriatum, aliave ratione ſub *Salis amaricantis nitriformis ſpecie* ſequeſtratum, medicis intentionibus diverſimode adaptatum fuerit; nihilominus nec inde quidem majora operæ pretia hodieque facere potuimus: ut ejuſcemodi *Mercuriorum & Phalajarum* promiſſa tantum non catholica cogitantibus; facetus quispiam pro Phalaja forſan haut immerito Eulalala dixiſſe videatur. Fallimur autem an huc quoque referri poſſet *Talciformis cujusdam Panaceæ?* Ut

Ut & *Perlata pro Hypochondriacis Materia*; ſi forte præter Præparata (eluentibus aut ſpiritus ſalinos ſuperfundentibus haut obſcura,) & præter Mineralis regulini quidpiam (in crucibulo reſtitans,) rorido quodam, quovis etiam modo (ceu Parallela nonnullibi ſuadere videntur,) ſaturetur.

Electrum minerale immaturum (Cui *Glauram & Metallum maſculum* aliqui ſynonyma facere voluerunt,) ſi conjecturaliter rariorem illam Lunarem mineram, *ſub Argenti rudis rubri titulo* metallurgis propoſitam connotat, *ut Lili velconſimile quoddam ſecretum inde ad vitam ſeu longam ſeu ſanam* certo habeatur, proculdubio feliciorem hodieque cum menſtruo manum, & ulteriorem (inter ea qualiumque Poſſeſſorum fata,) experientiam exigit: in qua deinceps pariter, recentiorum nunc ductu, (poſt ſimpliciorem olim nec rejiculam tunc adhibitionem) exercebimur; haut tamen ignorantes, quod ſuperioribus luſtris cum non infimæ ſortis quidam *ſecretiſſimum illud* haut perfunctorie inibi quæſiviſſent, concepta ſpes tandem decollarit. Sin autem parili ſub conjectura quispiam *Mercurii ſplendentem ſaturateque tinctam Mineram* intelligeret, aſſeverare poſſumus, eam ſimpliciter elutriando ſolum præparatam, nilque amplius paſſam, effectu (qui tamen ſimiliter uti polychreſtus equidem, ita ſaltem particularis eſt,) longe præceſſiſſe tum Sulphur ejus ſolitarium, per Alcalia (licet ægerrime via humida ſiccave) citra deſtructionem extractum, tum ipſam Panaceam cinnabarinam, ſub *Præcipitati Diaphoretici* nomine Pharmacopœis propoſitam, & per (in ſpeciem) ſejuncta iterumque combinata principia, ſecundum præſcripti proceſſus imitationem aliquando confectam. Quod vero *vicina nobis quædam Vitrioli Minera* (ligno foſſili

ſulphureo intermixta,) pro Tincturæ cujuſdam (procul dubio cliſſiformiter paratæ) commendatione, hoc titulo empiricorum nonnemini proponitur, id quidem forte parum eſt Paracelſicum.

Ipſum *Aurum potabile conſimiliaque Solaria*, ſecretiori quoque & amiciori menſtruo catholicos in uſus conſtructa, quantum hactenus in gravioribus, inveteratis malignisve morbis præ aliis ſingulariter præſtiterint, quotidiana loquitur obſervatio, & nemini non paulo circa hæc curioſiorum conſtat: nec aſſerere veremur experientia ſat confirmati, quod omne juvamen atque ſolatium, è *Solaribus* (ob nominis ſplendorem & precium) varie quæſitum, largiter & cum ſuperpondio in longe parabilioribus *Martialibus*, *Antimonialibus*, *Cinnabarinis*, *Corallinis*, *Cervinis*, *Tartareis*, *aliisque vegetabilibus Analepticis*, *Alexipharmacis & Opiatis*, (quodvis horum conſiderate ſaltem exhibendo) inveniatur; nihilque aliud hinc habemus amplius, quam ut habitiorum reconvaleſcentia, dimiſſis ſecurioribus tot ſeculorum experimentis, magis tantum ſit dubia, carior ſemper; ut iſtius in ſuperiori Germania, cujus febris continua lapide Bezoar pro 60. florenis hauſto curabatur, quæ totidem nummis alibi pellitur. Non elevamus hic ſimpliciter Auratorum efficaciam, qui hujuſcemodi liquores, (cum *Spiritu Microcoſmico*, *Salis Tartari*, *Roris*, *Mannæ Cryſtalliſatæ*, *minerarumque Saturni*, experiundi cauſſa ſucceſſive confectos,) item *Solares cum Mercurio vel Antimonio, aut utroque ſatis fixatos pulveres*, varie nec incaſſum tentavimus; (ſæpe tamen Menſtrui bonitate, vel acceſſorii Mercurii vel Antimonii energia magis favente, quam Auri accedentis aut adhærentis tantillo.) Tantum, ſi vel maxime ſolius Auri tantopere recluſi iſte foret

effe-

effectus, aſſignatam tamen *Catholicam potentiam* hic removemus; oſtentatoriosque abuſus reliquos, per ſuppoſitam neceſſitatem ac præcellentiam introductos, (dum nihilominus idem ſecuriusque par parabiliora paſſim præſtatur,) notamus: ſi forte hæc quoque Auri ſacra fames ſiſti queat. Reliqua ſuo capite diffuſius expendemus.

Circa ſecretum *Veneris ignem*, (*a protractioris deſtillationis cohobiique Spiritu Vitrioli longe differente*,) quænam hodieque non ſupereſt obſcuritas? Autor qui *lapidi Buttleriano Driff ſuum* ſubſtituit, *pauperibus quoque communicabile, nec tantum arcanum eſſe* innuit. *Recentior autem, qui obſcuritati horum Lumen accendere inſtituit*, æque difficilem nec vulgi crumenis occupatiorumque Practicorum temporibus parem procedendi modum profert. Tentavimus aliquando circa *Driff*, (ſecundum qualescunque conjecturas) nonnulla cum Ammoniacalibus &c. ac mediocre quidem aliquid, nil tamen abſoluti, ſive lingeretur tantum, ſive penitus deglutiretur, inde habuimus. Quod autem *poſteriorem Ignis venerei explicationem* attinet: quamvis *Spiritum è ſale Martii* (uti nominatur,) *purgante*, (è capite mortuo florum ſalis armoniaci Martialium extracto) paratum, Vitriolum Veneris adſtringentiſſimum dare pridem per alia experimenta probe ſciremus; tentare tamen circa Hæmatitem quoque quidpiam ſtatim tunc complacuit; at (uti profecto aliter fieri nequibat,) Spiritum hinc à prædicto parum aut nil differentem, de cætero Spiritui Salis communi plane geminum, (loco duplati ſaturatique illius;) & Vitriolum inde, dulcore ſuo ſcilicet, fere fauces intercludens nacti ſumus, & nil amplius; licet proceſſus rationem haut perfunctorie ſectaremur: donec tædio ducti ſpem cum liquo-

re abjiceremus, felicioribus inventionem relinquentes.

Et ſi fors fortuna nobis (ut aliis alicubi,) *Transmutatorum* ſiſteret, (ceu *Lapidem illum* particularibus haut paucis convicti facile credimus, & particularum Plumbi vel Mercurii aliam hinc ſolaribusque ſimilem diſpoſitionem, complicationem aut figurationem, coloris, liquabilitatis, ductilitatis &c conſectariorum autorum facilius adhuc concipimus;) obnixe eum rogaremus, ut etiam in morbis hactenus revera incurabilibus edito ſpecimine, (magno inde decumbentium, præcipuè integrarum familiarum hinc tantum non exhauſtarum ſolatio,) publice convinceret non ſolum de Catholica cunctorum affectuum medicina tantiſper dubitantes, verum etiam moderatiores eos, qui Metallis ſaltem non verò homini datum eſſe in medelam hoc, (quicquid eſt,) naturæ ſuperlativum genus, apertè faſſi ſunt.

Tamdiu proinde ſepoſitis aut in pretio ſuo, quod ſingula in rei veritate mereri poſſunt, impræſentiarum relictis *Catholicis illis*, donec alia quidem manifeſtius explicentur, alia verò liberalioribus (quam credi nonnunquam queunt,) promiſſis, inter ſimpliciorum aut terreſtriorum Animarum, (mortem peccati ſalarium, Morbos autem mortis lictores ſic eluſurarum) expectationes *plusquam Chinenſes*, ſemet exolvant; inſtitutum noſtrum & *Particularium* tantummodo potiorum & præſentiorum euporiſtorum ſimpliciorumque ſelectum perſequamur: præſertim cum his ipſis ſublimiora quoque Arcana, ſi cui tale quid contigit aut contingeret, omnino circumſcribi, & probe, pro variis affectuum requiſitis ac circumſtantiis modificari, (ſiquidem operæ pretia citra empiricas extenſiones facere voluerimus)

rimus) debeant : & quo Tyronibus denuo hinc quoque conſtet, etiam *Vulgatioribus*, *citra Secretorum muſſitationes ſingulariorumque Venaturas, æque ac citra Diſpenſatoriorum ſuperabundantias Morbos parili felicitate curari; Simplicibusque (tanquam nil paſſis aut diſperdentibus,) vel ſimplicioribus ſaltem, certiores ut plurimum eſſe effectus, præ commendatiſſimis ſæpe Compoſitis, ac Decompoſitis*, plerumque per Baſis acceſſoria Mole tantum & Precio, (pro forma ſolum & citra neceſſitatem quandam) excreſcentibus. Verſatus (& ceu ab initio quoque notavimus, non nominis ſaltem adſcriptitiique effectus, verum etiam ſaporis, ponderis, molis, odoris, coloris aliarumque ſui Simplicis conditionum ſatis gnarus) Practicus, ſiquidem ſimpliciora quo vult, omnino non pertingunt, Compoſitum aliquod (ſed utinam ſimpliciſſimæ naturæ ſemper conformius,) alias haut difficulter attexit: & nos talia hinc inde, ubi ex uſu viſum fuerit, inſeremus. *Quæ vero circa potiorum uſualium Præparationes nuper aut jampridem Solertiores Viri eleganter monuerunt*, operoſe non repetemus: cum Libelli ſint in omnium ferè manibus; & iſta hic quaſi præſupponantur. Ita nec Selectus noſtri rationem diffuſis ambagibus deducemus: quandoquidem cauſſas rite perpendentibus, & communi obſervationi conferentibus, etiam verbum ſatis eſt, nec noſtra conditio excreſcens fert volumen. De cætero ceu ſupra condiximus, de commodioribus Subſtitutis, de Territoriorum differentiis & ortis inde neceſſitatibus, de prioratu Inventionis, (cum fortuna multa prius aut multis ſimul oſtenderit,) &c. cum nemine nunc aut unquam poſtmodum litigabimus: ſit ſua cuique per nos liberrima applicatio, uti nobis liber hic cenſus.

Atque quo ſingulas Materiæ Medicæ claſſes per *tria illa notoria Regna* diſtinctius tandem ordineque quodam perluſtremus, primus cedat *Purgantibus locus*; adeo quidem per nullius non liberalitatem aut obſervantiam antiquis novelliſque refertus, ut dubium pene reddat cenſus noſtri initium. Nam qui (exutis tantum præjudiciis quibusdam, in *Vegetabil primo Regno* complurium manifeſtarium Languorem, aut ex adverſo ſupervacaneam Violentiam, multorum inſuper è novo orbe vel muſæo, item tot interpolatorum, aut vix grano vel grani parte inter ſe differentium vanitatem, & appenſarum deprædicationum fruſtrationes perfunctorie ſaltem advertit; qui corrigentium, Dirigentium, aliorumque ſuperioris ſeculi acceſſoriorum hic (molem plerumque potius quam effectum intendentium) exceſſivas amplificationes, variationesque fruſtraneas; qui conſimilium Curialium, (ab ipſis tamen eorum Autoribus paſſive neglectorum) extenſiones nimias, vel è ſola ſimpliciſſimaque (tantum circumſpecta) crudorum aut mediocriter ſolummodo Depuratorum vel coercitorum exhibitione didicit; qui aliqualem quidem in nonnullis Diverſitatem circa vitioſorum humorum colliquandi modum, colliquatorumque colorem, acredinem, ac conſiſtentiam, at adeo ſpecificam ſingulorum ad certos humores determinationem nec dum (cum paulo curioſioribus) obſervavit: quique idem ſæpe ſimplex diverſis humoribus per Alcalium, Tartareorum, Vitriolatorum, Nitroſorum ſimiliumque detergentium aut ſtimulantium additionem accommodare, tot inſuper Compoſita, (diffuſe prodigeque repoſita,) extemporaneis mixturis & imitamentis, (evidenti compendio parilique ſucceſſu,) æquare vel ſuperare novit: qui porro *Mi-*

ne-

neralium (ab una quidem parte) rite præparatorum & exhibitorum nonnullorum inſignem præſtantiam & ſecuritatem ; ab altera vero nimiam nihilominus talium multiplicationem, aut penitus alienorum, ſuſpectorum, præter rem vehementiorum aut (ob enchiriſis aliorumque requiſitorum variabilitatem) infidorum numeroſitatem & exorbitantias perpendit: qui denique paulo attentius in propria vel aliorum Praxi advertit, quantopere non quidem in omnibus,(uti ſolitariorum laxativorum & Saponariorum commendatores hactenus voluerunt,) ſed tantum in compluribus Affectibus, multo ſecurius faciliusque ſolis Aperitivis, Diureticis, Diaphoreticis, Anodynis aliisve Specificis, (vel empiricorum exemplo) cedentibus, Ægroti Purgantibus diverſimode vexentur, detineantur, imo magis adhuc interdum lædantur,ſaltem ob conſueti medicandi moris ac ordinis obſervantiam: Is oppido nobiſcum haud difficulter fatebitur,maximam Catharticæ phalangis partem, & longe plura,quam hactenus factum eſt, eſſe delenda; forſitan etiam in hoc ipſo noſtro ſelectu ; dum ſeorſim ſentientium aut de commodioribus ſubſtitutis cogitantium cauſa, vel pro forma quædam hic retinuimus.

PURGANTIA.

SIt itaque primo, (donec poſt famoſam ſuperiorum annorum *Mechoacannam & guttam Cambodiam* ſequiori ſeculo convenientius forſan offeratur,) polythrilleton nunc *Jalapium*; à quorundam nuper *Matuliſta* ſane nondum expunctum : acre ſatis, ceu tractantes varie, in errhinis quoque experiuntur : Hypochondriacis tamen noſtris

utplurimum haud inconveniens; nec mole nec ſapore adeo adverſum : dignum de cætero, quod plurimis incommodioribus ingratioribusque catharticis pridem ſubſtituiſſemus. Inde *Pulvis* in ſuo genere polychreſtus,& diverſimode per competentia additamenta applicabilis : ceu alias notum eſt, & fuſius hoc infra perſequemur. Nec *Magiſterium* (quamvis æquivalentium reſpectu paulo ſumptuoſius,) vel eorum cauſa, quæ ob *exoterica quædam Scammoniatum averſantur*, hinc penitus excludemus, ſi modo decenter dilatatum delicatioribus forte detur. *Mucaginoſum autem Extractum*, (reſinæ quaſi parergon) languidum eſt; uti & ipſius *radicis infuſum in Cerevіſia Vinisque*, nî fortiſſima fuerint aut mediocribus Alcali aliquod in paulo majori pondere adjiciatur : ceu alii quoque pridem, ſed uſque dum incaſſum fere monuerunt.

Sit porro *Aloë*, inter ſui generis amaricantia peculiarem ſtimulum huc conferens: extra abuſus, (aliis ſufficienter notatos,) & quod in diſpoſitis nimia continuatione hæmorrhoides tandem, (quicquid etiam *prætenſæ correctiones* promittant,) haut raro concitet, de cætero innocens : *Socoterina* vel etiam *Epatica ſelectior*, à quisquiliis & Reſinoſitate ſua, præcipuo teneſmi illius hæmorrhoidalis autore,) *Aqua ſolum ſimplici*, (quid enim è deſtillatis, vel Sero aut Aceto, imo ipſo quoque Rore hic expectemus?) ſimpliciſſime (infundendo vel coquendo,) ſed tamen ſollicite ſequeſtrata,& in Vaporoſo Balneo denuo ad pilularem conſiſtentiam exhalata; in ejuſcemodi laxativas & electivè purgantes Maſſas (cum antiquorum *Hieras* nemo temere nunc lingat) ſufficientiſſima; carius curioſiusque *per ardentem ſpiritum Extracta* indeque reſinoſiori, manifeſte præſentior atque ſecurior; *Inſuccatæ cuivis*

vis, utut famoſiſſimæ, *violata, roſata, Fragata.* &c. par, imo (cum reſpective vel in effectu ſaltem parum ſit, quod de ſuccorum magmate ſingulis accedat doſibus,) ſuo modo in actione ſua ut liberior ita ſuperior; & ejus generis Eſſentiis vegetabilius, ſiquidem omnino conjungere placuerit, facile poſtmodum ſubigenda: præterea *in Liquorem quoque vulgatis Dilutis & Elixiriis Aloëticis,* (laxandi quidem cauſa) longe pollentiorem fereque acceptiorem, *cum Salis Eſſentialis vel ſaltem Alcali Tartarei aliquota parte* ceu infra plenius hoc perſequemur,) promptè redigenda.

Accedat *Sena,* non titulotenus Alexandrina ſolum, ſed bonæ notæ quævis, recentior, non exeſa nec *de ſide Coluthea* falſata; ſuſpicione torminum (directe vel per accidens conſequentium,) adjecta Alcali cujusdam, vel etiam Tartari puri particula facilè eximenda; illo potius in Infuſis, hoc in Decoctis, (quamvis hodie minus uſitatis, aut ſaltem domeſticis;) utrisque de cætero merito, (accuratiorumque hodie exemplo,) ſaltem ſimpliciſſimis; cum in rei veritate *Nodulus æque ac palatum* tot appropriantibus radicibus, floribus, foliis, ſeminibus, nequicquam tantum aggravetur: *Pulvis* vero foliorum per ſe mole ſaporeque perquam ſit adverſus. *Extractum ſimplex* num aliorum mediocrium loco huc referri, & non quidem in pilulares maſſas, (ubi molem atque numerum cum ſui conſimilibus admodum auget,) ſed *Mollioribus liquidisque* nonnunquam *formulis,* (*ſubtriplo vel ſub quadruplo ad Folia Saccharo conditum*) ſervari mereatur, pro contractiori quidem ſelectu hic non determinabimus: cum alias notorie debilius ſit; & pueros longe ſecurius, æque vero jucunde, citra ejuſcemodi ſaccharata nunquam non purgemus. Libera ſit cuivis optio.

Con-

Concludat vero tandem ſelectum hunc vegetabilem, (ſi propter Eſulina aliaque Mangonia cum rigidioribus quibusdam haud adeo veremur,) *Scammonium*; ob Magiſterii copiam atque alias polychreſtas deſtinationes haud adeò rejiculum. Sive jam *Pulvis inde Polychreſtus vulgo ſic dictus*) placeat, Santali vel tantum Erratici Papaveris tinctura coloratus, compluribusque formulis mixtu præ Magiſterio aptior, mucagineam tamen & ferè rodentiorem Scammonii partem una retinens: ſive *commune Magiſterium*, æquè profecto validum ac ſtimulans, ſi modo ardenti ſpiritu vel aliis additamentis non conglobantibus probe dilatetur. Reliquæ varieformiter inſtitutæ *Præparationes* partim heterogenea, (haud ſane pauca, præſertim in viliori maſſa,) præter rem relinquunt: uti cum v. g. *Mucaginoſis Gummeisque* vulgato more tantum incruſtatur; vel *Succorum* adſtringentium aut acidorum, Citri, Roſarum, Cydoniorum magmate &c. inviſcatur; aut *Sulphure* (ceu Alutarii loquuntur,) *perfumatur*; vel exigua hinc differentia *ſpiritus Sulphuris aut Vitrioli guttis aliquot conſpergitur*: Partim Reſinoſam ſubſtantiam, parce hoc modo mediisque attactam fruſtra diſperdunt: uti cum v. g. *acidulis Mineralium aut Vegetabilium liquoribus ac ſuccis* extrahitur; vel (recentioris cujusdam commendatione) contuſum *Aqua frigida quaſi emulgetur*, & liquor ſublacteus (relicta ſub fœcum ſpecie magna Reſinæ parte,) denuo coagulatur: partim denique ſupervacaneas, expenſas, ambages & aditiunculas uſitatis aut in ſe utilibus formulis ſuperaddunt: v. g. dum *Magiſterium è Diagridio* paratur; vel exhauſtis *Aromatum ſpiſſamentis* oneratur, &c.

Atque hæc quidem ſub accuratiori & ab exoteri-

cis ſuppoſitis liberiori Praxi, inter diſpoſitionem ſimiliter liberam, quibusvis expectationibus modisque ſufficienter ſatisfacere, & quod è tota Vegebilium Catharticorum ſerie in rei veritate ſperari poteſt, oppido præſtare queunt. Si tamen omnino quispiam diffuſiorem horum Materiam diffuſiores in uſus & variationes exigeret, accedat per nos, quaſi pro ſuperpondio ſequentium unum alterumve: v. g. Qui Antiquitatis conſuetudini Melanagogique promiſſis nimium attribuunt, addere fortaſſis poſſent Paracelſi nonnullorum Dauram, ſeu (quaſi Antimoniatum illum) ***Helleborum nigrum verum***, Stiriaci titulo communiter venalem; (dum tamen remiſſior iſte ***Ferulaceus*** integris è Vicinia ſaccis ad Emporia nonnulla defertur, nec ***hortenſis noſter*** invenitur deterior:) ſive jam ***Radicem*** ipſam à fœtore emortuali prius, (ſed non tam exhauriente ***Diſpenſatoriorum Maceratione, quam Recentiorum humida divaporatione,***) qualitercunque liberatam, aut ***Folia*** quoque, (utraque vero ſub debita proportione ac circumſpectione) aſſociare placeat: ſive potius præferatur ***Extractum e Radice***, aut ſpecioſius mitiusve ***è Foliis ſaltem confectum***; ***Aqua tantum ſimplici***, (parum prius Alcali tartareo vel nitroſo exaltata,) æque ſub cauta præciſaque potius (cum aliis) doſi ſecurum, ac ſi laborioſioribus, (aliorum abuſu forſitan deterritis aut teneriorum formulis in ſpecie deſtinantibus,) ulterius cum ***ſpiritu Vini fuerit Depuratum*** ſeu mitificatum, vel cum ***ſolo Ardente ſpiritu, aliisque ambagibus paratum.*** Interea nihilominus ingenue fatemur, quod licet hactenus perdiu de Helleborinis hiſce nil aut rariſſime quidpiam adhibuerimus vel aliis aſſociaverimus, nihilo tamen hinc fuerimus infeliciores.

Ita qui ruſticorum Mucum aliter liquari, vel Pur-

Purgantia quædam (neglecta fortaſſe Magiſteriorum debita dilatatione,) ſufficienter acui poſſe diffidit, ſupra poſitis addere forſan poſſet extremæ adverſitatis *Colocynthidem*, pro *Extracto*, etiam odorantibus gravi; vulgaribus tamen & operoſioribus *Trochiſcis* pro Pilularibus Maſſis, (ſiquidem Pulveres & Electuaria ſic condita, imò quoque Spiritum aureum quorundam comptior hodie praxis non admittit,) in ſuo genere commodiori; de cætero *Aqua ſaltem ſimplici* (ceu ipſa Fructus natura huc tendit,) ſat commode, (præſertim ſi Alcali Tartarei tantillo prius alterata fuerit,) conficiendo; etiam *citra ſubſequam repetitamque Spiritus vini extractionem*. Sed circa talia cuivis liber ſit labor. Nos nec horum nec ſubſequorum inſuper, (utut cuique ſuus conſtet effectus,) neceſſitatem quandam aut urgentiorem (cur huc trahi debeant,) cauſam invenimus.

Mechoacanna quidem, ut potiora primum luſtremus, inſipida quidem eſt, ſed tamen Pulveris moles diffuſiſſima, effectus interim contractiori Jalapio in ſubſtantia vix par, certe non ſuperior; *Infuſum ſolitarium* debile; *Extractum ſimplex* (quovis modo hactenus paratum) debilius; adjecto ad facilitationem extractionis ſale Tartari vel Nitro fixo, vix à coriariorum fœtore vindicandum: *Compoſitum* alterius eſt proſapiæ: *Reſinoſitasque ſeorſim ſervanda* præ Magiſterio Jalapii longe parcior.

Pulvis Hermodactyli, alias pridem autoribus ſuſpecti vel rejecti, (ceu ſuperioribus annis ſimpliciorem ruſticum *Colchici recentis radice* ſatis vexatum & purgatum vidimus,) iisdem inconvenientiis ſubjectus deprehenditur. Sane *Articulorum Theriacam*, ſeu intus dando ſeu extus quoque applicando, nemo hic inveniet, nec aliud eupraxias ſubſidium ſingu-

gu-

gulare: etiamſi vel *per ſe*, (licet farinacea radicis ſubſtantia hujus generis operationi minus ſubjecta videatur,) vel in ***Formula quoque Compoſita cum aliis extrahatur.*** ***Turbith*** adhucdum penè dubium, nec adeo ſpeciale vel (iis etiam, qui puerulis & Aceto Bezoartico nihilominus ingeſſere fatentibus) mite eſt, ut (ſive *in ſubſtantia ſive Extractum ejus reſinoſum* ſpectemus,) parabilius præſentiusque Jalapium aut Reſina ejus, (inter alia) ſubſtitui nequeat.

Nec ſingulare quidpiam, quod præ acceptioribus famoſus ille, (& jam olim Alexipharmacis aliisque alienis Compoſitionibus excluſus,) *Agaricus* præſtet, hodiedum obſervamus. Torquentur interim ſine cauſa miſeri, horrendi ſaporis ***Infuſis Decoctisque***, & indefinito quaſi ***Pilularum hinc*** numero, dum (quovis etiam modo) ***Trochiſcatus aut Raſus ſaltem***, (cum vel ſine uſitatis ſatellitibus) iſtarum maſſis ingeritur, aut ***Extractum*** hoc fine fingitur, ampliſſimæ molis; ſive ***ſimplex*** (filtratura quoque tædiosè damnosèque ſecretum) fuerit, ſive ***Compoſitum***, extemporaneæ potius, (ſiquidem adeo requireretur,) mixturæ.

Ipſum ***Rhabarbarum*** ſit Anima hepatis, & quicquid inſuper Antiquitatis commendatio, vel ſequiorum ſeculorum (æquivalentia media modosque minus perquirentium) aſſenſus eſſe juſſerit. Qui obſtructiones aperire, Dyſenterias ſiſtere, bilem expellere, ac ventrem deſuper roborare, venena diſſipare &c. alia ratione nequit, niſi vel ***ſolitarium crudum***, aut non ſine litigiis ***toſtum vel decoctum*** dederit; aut nullis non Electuariis, Speciebus, Pulveribus, Trochiſcis, imò ipſo Scorpionum oleo & ſupervacaneo ejus nominis ***Emplaſtro*** impertinentiſſimè admiſcuerit; habeat ſibi (ſeu mari ſeu terra) ***Orientalis*** (quamvis & ***Monachorum noſtrum*** multis

tis requiſitis ſatisfaciat,) Radicem, equidem in ſuo genere ſat efficacem & benignam; at redimentibus plerumque præter rem cariſſimam, bibentibus adverſiſſimam: ut inde loco Pulveris *Conciſam ſolum* (minuta tamen ſic utplurimum efficacia,) *cum & ſine Tartaro* ſuperioribus annis nonnullibi propinarint. *Infuſum* pariter nauſeabundum, *Decoctum* iſto inſuper pene debilius, *Extractum* notorie languidum eſt, inque Pilulis molem ac numerum, in pôtionibus nauſeam auget. Nec *Tincturæ*, vulgato more cum Alcali ſub triplo vel ſub quadruplo & aquæ cujusdam hepaticæ ſpirituoſioris ſextuplo præterpropter confectæ, (ſolitariæ, vel per *Aloeticam aut Antimonialem alcalinam Tincturam*, quarta præterpropter parte exaltatæ,) ſpecioſæ quidem, tanta tamen hinc obſervatur pollentia; parem ſanè *è Noſtrati quoque* nonnunquam paravimus, & in parabilioribus aliis Hepaticis invenimus; qui de cætero purgandi causâ hactenus perdiu Rhabarbari ne unciam quidem (continuis circa talia obſervationibus indies confirmatiores) abſumſimus, praxi ſimiliter nihilo inde feliciori.

Sic qui *Tithymallinorum Extractorum* commendatione, vel ſuperiorum annorum conſuetudine adhuc ducitur, præter ſuprapoſita exigere fortè poſſet *Guttam Cambodiam*, tanquam tædioſiſſimis *Eſulinis* noſtratibus longè tractabiliorem ac ſuo modo mitiorem, de cætero ſat vegetam innoxiamque, ſive aliquorum more *per ſe* detur, paucis tantum *Olei deſtillati vel ſpiritus Acidi* guttis (in ſpecie, ob cauſas paulo poſt dicendas) conſultius, quam per operoſioris *Gummi de Peru roſati*, aliasque (totum haud raro per acceſſoriorum nimietatem perdentes) *Præparationes* aliquantillum alterata; ſive potius *Magiſterium* inde placuerit, (*Commune aut per San-*

Santalum Erraticumve Papaver Tinctum,) aut potior adhuc *Pulvis*, ad modum Pulveris polychreſti ſcammoniati extractus, & utraque Gummi guttæ parte, reſinoſa ſcilicet & gummea conſtans; cum alias (ob inæqualem forſan in Indiis collectionem, exſiccationem vel tractationem,) Magiſterii perparum inde nonnunquam proveniat, & altera non reſinoſa portio earundem virium deprehendatur, ipſumque Gummi guttæ paucioribus utplurimum heterogeneis(quo Colophoniæ-formem illam ſubſidentem in diſſolutione particulam, paulo tamen copioſiori vini ſpiritu poſtmodum reſolubilem retulerunt,) ſit permixtum. Verum enim vero, qui ab altera parte in noſtratium purgationibus ſeri ſatis, & æque feliciter per Jalapium quoque, & ejus ac Scammonii Magiſterium ſubduci, Aſciticosque tumores, qui vel hiſce conſtanter non cedunt, nec iſti perfecte cedere, imo ejuſcemodi affectus Purgantibus plerumque fruſtra ſollicitari novit; is proculdubio etiam hæc Tithymallina Indis ſuis ſecure relinquet.

Quod autem ſequiorum conflugem attinet, profecto paulo gratioſior, mage providus conſcientioſiorve quivis nobiſcum fatebitur, in tanto tutiorum proventu, Medicum hac tempeſtate vix amplius decere violentiſſima illa, ſemivirulenta, viſcerum tonum fruſtra tandem pervertentia, crudioribus ſæpe mineralibus nequiora: v. gr. *Euphorbium, etiam Extractione vel acidorum ſuccorum aut ſpirituum illitione quadantenus coërcitum*; cum malignitatem(niſi corroſivorum abſtractione aliisve modis quaſi invertatur,) vix aut raro exuat; Errhinis, (*ſi Drachma ſemis in libra ſemis Aquæ ſ. coquatur*, & de colatura, acri tamen, quidpiam illinatur vel attrahatur,) ut & chirurgorum inſperſioni-

ſionibus (in corruptelis oſſium) aptius tum, ſi diffuſioribus apparatibus omnino ingerendum foret. *Elaterium*, aliquibus quidem excuſatum, at acre ſatis ac viroſum; etiam dum *correctum* aut (curioſius adhuc denuo) *Extractum* datur. *Eſula*, *transplantata quoque* vel ſubtus nonnullis effoſſa; *cruda*, vel per inviſcationes, ſubtiliorum partium ſequeſtrationes, aut acidorum inſtillationes vulgo *Correcta*; excoctiori ſane tractabiliorique, ſiquidem omnino quis Tithymallina vellet, Gutta Cambodia; ceu paulò ante notavimus, *Lathyridis ac Ricini vulgaris ſemina*, *Granatilli*, *Mezerei grana*, *cortices ac folia*, ſimiliter (uti dicunt) *Correcta*. Et è *Compoſitorum* ſerie, (horum fœtus aut conſanguineæ) *Pilulæ de Euphorbio*, *de Mezereo*, *Fœtidæ majores*, *Hydroticæ*, aliæque mortis Catapultæ, antiquioribus etiam diſpenſatoriis ſuſpectæ, nihilominus adhuc dum religioſe compluribus inſertæ vel ſervatæ, ab uno demum alterove cordatiorum haut ita pridem ſero expunctæ. Quo *Ruſtica* illa pertinent præſidia: *Succus noſtratis Iridis & Bryoniæ, corticum Ebuli atque Sambuci, & expreſſum Arillarum Oleum, Frangulæ cortex, Nicotianæ infuſum vel decoctum*; ac ſi quid amplius duris meſſorum iliis labrisve natum eſt.

Sic porro, cui bono tot *Effœta*, præter rem *Ingrata*, vel jam pridem in paulo circumſpectiorum praxi revera *Exoleta*, amplius tamen adhuc cum permultis (antiquitatis traditionibus Diſpenſatoriorumque formulis juſto ſeverius inhærentibus, & elegantiora recentiorum inventa, monita atque compendia hodieque negligentibus,) retineamus in tanto præſentiorum, gratiorum commodiorumque proventu?

Effœta deſidiaque merito dicimus *Myrobalanorum quinque iſta genera*; ſupervacanea profecto hoc

in

in genere, eaque noſtratium affluentia) prunella; cum ſatellitio ſuo, *Extractis ſcilicet, Conditis Brodiisque*, ex hyperbolica Arabum commendatione natis. Sane quam ejuscemodi & Rhabarbarata quoque purgantia plerisque Dyſentericis proſint, experti procul dubio nuper fuerunt, qui conjecturalibus autorum opinionibus, mutuo (citra oblatam experientiam) exſcriptis nimium ſunt confiſi. Porro vero pertinent huc oſtentatorii fere *Senæ Folliculi*, mucoſum *Carthami Pſylliique ſemen, Epithymum, Cuſcuta, Polypodium, etiam quernum atque ſpeciale nonnullorum Vernum; Fumaria, &c.* pridem â purgantium contubernio excluſa.

Inter *Exoleta* & neglecti hodie uſus, jure (utut paſſim adhuc dum repoſitoria onerent,) referimus *Soldanellam*, diu alias permultis ſuſpectam: *Gummi* (quatenus huc ſpectant,) *Sarcocollam*, *Opopanacem & Sagapenum*: & è vulgatiſſimis *Compoſitis tot tantasque numeroſiſſimarum Pilularum, ingratiorum Pulverum ac Specierum, adverſiſſimorum Electuariorum, ſupervacuorumque Syruporum Formulas*, utplurimum nulla proportione conſtantes, aut extemporanea competentium mixtura longe commodius ſupplendas; per recentiorum animadverſiones ſatis quidem excuſſas, nihilominus tamen aliquibus tralatitiam tot ſeculorum experientiam vel conſuetudinem prætendentibus, adhucdum complacentes. Quaſi vero Colocynthis aut Scammonium (potiſſimi ſcilicet procuratæ per talia purgationis autores,) ſeorſim aut conjunctim, cum aut ſine quadam (utplurimum minus proportionatâ) Turbith, Aloës, Agarici aliorumque acceſſoriorum particula, dari nequiviſſent, niſi tot *Pilularum v. g. Arthriticarum, Benedictæ laxativæ, vel antiquartiarum Stomachalium, de Turbith, de Opopanace*

nace, Sagapeno, Sarcocolla, de Agarico, de octo rebus, de Lazuli, (tanquam parum huc contribuente,) de quinque generibus Myrobalanorum, de Colocynthide, &c. ipſis autoribus parum circumſpectioribus exolæ Maſſæ extitiſſent, vel non dicimus ſolum in Diſpenſatoriis in perpetuam rei geſtæ memoriam, ſed etiam in Pharmacopoliis (unius, intra decennium forte doſin exigentis cauſa,) hodieque paſſim proſtarent. Aut quaſi Diagridium vel ſimile Scammoniale quidpiam, ſolitarium aut Turbith, Agarici, Senæ, Hellebori, Rhabarbari, imo (ſi volupe fuerit aut fecerit,) Colocynthidis quoque tantillo ſociatum, commodius, eodemque ſucceſſu exhiberi nequeat, niſi ſub ingratiſſimorum *Pulverum Diaſenæ, Solutivi Magiſtralis, de Tribus &c.* vel (ejuſdem ferè proportionis atque jucunditatis) *Specierum Benedicti laxativi, Diacarthami, Diaphœniconis, Indi, Eleſcoph, è ſucco Roſarum, &c.* forma: vel non niſi ſub *Electuariorum* (noſtratibus alias exoſorum) *è modo dictis Speciebus ſeorſim confectorum, aut amplius adhuc* (inconſideratiori compoſitione) *ſub Diaſenæ, Diacarthami, Indi, Hamech, de Pſyllio & Diaſebeſten titulo venalium conſiſtentia; aniliumve Holipparum aut Trochiſcorum de Violis ſpecie, &c.* quæ bonam partem alii quoque, vanitatem & inconvenientiam talium nobiſcum agnoſcentes, collectaneis ſuis Pharmaceuticis merito exeſſe juſſerunt; & ordinis potiſſimum gratia hic referuntur. Ita porro *Sirupus Roſarum ſolutivus helleboratus*, & (panacea illa plus quam Antimonialis,) *Oxymel helleboratum*, inter tot longe compendioſiora vel accuratius compoſita, jure nunc paſſim negliguntur. *Sirupus de Rhabarbaro* (ſiquidem omnino requireretur) extemporaneæ tum (per diſſolutum Extractum) imitationis foret: necquid in *Domeſtico, ſeu de*

de Spina Cervina, deſide & nauſeabundo ſingulariter quæramus, aſſequimur.

Ingrata tandem, ut ſeorſim nominemus, haud opus eſt: ſiquidem in ante recenſitis pauciſſima invenias, quæ comptiori Praxi reſpondeant. Et pertinent huc reliqui quoque *Pulveres, ad drachmam ſæpenumero excurrentes, levore ſuo totas pene fauces opplentes aut horribili ſaporum miſcella ſtomachum ipſum prius, quam vel granum inde acceperit, ſubvertentes*; utut in recentioribus etiam Diſpenſatoriis fuerint nominatiſſimi: *Diatartari ſcilicet ſolutivus, Caryocoſtinus, Arth iticus, aliive Phlegmagogi, Melanagogi, Cholagogi, Hydragogi*, ſeu ſub principium ſeculi hujus à ſatagentibus proditi, ſeu poſtmodum hactenus tum *iisdem nominibus, tum inſuper Diaſenæ groſſæ conciſæ, Solutivi de tribus, Solutivi magiſtralis, Panchymagogi, Catholici, &c.* titulis ſuperadditi; inde forſan haud adeo commodiores, correctiores, aut proin invectis olim formulis conſultius ſubſtituendi, quod pondera ſaltem uſualium catharticorum inter ſe invicem parumper interdum mutarint, aut ſemetipſis ſæpe ingratiora, (haud adeo interdum competenti proportione) accerſerint v.g. Bryoniam, Ebulum, Agaricum, Aſarum, Gratiolam, Soldanellam, Elaterium, Rhabarbarum, Turbith, Senam ipſamve Colocynthidem. Pertinet huc paſſiva illa *numeroſitas*, aut (pro ea declinanda) ſclopetorum globulos interdum exæquans *magnitudo Pilularum officinalium pene omnium*, tum ſupra recenſitarum, tum uſitatiorum inſuper ſive mage Scammoniatæ fuerint, ut *Arabicæ, Aureæ incomptioresque Aggregativæ majores, de Fumaria* (vulgatarum legum reſpectu alias incorrectiſſimæ,) *ſine quibus*, ſcilicet eſſe poſſemus, ob nullam pene proportionem: ſive magis Colocynthinæ exiſtant: ut *Indæ*,

Lucis inconſideratiſſimæ, aliæque propter tot acceſſoriorum plerunque ſupervacaneorum copiam aut levitatem, (ceu per Agarici, Rhabarbari, Senæ aliorumque Vegetabilium alterantium, Aromaticorum, ſuccorum inſpiſſatorum gummatumque aſſociationem aliter profecto fieri nequit, incaſſum excreſcentes. Nec eadem de cauſa *Recentiorum complurium ſubſtitutæ* requiſitum hoc undiquaque declinant; adeo tot ſuperfluis & ad effectum nil vel parum (ſi proportionem ſpectamus,) conferentibus paſſim exuberant: uti *formulas Magiſtrales, Catholicas, Panchymagogas, Cholagogas, Melanagogas, Hydragogas, &c.* perfunctorie ſaltem inſpicienti liquet. Pertinent huc, (ſi plerorumque noſtratium deſideria fateri, & pueros teneriores que alios, parabilioribus quoque & æque obnubendis decipere voluerimus,) totum fere *Morſulorum, Rotularumque cum ipſis Confectionibus ſolutivis genus*: nam ſive vulgares Diſpenſatoriorum formulas, (alias hodie maximam partem vileſcentes, vel ipſis autoribus ſuſpectas, ut plurimum tantum Diagridiatas) ſpectamus, quæ quæſo, *Diacarthamum, Eleſcoph, e ſucco Roſarum, Diaphænicum, Diaturbith, Aniſum Zingiberque laxativum* maſticantibus, ſingulariter percipitur jucunditas? ſeu vero recentiores modos præferre voluerimus, nec in *Morſulis de Rhabarbaro, de Mechocanna compoſitis, Confectione & Rotulis primis adverſus lumbricos* (*ſimul Mercurialibus,*) *Pane Martio purgante, &c.* ea reperitur gratia, quæ refractarios detineat pueros, ut integram doſin ſemper deglutiant: quo inæqualem ſæpe *draſticorum* Magiſteriorum mixturam taceamus. Pertinent huc *unciales fere Electuariorum officinalium Boli*, præſertim qui ingratioribus alias ingredientibus conſtant: ut (præter ſupra notata minus nunc uſitata,) etiam

etiam adhuc tritiora *de Phyllio*, *Diaprunum ſolutivum*, *Diaſebeſten* &c. pure ſcammoniata; vel inſuper tantillo tantum Turbith, Hermodactyli, Senæ vel Rhabarbari (ut plurimum neglecta proportione) ſociata, *Caryocoſtinum ſc. Diaphænicum utrumque, Benedictum laxativum*; *imprimis autem Diabelzemar illud, & Hieræ jucundiſſimæ, Compoſita, Pachii, Logadii*, & ſi quid aliud claudunt vulgares iſtæ Gratiarum pyxides. Nec ſi fateri voluerimus, in quamplurimis hactenus *eorum Variationibus aut Subſtitutis*, equidem circa confectionis & dilutionis rationem comptioribus, eam ſemper invenimus jucunditatem, quæ v.g. *Electuarium commune, Panchymagogum, Magiſtrale, Hydragogum quodlibet, item Phlegmagoga aliorum*, &c. (ingredientia tantum variantia, vel adverſioribus aut ſupervacaneis additamentis alterantibus vel catharticis, Aſaro ſc. Ebulo, Soldanella, Rhamno, Gratiola, Helleboro, Rhabarbaro, Agarico &c. amplificantia,) contractiori huic aliive ſelectui inferenda ſuadeat. Pertinent huc *Sirupi de Rhabarbaro, de tribus Laxativus, de Carthamo, Roſarum compoſitus, ac reliqui Officinales*, ad uncias aliquot pro ſufficienti doſi excurrentes; majorique liquorum copia diluendi, nec in parciori (cum aliis) quantitate adeo accepti. Ceu nec ob eandem ingredientium adverſitatem recentiores quoque talium *Correctiones atque Formulas*, (*Magiſtrales. Hydragogas, de Tribus, de Rhabarbaro &c.*) inter tot catharticorum compendia quispiam ſic exegerit: ut ejuſcemodi dulcorum fermentationes, indeque in hypochondriacis noſtris oborientes nauſeas, tormina, hyſtericarumque alia incommoda prætereamus. Pertinent huc tandem *Apozemata illa longa, Hydromel purgans commune & Tartariſatum, Claretum laxativum, Decoctum Epithymi, Senæ officinale,*

Infuſa ſeri lactis, diſſolutorum Electuariorum & Extractorum, (quâ formâ quoque antiquum Panchymagogum præſcripſerunt,) hauſtus, aliæque nil niſi Pharmacopolium ſapientes amyſtides : ſique denuo, (probe ſubducta, & cum nauſeabundo minusque adſueto noſtratium ſtomacho collata ratione) fateri voluerimus, pertinent huc etiam recentiores, in iſto hoc genere, modi *Seri lactis Laxativi, aliorumque Infuſorum, Decoctorum*, & ingratioribus catharticis adhuc dum alicubi conſtantium *Claretorum, Hydromelitum, item Aquarum laxativarum*, nec durabilium, nec cuivis (utut purgantia cum aqua ſimplici nonnullis ſine noxa demus,) ſic locorum congruarum, certè vel ob diffuſiorem doſin minus ſemet commendantium.

Qui Curioſi ſunt, in reliquis hujus ſortis ſimplicibus aliisque inventis, per nos exerceantur; ſyllogi noſtræ, & publicis ſtatim uſibus adeo accommoda necdum (inter ſuperiorem requiſitorum callationem) invenimus. Atque huc merito forte referimus, inter *Simpliciora* quidem, neglectam hodieque *Maluliſtam, Circas, ſive Ricini Americani majoris fructuum membranulas*, ſub exiguo pondere plus quam Antimoniales; *Nambu Guacu, aliosque exterorum Nucleos catharticos*, à peregrinantibus invectos, *Emulſionem inſuper & Extractum arillarum Ebuli atque Sambuci & è conciſis electuarium*; *Infuſum & Extractum interioris Sambuci medullæ*; *Rob baccarum Rhamni pictorium, & Sirupum inde Vulgari ſubſtitutum*; Sirupum Bryoniæ è ſuperſtite feculæ ſucco; *Hippolapathum, Rapiſtrum*, deſidem *Iridis imo ipſius alicubi Mechoacannæ Feculam*; nec præſentioris operationis *Rhabarbari conſimiliumque Magiſteria*, è lixivioſis per acida, præſertim aluminoſa præcipitata; (ſupervacuos *circa Scammonii, Gummi Guttæ*, *Eſu-*

Eſulæ, Hellebori &c. correctionem labores; *Sirupum radicum & foliorum Hellebori cum Aqua propria* ingratiori, dum Extractum ſatisfacit;) *Sirupum & Conſervam florum Perſicorum*; *item Gummi Guttæ qualitercunque*, nec citra multam diminutionem *Albificatum* : & (ni ad ingratiorum claſſem potius referenda videtur) *Gratiolam*, alias in ſuo quidem genere haut penitus contemnendam, proinde tamen huc operoſius cum *Extracto ſuo* non conquirendam, &c. Inter *magis vero Compoſita Aquas deſtillatas Purgatrices*, plerumque deſides aut viroſo Hellebori, Colocynthidis ac conſimilium odore nauſeam tantum, cum qualicunque ſtomachi perturbatione concitantes : *Odoramenta nonnullorum purgantia*, è particulari temporariaque teneriorum quorundam averſatione excogitata : (ceu draſtica quævis in hypocauſtis exhalando, alii paſſim nullam hinc commotionem ſentiunt:) Tartarum vitriolatum (inæqualiter & quidni extempore potius per pulverem Polychreſtum) *Scammoniatum*: *Sirupum herbæ Mercurialis ſimplicem deſidem*, & *compoſitum* : Infuſa & Eſſentias purgantium cum Nitro, per illa ipſa cathartica prius *combuſto ſeu alcaliſato*, dum vulgare Nitrum fixum ſufficeret,) extracta vel exaltata; ipſumque tandem *Diacydonium pellucidum quodvis*, toties (dum negotioſioribus mulierculis ejuſcemodi Gelatinæ ſimplices ſuperioribus annis complacerent,) quæſitum & interpolatum; inter ſucceſſivam exiccationem doſin quidem haut raro, delicatiores vero vix adeo fallens : & ſi quæ inſuper ſunt alia artis (hic quoque nonnunquam aliquantillum fere inter prætenſiones quasdam luxuriantis) inventa, vel alias adhuc dubia, ſuſpecta, ulterioris experientiæ indiga, uſitatioribus; fidis & æque jucundis longe cedentia.

Prodigorum eſt, ceu alii quoque nobiscum notarunt, etiam Vegetabilium Catharticorum complura Auro, Perlis, lapide Bezoar, Moſcho, Ambra, Gallia moſchata &c. fruſtra onerare, vel confectioni Alchermes involvere; *quo ſcilicet Catharticum Cæſareum, Regium aut Peruvianum liquidum precioſum exeat*; aut potius cariores fætentioresve hinc ſint Aſſellationes: Vel veſperi poſtmodum ad *reliquarum* præcipitationes *Margaritarum aut lapidis Bezoar pulverem* exhibere; cum (ſiquidem omnino nonnunquam opus foret,) Corallia, Mater perlarum, aut Oculi cancri tum ſufficerent: Vel *Oleo cinamomi, aliisque carioribus aut acrioribus* prædicta purgantia exceſſive interdum imbibere; cum fervor tantum & ſiticuloſitas una cum precio incaſſum inde intendatur; & Pulveres præcipue in majorem hinc molem (recens ſumentibus) fruſtra exurgant.

Qui tandem ſpecialem *Supervacaneorum claſſem* præter hactenus aliis quidem ſub titulis recenſita, forſan hic deſiderat, ſaltem iis omnibus ſuperaddat tot inanes fere remediorum, alias in rei veritate ſatis commodorum, ſufficientium & experientia conſtantium,) *Compoſitionum ac Formularum Variationes aut Interpolationes*, ſingularitatis ſolum gratia, & ne compoſitionum finis ſit, invectas aut ſuperadjectas: v.g. *Trochiſcorum Albandal Extractum*, quaſi è cruda colocynthide parari nequiviſſet: *Extractum Agarici (prius incaſſum) trochiſcati: tot Phlegmagoga, Cholagoga, Melanagoga*, ab initio currentis ſeculi uſque ad paulo oculatiores aliquot adhinc annos propoſita, plerumque parum Chimica, & ſi opus foret, extemporaneæ potius commiſtionis, ceu eſſe quoque potuiſſet *Syrupus pantagogus M. &* uſualis Diſpenſatorii *Extractum Holagogum*, (ejusdem cum vulgari Panchymagogo farinæ,) *& Catho-*

tholicum, (ſi paucitatem ingredientium excipias,) utroque deterius, *Electuarium Diabelzemar &c.* ante jam recenſita. Nec in *recentioribus Subſtitutis* hinc inde deſunt, quæ propter nudam ſolum ordinis ponderisque ingredientium variationem, ſupervacuorum improportionatorum, ingratiorum aliisve de cauſſis inconvenientiorum additionem aut complicationem huc non poſſint non referri: *ſive Pulverum, ſive pilularum aut Electuariorum, Syruporum reliquarumve Formularum*, (meliorationis cauſſa à diverſis hactenus diverſimode ſubordinatarum) *claſſes*, paulo ante ſatis forte luſtratas, evolvimus. Atque huc ſimiliter pertinent *Digeſtiva illa Alcalina*, *Tartarea*, *Tartareo Vitriolata*, *&c. plane improportionaliter* Catharticis paſſim adhuc dum adjecta: ſive id in exceſſu fiat; quo Pulverum Bolorumque moles fruſtra intenditur, ac ſapor æque ac in Potionibus vitiatur, Pilularum numerus incaſſum multiplicatur, & in ſpecie per nimium Alcalium acceſſum eo magis ad colloquationem diſponitur, imo Aloes purgatrix vis interdum aliquatenus per nimietatem eorum infringitur: ſive in defectu: quo ſæpe numero talium vix granum unum vel duo doſin ingredi cernimus: Et annectere hic fortaſſe poſſemus ea ipſa *Digeſtiva*, multis hodieque indifferenter ante Purgantium aſſumptionem uſitata; cum plerisque (nec enim omnibus dicimus,) pro forma tantum & in conſuetudinis complementum, (non ſine majoris nauſeæ ad ſubſequens mane pharmacum concitatione,) nihilo hinc feliciori catharſi exhibeantur; renitentiorque nonnullorum alvus ſæpe numero ne ſic quidem, aut per eccoprotica vel ipſas Pilulas aloeticas laxativas, (*alias hunc in finem præcedente veſpere percommodas*,) tantopere facilitetur, multoque tum

felicius per *Infuſa laxativa, (ſimpliciſſima quoque & imbecilliora hic credita,) quæſita purgatio expediatur.*

Atque his breviter ſic, (tanquam in cauſſa minus dubia) excuſſis & tantisper hinc ſemotis, reſtat ut reſidua, *quæ in uſitatiori hactenus Diſpenſatorio, & diverſis diverſorum additamentis, correctionibus vel immutationibus convenientiora, ſpecioſiora, famigeratiora, & adhuc dum uſitatiora* videntur, ſimiliter expendamus; num ſcilicet ea tandem huc proin acceſſi, & quænam ex iis ſervari conveniat? num Acceſſoria iſtorum, quæ ſelectum noſtrum excedunt, aliis commodioribus parabilioribusque queant æque commode ſuppleri? numne demum ex his ipſis noſtris, Formulæ remediorumque modi iſtis in præſtantia, jucunditate aliisque eupraxiæ requiſitis pares, aut in diverſis circumſtantiis nonnunquam ſuperiores condi poſſint? ceu profecto poſſe, quotidiana conſtat experientia.

Nam qui ſimpliciſſime tantum, (v. g.) *pulveris Ialapii partes quatuor cum Magiſterii Scammonii vel Ialapii parte una, ac Olei Nuciſtæ expreſſi*, vel ipſius nuciſtæ pauxillo rite miſcuerit: aut in febrilibus præſertim diſpoſitionibus vel pro facile mobilibus, (ſi quidem Alcalinum vel Tartareum aliquod adjicere omnino placeat,) *Ialapii pulveriſati partes duas, Antimonii Diaphoretici non edulcati partem unam: aut Tartari puriſſimi, Ialapii pulveriſati ana partes duas, cum Magiſterii Scammonii parte una: &c.* (uti pro lubitu vel extempore variabiles ſunt Formulæ.) Is ſcrupulari ſaltem vel ſemidrachmæ doſi (ſub circumſpecta tantum exhibitione,) in morbis ejusmodi cathartica revera poſtulantibus aut admittentibus, amarum, acre, ſalſum, acidum viſcoſumve (& quid non?) longe compendioſius,

ju-

jucundiusque, certo ſane, ſecure & æque feliciter expurgabit una harum vel altera ſaltem formula, quam ſi famoſiſſimos ſelectioresque (*Diatartari, Phlegmagogos, Cholagogos & Panchymagogos*) omnes, è familiarioribus hactenus Diſpenſatoriis in utriusque bilis, ſeri, pituitæque internecionem, & palati (ceu ſupra notavimus) vexationem accerſeret; aut *Recentiorum hic ſubſtitutos aliterve variatos*, at maximam partem (ob acceſſoriorum plerumque ſupervacaneorum molem ſaporemve adverſum,) ingratiores (ſupra recenſitos) Pulveres ſuperadderet; aut ſi ex iſtis aliqui ſpecioſiores elegantioresque deprehenduntur, (uti ſane ſunt Laxativus vegetabilis, Species Diajalapii, Cerberus triceps, conſimilisque *Catharticus Antimoniatus*, aliique publicis uſibus haut inconſiderate propoſiti,) horum tamen normam, proportionem & præſcriptum inſolidum citra neceſſitatem quandam, aut ſpecialiorem effectum ſectaretur; vel denique (paſſivo licet more,) adjectis hic ingratioribus iſtis Tartaro Vitriolato, Vitriolo Martis, ſale Martis purgante, Nitro Vitriolato, &c. novos quidem, at rarius & ad Diureſin ſæpe præſentiores, ingratiores ſemper, conderet.

Ita qui pro tenerioribus & hypochondriacis, v.g. *Jalapii pulverati & pulveris polychreſti vel Magiſterii ſcammonii ana cum Aloes depurata diluto in Maſſam* debite & hinc in Pilulas redegerit; aut aliam in diffuſiori apparatu, forte pro robuſtioribus, aut ſecus ſentientibus, v. g. è Pulveris Jalappæ, Magiſterii ejusdem aut Scammonii, Extracti Hellebori nigri & Colocynthidis ana, ſimpliciſſime compoſuerit, aut Extracto Hellebori Aloen depuratam (ſed cum aliquali molis amplificatione) ſubſtituerit, aliosve æque ſimplices ex his modos ſectatus

fuerit, ſufficienter & cum ſuperpondio habebit in Vegetabilium quidem claſſe, non ſolum quod præ aliis elegantiores iſtæ] Pharmacopœjæ recentiſſimæ *Formulæ, Extractum ſcilicet Panchymagogum pro pilulis, & Pilulæ Magiſtrales Panchymagogæ* præſtant; verum etiam, quod in reliquis (correctionis, variationisque cauſſa, a diverſis diverſimode ſuperadditis effictisve) *Extractis tot Catholicis, Panchymagogisque aliis, tot Polychreſtis, Cholagogis, Phlegmagogis, Hydragogis & (nimio ſæpe præſuppoſito) plane Hydroticis, Diaſenæ, Melanagogis &c.* (*neglectiori* plerumque proportione, nimiis vero additamentis in caſſum conſtantibus;) quod inſuper in paulo negotioſiorum *Pilularibus Maſſis Peruvianis ſcilicet, Roſatis, Polychreſtis, Benedictis, Panchymagogis &c.* paſſim quæritur: quod denique tota (incondita certe) famoſiorum hactenus *Pilularum Officinalium* (*ſine quibus, Arabicarum, Aurearum, Aggregativarum, Cochiarum, Lucis, Indarum &c.*) ſeries promiſit; aut ejusdem ſortis, (ſcammonioque tantum vel colocynthide rem ſuam tranſigentibus) *Extractis Pilularum de Fumaria, ſine quibus, Aurearum, Arthriticarum ac congenerum item antiquiori Extracto Panchymagogo*, (ſat profecto improportionato,) aliisque hujus ſeculi Compoſitis (ſeorſim tædiosè, ſumptuosè at ſupervacuè imperatis, cum ſimplicia oppido certius compendioſiusque permiſcerentur,) jam pridem adſcriptum eſt. Nec ſi fateri voluerimus, ſimiliter opus adeo habebit, ut Detergentia Vitriolata vel Martialia rem & maſſas ſæpè, præſertim Magiſteria reſinoſa ſub paulo minori animadverſione infringentia, indifferenter & undiquaque quaſi ſuperaddat. De Mercurialibus paulo poſt ſeorſim agemus.

Porro vero Morſulos ſi quis omnino eſſe vellet, quam-

quamvis *inter recentiſſima Subſtituta, Confectio Diacitri ſoluta ſolutive* perquam ſit elegans, & *Confectione Aniſi Aniſoque ſolutivo compoſito* ejusdem Pharmacopœjæ, *delicatioribus Aniſata plerunque averſantibus*, longe acceptior; æque tamen felix, accepta & facilior inveniretur Compoſitio, ſaltem è ſolitario, (ſed rite æqualiterque ſubacto) *Scammonii vel Jalappæ Magiſterio, ad normam proportionemque dicti Diacitri parata*: *vel ea*, *quæ ad Morſulorum Diatartari quorundam imitationem ex ana pulveris Jalapii & Acidi Tartari, cum quarta vel tertia præter propter Magiſterii Scammonii parte* nullo negotio confit, oleoſo corticum Citri ſucco deſuper, ſi libet, poſtmodum conſpergenda. Quo non ſolum *vulgaribus antiquiorum Diſpenſatoriorum Tabulis atque Confectionibus* ſupra jam notatis, ſed etiam paulo ante dictis aliisque alicubi diverſimode ſuperadditis, imo ſub gratioſioris Medici autoritate ac competentiorum inſinuatione *toto hoc medicandi* genere, ſine eupraxias detrimento quodam, facile caruerimus.

Sic ſi noſtratium quiſpiam mordicus forſan *Electuarium aut Bolum* præter ſpem expeteret, numquid facilius, quam *ſuprapoſitorum Pulverum compoſitorum doſis*, *vel Jalapium ſolitarium aut Magiſteriorum purgantium vel Pulveris Polychreſti parte acuatum*, (ſique placuerit, etiam aromaticis acidulisve additamentis conditum) item *Reſina Jalappæ vel Scammonii*, *Nuciſtæ parte vel Amygdalarum una alterave ſubacta*, conſervæ roſarum aliive domeſtico quoque condito, vel matrumfamilias pulpis permiſcetur? æque ac gregarii cum ſuo Rob Sambucino vel ceraſorum ſolent. Ut proinde nec *vulgarium Diſpenſatoriorum Electuariis* (præter reliqua alio ſub nomine ſupra ſatis excuſſa,) adhuc quidem

alicubi nominatioribus aut in ſuo genere aliquantum acceptioribus, *Roſato, ſcilicet,* (*ipſique gemino*) *de ſucco Roſarum*, *de Citro*, *Diacarthamo*, *Diacydoniis*, *Paſſulisve laxativis humidis ac ſiccis*, (etiam pro Pueris nonnunquam Eſula conditis,) item *Extracto de Citro ac Diacarthamo*, *&c.* (maximam partem aut inſolidum Scammoniatis,) ullatenus indigeamus: nec etiam opus ſit, ut recentiora diverſorum Subſtituta tantum in fruſtraneam laborum ac vaſculorum multiplicationem adſciſcamus; ſive jucundiora quidem, at æquè tantum ſcammoniata vel Jalapina (extemporaneæque proinde imitationis interdum & ſuo modo) fuerint, ut *Rob Ribium Cydoniorum ac Ceraſorum purgans*, *Diacydonium pellucidum*, *&c.* delicatiorum palatum ne ſic quidem ſubterfugientia, & ni ſpiritus ardens ad Reſinarum ſolutionem adhibendus probe ſit rectificatus, inde quoque adverſiora: ſive per aperte ingratiorum & nonnunquam ſupervacaneorum (Hellebori, Aſari, Ebuli, Bryoniæ, Soldanellæ, Rhabarbari, Agarici, &c.) acceſſum, alias ſelectui noſtro incommodiora videantur: ut *Electuarium Roſatum purgans*, *Paſſulatum*, *Pulpa Tamarindorum purgans*, *Paſſulæ purgantes ſiccæ*, *Zibebæ & Pruna purgantia*, *&c.* ſuperius jam relata.

Si denique Potulenta quis velit, elegans habetur *Liquor* è Magiſterio Jalapii vel Scammonii (aut utriusque ana,) ſimpliciter ſaltem in ſpiritus Vini (mediocriter rectificati) duodecuplo præterpropter diſſoluto: hujus drachma una ad duas, uſus tempore per Eſſentiam Liquiritiæ vel Papaveris Erratici ſaccharatam, ſaccharumve ſatis ſpiſſe ſirupiſatum aut tantum pulveriſatum prius parumper edulcata, largiter ſecure tamen (præſertim in difficulter mobilibus) præſtat, quod longe diffuſius in

Elixi-

Elixirio Panchymagogo officinarum vulgari vel correctiori, *in Clareto Laxativo*, *& Hydragogo ac conſimilibus recentiorum ſpirituoſioribus Aquis medicatis*, *in ſpiritu Aureo Colocynthino*, *Elixirio proprietatis purgante*, (cum noſter etiam liquor Eſſentia Abſinthii vel Aloës facillimè alterari poſſet,) inque aliis hujus generis ingratioribus aut diffuſioribus, & corpus inde magis calefacientibus Dilutis hinc inde quæritur. *Magiſterium Guttæ Chambodiæ*, (quod pro aſſuetis notanter addimus,) ſimiliter quidem, at difficilius & in ſpiſſiorem conſiſtentiam ſolvitur. *De Scammonii Emulſione* ſupra diximus ; ſi forte nihilominus alicui ſingulas ſic doſes (v. g. grana decem vel duodecim recipiendo,) cum Aquis gratioribus & odoriferis frigide parare placeat. Verum qui lacteſcentibus ejuſcemodi, ſed jejunis fere ingratioribus liquoribus ducitur, etiam *Reſinæ Jalapii vel Scammonii ſingulas doſes*, *cum duabus tribusve excorticatis Amygdalis & aquæ Roſarum vel Acaciæ pauxillo in breves ſapidasque Emulſiones* ex tempore redigere, imo alborem Eſſentia florum Papaveris Erratici obtundere poterit. Sique porro *Jalapii ſolitarii vel quarta Magiſteriorum parte acuati doſin*, *Eſſentiæ Ribium*, *Ceraſorum*, *vel Berberum ſaccharatæ duabus vel tribus drachmis* cum ana Aquæ Roſarum vel Acaciæ recenter permiſcuerit, (ut Extractum Senæ ſaccharatum, etiam diverſimode pro tenerrimis forte diluendum huc non trahamus,) nihilo infelicius, certe jucundius clientes ſuos purgabit, quam ſi *Electuarium Roſatum*, *de ſucco Roſarum*, *Diacarthamum*, *de Pſyllio*, *de Citro Extractumve de Citro ac Diacarthami*, *aliave Officinalia*, commodiora hic credita, in amyſtide dilueret: aut his Recentiora illa, *Extractum Panchymagogum ad potiones*, *Hydragogumve*, *vel etiam Electua-*

 rium

rium roſatum purgans, *Paſſulatum*, *aut pulpam Tamarindorum purgantem*, *&c.* paulo ante recenſita *ſubſtitueret*, imo elegantiora ipſa, ſeorſim operoſius parata, *Rob Ribium aut Ceraſorum*, *&c. hoc fine adhiberet.* Et cum vel *ſola quoque Sena ad drachmas aliquot*, *cum ſcrupulo vel ſemidrachma Nitri fixi antimoniati*, *& aromatum vel radicum alterantium acceptiorum tantillo*, (Vino ſolitario, vel aqua ſimplici aut deſtillata jucundiori) infracto, Cereviſiæ, vel ipſi (ſi tantopere placeat) Hydromeliti proportionaliter infuſa, duriores (nec ruſticis ſæpe catharticis mobiles) alvos, aut ubi alias evacuatione per Epicraſin opus eſt, ſufficienter, parilique (certè præ ſeſquipedalibus conglomeratorum ſemetque invicem ſuffocantium, alterantium ac purgantium ſaccis majori) gratia laxet: proinde nec *Vina Hippocratica* (*calidiora*) *vel Hydromel purgans commune*, *Tartariſatumve quodvis*, nec (his quidem aquæ minus adſuetis in regionibus) *Aquas purgantes*, (facile tamen, etiam omiſſa Manna imitabiles, ſeorſim tantopere exigemus. Hellebori nigri (per divaporationem correcti,) aliorumque interdum additionem, hic data opera præterimus.

Atque hæc ſatis forſan eſſe poterunt de ſummario Catharticorum Vegetabilium validiorum cenſu & oppoſitione inter ſe invicem. Hoc ſaltem notanter, Incipientium cauſa addimus, quod in *generalibus illis Doſium eorum Deſignationibus* omnino ſe circumſpectè gerere, nec eas indifferenter undiquaque ſectari debeant: alias (quod alterius ſui Territorii Practici manuductione vel obſervatione deſtitutis haud infrequenter accidit,) facile ab initio, (& donec quid indigenarum ventres valeant quid ferre recuſent, experientia conſequantur,) aut modum in talibus excedent; aut inter juſtam qui-

dem

quidem meticuloſitatem, non tamen citra tædioſam ſumentis fruſtrationem, deficient. Siquidem in rei veritate certi Tractus, uti (propter rerum non naturalium variationem) diverſis ſibique ſpecialioribus aut frequentioribus affectibus ſubjiciuntur, ita quoque peculiarem, ad certas remediorum modificationes, indigenarum diſpoſitionem offerunt. Atque hinc v. g. paſſive & ut plurimum in hac noſtra Thuringia vicinaque Miſnia, & ſuperiori ferè Saxonia ſufficienter purgantur ea doſi, quæ Inferioris & verſus Balthicum, item Franconiæ incolas parum ſaltem & ſæpe vix commovet. Ita Pilulæ Aloëticæ laxativæ Tractibus atque perſonis cereviſia potius utentibus plerunque convenientiores præſentioresque obſervamus, quam vicinorum diſtrictuum puris quaſi œnoporis. Similiaque alii aliis in Germaniæ noſtræ territoriis paſſim deprehendent: æquè ac exteris calidiorum regionum indigentis Venæſectiones ſuæ, (ſub debita moderatione,) ex uſu, vel nonnunquam neceſſariæ eſſe poterunt, quæ tamen noſtrates maximam partem in plerisque (quibus revulſionis, minorationis attemperationisve gratia communiter opponuntur) affectibus, (etiam febrilibus continuisque, incaſſum vexant; in malignis utplurimum præſenti periculo exponunt; nî validior natura hujuſcemodi exceſſus, (juviſſe poſtea creditos,) tolerando ſuperet. Atque parilis eſt Purgantium etiam mediocrium, (quæ minorationis, cruditatumve reliquiarum ſubducendarum cauſa, in continuis præcipue, ab initio vel in morbi decurſu, à permultis indifferenter & quaſi methodice exhibentur,) item tot Clyſteriſationum aliarumque ambagium, (ab exterorum conſuetudinibus tranſumptarum) ratio: ceu in Præfatione quoque notavimus, & qui Naturam etiam

etiam hic ſimpliciſſime ſectatur, & (documento ex ejuſcemodi evacuationum ſymptomaticarum quidem incommoditate, criticarum vero, naturæ, non nobis relictarum proprietate ſumto,) per pauciſſima quædam appropriata, *diaphoretica & præcipitantia*, procedit; obſtinatioremque alvum vel externis domeſticis aut internis modeſtiſſimis reſerat; qui porro vegetabilium catharticorum in Intermittentibus plerisque paſſivam deſidiam, conſimilesque vulgatiorem methodum notorie eludentes circumſtantias paulo diligentius advertit, prompte nobiſcum fatebitur. Sed de his alibi fuſius.

Laxativa.

SEquuntur nunc *Laxantia* in ſpecie communiter ſic dicta; quæ libera inter ſe, & cum ante propoſitis mediocribus quibusdam Catharticis facta collatione, ſimiliter recenſebimus. Siquidem in rei veritate *tertiatæ tantum vel ſubquadruplæ, imo minutiores adhuc horum doſes* ſuo tempore & cum judicio adhibitæ, idem præſtant, quod ſpecialibus illis diffuſiſſimisque Eccoproticis ſimplicibus, aut (mediocrium acceſſui, quod ſuum eſt, plerumque debentibus) compoſitis vulgo tribuitur.

Et qui proinde *Aloen ſelectam, ſupra dicto modo tantum cum aqua ſimplici Extractam ſeu depuratam*, inque Vaporoſo Balneo coagulatam, cum Elixirio proprietatis, (non aut parum ſaltem acidulato,)vel potius cum EſſentiaAbſinthii aut utriusque ana, ſubegerit, & quatuor præter propter ex uno grano pilulas formarit, ob ſingularem, (& in noſtratis quoque foliorum ſucco, Epidermida quaſi vel-

vellicante obſervabilem) ſtimulandi vim, in duabus, quinque, ſeptem, novemve minutiſſimis ejuscemodi catapotiis, appoſitiſſime brevi ante cœnam vel etiam decubitus tempore ſumptis,) & mane ſimul Tincturis Eſſentiisve appropriatis Aperientibus vel Martialibus, Hyſtericis, Cephalicis, &c. continuatis,) ſic profecto inveniet, quod longæ recentiorum variationum ac ſubſtitutorum ſeriei, quibusvis ſcilicet (diverſorum Authorum vel locorum) *Angelicis, Tartareis, Polychreſtis, Proprietatis, Aloephanginis correctis, Spleneticis, Antihypochondriacis, Stomachicis, Hyſtericis, de Eupatorio, de Ammoniaco, de Rhabarbaro, & conſimilibus Aloeticis Maſſis*, (cum Gummeis, Chalybeatis, Vitriolatis, Armoniacalibus, imo debilioribus quoque & numerum tantum hinc ac magnitudinem, vix adeo effectum intendentibus Succis Extractisque varie conſociatis aut aggravatis) paſſim tribuitur: & quod alii, (*quo æque minutæ pauciores ve pro doſi Pilulæ proveniant,*) *in Aloë roſata & violata Scammoniatis aut Jalapinis acuata*, *vel in Aloephanginis per trochiſcos Alhandal exſtimulatis*, *aliisque Helleborum inſuper*, *Aſarum*, *Agaricum &c.* (& ſi huc referre licet;) *etiam Scillæ vel Aronis particulam* ſub extractione Aloës recipientibus, *aut ex Aloe, Cardui benedicti Abſynthiique Extractis eorundemque Sale alicubi Famigeratioribus hic ſuppoſitis quæritur.* Siquidem mediocres etiam naturas ſimpliciſſimæ hæ pilulæ, (præſertim inter continuationem & aſſuetudinem,) citra alterius ſtimuli acceſſum ſufficienter movent; ſique duriores vel alios quoque, alia de cauſſa, paulo ſenſibilius laxare, & primarum viarum ſaburram evertere voluerimus, datis trihorio præter propter poſt cœnam, quatuor, quinque vel ſeptem *Pilularum purgantium ſuprapoſitarum*

aut

aut conſimilium granis, idem æque feliciter ſalubriterque obtinetur, absque totidem Maſſarum multiplicatione. *Ut utroque hoc, in chronicis præſertim perquam conducibili modo*, ſub Pilulari forma contentus multo minus adhuc indigeat ullis antiquiorum diſpenſatoriorum *Aloephanginis*, *arocoſtinis tædioſe peregrinis*, *item de Succino*, (etiam ſuperioribus annis alicubi interpolatis;) *de Aloë roſata* quaſi extemporaneis; effœtis *Aggregativis* & (pura Hieræ ſimplicis innovatione) *Aſſaireth*; imo (cæteris paribus, & ni particulam Aloës purgantem ac condientem acceſſoriis conſimilibus, data opera & vel extempore tunc aſſociare placet,) ipſis *Peſtilentialibus vulgaribus*, *& quæ alicubi nunc iisdem ingredientibus cum Mithridatio compinguntur.* Reliquæ alias hac tempeſtate exoletæ ſunt, aut apertè ſupervacaneæ: ut *de Hiera ſimplici*, *& cum Agarico*, *de Aloe lota*, (*& aliquantum colocynthinæ*) *de Hiera compoſita*: *item Maſtichinæ officinarum*, *indeque vix differentes de Aloe & Maſtiche*; *de Rhabarbaro & Eupatorio vulgares*, *ſimiliter parum diſtantes*; *& neglectæ nunc imperiales.* Quo jucundiſſimas, Pharmacopœis tamen hodieque inſertas *Hieras* referamus. *Simplicem & cum Agarico dictam*, *&c.* quæ valent ut vocabula & nummi; hicque ordinis ſervandi cauſſa tantum nominantur. Sane ſi quis omnino *Dilutum Aloeticum*, variationis aut certarum circumſtantiarum cauſſa expeteret, ſolvat ſaltem paulo ante poſitarum Minutarum Pilularum maſſam cum ſuboctuplo Salis Tartari communis aut Eſſentialis, vel etiam nitri fixi, in ſextuplo Aquæ ſpirituoſioris v. g. Abſinthii vel alterius competentis; (Aloe cum ſubduplo vel ſubquadruplo Alcalium in ſuff. quant. Spiritus Vini digeſta, amarorem in filtrato Liquore inſigniter ſtatim, tractu temporis fere penitus, at

vim

vim catharticam notabiliter ſimul deponit;) & habebit inſuper largiter, quod non ſolùm in vulgari illo, lippiſque ac tonſoribus noto *Elixirio proprietatis* cum ſpiritu Vini ſolum confecto, verum etiam in ſpecioſioribus ſupraque jam notatis reliquis *Elixiriis laxativis*, ad imitationem Proprietatis compoſitis, conſimilibusque liquoribus & *antiquario Hieræ Infuſo* quæritur.

Ita ſi porro quispiam (longiſſimorum abominabiliumque Apozematum loco) ſimpliciſſimum ſaltem, nec tot alterantibus nequicquam obrutum *Infuſum Senæ*, ſupradicto parilive modo paratum, in aliis ſubjecti vel affectus conditionibus convenienter adhibuerit; ſi pauca quædam *v. g. quatuor, ſex vel octo Pulveris noſtri laxativi vel Jalapii grana* ſolitaria vel Tartari puri aut deputati ſcrupulo præterpropter, aliisve (ſiquidem placeant) ſalinis detergentibus pro lubitu ſociata; ſi forte pro ſuperpondio, & loco tot effœtorum ejusdemque fere generis Siruporum uncialiumque (inter vulgatiſſima matrumfamilias Eccoprotica aliaque ſollicitantia) Electuariorum, *Extracti Senæ*, (dum forte complacuerit.) *dilutum, aut aliquot Jalapii grana cum Roſacea vel Florum Acaciæ aqua & gratioribus acidulorum Fructuum Eſſentiis ſub ſemunciali* præterpropter pondere dederit: accedentibus & interdum ſolitarie ſatisfacientibus Abſterſivis illis Tartareis, Antimonialibus, Martialibus &c. certe parili facilitate debiliores per Epicraſin, obſtructionesque etiam contumacioris alvi ſufficienter laxabit. Ut proin nec *Caſſiæ quovis modo extractis indigeat Floribus*, alias jampridem non uno nomine ſuſpectis, corruptu plerunque facilibus, per ſe nauſeabundæ molis, pro involucro vero domeſticis *ſatisfacientibus: Nec Tamarindis*, ſapore quidem non mole, (nam per ſe

æque

æque ſegnes ſunt,) acceptioribus; parabiliori ſimul alio vehiculo acidulato, vel vini ſaltem (utpote cujus imitamento potiſſimum agere videtur,) Tartaro; ut eo magis ſupervacue *Tartarus inde* elegans quidem, ſeorſim colligatur; parabilioribus denique tot vernaculis (ad ſolutiones Martiales, Coralliorum &c.) acidis ſuccis. Imo nec *Mannam* (ſi referre huc pro more licet,) tantopere hic exiget; *ſeu ſimplicem*, *ſeu curioſius Tartariſatam*. Non dicemus, forte tantum bileſcendo, potiſſimum purgare, æque ac dulcium pene fructuum pulpæ: ignaros ſaltem copia aſſumendæ terret; & licet vel Originis cauſſa etiam in Chimicis laboribus haut ſit inconſpicua, Spiritus tamen (etiam repetenda deſtillatione colligendus, & in ſuo genere commendabilis,) Melleum (longe parabiliorem) hic parum ſuperat; internis uſibus, plerisque in affectibus, Tartari ſpiritu eſt poſterior; nec *in Sale quaſi eſſentiali ſaccharino*, ſtiriis nitriformibus in ſirupiformi Mannæ diſſolutione tractu temporis concreſcente, nobisque per accidens aliquando (ceu aliud agentibus) oblato, ſeu digerendo ſeu in parilem ſane ſpiritum deſtillando, ſingulare quidpiam, (concentrati hic ſalis macrocoſmici perſuaſione ducti,) hactenus invenire potuimus.

Sique ſufficientiæ ſuprapoſitorum intuitu, primitiva hæc merito tantisper dimittuntur; magis adhuc cadent *earum Producta*, quæque prætererea componendi variandique ſtudium vel nuda antiquitatis obſervatio diſpenſatoriis & hinc officinis intulit, v.g. inconcinna profecto *Decocta illa*, *Aperitivum Majus ac* (*nomen mentitum*) *minus*; *Epithymi*, *Fumariæ*, *Capillorum veneris*, & *Senæ cum Folliculis*; *Decoctum Majale quorundam*; *Infuſa uſitati Diſpenſatorii duo*, (quorum alterum tamen decoctum eſt,)

cum

cum Sero Lactis, *&c.* hactenus ex præſcripto officinalia : item ſupra jam notatum *Hydromel ſimplex* (vere tale,) & in rei veritate tantopere non *Tartariſatum.* Quaſi vero Senæ, Rhabarbari, Agarici &c. virtus commodius (extemporanea quoque pulveratorum, vel Extractorum mixtura vel imitatione) communicari nobis nequiret, niſi per diffuſiſſima hæc (mellita quoque) vehicula; aut citra (multæ quidem molis, efficaciæ vero, ni laborioſe corrigas, ut plurimum exiguæ) Sirupos: *de Cichorio ſc. cum Rhabarbaro*, *Diaſereos*, (ejus ſupervacanea interpolatione;) *de Tribus*, *de Pomis*; aut citra exoleſcentes nunc *de Polypodio*, *de Carthamo*, *de Epithymo*, *de Fumaria*, *& qui Roſatus ſolutivus ſine Helleboro* inſcribebatur &c. Aut denique citra nauſeabundam Electuariorum (per Mannæ, diverſarumque pulparum acceſſum nequicquam increſcentium) conſiſtentiam; *in Diacatholico ſcilicet, Lenitivo Florentz. de Manna & Diacaſſia cum Manna*, *in Caſſia extracta delicataque illa Triphera*, *&c.* jam magiſque vileſcentibus : ipſum de *Tamarindis* commendatiſſimum, tandem Sennatum quid eſt. Nec porro, (tot compendiorum acceptiora vel extemporanea, pro lubitu facillime præbentium reſpectu,) opus eſſe videmus, ut hactenus *Officinalia adeo operosè corrigantur*; aut ſpecioſioribus quidem, at nihilominus ingratiora vel ignaviora, (Myrobalanos, Agaricum, Rhabarbarum &c. ſæpenumero cum adverſioribus quoque alterantibus mulplicata) *adſciſcentibus amplificentur*: v.g. *in recentiori Diacaſſia cum Manna & Caſſia laxativa prima & ſecunda, Pulpa prunorum Seroque lactis purgante, aqua laxativa ſecundâ, Extracto Magiſtrali lenitivo*, item in alterius cenſus *ſirupo Dyſenterico laxativo* (hujuſcemodi tamen mediis raro veri juvamenti quidpiam, plerum-

rumque plus noxæ conferentibus; *Confectione Paſſulata M. aliisque formulis*, priſtinis illis jam ab initio ſeculi adhuc dum à diverſis diverſimode, pro more ſuperadditis, & impoſterum procul dubio, ob leves ſæpe circumſtantias ſuperaddendis. *De Terebinthina integra, vel quavis ratione à ſubtiliori parte liberata*, utroque modo laxante, & extempore huc pariter applicanda, ſuo loco dicemus: ut interim nec *Cathartico Terebinthinato*, *nec Bolis inde laxativis purgantibusque Pilulisve hoc fine Terebinthinatis* (inter ſimpliciſſimas ejus extimulationes,) præciſe tantopere indigeamus. Multo minus autem muliercularum *ex Acaciæ Floribus aut Sirupo, Diapruno ſimplici & æque deſide Laxativo, Conſerva Roſarum cum Manna, vel Melle ac Sirupo Violarum aut Roſarum ſolutivo*, (etiam variis in Muchero compendiis quæſitis nihilominus) plerumque nominali, nec adeo innoxio, præſertim in febrientibus atque lactentibus, inter tot his colicisque longe tutiora abſtergentia, alterantia ac ſubducentia.

Et ſane quod in ſpecie *Infantes* attinet, equidem fallendis iis hodieque diverſiformia Saccharina ſunt propoſita: ſed ne de diffuſa plerorumque doſi, (ſæpe vix una vice complete ingerenda, neque de multorum adverſitate adhuc dum, (inter varias obnuptiones) nihilominus ſatis perceptibili dicamus; dulcor ſaltem ille ſacharinus in præternaturalem amarorem vel acorem lactentibus (præſertim febrientibus aut torminoſis) prona inclinatione abiens, quantarum turbarum autor ſit, convulſiones conſenſuales) non opinantibus & cauſſas longe altius petentibus,) hinc inter curationes, etiam ſub ejuſcemodi alterantibus paſſive obortæ, tota die teſtantur. Cum autem adultiores quidem, Pulvere laxativo ſuprapoſito utroque, (à grano uno ad duo

præter

præter propter dato,) ſat commode ſecureque nobis evacuentur : Minutioribus vero, præter illa nupernorum Euporiſta (oleum ſcilicet Amygdalinum, Aniſi Ireosve florentinæ pulverem, ac reliqua muliercularum Externa, imo præter ſola plerumque ſufficientiſſima Præcipitantia diaphoretica,) *Pulvere ſimpliciſſimo, e cornu cervi Philopſophice calcinati partibus tribus & Jalapii parte una parato*, & ad granum unum, duo, (trimeſtribus ſæpe tria) exhibito, probe ſatisfiat; imo ſi quis in hac primorum menſium inanimadvertentia amaricantium adhibitionem haut adeo attendat, *etiam dimidia vel unica pilula Aloëtica in materno lacte ſoluta* longe ſalubrius tantisper ſuccurratur; cum ablactatos denique ac [mage tum quidem refractarios] minorennes, tenerrimos quoque, ſupradictis [ſub varia perſuaſione occultationeque perfacili,] feliciter hactenus (*citra tantum Morſulorum, Confectionum Conditorumque apparatum*) nihilominus fefellerimus; non videmus, cur hoc ſine tot iſtius generis, tenellis compluries mage noxia, vel in accreſcente ætate nauſeam nihilominus præter rem concitantia, utrinque ſupradictorum intuitu tantisper ſupervacanea (quo totiens innovatas *Paſſulas, Zibebas ac Prunella laxativa, tot Rhabarbaratas Turbetinasque adverſus lumbricos Tabellas & Rotulas, Species ac Pulveres, Syrupum Magiſtralem pro infantibus, de Cichorio cum Rhabarbaro, Roſarum ſolutivum, aliosque referimus,)* contractiori huic apparatui ſeorſim inſeri debeant. Quod autem ſubducto calculo major ſic puſionibus (ad conſiſtentis ætatis proportionem,) Doſis ingeri videatur, is qui ventriculum lacte pappisque continue fere plenum cogitat, haut demirabitur.

Prægnantes autem quod concernit, principio certum eſt, plerunque ſupervacue Purgantibus paſſim

ſim tentari, quod longe compendioſius ſecuriusque ſolis Præcipitantibus, Anodynis, Hyſtericis aliisque ſpecificis temperatioribus, ſub paulo circumſpectiori methodo tantisper tranſigi poterat. Quod porro & ab altera parte, dum omnino laxativum quid neceſſarium eſſe videtur, negotium (ob particulares teneriorum obſervationes,) ut plurimum nimis intendatur: ſiquidem imprægnatas, ingravidationem ex ignorantia abjurantes, vel alias à verſatis quoque Medicis pro cachecticis, hyſtericis aut hydropicis per draſtica ſat valide ſæpiusque, at nihilominus impune tractatas, nullibi non invenias. Atque hinc ut delicatiores pro cruditatum ſubtractione apertaque ſervanda alvo, (etiam tuberculis illis hæmorrhoidalibus circa geſtationis finem non obſtantibus,) *Pilulas ſupradictas Aloëticas*, imo neceſſitate ſic tandem jubente, *Sennata quoque Infuſa*, inter alia Eccoprotica huc quadrantia) ſat commode ferunt; ita nec v. g. *Jalapinis ſolis*, *aut Tartaro vel Scammonio quoque ſociatis*, robuſtiores (dum omnino opus fuerit) læduntur. Ut proin nec hac de cauſa *Rhabarbarata*, *Diacydoniatæ*, *Roſata*, *&c.* (per Sacchari, Mannæ Caſſiæque dulcorem tormina hyſterica plerunque magis concitantia,) item *Myrobalani aut Mechoacanna* cum congeneribus tantopere exigantur. Ac quæ hactenus diximus, etiam de Puerperis intelligenda veniunt; factuque de cætero optimum, ut miſſa hic vulgatiorum legum obſervantia, totum utrobique per *Appropriata ſua* tantum tranſigatur.

Purgantia Externa.

INter Externa tandem, quantum primò ad *Clyſteres*; qui Remediorum revera conferentium, non

non ob conſuetudinem ſaltem conferre credito- rum) effectum paulo curioſius attendit, facile nobis condonet, ſi dixerimus, in affectuum reapſe curabilium medelam vix ultra *Emollientes & Anodynos*, (pro diuturnis ſcilicet alvi obſtructionibus, immaniorique dolore nonnunquam ſic placando,) alios requiri; atque hos ipſos facillime ſufficientiſſimeque nunquam non parari poſſe ſaltem è domeſticorum miſcella, vel inſuper (ſiquidem Acumen quoddam alicubi exigatur,) incocto vel intermiſto ſuprapoſitorum catharticorum competentium aliquo; citra *Caſſiam Officinarum extractam, citra Diacatholicum, Mel Mercuriale Hieramve ſimplicem, ac citra recentiorem Caſſiam pro clyſteribus, citra Electuarium pro iisdem, aut Pulpam Prunorum purgantem, Sirupos Mercurialis, &c.* ſeorſim repoſita. Eodemque extemporaneo quaſi, modo *Acriores* quoque confieri poſſent, citra omnem & veterinariam fere *Logadii Pacchiique, aut uſitatiorem hactenus Compoſitam Nicol. Hieram, citra Electuarium Benedictum Laxativum*, Oleum Diacolocynthidos, & conſimilia: ſiquidem omnino quispiam in vehementioribus affectibus operæ precia ſe talibus (vulgo hinc paſſim, ob ſubſequos etiam accidentarios eventus alias exoſis,) promereri crederet: licet nos quidem tamdiu vix ac ne vix quidem reale juvamentum inde plerumque obſervaverimus; imo Lenientes quoque, in capitis &c. morbis, (ſaltim alvi admonendæ aliarumve ſpecioſiorum indicationum cauſa infuſos,) novos tumultus, ſopores aut convulſiones plus vice ſimplici concitaſſe viderimus.

Suppoſitoria quænam materfamilias diverſimode non conficit? è lardo, ſapone, candelæ fruſto, adipe, ficu, & potiſſimum triviali melle; quod

etiam, dum opus, vel *Ialappæ pulvere* ſufficienter acuitur: ceu nec quæ ex Alumine formantur, in certis circumſtantis fallunt: ut *Species pro iis ac Pulveres varie Colocynthinos, Aloëticos, Helleboratos vel etiam Antimoniatos* aſſervare ſit plane ſupervacuum: æque ac ſemiruſtica illa *de Arthanita & Agrippa &c. Off. Unguina, cum recentioribus etiam Subſtitutis*, & eleganter quidem è ſeminibus nonnullis, (fere rarioribus) atque arillis *expreſſis Oleis*. Cum Alvus ſimpliciori ſæpe ratione (per Cataplaſmata emollientia, Calidæve vaporem molliri, vel ſolo Sambucino expreſſo ſolicitari poſſet:) delicatulique tot internorum modis hodie haut difficulter fallantur.

Odores (ſupra quoque tacti,) indirecte tantum interdum aliquos, præ mollitie ad adſumptum olim graviusve ſpirans medicamentum (vel viſa pyxide) nauſeantes movent: nos potentiſſimorum quoque catharticorum extractiones in hypocauſto tamdiu exhalantes, (nec duri tamen,) haud quidquam unquam inde ſenſimus. *Infuſorum in venas* certior adhuc expectatur experientia: & quis nobiſcum (etiam ſat nauſeantibus,) bis pharmacum per os, quam ſemel iſta via ſuſcipere nollet? Ita quoque *Tabacinus clyſter* inter experimenta curioſa locum mereri quidem poterit; in praxi hujuſcemodi ſuffumigium profecto foret hic ſemiſordidum, aut petulantioribus pro deridiculo.

Vomitoria.

Vomitoria proprie dicta, qui nunc in Vegetabilium cohorte quærit, Antimonialium præſtantiam & ſecuritatem data opera ignorare velle vi-

videtur: ſiquidem & (aliquot tantum dierum aut ſeptimanarum) puſionibus ſuffocativi quid patientibus innoxie dantur, minusque hinc, proculdubio ob paulo ante dictam cauſam, præ adultis commoventur: (quamvis timidiuſculis aut certis in circumſtantiis, etiam *Iris florentina pulverata, & paulo liberalius, ad grana tria, quatuor, exhibita* officium hic quoque ſuo modo faciat.) Qui porro duro nonnunquam nodo Mercurialem quendam, rite paratum cuneum conſiderate applicat, utroque ſic contentus, ne *Aſarum quidem (in ſubſtantia infuſoque* ſumentes profecto ſatis exercens,) exiget, aut ſupervacuum ſæpeque turbans tantum, parum autem promovens (ni Antimonio ſtimuletur,) *Extractum, quovis etiam modo paratum*: *Decoctum* alias deſes, *Diaſarum* (inter vana acceſſoria) antiquarium jam eſt: *Elleborus albus* virulentus; *Correctio ejus* maximam partem ſuperficiaria, vixque mitius *Extractum ſimplex*, æque ac confuſe quorundam *Compoſitum*, & quod ejusdem ſortis, *Extracti ſpecifici Emetici* nomine venit, (ſimul Eſulinum, improportionaliterque vitriolatum;) nec præſentius quidpiam in *recentiori Elixirio Emetico vegetabili ſecundo*, (utroque helleboro conſtante,) invenimus, aut in ſolitariis completisque (vel in ſpeciem interdum poſtmodo exitioſis, (*Extracti Hellebori nigri* doſibus. *Eſula, & utroque Ricino* interiora fruſtra exuuntur; adeoque neque iſtorum producta, *Species ſcilicet Diaeſulæ,* indeque (cum Theriaca adjecta conſtructum) *Catharticum vitæ, Elixir emeticum vegetabile primum, Sirupus purgans vegetabilis recentioris inventionis conſimiliaque Tithymallina germina, Extracta atque Mixturæ,* ſuperiorum intuitu huc referri merentur. Eademque de cauſa *Oxymel de Peto ſimplex & compoſitum*, (ſuperioribus quidem

luſtris tum non adeo rejiculum) nunc in exquiſitiori Mineralium excolitione contractiorique remediorum apparatu ſupervacaneum; *Decoctum Infuſumque Tabaci* ſemiruſticum eſt,æque ac externi hinc *capitis ventrisque Litus*, & medicaſtrarum *Oleum arillarum Sambuci, &c.* ejus ſane turbulentiæ, quæ in Antimonio rite præparato atque dato vel non invenitur, vel citius ſecuriusque terminatur, *Reliqua* notorius languor ac perfrequens expectationis fruſtratio alias hodie fere penitus, (niſi quod aliqui talium conſarcinatione ingenium oſtentent,) expunxit: ut v. g. *Raphani* (cujus integra radix incaſſum eſtur,) *ſuccum atque ſemen, Atriplicis ſemen & radicem, Melonum, Cucumerum antiquariique Cyclaminis radicem*, *Ebuli ac Sambuci* plerumque nauſeæ tantum, (etiam in acetariis) creatrices *Gemmas, Flores*, (quibus vinitores nequam alicubi Muſcatellinum ſaporem, at mane non ſine crapula ino malitioſe conciliant,) & ruſticorum *Cortices*; *Iuglandis item cortices, & diffuſa molis Iulos*, quæque inſuper in Sylvis medicamentorum hinc inde, vel ex aliis tantum recitando proponuntur. *Lenia illa, (laxantia ſaltem, aggravantia, vel conatum naturæ facilitantia,)* alias in vulgus nota, infrequentioris nunc uſus, ac revera parvi (ni paucos aliquot forte caſus excipias,) momenti ſunt.

Atque hæc de vegetabilibus Catharticis. Quæ ex *Animali Regno* vulgo huc trahuntur: *Raſura unguium, Saponis in juſculo fruſtum, ova formicarum Barbique piſcis*, (quæ tamen copioſiſſime impune nihilominus ingeri ſæpe vidimus,) *Stercora diverſorum animalium, aut proprii ſympathetica (vanaque) tractatio, &c.* ſordida ſunt, aut temulentorum vexationibus, medicaſtrarum vel ſuperſtitioſorum negotiationibus, quam comptæ Medicorum praxi aptiora.

Ca-

Cathartica Mineralia.

E *Mineralium vero proſapia* cum quamplurium effectus revera præſentaneus, parabilitas ſuo modo major, & doſis plerumque acceptior exiſtat, merito hinc aliqua, (tanquam tamdiu boni viri Remedia, donec Univerſalia vel Alcaheſtina pandantur,) pro apparatus noſtri complemento ſeligenda, ſeu vegetabilibus (dum evertendo malo haud raro imparia deprehenduntur,) aſſocianda veniunt: ſimiliter tamen ex uſitatioribus tantum & experientia hactenus ſufficienter probatis. Ut enim fruſtranea inſtitutoque noſtro contraria hic quoque foret Pharmacorum ejusdem naturæ & effectus accumulatio; qua tamen hodieque libros & Myrothecia hinc, (inter inanes eodemque tandemque recidentes Variationes, ac Novorum vel quaſi modorum, Menſtruorum, Extractionum, Deſtillationum, Volatiliſationum, Correctionum inventiones,) referta cernimus: ita nec adhuc dum minus probata, infida, præter rem vehementiora crudiorave minus verſatorum abuſui temere hic exponemus; aut exſcriptis citra præviam tentationem, vel in muſeo paſſive natis, coram Vulcano expirantibus proceſſibus (quæ paulo exercitatior vel è ſola lectione dijudicat,) tyrones lactabimus; nimiisve demum laboribus atque expenſis (in ſpecioſas quidem, at ſupervacaneas tot ambages, pro melioratione ſcilicet remedii excogitatas) neceſſariis, in praxi alias ſat operoſa nequicquam onerabimus.

Sit itaque primo, quod è progenie ſua quidpiam contribuat, *Antimonium*; etiam Exteris, poſt diuturnam condemnationem, haut ita pridem

demum publice adoptatum : *ſelectius ſi datur*; ſed nec minus ſtriatum minusque rubens, (niſi quod nonnunquam in Cinnabaris copia aliquantum deficere videatur,) officio ſuo deeſt, *Emeticaque*, primo dat (ceu notum nunc,) præſentiſſima, ſufficientiſſima; paſſim tamen (ut invenientium ac colligentium genius forte tulit,) non ſine luxuriante adhucdum exceſſu. *Vehementiora crudioraque, & quæ ob circumſtantias quaſdam incertioris doſis ſunt, aut alias præter rem operoſiora*, (dum compendioſa enchiriſis ſatisfacit,) intentio noſtra hic non admittit, & è ſecurioribus parabilioribusque vel unicum aut duo ſufficient.

Cum proinde *Crudum* aquoſos nec ſatis acidulos Liquores, (incoquendo vel infundendo,) parum hunc in finem alteret; *in Subſtantia* libellis quidem ſuſpectum, ab aliquo tamen hiſce diebus ad grana duo vel tria cum aliis Epilepticis præcipitantibus non ut Emeticum, ſed ut ſpecificum antepilepticum commendatum ſit; *Vitrum vero commune ſeu intenſius ſeu remiſſius* (pro additamentorum vel Enchiriſis ratione) *rubens*, profecto tædioſum, & ſi quis extemporaneum *Puniceum* aut quoque (mitius creditum) *Succineum* è ſuperfluo forte Mercurio Vitæ paratu facile, excipiat; cuncta tamen per ſe admodum turbulenta exiſtant: cum *Flores vulgares ex Antimonio*, aut curioſius *è Minera* vel (carius ſaltem) è prævio *Regulo* diverſis compendiis ac (faſtigiatis quoque vel folle ſollicitandiis) furnis, varie variisque oloribus (*albi, flavi, etiam cum Ammoniaco ſale, rubrique* tandem) conquiſiti, adhuc tædioſiores; & ſi quis accidentarios, (ſub Croci vel Cliſſi detonatione prævenientes, neglectaque rejicula quædam Retorta facile retinendos) offerat, in totum tamen nullatenus mitiores deprehen-

dan-

dantur: cum *Mercurius vitæ communis albus*, aut per violentiorem ignem disjecta Cinnabari *luteus* (in ſubſtantia æque vehemens, per accedentem *Santalinum noſtrisque ſimiliter communicabilem*) *colorem* nihilo hinc mitior, Diaphoreticis autem uſibus (magno Bezoartici mineralis compendio) præſertim luteus ille aptior; ſelectorum inſuper noſtrorum Præparationi ex parte inconvenientior; *Regulus denique in Globulos deglutiendos fuſus* Empiricorum fere, inæqualis inſuper operationis & faſtidioſus ſit: ex adverſo vero cum *Crocus Metallorum, tantum Vulgaris* (citra ſuperſtitioſam in hujus vel illius Autoris aut *Terræ ſanctæ* inquiſitionem,) cum ſolo Nitro absque Sale communi, imo (cum ſulphurearum particularum ſat hic pro deflagratione reperiatur,) ſine Tartaro quoque in neglectiori crucibulo, vel pro ſalvando cliſſiformi ſpiritu in Retorta perforata confectus, (dimiſſa inſuper Alcali abſinthiaci, Nitri ſeorſim prius fixati vel Arcani duplicati, aliorumque curioſius huc requiſitorum perditione) admodum exiſtat parabilis; Florum inſuper & Vitri vices in potioribus Extractionibus, aliisque chimicis laboribus ſat commode ſuppleat; cum porro per (appropriatum hic fere) Nitrum aliquanto pene ſit cicuratior, Ophthalmicis aliisque chirurgicis Topicis haut inutilis; & nitrum fixum præterea, quaſi gratis ſuppeditet; forſitan proinde non immerito Hepar illud ante dictis in tantum præferimus, & ſyllogi noſtræ inſerimus, pro unius alteriusve hinc euporiſti quaſi fundamento. Nec enim in ſubſtantia, (æque ſat violentum,) hodie circumſpectior quisquam dederit: ſiquidem nec *tenerior ejus Pulvis*, (è Croco poſt detonationem ſtatim cocto, per acida

præcipitatus,) *nec crudiora prioraque poſt præcipitationem Antimonii Sulphura* adeo ſunt ſedentaria; ſed ſi ſubjecta quædam competentia decenter imbuuntur ejus ſeu teneriori, & inſtar Aloës (ſub exigua quantitate nihilominus ſemet exerente) ſubſtantia, ſeu (quod de integri Vitri infuſis quis crederet) aliqua tantum irradiatione & peculiari hinc particularum adſumpti Liquoris aut Pulveris diſpoſitione; remedia hinc pro everrendo ſtomacho ſufficientiſſima, ſecuriora tamen & ſat, ceu decet, mitificâta, paſſim prodiiſſe hactenus, nemo nunc neſcit.

Atque ut è talium indefinita fere congerie ſcopo noſtro convenientiora quædam producamus: ſi (quoad ſiccam quidem formam,) Tartari emetici Abſinthiaci imitamento quiſpiam, (ceu alibi quoque circa elegans iſtud remediique genus notavimus,) *Crocum hunc metallorum pro more edulcatum, cum ana Tartari depurati vel purioris in decuplo vel duodecuplo Aquæ ſimplicis calidæ per triduum in loco calido infuderit, ſæpius agitarit totum, & poſtmodum (ad Tartari quaſi diſſolutionem) coquendo calide filtrarit, filtratumque liquorem ad dimidium exhalarit, intra 24. horas cryſtallos haut inelegantes colliget,* à grano uno ad tria quatuorve, duriſſimis alicubi ad quinque vel ſex feliciſſime ſecuriſſimeque expedientes, quod ex aliis omnibus (varie paratis aut correctis) Pulveribus emeticis antiquioribus aut recentioribus ſperari poterit. Nam (quo ſecundum propoſitum noſtrum ea inter ſe & cum Tartaro hoc conferamus,) tædioſum illud *Vitrum cum Aceto deſtillato vel ſpiritu Sulphuris correctum,* (in ſe utplurimum hinc humidiuſculum,) item *Regulinum, & Mercurius vitæ Regulinus vel cum Sale communi tritus* (Hydropicis plerumque per traditiones ſaltem

tan-

tantopere commendatus,) *aut Aceto deſtillato impregnatus, Flores porro cum Sale ſimiliter triti, aut diuturniori digeſtione aliquantum mitificati, Pulvis è ſpiritu Salis, (Vitro vel Croco Metallorum probe ſaturato) per Aquam ſimplicem præcipitatus*, & parum à Mercurio vitæ ſic differens, item *conſimilis ex Aqua Regis (Antimonio vel Regulo ejus impragnata) parili ratione peſſundatus*, &c. paſſim & in pleriſque longe vehementiora obſervantur. Præter omnem vero neceſſitatem operoſiora cariora que,nec tamen mitiora ſunt *Antimonium crudum Aceto proprio (parciſſimo illo) rubificatum,Vitrum* (ob Auri aliquantillum) *Solare, Pulvis e Butyro Antimonii per Nitrum in Aqua calida* (quantum hæc ferre poterit,) ſolutum, (alias haut ineleganter) *præcipitatus*, & qui negotioſius adhuc ex *Electricis quibusdam Mixturis inſtar ſolitarii Antimonii cum Sublimato deſtillatis, ad modum Mercurii Vitæ petitur. In Laxativo Minerali*, ſeu Mercurio vitæ, vel etiam Vitro Antimonii cum Nitro aliquantisper (pro aliquali cicuratione) liquato, vel uti loquuntur (quamvis ægre invicem accendantur,) detonato, lapſus exercitatis etiam eſt perfacilis, ut poſt leviculam ſæpe moram intenſioremve fuſionem deſes hinc exeat,cum incertiori diffuſiorique doſi; æque ac in (reſpective hic ingratiori) quovis *Tartaro Vitriolato emetico*. Cum denique ſupradictus Tartarus in ſe ſat efficax ſufficiensque, nec in tantilla doſi ullatenus ſit adverſior, aut ſiquidem neceſſe omnino fuerit, extempore domeſticis quoque pulpis, conſervis, paſſulis &c. includi vel occultari queat, non videmus cur amplius inſuper *Electuaria Antimonialia, Antifebrilia &c.* plerumque ſatis adhuc crudia & violenta,vel Pilulæ Trochiſcique Diamargariti Vomitorii cum conſimilibus variationibus exigantur

tur; aut Mercurius Vitæ ſimplex vel cum ſale levigatus, aut Laxativum illud minerale *in Confectiones Aniſatas vel Citratas conſimilesve Rotulas* ſeorſim (ſæpe non ſine inæqualis mixturæ ſuſpicione,) fallendi cauſa redigi debeat. Ita quoque ſi placuerit, mediocris Tartari iſtius doſis, granis ſex vel octo Jalapii pulveriſve noſtri Laxativi facilimo negotio quandocunque quidem libuerit, permiſcetur: ut nec *Pulveres Emeticos vel Antimoniatos catharticos* (è vegetabilibus purgantibus &c. abſtergentibus inſuper compoſitos) actu atque ſeparatim proſtare opus ſit.

Multo minus autem in manifeſta ea Antimoniatorum longe acceptiorum ſufficientia Medicus paulo gratioſior deinceps ulterius requiret abominabilem illam *Gillam Veneream, Vitriolum album commune vel depuratum, Vitriolum vomitivo purgans, factitium, Regeneratum aut benedictum Vomitorium Mannam, Sal Vitrioli Vulgatius.* ut enim *ultimum* (poſt debitas calcinationes aut irradiationes ſtiriformiter plerumque nec injucundo ſapore collectum,) haut raro tamen poſt diuturniorem aſſervationem (ceu nobis aliquando poſt octennium demum accidit,) ſemivitrioleſcens, laborioſiorum Arcanis aliiſque Viſitationibus Interiorum Terræ &c. lubentiſſime linquimus: ita quod *Vulgare Sal*, ita dictum attinet, non videmus, cur miſerorum Palatum atque ſtomachum Vitriolicis illis (quamvis equidem innoxiis, efficacibus planeque parabilibus) amplius nequicquam adeo vexemus, præſertim cum ſumentium pleroſque haut minus quam Antimoniatum quoddam exerceant. Exceſſive *Vitrioli Martis factitii, Lunaris crudioris* (forte tunc mage Venerei,) & in eo nauſeabundi dulcoris exceſſu adhuc adverſiores *Saturnini-*

cca-

coaguli Doſes curioſiorum particularibus Obſervationibus, hautquaquam vero quotidianæ decentiorique Praxi debentur. Nec cur *Æris ſquamma vel Croco, è Vitriolo pure venereo* conſimilive ratione conquiſito &c. naturæ perquam adverſis ac ſemiſtrangulatoriis, ventres turbemus; aut interdum inanes tantum nauſeas cieamus, (cum quoad cachexias quidem Martialia longe commodiora ſint,) neceſſitatem aliquam hucusque deprehendimus. Atque hæc de ſiccis.

Liquida quod concernit, cum ex Antimonio ſub ea quoque conſiſtentia exiſtere quidpiam ſimiliter varios in uſus conveniat; exhactenus autem uſitatioribus permulta ob incertas & inæquales evaporationes aut abſtractiones, incertiusve Menſtrui alteriusve liquoris aut ſacchari pondus, &c. incertas hinc infidasque Doſes reddant; alia nimis ſint violenta, vel è contra languidiora aut præter rem ingrata; è curatioribus proin, ſiſtamus hic *Oxyſaccharum* ſimpliciſſimum at tutiſſimum, etiam infantibus; ſi v. g. trimeſtri grana duo præterpropter, anniculo grana ſeptem, octo &c. uti adultis (hic locorum) ad drachmas duas, tres vel unciam ſemis quoque detur: ſiquidem Drachma ejus uni Croci metallorum grano reſpondet; adeoque Scrupuli octo ejus (tanquam præ Vitro Floribusque hic commodioris,) infunduntur per triduum in Aceti communis (nec deſtillati, utpote nimium figentis) unciis decem, in loco calido, ſæpius agitatus liquor, (qui de Croco revera quidpiam diſſolutum vehit,) filtratur, eique ana ſacchari albi additur, vitro clauſo in calida detinendo ſponte ſolvitur, & ſi libet, Eſſentiæ Papaveris erratici drachma tingitur. Ita *Oxyſaccharis reliquis* Angelicam, Zedoariam &c. fruſtra adſumentibus, longe erit jucundius; *cocturam vel*

exhalationem pro conſiſtentia requirentibus, in Doſi certius; *Sirupis emeticis è Laxativo minerali*, *vel floribus Antimonii* cum vino & aromaticis Eſſentiis operoſius confectis, nihilominus & ad minimum par & parabilius. Nec conſiderate id exhibens, vulgatiſſima nunc ſed crudiori pene illa *Aqua Benedicta*, *tædioſo Terræ ſanctæ Liquore*, *Infuſo emetico cum ſpiritu Vini* (at plures in caſus hic calidiori,) facto, vel cum in Vino Melicratove etiam, ſi opus foret, dari queat) *Vino vitæ*, *Hippocratico emetico* conſimilibusque ſupervacuis variationibus amplius indigebit: multo minus *Vino* vindemiæ tempore, quo ſimul deferbeant, *ſulphure Antimonii crudiori hunc in finem alicubi medicato*, *Annulis nummisve vitreis*, *aut Calice intus ita incruſtrato &c. curioſitatibus*, difficillime in præciſas doſes præſertim pro tenerioribus) determinandis. Cujus generis etiam ſunt *Eſſentiæ è Floribus cum Acido Tartari*, vel carius ſimiliter *e Floribus aut Laxativo minerali cum Eſſentiali ſale Tartari* (aliis uſibus convenientiore) confectæ: crudioresque *e crudo*, *detonato vel floriſicato Antimonio per diverſos proceſſus liquoresque propoſitæ Tincturæ*; nonnunquam tamen etiam nauſeæ tantum cujusdam, (æque ac mediocria quoque Antimonii Sulphura interdum ſolent,) creatrices, nec niſi ſub excedente Doſi vere Vomitivæ.

Qui vero præterea, forſan ob peculiares perſuaſiones, *Aceta deſtillata*, propter Saturni contagium potius, quam Thapſiæ vel Aſari acceſſum) vomitoria; *Sapphirinam* quidem ſpectantium oculis at palato ſumentium infeſtiſſimam *Gillam* (*e Vitriolo Veneris factitio*) liquidam, *decoctum ſquammæ æris cum Tartaro &c.* penitus abominabilia huc inſuper accerſet, data opera ſat alias afflictos amplius

plius affligere velle, non immerito cenſebitur.

Atque hæc de Antimonio, ciendis vomitibus accommodato. Num autem hinc progreſſus ad *ſola Inferiora*, (quaſi medium inter duo extrema,) certo perpetuoque detur, jampridem anxie quæſitum eſt: & acquieſceremus etiam ſua vegetius, (non ſolum, ceu quidam aſſeruerunt, Aloëtice vel Rhabarbariformiter tantum) expedienti: cum ſeceſſus Mineralia hæc vel per accidens nonnunquam ſubſecuti, profecto longe præſentius quid conferre videantur præ Vegetabilium ſollicitationibus. Et ſane Antimonialia paulo frequentius diverſimodeque tractantibus, etiam fortuito interdum offeruntur, quæ modi cujusdam, ſub certa ingredientium proportione legitimaque Doſi huc tendentis ſpem faciant. Ita *puriora Sulphura* teneriorıbus, poſt levem prius nauſeam, alvum interdum ſatis laxant. Idem *circa crudiores vel Alcalium potius quam Acetoſorum acceſſu conſtantes Tincturas* haud raro obſervatur: quemadmodum nonnunquam etiam in *tertiatis vel ſubquadruplis Emeticorum mitiorum doſibus*; æque ac in *vomitoriis*, ſeu ſtomachi renitentia ſeu ſtudio (per odoramenta acida, &c.) impedita ſubverſione, *deorſum euntibus*. Diu eſt, cum confectum *Oxyſaccharum noſtrum una præterpropter expreſſi oleoſi illius corticum citri ſucci drachma condire inſtitueremus*: omnes hujus ac ſingulæ doſes, donec nos vitrum deſtitueret, indifferenter quosvis per inferiora ſaltem, citra notabilem perturbationem, de cætero ſufficienter expurgabat. Cum denuo id multotiesque tentaremus, effectu modo in Croco, modo in Aceto, (ceu alias quo acrius eſt, eo mitius reddit Oxyſaccharum,) modo demum in macerationis modo vel tempore incaſſum quæſito, ſpes

 de-

decollavit ſemper. Quemadmodum ea quoque, quæ magna commendatione hodiedum in hunc finem ſunt propoſita, haudquaquam promiſſis æquabiliter ſtare paſſim deprehendimus.

Quippe non ſolum notiora iſta, v. g. *Mercurius vitæ cum ſale nitroque tritus*, (& è particulari forſan obſervatione eo extenſus;) *in Regulum liquatus lenteque ac varie hinc digeſtus; vel Tartaro Vitriolato largiter ſociatus; Crocus metallorum abſinthiacus, etiam in Malvatico; Vitrum Antimonii acetoſis aut vitriolicis ſat impregnatum, Flores lente quaſi*, vel non ſine diſpendio, *per detonationem aliquanto magis fixati, &c.* in libellos mutuo tranſcripti modi, experientibus claudicant, & vomitus plerumque ſimul, non ſine multa perturbatione movent, *quamvis catharticis, quoque vegetabilibus admonita.* Verum inſuper etiam ſpecioſiora vel ſecretiora iſta nos paſſive deſtituunt, eò, quo propinans nolebat, confertim eundo. Ceu v. g. ſunt *Crocus metallorum ſpiritu Salis aliquoties (per divaporationes) ſaturatus, hinc in Butyrum per retortulam deſtillatus & aqua ſimplici præcipitatus*, duorum triumve granorum Doſi: *Mercurius vitæ cum ana vel amplius) Vitrioli Martis* factitii ſubactus; *Terra ſancta quorundam*, ſeu Calx Antimonii, ante vitrificationem vino infuſa: *Sulphur Antimonii prius & impurius, abſtracto Aceto deſtillato* (purum enim ſic tractatum ad fixa pene diaphoretica tranſit,) aliquanto coërcitum) *vel Sale Tartari denuo pro parte diſſolutum iterumque hinc præcipitatum; item Salinum coagulum, quod ſi Salis Tartari partibus quinque Butyri Antimonii octo partes inſtillantur, ſubito provenit* & ad grana quinque vel ſex, elotum vero, (ſed mitigante parte ſic ſubtracta) ad duo vel tria alias non incommode datur: *Spiritus Vitrioli ſuper Vitrum vel*

Cro-

Croco Metallorum, *Vitro* (cum difficulter alias pateat,) *prius rite diſpoſito è Capite mortuo Butyri Antimonii perfectæ deſtillationis &c.* Taleque ſimiliter ariolamur, quod dum hic revidimus, nobis obtulit quispiam, *Sal à Croco metallorum Abſinthiaco (aliquanto diutius liquato) elotum & coagulatum*; cum ejuſcemodi effectuum in ejus compari, Nitro fixo (è Croco vulgari ſequeſtrato, etiam cum ipſis abſorptis ſulphureis particulis coagulato) nullatenus obſervemus.

In ſilentio proinde ſupplementum hic aliunde tantisper expectantes, aliam interea quercum excutiemus; ſitque porro, qui comprobatioribus quidpiam huc contribuat. *Mercurius*: non protinus quidem tantum *Metallicus* ille tædioſus, & plerumque pigrior, ſæpe ſaltem larvatus, & ſubtractione acceſſoriorum, (particulas corporis quaſi diluentium) ad priſtinum minerale rediens.: Diaphoreticis intentionibus (ſi legitimus, nec vulgari Mercurio adulteratus fuerit,) ſublimioribusve forte cogitationibus aptior. Nec porro, (cum vel unica ad extrinſecarum ſordium ſeparationem ſufficiat,) *lotionibus toties diverſimodisque liquoribus repetitis*, at eo ipſo inter continuatas concuſſiones, Mercurii tantum particulas (poſtliminio ſubſidentes) ſecum abripientibus ſupervacue vexatus; aut eodem fine *per Corium* (cum abſorpta metallica nihilominus magnam partem ſic quoque ſecum revera trahat,) *expreſſus*; operoſiusve adhuc *ab aliis Metallicis (pretioſioribus etiam*, nec ſine tædioſis ſæpe repetitionibus,) pro majori depuratione vel exaltatione, data opera, *prius abſtractus*: cum, ſi venalis (elotus) adhuc tamen ſuſpectus videatur, quantum internis Practici uſibus quotannis ſufficit, ſucceſſive quaſi gratis habeatur è *Butyri Antimonialis vel Amalgamatis*

matis Jovialis (pro Sudorifero maximo,) *deſtillatione*, *Mercurii dulcis* (applicato cucurbitulæ capitello,) *Sublimatione*, *aut ſimpliciſſima tandem ſublimati per Martem*, (*ulterius tractabilem*,) *reductione &c.* Ex horum proin aliquo, cum *Mercurius* alias infidus ille Servus, & in Vomitoriis præcipue, (ceu hactenus propoſita ſunt,) plerumque nequam, in Specificis è contra per competentia coagula vel acceſſoria profecto plane ſingularis, ad Salivationes facile, ſed caute tamen applicabilis, ad alvum denique laxandam (inter tot longe vehementiores vomitoriasque formulas,) attentionis & delectus (per experientiam directi) omnino indigus ſit; cum porro *Corollatus ſecretior*, hydropis, phthiſis podagræque victor, ob Alcaheſtinæ lagenulæ defectum nobis nedum quidem vere comparuerit; *vulgares verò totiesque variati ejusmodi* (tandem tamen omnes in Nitrum recidentes) iſtius promiſſa neutiquam exolvant: tantisper itaque nunc huic (uſitatiorum & experientiæ ſatis ſic conſtantium) Syllogi adjiciamus ſaltem polychreſtum illum hactenusque (citra abuſus) præ aliis minus verendum *Mercurium dulcem*, ex anaticis ſcilicet Sublimati vivique partibus ſemel tantum, (niſi quod jam aſcenderit, ſub ipſo ſublimationis actu compendioſe bacillo ferreo denuo detrudere placeat,) ſublimatum, calidaque poſtmodum elotum. *Qui venale ſublimatum* probum (aut per olei Tartari guttulam ſubſequa flavedine, non vero nigrore, prius ab Arſenicali contagio pro recepto more diſtinctum) hic adhibuerit, producto ſuo non diffidat. Sin autem omnino cum nonnullis laborioſior eſſe voluerit, loco venalis (ad Butyri tamen Antimonialis Jovialisque deſtillationem etiam profecto ſufficientiſſimi,) domi tantillum quod hic requiritur,

ritur, per nos paret: ſive jam ſpecioſior recentiorum modus, per ſolas Salis communis ac (parum tamen huc reapſe contribuentis) Vitrioli particulas, citra fruſtraneas ſublimationis repetitiones arriſerit; ſive vulgatior ſaltem, Nitrum aut Nitroſa inſuper adſciſcens; ſiquidem quod è Nitro hic ſuſpectum habemus, ab initio ſublimationis pro more avolat.

Atque ſic quidem paratus *dulcis ille Mercurius*, circumſpecteque præſertim (ne reſes inconvenientias quasdam excitet) Vegetabilibus Mineralibusve competentibus exſtimulatus, non ſolum aliorum quorundam catharticorum Mineralium (operoſiorum aut vehementiorum) vicem ſat commode ſuo modo ſupplet, verum etiam facile prompteque præſtat, quod paulo fere diligentiores *in toties repetito* (non ſine laborum ac vitrorum jacturis) ***Sublimato illo dulci***, ***notorie hinc enervato*** quæſiverunt; aut adjecta (exaltationis vel appropriationis gratia) ***nobiliorum Metallorum particula à Solari Lunarique*** (ſimiliter purgatorii hic parum contribuente) corpore intenderunt hic alii. Nec opus inſuper habemus, ut (inter blanda quidem purgantia in libellis relata, in rei vero veritate vomitus ſat validos aliasve in corpore turbas & incommoda paſſive cientia illa,) ***Arcanum Corallinum quodvis***, ***Flores Mercurii Argenteos***, ſique his alia quoque parium promiſſorum *Præcipitata* adjungere licet, ***Mercurium laxativum in Pharmacopœis dictum***, à præcipitato tamen Vitriolico nihil differentem;) *Præcipitatum per ſe* (minori ignis vigore continuationeque) quadantenus *fixatum*, vel per operoſas *ſpiritus Vini, Vitrioli, Acetive deſtillati abſtractiones nominetenus plerumque correctum*; aut conſimilium vix promiſſis ſtantium quodpiam ullatenus iſti adſociemus.

Nam

Nam (uti alias notum,) ſi Jalappæ ſolitariæ vel Scammonio exaſperatæ, aut (Mercurii in Pulveribus ac Tabulis maſticationem non immerito nonnunquam declinantibus,) ſupra poſitarum ſimiliumve Pilularum mediocri doſi (æquabiliter & vel extempore ſaltem) permiſceatur;abunde hinc proveniet, quod non ſolum è paulo ante notatis Mercurialibus *catharticis* (infidis tamen & vehementioribus) *præparationibus, vel è tot Mercuriatis Pilulis, Pulveribus, aliisque compoſitis* hactenus alibi expectatum eſt; verum etiam, quod inſuper (interficiendorum & rejiciendorum vermium intuitu,) in numeroſa illa, maximam vero partem ingratiori *Morſulorum, Rotulorum, Pulverumque contra lumbricos ſerie, in ſpeciebus Diamercurii ac conſimilibus* jam pridem hodieque propoſitis; diverſimode hic quæritur. Quippe cum alias *Mercurius crudus & per ſe*, in hunc finem ſuo modo tutus quidem, at paulo languidior ſumentibusque profecto formidabilis, *Decoctum ejus* (ni particulas Mercuriales quaqua etiam ratione ſatis abſorptas ſimul afferat) pariter penè deſes, *Mixtura denique cum duplo præter propter Sacchari Canarienſis trituranda parata*, (in liquidis vehiculis admodum inſtabilis, ſi tamen nihilominus placuerit) extemporanea tunc ſit.

Imo, ſi tandem Caſus aliqui tanquam reſervati; vel renitentiſſimi quidam duriorum naturarum affectus obtigerint, qui Mercuriale vomitorium revera & in ſpecie (citra fictam interdum in quartanariis, pſoricis &c. quibusdam neceſſitatem)omnino requirant, nec longe ſedatioribus minoribusque Antimoniatis, vel absque ullis evacuantibus ſolis Invertentibus, ac Reſolventibus, Specificis, etiam Mercurialibus, item ipſis aliquando Anodynis &c. res tranſigi poſſe putetur, cur ad evitan-

dam

dam laborum remediorumque (vix ſemel hic locorum in uſum neceſſario venientium) multiplicationem, parabilis *Turbith illius* (*è Sublimato in aqua calida ſoluto per oleum Tartari præcipitati*, & poſt edulcorationem lento calore ad internos uſus aliquandiu digeſti) Doſin, adeoque pro duro nodo cuneum paulo duriorem reformidemus? cum alias *Præcipitatum quoddam* in uſus chirurgicos (*Mercurio ſublimato dulci ſuperiori crudiorique*, *ad Extra proinde nonnullis dicto*, tamdiu nonnunquam haut ſufficiente, requiri poſſit; & *Turbith hoc*, præſertim ſi (dum ad manum forte fuerit,) *cum Liquore ſilicum* præcipitetur, (exoriente quidem hinc majori copia,) eum in finem perquam ſit commodum; quod autem internam adhibitionem attinet, inter iſtum præcipitationis actum ſatis æque ſubactum; etiam citra *ſpiritus Vini ſimplicis vel camphorati divaporationes*, *aut ſpiritus Mellis aliorumve acidorum abſtractiones*: quo profecto non ſolum *crudioribus ſæpe præcipitatis*, diverſis ſub coloribus (*per Solutionem Ammoniaci*, *Urinam vel Aquam ſalitam*, *aut difficilius tamen per ſimplicem copioſiorem*) *ſubſidentibus*, verum etiam *Sublimatis emeticis paulo ante notatis* ſecurius deprehenditur; *Præcipitatis abſtractitiis*, *poſt olei Sulphuris ſcilicet aut Vitrioli*, *vel ſpiritus Nitri Aquæve fortis abſtractiones*, (etiam pro intenſiori rubore ſi *Sulphuris deflagratio diſpliceat*, *nonnullis repetitas*) reſtitantibus, in parabilitate ſua par aut nihilo inferius; *Præcipitato denique ex Aqua forti cum Oleo Tartari collecto* quadantenus efficacius. Imo ſi quis moderatiores vomitus Mercuriali conſortio ſtipatos aut ex parte ſollicitatos omnino voluerit, dimidia præterpropter Tartari emetici vel Mercurii vitæ doſis proportionali Mercurii dulcis quantitati,

(Sul-

(Sulphuris aurati jam pridem ipſi permixti exemplo,) pro robuſtioribus addi poterit; quo *Panaceæ iſtius purgantis* è Mercurii Vitæ (forte potius dulcis,) & vivi ſublimatione nonnullibi quæſitæ, aliorumque (alterius ſæpe mineralis proſapiæ, tædioſiorisve præparationis) promiſſa vel effectus, in iſthoc genere haut difficulter habebuntur. Num autem in reliquis Emeticis, v.g. in totiens (plerumque tamen fruſtraneis circumſtantiis) variato vel ſub aliis titulis producto *Auro Vitæ*, *in Italorum quorundam Lapide Philoſophico (etiam chalybeato,) vel Hercule &c.* adjectum Auri tantillum in rei veritate tantopere conferat, talia cum ſimpliciſſimis, (in tempore tantum & cum judicio datis) conferendo, nedum quidem pervidere potuimus. Et licet *Præcipitatus Solaris* (*ſimul Antimoniatus*,) profecto non inefficax nec contemnendum, quorundam quoque, ſi credimus, *Febrifugum*, *Antivenereum*, *Cachecticum &c.* ſit: revera nihilominus ne dicamus Mercurio (ſolitario, vel cum Antimonio tantum) decenter fixato, faciliorive modo præparato, ſed etiam parabilioribus eundem ſcopum in affectibus vere curabilibus, æque feliciter obtinuimus: ceu in compluribus aliis quoque morbis fit, quibus fama ſpecioſum quidpiam (ſaltem quia ſecretius, precioſius operoſiusve videtur, (ſub inimitabilis quaſi effectus teſtimonio paſſim opponit; quos tamen alius, tantum ſub accuratiori methodo & agendorum penſitatione, euporiſtis ſuis nullo fere negotio certiusve tollit.

Ipſum *Aurum fulminans* (recens etiam, nec adeo ſubito repercuſſum vel nimiopere edulcatum,) in chronicorum pediſſequo Tympanitide (pariter ac reliqua plerunque purgantia,) nil; in Hypochondriacorum torminibus, ſiquidem evacuantibus potius, quam

quam Præcipitantibus Anodynis res tum exigenda credatur, parum profecto (quod vel ſola Jalappa cum Tartaro non tranſigat,) ſucceſſum paulo attentius notantibus præſtat: utut in Ardentibus, ad Diarrhœam tacite inclinantibus, inconſideratius (inter tot commodiora,) ad ciendos ſudores datum, alvum præter intentionem ſatis, imo (ceu quidam hinc queſti ſunt,) funeſte pene moverit.

Ita nec *Inargentatas* aſſellationes ſelectus noſter exigit. *Catharticum enim argenteum*, uti ſi è puriſſima, & (vel natura aut per repetitas ſæpius cupellationes) à contagio Venereo ſufficienter liberata Luna paratum fuerit, admodum deſes eſt: ſic è tritiori, quamvis in ſpeciem puriori maſſa confectum, præter rodentem ſaporem, ac (hactenus quidem innoxiam) vehementiorem tamen operationem, etiam pilulari forma datum, parum ſane præſtat in Aſcite confirmato, alias ſi per purgantia curabilis fuerit, ſubmiſſionis indicium ſtatim ab initio vilioribus quoque ac mitioribus oſtendenti. *Mercurio conſociati hi Cryſtalli Lunares* juſto vehementiores; *Vitriola (per oleum vitrioli, deſuper inſtillato Ammoniaci ſpiritu, per ſpiritus Nitroſos conſimilesve*, plerunque nimis venerizantes modos confectæ,) paulo ante jam notata; *Liquor inde cum Tartaro coctus, aliaque ventris incommoda*, privatæ potius curioſitatis vel experientiæ quam publicæ diſpenſationis ſunt. Quo referamus etiam *Lapidis calaminaris* Magiſterium. Turbatorios è *Venere vel ejus Vitriolo Crocos* ſupra attigimus. Quæ vero è *Marte vel Martis Vitriolo* (genuino, nec mage venereo) *præcipitantur aut ſubſident Magiſteria*, quamvis inter purgantia vel *Florum titulo* referantur, nil hic (etiam diffuſiori ſub doſi) agunt. *Sal Martis purgans*, è capite mortuo Florum Antimonialium Martia-

lium

lium extractum, Acuens tantum eſt in communi doſi; ingratumque ſimul ſaporem catharticis acceſſu ſuo affricat. *Nec Lapis Armenus vel potior Lazuli*, (alias quidem in ſe innocens, adeoque pridem ſupervacue *lotus vel uſtulatus*,) expectationem noſtram, ſecundum promiſſa tantopere hodienum hic ſaturavit; ut inter cathartica (nam ſpecificam corroborantem vim Lunarem in ſequentibus expendemus,) huc referri, vel in *Vitriolicum quid* eo fine redigi debeat.

De cætero profecto ventrem turbandi multæ, pluresque forſan ſequiori ſeculo proditura ſunt artes. Sed enim qui pauciſſimorum ſufficientiam, ac rariorem (quam communiter credimus,) neceſſitatem intimius novit; eaque tum, cum opus demum fuerit, circumſpecte adminiſtrat; nec denique ſpecialiſſimæ iſti appropriationi, (è collectiorum humorum diverſa liquatione, indeque diverſo colore, conſiſtentia &c. deductæ,) nimium ceu ſupra jam notavimus, adhæret; in ſelectis his olim quoque non ſolum ubertatem, ſed etiam ſuperabundantiam inveniet.

Diaphoretica.

ATque ſic è Purgantium (hactenus notiorum) cœno emerſi, divertamur ad *Diaphoretica* quoquo modo ſic dicta; amoliamurque primum hinc *Venerea*, plerisque Germaniæ noſtræ diſtrictibus alias, per Dei gratiam, in ſpecificas deſtinationes tantopere neutiquam neceſſaria; vel ſi maledictum contagium alicubi exegerit; in minori quoque numero, quod inde quidem obtineri poteſt, expedientia. Nam uti ſuperioribus annis ſola quædam cru-

diora,

diora, vel inordinatius aut inconſideratius fere op-poſita Mercurialia vel Antimonialia malum non ſemper extirpare conſtanter quiverunt; ita nec vegetabilia huc ab exteris tracta, (cuncta quoque vel conjunctim,) paulo magis inveteratam virulentiam ſemper extinguere poſſe fideliter, paſſivæ circa talia verſatiorum confeſſiones etiamnum teſtantur.

Imprimis autem cum *China* quidem, hic & ad alios morbos (ob accidentarium plerunque effectum, & è Bardana quoque vel Pentaphyllo, Scabioſa Miliive Ambroſiaco Decocto ſimiliter habendum,) ad hyperbolen usque olim commendatiſſima, in Lue nihilominus profecto parum poſſit. Cum *Saſſafras* ſimiliter in ea nil fere valeat; de cætero pro *Catarrhalibus quidem Tincturis atque Infuſis* haud adeo ineptum, ſaltem tamen Antimonialibus, ſi vegetabilia deforent, hac etiam in parte poſterius; *Extractum* inter vegetiora æquipollentia remiſſius; *Oleum* (quaſi fæniculatum) tædioſum, utrumque ſupervacaneum ſit; nec in *ſpiritu* (*abſtractitio ardente*, vel per Retortam, utrinque ad Coralliorum, ſolutiones nonnullis ſeorſim expetito,) ultra conſimiles parabilioresque peculiare quid inveniatur. Cum *Ebeni Decoctum*, poſt deprædicatorem Judæum una cum ipſo arculario *Ligno*, necdum ſatis exploratum; nec quod de ingratiori illâ *Saponaria, de Junipero Buxo imo ipſo Fraxino &c.* alius utplurimum ex alio retulit, continuatiori experientia ſatis adhuc ſtatuminata deprehendantur: (licet perquam conveniens foret, ſi dum nonnullibi major aliquando datur occaſio, tela ſuperioribus annis à curioſioribus chimiæque deditis laudabiliter cœpta, magis magisque pertexeretur, non ſolum circa penitiorem Vernaculorum Vegeta-

bi-

bilium, quæ omnino dabuntur, explorationem & adoptionem; verum etiam circa ſelectiorum Mineralium, ceu Antimoniata quoque concinniora, conſiderate ſuo tempore adhibita plurimum ſimiliter hic contuliſſe obſervavimus, circumſpectam accommodationem;) Cum denique nunc pene ridiculum ſit, venereorum iſtorum ſyllogen aliorum quoque morborum cauſa, ſeu nonnullorum (ſuperiori ſeculo ad catharros etiam, ad cachexias ipſasque putatitias forte phthiſes talia præcipitanter extendentium) exemplo, in eo hodie vernaculorum gratiorum certiorumque proventu requiſiviſſe: Ponamus proin, (quod ſub primordiis quoque, cum Topicis &c. in tantum ſatis ſic ſufficiebat,) *Guajacum* cum *Cortice ſuo* fortuito intermixto; (cur enim ſcrupuloſius ſeorſim aſſervetur? pro *Decocto*, tanquam magis perluente, at quot evanidis utplurimum cautionibus circumſcripto? *Simplex* plerunque optimum, aut paucis tantum competentibus vegetabilibus ſociatum: ceu ex tempore quoque Tincturæ vel Eſſentiæ Pulveresque chimici alterantes aut diaphoretici ſingulis doſibus pro re nata miſceri queunt. Quo nec *Sarſa* (alibi forſan prægnantioribus pullorum venereorum nidis tonſorumque perſuaſionibus dedicanda) hic indigebimus; multo minus autem (invalidioribus vel additamentis ſuum debentibus,) *Aquis deſtillatis Guajaci vel Sarſæ parillæ*, *nonnullibi etiam compoſita*; *aut hujus inſuper*, *vel* (mage quidem polychreſto, cum ſpiritu tamen vini præter neceſſitatem ſumptuoſiori, cum aqua ſimplici verò longe parciori ac tædioſiori,) *Extracto Guajaci ſimplici*, uti nec *Compoſito liquido*, (ob Saſſafras, Rhodini &c. acceſſum,) *Eſſentia Lignorum hodie dicto*, in temperaturarum frigidiorum cachexiis haud quidem evanido,

nido, at noſtratium præſertim Vulnerariorum Eſſentiis, ſpiritu Tartari, ſelectiori Antimonii Tinctura &c. nihilo hinc ſuperiori. ***Sal Guajaci fixum vulgare*** parcum aut ***ex Extracto*** paulo copioſius, (ſed exigua præviorum laborum impenſarumque compenſatione,) paratum, inter tot Alcalia diaphoretica parabiliora, (cum ſpecifica vis illic utrobique admodum deſideretur, ſelectus noſter vel neceſſitas quædam ſingularis alias non requirit. Sic nec ***ſpiritus ejus retortalis ſimplex***, (mage ſupervacaneo ***Compoſito, quem Lignorum vocant,***) præſtat in Lue, quod per ſe Lignum ſolet; in alios autem tum internos (hodieque fere controverſo ***Heraclino,***) tum externos chimicos uſus profecto ſatisfacit, ſeu (ſi omnino quis tale quid ad corallia ſua &c. exigeret,) æquipollet domeſticorum quiſpiam, ***Corylinus ſcilicet aut Fraxineus, Iuniperinus, vel*** (ſed mage fœtens) ***Buxeus***; ***item qui è Iuglandium viridibus putaminibus*** haut inutiliter elicitur, &c. (Quod autem circa hujus ſortis quendam miratur nuper quiſpiam, quod in abſtractione à Soluto acris potius & ſalino-volatilis redeat, id omnibus hiſce acidulis, etiam Mannæ Melliſque ſpiritibus, imo ipſo quadantenus Aceto deſtillato commune eſt; dum acidæ ejuſcemodi liquorum particulæ magnam partem cum ſoluto corpore remanentes, ſalis volatilis intermixtam & arreptam antehac in ſui deſtillatione portiunculam ſic forſitan dimittunt: æque ac in dicto Aceto deſtillato abſorptas interdum ſub Mineralium vel Marinorum ſolutione iſtius particulas, ſuſcipiendo igne aptas, denuo interdum prodire contigit. Sed hæc in tranſitu.) ***Oleum vero Guajaci,*** vel in ſola olei Tartari fœtidi (ſi gratiora punctum hic ferre nequeant) ſufficientia, nec hujus loci, nec (ſi forte deſtillanti tanti

tanquam parergon provenerit,) *rectificatione quâdam* adeo indignum eſt. Mineralia huc pertinentia, & quod deeſt hic ſupplentia, ſuo loco inferius referemus.

Quod autem reliqua *Diaphoretica ſimpliciter, aut ſimul Alexipharmaca*, (nam ob convenientiam & complicationem invicem ea hic,ne Diſſertatio fruſtra excreſcat, ſeorſim non trademus,) attinet; antequam inde ſelectum inſtituamus, (cum præſens talium, præſertim hisce in regionibus efficacia, additæque, ne abuſus neglectusve delectus noxam ſecum trahat, cautelæ aliunde notæ ſint,) id tantum impræſentiarum incipientium cauſa addimus:ne ab una quidem parte, (per Bezoarticos conſimilesve titulos, promiſſa ac indifferenter nunc nonnullibi præſcribentium exempla ſeducti) *volatilioribus calidioribus atque fumoſis Liquoribus atque Mixturis* inconſideratius nonnunquam abutantur: ceu talibus circa malignarum ſtatum (ſpecioſa quidem de cauſa,) demum vel denuo exhibitis, haud raro novas anguſtias ac diſſolutiones virium funeſtas; in Variolis ac Morbillis,(non adeo malignis,) fruſtraneas ebullitiones, intentiores æſtus & inſurgentis naturæ confuſiones;præcipue vero nimis Camphorata in eruditis,debiliore capite, tenerioribusve fœminis cephalalgias incompeſcibiles atque deliria ſæpe lethalia &c. (per circumſpectam Temperatiorum, ſimul præcipitantium vel etiam figentium adhibitionem haud difficulter evitanda,) plus vice ſimplici concitata vidimus. Ne porro & ab altera parte citra Malignarum plerarumque, Pleuritide quoque aliterve comitatarum principia, vel etiam (uti diverſimode conſulimur,) augmenta, complicatos interdum intenſiſſimos fervores, cephalalgias, hæmorrhagias, (præſertim in plethoricis cho-

cholericisque,) magis quam par eſt veriti, nimium à volatilioribus præſertim ſalinis, (ſemet facilius reſolventibus minoresque calores præ pure Sulphureis excitantibus) abſtineant, & *fixioribus ſolum* (at rariſſime tum ſufficientibus,) ſemet expedire conentur; aut more hodieque non infrequenti, abuſivis illis Venæſectionibus, imo Laxativis quoque vel Clyſteriſationibus commodiores cum viribus horas prius terentes, poſt feſtum demum Diaphoretica advocent. Ne demum in plerisque Malignis (ceu alibi quoque monuimus,) *ſolis Antimoniatis, etiam Bezoarticis ſimplicibus vel Metalliſatis* nimium confidant: cum licet ſudores largiter moveant, malignitatis tamen ſeminarium & fructus raro ſimul extinguant; imo (dum circa iſtarum principium alias vomitus vel nauſeæ frequentiſſime complicantur,) quaſi ad ingenium redeundo turbas iſtas qualitercunque ſecundent, aut ſaltem non, (quod vel Mixtura ſimplex ſola, aut cum Tincturæ anodynæ guttis aliquot ſociata facile præſtat,) compeſcant. Atque hæc proculdubio ex cauſis una eſt, cur Antimonium Diaphoreticum illegitimæ confectionis aut diuturnioris aſſervationis poſtmodum paſſive accuſetur. De quo pluribus inferius.

Nos ad cenſum noſtrum pergentes, (deinceps autem ob polychreſtas nonnullorum vires, aut coincidentes præparationes vel adhibitiones, alterius quoque claſſis remediorum mentionem neceſſario injicientes,) ponamus inter calidiora quidem primo *Camphoram*; puriſſimam illam & ſine pari, ſed afflictiſſimam ſimul reſinam. Siquidem non ſolum olim nullis fere non Pulveribus, Trochiſcis, Electuariis & (eam plerumque reſpuentibus) Aquis ſimilibusve liquoribus inconſideratius (brevi

poſt evaneſcens vel ſupernatans,) ſæpiſſime citra manifeſtam ſufficientemve rationem adjecta; verum etiam ſequioribus annis uſque dum (quamvis alias ſat penetrans) amplius varieque, (ſaltem ut omnia ex omnibus habeantur,) torta eſt pro eliciendo *Oleo*, quod tamen notorie hinc vel plane non, aut parciſſime, debilius, compoſitum aut in Camphoram naturalem poſtliminio rediens prodibat; efficacioribus interim ſimpliciſſimis integræ *Camphoræ Solutionibus, ſive cum Oleo quodam*, non tam (deſide hic) *Amygdalino*, quam competenti deſtillato (*v.g. Iuniperino Succineove,*) in anatica proportione inſtitutis, & communiter *Olei Camphoræ vel etiam Elixiris hyſterici nomine* cuidam venientibus; ſive potiori nobis hic & mage polychreſta ratione, (quo Camphoræ, non Oleorum, alias inſuper undiquaque haud quadrantium ſit effectus,) cum *ſpiritu ardenti probe rectificato ſeu Alcaliſato*; qui ultra ſubtriplum ejus facile abſorbet: ſaturatior ſic quam *Vulgaris Eſſentia Camphoræ*, (parum ſecundum proportionem recipiens;) compendioſior inſuper nonnullorum *ſpiritu Matricali*, (qui camphora ſupervacue prius in Amygdalino Oleo ſoluta, & hinc operoſe ſuper Alembicum per ſuperinfuſum Vini ſpiritum poſtliminio levata conſtat:) per ſe denique polychreſtus eſt, & *Tincturas Succini atque Caſtorei*, (*ut longe præſentius Elixir vel Eſſentia Hyſterica inde proveniat,*) haud inconvenienter exaltat; Aquis ſpirituoſis hyſtericis inſuper, ſpiritibus theriacalibus, Nervinis, vel etiam Simplici tantum, ad externos in defluxionibus uſus, (ſub debita tamen cuivis proportione, ne nimis infracta tantum ſupernatet, conſulto permiſcetur. Reliquas cautelas alii tradiderunt, & præter jam dicta in Diaphoreticis Tincturis Hyſtericorumque claſſe ex parte repetemus.

Porro

Porro ſunt *Radices quædam, odorantibus aut (in ſubſtantia præſertim) guſtantibus haud parum adverſæ,* proindeque pulveribus, aliisque (graveolentiam illam citra temperamentum quoddam ſervantibus) formulis minus aptæ; majoribus tamen Antidotis, Tincturis Eſſentiisve compoſitis, &c. (ubi adverſitatem ſuam admodum deponunt,) ſimpliciter hinc pro parte vix excludendæ. Nec enim tota eorum congeries intentioni noſtræ quadrat: ſed ſi v. g. *Angelicam noſtratem* (cur enim in ſola *Helvetica,* vel inſuper etiam, quaſi oleracea *Sylveſtri* hæreamus?) aut ni leges noſtras nimis excedere videatur, præſtantiſſimam potius *Carlinam cum Enula* (alias polychreſta) inde ſelegerimus, facile profecto carebimus tum *Petaſitide* (quamvis *Coſto* hic nonnullis pari,) tum *Leviſtico,* vehementiorique adhuc *Imperatoria, Olſintio, Valerianaque Pontica ac vulgari, hortenſi, &* (nam inſtructiores ſcilicet officinæ omnes haſce ſpecies oſtendunt,) *aquatica;* magisque adhuc iſtorum omnium (alias inuſitatis) *Foliis* ac ſeparatim aſſervatis *Seminibus.* Poſſet enim forte quispiam neceſſitatis tempore, vel dum Angelicæ ſemen in copia non ſuppetit, ex aggregatis reliquis aliisque ſymbolizantibus *oleum Alexipharmacum compoſitum* deſtillare. Verum cum præter rem ingratius ſit, & ejuscemodi pinguia, tanquam præ ſpirituoſis præſertim ſalinis cum affinibus, longe minus reſolubilia, anguſtias & ardores præcordiales in Malignis ſæpe magis intendant; has denique aliasque neceſſitates (prærer *Succineum*) vel *Rutæ parabile ac polychreſtum oleum* facile ſuppleat; præter rem iſtorum *Olea ſeorſim, ut & Balſamum Eleoſaccharumque Angelicæ* inter tot acceptiora odoramenta vel condimenta, hic requiren-

tur : quemadmodum etiam *Extracta*, *ſeparatim ex Angelica, Carlina, Leviſtico, Petaſitide, Valeriana &c.* parata & repoſita ; certe (ſi Tincturis & Eſſentiis ſpirituoſioribus conferas, vel ni ea ipſa volatilioribus ac penetrantioribus ſocies vel exaltes,) in operandi modo curative quadantenus languidiora. Sin autem aliquis (Electuariorum Theriacalium forte loco, vel aliis de cauſis aliasve in Formulas, imprimis præſervatorias) Compoſitum ex iſtorum vel conſimilium Radicibus ſolidioribus rite paratum) *Extractum* velit ; & (præſertim in ſolitarios uſus,) ſubtilioribus at correſpondentibus acceſſoriis ex Animali vel Minerali regno ſimpliciſſime combinarit vel exaltaverit ; contractior hujuſmodi Antidotus apparatui paulo diffuſiori haud erit inconveniens ; & non ſolum *Extracta illa ſimplicia quaſi ſingula* in ſuo genere repræſentabit, verum etiam operoſiſſima *quævis diverſorum Authorum* (ſuperioribus annis utplurimum ingredientium volatilitatem diſpergentium, aut fixiores partes parum vel non attingentium; hodie vero idem peccatum adhucdum haud raro circa ingredientia peccantium, vel ordinem tantum aut pondus iſtorum variantium, notoriave quædam ſaltem declinantium, aut labores ſolum inter nimiam curioſitatem multiplicantium) *Compoſita* largiter compenſabit : tot puta ſuperiorum luſtrorum *Peſtilentialia*, *Bezoartica*, *Regia*, *Imperatoria*, (*effective numerantibus*) *Aurea*, *&c.* Terras fixiſſimaque mineralia incaſſum adſciſcentia : tot *Theriacalia*, ob compendioſiores valentiorum aliquot ſimplicium æquivalentes extractiones magis, quam ob Mellis medicati, (per repetitas ſpiritus Vini affuſiones oppido exhauriendi) præſentiam culpabilia : tot inſuper recentiorum *Extracta Antipeſtilentia*, ingredien-

dientium proceſſusque reſpectu raro meliora; vel labores tantum (ob portatilem quidem, at diaphoreticis communiter minus aptam Pilularem formam) *in Theriaca Benedicta Cœleſtique* multiplicantia. Quo etiam *Pilulas Antipeſtilentiales recentiſſimas*, exiguam ſane Aloës proportionem, (ſi laxare debuerint,) adſciſcentes referimus. *Aquæ Angelicæ, Leviſtici*, *Imperatoriæ*, *Valerianæ*, (etiam in ophthalmicis) *ſimplices*, (ut efficaciam quandam cum ſupervacua adverſitate ſervent,) alias nullius hodie uſus ſunt. Nec comptior praxis in *abſtractitio Angelicæ ſpiritu* peculiare quid inveniet, quod, ſi Curativum quid quærimus, in Tincturis vel Eſſentiis Bezoarticis, vel ipſa potius Mixtura ſimplici; ſin Præſervativum, potius in Infuſis, domi quoque ſeu neceſſitatis tempore, (ſi regionis, naturarum, & malignitatis circumſtantiæ revera, citra perfrequens damnum tolerent aut exigant) paratis; ſin demum puro tantum vehiculo pro abbreviatis hodie remediorum doſibus opus fuerit, in longe acceptioribus ac domeſticis vel temperatioribus liquoribus aut aquis deſtillatis (tantum alterantibus gratioribus) non reperiatur: ut *Aquis vitæ deſtillatis*, plerunque præ Infuſis debilioribus nullatenus hic indigeamus; uti nec aliis *Aquis Bezoarticis*, *Theriacalibus*, *Antidotalibus*, *Stapedianis*, *de Bardana*, *ſpiritu Zedoariæ abſtractitio*, *Chiloſtagmate M. &c. De Sale ſupradictarum plantarum fixo* (etiam ſcorſim nonnullibi pro complendis repoſitoriis, in nullos tamen vel rariſſimos uſus aſſervato,) conjunctim paulo poſt dicemus. *Conditum & Confectio Radicis Angelicæ*, inter tot acceptiora præſervatoria cui bono? quemadmodum & *Conditum Enulæ*; quod Phonaſcis matresfamilias per nos domi parent, aut in æquivalentem *Conſervam* conſcindant. Suffecerit

etiam diffuſiori ſelectui,) ſi præter *Radicem*, (Tincturis & Electuariis Alexipharmacis aptandam,) extiterit hinc forſitan *Eſſentia*, non quidem cum Vini ſpiritu ſimpliciter, aut è prævio Extracto per ſpiritum conſimilem ardentem parata; ſed ſi complacuerit, potius *è Magmate*, quod tantum Aqua ſimplici (Nitri fixi ad Radicem ſub octuplo acuata) in Vaporoſo Balneo colligitur, *per ſextuplum ſpiritus Vini rectificati ſequeſtrata*; *Extracto reſinoſo* tractabilior, aquoſis vehiculis mixtu facilior; ac ſine turbulentia jucundior, Vino parum edulcato paucis guttis *Heleniten* præſtans. *Magiſterium cum Alumine præcipitatum*, æque ac conſimilia, Enulam parum refert : *Aqua ſimplex ſpirituoſior* ingratior eſt præter neceſſitatem; ceu quoque Compoſitis alexipharmacis ac pectoralibus in paulo majori quantitate addita Radix, eas admodum adverſas reddit. De cætero perpaucis in hoc genere ſupra-poſitis contenti, nec *Seſeli Æthiopicum* huc trahemus, nec *Cerrariam* (etſi vel Maslach præberet ;) nec amaradulcem (*cum Extracto Pimpinellam*, vel (cum *Minoris ſemine*) *Bardanæ radicem*, alias in ſua deſtinatione haut adeo rejiculam, *Allium alliataque* (ceu *Eſſentias* inde & *Aquas* jam olim confecere,) ruſticis aut Horatiano Pæani, *Victorialem* agyrtis relinquamus.

Nec *è Ruta*, (*cujus Oleum deſtillatum* promte in *Balſamum*, *ut* & *Oleum externum*, vel cum olivo tantum redigendum, paulo ante poſuimus, quodque expreſſo oleoſo recentium ſummitatum Succo durabilius eſt,) reſtat aliquid, quod è condigno huc referri mereatur : ſiquidem (alias adverſiori) *Herbæ exiccatæ* haud parum deperit; *Viridis* vero cum ſummitatibus (quantum Aceta Bezoartica, Aquæ Hyſtericæ, &c. exigunt,) nullibi non ha-

habetur; excuſſum hinc Semen, inter valentiora carminativa & alexipharmaca, parum in ſe eſt rutaceum; ***Acetum*** matresfamilias paſſive parant; ***Aqua ſimplex*** per ſe ingratum ſapit, ſique exigetur, deſtillati olei parergon, ***Extractum*** penitus effœtum, ***Syrupus*** in adverſitate ſua vix melior, multisque ſubjectis & affectibus ob ſacchari acceſſum inconvenientior eſt.

Quod vero reſidua *Amaricantia* concernit, equidem pleraque omnia multum hic poſſunt; nobis autem nihilominus unicum hinc aut duo ſelectiora commode ſufficient, præcipue & inſtar omnium, polychreſta *Myrrha,* ad uſus internos,(quo vulgaris diſſolutio ſeu *Purificatio* ſumpti fiat,) ſaltem ſelectior & mangonii (nonnunquam perceptibilis) expers. Nec ***liquidam ejus Eſſentiam***, cum quarta parte Nitri fixi (vel alterius Alcali,) & ſpiritus cujusdam ardentis octuplo paratam, amatoris bonam partem, at citra notabilem efficaciæ mutilationem ſic deponentem, in paulo diffuſiori apparatu (vel Hyſtericos in uſus,) averſabimur: ***Extracto*** ſane cum ſpiritu Vini facto, in diverſas adhibitiones videtur commodior. ***Oleum*** autem, quod adhucdum ſaltem nidoroſum, effœtum aut potius compoſitum per vulgatos proceſſus prodiit, curioſiores per nos eliciant: inter tot Balſamica nobis hic non erit uſui. ***Cardui benedicti mulierculanum pulvis*** adverſiſſimus, & in paulo malignioribus nimis languidus, ***Semen*** in pulveribus & emulſionibus quaſi evanitum, ***ſpiritus abſtractitius*** pro vehiculo ſæpe præter rem calidior, per ſe remiſſior & in plerisque inſufficiens, Oleum vix comprehenſibile; famoſiſſimum ***Scordium***, nec omnium locorum, nec ſi fateri voluerimus (extus in Chirurgicis Myrrha vel Alliria quoque ſatisfaciente,)

cnte,) Carduibenedicto in plerisque adeo valentius, utriusque *Extractum* in hoc alexipharmacorum genere ſimiliter remiſſius & nullius fere (ſub gratiori quadam formula) diſpenſationis vel exhibitionis eſt. *Aquas* (quæ in ſeria hic medicatione vix ultra vehiculum ſunt,) paulo poſt cum ſui ſimilibus conferemus, ut *unica forte* talium è parabilioribus hunc in finem, ſi placeat, proſtet. Qui miſeros amplius præter neceſſitatem affligere voluerit, *Cardui Scordiique Conſervas atque Syrupos, etiam* (*e Scordio diverſimode*) *Compoſitum, & quem de Centaurio minori* alicubi habent, exhibeat. *Nitrum in Succo vel decocto Scordii coagulatum*, parum hinc & aufert & intenditur. *Diaſcordii communis & Roſati* vires non elevamus; ſed neceſſitatem ſaltem, cur inter tot temperatiora, (ipſum tot calidis pellentibusque nihilominus refertum) ſeorſim proſtet: ſane nec Theriaca (ni forte unicum Trochiſcorum viperinorum granulum veremur,) nec Mithridatium cum aliis etiam ſpirituoſioribus, (modo quodvis pro re nata & conſiderate detur,) gravidis obeſt. Et cum *Cardui, Scordii, Centaurii minoris, Angelicæ, Leviſtici, Rutæ, Pimpinellæ, &c. Salia* in ſufficienti copia haud undiquaque ſeorſim parari queant commode, nec neceſſitas quædam aut adeo ſpecifica præcellentia ſingula efflagitat, ſufficere credimus, ſi vel unicum è vulgatioribus v. g. *Millefolio vel alibi Abſinthio aut Artemiſia* ſolitarium, vel etiam è conjunctis horum ac conſimilium aliquot paratum Diaphoreticum, quaſi catholicum, in Alcalium vegetabilium genere extet: ſive jam *pure lixivioſum* placeat; ſive *mediocriter ſulphuratum*, (addito Nitri & Florum Salis Ammoniaci ſingulorum ſubtriplo, ceu infra repetemus, facile in *Salis febrilis* formulam diſponendum;) ſeu denique *cum*

ſpi-

ſpiritu Nitri vel Aqua forti communi cryſtalliſatum, ſatis, (ſed ex alio tunc capite, alioque agendi modo) Diaphoreticum; ceu de ejus adhibitione ſupra monuimus. *Eſſentiale è Carduo ſolo, vel congeneribus amaricantibus ſociato*, non tam in ſucco aliquantum ſaltem evaporato ſubſidens, (inconſpicuum ac ſemitartareum vel bolare,) quam in inſpiſſato diutiusque repoſito decocti magmate *Nitriformiter* tandem concreſcens, curioſioribus ſeligendum relinquamus. *Gentiana* demum & ſolitaria, & (vetus experimentum tentantibus,) tantillo nucis Vomicæ ſociata nobis quoque in gregariis olim haud parum, certa æquivalens aut conſtantius: quidquam nunc carior illa *China China* præſtitit. Verum cum acceptioribus certius & æquo feliciter rem tranſigere, vernaculisque porro (vel ſaltem *Zedoaria*,) idem quod *Contrayerva* efficere poſſimus: cum porro *hujus & Corticis iſtius peregrini Extracto, vel Gentianæ Extractum* æquipolleat; neque hoc tamen (cum *Centaurii* ac congenerum) comptiori praxi neceſſarium vel adeo competens ſit: ſiquidem (ni fortuito oblatum Eſſentiæ cuidam Abſinthiacæ compoſitæ aſſociare placeat,) in aliis formulis horrendum ſapit, Pilularis vero conſiſtentia in ſudoriferis hic locorum, (ut alibi *Theriacam cœleſtem ac conſimilia* ea forma facilius adſumant,) inuſitatum quidpiam, nec volatilioribus competentioribus adeo exaltandum videtur: hiſce proin omnibus in ſeparatos uſus ac diſpenſationes facile caruerimus. Nam ſi omnino quispiam diffuſiſſimos in apparatus *Scordii, ſaltem Germanici* (*Cretico* nequicquam poſtpoſiti) quidpiam, aut Gentianæ veræ radicem forte Tonſorum cauſa, (inter tot Fonticulorum dilatoria & attractiva,) parergi inſtar reponere, vel inſuper

exigua quidem gratia Electuario vel Tincturæ cuidam alexipharmacæ pro gregariis adjicere voluerit, noſtra hic non refert.

Juniperi Baccæ, ſi forſan internis aut externis compoſitionibus ſimiliter adjiciendæ fuerint, nullibi non venales ſunt; nec *Rob* hic locorum infrequens, ſi Melli communi pro Theriacali quodam Electuario aſſociandum videatur: de cætero inter tot præſervatoria Alexipharmaca & (ſi credimus) Nephritica, comptior contractiorque praxis inibi adeo præſentaneum vel exceſſivum quid non invenit, ſive in *Eſſentiam*, *ſeu ſimpliciorem* effectusque tantum mediocrem, *cum ſpiritu proprio aut Vino Malvatico*, *Juniperino hinc nuper dicto*,) ſeu mage *Compoſitam* (injucundiorem, nephriticisque plerumque calidiorem, per ſuperadditum ſaturato ſpiritui ſal & oleum) redigatur; ſive alio modo vel in Bolis, muliercularum more detur. *Aqua ſimplex* alias neglecti uſus; *ſpiritus abſtractitius* vicatim potatoribus venalis, *Fermentatitius* (ubi ſcilicet Baccæ in copia ſuppetunt,) præſtantior quidem at delicatioribus utplurimum adverſus, ad Tincturas Alexipharmacas in ſe quidem non inconveniens, ſed operoſior, & plerumque ſimul debilior eſt, vegetiori hic ſpiritu Vini Tartariſato, vel ab acceptiori quodam vegetabili abſtractitio minus phlegmatico. *Spiritum acidum*,(ſi quis forte ad Corallina vel odontalgica tale quid è lignis vernaculis durioribus velit,) ſupra de Guajaco notavimus. Ut proin ſelectui noſtro vix inde quidpiam, præter polychreſtum illud *Baccarum*, (nam ridiculum nunc *per deſcenſum* eſt,) *Oleum*, præſertim è non fermentatis deſtillatum quadret.

Quod autem amplius reſidua vegetabilia attinet, ſi pariter porro pro Compoſitis quibusdam, inter

Zeda-

Zedoariam, (tanquam vulgo alias uſitatam, geminaque *Anthora* hactenus frequentatiorem;) inter *Dictamnum album*, (cretico hic vix cedentem, de cætero in Uterinis vel Pulegio facile ſupplendum;) & demum inter (parabilius adhuc) *Vincetoxicum* optio pro cujusvis diſtrictus aut conſuetudinis ratione inſtitueretur; & horum unicum ſaltem, (infra amplius attingendis) Antidotis, Tincturis vel Eſſentiis conſimilibusve liquidis aut mollioris conſiſtentiæ formulis, (cum & hæ radices *in Pulveribus* ingratiores ſint,) adjiceretur; neceſſitas profecto non foret, cur ternæ ille ſeparatim exiſtant; aut in ea gratiorum vehiculorum copia, vel ſelectiorum tantum ſufficientia, invalidior *Vincetoxici*, vel (in polychreſtæ radicis perditionem) *Zedoariæ Aqua ſimplex*, (de ſpirituoſa enim jam ſupradiximus;) aut *utriusque ac Dictamni albi Extractum*, (*Compoſito* quodam, ceu paulo antè monuimus, oppido ſatisfaciente,) ſeorſim exigantur: aut *Succiſa* (Scabioſæ alias congener,) *in radice, floribus & aqua*; vel *Ulmariæ* (alias haut adeo rejiculæ) *Radix & Herba*, cum nauſeabundi odoris *Floribus & Aqua* hactenus recenſitis ſuperaddatur.

Sane, quo ad *magis temperatiora* hinc deſcendamus; ſi vel ſolam Cervinorum, Margarum & Antimoniatorum, (ubi ſcilicet fixiora locum habent,) præſentem ſub exigua quantitate vel mole effectum intuemur; ubi vero penetrantioribus calidiorum vegetabilium particulis res tranſigenda eſt, allatorum & paulo poſt addendorum energiam, (ſufficientem varieque applicandam) experimur; Traditiones denique ac conſuetudines, cum Qualitatibus (aliis potius claſſibus qualitercunque decretis,) tantisper ſuſpendimus; nec *Doronici* (de cætero inſontis ac in capitis affectibus mediocris

effectus) *radice* indigebimus ; nec *Uva verſa*, quamvis ſignatura quoque nobilitata ; ni copia quandoque forſan facta Tincturas diaphoreticas iſta colorare &c. placuerit : nam in inconcinniori *Pulvere Saxonico* proculdubio exiguæ illius, potiores Angelicæ ſunt partes; & *folia* inter topica Hyoſcyamus (præter Solana, fabariam &c.) æquat. Imo nec famoſiſſima *Scorzonera*, *etiam noſtras*, (quis enim inſuper *ex Hiſpania* carioſam ſæpe, nunc peteret?) adeo neceſſaria hic deprehendetur: quamvis enim guſtui grata, hic locorum parabilior, & alias bonum Hepaticum, imo *Galega* quoque (tantopere nonnullis in remiſſioris gradus Malignitatibus commendata, *Onobrichi* tamen nonnunquam nihilo infelicius nobis ſuppleta,) præſentior ſit; in exquiſite tamen Malignis languidius & tantum inſtar accenſorum ſemet gerit; in Morſu viperæ,(obſcuriori effectu,) pulverem Viperinum aliaque penetrantiora ſuperaddenda vidimus: *Infuſa & Decocta* hincvulgo compoſita, in Ardentibus vel chronicis Hepaticis, (alias ſatis nauſeante ſtomacho,) quis vere hic locorum bibit? in *Infuſis laxativis* mucilaginoſitate ſua penitiorem principalium extractionem haut parum impedit; *in Pulveribus* molem nequicquam auget; nec *Extractum* (etiam ne mucagineſcat, probe clarificatum,) exceſſivarum præ aliis familiarioribus virium deprehenditur; ni omnino quiſpiam *Saccharatum*, præ tot Alexipharmacis (varie *è Cyano quoque*, *Calendula &c. ſimplicioribus* conquiſitis aut amplius compoſitis) Syrupis, in exuberantiores forſan apparatus velit; liquoribus cordialibus (è fructuum gratioribus acidulis Eſſentiis &c.) ſuper addendum.

Vulgatioris *Sambuci flores ſicci*, (quibus vinitores nequam *Moſchatellina* nonnullibi fingunt,) potius

ad

ad Topica pertinent : nauſeabundum *illorum & Gemmarum conditum* inter vulgi condimenta : ***Rob*** pro plebejorum ſudationibus, aut aliorum remediorum involucro nulli fere domui deeſt. *Tragea* in Dyſenteriis non adeo malignis haut quidem rejicula, tot tamen æquivalentibus ſtipata eſt, ut tædioſe pinſi, vel *Tinctura Actes* inter tot Hyſterica inſeri non requirat. *Spiritus è Baccis* ad ſpecificas deſtinationes languidus; *è Floribus* melior quidem, per ſe tamen in ardentioribus inconvenientior, in malignis inſufficiens, pro ſpirituoſiorum Tincturarum vel Mixturarum vehiculo temperatioribus aut domeſticis liquoribus profecto poſterior; de cætero per ſe, & imprimis in compoſitionibus pleriſque paulo delicatiorum palato ingratior eſt; æque ac *Aqua ſimplex* inde (potius matribusfamilias ad *Topica*,) deſtillata. Si omnino hujus generis *temperatior* pro vehiculo, (ſiquidem per ſe, præſertim in paulo compactioribus ſubjectis inſufficientes & invalidiores ſunt,) extare debeat, nec jucundiori Alteranti, vel Vini, Cereviſiæ, juſculorumve hauſtulo acquieſcere quis poſſet, miſſis (non omnium diſtrictuum) *Scorzoneræ, Scordii vel Galegæ*, remiſſiorique Cardui Mariæ, imò (aliis uſibus commodius impendendi) *Cardui benedicti Aquis*, forſitan *Fumariæ* deſtillatam, ceu nullibi fere non parabilem, inter ſelectus noſtri acceſſoria reponeremus; præſertim ſi pro meliori conſervatione & qualicunque penetrantia cum tantillo vini, vel compendioſius cum aliquantilla ſpiritus Vini particula, (nec hic nec in mage refrigerantibus quidquam incommodante,) parata fuerit.

Spirituoſas & ad Aquas vitæ accedentes, *ſimplices atque compoſitas uſitatiores*, in hac ipſa pertractatione ſatis, (quoad neceſſitatem aut convenientiam

tiam,) expendimus. Nec iisdem de cauſis opus eſſe videmus, ut recentiores quoque *Correctiones aut Subſtituta*, *Elixir vel Aqua vitæ Antipeſtilentialis*, *Liquor ſeu Eſſentia Alexipharmaca*, (appenſum capitello Succinum, & immerſa poſtmodum ſulphurea parum adoriens,) cum conſimilibus variationibus haud adeo ſæpe jucundis, huc referantur. Sane *Infuſa ſimpliciſſima quoque* cum ardenti communi, vel prius (à parabilioribus gratioribusque) abſtractitio ſpiritu rite parata, ſeu (dum Theriacales compoſitiones, repetito tamen ſatis extrahendæ, ob mellis acceſſum hodie quibusdam diſplicent, aut præter rem cariores exiſtunt,) ſaltem pollentioribus aliquot vegetabilibus extractionique revera ſubjectis debite ſaturata, deſtillatas omnes manifeſto antecellunt; & tamen nihilominus in paulo vehementiori Malignitate per ſe parum præſtant, ni ſalinis volatilibus v. g. ſpiritu Tartari, Salis armoniaci, Salis Tartari, Cornu Cervi (qui tamen æque ac aliquorum hic Guajacinus ingratiores reddit Mixturas,)& conſimilibus,(præ Oleis deſtillatis plerumque hic convenientioribus,) exaltentur, nec Opii proportionali quantitate, (ni expreſſa Peſtilentium narcoſis moderationem ſuadeat,) deſtituantur:alias ſi (exceſſivo quoque) pondere dentur, ſanguinem præter rem tantum magis inflammant, nauſeas & anxietates præcordiales vix adeo compeſcunt &c. utut *ſpiritus Theriacalis ſolitarii vel camphorati*, *aut Bezoartici*, *Tincturæ Diaphoreticæ &c.* titulis (ceu largi variique ſunt æque ac ipſæ formulæ,) veniant.

Qui miſſa tantum non omnium ſimplicium huc ſpectantium coacervatione, (moderno *Theriacali ſpiritui* ad famigeratiſſimam illam *Tincturam Bezoar-*

zoarticam communiter deſtinata·) paucas ſaltem antepoſitas radices cum Myrrha, Croco & ſi libet aliquota pulveris Viperini parte proportionaliter miſcuerit; ac pro totius v. g. unciis decem, Opii præterpropter drachmam unam (cum Caſtorei quoque, ſi placuerit particula,) adjecerit; miſcellam hanc cum octuplo ſpiritus ardentis ſimplicis vel abſtractitii (boni tamen nec adeo phlegmatici, decenter extraxerit; porro vulgatiſſimæ ſolum *Mixturæ illius ſimplicis*, à Tinctura Bezoartica operoſiori, & nimis fere, (licet multum inter acidorum acceſſum poſtmodum ſecedat,) nonnullibi camphorata parum in fundamento proportioneque differentis imitatione, tantisper ſaltem inter ſe permiſcuerit, paratæ iſtius Tincturæ, *ſpiritu Theriacali abſtractitio vulgari* oppido præſentioris) uncias forte decem; (duabus Eſſentiæ camphoræ drachmis prius exaltatas:) ſpiritus Tartari (tanquam diaphoreſis potiſſimi hic authoris,) uncias octo; etiam non rectificatas; & demum ſpiritus Vitrioli ſubtilioris (parum ſic præcipitantis, ſpiritu Martiali parabilioris & hic æquivalentis, præque Cliſſo malignarum nauſeas magis una comprimentis,)uncias duas: compendioſe tum in percolamento hoc, & vel Eſſentia papaveris erratici aliquanto magis colorato Liquore ſufficienter habebit, quod non ſolum antedicta *Mixtura ſ.* & (ad abuſus usque nonnullis familiarior) *Tinctura Bezoartica* pollicentur; verum etiam ·quod in aliis iſtorum *Imitationibus*, *Variationibus aut ſubſtitutis* (invicem ſæpenumero ſemet perimentia adſciſcentibus,) item *in Eſſentia Antidotali alexipharmaca* (ſimul Viperina,) *precioſiori Viliorique, in Liquore alexipharmaco Emulſioniformi* (cum Myrrha tamen,) ac conſimilibus operoſioribus aut ingratioribus paſ-

paſſive quæritur. Imo nec *Elixir Peſtilentiale iſtud uſuale* (*ſeu vulgatius*, oleoſis ſupernatantibus nimis obrutum, *ſeu recentiori correctione* ſufficienter tantam ſaturatum,) adeo neceſſarium erit iſtius ſufficientiæ intuitu, & quod competentium ſpirituoſorum acceſſu amplius, (quando revera opus fuerit,) haut difficulter intendatur, vel plane una alterave Rutacei vel ſuccinei olei gutta proportionaliter inficiatur quaſi. Sit tamen hic quoque optio vel talium additio cuivis per nos libera.

Tartari vero ſpiritu (tanquam per ſe polychreſto, & potiori diverſarum Mixturarum baſi, quamvis graveolentiori, varie tamen obnubendo,) neutiquam hic caruerimus: non quidem ardelionum iſto *venali*, acido volatilioribusque particulis enormiter ſpoliato, ſed genuino, acri, quaſi urinoſo, propriis manibus cum ſollicita fugientis volatilitatis conſervatione, (quæ vero non tam in refrigeriis, ſerpentinis aliisve diverticulis, quam in juſta inſuper, paſſive tamen neglecta ipſius Tartari ad recipiens proportione debitoque ab initio ignis regimine fundatur,) parato. In *Retortiformi, deſuper operculato & circumfluo plumbo nequicquam munito vaſe, inque Retortis tubulatis vel inferius apertis*, nobis omni modo renitentibus, item *per cucurbitam* negotium (alembici reſpectu) inſtituentibus, potior nihilominus pars diſperiit; æque ac inter recipientis & retortæ commiſſuras *foraminulum vulgo*, (pro epiſtomio quaſi) relinquentibus, quo ſcilicet incenſarum fex, octo, imo duodecim librarum, (deſtillatorio inconſiderate inditarum) vehementiæ patefacerent exitum. *Cum Vitrioli crudi ana vel dimidio* nonnullis deſtillatus, (pauxillo tantum olei ſimul profluente,) copioſior quidem nec ad aperiendum & ſolutiones quasdam inefficax, at acidulus tamen,

& in Diaphoreſi paulo remiſſior habetur. Cum *ana Aluminis crudi vel uſti*, urinoſiſſimus ſaleque volatili copioſè intermixtus, alterius capitis eſt. De cætero pro *uſitati illius* deſtillatione profectò ſufficientiſſimus adhucdum deprehenditur, *crudus ſaltem Tartarus*, ſelectior & craſſior, ſive albus ſive rubeus fuerit; nec quandam inde noxam obſervavimus, ſive *ſpiritus ſimpliciter ſic*, (modo in tempore & cum circumſpectione, hujuſcemodi volatilioribus debita) detur, ſive prius pro tenerioribus forſitan, ſine vel cum adjecto *Vini ſpiritu*, *ſuper puros cineres aut Salis proprii particulam*, (tanquam *Acidis Vitriolicisque ſubjectis* longe commodiorem) prius, ſed revera ſupervacue nec citra immutationem quandam rectificetur; nec etiam in iis, quæ depuratio pro parte ſeparat, (in bolari puta materia, arenulis, implicatis aſſularum fruſtis atque fecum particulis) adeo invenimus, quod ſerio noxæ cujusdam autor fiet: ſiquidem *feces ſiccæ* alias bonum ac penetrantiſſimum dant ſpiritum; reliqua nil ultra tantillum aciduli innoxiique phlegmatis conferre poſſunt. Nec denique tanta hujus, & è depurato prius Tartaro parati, circa graveolentiam eſt differentia, ut (licet aliquanto plus ſalis, at ex adverſo minus olei ſuppeditet,) tædioſus labor præmitti mereatur. *Infractionem fætoris* per inſtillatos Acidos ſpiritus, alii jam pridem rejecerunt. Atque ſimplici hoc ſpiritu diverſos in uſus tantiſper contentus, facile inſuper *ſpiritu Fuliginis* caruerit, ſive *vulgaris* fuerit, Tartareo ſanè longè poſt qualemcunque etiam rectificationem fætentior, ſive (*cum frigus hic rariſſime ad novo-zemblicam illam concentrationem* ſufficiat, nec efficaciam hinc tantopere intendat,) *cum Alumine vel etiam ſpiritu Vitriolico*, (ſubſequa per Alcalia diſturbatione) ſpecioſiori ratione

tione paratus; extus reſpective parabiliori æquipollentique Armoniaci ſpiritu. Ceu nec *Oleo*, agonizantium (forſitan Hyſtericarum aut ruſticarum) reſuſcitationi interius deſtinato hic locus aut uſus eſt: exterius, ſi pro gregariis balſamicum (in contuſionibus,) reſolvens atque nervinum fætidum interponendum videatur, ſufficientiſſimo *Tartari* (minus fætenti) *Oleo*, ſimiliter parergo, facileque tum inſuper in retorta cineribus repleta *rectificando*. De *ſpiritu ſalis Tartari* cum affinibus, (per ſe & in compoſitis, interea ſymbolum egregie huc conferentibus,) ſequenti claſſe dicemus.

Aceta Diaphoretica vel Alexipharmaca officium in mediocrium Malignarum curationis actu facere, præprimis autem præſervatorie in iis, (qui extra Hypochondriorum uterique peculiares repugnantias,) ferre queunt, haud parum poſſe certum eſt. Cum autem luctuoſiori (quod Deus avertat,) tempore nunquam non è ſimplicibus quibusdam antedictis facillime parentur, ſique placeat & ad manus ſit, *ſucci citri parte* tum prompte quaſi condiantur, *Rutaceum* inſuper hic locorum paſſim familiariſſime reponant matresfamilias; urgentiorem hinc neceſſitatem non videmus, qua medicatum ſic Acetum, (ceu diverſæ *Rhizotici*, *Bezoartici*, *Theriacalis*, *Mithridatici*, *&c.* formulæ, ſæpe inconvenientiora ingredientia aſſumentes, hinc inde proponuntur,) ſemper & præciſe in contractiori apparatu proſtare; vel majoris durabilitatis cauſa loco *communis*, (mediocriter tantum pro empyreumatis declinatione) *Deſtillatum*, (cujus differentiam tum elevatarum particularum acidarum, tum ſubtractæ Tartareæ ſubſtantiæ reſpectu alibi notavimus, laborioſius recipi debeat.

De Oleorum Oleoſorumque, præſertim *camphoratorum*

torum aut ſulphuratorum effectu equidem contemnendo, aliquali tamen (in ferventioribus malignitatibus) inconvenientiæ complicato, ſimiliter paulo ante diximus. Sin nihilominus ejuſcemodi *Compoſiti quidpiam* certas in intentiones expetatur, ex tempore ſane conſultius, (iſtorum *Limicorum vel Alexipharmacorum loco* vel limitatione,) è Succineo, Juniperino, Rutaceove inter ſe, vel cum Camphora inſuper aut Balſamo ſulphuris mixtis, nullo negotio confiet. Atque ſic quoque *Elæoſaccharum* aliquod Alexipharmacum; ſi omnino (ſed ſupervacue) pro Præſervatio vel Mixturarum Bezoarticarum, (ut *Elixiris iſtius peſtilentialis* ſpeciem hinc induant,) additamento expeteretur. Nec *Balſamici litus* convenientius, quam uſus demum tempore, ſub una alterave ad ſummam formula, (miſſa tanto *ſimplicium ac varie compoſitorum* ſerie) facillime ac citra aſſervatorum deteriorationes, parabuntur.

Electuarium ſeu Bolum Diaphoreticum noſtri, (proculdubio propter inveteratas Theriacæ Mithridatiique commendationes, & domeſticum illud ſuum Rob Sambuceum ac Juniperinum,) adhuc equidem quadantenus admittunt; atque hinc ea antiquiorum vel recentiorum Antidotorum ſeries hodieque paſſim proponitur aut invicem ſibi ſubſtituitur. Sed forte conſultius foret, ſi iſtorum, (haut ſatis ſæpe adhucdum interdum exaſciatorum) loco, compendifactis admodum ſic laboribus, ſumptibus ac vaſculis, vel *unicum tantum*, debitos in uſus & vel vulgi requirentis gratia, apparatui paulo fuſiori inſereretur; ſimpliciſſime at proportionaliter è paucis aliquot ſelectioribus Alexipharmacis, (vegetabilibus, animalibus atque foſſilibus,) è Cordialibus porro quibusdam & aromaticis

ticis & demum ex Opii, ſane ob inſignem figendi & hinc attemperandi vim, in ejuſcemodi formulis, (quibus quaſi per accidens tantum ſimul Diaphoreticum ſit,) non negligendi particula confectum: v. g. ſi (recentiorum quoque nunc imitatione quadam,) Radicum aliquot, (tanquam compactiorum minoriſque proinde molis,) Gummatum, imo pulveris quoque (ſi libeat) Viperini ſive colubri, (ſed liberaliori, quam granulari in Theriaca doſi,) Sulphuris, Terræ ſigillatæ ſelectioris, aut conſimilium invicem proportionaliter mixtorum unciis duodecim præterpropter, adderentur Aromaticorum (croci, cinnamomi, caryophyllorum vel cardamomi) conjuctim unciæ duæ; Opiique tandem, etiam crudi ſelectioris drachmæ quinque, vel (negotioſus hic) Extracti ſpiſſi drachmæ tres, aut paulo amplius; ac totum hoc (citra Theriacalia vulgo complementa) exciperetur triplo Mellis communis ſolitarii, vel (ſi ad manum, vulgatiſſimum hic locorum, fuerit, (ana Mellis Juniperini ſuppleti: *Mixtura hæc* poſt aliqualem prius fermentationem, (vegetiorum vim in hoc remediorum genere manifeſte temperantem, adeoque in Theriaca recenti olim haut inconſulto expectatam,) ac poſt ſubſequam ſic adjecti Mellis eſſentificationem quandam, (ſub quali quali quoque nomine tandem veniat aut diſpenſetur,) in Diaphoreticas expectationes exhibebit ſe ſufficientiſſimam; ſi Viperæ adjectæ fuerint, nihilominus etiam tenerioribus & gravidis, (quoties extus, & intus completa quoque doſi incaſſum tentatis!) innoxiam; citra Opobalſami ſubſtituta, etiam penetrantiora, [v. g. dum Nuciſtæ expreſſum hic fere languet, & ſuccineo rutaceo caryophyllaceoque aperte cedit,] ſat tamen efficacem; *Theriaca Diateſſaron*, (alias in ſuo quidem ge-

genere haut adeo rejicula,) antiquario *Electuario Papæ, Electuario de ovo,* ob vitellum & nucem vomicam, (in aliis compoſitionibus minus tamen hic exagitatam) jampridem ſuſpecto, innoxio tamen & ſat efficaci, item *Conſerva Hederæ terreſtris compoſita* (alias jam neglecta,) *ac conſimilibus* ſingulorum olim, (ne eadem chorda oberrare viderentur,) *Compoſitionibus* invenietur in haut paucis circumſtantiis ſuperior; *Theriaca Romanâ*, & prælonga *Matth. Antidoto* profecto concinnior; *Theriaca* (uti vocatur) *communi*, & (tot editionum) *Orvietana*, *etiam ſelectiori*, dummodo peregrinas perſuaſiones exuimus,) reliquisque celebrioribus quoque hactenus *Antidotis* (utplurimum tamen, quaſi ſibimetipſis diffiderent, Theriacam in fine tandem arrogantibus, aut pondera parum ſaltem, vel ordinem ingredientium variantibus, aut indifferens acceſſorium ſuperaddentibus) æquivalens, & interdum convenientior. Et cum olea ſupradicta, ſiquidem certas forte ob circumſtantias mage proficuum viſum fuerit, tam ab initio confectionis, (ad drachmas duas præterpropter,) quam etiam uſus tempore ſingulis doſibus proportionaliter admiſceri queant; quemadmodum & Extractum quoddam Alexipharmacum aut anti-Dyſentericum, competenti menſtruo ſeorſim, (ſuos alias in uſus) ante præparatum, vel Camphora quoque contrita, aut ejus potius Eſſentia, vel ſalis Armoniaci Flores ac conſimilia volatilia : facile ſic Electuarium illud, (hac ratione diverſimode, pro indicationum ratione, determinandum vel intendendum,) præſtabit aut ſupplebit non ſolum vulgare ſuperioribus annis *Camphoratum quod de Croco dicitur*; verum etiam ſelectiores illas, ſub *Theriacæ ſimplicis & Antidoti primæ ac ſecundæ anti-Dyſentericæ* titulo propoſitas Formulas,

mulas, noſtræ ſuperiori de cætero (quoad componendi rationem,) fere geminas; niſi quod laborioſius quoddam vegetabilium alexipharmacorum & aromaticorum, (aquæ tamen ſimplici haut æqualiter parentium aut pro parte vires deperdentium,) Extractum forte præſupponant. Sic etiam Antimonialibus vel Jovialibus pro lubitu ſingulæ doſes eximulari poterunt; quo facile nonnullorum *Theriaca Antimoniata chimica* proveniet. Imo tandem, licet (per manus quaſi) tamdiu traditas alexipharmacas, (nec experientia in quamplurimis affectibus adeo deſtitutas,) *Theriacæ Andr. Mithridatiique* vires neutiquam hic ſimpliciter elevemus, nec ſuperiorum etiam annorum querelas de inconcinniori improportionalique, (utut multis ex adverſo excuſata) compoſitione, de Exoticorum genuinorum defectu ac ſubſtitutorum inſufficientia, de Alterantium ſuperpondio & purgantium inconvenientia ſedeat repetere, vel amplius adducere, ſeu Viperinorum (nobis præteritis annis jam notatam) in doſi paucitatem, ſeu ſiccatæ Scillæ quaſi nullitatem; Scinci cupedias: aut vanas illas (variis falſationibus adhucdum expoſitas) Expoſitiones, & (utinam Chimicis periculoſioribus potius dicatas!) ingredientium inſpectiones (liberaliſſima poſtmodum cœna ab ementibus pauperculis redimendas;) licet denique nec Opium nobis inibi negotium aut alienationem quandam faceſſat, qui ſaluberrimum ejus concurſum cum innocentia in his aliiſque, (calidioribus præſertim aut volatilioribus) Diaphoreticis alexipharmacis copulatum, ſatis novimus; & talia, (Opii tantillo quaſi condita,) etiam in malignarum illarum Cephalalgiarum principiis atque augmentis ad Diaphoreſin, (nam in ſtatu, contra vigilias atque deliria, Laudana ſolitaria equidem ple-

plerunque fruſtra, ſæpenumero funeſta ſunt,) ſecuriſſime magnoque cum juvamine exhiberi, tamdiu confirmati ſcimus; adeoque ſingularem neceſſitatem hic non invenimus, cur (præter alia inſuper ſelectus noſtri alexipharmaca) *Theriaca quoque ſine opio* (quamvis citra id nihilominus ſit diaphoretica) *vel conſimile Electuarium* extare debeat. Id tantum impræſentiarum, ſepoſitis tantiſper modo recenſitis aliisque, (quæ vulgaris Theriacæ ac Mithridatii excluſionem forſan hinc inferre poterant,) inconvenientiis, hic addimus: quod ſimpliciſſimum Electuarium, ſupradicto (qui cum *Theriaca nuper magis reſtricta & correcta* fere coincidit,) modo paratum & per menſium aliquot aſſervationem in ſe ipſo ſponte quaſi ſubactum, (quo Opii quoque vis ſomnifera, primis diebus ac ſeptimanis etiam in pondere vix granulari quadantenus perceptibilis, evidenter ſupprimitur aut immutatur,) ad drachmam unam ſaltem datum ſufficientiſſime nobis jampridem in diverſis Malignarum ſpeciebus præſtiterit, quod *magnis iſtis Antidotis* pro alexiteria diaphoreſi adſcribitur, & quod è *Mithridatio atque Theriaca, (tum vulgari & ad literam, tum compendioſiori quoque ratione parata,* in conſimilium affectuum ac ſubjectorum collatione præſtolabamur. Ut proinde vel ea de cauſa neceſſitatem non inveniamus, cur operoſiora illa Electuaria ſeorſim hic extent. *Electuarium Nucum* patres familias in præſervatorium ſibi parent: *Conditum pro familia*, ejus ſaltem interpolatio eſt; & talia domi cum Rob ſambucino, juniperino, &c. varie nulloque negotio uſus tempore finguntur.

Extracta Antifebrilia, alias è vegetabilibus præcipue Amaricantibus interdum contuliſſe perceptis, varie curioſiusque propoſita, Quartanis vix

aut rariſſime promiſſis ſtant; in Tertianis ac Quotidianis plerunque præcipitantibus ſeu Abſorbentibus inſipidis,ac invertentibus ſalinis, (fixis aut volatilibus) cedunt ; & ſi quis vel ſolam Abſinthii Eſſentiam aut Extractum his interpoſuerit, ſub paulo conſideratiori methodo nec hic *China China*, ut (per ſe totiens fidem in ea Gentianæ parabilitate fallens,) cum aliis inſufficientioribus, ejuscemodi Extractionibus deinceps ſuperaddatur, opus habebit.

Quemadmodum nec (inter tot nunc acceptiores diaphoreticorum formulas) excogitatis olim *Morſulis*. Siquidem vegetabilia hic aut ingratum plerumque ſapiunt, aut pondus habent diffuſius; Animalia vero huic formæ apta, & imprimis Mineralia Antimoniata per ſe in domeſtico vehiculo jucundius ſumuntur: aut ſi omnino quis expeteret, loco variarum, (in remiſſiores affectus hinc inde proſtantium diaphoreticarum ac Bezoarticarum) Tabellarum, facile tunc formantur. Ceu uſus quoque tempore *Trochiſci ſublinguales*; ſi ſimplicium (ſufficientiſſimorum) loco, curioſiores tale quid ſingulariter eligerent, æqua facilitate è parabilioribus, (guſtum magis ferientibus, nec odoriferas pretioſorum aut oleoſorum particulas præpoſtere diſperdentibus (vice *Trochiſcorum Antipeſtilentialium viliorum aut pretioſiorum quorumlibet*, (tunc efformandi. *Pulveres* in hoc genere vel duo ſufficiunt; & quidem longe convenientius ex Animalibus aut Mineralibus quibusdam, efficacibus ſcilicet, (non ſuſpectis aut pene nominalibus;) parabilioribus, (non præter rem & notabiliorem effectum caris illis Gemmeis, Bezoardinis &c.) inſipidis denique ac contractioris, nec nimium (ceu vegetabilia pleraque ac Magiſteria Animalia ſolent,)

lent,) diffluentis molis ſimpliciſſime parati. Sicque mediocribus quidem in affectibus ad expulſiones, reſolutiones & inverſiones admodum ſufficiens; in intenſiori vero malignitate volatilioribus vegetioribusque præmiſſis conſultius poſtmodum ſuccenturiabuntur. Et ſi omnino vegetabile quoddam, aut de vegetabili participans iſtis adjiciendum videatur, præſertim pro gregariis; extempore id fiet convenientius: ceu pariter pro lubitu vel neceſſitatis ratione, ſingulis doſibus Antimonialia, Jovialia, Sulphurea, Cinnabarina, Colubrina, Opiata, &c. proportionaliter tunc aſſociari queunt. *Si itaque quis v. g. Cornu Cervi Phil. calcinati partes duas, & Terræ ſigillatæ ſelectioris ac Unicorum illius foſſilis,* ſi ad manum ſit, (uti hic locorum concrementum illud frequens & tolerabili precio parabile eſt,) ſingulorum partem unam inter ſe ſimpliciſſime miſcuerit, & ſecundum dictas conditiones conſiderate ſuoque tempore dederit, aut tanquam baſin inſuper (dum opus,) ante notatis diverſimode exaltarit; profecto longe concinnius, nec raro felicius aſſequetur, quod hucusque paſſim in tot ingratiſſimis vel inconſideratius compoſitis, (ſub ſolitario uſu raro intenſiori malignitati ſufficientibus) *Pulveribus Alexipharmacis, Peſtilentialibus &c.* *inque pulvere Cæſaris rubeo ac griſeo diffuſe* quæſitum eſt. Imo nec uſitatioribus nunc iſtis, (ceu alias præter rem carioribus aut minus apte conjugatis, prætioſa durabiliaque vilibus minusque durantibus nequicquam miſcentibus, vel pura puta ſolum ponderis aut ordinis variatione conſtantibus, aut ſupervacuum acceſſorium forſan adferentibus, maximam partem, ſi titulos & perſuaſiones demas, nihilo vegetioribus) ſeorſim indigebit: *Speciebus puta de Hyacintho, Liberantis, Confectionis cor-*

dialis, contra Peſtem &c. Pulvere (alias non contemnendo,) *Pannonico rubro, conſimilibusve camphoratis, inauratis, aliave ratione pretioſioribus, tot Bezoarticis majoribus minoribusque diverſorum Authorum*; & ſi qui *recens nunc*, plerumque tamen ex amaricantiſſimis, item è Nitro (Malignis cum vomitu ſæpiſſime vel cum diarrhœa complicatis neutiquam, utut in Alexipharmacis quoque ſuccis concreverit, commodo,) vel demum iisdem noſtris ingredientibus, tantum carioribus aſſociatis) conſtantes, amplius *ſub Alexipharmacorum, Antipeſtilentialium & Bezoarticorum nomine ſunt propoſiti.* Nec demum opus habebit, *ut Puſiones & Infantes* uſitatis ingratioribus turbet, aut peculiares iſtis compoſitiones, ſaccharo (lactentibus, præſertim febrientibus tam inconvenienti) plerumque fartas condat: cum pulvis *illa recens natis ad granum unum vel duo, provectioribus* [*usque dum anniculi fiant,*) *ad tria quatuorve datus,* ſique opus Anodynorum vel Cinnabarinorum portiuncula exaltatus, in Caloribus vagis æque ac permanentibus, in Exanthematibus, Variolis Morbilliſque non adeo malignis, in Convulſionibus, Terroribus, Torminibus ac clamoroſis Inquietudinibus, revera ſe tota die ſufficientem præſtet. *Ita porro* ſi diverſorum *Pulverum Antipleuriticorum etiam ſecretiſſimorum, ac Specierum Pleuriticarum loco, ſaltem oſſium capitis Lucii pulveratorum partes duæ* cum Sanguinis Hirci (rite tractati,) & ſulphuris citrini ſingulorum parte una miſceantur, absque *aliis Tribulorum, Carduorum, Florum aut Radicum Papaveris erratici, Dentis Apri, Talorum, &c.* additamentis, & absque omni Venæſectione, Pulvis hic bis vel ter, (ſine, poſtmodum vel cum aliquantillo Opiatorum) datus expectationem hic locorum ſufficienter complet: modo

do (ſi Pleuritis ferocior, & quaſi maligna fuerit,) Mixtura ſimplex (elegans hic ruptorium ſeu reſolvens) præmittatur, Expectorantia quædam (in majori niſu aut calore) liquida forma interponantur, & Invertentibus Cancrinis atque Corallinis pulveribus, (aliquantum, aut non Opiatis,) cura concludatur: æque ac in Febribus continuis & plerisque malignis, citra Venæſectiones quaslibet, (rariſſime certis nonnunquam ſubjectis aut circumſtantiis hic in curatione debitas,) citra Laxationes, Clyſteriſationes, aliasque alteratorias aut roboratorias ceremonias, feliciſſime nihilominus abſolvetur, ſi (cæteris quidem paribus, & cum prudenti concurrentium requiſitorum arbitratione,) malum primo per Mixturam iſtam polychreſtam, ſolitariam, aut (in Vomitu ſymptomatico) guttis aliquot Tincturæ Anodynæ fortificatam, vel etiam per ſpiritum Cornu Cervi ac conſimiles volatiles infringatur; reſiduum una alterave Pulveris ſupradicti, (qui tamen etiam in mitiorum nonnullorum initiis per ſe aut diverſimode exaltatus ſufficiet,) doſi ſubigatur; ac tandem circa ſtatum Corallinis Cancrisve (cum & ſine Cornu cervi phil. calcinato) quaſi abſorbeatur; interpoſitis pro circumſtantiarum ratione, contra ſiticuloſitatem quidem vel ſolo ſpiritu Salis, Clyſſo, aut Rore minerali (in potu,) vel etiam ipſo Nitro, (ſi vomitus ac diarrhœa abſint:) in anxietatibus vero illis malignis, etiam circa ſtatum nonnunquam repullantibus, tertiata vel ſubquadrupla tantum, non completa (ne nimis commoveat,) repetita tamen ſi opus fuerit, Mixturæ ſ. aut ſpiritus volatilis, vel etiam Electuarii alexipharmaci doſi: in Nauſeis demum Diarrhœis exceſſivis, Vigiliis Inquietudinibusque nimiis &c. Laudani (quovis

modo obnupti vel aliis aſſociati) grano præterpropter, ante & poſt ſtatum urgente neceſſitate, uti perquam proficuo, ita tutiſſimo; ſi modo Ungaricas exquiſitas, opiata circa ſtatum (inter ferventia deliria) vix commode vel impune, melius autem in declinatione demum, ſi neceſſarium fuerit, (ceu paulo ante quoque dictum eſt) admittentes excipimus. Quæ incipientium, clientes ſuos tanta pharmacorum proluvie nobiscum vexare nolentium cauſa ingenue referre voluimus. Tandem vero quod *Antifebriles (Intermittentium) Pulveres, Species febrifugas, & ſimiles compoſitiones attinet*, uti olim pulveratis quibusdam vegetabilibus (plerumque remiſſioribus,) aut poſtmodum è Diaphoreticorum, Præcipitantium Alcaliumque improportionata complicatione conſtant, ita promiſſis (ni vegeti cujusdam perfecta doſis ſubſit,) raro ſtant, aut ob (Amarorum vel confuſi quid ingratiſſime ſapientium) molem difficillime aſſumuntur, ſtomachove, præſertim in nauſeam ſoluto retinentur. Quartanæ ſane potentiorem & ad ſpiritus Volatiles, imprimis opiato combinatos, (ceu laborioſiores ad Mercurialia fixa &c. ſolent,) extenſam manum exigentes, talia parum reverentur. In Tertianis plerumque (poſt catharticum, præſertim Emeticum,) ſimpliciſſimus Concharum pulvis, (ſolitarius, aut cum nativa Cinnabari vel pulvere Anodyno,) item, (ceu quoque in Quotidianis) notoria illa Alcalia diaphoretica, ſimpliciter aut cum ſulphure parata, ſola (vel Salis Febrilis imitatione) tertia parte Nitri & tertia parte florum ſalis Antimoniaci (qui Alcali ſulphuratum commode ferunt,) ſociata, magis profecto ſatisfaciunt: Nec Arcani duplicati, Aluminis mitificati ſeu dulcificati, Olei caryophyllorum, atque aliorum ejus generis

neris Antifebrilium ulterius hic mentionem faciemus.

Diaphoretica Animalia.

POtius eo nunc deducti, ad *Animale Mineraleque regnum*, pariter in fœcunditate ſua hic nimiopere extenſum convertamur, & quæ ſelectui noſtro potiſſimum convenire videbuntur facta inter ſe collatione, (ubi tamen propter polychreſtorum affinitatem alterius quoque claſſis remediorum conſideratio coincidet,) è vaſtitate illa ſegregemus. Sit autem primus *Cervo*, tanquam Diaphoreticis (exotico pretioſiſſimoque quovis pollentioribus) exuperantiſſimo locus. Non quidem ut *ſanguinolentas illas Typhas* cupediis ſubtrahamus; *exiccandas forſan*, (at cruore orgasmi tempore ſiccato parum ſic validiores;) aut *vulgatiori more deſtillandas in Aquam*, (inter alia tamen præſentiora) languidiorem ſane, ſi ſimplex, vel acceſſoriis ſuis, potiorem effectus partem debentem, ſi *compoſita* fuerit. Nec porro ut *Immaturius ac mollicellum hinc decutiamus Cornu*, in vaporoſo Balneo (ſiquidem in perflatili quoque loco etiam detracta cute ſuſpenſum intus brevi fœtorem concipit,) exiccandum; cum *Pulvis inde* diffusa quidem mole admodum, efficacia vero cervina vulgatiora non ſuperet; ceu alias Cornu ipſum (immaturiorum fere lignorum more) remiſſiorem ſpiritum, parciusque dat oleum. Quinimo nec *Sanguinem inde vel Cor conquiremus*, ſive pro *Aqua Cordis Cervi*, ejusdem cum Aqua Typharum compoſita ſortis, & hinc nobis animi gratia *ex Hircino* olim eodem effectu deſtillata; ſive pro utriusque ſpiritu, (ſi maturi Cornu ſpiritu conferas,) ſimiliter dilutiori, & per

æquivalentem iſtum facile compenſando: ſive *de-nique* pro *oleo fœtido* è Sanguine eo, quōd è Cornu vel ipſa fuligine quaſi per accidens habetur, aut (ſiquidem *humana* merito forſan hic reveremur,) è vulgatioribus equinis oſſibus, Hircino ſanguine, &c. (ſi operæ pretium foret,) elici poteſt, & in *varios Liquores ac Mixturas Antipodagricas* nonnullis redigitur, nihilo ſpecialiori; ſeu poſt diverſas rectificationes cum ſpiritu vini alcaliſato in olidam *Eſſentiam*, ſeu ſuperaddito ſale proprio volatili in *Balſamum illud Antipodagricum* vertatur: oleoſis ejusmodi aliàs vix decimo Arthriticorum noſtrorum (utut fœtorem toleranter ferant,) quadrantibus; magisque tum proficuis Salis Armoniaci, Calcis vivæ & urinoſis ſpiritibus. Porro vero *nec Cerebrum* curioſitatibus hic vindicemus; quo *ſpiritus Cerebri humani analogum*, (empyreumaticum, nec tanti momenti) *Liquorem*, cum pauciſſimo Sale volatili oleoque ſimiliter in exigua quantitate ſimul prodeunte, (ut per expreſſionem Animalium Cerebella plus oleoſæ pinguedinis dent,) ſupervacue nanciſcamur. Sic nec *Os de Corde Cervi* (ob venatorias perſuaſiones,) aut *Sordes è Canthis* tædioſe corrademus: certe harum, (largiter etiam exhibitarum) vis non eſt, ut ſordidum & fere hircum olens remedii genus tot præſtantioribus parabilioribusque Alexipharmacis jure præponatur: ceu nec Cartilago iſta Cordialis Corallia, oculos Cancri vel Cornu Cervi præparatum ſuperat, in multis circumſtantiis ne quidem æquat. Selectui proinde noſtro ſufficiet Cornu, ſi haberi poteſt, *ſponte (quaſi complemento ſuo obtento,) deciduum*, in complures præparationes, (ob majorem ſoliditatem ſeu corpulentiam extimarum partium) convenientius; aut ſi defuerit, ſaltem ſatis maturum ſeu induratum, ſive de cætero paulo ante

vel

vel in orgaſmo, aut exigua forte differentia brevi poſt cæſum fuerit, etiam poſt complures annos nihilo deterius, & *Cervini quoque Cranii* (quod alii alios in uſus vel *Aqua Roſarum identidem mollificare, vel etiam philoſophice calcinare ſolent,*) vices revera ſatis complens, imo nec *Rhinocerotis* adeo commendato *Cornu* (ceu multoties & ampliſſima quoque doſi, tam *Crudum levigatum, quam excoctum, aut in ſpiritum deſtillatum varie* tentavimus ac Cervinis aliisque parabilioribus aut temperatioribus Alexipharmacis contulimus) in rei veritate poſterius; quod etiam in diverſis, ſelectioribus tamen, nec Eboris per Aquam fortem excavati aliterve ficti, vel conſimilium mangoniorum temere accuſandis *Unicornu* fruſtis plus vice ſimplici deprehendimus: ſeu Cetacea (uti videbantur,) fuerint, ſeu (uti offerentes adfirmare volebant,) è *Quadrupede*, adhucdum eruditis incerto, & ex Æthiopia ſecundum nupera promiſſa expectato. Ut proin miſſis his precioſioribus, nihilo tamen valencioribus, ſæpe ſuſpectis & confiſos in præcipitia ducentibus, (etiam inſuper *Rupicaprarum*, quæ tamen nondum hactenus repetito experti ſumus) cornibus, ſatis ſit, ſi è *Cervino*, (parabili & ſat in ſuo genere efficaci,) extet primo *Mollificatum illud, quod vulgo Philoſophice calcinatum* dicunt: non quidem operoſius in *peculiari veſica* vel ſimili apparatu, ſed *vulgari ſolum coctione* (ſeparata ſiquidem fluidis in morbis adeo forſitan placuerit, *& acidulis ſpiritibus condita*, non vero alutariorum more vix ſine glutinis fœtore *ſiccata Gelatina,*) paratum: ſimpliciter *Raſpato*, (ceu ni per complures *aquæ Divaporationes friabilius* adeoque huic conforme reddatur, ſegniori (præſentius) longe (uti ſupra

diximus,) minoris molis gratiorisque coloris præ molliculorum ſiccatorum pulvere : de cætero in debitis indicationibus, (tanquam temperatum, in exquiſite vero Malignis, non tam primæ debellationi, quam reliquiarum extinctioni potius cum ſui ſimilibus dicatum,) ſat efficax ; licet glutinoſior & ſanguinolentior ſubſtantia, cum aliquota (ipſi proportionaliter inhærentium) particularum ſalinarum, ac præcipue ſulphurearum parte ſic ſubtrahatur. Nam in compluribus hujus generis ſubjectis, quibus illæ aliquantum aut quoque penitus demptæ ſunt, nihilominus adhuc datur & obſervatur actio, ad Diaphoreſin, Diureſin &c. ſat evidens, quæ tamen è Principiis illis, aut eorum abſentia vel diminutione, (alia Ignis, alia Stomachi reſolutione, vel remediorum inibi adaptatione,) ſimpliciter æſtimari nequit. Atque hinc *Uſtum quoque, vulgare illud*, ſimiliter revera & in ſe, (non ob vehicula tantum, ſtrangula, aut creditum quoddam *Sal fixum*,) diaphoreticum nemini non hodieque obſervatur, æque ac Conchæ (ipſiſſima ſane complurium locorum Calx,) aliaque calcinata, & adhuc fixiora officium ſuum nihilominus faciunt. Nec tamen ea proin huc trahemus ; *Cornu Cervi uſtum* in ſpecie (ſi referret,) facile è deſtillati ſpiritus reſiduo, leviter denuo calcinato, citra ſupervacuas omnes cum *Aquis deſtillatis levigationes aut muliercularum Reſt'nctiones* habituri. Potius itaque nobis ſit modo dictus *ſpiritus*, (uti ſal fluidum vocatur) ſuper Alcali, aut ſaltem ſuper cineres cum affuſa præterpropter quarta ſpiritus Vini parte rectificatus : penetrantiſſimum (iis, qui reſidem graveolentiam, vehiculis tamen ex parte palliandam, neceſſitatis tempore ſpeciali energia præ aliis compenſari ſciunt,) in pleriſque malignis

Ale-

Alexipharmacum, & (in Vertiginoſis ac Soporoſis affectibus,) *Cephalicum*, extus quoque; in reſolubilitate ſua ſalina caput pro multis minus, quam odorifera illa ſulphurea replens; *Sicco*, (at nihilominus grave quiddam ſpirante) *Sale, ſeu ſimplici & ſolitario*, [ſed vix coercibili,] ſeu per acidos ſpiritus [at in Armoniacale quidpiam] *fixato*, cum nihilominus in vehiculis denuo ſolvi debent, diſpenſatu commodius. His ſi omnino quidpiam, [*dum Oleum* fœtentiſſimum, cum *Eſſentia* hinc nonnullis per affuſum ſpiritus Vini rectificatiſſimi ſextuplum præterpropter parata, internis uſibus haut neceſſarium ut,] ſuperaddendum videretur, adjiceremus forte & ſaltem propter refractarios nonnunquam infantes, (Præparata, tanquam inter degluтiendum ſenſibiliora, æque ac Mixturas ſeu gravius ſeu ſuavius olentes, nullatenus interdum admittentes,) *Magiſterium, non tam vulgare, per Alcali aliquod*, aut (carius tantum) *per ſpiritum Salis Ammoniaci* præcipitatum; quam *Abſtractitium, per ſpiritum Nitri*, denuo eum poſt ſolutionem, (at caute, nec ad perfectam ſiccitatem,) abſtrahendo paratum, & poſtmodum copioſa Aqua ſimplici, (ubi quod adhuc ſolvitur, ſeorſim diverſimode pro more, vel complacentia præcipitari poteſt,) edulcatum; priori valentius, at mole quidem in adultorum doſes majus, adeoque ſiccis præſertim formulis ineptius, verum fallendis pueris commodum, in potu eorum pene inſenſibiliter diffluens: de cætero ad Diaphoreſin præſentius eo, quod eleganter quidem è *Cornu Cervi Phil. calcinato (per ſpiritus Vitrioli quadruplum præterpropter diſſoluto,) poſt mediocrem hujus abſtractionem* copioſa Aqua ſ. præcipitando conficitur, ad alterandum, & in fluidis affectibus ad ſubadſtringendum, quam ad evi-

dentiores ſudores directe ciendos aptius; licet hoc ipſo plures in uſus convenientius exiſtat *communi Cornu Cervi Vitriolato*, id eſt, Uſto, ana ſpiritus Vitrioli (ſed per retortam probe rectificati alias ponticus potius quam jucunde acidus ſapor orietur,) imbibito & ſponte ſiccato.

Atque Cervina hæc, ſolitaria vel foſſilibus nonnullis (ſupradicto ſimilive modo) ſociata, aut Antimonialibus, Jovialibus &c. fortificata decenter adhibens, amplius nec (famoſiſſimo quidem, at merito nunc paulo circumſpectioribus non una de cauſa ſuſpecto atque neglecto) *Lapide Bezoar* ullatenus indigebit; ſive *Orientalis*, etiam genuini, (certius nunc in vetuſtioribus Magnatum arculis quærendi) deprædicationes cum effectu precioque contulerit: ſive *Occidentalis* (proculdubio non ex una animantis ſpecie) originem atque neglectum. Utriusque ſane (licet vel è Panacis & Ambroſiæ Tartaro coagulati fuerint,) vires, ſiquidem alia præſentiora deforent, nobis ſaltem (ut aliorum experientias non adducamus,) *Cervinus*, *humanum Dulech*, *Aprugnus è Veſica*, & (Orientali ut ovum ovo, colore lamellisque ſimilis) *Equinus è Ventriculo*, ſufficienter æquarunt: ceu *Rupicaprarum quoque glomi* (parili concremento haut raro in *Vaccis Capriſque* repertibili) iſtis ſimile quidpiam movent: æque ac ſolo Bezoartici Pulveris vel Tincturæ nomine, creduli majusque quidpiam inde ſibi polliciti, paſſim nunc ſaturantur. Ut proinde lapillis illis in exquiſite malignis, etiam ſub larga Doſi, (ni in tenerrimis criticus quaſi naturæ motus coincidat,) revera claudicantibus, vitam atque ſumptus fruſtra temereque exponi, magisque adhuc ſupervacue (ea eorum teneritudine) *Magiſterii Tincturæque* conſiſtentiam affricari,

vel

vel (dum quovis vehiculo facile ſumuntur aut ſubiguntur, ſingularia hinc *Electuaria Bezoardica precioſa* proponi, nemo non videat. *Viperas noſtrates & Colubros utriusque ſexus* jam olim Eſſentiis Electuariisque noſtris Theriacalibus, loco exoticorum Trochiſcorum, (precium tunc potius, quam alias recentioribus nunc notatas malitias veriti) addidimus. Et ſane *Bezoarticum illud animale ſimplex*, ſeu Pulvis è Carne, Corde, Epate ſpiniſque (citra caudæ mutilationem) paratus, uti contra ſui generis Venenum præſervatorie, (noſtra quidem, nec una tamen obſervatione,) plerumque parum nec adeo fidum, (contra Natricum morſus nil;) ita curatorie illic multum, nec minus in Venenis aliis quibusdam poteſt. Quid in Peſte queat, Divina Clementia non ſumus experti. Sed ut ſufficientem tum in tot clinicorum millia copiam taceamus, jam pridem æque exercitatis in dubium vocatus eſt, qui hodie nonnullis de novo commendatur. In extreme Malignis, & quaſi peſtilentialibus, (cum Vibicibus &c.) nos (ad præſentiora fugere coactos) haut ſemel deſtituit: ſic quoque in Intermittentibus, licet Antifebrilis nonnullis ſecreto habeatur. In inveterata Pſora & Leproſis diſpoſitionibus parum hucusque juvit; ſæpe cutaneos ardores potius intendiſſe viſus, & certe ſelectiore Antimonii Coralliorumque Tinctura, Præcipitantium inſipidorum Pulvere, Nitro &c. longe fuit poſterior. Ne tamen penitus tantarum traditionum aut perſuaſionum Inſecto, (quaſi nec Cancer nec viliores Vermes exuvias deponerent,) apparatus noſter deſtituatur, per nos in feliciorum forſan hic uſus, in majorum Compoſitionum complementum, fortuitove demorſorum levamen ſit, ſufficietque *Pulvis ille ſimplex*, aut ad corruptionem

pediendam *Floribus Salis Armoniaci*, vel (ſi alios in fines placeat,) *Oleo quodam* Deſtillato potius, quam *ſuffumigiis aut Nitro fixo*, (vix cum eo ſiccatas, ægre ſane hinc pulverabiles conſervante,) conditus. Curioſiores Liquidum hinc quidpiam inſuper expetunt: & ſane Eſſentia inde ad recentiores ductus, brevi nulloque negotio extrahitur quidem, ſed pariter in quamplurimis requiſitis debilior, ni per acceſſoria, aut (non ſine gratiæ immutatione,) per *Sal volatile*, non tam (in ea hic locorum raritate) *proprium*, quam analogum ſufficienter condiatur; ut merito tantiſper hic tranſeat: ceu quoque *Reliqua* potius Exteris in cupedias ſuas, (at, uti toties poſt fruſtraneam Pulveris & Eſſentiarum exhibitionem vidimus, Pullis & Juribus plusquam Sybaraticis cæterisque Acceſſoriis magis, quam Viperinæ communicationi effectum debentes,) negotioſiorumque præterea furnullis ſecure relinquimus: ſiquidem quæſitæ peregrinitatis plusculum plerisque ſubeſt: atque ut *Salia Theriacalia* (*quanta vel qualia* tandem hinc ſint,) nunc exoleta videntur; Salinæ vero Sulphureæque particulæ, quæ ignis interventu è Viperis proveniunt, admodum à ſimplicis Pulveris temperie proprietatibusque permultis abeunt; ita poſteriora quidem Cervinis nihilo valentius, ſaltem operoſius parciusque Alexipharmacum præſtant, ſive *Sal volatile per ſe*, ſpiritus forma detur, ſive prius in Armoniacum quidpiam per *ſpiritus acidos figatur*, aut adhuc operoſius cum adjecto Sale Tartari *ſublimando, in priſtina formæ repetatur*, vel denique *Acetoſis* (*in Eſſentiali Sale Tartari hærentibus*) *particulis*, recentiori invento combinetur, atque ſic remedium iſtud hypochondriacis noſtris alias polychreſtum, amplius tantum extimulet. Qui Viperarum (quarum equidem di-

mi-

midiam, & ultra, pro completa doſi vorare, ſi libet, cogimur,) mactatione delectatur, potius *Pinguedinem* ſine adulteratione quovis modo colligat, & moderate ſuper ignem frigendo à craſſamentis, durabiliorem ſic ſeparet: remedium (ut Nervoſarum partium puncturas atque ſynovias, Auditus difficultatem &c. taceamus,) ſaltem in Oculorum (etiam rubentium) Puſtulis profundisque Vulneribus, (ſi bis vel ter guttula in die inſtilletur,) habebit revera ſingulare, & omnibus *Collyriis ac Sief de Plumbo*, *de Roſis*, *de Thure*, *Mixturis ex Antimonio crudo ejusve Croco*, *Infuſis Veneris in Malvatico*, &c. ſuperius; etiam citra alia quorundam olim (ut *Linimentum* exiret,) acceſſoria. Nec hujus tamen (diverſimode oborienti) defectui ſuccedanea balſamica deſunt: ſiquidem inter alia etiam Hepatis Muſtelæ piſcis Liquor, non tam tædioſe in vitro ſuſpendendo, quam ſimpliciter ſuper lentum ignem in ſemetipſo liquando proveniens, idem largiter præſtat: ceu ex adverſo, quæ de illinenda parturientium umbilico *Pinguedine*, *de Lingua vivis evulſa*, *aut Exuviis coctis* eidem imponendis, (& per acceſſorium forte calorem, vel imaginationis æque ac *in humani Corii Cingulo* concurſum, interdum quidpiam per accidens quaſi conferentibus,) paſſive creduntur, nobis quidem raro, etiam fœtu bene ſituato, promiſſis ſteterunt. *Oleum viperinum ſimplex aut compoſitum* morſicationum cauſa regiones hæ noſtræ haut adeo requirunt; uti nec propter neglectiores *Aranearum* ictus aut *Bufonum* conſpurcationes *horum ſeorſim Olea*. Neglecta conſimilium venenatorum in vita antipathia, infudimus olim conjunctim at ſucceſſive quædam: præſtitit aliquid, at vix amplius quidpiam, quod non præſtaret triviale illud *Scorpionum* (vili paſſim venalium)

Oleum

Oleum, ſaltem Simplex, (utpote *vulgari off. compoſito* nihilo remiſſius,) tantum *cum Olivo citra Amygdalini diſperditionem* confectum : ut longe commodiora extrahentia, abſtergentia, alexipharmaca non-pinguia, præter chirurgica, taceamus. Quod autem amplius *Aranearum Oleum* concernit, tota die Febres, citra ejuſcemodi Topicorum (magnam partem per accidens ſolum aut abſoluta demum periodo juvantium,) applicationem à paulo verſatioribus feliciſſime curantur : aut ſi quis omnino in diuturnioribus eo deturbetur, litus aut cataplaſmata è vulgatiſſimis (ad reſidui miaſmatis elicium communiter deſtinatis,) nunquam non habebit, citra ullam *Oleorum vel Emplaſtrorum antifebrilium* aſſervationem actualem. Quoad *Bufoninum*, Therſites fuerit aut profundus amator, qui nonnullorum commendatione Coſmeticum ſibi hinc aut è ſimilibus ſordidis quæſiverit. (De *Zenexto è Rubeta*, adeo hodie, plerunque tamen per traditiones tantum commendato, nil habemus; & avertat amplius à nobis Deus iſtius experientiam. In extreme malignis ac peſtilentialibus febribus, &c. Deo vocationique noſtræ confiſi, citra ejuſcemodi periaperta æque ſecuri fuimus.) Nec demum quod *Viperinum oleum* ſeorſim attinet, ei quamvis alicubi admodum commendato, nimium in reliquis venenis venenatisque morbis confidat quiſpiam : uti nec *Caravitino*, *Scorpionum Magno* (incondito,) aliisve etiam Hyperico Terebinthinaque (inconſideratius) inviſcatis, *aut nuper* (accuratiore quidem compoſitione) diverſimode eum in finem *ſubſtitutis*. Præcordiorum hic inunctiones ſupervacuæ, ſæpe noxiæ, dorſi per ſpinam confrictiones noſtratibus inuſitatiores ſunt; & ſi quis balneatium hoc remedium ad reſolutiones

nes vel expulſiones expeteret, cum & ſine Nitro oleove rutaceo, per ſimpliciſſimum Scorpionum, quandocunque lubet, habetur. *Coronam viperinam*, famoſiſſimam illam cranii excreſcentiam, (extus monticulis, intus venarum ſubjacentium cavernoſis veſtigiis, æque ac Bufonius verus, conſpicuam) plus una vice vidimus, credebantque poſſeſſores, uti Unicornu animalis apice Aquæ alicubi immerſa, ita quoque injecto hoc extuberante Cranio (bullas tum ob exiccationem præviam aërem que intromiſſum emittente,) Poculi hauſtum reddi Alexipharmacum. In Diariis, Eryſipelate, &c. ſponte ſubſequebatur ſudor; alias ſe eo componentibus non item: ceu utrumque quoque è *Bufonii* tum immerſione tum raſuræ tantillo accidit: & vel ipſa raritas talia ab ulteriori experimento inter manifeſtam hyperbolen, excludit; uti nauſeabunda & acceſſoriis (potius, quam Sanguini vel ſtomachali Sali) effectum qualemcunque debens compoſitio, *Alexipharmacum de Ciconia*: pariter huc non pertinet, quaſi pinguia prius ſeorſim, aut præſentiora vomitoria, & hinc Antidotalia dari nequeant; aut Ciconiæ caro, ſanguis & ventriculus ſiccatus, ob eſcam accidentariam, majori jure huc trahi mereatur, quam alii ſerpentum hoſtes & manducones: inter quos & cochleas (delicias illas) ex interfectis commeſſantes plus vice ſimplici vidimus: de Cervis autem adhuc dum dubitamus; noviſſimo forte Lapide, (anguem deglutitum referente,) parili naturæ luſu in ventriculo concreto, quo non ſolum diverſis in regionibus inter margas &c. ſed in nobis quoque hujusmodi concrementorum accidentariæ configurationes inveniuntur, *Ciconiæ ſenioris deplumatæ ſpiritus etiam rectificatus*, *ſiccatusque cruor*, cer-

cervina nobis hactenus profecto non æquavit.

Ex homine, ne Cannibales ullibi deſint, multa ſimiliter huc tracta ſunt: aſſeverare tamen denuo poſſumus, quod poſt varia tædioſe in *Sanguine recenti & ſiccato, in Oſſibus*, (ficta tantum appropriatione Arthriticorum purgantibus adjectis,) imo *in ſordidioribus quoque* tentata, fabricata quinetiam *Mumia tum vulgatiori, tum ſpecialiori illa* (per macerationem in Salis ſpiritu ac fruſtulorum conſperſionem cum Aloë, Myrrha, &c.) nihilo ſingularius aut præſentius inde habuerimus, quod ſimiliter vel Cervina Hircinaque non ſuppeditent; ſive *Aquæ ſimplicis è Cruore* abſtractæ (debiliorisque,) ſive *ſpiritus*, *Salis volatilis*, *olei*, *Balſamive* nomine veniant. *Mumiam exoticam* (teneriores revera offendentem,) alii jampridem exeſſe juſſerunt: & tot habemus balſamica vulneraria, tot Eſſentias reſolventes, præſervantes, &c. ut *Tinctura iſtius*, (ſane ni Alcali ſub ſextuplum præterpropter inter extrahendum adjiciatur, ſat parca, nec ſimplices Myrrhæ Aloësque Eſſentias admodum excedente,) uti quoque *Oleo quorundam cocto externo*, quamvis in ſe haud inefficaci, commode carere poſſimus, æque ac *Pulvere vulgari contra caſum ac ſpeciebus Diamumiæ*, dum vel ſoli cancrorum oculi cum & ſine Antimoniatis, ſanguis hirci aliaque domeſtica, vel ex tempore (citra actualem *etiam recentiorum formularum contra caſum* aſſervationem,) commiſcibilia abunde ſatisfaciunt. Solus *urinæ ſpiritus* ſive ſalis volatilis liquor, ut aſſervetur hic, præ aliis meretur: neque hunc tamen per *olidas fermentationes*, *tædioſas & protractiſſimas*, (donec magmatis copiam nanciſcaris,) *exhalationes* aliasve ambages conquiremus, cum longe compendioſius in medicos uſus (etſi Fuligineum quid acedat,) æquivalens & ſuffi-

cien-

cientiſſimus habeatur ſaltem è *Sale Armoniaco*; *ſive cum Sale Tartari* (extemporaneo ſcil. nitroſoque) aqua ſimplici vel ſpiritu Vini diluto inſtituatur deſtillatio, ſive cum *Calce viva* ſolutione Ammoniaci decenter humectata, fortaſſis pariter volatilitatis ſuæ partem ſuperaddente. Interea nihilominus ſic longe ſaturatior præſentiorque liquor proveniet, quam ſimplicis *ſpir. vini à Sale Armoniaco abſtractione*, nonnullis commendata; oppidoque erit purior præ vulgatioribus libellorum modis, acidas Armoniaci particulas ſimul ex parte propellentibus, aut (minuta ipſius ſpiritus copia,) Florum potius haut parum ſuppeditantibus: quo *Zinckum quoque & Calaminaris lapis* pertinet. Nec ejusmodi *Deſtillationis reſiduum* plane rejiculum eſt: ſiquidem *cum calce viva* inſtituta, in capite mortuo relinquit *Fixatum illud operoſeque quæſitum ſal Ammoniacum*, etiam ad internos uſus hinc elutriandum, ſeu *in Liquorem quorundam Nephriticum*, (qui tamen in effectu ſaltem mediocris deprehenditur, de cætero vero nil eſt aliud, quam calcis in ſpiritu Salis ſolutio,) redigendum. Sin autem deſtillationi *Sal Tartari* fuerit adhibitum, caput mortuum (ſalſiſſimum,) per ſe quidem, (ceu alibi quoque breviter notavimus,) elutriando & coagulando *ſal dat quaſi culinarium, ſed acerrimum*; & hoc retortæ inditum, non ſpiritum acidum, (uti expectabamus,) ſed poſt *Urinoſi* (inibi occultati,) *pauxillum*, *acidum* (at in uſus ſuos haut inutile) *ſublimatum*: & ſi denuo hic reſtitans caput mortuum (ſaporis non alcalini, verum ſimiliter acidi, quaſi Nitroſi,) ſpiritu Vini rectificato extrahatur, & liquori huic ſalſiſſimo inſtilletur ſpiritus Vitrioli, præcipitatur *Coagulum acidulum*, gratum & inſtar Magiſterii cujusdam plumoſi ſplendens; bonum aperiens, *& Sale nonnullorum Hypochondriaco*,

eo, (è florum Salis Armoniaci, cum Sale Tartari ſublimatorum capite mortuo extracto,)neutiquam inferius. Sin demum ſupradictum ſpiritus Armoniaci (cum Sale Tartari parati) reſiduum ſpiritu Vitrioli perfundatur, & totum per retortam deſtilletur in arena, *ſpiritus cuivis Armoniacali Acido* compar nec inelegans exit: quæ non quidem ad ſelectum noſtrum, ſed tantum parergως, tanquam unius laboris ſuperpondia, & ſaporis toties in eodem ſubjecto mutati documenta, adduximus. Nec ſimiliter præterire hic poſſumus, quod hodieque à compluribus ſubtiliſſimus ille, (& merito proin Armoniaci Urinoſo adjiciendus)ſpiritus, qui in quorumlibet Florum Armoniacalium urinoſorum ſublimatione primo prodit, inconſiderate profecto (impacto a libellis *Phlegmatis fœtidi* nomine,) abjiciatur. Qui hunc *Urinæ vel ſalis Armoniaci ſpiritum Cervino è cornu vel corde parato*, per repetitam abſtractionem ſociare, & pro *ſecretiori Salis ſpiritu volatili* habere voluerit, eandem (graveolentiorem hinc) Mixturam etiam extemporanea confuſione nanciſcetur. Qui vero ob ſalis Tartari acceſſum, pro *Tartareo* æſtimat, tantillum quod hinc forſitan levari poterit, nimium extendere videtur. Qui denique Salis ſpiritu de novo figit, *ſubtilius tantum* nec proin inefficax, intentioni tamen noſtræ nunc haud adeo neceſſarium *Armoniacum reproducit*: ceu pariter è debita ſpiritus illius urinoſi & Vitrioli acidi mixtura, (ſæpe in præcipitationibus nonnullis accidentaria,) poſt deſtillationem provenit *ſpiritus, decantatiſſimo illo Antepileptico è Vitriolo & urina prolecto, nec* (*dum recentior fuerit*) in certis circumſtantiis contemnendo, quoad qualitates & effectum par; neuter tamen adhuc dum abſolutus mali iſtius domitor deprehenſus eſt.

eſt. Quæ tantum obiter hic attingimus : ut & quod *Tubuli illi uterini* (per ſpiritus Armoniaci ſimplicis evaporationes &c.) revera bene faciant; ſed hucusque vix tres invenimus, quæ ad ejuſcemodi Naſcalia rite depuduerint : quod porro in Aurium affectibus loco inſtillationis (nonnullis conſuetæ,) longe præſentior commodiorque nobis ſe ſtiterit *Vapor, qui ſpiritu iſto & oleo Tartari*,(præſertim cum Aqua quadam cephalica odorifera parato,) ſubito per guttas aliquot confuſis, in exiguo anguſti colli vitro exurgit, & meatu auditorio excipitur: quod denique Hypochondriacis præſertim plethoricis, præſuppoſito Acido præternaturali oppoſitus, raro expectationem ſaturet.

Ebur quamvis huc communiter referatur, parvi tamen hic momenti vel effectus eſt: ceu quoque *Magiſterium quodvis, etiam abſtractitium, aut cum Vitrioli ſpiritu è ſpiritu Nitri præcipitatum* : Nec ſingulare quid *Philoſophice quoque nuper nonnullibi calcinari cæptum*, in Hepaticis uterinisque præſtat, quod Corallinis, Martialibus &c. non tranſigatur. Sic ſi Gelatinis inteſtina inviſcare referret, *Eboracea* (dum dens philoſophice calcinatur accidentaria,) profecto præſentiorem haberemus Cervinam: *Uſtum* alia oſſa teſtæque non ſolum æquant, ſed magis ſuperant: ut totum proinde,cum *Teſtudinis cujuslibet Scuto, ac Hircino* in ſuffumigiis ſane Cervinis præſentioribus,) *Bovinoque* (donec ejus in Goa ſc. germinantis radiculæ afferantur,) *cornu* Tornatorum manufacturis relinquamus.

Hic vero potius inſeremus *Concharum oblongarum* [*parvarum majorumve,*] *ſaltem Aqua ſimplici* (*citra Acetum acceſſum, aut nigredinis raſuram*) *elotarum Pulverem*; *Calcinatis* olim (nec tamen penitus hinc invalidis,) præſentiorem, in Febribus

bus præſertim Tertianis, in ebullitionibus ac præfocatiobus præcordialibus, in morbis fluidis aliisque ſtomachi inteſtinorumque exotericis acoribus &c. (ſolitarie, vel inter Corallinorum, Cancrinorum, Martis aut Cinnabaris nat. acceſſum,) plus nobis tota die præſtantem, quam alibi precioſiſſima quævis. *Cuilibet Matri perlarum aut Oſtrearum* (*tædioſe quoque nonnullis loco Magiſterii ſubtiliter eraſarum*) *teſtis*, alias par eſt: & *Blattæ Biſantinæ*, *Entali*, *Dentali*, *Favaginis*, *ipſius quoque Umbilici marini* (cui aliquando *cochlearum noſtrarum*, in prædictos uſus ſat validarum Domunculas per ſignaturam æque feliciter ſubſtituimus) vices ſufficienter ſupplet. *Magiſterium autem ſeu vulgare ſeu plumoſum*, (è conchis cochlearumque teſtis æque ac è Matre perlarum ſplendidiſſimum, & cuivis Perlato ſimile,) ſupra relatum effectum, ne quidem attingit, nec in aliis deſtinationibus ſingulare quid præſtat.

Ponamus proin amplius *Lucii* [*recentis*] *non quidem ſolas cum oſſe cruciformi Mandibulas*, *ſed reliqua quoque capitis omnia, non cartilaginea oſſa*, intermixtis (ubi dantur *Truttarum (vulgo dictis) Linguis*, *aliisque congenerum prædatorum dentatis oſſiculis*, pro ſimplici ſaltem *Pulvere*; cujus vis ad materiæ acidæ vel acris in primis viis, circa ipſam pleuram &c. præſuppoſitæ inverſionem, notoria, *Magiſterio proprio ſive præcipitato ſive* (elegantiori Diaphoreticoque) *abſtractitio nitroſo* longe hunc in finem præſentior eſt; & magis adhuc *Suis Leporisque Talis*. *Cervi Bovisque* (ad venerea quoque, ſed utplurimum minori ſucceſſu tractis) *Priapis* commodior; *Pene quod ipſe Leviathan nuper* (per nonnullorum curioſitatem) *cum ſartoria mucilaginoſiſſimaque coſta huc* cum qualicunque effectu contribuit, reſpective parabilior: ceu eadem de cauſa æger-

gerrime (*ni fruſtra uſtulentur,*) pulverabilibus *Veris aut Apri*, item puſionum *Lupinis rarioribusque Caſtoris dentibus* (quibusdam pariter in *Magiſterium redactis,*) merito præfertur: ſive per ſe (ſecundum ſupradictas in Pleuritide cautiones,) ſive potius congeneribus nonnullis, etiam opiatis ſociatus detur. *Pavonum ſpecula & calamorum ſcriptoriorum interiora* (Animæ nomine vulgo venientia) mulierculis hic relinquamus.

Accedat potius (ne plane incruentus ſit noſter delectus) *Hircinus ſanguis*: non quidem *Lanionum ille*, defuſa (pro more) ſeroſitate oppido debilior ac friabilis, nec famoſus ſaltem pauloque olentior, ſed parcior, *è præciſo miſeri patrimonio ſtillans*, ſed è collo tantum quidem inter jugulandum collectus, at *cum ſalſo viſcidoque illo ſero, debite citra combuſtionem in Balneo vaporoſo ſiccatus*; æque ſic efficax, ſplendens renitensque, ac ſi Teſticularis fuerit: ſufficietque ſimiliter noſtros in uſus ſimpliciter ſolum (dum *de Deſtillatis* ſupra diximus,) *Pulveriſatus*. Qui ex *Anate*, *Anſere*, *&c.* quibusdam, (olim etiam in Antidotos) proponitur, tanquam infidus Culinis, *Ciconiæ* credulis curioſisve cedat. *Columbinus* (ut cruores reliquos hic appendamus,) profecto ſugillatos oculos alias nil aut perparum juvat; *Aſininus non è laciniis tantum*, ſed ad drachmam quoque datus, vix unum alterumve per Philtra forte dementatum levaſſe viſus eſt, alios vix notabiliter. *Suillus*, *Agninus*, *Bovinus*, *&c.* inter tot ſtiptica, Hyſterica & (in aquis deſtillatis) refectiva, Lanionibus relinquatur: *ipſe Leporinus* (cum infantili ſuo *cerebro* febrientique *corde*,) extus in eryſipelate Hircino, Cervino, &c. nihilo eſt ſuperior, & ejusmodi linteamina menſtruata alias nauſeabunda ſunt, inter tot paſſim commodiora euporiſta: intus vero

in

in Dyſenteria nuper noſtra nil ſolide contulit, multumque fuit, ſi in uno alterove per horas aliquot (non ſine ſubſequis anguſtiis) ſeceſſus interdum ſuſpenderet: Imaginem impreſſi timoris ipſe, (qui in Taurino iracundiæ ſigillum attulit,) alibi ſalſe riſit.

Diaphoretica & Alexipharmaca Mineralia.

CОnvertamur proinde ad *Mineralium claſſem*, præ reliquis hic pariter exuberatiſſimam, ſive *Simplicia*, ſive *Compoſita* (*antiquiora aut recentiora*,) diverſaſque horum omnium Variationes, (utplurimum eodem recidentes, aut ſupervacui ſaltem aliquid proceſſui appendentes, vel tacite è vetuſtiſſimorum libellorum orco reproductas,) intuemur. At qui compendiariæ Praxi nobiscum adſuevit, miſſis hujus generis coincidentibus, aut præter rem carioribus, tædioſioribus &c. haut difficulter paucis aliquot ſequentibus, aut (in libero convenientiorum ſelectu,) conſimilibus acquieſcet.

Si enim primo quispiam è *Terrarum, Margarum confiniumque*, (huc usque dum tractorum) generibus, unicam ſaltem, non quidem præciſe tantum *Sileſiacam Strigonienſem*, (quamvis præ reliquis hactenus merito uſitatiorem,) ſed & aliam quandam, (ceu variæ nunc in Germania obſervatæ ſunt,) ſelectiorem, pinguem, imprimis *Rubram*, & non tam annulo quam continuata experientia ſufficienter ſignatam, nec deprædatoria *lotione* exhauſtam habuerit; cauſam non videmus, cur alias inſuper *è Turcia vel* (ſi credimus) *è Lemno placentulas*, (ſæpe ſuſpectas,) aut Bolum vel è media nonnun-

nunquam Germania Armenum, (dum alias tot epiceraſtica atque ſiſtentia Gummea, Opiata, Martialia, Corallina, &c. præ manibus ſunt,) vel denique è *Maltha minores* (cum S. Pauli,) *aut majores* (cum Eremitæ ſigno) *paſtillos S. Pauli Baculos, & Viperæ vel vermiformes Maſſas* (raritatibus aptiores,) *Samiam ac reliquas Terrarum cinereo albo, flaventeve colore variantium exoticas ſpecies* exigere neceſſum habeat: aut cur noſtrates quoque reſiduæ ex ordine *Margæ,* ſæpe nimium quantum limoſæ, & (quod nec in Terra ſigillata nunc infrequens,) impuriores, vel nedum ſatis comprobatæ ſeorſim exiſtere debeant. *Galactites & Lac Lunæ* potius curioſiorum hic muſeis quadrant; quodque alibi pro nominis ratione præſtant, in Cryſtallo ſimilibusque pariter invenitur. Sic eſt quidem aliquid *Terra Catechu*; *nec eſſentia ejus* (cum ardenti acidulove Menſtruo extracta,) inter ſiſtentia rejicula eſt: cum tamen hactenus tot ei fere conformibus Martialibus vitriolaceisque, tot Corallinis, Succineis, Opiatis, &c. idem æque feliciter aut certius obtinuerimus, inter Alexipharmaca vero nil queat, eccur eo precio maſſam Metallici germinis vel atramentoſæ analogiæ, Regionis naturam æſtimantibus, procul dubio haut adeo expertem è Japonia usque redimamus? *Magiſterium Terræ ſigillatæ* (per præcipitationem,) manifeſte deſes eſt; quemadmodum & famoſus *ille ſpiritus,* aliarum argillacearum vel bolarium terrarum extorto Liquore vix notabiliter præſtantior; ſane non is, cui ſoli in vere malignis, etiam ſub larga, (quam exigit) doſi temere confidas. Ita *Tinctura Terræ ſigillatæ* (cum Salis ſpiritu ſolutæ, & poſt hujus evaporationem vel abſtractionem, ſpiritu Vini extracta,) tum originis tum coloris cauſa ſpecioſa quidem, aut pro

ſimplici adſtrictorio Martialibus, æque ac ingratus *iſtius Liquor*, (cum Terra aliquoties ſpiritu Vitrioli imbibitur, & hinc denuo quaſi deliquando ſolvitur,) revera poſterior, in Malignis autem alias (cum ſui ſimilibus ſtringentibus acidis) inconvenientior eſt; ac longe tunc ſecurius res Alexipharmacis Opiato ſociatis, ac Præparatis Præcipitantibus tranſigitur. Si quid hic ſuperaddendum, potius (vulgare nunc paſſim) *Unicornu foſſile* videretur: non quidem quoad maſſam illam ſolummodo, quæ *Cornu* refert, ſed etiam quoad reſiduas partes, *dentes ſcilicet* per quam elegantes, *Mandibulas, Tibias &c.* experientia nobis æque, (ſi compacta nec per ſubterraneorum alienorum acceſſum eroſa vel corrupta fuerint,) efficacia. Paratum hinc *Pulverem Polychreſtum* ſuprapoſuimus, cum diverſorum additamentorum variatione; inter quæcum vegetabilia ſolidiora & vegetiora (ſi quidem omnino pro gregariis placeat,) per extemporaneam mixturam haut difficulter eſſe queant, non videmus, cur tum ſuperius relatos *Pulveres ac Species*, tum *Terram ſigillatam, Bolum Armenum aut Cornu Cervi, ſcorſim per infuſa vel decocta alexipharmaca inſuccata*, ſyllogi huic aſſociare debeamus: ceu quoad reſidua, *Ockra* Alutariis, *Creta* inter tot præcipitantia ſtomachica, domeſticis uſibus, *Smectis* in ſpecie Fullonibus *Tripolitana* politoribus aptior eſt; noſtrati forte *Bolo*, ceu alii *Rubricam* volunt, ob Martiale conſortium tonſorum cataplaſmatibus relicta.

E Talco rubro extrahitur quidem per Aquam regiam pulvis mediocriter Diaphoreticus; ſed iſtum inter tot æquivalentia, (etſi vel naturæ Solaris fuerit,) curioſioribus merito relinquimus. Uti colicorum aqualiculis *Ophiten* ſuum imbricatum; intus à nobis, cum vix ultra ſui generis abſorbentia quid

poſſe

poſſe videatur, nondum ſatis tentatum, utut extus à circumforaneis ad mendacium usque deprædicetur. Ipſæ *Gemmæ Orientales*, & (neſcio cur adeo neglectim habitæ) *Occidentales* huc vel alios in uſus tractæ, (ut conjunctim omnes expediamus,) profecto aurifabrorum officinis aptiores exiſtunt: non quod *levigatis ſive præparatis*, in ſufficiente quantitate datis vires aliquas, (etſi ſtomacho perinde ac Porphyrio reniterentur,) præter rem denegemus; ſed (uti quoque in generalibus monuimus,) quia parilis inverſio, præcipitatio, reſolutio, adſtrictio, & ſi quis inſuper alius eſt earum operandi modus, è longe parabilioribus Præparatis, aut ſiquidem illarum tincturæ ſeu colorationes (Mechanicæ fere teſtimonio) ſunt quaſi metallicæ è ſymbolizantibus Mineralibus abundantius, minores inter expenſas habetur. Quod autem fere granulari tantum pondere in complurium doſes aſſumantur, & utplurimum minus durabilibus longeque ſolubilioribus, (adeoque earum particulas intus quaſi inviſcantibus) Vegetabilibus obruantur, in Alexipharmacis ac Cordialibus illis *ſpeciebus de Gemmis calidis ac frigidis, Electuarii contra peſtem Liberantis, Confectionis cordialis, de Hyacintho famoſioribus Cordialibus, temperatis &c. officinalibus, ut & in Pulveribus Pannonicis ac conſimilibus variationibus* nemo non videt; & proin effectum maximam partem aliis potius ingredientibus adſcribere poſſet. *Calcinationes cum Sulphure vel Nitro, Solutiones* jam ſaturatas vel inverſas) & *Magiſteria vulgaria* alii jampridem elevarunt; nec in *ſecretioribus* efficaciam curioſitate majorem hactenus invenimus. In ſpecie *ſint Hyacinthus & Sapphirus* peſtiferorum tumorum ſalutares interdum (dum Succinum alibi æquipollet,) circelli intus tamen *tum per ſe, tum in Solutionibus*

deliquatis aut Eſſentiæ formibus liquoribus, longe parabiliora certioraque Animalia vel foſſilia Diaphoretica temperata non ſuperant. *Topazius, Amethyſtus &* (omnium fere centrum) *Rubinus*, alias per ſe hodie inuſitatiores ſunt, eaque de cauſa Vulcani quoque minores hactenus tentationes (præter labores forte *cum ſpiritu Æruginis &c.*) ſubierunt *Granatus* (cujas cujas,) *Carneolus* (aliquanti quidem in hæmorrhagiis aliisque fluoribus effectus,) & famoſior adhuc *Smaragdus*, cum accidentaria ſua (per urinoſum, multa ſimiliter ſic exaltans Menſtruum,) *Tinctura atque Sale* quod præſtant, liberaliter ſane vel in ſolis Corallinis ac Martialibus invenimus: nam pro Diaphoriſi quantum in rei veritate valent?

Ponamus itaque in præſentiorum parabiliorumque ſylloge ex (antehac adſerto) Stimmi, primo *Antimonium illud Diaphoreticum*, alias vulgatiſſimum; ſimpliciſſime tantum cum Nitri (etiam abſque Tartaro) illud ſat ſubigentis triplo, *ſed unica ſaltem ac ſimultanea* (eoque undiquaque validiori,) non trina (inæqualiori, ac tandem in candenti quoque crucibulo languidiori) detonatione cicuratum; citra alias ambages, diutius poſt deflagrationem *protractas calcinationes*, aut cum ſpiritu Vini *Circulationes* &c. apertoque Vaſe; ni potius pro *Cliſſi Florumque* conſervatione retortam tubulatum, aut perfunctorie ſolum inferius perforatam provenienti hinc emolumento impendere lubeat. Atque ex ejuſcemodi Maſſa, poſt edulcorationem, (ni particulam pro purgantium ſtimulo, aut ulteriores in curioſiorum quorundam Extractiones ſervare placeat,) liberali aquæ quantitate, (ne craſſior lixivioſiorque ejus diſſolutio pluſculum ſuffuretur) inſtitutam, Pulverem nunquam non inſontem tutiſſi-

tiſſimumque, etiam poſt quadriennium habuimus: videnturque qui cum concitati poſtliminio Vomitus Anxietatisque præcordialis paſſim arceſſunt, adeoque non niſi recentiſſimum, vel denuo candefactum volunt, inter elutriationem *Flores* ſuperſtantes nauſeæque autores, una eluiſſe, aut terna illa detonationis repetitione *particulas quasdam minus adhuc attactas* reliquiſſe, vel etiam inter elutriationem *Reguli* (nonnunquam ſimul provenientis) grana ſimul piſtillo contriviſſe, aut potius propter hyperbolicam commendationem, Antimonium hoc *in vehementioribus Malignitatibus*, alias vomitibus, aut nauſeæ ſaltem (levi occaſione exaſperandæ) complicatis indifferenter exhibuiſſe; ceu ſupra monuimus. De cætero in ſua competentique deſtinatione ſufficiens eſt, & idem, quod (ob Tartari acceſſum) *Tartariſatum, aut cum Nitro Tartaroque diverſimode cæmentatum, vel cum ſextuplo quoque ſalis Petræ* ſupervacue, aut magis adhuc prodige *cum Corallis Perlisque calcinatum*, idem quod *Ceruſſa Antimonii (e Regulo)* pollicetur, aut ſubtilioribus (in ſpeciem) *Floribus Antimonii fixis*, ac ſimilibus (poſt repetitam in ſuo Nitro fixo, vel Tartareo Alcali coctionem,) Præcipitatis adſcribitur, præſtat. Præterea *Floribus vulgaribus*, *Mercurio vitæ Crocove Metallorum*, validioris ignis continuatione, vel fluente Nitro aliquanto magis *fixatis, item Nive quorundam* (poſt ſpiritus Vitrioli abſtractionem a Regulo vel Floribus) *diaphoretica, Floribus purpureis* à ſabulo ſublimatis, *Præcipitato (poſt abſtractas Aquas regias) reverberato*, quin etiam *ſeipſo crudo, cum Cornu Cervi calcinato* partim certius, partim ſecurius commodiusque eſt: imo à Bezoartico minerali haut adeo quidem effectu diſtat, ut in defectu contractiorique aparatu iſti ſecure tunc acquieſci poſſit.

Ponamus tamen nihilominus paulo diffuſiorum Myrotheciorum, & vel ſubtilioris nitroſitatis accedentis gratia, Bezoarticum illud, ſaltem ſimplex: ſive jam ***communis è Butyro modus*** placeat, ſive commodior ille, quo ***ſpiritum Vitrioli Philoſophicum ſpiritumque Nitri*** (qui alias vulgari præparatione in Aquam Regiam, ſpiritui Nitri compoſito affinem abit,) compendioſe ſervamus: dum ſcilicet ***à Mercurio Vitæ communi*** (è Butyro prius vulgato more ſequeſtrato,) ſextuplum boni ſpiritus Nitri per arenam ad ſiccitatem perfectam abſtrahimus; pulvere reſiduo citra conſueta illic cohobia ulterioresve ignitiones, ac citra nimias grati & innocentis acoris elutriationes ſat valido atque ſecuro. Cum aliquando levem quendam Nitri ſpiritum ſic adhibuiſſemus, Diaphoreticus quidem erat, at poſt finitum ſudorum plerumque ***Vomitus quidam***, ſed citra notabilem commotionem, ſequebatur; effectu in quamplurimis, ubi circa præcordia vel ventriculi orificia exoterici quidpiam exitum merebatur, percommodo. Qui autem hoc nolit, leviori ſuo ſpiritui, ***Nitri crudi ad Mercurium Vitæ ana*** addere, & hinc intenſiori igne perfectam abſtractionem inſtituere poterit. De cætero compendioſius adhuc ***cum Croco Metallorum*** ſimiliter procedit, ſi pariter boni ſpiritus Nitri ſextuplum ad ſiccitatem inde abſtrahatur. Pulvis hinc elegans, priori ponderoſior, ſecuriſſimus & eximie diaphoreticus eſt. Elegantiorem autem adhuc habebit, ***qui Sulphur Antimonii auratum aliudve quodvis***, (uti complurium laborum parergon eſt,) ſimili ſextupli abſtractione, (nam ***Detonatio cum Nitri crudi triplo***, ni in retorta tubulata inſtituatur, plurimum diſperdit,) in albiſſimum pulverem fixarit. Quisquis ex his quatuor placuerit, (cum coincidant,) ſudores quidem,

ad

ad ſcrupulum ſemis hic locorum per ſe vel cum Cervinis &c. datus, egregie movebit; Bezoartici tamen titulum in permultis malignioribus, petechialibus, ungaricis &c. haut ſemper tuebitur: ceu jam monuimus de Volatiliorum hic præcedentia, ad intimiorem Malignitatis, (cujus potius Productum quam Cauſam eſſe credimus *Vermiculos* in ſanguine, hodie toties allegatos,) depulſionem. Nec enim, qui paulo accuratius *Solaris* quoque operationem obſervat, & cum ſimplici Bezoartico (poſitis iisdem circumſtantiis,) confert, præſentiorem adeo effectum ex Auri (plus minus, pro præparantium opinione diſſoluti) imbelli granulo, iſtaque hinc coloratione (etiam *per Ignitionem nonnullis intenſa*) deprehendet: æque ac ſi eodem ſine *Antimonium quoque Diaphoreticum Solare* diverſimode, & vel è Scoriis (poſt Solis depurationem deſuper reſtantibus, nec ſemper à Veneris contagio immunibus,) quæſitum adhibuerit. *Lunare* quantum dicto ſimplici præſtet, alii nunc etiam obſervarunt: ſive *per vulgatiorem,* (tractu temporis ut plurimum venereum ſaporem induentem,) *modum, aut per ſubtiliores adhuc ſolutiones* confectum fuerit. Qui omnino tale vult, ſelectius aliquod Lunæ Magiſterium, (ſi in diffuſiori apparatu proſtabit,) majori compendio & efficacia ſenſibiliori ex tempore Antimoniatis illis admiſceat: aut utriusque loco, ſingulis Bezoartici vel etiam Antimonii diaphoretici doſibus, dimidium & ultra Cinnabaris nativæ adjiciat, elegantiorem ipſisque laborioſioribus *Electris majoribus, detonandis, aut* (quamvis haut æquabiliter) *deſtillandis* præſentiorem Pulverem nanciſcetur. Atque ſimpliciori hac mixtura etiam *Ioviale* quoddam, (cum *Saturninum* exiſtere vix referat,) æque efficaciter confiet.

Venereum in libellis quidem at in experientia ſatis commodum nondum vidimus, in Venerem hanc alias minus proni. *Mercuriale* per adjectum Mercurium vitæ vitrificatum, aperte Antimoniale, nec ſemper hinc adeo fixatum eſt. *E Ferro,* tanquam intimiori Antimonii ſocio, convenientius hic quidpiam complicari videtur: Siquc è Limaturæ Martis candefactæ, & Antimonii pulveriſati ana, per continuas (Regulique concretionem ſic præcaventes) agitationes, Scorias ſaltem quis conficiat, Maſſamque pulveratam cum triplo Nitri in crucibulo candenti ſucceſſive detonet, remedium habebit ſub ſcrupuli ſemis aut quindecim granorum pondere, non ſolum *Bezoarticum Martiale quodvis (ſive Butyrum ſuper Limaturam aut Crocum digeſtum, ſive* operoſiori, minori tamen quæſiti Martis participatione, *è Regulo Martiali cum Sublimato deſtillatum fuerit,*) æquas, in Cachexiis, Ictero, Scabie &c. ſuperans. Notabile ſimul *incrementum*, quod in hac denotatione ultra primitivum Martis & Antimonii pondus, elutriato pulveri, (procul dubio è Nitro in terreſtritatem fixato,) accedit.

Atque his quidem *inter ſicca* facile quis acquieſceret: addamus tamen in paulo diffuſiores forſan apparatus, etiam *Sulphur Antimonii,* ceu parergæ ejus vel alias ſatis parabiles hujuſmodi particulæ vocantur, licet in rei veritate ne puriſſimæ quidem à Regulino conſortio immunes ſint, & totum fere Antimonium per alcalia ita rubefieri ſeu ſulphurari queat. Sit autem illud in internos uſus oppido non *crudius iſtud,* quod ſemiemeticum, (inque ulteriores fixationes aut chirurgicas deſtinationes aptius,) primo ex Hepatis vulgaris vel Scoriarum Reguli &c. ſolutionibus per Acida, aut ſaltem Urinam crudam peſſundatur; ſed *Ultimum* ſolummodo

do ac purius, poſt continuatam demum præcipitationem ſidens: (ubi *Liquor hinc collectus* & evaneſcente ſic fætore exhalatus, ſi ſpiritus Vitrioli receptus fuerit, bonum *coagulum aperitivum, Tartaro Vitriolato conforme*; Sin autem Acetum ſimplex; maſſam in *Liquorem Arcano Tartari ſimilem*, facile redigendam relinquit.) Vel etiam, quod *e vulgari Tinctura Antimonii, ſive Hepatis communis aut ſcoriarum Regulinarum*, vel potius (cum inter talium detonationem multum purioris Sulphuris diſpereat,) *ex Antimonii cum ſale Tartari vel Nitro fixo liquati Extractione*, (per ſpiritum Vini rectificatum inſtituta,) ſub Acidorum inſtillatione facile denuo ſequeſtratur: parabilius ſic præ parciori (nec tamen regulino conſortio hinc exempto,) quod in boni remedii perditionem, *e Cinnabari Antimoniali poſtliminio repetitur*; ſecurius præ crudiori, quod (dum Lixivia ſaponaria & Tartarea crudum Antimonium plerunque parcius adoriuntur,) cum ipſius *Calcis vivæ quadruplo* coquendo, copioſe colligitur, at tractu temporis iterum griſeam veſtem induit; aut quod ex *Aqua regia vel ſpiritu Nitri compoſito* nonnullis circa fruſtula, ulteriores in operationes provenit. De cætero, ſi præſertim unica adhuc Aceti deſtillati abſtractione magis aliquanto figatur, ſive qualiscunque (in tenerioribus ſemet exerens) nauſea, præcordialisque commotio ſic compeſcatur, & ſub debita nonnunquam continuatione (cum judicio, ac citra empiricos modernarum Panacearum abuſus) adhibeatur; in contumacioribus cachexiis &c. remedium non eſt condemnandum; *Panaceæ nonnullorum ex Antimonii Sulphure ac Regulo cum ſpiritu Vitrioli*, par; nuperæ *cum Nitro fixo è primo Ente Metallorum* diverſimode quæſitæ, (modo appenſam hyperbolen demimus,) plane

alias ſimile;ſive ſolitarie detur,ſive cumPræcipitantibus, Diaphoreticis, Cinnabarinis, &c. combinatum. Præterea quoque *vulgaris* (ex Hepate ſcilicet non edulcato Scoriisve Reguli, vel Cliſſi capite mortuo comparatæ *Tinctura* loco eſſe poterit; dum alies hæc in vinoſis acidulisque vehiculis cum aliquali fætore ſemipræcipitatur; & inter *conſimiles*, *Alcaliſato vel ſulphureo menſtruo paratas*,) quo ad *Liquida* ſimul nunc tranſeamus,) *quæ cum ſolo* (*quovis etiam*) *ardente ſpiritu e Sulphure Antimoniali quovis* extrahitur, parciſſima eſt, & parcior adhuc, *quæ in hoc conſimilibusque Proceſſibus*, poſt tot tædioſiſſima cohobia, ſub paucis tantum, nec virtutis adeo concentrationem aut recluſionem (uti in floribus Martis nigris contingit,) oſtendentibus *guttulis ſuper Retortulæ roſtrum ſaturatiori colore pellitur*: dum porro, quæ pariter per *ſolum ardentem ſpiritum e communi Vitro Floribusque* extrahi jubetur, ni tædioſiſſima prius ignis continuatione (cui quidam etiam *peculiares alicubi Furnos* condiderunt,) perdiu exerceatur, loco Lili cujusdam Liquorem potius purgantem vel Emeticum, (etſi vel *Arcanum Tartari ſimiliaqueſalina adjiciantur*,) præbet; *Solaria vero Vitra Scoriæque*, *ad eandem incudem tracta*, *quemadmodum & ſpiritus e Corallinorum Saturnique ſale* (aliquantillum nonnunquam ardens atque ſtriatus,) communi ſubſtitutus, nil effective exceſſivum conferunt, (ceu omnes hæ inter digerendum eundem quoque, *quaſi ſemi-Nicotianæ odorem* de ſe ſpargunt:) dum denique per Terebinthinæ *ſpiritum parata* intus compluribus indicationibus minus, quam extus chirurgicis quibusdam intentionibus convenit: Quæque inſuper ſuperioribus annis (per majores quoque ambages,) quaſi *à Cælo ipſaque Salute aliisve Diis titulo tenus miſſæ* prodierunt, coincidentes tantum ſunt, & à triviali quadam,

tam

tam in proceſſu quam in effectu nil aut parum differunt: Et qui demum pro ſpecioſiori acquirenda, Alcalium loco Antimonium cum Arcano duplicato fundunt, Hepar in fundo nihilo melius nanciſcuntur, atque ſic egregium Sal illud tantum diſperdunt: Sane qui in inſigni talium Variatione, urinoſum ſive lixivioſum *aliquod conjunctum* expetit, cum Volatile plerisque circumſtantiis hic videatur convenientius, majora operæ pretia merebitur, ſi (donec *verum Lili* propaletur,) cum *ſpiritu Salis Tartari* extractionem, (ceu alii etiam cum *ſpiritu Tartari ſubtiliori ſolent*,) inſtituet: ſiquidem vel originis cauſa urinoſiori ſalis Armoniaci ſpiritu, qui itidem ſuper Sulphur Antimoniale digeri, vel etiam inde (aut à ſcoriis Regulinis Nitratis vel Hepate Antimonii non edulcato, levata ſimul purioris hinc ſulphuris, ſed exigua plane particula abſtrahi poteſt, accommodatior videbitur. Sed hæc non hujus loci ſunt.

Qui vero potius *Acidum quidpiam*, majoris fixationis gratiæ *Tincturæ ſuæ* complicatum cupit, elegantiorem præſentioremque vix habebit, quam quæ cum *Aceto deſtillato* (ſed forti,) aut cum *Æruginis ſpiritu* (*ſimplici vel ſulphurato*,) *e Croco Metallorum aut Sulphure aurato* (*potius, quam e renitentiori Vitro ſimplici vel Mercuriali aut Antimonio diverſimode fixato, vel inter Vitriolum laborioſe cæmentato*, aut per repetitas extinctiones *in Aceto ſoluto*,) primum, & hinc cum ſpiritu ardenti denuo extracta fuerit. In humorum impuritatibus, cachexiis, ſcabie, &c. (nam ad morbos tantum non omnes extenſio hyperbolica eſt,) ad guttas quindecim vel viginti data, partes ſuas ſatis, at inſenſibiliter fere, (æque ac prædictum Sulphur ſelectius, aut in robuſtioribus tertiatæ vel ſubquadruplæ correctiorum

Emeticorum Antimonialium doſes interdum ſolent,) agit : & aliarum *cum Acidis ſpiritibus e Regulo Floribusque* laborioſa prius ſubactione conquiſitarum, aut *è Butyri Antimonialis capite mortuo* cum acetoſis (coïncidente fere ratione) paratarum, vel cum *Mellis*, *Mannæ*, *Guajacique ſpiritu*, aut (ſi unquam aliqua,) tædioſiſſime per *Acetum Antimonii proprium* imperatarum promiſſa vel expectationes ſufficienter explet; efficacior *Liquore quaſi compoſito*, qui nonnullis cum *ſpiritu Salis ex Antimonio Diaphoretico non edulcorato* (quia ex edulcato poſt ceſſantem efferveſcentiam parum retinet,) extrahitur; cicuratior & tractabilior ea, quæ *ex Antimonio crudo ejusve Regulo*, ſed renitentiori, adeoque facilius quidem *e Croco Metallorum aut Sulphure aurato cum eodem ſpiritu ſalis*, (ſolutione Butyro Antimoniali conformi) primum, & hinc cum Ardente quodam conſit, in vehiculis tamen ſponte ſemet [inſtar Mercurii vitæ] præcipitans, pauloque diffuſiori doſi vomitoria nauſeæve creatrix : quod ipſum etiam in *Conſimili*, *quam aliqui e Butyri magmate*, *potioribus ſalinis particulis* (per repetitas ſpiritus Vini rectificatiſſimi abſtractiones) prius orbato, conficiunt, haut raro contingit; neceſſitatemque hinc aliis impoſuit, ut Magmati iſto edulcato denuo *ſpiritum Vitrioli ſ. aut Philoſophicum* affunderent, & poſt (protractiorem, vixque ſine butyroſis ſtillis procedentem) abſtractionem, ardenti demum menſtruo eam ſupervacaneis ambagibus elicerent : ſiquidem Mercurius vitæ compendioſius hac ratione, quo vel liquida vel ſicca forma *Panacea illa (e Butyro Antimonii dicta*, ſuperiorum autem quadam nihilo præſentior) proveniret, tractari ſeu magis, (ſecundum aliorum formulas) figi potuiſſet.

ſet. Ita quæ ulterius *cum Tartaro* (diverſimode digerendo coquendoque) *e Floribus aut Vitro*, *imo e Crudo quoque* (in vaſe ferreo, ſymbolum ſuum tum ſatis conferente,) item ex *Oleo ſaccharato aliisque tædioſioribus*, aut Antimonium minus (quam per ipſi appropriatum quaſi Acetum) caſtigantibus modis proveniunt, nullatenus ſimiliter ſupradictæ mitiſſimæ Tincturæ comparari queunt: ut *multas manifeſto hic Emeticas aut menſtruum potius*, (*ſolitarium & per accidens tinctum potiſſimumve effectus deprehenſi autorem*) *ſiſtentes*, prætereamus. Qui diffuſiori Apparatu delectatur, aut *Sali Antimonii* (alias parciſſimo, vel pariter per ſpirituum aſſociationem compoſito & quaſi Vitriolato,) æquipollens aliquod ſecurius deſiderat, *eam*, (utpote ſub paulo concentratiori conſiſtentia in flocciformes maſſulas alias concreſcentem,) *facile in Extracti conſiſtentiam coagulabit*, & pro lubitu ut *olim Cornu Cervi uſto*, ita convenientioribus adhuc *pulveribus & ſpiſſioribus Extractis*, *etiam Opiatis*, haud difficulter, (æque ac in liquida conſiſtentia nos per ejusdem generis additamenta ſolemus,) aſſociabit. Qui demum Aceti deſtillati robore vel Æruginis ſpiritu quandoque deſtituitur, laborumve compendia quærit, non tam *Vitro* (renitentiori & vehementiori,) *quam Sulphuri aurato conſimilive Antimoniali*, *Acetum ſaltem ſimplex* (Vini vel Mellis, tantum fortiſſimum) in duodecupla majorique proportione affundat; digerat & evaporatam maſſam ſpiritu Vini extrahat, &c. ſub guttarum duodecim vel quindecim (non vero exceſſiva) doſi remedium ſuperiori quidem aliquanto inferius, nec tamen rejiculum (citra nauſeæ concitationes) habebit; extus quoque proficuum. Atque hæc de potioribus Antimonialibus. *Cinnaba-*

rim Mercurio (cujus potiſſimum ligatura ac diſpoſitione agere videtur,) reſervabimus. *Regulus* vero, uti facile & felicius quidem *per Detonationem* (*cum brevi ſubitaque liquatione,*) *aut e Mercurio vitæ fuſo*, *quam per ſolam fuſionem cum Alcalibus Tartareis Nitratisque* paratur; uti quoque *Martialis*, (ob qualemcunque participationem ſic dictus, & nonnullis etiam pro *Vitriolo quodam*, (quod è ſimplici Regulo cum Vitrioli Sulphurisve ſpiritu non provenit,) deſtinatus, ſimiliter haut difficulter conſit, præſertim cum Nitri Tartarique acceſſu; citra repetitas deprædatorias *fuſiones*, *aut ſtelliformium* (è ſuperſtantibus ſulphureis ſcoriis) *liturarum affectationes*: ita pro noſtris nunc intentionibus ac laboribus, (ſive Emeticam ſive Diaphoreticam Antimonii deſtinationem ſpectamus, ut reliquæ magis ſulphureæ partis parilem præſtantiam expendimus,) neutrum in ſpecie ac ſeorſim adeo neceſſarium invenimus: ceu quoque ſingulariora, (præ Antimonio crudo, Mercurio vitæ, Croco Metallorum aliisque ſubſtitutis, aut Marte aliter magisque ſaturatis,) Remedia per totam uſitatiorum notiorumque claſſem profecto non præſtat.

Sic nec in *Minera* ſeparatim conquirenda negotioſiores hic erimus. Eſt quidem aliquid (cujus potiſſimum cauſa expetitur,) *Acetoſus ejus Liquor*; nec complures Mineras quidpiam haud adeo ſæpe rejiculum, in liquationibus ſuis perdere diffitemur: *Iſtud* ſaltem uti medicis uſibus hactenus minus cognitum eſt, ita per detonationes aut deſtillationes noſtras pariter nihilominus magnam partem diſſipabitur, aut alias immutabitur; *Aceto vero proprio* intus quidem vel Cliſſus Antimonialis, Ros vitrioli, &c. extus autem parabiliora adhuc Menſtrua æquipollent: ut parciſſimam hanc ſine additamentis

tis (quo *Liquatio Antimonii crudi cum Alcali Tartareo* in retortula pertinet,) Aquam, è Pumice quaſi petere, vel *crudum*, *aut* (minus ſpecioſius) *ipſum Crocum Metallorum cum cruſta panis*, (liquorem ſpiritui Vegetabilium acidulo parem conferentis) torrere pro *Aqua illa infida Antepileptica*, hic non ſit opus.

Quod reliqua *ex Antimonio deſtillata*, (quo in iis conjunctim concludamus,) concernit; contractioris Praxis neceſſitatibus abunde profecto ſatisfacit *vulgare Butyrum* illud; *Extus* tot (tædioſiorum minusque polychreſtorum) *Oleorum Saccharatorum aut Mellitorum*, (acidis ſpiritibus, ne fere ſimplex tantum ſacchari vel Mellis ſpiritus exeat, neceſſario inter deſtillandum exaſperatorum) loco æque commodum, & nonnunquam præſentius; (utut ſimiliter ejus compages inter illinendum à humente carne diſſolvatur, Antimoniique particulæ inde ſic præcipitemur:) *Internos vero in uſus* plane polychreſtum eſt: non quidem ut *immediate* cum nonnullis adhibeantur, (quamvis in vehiculis dilatantibus, adeoque ſubſecuta præcipitatione nil niſi Mercurii vitæ tantillum, cum ſpiritus Vitrioli Philoſophici particula inferentibus, in ſe ſit innoxium;) aut pro ſupradictis Tincturis, *ſpiritus Vini repetitis abſtractionibus ſemiedulcetur*: ſed quia tot quaſi parerga, intus utiliſſima, (Cinnabarim ſcilicet, ſpiritum philoſophicum, Mercurium (præter vivum puriſſimum,) Vitæ, (cum in vomitiones ea copia non abſumatur, in Bezoarticum minerale, Vitrum Regulumve commode, redigendum,) una levique opera, fœnore vero permagno fundit: adeoque (poſtquam vera Argenti vivi participatio ſatis hactenus refutata eſt,) longe conſultius *cum Mercurio ſublimato, quam renitentioribus Mixturis ſali-*

Salinis, *fortificatove Salis ſpiritu vel aquis cauſticis deſtillatur*; tantum è crudo Antimonio: (Mixturæ in retortula unum ſaltem alterumve cochlear ſimplicis aquæ, loco cellariæ repoſituræ ſuperfundendo.) Quo etiam *Butyriformibus Croci metallorum vel Sulphuris aurati ſolutionibus*, cum ſpiritu Salis (lentè deſuper concentrato (inſtitutis merito præponitur: *Rectificationis* de cætero haut adeo indigum, cum à ſubſidentibus nonnunquam *Argenti vivi granulis*, *aut disjectæ Cinnabaris aliisque*, (propter vehiculi ferentis defectum) *ſubſidentibus innoxiisque particulis* ſeu decantatione, ſeu filtratura (per emporeticæ fruſtulum) facile ſeparari queat. Ut autem modo dictus Liquor, (quem (incidenter hic tactum) vulgo *ſpiritum Vitrioli Philoſophicum* vocamus, ſat validus (citra conſuetas & ſubtiliorem acorem revera ſubtrahentes *Evaporationes*) habeatur, ſufficit pro perfecta totalique Præcipitatione, Aquæ ſimplicis frigidæ octuplum, aut (ſi Butyrum craſſiuſculum fuerit,) decuplum. Quod vero de Vitriolica volatilitate perparum, de Antimonii acetoſitate adhuc minus, de Nitroſa (ſi ad ſublimatum recepta fuerit,) ſubſtantia quaſi nil participet, adeoque ni penitus, eminenter ſaltem ſit Salinus, ſolutionem cum eo factarum ſapor ac notoria per ſpiritum Vitrioli præcipitatio, Acetoſi porro ex Antimonio Liquoris parcitas, Vitriolicarum particularum deſes gravitas, Nitroſarum in prima ſublimati confectione conſueta ſubductio, &c. ſufficienter procul dubio oſtendunt.

Spiritus Tartari Antimoniatus (è ſolutione Florum cum Tartaro,) pro potiſſima ſui parte ſaltem Tartareus, adeoque cum *Eo pariter*, *qui è Salino Antimonii coagulo*, (diverſis menſtruis collecto) deſtillatur, nec raro purum putum ſolummodo

Men-

Menſtruum poſtliminio reddit, laborioſiorum ac curioſiorum eſt. *De Cliſſo* convenientius titulo de Nitro dicemus. De cætero ſi quispiam non ſolum Antimonialibus hactenus pro Diaphoriſi (inter temperatiora) propoſitis, verum etiam ſupralaudatis Foſſilibus aliis & animalibus, (vegetabilibus quinetiam competentibus,) *Cinnabarim ſeu Antimonialem*, *ſeu* (potiorem nobis plerunque viſam) *Nativam ſelectiorem* addiderit, *Mercuriale quoque quidpiam*, tutum, efficax atque parabile in iſtorum conſortio habebit; ceu alias non quidem directe & per ſe Diaphoreticum, ſed bonum ſaltem ac polychreſtum hic exaltatorium, multorumque concurrentium ſymptomatum præſens eſt deleterium: ut æque feliciter, imo ſecurius revera-curabilia, (inter competentium acceſſum) percurari tantisper queant, citra vulgatiorum Mercurialium, (plerunque ſaltem tranſcriptorum) remiſſas aut infidas experimentationes, vel Secretiorum operoſiores perquiſitiones.

Nam ut inter iſta quidem oppido nonnulla inveniantur, quæ *poſt diuturniorem Aſſationem*, *aut ſpirituum Acidorum vel Acetoſorum cohobia* quidpiam hic præſtent, id tamen uſitatiorum aliorum Diaphoreticorum effectu haut adeo eſt ſuperius, inque nonnullis proceſſibus ſuſpicioni fere (vel de futuro,) complicatum. Quot vero ſunt inſuper, quæ omnibus licet peractis, (ut faciles circa ea lapſus taceamus,) dum Diaphoriſi deſtinantur, nauſeas, anguſtationes aut ſaltem ſalivationes movent, vel pro exiguo levamine noxam non unam tacite imprimunt? Et qui nobiſcum interdum *Aquilas illas*, *Aſtra*, *ſpiritus albos atque rubros*, *Olea dulcia & fragrantia*, *Salina denique coagula &c.* experientiæ ſubjecerit, plerunque præ Præcipitato

quo-

quodam (mòdo dicta ratione fixato,) nihil ſingularius inibi inveniet; aut plane loco Mercurialis remedii, tantum *Vini ſpiritum ſpiritui Vitrioli philoſophico ſociatum, aut Boli vel Arenæ, Sacchari, Aceti, Armoniaci*, (unde etiam conſuetus ejus odor,) *vel Salis communis (concentratiorem interdum fumoſioremque hinc) ſpiritum, ſolitarios aut diverſimode mixtos, vel Martialibus potius aut Armoniacalibus particulis imbutos. Miraculoſus e Smiride*, (diutius igniendus) curioſiorem, *Aqua* (quam ſupra de Menſtruis attigimus,) & quidam *etiam ex Amalgamate Joviali in peculiari inſtrumento candefacto, vel cum arena* (ſymbolum ſuum probe contribuente,) parant, haud adeo hujus loci eſt. Et *pura puta Antimonialia, quia Mercurium vitæ ſimplicem aut Vitrificatum vel Regulinum recipiunt, pro Mercurialibus nihilominus expoſita*, data opera, (ſed ſalva tamen circa recenſita nunc vere Mercurialia confidentiorum experientis) præterimus.

Quod autem *Secretiora vel ſingulariora ſaltem* attinet, ſane *qui lenta continuaque, ſed perfecta fixatione, (etiam ſine Sole vel Antimoniatis) paratur*, ſub conſiderata nec abuſiva exhibitione hic equidem per quam eſt proficuus, *Præcipitatoque quorundam Diaphoretico (per repetitas aquarum cauſticarum abſtractiones & ignitiones*,) præſentior; ceu jam ante in Univerſalium recenſione notavimus. Verum ni laborum quandoque prodigos nobiſcum in experimentationem alliciat, vel ſola ſaltem tædioſiſſima illa fixatione, à contractiori Practici (alias ſat agentis) apparatu excluditur : Ita tentavimus etiam cum Alcaheſtino ſubſtituto, *ſpiritu ſalis Tartari ſaturatiſſimo, circa Præcipitatum fixiorem*, ut & circa *ſublimatum dulcem (diutius prius digeſtum)* hunc quoque in finem quidpiam; ſed circa nova

Mer-

Mercurialia haut undiquaque ſecuri, cicurationisque inſufficientiam veriti, abſolutas obſervationes in iis non attigimus. Utinam vero *veri Diaphoretici clavem atque modum* paulo planius manifeſtaſſet, quisquis ob tantas commendationes tot inquiſitionum, ſumptuum ac laborum, nequicquam à plerisque inſumptorum Autor eſt. Nec enim loca Parallela [*quod ſcilicet entelechiæ ſuæ ſcopum acquirat per ruborem Sulphuris aſcendentis, cui Sulphur Mercurii indiſſolubiliter nectatur : Quod Ignis Veneris dulcis ſit, Diaphoreticumque illud æque dulce; dulcoremque hunc ſuum partim ex iſto igne, partim à proprio ſuo extraverſo Sulphure habeat : Quod equidem Ignis Veneris non ſit Vitrioli ſpiritus, utut rectificatus; ſed ſulphur Cupri volatile, forma olei viridis, melle dulcius, in Cuprum irreductile planeque ſeparatum a Mercurio ſuo, qui tamen in album anonymum Metallum redeat : Quod porro alibi, ni alio forte reſpectu dicatur Sulphur Veneris ſeparari ſaltem e fecè ſeu capite mortuo Vitrioli Veneris, quod Venerem actualem in ſe habet; idque per Ens peregrinum, fermentale, naturæ tamen amicum bis terve ſublimando;*] & ſi quæ alia huc trahi poſſunt, rem (etiam mediocriter verſatis & Venerem noſcentibus) ſatis dilucidant, ſi vel maxime conquirendi illius Diaphoretici *proceſſus* (*circa indeterminatum Sulphuris Venerei & Aquæ Regiæ pondus, &c.*] ſufficienter foret declaratus. Quod *ſublimatione cum Armoniaco ejusve floribus, æque ac ſolutione cum Duplicato iſtius ſpiritu* hoc fine fruſtra fuerimus, ſupra annotavimus; illic ſulphureas quidem, at metalli non expertes particulas (ceu è Minera quoque Cupri cum diverſis ſpiritibus acidis habentur,) nacti; hic vero tam dulce Vitriolum, quam Sal Martis purgans aut Flos Martis niger unquam eſt. Nec cum *Æruginis*

ſpi-

ſpiritu, (utut *Mercurium pro coloratione vel qualicunque fixatione, à crudioris quoque Veneris Tutiaque tantillo* admodum alterari ſciamus,) operæ pretia præ Aceto deſtillato fecimus, &c. Quid alii in *fugaci continuatiſſimaque deſtillationis ſpiritu Vitriolico*, quem contra potiſſimi Autoris verba alicubi hoc titulo propoſuerunt, invenerint, ipſi ſcient, videturque *Aurum hoc Horizontale* nimium quantum adhuc ſub Horionte latere.

Cinnabaris autem quam diuturno (donec paucis ab hinc annis magis nunc increbreſceret,) uſu præſtantiſſimum ac ſecuriſſimum Mercuriale paulo ante laudavimus, non ſolum Diaphoretica, modo dicta notabiliter exaltat; ut v. gr. *ſimplex Bezoarticum minerale hujus debita proportione tinctum, ſæpe pro Solari* æſtimatum fuerit : nec Epilepticis tantum (etiam recens natis,) ſi unquam quidquam inter ejuscemodi Specifica, (in ſufficienti tamen ubique doſi) benefacit; verum etiam Hiſtericarum (ne Opiatis quidem placandarum) Colicorumque tormina, Vertigines, Vagas Arthritides, Dentium aliarumque Nervoſarum partium Dolores, Cutaneosque affectus complures &c. (ſolitaria vel Præcipitantibus aliisve ſpecificis ſociata) evidenter lenit atque tollit; In Phantaſiæ inſuper vitiis, Morbillis, Petechiis &c. plurimum confert : præcipue *Nativa ſelectior*, aut à ſaxo adhærente per trituram & elutriationem ſeparata; citra aliud Artificium : ut enim vix in Stomacho, (vel puſionum obſervatione,) reſolvitur, ſed incomprehenſibili fere nec dum determinato contactu, deſubito ſæpe (cum conſimilibus aliis,) quod ſuum eſt agit; ita nec per nimiam curioſitatem divelli vult : ceu neque *Sulphurea pars*, e ſelectiori quoque Minera, (cum e viliori, ſaxea potius ſubſtantia

tia ſic ſolvi videatur,) *per Alcalia fudendo vel digerendo*, (difficulter licet, & exigua plane quantitate,) extracta; neque ipſa Cinnabaris per principiorum ſuorum ſyndiacriſin in famoſum illum *Præcipitatum Diaphoreticum* redacta, ſeipſam nil paſſam (uti ſuperius quoque circa univerſalia notavimus,) ſuperat; *abſtractione vero Acidorum*, alias non tam alteratur, quam pervertitur; æque ac *Materia, quæ poſt conſuetam Mercurii ſeparationem ibi reſtat*; meritoque proinde quæ natura hic conjunxit, homo non ſeparat, etiam curioſioribus ex Alcalibus volatiliſatis aut conſimilibus menſtruis; Sin autem in ejuſcemodi nonnullos uſus, imo pretioſarum iſtarum *Panacearum, aut è Sole, Antimonio, Mercurioque fixatiorum Maſſarum* loco, cuidam *Cinnabaris Antimonialis* quoque inſuper placuerit; uti tanquam parergon deſtillati Butyri haut difficulter, neque parva vulgo (nonnullis aſſignata) copia, ſed ex Antimonii crudi Sublimatique ana libra una, ad tres quatuorve uncias plerumque habetur; *citra Capitis mortui (extremo non peruſti) repetitas cum novo ſublimato deſtillationes, aliaque quæſita hic Compendia*; modo *Ignis* ſaltem, (ſecus ac vulgares libelli habent,) non ſit nimis intenſus, ſed ſub modificatione quadam, (ne ſenſim concreſcere incipiens Cinnabaris disjiciatur, Butyroque cum Mercurii granulis accedat,) etiam *citra Suppreſſionem*, tantummodo continuus; ita aliis adhuc modis æque feliciter v. g. *Sulphur Antimonii cum Argento Vivo* debite (ceu in Cinnabari factitia) miſcendo & ſublimando; item per duo *ſaltem inverſa Crucibula ſucceſſive collectam rectificando*, parari vel depurari poterit.

Atque hæc de Mercurialibus: quibus ſi (præter ſupra poſitum Antimonium Martiale cachecticum,)

cum,) quis addiderit Joviale illud non inelegans, *Sudor feri Maximi nomine*, ſed non ſine multis ambagibus haut ita pridem deſcriptum; adeoque (his merito miſſis)ſaltem Amalgama ex ana Jovis Anglici & Argenti Vivi paratum, pulveratum, & cum ana Sublimati probe mixtum in retortula Igni arenæ mediocri, & indito in recipiens Aquæ ſ. (ad pondus omnium ingredientium) ſub quadruplo, deſtillationi ſubjecerit; liquorem cum gummoſa quadam particula (ſtatim & vix horæ ſpatio tranſeuntem,) reſiduo in Retorta affudexit; totumque calefactum probeque agitatum (citra tot rectificationes) ſimpliciſſime tantum per emporeticam duplicem madidam filtrarit; quod charta hic abſorpſit, una alterave Aquæ ſimplicis unica poſtmodum tranſcolata quaſi eluerit, novæ retortæ filtraturam hanc indiderit, adjecta pro ſingulis primitivorum Ingredientium (Argenti Vivi, ſc. Sublimati & Jovis,) libris, Nitri crudi unica ſemis; & omnem liquorem Spiritui Nitri compoſito conformem, ad extremam usque guttulam & totalem Nitri (*alias reſiduum denuo ſolventis*) exhauſtionem per arenam, Igne in fine forti deſtillarit; Pulverem (edulcorandum) in fundo habebit ad grana octo vel decem, (non tantum tria vel quatuor) ſatis, nec tamen adeo hyperbolice diaphoreticum; *Bezoartico Joviali*, quibusdam è *Solius Stanni atque ſublimati butyro*, per aquam ſimplicem tantum præcipitato, longe convenientiorem; & (cum Antimoniatis diaphoreticis extempore pro lubitu miſceri queat,) *Bezoartico minerali Joviali cuivis* (ex Antimonii Stannique regulo, vel etiam è ſolo Stanno ac ſublimato, per diverſam Butyri deſtillationem & ſpiritus Nitri fixationem parato,) aliisque tædioſioribus adhuc operationibus parem; imo

ſi

ſi (famoſo nunc nonnullibi) *Antihectico*, (per ſimplicem Reguli, cum Antimonio præparati, calcinationem cum triplo Nitri confecto,) titulum per indirectum acquiſitum demimus, in reali diaphoreticaque ſua deſtinatione ſuperiorem; magisque adhuc dicti abuſivi *Antihectici ſuccedaneo*, quod ex ana Antimonii ac Jovis, agitatione in ſcorias redacto, & cum Nitri triplo in candenti crucibulo detonato, poteſt colligi. Quod reliqua concernit, profecto ſi *Sal e genuina Calce*, vel (nonnullis) ex ipſa *Jovis minera per Acetum*, ſed (ni fruſtra eſſe voluerimus,) fortiſſimum, aut *Nitroſis fortificatum*, vel etiam cum *Nitri Æruginisve ſpiritu* paratum experiemur; Diaphoreſis inde Hyſtericarumque alleviatio intus haut tanta, *externa pro umbilico applicatio* inter præſentiora Galbaneta & Caſtorina,) ſupervacanea, *Magiſterium e dictis ſolutionibus, etiam Vitrioli ſpiritu præcipitatum*, (ſplendidum quoque ac cryſtalliforme,) æque ac cum *Nitro crudo* (ægrius quidem) *Detonatum*, nimium deſes; & parumper ſaltem validius deprehendetur *Abſtractitium per Nitri ſpiritum. Tinctura* nonnullis uſitata, tantum Salis iſtius Jovialis ſolutio eſt. Nec in *ſpiritu*, *ſive e Calcis Jovialis cum Tartaro coctæ Magmate* deſtillato, (Tartareo,) ſive per *Solutionis Nitroſæ detonationem* collecto, (cliſſiformique) ſingulare quidem invenire potuimus: uti revera, nec in (ſuperioribus annis) adeo decantato, & per Cygni plumas cantumque hieroglyphice deſcripto *Proceſſu*; *ubi Jovis & Mercurii Vivi Amalgama cum Nitro* moleſte, ac (ni ſulphurei quid amplius accedat,) difficulter detonatur; Vaporum vix declinandorum noxas nec Floribus, (commodioribus quoque modis, ſi adeo in chirurgia neceſſarii forent, elevandis,) nec *Cliſſiformi* [ſimul tamen,

men, ni rectificetur, ſemiſtiptico nec adeo miraculoſo) *Liquore* compenſantibus, &c.

Cæterum, uti hactenus è Minerali regno ſat numeroſe Propoſita, Indicationibus (temperatum quoddam Diaphoreticum exigentibus,) ſufficienter ſatisfaciunt; atque hinc ne ſociennos quidem conſanguineosque ſuos, ſibi hic ſub efficaciæ, gratiæ vel parabilitatis ratione collatos, in contractiori ſylloge tantisper exigunt: ita longe minus adhuc videmus, eccur Precioſiora illa è *Sole* pro ſudatione vel confortatione varie petita, huc inſuper trahere debeamus. Non elevamus temere eorum, ſi bene præparata fuerint, efficaciam: ſaltem cum Cervinis, Tartareis, Antimonialibus, Cinnabarinis, Corallinis, Martialibus, Opiatis etiam & Analepticis parabilioribus, (ceu ſupra quoque notavimus) ſub judicioſa applicatione idem obtineri queat, ad quid perditio hæc? Si parca doſi miſcentur aliis, nihilo plus conferunt, quam forte Margaritarum atomus in Laudani perlati doſi; aut lapidis Bezoar granum in Alexiterio. Juſtas autem, & vel repetendas vel continuandas doſes quotæ paſſim facultates hiſce in Diſtrictibus temporibusque ferunt? aut ſi habitiorum vel ingratiis ferant, aut inflatis Acherontaque moventibus exigant, quoniam tandem ſpecialiori id fit effectu? Sane in Malignis (dum plebeji penetrantioribus euporiſtis ſuis felicius ſecuriusque paſſim curantur,) vitam meorum his elocare nollem. *Aurum fulminans*, (ut potiora, ſeu Diaphoretica ſeu Cordialia reficientia conjunctim perſequamur,) alvum in Continuis nonnunquam periculoſe, (ſive remiſſioris edulcorationis ſive Affectus eo tunc inclinantis cauſa) movens, quia exhibentis potius error eſt, hic non attingemus. Sed nec debite tra-

ctati

ctati propinatique tanta ſingulariorque eſt Diaphoriſis: quemadmodum nec *ejusdem* (*per Acidos ſpiritus aut Sulphuris deflagrationem*) magis cicurati: ut largam iſtius, æque ac *Solis cum Cornu Cervi crudo vel uſto ſtratificati*, & (per ſalinas forte, reſiduas quoque, aut ipſius quoque Ignis hic forſitan particulas) friabilioris redditi, vel (poſt Menſtruorum abſtractionem, aut Mercurii divaporationem) *cum Sulphure* (vix citra hujus ſcorias) *Purpuriſati* requiſitam doſin, precium largius, & eorum inſuper de his ac reliquis fere omnibus Decreta taceamus, qui Solaria non adeo craſſe pulveriſata vel reſoluta, ſed tantum non *Irreductilia* volunt. Ejuſdem vero diffuſioris (in revera Solarem operationem) doſis eſt *Solis quoque Crocus, qui cum Nitro, Sale & Alumine coquendo &c. conſit*; Aluminis præterea (ceu alibi notavimus,) terreſtrioris partis, (uti qui loco Olei Tartari *per Silicum Liquorem præcipitatur*, Magmatis iſtorum,) haut expers. Qui *Tinctura Antimonii repetito inceratur*; illius præ Auro longe potentiorem contractioremque energiam ſcientibus, Antimoniali vitula arare facile credetur. De *Bezoartico Solari* diverſimode quæſito, quemadmodum etiam de *Antimonio diaphoretico Solari*, (è ſcoriis poſt Aurum transfuſum reſtitantibus, aliterve comparato,) paulo ante inter Antimonialia diximus. Et licet nuper parcum *Solis pondus hic duplicatum, vel etiam triplicatum ſit*, nihilominus qui ejus generis Solaria Magiſteria &c. etiam ultra drachmam ſemis exhibent, id quoque (quemadmodum & in *Bezoartico Cervino aureo*) nimis adhuc parum putabunt. Quamvis præterea *Solis* & Antimonii intimior in iſtius cenſus remediis amplexatio, ea magis commendare poſſit; ſæpius tamen experti ſcimus, quod *Pulvere*

extempore è Bezoartico minerali vel Antimonio diaphoretico & Croco Solis bono, proportionaliter compoſito, nihilo propterea ſint valentiora. Sic præcipitatus *Solaris Regulinus* (cum Regulo Antimonii confectus,) & imprimis famigeratior ille, *ac Mercurio dulci ſolari, (diuturniori igne fixatiori)* fere ſpecioſior, qui ex *Amalgamatis ſolaris ſpontanea præcipitatione* provenit, egregia profecto ſunt Medicamina : ſed & absque Sole,(ceu cujus ut plurimum octava tantum pars in doſi eſt,) ſi modo ſufficienter fixata, & poſtmodum circumſpecte exhibita fuerint, viros ſe ſiſtunt Alterutrum horum, (præter parabiliora, renitentioribus affectibus nihilominus ſufficientia,) forſan expetentibus. *Solarium Incerationes per propria, Lunarisve aut aliarum Minerarum liquores* tædioſiſſimos, quo *unicornu aliquod Solare,* vel conſimile quid habeatur ; *Aureum vellus è Rore,* (tale quidpiam per ſe quoque è Sulphure ſuo nonnunquam deponente,) aliaque Solis aliquantillo plerumque ſaltem condita, curioſis relinquamus ; quemadmodum & toties repetitas ejus *Volatiliſationes,* tandem paucas aliquot, nec adeo exceſſivas guttulas, vel ſolum Vini Oleum, ſpiritui ſuo jam ante complicatum poſtliminio reddentes. Pertinet huc parciſſima illa ſæpeque vix notabilis *oleoſitas,* quæ Spiritui Vini (pro majori proin quantitate prius Aromaticis oleoſioribus nonnulli condito,) & per hujus generis Metallicas ſolutiones infracto, poſt digeſtiones ſupernatat. Item quod poſt reiteratas Salinorum ſpirituum abſtractiones, *inſtar Sublimati cujusdam* ſed perparci, rariusque Florum forma ſubſiſtentis, ſed plerumque in oleoſas guttulas ſemet reſolventis aſcendit; ſapore vegeto ſeu ſemiſtiptico adeoque dilatationem quandam hinc oppido exigente.

gente. Reliqua abuſive ſimiliter ſic dicta *Olea*, *Salia*, *aut Vitriola*, ſingulariora quoque, cum oculatioribus horum, & adſcriptitiæ pollentiæ æſtimatoribus prius tranſigant. *Gemina vita*, ſolutioni Solis cum ſalis ſpiritu factæ affinis; Floribus Salis, (potioribus effectus autoribus,) præter modum turget: & quantum Solis in doſin afferat *Elixir, per Sacchari colliquamentum* ſpecioſe alias inſtitutum, tentanti docet experientia. Cui bono vero reliqui præterea tot *Solis discontinuandi modi*, utut expediti vel etiam ſecreti: dum interim prædeſtinatione ejus, (tanquam pariter certis proprietatibus circumſcripti ſimplicis,) vix aut non reſpondent? Quærimus in Auro temperatum quidpiam, Diaphoreticum, aut Corroborans mitigativum; (quavis etiam id fiat ratione, aut quovis Archei ſpeculo.) At qui animo manuque, paulo liberiori hiſce requiſitis experientiæque confert *Tartarum vitriolatum ſolarem, Rubinum ſolarem cum nitro fixo, aliisque eodem recidentibus ſalibus confectum*; *item Liquores Solares per vehementiores Acores*, (reſolutioni haut raro adhibitos,) ſtipticum aut vitriolicum quidpiam, ſæpe non ſine roſionis nota induentes; *Oleoſas inſuper extractiones*, ſat quidem (vel Aromaticæ virtutis cauſa,) Analepticas, at quamplurimis affectibus, refectivum temperatum exigentibus, neutiquam quadrantes, &c. Cuncta hæc multum profecto à ſupradictis noſtris & naturæ quoque intentionibus abire haut difficulter deprehendet. Qui *Solares Tincturas etiam e Carbonibus*, *Antimonio*, *aliisque ſulphureis ſubjectis alicubi per Alcalina* quærunt, rem nimis longe, & ab ovo fere repetere videntur. Specioſiores ſane, ceu alibi notavimus, pro fortunarum noſtrarum tenuitate, plus vice ſimplici per *Mannam*, *Rorem*,

ſpiritum Saturni, Microcosmicum, Salis Tartari, Olea ſubtiliora aromatica, &c. tentavimus, fateriq; cogimur, vires earum aut tantas non fuiſſe, uti paſſim exceſſivi talium commendatores, præſertim Monopolia hinc extruentes ſimplicioribus (auro nihil non tribuentibus,) perſuadere conantur; aut in per multis à concentratorum vel integre ſervatorum Menſtruorum beneficis particulis potius, quam à Solis ſoluti tantillo prodiiſſe. Quo ipſo cautius mercari docti, aurique minus hinc prodigi, vilioribus adhuc, aut oculatæ manui (inter conſimiles enchiriſes) merito ſuſpectis, præter rem tædioſioribus, cum noſtris vel adhuc ſimplicioribus in eundem ſcopum recidentibus, ſi multum eſt, æquivalentibus, aut magna quidem (ſubtilioris proceſſus efficaciæve reſpectu) promittentibus, circa congenera vero verſatum, ac procedendi modum naturæque vires atque poſſibilitatem penitius noſcentem, vix ſeducentibus, ſumptus atque labores tantopere hactenus impendere noluimus: ſupra laudatis parabilioribus noſtris, & *crudi quoque auri ſubtiliſſima raſura,* (ſi hujus ſolitariæque tantus, non vero in Mixturis acceſſoriorum potior foret effectus,) æquipollentibus, ſatis nunc contenti. Idemque nobiscum alii quoque forſitan, etiam per ſingulariorum, ſecretiorum, aut (ob parcitatem proventus, impenſarum autem exceſſum) cariorum obſervantiam, & inter prænaturos incuratorum obitus, atque ſpem ad vitam mage ſanam longioremve nequicquam extenſam, procul dubio experientur; prompteque tandem, fatebuntur ſatius eſſe, ſi Medicus Pract. hoc ævo ſibi *e Medicamentis aurum, quam ex Auro medicamenta paret.* Quisquis præterea (ſeu majoris efficaciæ ſeu ſubtilioris præparationis cauſa,) nihilominus

nus diffuſioribus his aut variegatis laboribus manum admoverit, obſervabit inſuper, revera (primo) ſupervacaneam, & plane prodigalem eſſe *Solis*; (*imprimis repetitam,*) *per Antimonium fuſionem, aliamve per Cineritium vexationem* (in noſtras quidem deſtinationes) præviam: cum ſimplices illi, vel paulo vetuſtiores ac bonæ notæ Regionum auriferarum Ducati, nihilo deteriora vel invalidiora hoc in genere Medicamenta præbeant; tantillo Lunæ in plerisque ſolutionibus alias prius ſubſidente, aut ſi remaneat, aperte innoxio. Supervacuas deprehendet *pleraſque, toties repetitas Calcis,* alias per competentes enchiriſes ſolubilioris, *Calcinationes* (*communiores aut cum Mercurio*;) *Sublimationes cum Ammoniaco ſale, vel* quaſi ſingularius eſſet, *cum Salis & Urinæ ſpiritu,* utrobique non ſine multa Solis perditione, etiam inter elutriationem inſtitutas, aliasque protelationes: cum qualitercunque quidem ſic magis attenuata vel florificata Solis ſubſtantia, (quantum nos quidem inter competentiorum Menſtruorum adhibitionem notare potuimus,) in genuino effectu vix præſentiores vel exaltatiores, ſed (ob variam Auri diſperſionem,) cariores ſaltem Tincturas fundat; diverſimodeque ſic tentatum ac per vulgatiores hactenus quidem proceſſus circumactum Aurum, utplurimum nihilo difficilius per uſitatas reductiones redeat, quam ſimpliciſſimum quodque aut primitivum aliquod ejus Præcipitatum. Imo ſi *Irreductilitas* horum tanti eſt, ceu Solem ſuo modo deſtrui poſſe vel modos dari, (*qui Saturnum Antimoniumque ſpernant, aut hujus ſaltem Tincturæ poſtliminio reficiantur,*) credimus; quærere nihilominus nobiscum poſſet ſimplicior aliquis, an Aurata ea tunc agant, ut Aurata? & quænam tandem (oculatiori hoc,

nec jactantiis aut vulgi rumoribus tantum hodie dante ſeculo,) revera obſervetur inibi præeminentia? Sic *repetitas toties abſtractiones cum ſubſequis ſuis dilutionibus ac Filtrationibus*, majoris depurationis aut ſubtiliſationis cauſa inſtitutis, plerumque ſimiliter fruſtraneas eſſe, Solemque manifeſto magis magisque, (ſubtractis ſemper Menſtrui particulis ſolutum ferentibus,) ſecedere, quivis qui pretii gnarus eſt, aut ſaturatius hinc medicamentum expetit, facile advertet. Et ſi quæ amplius circa hæc laborum ac ſumptuum minus prodigi, finitis curioſitatibus ſuis annotabunt.

De *Bezoartico Lunari* ſuperius inter Antimoniata diximus. Sique reliqua, plerunque tamen minus directe ad Diaphoreticorum titulum pertinentia, per Lectoris indulgentiam hic poſt Solaria conſiderare licebit; principio varias liquidorum ſiccorumque formulas earumque effectum diverſimode experti, diffiteri profecto ſimiliter nequimus, quod ubi Invertentia vel Abſorbentia præparata, ſpiritus volatiles urinoſi, Salia ſimilia volatilia, Cinnabarina, Succinea, & cætera præſentiora Cephalica Opiataque deſierint, plerunque fruſtra affuantur. Quod porro (quibusdam huc tractus aut ſubſtitutus) *Lapis Lazuli, etiam citra ſupervacuas Lotiones, ſemideſtructorias Calcinationes, pictorias e Emplaſtrationes*, quantum è plerisque iſtorum ſperari poteſt, haud infeliciter nonnunquam & in tantum ſuppleverit, ſive in (innoxia de cætero) ſubſtantia; ſive in genuinis, (nec exoterica tantum aut potiſſimum arripientibus) Extractionibus, Lunarium imitamento inſtitutis, ſed proin nec hunc protinus huc trahemus. Sane ſi omnino quispiam in diffuſiori forſan apparatu Argentei quidpiam (tanquam præ ſolaribus minus pretioſum) exegerit; vel

vel ſimpliciſſimo ſaltem *Lunæ finæ, ex Aqua forti cum Muria præcipitato Magiſterio,* tanquam præ eo, quod *cum Alcalibus præcipitatur* (ni admodum edulcoretur,) longe acceptiori, ſubtiliori atque alios etiam in uſus ſingulariori, ſecure tantiſper acquieſcet; ſeu per ſe ſeu cum Antimonialibus &c. dederit: nec adeo præſentiorem inveniet *Tincturam quorundam ſiccam, aliosque conſimiles ſubſidentes Pulveres.* Ita ſi *Liquidum* quoque quidpiam, *Tinctura* nomine hactenus veniens, omnino voluerit *e prædicto Magiſterio cum Salis Armoniaci vel etiam Salis Tartari ſpiritu,* (tanquam plerisque intentionibus præ aliis conformi,) Liquorem ſimplici quidem procedendi modo habebit, qui nihilominus operoſiori iſti, *e Nitroſis Lunæ Cryſtallis cum Ammoniacali & hinc Vini ſpiritu conquiſito,* ſique *viror ejus* diſplicet, pauxilio ſpiritus iſtius Ammoniacalis facile in *cæruleum* denuo vertendo; item *volatiliſationibus, per Armoniaci additionem* adhuc tædioſius (ac parva *à ſimplici ſublimato Lunari, per idem Sal levato*, differentia) inſtitutis, aliisque ſpecioſioribus minusve ſuſpectis Proceſſibus, (in ſuo genere & operandi modo,) ad minimum par erit; *Extractionibus* autem non ſolum inconſideratius *in Argento cuſo vetuſtiori, vel Calce vulgari* (per Venerem præcipitata) quæſitis, verum etiam (non ſine fruſtranea variatione, laborum multiplicatione, reſiduæ Veneris ſuſpicione, vel præſentiori concentratarum Menſtrui particularum effectu,) paſſim imperatis, magis probus, præſentior aut parabilior deprehendetur; utut vulgares vel curioſiores quoque, *per Urinæ (in ſpecie) ſpiritum (ſolitarium, aut ſpiritui Vini vel Acetoſis nuptum,) per Alcalia aut Acetoſa, vel Æruginoſa,* ſui ſimile inibi plerumque amplexantia, &c. hodieque nonnullibi proponantur;

tur; *aut Luna prius tot præviis*, (Venerem tamen inſolidum raro ſequeſtrantibus) *vexationibus*, *tædioſis per Sulphur aut Mercurium calcinationibus*, *Acetoſis* (*pro Lunar dicto Sulphure*) *Menſtruis*, *operoſioribus exotericisque Cryſtalliſationibus*, *aut exigui proventus ſublimationibus Ammoniacalibus*, (qualicunque de cauſa vel prætextu) ſubjiciatur. Multo minus autem opus erit, ut præter hæc, (plane pro ſuperpondio annexa,) ulterius adhuc *Florum* (*inter Nitroſorum Cryſtallorum detonationes*, *aliasve rationes*) comparandorum cauſa, vel pro *ſpiritu quodam quaſi Lunari* (*per dictam detonationem*, *aut ſolutionum*, *cum & ſine Tartaro inſtitutarum*, *deſtillationem*, *dum vulgaris Vitrioli Lunaris ſpiritum* alii pridem meritoque taxarunt,) acquirendo, Argentum diſperdamus, aut tædioſius è fecibus cum diſpendio repetamus *Oleum e digeſtis cum Vini ſpiritu* (*ſimplici vel aromatiſato*,) *Solutionibus Lunaribus*, alias magis Vini genimen eſt: *Sal Lunæ vitriolica* ac plerunque ſemivenerea mixtura. Nec quid in *Tartaro vitriolato Lunari* ſeorſim quæratur, videmus. Ejuſmodi Metallica diverſimode quidem diſcontinuari queunt; num autem modi iſti Naturæ noſtræ ipſiuſque ſimplicis, ſemper conveniant, alii experientia talia nobiscum conferentes, haut difficulter deprehendent. Atque hæc in tranſitu de Argento, crumenis hodie forſan conſultius quam deſtillatoriis includendo.

Sequitur in ordine *Sulphur*; bituminoſorum primas; extra vulgares (in quibuslibet malignis, tabidis, obſtructis, &c.) abuſus, euporiſton polychreſtum; ſaltem *crudum ſelectius*; ceu id jam olim Floribus aliquando deſtituti, & antiquitatis exemplum, æque præterea facilem Arſenicalium, (ſi intermixta forent,) in ſublimatione aſcenſum ex-

pen-

pendentes, ſecure dedimus: citra *Præparationem* iſtam Diſpenſatoriis in ſpecie ſic dictam, aliterve per *Extinctiones, Incerationes, &c.* (cui bono, dum pingue hinc; aut oleoſum iſtud alias operosè quærimus?) inſtitutam; citra curioſiorem *cum Salis ſpiritu*, (integrum ſæpe Sulphur in recipiens protrudente) *cocturam*; & citra *quamlibet etiam Sublimationem*, noxia (ceu monuimus) vix ſubtrahentem, totum potius quadantenus mutilantem; ſive cum *Sale communi* (forſitan ob ea ipſa præſuppoſita Arſenicalia, ſuperioribus annis nimium ſuſpecto) perficiatur, ſive tardius cum *Sabulo, aut Colcothare*, vel adhuc protractiori fruſtraneove labore, cum *Albificato ſaltem Vitriolo*, (exigua utrinque florum aſcendentium acidulatione:) ſive tædioſius *per ſe*; aut cariùs tantummodo cum *Coralliis*, inconſultiuſve demum, nec ſine empyreumatis contagio, cum *Gummatibus, etiam minuto horum pondere:* ceu id alii quoque, æquè ac fruſtraneas *Sublimationum repetitiones* notarunt. *Diuturnas Florum (per ſe vel cum Alcalibus) Digeſtiones* laborioſioribus; prælongas è Sulphuratis, (inter Aromatum oleorumque, plerumque compoſito graveolentiam quandam imprimentium, vel magis adhuc exiccantium, aliorumque ſupervacaneorum aut extemporaneorum conſortium,) extructas Formulas, *ſpecies Diaſulphuris, Pulveres Alexipharmacos* (Myrrha, Angelica, Nitro &c. indifferenter complicatos,) *& pectorales* libellis ſuis relinquamus; ſimpliciſſimâ quadam polychreſtorum, & quouſque licet gratiorum aliquot compoſitione, vel extemporaneâ tantum admiſtione ſatis hic contenti: ceu ſanè (præter ſupra poſitum Pulverem Pleuriticum,) Bezoartico noſtro, vel conſimili cuidam acceptiori, (in febribus Catarrhalibus

epidemiis, Ungaricis nonnullis, aut mage Peſtilentialibus;) quandocunque videtur, Sulphur ſeorſim levigatum haud difficulter additur; & idem forſan in Pectoralibus obſervari poſſet, ni frequentatior fere talium uſus præſens hic quidpiam, vel quaſi pro additamentorum fundamento exigere videretur. Quo fine ſi quis *Sulphuris, radicis Ireos flor. & Aronis*, (cum vino vel aceto mitificati) ana permiſcuerit, pulverem habebit non ſolum adultis, ſed etiam infantibus adhuc dum ſufficientiſſimum; &pro utrisque per Opiatorum, Antimoniatorum, Jovialium, aut Saturninorum (utplurimum tamen hic claudicantium) particulam, amplius haut difficulter alterabilem.

Lac Sulphuris in bronchiorum infarctu crudo ac Florificato revera præſtantius perdiu experti ſumus,(quamvis Magiſterii ratio in ſpecie repugnare poſſet;) & hinc cujuslibet complacentiæ committimus, ſi placuerit, non (carius tantum) *é Floribus, ſed e crudo* ſaltem, nec tædioſius parciusque *cum Alcali Tartareo Nitroſove*, ſed longe copioſius, revera tamen innoxie, cum Calce viva percoquendo; aut ſolum (exoterici vel adverſi quid nequicquam veritis) *Alcalibus illiquando*, & poſtmodum Urina, vel rejiculis quibusdam Acetoſitatibus, (ne Vinum fruſtra diſperdatur,) præcipitando facile comparandum; ſicque *Florum*, (ut occultationis cauſa, de cætero profecto fruſtra & citra exaltationem quandam,) per repetitas ſpirituum acidorum aliosve modos,extus *Albificatorum*,(quales etiam in præparatione ſpiritus Æruginis ſulphurati tandem aſcendunt,) locum conſultius tunc ſupplens.

Quod *Balſamicorum* indefinitam fere ſeriem, fætoribus plerumque complicatam attinet, internis uſibus contractiorique apparatui oppido ſatisfacit.

facit *Terebinthinatum*, *ſive ſimplex* fuerit, ſive (quo exoſum pene nunc per ardelionum deturbationes & fallationes nomen obnubatur,) *aliquota olet Fœniculi vel Aniſi parte* inter extrahendum alteratum: pure *Aniſato vel Fœniculato Sulphuris Balſamo* ſic parabilius, at æque nihilominus in ſuo genere efficax: *Succineo & Juniperino* (niſi certas in circumſtantias ſolitarium aut parili ratione alteratum quis velit,) acceptius, & in quibusdam intentionibus penetrantius: *Tincturis illis, quæ cum Ardendi ſpiritu è crudo ſulphure, vel evaporati aut præcipitati Balſami colophonia* vel reſiduo, (parca impregnatione) confiunt, ſaturatius, & ſub contractiori doſi præſentius: quorundam Vitæ Coralliſato, Martiali, in ſpeciem Antimoniato, Vitriolato, aliterve (per fruſtraneas variationes) quæſito *Balſamo*, (dum Menſtruum ut plurimum additamenta parum aut vix attingit, vel adjecti ſpiritus acidi Vitriolici, &c. filtro abſorbentur, aut poſtmodum ſubſident,) ad minimum æquipollens; facile pro lubitu *Camphorandum.* Sit autem è *Crudo* tantum, non ex *operoſioribus Floribus*, *ſub proportionali*, (non vulgo excedente,) *ad Solvens pondere*; per ſimplicem ſaltem in retortula *Diſſolutionem* (quid enim aliud eſt?) paucas intra horas, vel etiam è *Sulphuris Hepate*, (ad illius tamen perfectam ſolutionem plus quam ana ſalis Tartari requirente,) ſimpliciter ſic (citra notabilem alias adverſitatem,) præparatum: ſiquidem cum *ſpiritu Vini è dicto Hepate extracta Tinctura* indicationibus haut paucis (propter Alcali magis liberatum minusve obtuſum,) fere incommodior videtur, minuſque ſaturata eſt; æque ac quæ cum *Armoniaci conſimilive urinoſo ſpiritu* ſuper Alembicum levatur, pariter per multis intentionibus inconveniens; (utut equi-

dem Lunam, inconſtanter ſane nec ſpecioſe rubificet; & ſi qui alii modi ſunt, etiam Metallicis, (inter præcipitandum,) vel propriæ quoque Mineræ, (dum Sulphuri ſubſtituitur,) particulis ſupervacue combinati. Eſt aliquid *Oleoſus ille Liquor*, qui(citra nimiam olentiam) per ſpiritus Therebinthinæ vel Olei cujusdam debita cohobia, non verò ſubitaneam extremamque (inter intolerabiles fætores,) deſtillationem exit, & concentrari quoque haut difficulter poteſt; nihilominus aſſumptæ oleoſitatis majores in actione partes ſunt, & laborioſiorum ſaltem Myrotheciis loco vulgatis Balſami, quadrare videtur. Reliqui communes *cum Colcothare*, *Sale*, *Pumice*, &c. proceſſus, partim Flores potius Liquoremve acido ſulphureum, partim fœtentiſſimam Oleoſitatem fundunt, intus adverſiſſimam, extus vel Externo quodam Sulphuris Balſamo in plerisque circumſtantiis, (nam ſolitarius ob inviſcationem in Litus, ut plurimum eſt incommodior,) facile ſupplendam. Pararetur autem hujusmodi *externum Balſamum* convenientiſſime forſitan cum *Hyoſcyami vel Papaverino*, ubi ſuppetunt, aut ſaltem *Amygdalino oleo*, (dum alii Sambucinum ex arillis, alii Nucum, Rapiſtri, Roſatum, vel Cannabinum, inter ſupervacuas hujus vel illius Autoris inquiſitiones præferunt;) *e Crudi, non florificati prius, nec etiam Alcali quodam* (extus nonnullibi inconvenientiore, *diſſoluti Sulphuris* proportionali pondere; per ſimplicem tantum (ſine Vino, opus oppido protrahente,) liquationem ſeu diſſolutionem; citra lentam illam, parumque Sulphuris aſſumentem digeſtionem. *Camphora* pro lubitu poſtmodum facillime alterari poterit. Cur autem *cum Lini oleo viſcidum illud*, (nec deſtillationem, ſeu ſolitarie, ſeu cum Colcotha-

cothare, inter tot tædia promeritum,) ***Hepar*** ſeorſim confici debeat, non videmus: dum ***Diaſulphuris Emplaſtrum*** per aliud quoque hujus generis Balſamum æque efficaciter, auctiori ſolum additamentorum pondere, (ne Unguentum pene, per *Vulgatioris deſcriptionis* obſervantiam Emplaſtri loco exeat,) conficitur; ceu ***conſimile e Sutoria quoque pice pulveratique Sulphuris inſperſione*** Chirurgi quidam extempore, nec ſine fructu parant. ***Aqua calcis vivæ***, *ſulphure* (ceu de Lacte hujus diximus) *ſaturata*, bonum quidem, attamen circumſpectionis indigum eſt Topicum; ne in ſui ſimiles ſalinos humores incidens, æque ac ***Oleum Tartari cum Amygdalino concuſſum &c.*** malum potius augeat.

Spiritus, etiam genuinus & venali certior, quamvis in Præcipitationibus, Fixationibus, Vitrioliſationibus, &c. ob externas quaſdam conditiones vegetius ſe gerat, apparatui tamen noſtro, (cum Vitriolicus, longe parabilior hujuſcemodi poſtulatis nihilominus ſatisfaciat,) incaſſum ſuperaddetur; per tot tædia laboresque ***ſeu e Campanis Patinisve refrigeratoriis***, ***ſeu Aquæ merſis Crucibulis***, ***aut Retortis tubulatis, vel*** (diffuſius alteriusque potius deſtinationis,) ***e Perfumationibus aquæ ſimplicis***, aut exotericas ***e ſpiritus Nitri cohobiis***, aliisque ſuſpectis, moleſtis, aut ſæpe penitus; vel expectatam ſolum quantitatem fallentibus modis perquirendus. Ita nec modicum illud, (ni ſingulariter prius per inſtillatum ſpiritum inceretur,) è reſiduo capite mortuo *Sal* extrahi vel reponi meretur; Acido quodam Vitriolato parabiliori & abunde ſatisfaciente. ***Liquorem in Florum confectione*** (***ſulphureum***, & modo dictæ Aquæ ſimplici, ſulphure nonnullis perfumatæ parem,) Rori minerali adjicere poſſent, qui iſtorum ſublimatione occupantur.

Atque hæc de Sulphureorum ſelectu eadem opera & conjunctim. *Nitroſa* huc ſpectantia ſub Diureticorum, *Aluminoſa* ſub ſtipticorum titulo conſiderabimus. Superſunt è (communiter huc relato) factitio *Ammoniaco*, *quæ ſicca conſiſtentia* hinc parantur: ſiquidem de ſpiritu paulo ante ſub Urinoſis egimus. Si quis autem inde repoſuerit *Flores* tantum; eoſque ſaltem ſimplices non quidem *à Sale communi*, *aliisve Additamentis*, equidem integrum pene Ammoniacum, aut quidpiam *vulgari Ammoniaco purificato* ſimile, refundentibus, vel precium ſolummodo (uti *Corallia* niſi Tincturam è reſiduo quæras,) incaſſum intendentibus; ſed (recentiori quoque monito) cum *Alcali quodam Tartareo vel Nitroſo*, *ſimilibusve* (acidam partem retinentibus) modis ſublimatos & vere Urinoſos: facile profecto caruerit tum *Martialibus*, tum ipſis quoque *Hæmatitinis*. Nam *Martiales*, ex iis *primi* quidem (perpauci,) alias ferro minus infecti, reliqui vero *flavi ac rubentes*, *ſeu Limaturæ ſeu Batituræ vel Stomomatis* (exigua circa ipſum laborem differentia,) particulis ſaturati, ſimplicibus ingratiores, & in Spleneticis inter tot præſtantiora Martialia raro efficaciores aut penetrantiores, *Nigri* demum, exceſſive Stiptici, alterius deſtinationis ſunt. *Hæmatitini* vero colore quidem ac ſapore, haut vero in efficacia ſpecialiores (toties promiſſa expertis) deprehenduntur. *Subtile illud Ammoniacum, è ſpiritus Urinoſi & Acidi cujusdam fixi miſcella*, (ſæpe accidentario nec interdum circa finem, citra ſubtiliorem particularum diſperſionem colligibile, ſuperius attigimus: quemadmodum & *Capitis mortui*, poſt ſpiritus urinoſi deſtillationem reſtitantis *Producta*, E *ſimplicium Florum*, cum Sale Tartari ſublimatorum reſiduo, *Sal Neutrale* quoddam pro-

ve-

venit : E *Martiali vero vel Hæmatitino* jampridem *Maſſam, quaſi Vitriolicam*, (in deliquia pronam) ſeparavimus; & cum è *Ferro* quidem, non tam vere purget, (utut *Salis Martis purgantis* titulo alicubi proponatur,) quam (ſeu per ſe, ſeu cum Sirupis aliisque ſaccharatis,) abſtergeat tantum aut extimulet; Vitriolo Martis porro ſapore effectuque revera ſit poſterior, proinde per Arenam ex ejuſmodi liquamine, (ante perfectam ſui exſiccationem) deſtillavimus *ſpiritum flaventem*, jucunde (ni florum adſtringentiſſimorum, tandem aſcendentium inconſiderata permixtione pervertatur,) acidum & congeneribus *ex Ammoniaco Acidis ſpiritibus, diverſimode cum Charta, Farina, aliisque additamentis*, (vehiculum præbentibus, aut urinoſa ſequeſtrantibus &c.) conquiſitis, revera elegantiorem; parergon præterea ſublimatorum Florum, & nonnemini nuper aliquantillum forſitan Martialem : nihilominus cum Salis communis ſpiritus, præſertim propriis Floribus ſaturatus, pariter ſplendeat, idem poſt peractam deſtillationem oleat, idemque tum extus, tum intus, ſub circumſpecta adhibitione præſtet, Tincturæque Martiales longe præſentiores ſaturatioresque ſint; nec iſte proinde ſtatim ob præſuppoſitum aut inhærens Martis tantillum publicis uſibus ſeorſim vendicandus videtur; pariter atque *Hæmatitinus*, è Sale ex capite mortuo (per aquam aut ardentem ſpiritum) extracto conquiſitus : ſiquidem intus prædictis nihilo deprehenditur præſentior; extus ut in jucundis illis Veneris ſolutionibus jam olim (infeliciores forſan) nos fefellerit, ſupra notavimus. *Nitrum fixum Armoniacale, per utriusque detonationem*, curioſorum eſt : quæque amplius ex Ammoniaco ſuperſunt, conſultius Pyrotechnicis opificumque laboribus remittuntur.

At-

Atque hæc quoque de potioribus Diaphoreticorum & Alexipharmacorum materiis, eorumque diverſimodis Productis. Convertamur nunc ad Diureticorum, Lithontripticorum, affiniumque reliquorum aperientium ſeriem.

Diuretica, Lithontriptica, aliaque Aperientia & Detergentia.

SInt autem *è Vegetabilibus* quidem, ſimiliter pro ſylloge intentioneque noſtra tantum pauca quædam, temperatiora, abſterſiva aut ſimul mitigativa: ſiquidem calidiora malum in præſervatione, & accidentia in curatione frequentius augere, reliquorum vero pleraque, (præſertim cum ad Veſicam itur,) expectationem fallere, de cætero commodioribus ſane vel præſentioribus ex Animalibus Mineralique regno cedere, oppido deprehendimus.

Primas proin (cum progenie ſua) eſto *Tartarus*; *ſique ſelectior & quaſi per ſe cryſtalliſatus fuerit*, quid obſtat, quo minus lotus ſaltem, (ceu diu ſecureque, etiam cum *Rubro ſplendidiore* conſuevimus,) detur? citra ullam hactenus (per nimiam quorundam ſatagentium invectam. *Depurationem* ſubtiliſſimam partem, (ceu *reſidui*, multorum diſſolutionibus inſerviens *Aqua* docet,) manifeſte, vix autem Arenoſitates, (cum ipſe Tartarus Corallia ſimiliaque coquendo ſolvat, inſolidum ſubtrahentem; aut ſi omnino quiſpiam feculenti quid, (volatili tamen ſale refertiſſimum) vereatur, *ſemel tantum conſiderateque depuratus*; uti communiter *Acidi Tartari* nomine venit; citra vanas (adeo nivei)

Can-

Candoris , cremoris ac Cryſtallorum (ſeipſa indifferentium) affectationes, aut ſeparatas repoſitiones. *Tinctura* huic è Santalo, vel potius è Papavere erratico, (ſeu in ſubſtantia admixto, ſeu ſpiritu Vini, à Tartaro poſtmodum abſtrahendo extracto,) cum ſpiritus Vitrioli tantillo ſuperinducta, oculos delectat, & hactenus ſub *Pulveris Digeſtivi aut Hepatici rubri titulo* Tartarum jucundius, quam in novellis aliquot ejus nominis compoſitis occultavit; de ſe nil aut parum confert. Quemadmodum nec recentior *Acidi Tartari in* remiſſiorum iſtorum *Vegetabilium ſuccis aut decoctis concretio.* Ita nec *Tartarus Aluminoſus* ſeu ſaporem ſeu intentionem remedii ſpectes, tanti eſt; præſtantior vero in Tartareos ſcopos *chalybeatus*; ſed hic quoque extemporaneus eſt, per facilem *Vitrioli Martii factitii*, (etiam tantum pulverati, nec *prius in ſuccis diſſoluti*) admixtionem; miſſa incomptiori debiliorique infectione, quæ nonnullis *per aliqualem cocturam aut immerſionem Martis fit.*

Porro licet multis diſſolutionibus, præcipitationibus, &c. ſolus ſæpe *Cinis clavellatus* ſufficiat, ponamus tamen ex ejuſcemodi proſapia *Sal quoque Tartari*, tanquam deſtillati ſpiritus aliarumque nonnullarum operationum parergon, ac certis intentionibus præ aliis vegetabilium Alcalibus aptius. Cui regionis ratio ſuppeditat, *Sarmentitium* (*aut Lixivium inde ſpiſſius*,) per nos oppido ſubſtituere poterit; at uti in certas applicationes ſubtilius, ita in acredine requiſita aliquanto remiſſius inveniet. Sufficiet noſtræ quidem nunc deſtinationi *Sal illud tantum è ſpiritus* (*totaliter prolecti*) *capite mortuo, etiam ulterius non calcinato*, notorio more ſecretum, citra ulteriorem *cum Calce viva vel ſupra Martem* acuationem, curioſioribus laboribus re-

relictam; & citra figulorum tum primitivas, (polychreſtum ſpiritum fruſtra diſperdentes, tum *ulteriores ad Cæruleum usque Calcinationes*, teneriores & internis uſibus præcipue nonnunquam expetitas particulas incaſſum diſperdentes. Qui fixius tale quid ad certas ſolutiones, præcipitationes,&c. (præſertim ſicca forma) deſubito vult, *anatica ſaltem Nitri Tartarique detonatione* facile, (ceu paſſivum hodie eſt,) habet; verum, (ut alibi monuimus,) acidarum fixarum Nitri particularum haud expers, & ſubtilioribus proinde productis inconvenientius. Quodlibet horum aqua ſimplici calida prompte ſolvitur; aut poſt debitam exhalationem, ſpiſſioris lixivii forma, poſt filtraturam, ſervatur; ut profecto *Oleum tædioſe per Deliquium*, (de cætero tamen innoxium,) fruſtra ſimiliter conquiratur.

Tartari hinc Vitriolati empiricos ſuperioribus annis (in Hypochondriacorum ebullitionibus,&c.) abuſus alii ſufficienter notarunt. Reponi tamen aliquid forſan in diffuſiores apparatus inde poſſet: ceu diverſarum ſolutionum (vitriolatarum vel Alcalinarum) præcipitationibus (nobis ſæpe non advertentibus, & totum inconſiderate effundentibus,) ſufficienti copia ceu parergon naſcitur; *aut elegantior adhuc* habetur, ſi Tartaro Tartariſato in ſ. q. aquæ ſ. diſſoluto, parili conſuetoque modo Vitrioli ſpiritus inſtilletur, & totum hinc debite coaguletur; acore tamen Vitriolico in utrolibet aliquanto magis, quam vulgo (non ſine ſubſequa adverſitate) ſolet, exuberante, & Vitrioli ſpiritu hic (propria ſubſtantia aliterve) intaminato; alias noxas, ſi quæ revera, extra abuſus (è libellorum commendatione natos,) obſervatæ fuerint, huic potius quam *impuritati Salis Tartari*, (quid enim

enim hic accederet, quam fecum ligneorumque fruſtulorum innoxium Alcali?) adſcriberemus. In Vegetabilium catharticorum remiſſioribus *ſuccis concretus* parum hinc validior; *Mineralibus autem aut Metallicis particulis* per recentiores inventiones imbutus, partim nil minus quam iſtorum proprietatibus quadrat; (ceu ſupra de Lunari Solarique monuimus:) partim elegantioribus acceptioribusve Præparatis aperte cedit; præterquam quod etiam ex tempore nonnullis eodem effectu, certiorique ponderis participatione, (ut in Emeticis,) aſſociari queat. *Tartarus Vitriolatus ex Eſſentiali ſale Tartari* (alias laborioſiori) hic precioſior, *Nitratus* Nitrum eſt, Alcali Tartarei tantillo extus quaſi illitum; & facilius tum extemporanea utriusque mixtura, tum *in ultimo Nitri* (per Olei Tartari particulam depurati) *coagulo*; ſi opus foret, haberetur. Præſtantior exiſtit *Tartariſatus quorundam Tartarus*, è duabus ſaltem Salis & tribus (purioris aut ſemel depurati) Tartari partibus præparatus, ſive per ſe detur, ſive potius (alias facile humeſcens,) cum ſpiritu Vini ſolvendo in Tincturam diureticam & interdum ſemilaxativam (ad imitationem *Balſami Tartari* quorundam,) redigatur: (ceu alii *Nephriticæ titulo*, liquorem ex una Tartari & duabus calcis vivæ partibus excoctum, & poſt filtraturam inſpiſſatum, ſimiliter cum ſpiritu Vini extrahendo, non penitus rejiculam parant.) Atque hic *Tartari Tartariſati Liquor ſeu Tinctura*, à Balſamo Tartari rec. parum differens, ſi cui in paulo diffuſiores apparatus placuerit, etiam loco cujuscunque *Tincturæ Tartari* eſſe poterit. Nam *Vulgata* quidem, ſive è ſpiritus deſtillati capite mortuo cum nonnullis, ſive è ſale Tartari ſimplici, aut (cui bono?) ad cæruleum, &c. prius calcinato proliciatur,

cum

cum ſpiritus ardens, & (alias ſponte ſuperſtans,) divaporetur hinc aut abſtrahatur, parum ab Oleo Tartari per deliquium differt. Reliquæ verò *ſubtiliores* viſæ, ſalis perquam exiguum in doſi vehunt, aut largam doſin exigunt; ſive (cum aliquibus) *ſpiritus Vini rectificatior ſimpliciter ſaltem ſuper ſal illud digeratur*, & aliquantum inde alteretur; ſive compendioſiùs *ſpiritus Vini communis tantùm iſti ſuperfundatur*, & cum ſtatim in duas partes ſecedat, (ſubtiliori ſuperſtante, phlegmatica cum potiſſima ſalis quantitate ſubſidente,) iſta prior per tritorium ſeparetur, & vulgaris Tincturæ loco uſurpetur. *Quæ e ſale Tartari cum Silicibus liquato* confit, quamvis ſtabilior ſit, ſupradictâ Tartariſata ob ſilicei tantillum, etſi vel auratum fuerit, revera præſentior non deprehenditur. *E crudo Tartaro cum ſpiritu Ammoniacali urinoſo* prolecta præter rem carior & operoſior eſt.

Si operæ precia mereri voluerimus ponamus *Arcanum illud*, ſeu (uti nonnullis vocare placuit) *Sal Eſſentiale Tartari*, ob facilè deliquium in duplo præterpropter Aquæ cujuſdam deſtillatæ vel ſpiritus ardentis ſimplicis aut appropriati, vel etiam Elixiris proprietatis (ſimpliciter ſine acidis parati,) &c. diſſolutum: efficax ſic *ſub Tincturæ conſiſtentiâ Spleneticum, Nephriticum, &c.* ſive per ſe detur: ſive aliis, Alcalinum conſortium ferentibus combinetur: nam ut reliquas Tincturas acidulas Martiales, Corallinas, &c. exigua quantitate inſtillatum, poſt aliqualem amplexationem in colore quadantenus equidem exaltat, ita liberaliori paulo pondere complures earum diſturbat aut invertit. Parabitur autem *longe compendioſius* unica ſaltem Aceti deſtillati affuſione, ad perfectam uſque Salis Tartari ſaturationem, (quod duode-

decuplo vel ſedecuplo, pro iſtius robore & aciditate ſit;) & unica ſimiliter ſpiritus Vini rectificati abſtractione; citra tot ſupervacuas (ceu alibi jam monuimus,) repetitiones. Imo rudimentum ejus in vulgatis, (Aceti deſtillati & Olei Tartari) præcipitationibus gratis quaſi ſæpe numero nanciſcimur, & inconſideratiùs plerunque rejicimus. Nec inefficax medicamentum provenit, ſi *cum Aceto non deſtillato & ſale Tartari* eodem modo procedatur, & Magma reſiduum (nam ſalis ſicci conſiſtentiam non aſſequitur,) ſpiritu Vini ſolvatur. *Abſtractus in illa ſalis Tartari ſaturatione Liquore* (ſpiritui Mellis, Guajacino, vel conſimilibus, in acrimonia ſuâ aciditati cuidam ſociatâ conformis,) haut inconveniens *pro Opii aliiſque vegetalibus ac Marinis &c, Menſtruum* præbet, ſi protractiori tamen labore, per alembicum colligi placuerit. Ipſum verò Arcanum Tartari *Sali Viperino, Cornu Cervi*, &c. ulterius per nos aſſociet, qui volet: extemporaneâ ſi opus foret, ſalis cujuſdam volatilis urinoſi, per acetoſa pro more ligati mixturâ (cum eodem recidat,) idem aſſequi poterimus.

Supereſt famoſiſſimum *Sal Tartari volatile*, ſive (cum ægre ſicca conſiſtentia per ſe ſervetur,) *Spiritus Salis Tartari*: remedium licet generice cum ſui ſimilibus volatilitatibus conveniat, ſpecialibus tamen, deſtinationibus neutiquam hic deſtitutum; bonum diureticum, diaphoreticum, atque reſolvens, in paulo diffuſiori apparatu haut contemnendum, præſertim cum dimiſſis ambagibus per diverſa compendia poſſit colligi. Publicavimus de eo paucis ab hinc annis in peculiari libello noſtras obſervationes, aliarum quaſi ſolicitatrices; & revidebimus proinde propediem totum, cum aliquali auctario, è verſatiſſimorum viro-

rum

rum publicatis interea experientiis nato. Interim ne manca hic ſit pertractatio, qui *Urinoſum quid*, (ceu Alcalina natura eo potius, quam ad acidum quidpiam propendere videtur,) hinc expetit, primo quod ipſum Salis Tartari ſelectum attinet, convenientiſſime aſſumet huc è ſpiritus deſtillati capite mortuo, ſecundum paulo ante dictas limitationes ſegregatum; ulterioribus ad virorem vel cœruleum calcinationibus neutiquam exhauſtum, ſi mora datur, mediocri calori (quo inſigniter rarefieri deprehenditur,) per menſes aliquot expoſitum, aut ubi ſuppeditat, id potius, quod mediocriter in figulino furno ollaque tecta *calcinatis Vini ſiccis fecibus*, (den Weindruſen *ſeu craßamento poſt ſpiritum ardentem à vini fecibus abſtractum reſtitanti*) *candidiſſimum, urinoſiſſimum & jam quaſi ſemivolatile largiter ſuperſtat*. Extemporaneum *e Nitri Tartarique detonatione*, propter adhærentem adhuc aciditatem quandam nitroſam, ejuscemodi laboribus incommodius videtur. Quod autem *modos ipſos* pro colligenda volatilitate iſta concernit, ſunt equidem plures in odore ſaporeque, (præſertim ſi mage phlegmatici ſeu diluti per rectificationem ſuper alcali Tartareum concentrentur,) in effectu coincidentes: ſed enim cum noſtra hic intentio in ſpecie ad parabiliora quævis brevioresque proceſſus, quousque licet, directa ſit; ex adverſo vero *cum Bolo* plerumque debiliſſimus, *in faſtigiato ſuperiorum annorum Fornace* per directa Receptacula, aut nullus aut invalidus; *cum Silicibus*, ut & *poſt ſubaſtrationes*, item *per Vini ſuper Alcali Tartarei abſtractiones* æque parcus, & in ultimo hoc proceſſu ſpiritus Tartari communis haut expers, (ceu quoque è Tartaro Tartariſato ſimilis colligitur,) proveniat; cum porro qui *per ſpiritus Vini Incerationes ſuper Sal Tartari*

tari (vulgare vel Aceto deſtillato ſaturatum) inſtitutas laborioſior; *per Digeſtiones autem cum ipſo ſpiritu Tartari* (alias tædioſioris conquiſitionis, & per ſe ſat polychreſto, juſto precioſior; qui demum *e Salis Tartari, Calcis vivæ & Salis Armoniaci mixtura* nonnullis alicubi conquiritur, totus aut maximam partem Armoniacalis ſit: non immerito proinde, (miſſis tantisper ſuſpicionibus ex Acceſſorio hic natis,) laborum minus prodigus penetrantiſſimo validiſſimoque *Liquori, qui ex anatica Salis Tartari & Aluminis ſeu crudi, ſeu potius Uſti deſtillatione*, vel per Arenam provenit; aut ſi pure Tartarea ingredientia deſideraverit, iſti acquieſcet, qui *ex Oleo Tartari nigro* (alias accidentario,) *cum Sale Tartari aliquandiu negligenterque quaſi digeſto,* haut difficulter habetur. Parilis quidem in effectu, ſed paulo graveolentior & neutralis aut nimium Tartareus eſt, *ex anatico Tartari crudi Aluminisque pondere deſtillatus*; nec adeo ab eo, niſi nonnunquam majori Salis volatilis copia differt, qui ſimiliter per arenam *e dictis ante fecibus vini ſiccatis* (auß den Weindruſen) elicitur, & poſt rectificationem ſuper Sal Tartari cum ſpiritus Vini parte, graveolentiam nonnihil exuit: ut uterque horum ſupradictis (pro cujuslibet lubentia & delectu,) ſurrogari queat.

Qui vero Solutionum, (hinc forte faciliorum,) reſpectu in *Acidam* (*e vel cum Sale Tartari*) *volatilitatem* potius inclinat; licet Urinoſi prædicti (præſertim concentratiores) ſpiritus, circa competentia vel prædiſpoſita ſubjecta profecto haut ſint deſides; & à Sale pure lixivioſo, (naturam ejus, & autoris adeo commendantis loca parallela conſiderantibus,) ad Acetoſitatem exigua ſit conſequentia; nihilominus dimiſſo fortaſſe *Liquore, e Metallicis*

ſolu-

ſolutionibus (cum Aceto paratis, & in maſſam vitriolicam coagulatis,) ultimo extremeque tandem deſtillato, æque forſan ſpecioſius occupari circa parabiliorem & accidentarium illum, qui in præparatione Arcani Tartari, (ſive deſtillatum, ſive commune Acetum receptum fuerit,) haut difficulter ſub abſtractionibus colligitur, & jam pridem Salis Tartari quidpiam ſecum abſtuliſſe creditus eſt: quemadmodum alii quoque de *Liquore, qui de Tartaro Vitriolato communi* (mediocriter tantum citra extremam deſtillationem) abſtrahitur, putarunt. Sic *Alcali Tartareum cum certo Bolo* deſtillantes aliquando, ſpiritum acidulum ſpurium accepimus. Sed de his aliisque, qui trahi huc poſſent, v.g. *ſpiritu è Terra foliata* validiore igne prodeunte, *Liquore à Tartaro Vitriolato* (*è Terra foliata cum ſpiritu Vitrioli parato,*) *abſtracto, &c. acetoſis*, hic non eſt dicendi locus.

Oleum Tartari nigrum intus gratioſiores jampridem noluerunt; eoque multo minus, inter tot acceptiora, *Rectificationem* quovis etiam modo, promeretur; utut de cætero ſalis volatilis quidpiam, conſimilium deſtillatorum more vehat. Extus cum ſpiritus ſui parergon ſit, pro lubitu repoſitum gregariis adhibeat, qui volet; potens, reſolvens & balſamicum, etiam in contuſionibus carnoſarum nervoſiorum partium &c. Nec rejiculum olim hinc paravimus *Emplaſtrum*, ad imitationem Diaſulphuris: Verum de Tartareis ſatis forſan nunc actum eſt.

Sequatur *Terebinthina, ſaltem noſtras*; *exotica cujusvis* (nomen inſuper nonnunquam mentitæ) loco, quosvis in uſus, (miſſis ſolummodo minutiis) ſufficientiſſima; intus quoque, ſi certi caſus Diureſin cum laxatione alvi exigant: etiam absque *Lo-*

tione aut curioſiori *per pyxidem ligneam transcolatione*, ſi per ſe (quamvis profećto ſic ingratior,) in notoriis Vehiculis, Emulſionibus aut Mixturis extemporaneis omnino exhibenda foret : nam quæ *Cocta* communiter vocatur, ad occultationem ſui, diverſis in formulis aptior exiſtit. Nec proin tamen opus eſt, ut cum fruſtranca ſpiritus jactura ſeorſim vulgo coquatur; ſiquidem quod poſt vulgarem ſpiritus deſtillationem in veſica remanet, non ſolum iſtius, verum etiam ulterius (in Topicis,) *venalis Colophoniæ*, *Reſinæ ſiccæ*, *maritimorum Zopiſſæ, imo* (cum gratis ſic habetur,) *communis Picis*, & (dum ipſi *reſinoſi Myrmeciorum grumi*, der Waltrauch / & ſi perperam Maſtichi collati, aliquanti tamen nonnullis æſtimantur, exoticorum aliquot Gummatum locum ſatis commode ſupplere poteſt; Internis uſibus, (ſi placet vel opus eſſe reperitur,) tum per ſe, tum adjecto diuretico catharticove ſtimulo quodam extempore (ſine tot *Pilularum, Cicerum, Marmelatarum, Electuariorumque Terebinthinatorum* aſſervatione) prompte deſtinandum. *Oleum autem flavum atque rubrum* inter tot reſolventia & Balſamica, tanti non eſt, ut ulterius hinc deſtilletur; multo minus Sylvanorum *Abiegnum Templinumve*, ut ſeorſim reponantur; vel *reſinoſius iſtud è ſemimaturis Abietum conis* (in molendinis inſtar Olei lini) exprimatur. *Spiritus Terebinthinæ* nihilo debilior, at intus ſumptu gratior *per Veſicam*, quam tædioſius (licet una alterave drachma pro Terebinthinæ libra una copioſior) *per Cucurbitam* habetur; reſtitansque illic *Colophonia* exiguum in Spiritus pondere defectum facile compenſat. *Ex immaturis Abietis conis* plane quidem ſimilis deſtillatur, at parcior proventus operæ precium non præſtat. *Aquam* in ſpiritus

K Tere-

Terebinthinæ abſtractione (*primò per Veſicam, aut omnem per cucurbitam*) una profluentem exhibeant Acetove deſtillato, (dum alii Terebinthinatum ſeorſim parant,) aliterve admiſceant, qui acceptiora aptiorave remedia menſtruave nolunt. *Tinctura Terebinthinæ* ſupervacua in noſtro delectu Terebinthinatorum multiplicatio eſt.

De Iuniperinis inter Diaphoretica paulo ante egimus. *Veronicæ* Extractum inter Pectoralia ſequetur. Ubi vero *Baccarum Alkekengi*, etiam ritè ſiccatarum datur copia, (miſſa inſipida quidem, ſed languente *Aqua*, inconcinniſque inter tot Anodyna *Trochiſcis*,) *Extractum liquidum*, ſine ſaccharo quoque durabile, de cætero non inefficax & ſimul (pro Solanorum natura,) mitigativum, haut inconſulto hic adjiceretur: aut in defectu, vel ſi magis placuerit, polychreſtum illud *Hederæ terreſtris Extractum* ſaccharatum, ſupervacanei *Sirupi Conſervæque* vicem ſatis ſupplens: *Aquam enim ſimplicem æque ac ſpirituoſam* adverſus odor, aliàs hinc excludit; & ſi fateri voluerimus, nec reliquorum ſimplicium v.g. *Apii*, *Petroſelini*, *Saxifragiæ*, *Aſparagi*, *Fragariæ*, *Ononidis*, *Parietariæ*, *Linariæ*, *Lithoſpermi*, *Geniſtæ*, *Raphani utriuſque*, *Bardanæ*, *Pimpinellæ*, *Dauci*, *&c.* pro ſuperioris ſeculi more *Deſtillata*, (utpote vel peradverſæ vel languidiores, muliercularum medicationibus aut turgentioris receptiſmi ampullis aptiores,) ullatenus huc referri merentur: niſi omnino quiſpiam pro paulo diffuſiori apparatu forte *Fragorum aquam*, (non ut inter congeneres præſentiorem, ſed tantum acceptiorem) velit; ſeu per ſe, ſeu durabilius cum exigua ſpiritus Vini particulâ, (nam gratiſſimus refrigeranſque fructus pro *fermentatitio ſpiritu* acquirendo fruſtra diſperditur,) inde abſtractam; quaſi

pro aliorum remediorum, (ſed domeſtici Liquores hic quoque ſatisfaciunt, ipſaque Aqua minus in univerſum eſt durabilis,) Vehiculo. Sane ſimiliter haut adeo multum eſt, quod ultra hoc, etiam in pleriſque (operoſius quoque, & præ Antiquioribus conſideratius interdum nunc, aut ob Dauci, Cæparum, Porri, Raphani &c. acceſſum ſæpe minus jucunde) *compoſitis Aquis tot ſc. Nephriticis, Lithontripticis, contra Calculum*, &c. reperimus: nec ipſa famoſior, *e Perſicorum, ceraſorum &c. fructuum nucl:is*, (deſtillatum quidem alterantibus, Emulſioni tamen aptioribus,) diverſimode (*cum & ſine acetoſis*) præparata, eas tantopere præcellit; niſi omnes hæ ſeu præſentioribus ſpecificis exaltentur, ſeu epiceraſticis anodyniſve (in alio quoque vehiculo ſufficientibus,) conſocientur. Præſervatoriè quantum calculoſam Diatheſin, (aliàs plerumque indelebilem) alterent, miſeri indies tandem nobiſcum experiuntur: calidiores ejuſcemodi Aquæ vel liquores diſpoſitionem iſtam potius intendunt; ejuſque noxæ pariter haut expertes ſunt *vulgares Tincturæ atque Eſſentiæ liquidæ, ſeu ſpiritus Vini medicati* Iuniperini, *Nephritici &c. cum Infuſo recentium Fragorum, in eodem ſpiritu*, potatoribus profectò aptiori, quàm contractiori noſtro delectui. Quanta quæſo, copia nonnunquam ingerimus ſine notabili quadam alteratione, (ſi continue febricitantes, præſertim Variolis Morbilliſque laborantes excipimus,) Fraga? ut *Sirupus* profectò, multoque magis *Eſſentia e ſucco liquidior*, (concepta de facile fermentatione gratiam aliàs perdens,) dum plures æque jucundi durabilioreſque dantur ſucci refectivi ac refrigerantes, ſint fruſtranea; multo magis ipſa *Fraga nonnullibi ſiccata*.

Porrò verò ſi quis Tartareis Nitroſisve ſalibus, (ſimplicibus aut Vitriolatis,) Arcano duplicato &c. acquieſcere nequeat, ſuperaddat hic forte *Ononidis* non tam *Extractum* (bolari Tartaro affluentiſſimum, nec ſi è tenella planta fuerit, in nonnullis aliis affectibus aſpernendum;) quam *Sal fixum ſimplex Sulphuratum*, *aut amplius pro lubitu Vitriolatum*: ſimulque forſitan comburi poſſent *Fabarum inſuper ſtipites*, *Urticæ*, *Geniſta*, *aliave*, pro diſtrictuum ratione parabiliora vel ſalis majorem copiam ſuppeditantia: quo *Sal quaſi Catholicum* ſeu polychreſtum exeat, nec operoſius ſingula v. g. *Juniperinum inſuper Sambucinum*, *Petroſelini*, *Hederæ terreſtris*, *Pimpinellæ*, *Tamariſci*, *aliorumque infrequentiorum*, *aut in ſalis proventu parciorum*, ſeorſim reponere, vel etiam diverſimodè è talibus *Compoſita contra Calculum*, *Nephritica*, *Diuretica*, (ſæpe è minus parabilibus aut nomine tenus ſolum variatis,) ſuperaddere neceſſum ſit; cum prædictum reliqua facile ſuppleat, & competentibus Mineralibus &c. haut difficulter amplius alteretur.

Atque hæc quidem è Vegetabilibus, ſuo quovis modo ac tempore, (præſertim inter præſentiſſimum Mineralium Animaliumque proventum, & debitum Anodynorum atque Epiceraſticorum quorundam acceſſum) adhibendo, oppido ſufficient: ut talium intuitu, neque delectus noſter neque accuratior Praxis ullatenus è reliquis numeroſiſſimis, (quamvis ex parte non ſemper contemnendis, ex parte tamen etiam nimis tantum ſpecioſis, deſidibus, adverſis, ingratioribus, rarioribus &c.) ullatenus exigat ſive *Saxifragiam albam*, (aliàs permultis diſtrictibus infrequentiorem,) cum perlevi ſquammeoque Radicularum *Pulvere & Extracto*, vulgatiori quovis neutiquam

va

validiore; ſive ſemilignoſam, illam Agyrtarum *Alpinam vel* ingratiorem *Pimpinellæ radicem, (ſiccatam, aut ſupervacue Extractam, Conditam vel Confectam) aut herbam inſuper, ſemenve, ac tædioſum inde Oleum*: Non (adhuc magis) adverſum (ac circumforaneos olentem) *utrumlibet* (ſiquidem & hic hactenus fruſtra *Cretiſſavimus,) Daucum, in ſemine Oleoque ſuo*, (aliàs equidem haut invalidis:) Non exoticam pene *Ruſcum*, aut aliàs infrequentiorem *Filipendulam.* Quemadmodum nec quæ è *Geniſta* inſuper ſeorſim proponuntur, nauſeabundum *ſemen Floreſve ſicci, vel conſervati, aut* 'dum Capares adeò vili veneunt,) *conditi.* Non quæ pectorales quoque, alioſve in uſus ſupervacue paſſim ex *Urtica majori minorique* petuntur; *Radix ſcilicet, & Romanæ ſemen.* Nec *Eryngii* indigebit *Radice, ſeu ſiccata, ſeu* (pro enervatis potius, ſed exiguo plerumque irritamento,) *Conditâ.* Non *Lappæ utriuslibet*, (dum *Folia* extus ad muliercularum experimenta pertinent,) ingrato *ſemine, vel majoris Radice,* utut in diverſis affectibus multis exoticis præſtantiore: Non inter tot præſentiora cruſtacea, *Lithoſpermo quovis, aut arillis Cynosbati, vel Meſpilorum, decantatæ Spinæ albæ*, ſpecioſioribuſque (in aliis quoque requiſitis vel ſignatura ducente,) *Dactylorum oſſiculis, Hederæ baccis, Glandiumque*, (quamvis inter domeſtica vulgo haut rejicula) *farinâ.*

Ita nec *Apii radicem vel ſemen* neceſſaria ulterius invenimus; inter congenera noſtratia, cuivis *Seſeli Liguſtico, Maſſiliotico, Cretico, Oreoſelino, Macedonico, Alexandrinoque Petroſelino, Ammi vero*, (ſed vano Cantharidum correctivo,) aliiſque multo magis, ſupervacaneis, hircum olentibus, & frigidorum cœnis aptioribus, vel ab antiquorum conſuetudine ſolùm pendentibus exoticis,

facile hîc conferri vel etiam nonnullibi præferri queat. *Succi Apii inſpiſſati*, adeò ſuperiori ſeculo commendati æquivalentia verſatiores hodiè Chirurgi alias norunt. Nec denique ſeorſim ſic ſervari merentur *Amygdalæ potatorum amaræ*, rari rancidive ſæpe *Tribuli aquatici*, *Perſicorum*, *Armeniacorum ac Ceraſorum nuclei; vel Raphani præterea Violarum Martiarumque ſemen*, in non quidem adeò languidas, at vomitus interdum mage tunc proritantes *Emulſiones*: nam *Aquas* ex his ſupra attigimus: *Olea verò ex id genus nucleis* ſeorſim, vel Nephriticorum titulo conjunctim cum aliis *expreſſa*, profecto vel *Amygdalinum* uſitatiſſimum intus, extus Hyoſcyaminum, Papaverinum, Nucum, &c. æquat, aliquando ſuperat.

Menſis cedant *Petroſelini folia atque radices*, *ſemen* hortulano, deſes *Magiſterium* negotioſioribus. Sic quoque *Siſarum Aſparagique* (aliàs nonnullis ſuſpectos) *turiones* linquamus delicatulis, *ſemen* vanis exoletiſque compoſitionibus, *radicem* (inter tot æquipollentes) hortis; imbelles *Ciceres*, *Raphanum utrumque & Cynosbati fructum* Culinæ; *Conditum hinc & Rob Cynosbati* mulierculis ſatagentibus; quemadmodum & quæ è *Fabaceis* ſuperſunt, *Aquam florum gynæceis*, *fructum ipſum* Pythagoricis, *farinam* hinc domeſticis epithematibus; *Linariam* hæmorrhoidum turberculis, ut Taurum ea lucrentur, qui vulgatiori hyoſcyamo vel verbaſco, &c. nequeunt; *Dipſacum* (aliàs quidem haud adeò rejiculum,) Pannifici, *Echinorum iſtorum vermiculos* iis, qui nauſeabundis miſeros incaſſum vexant. *Betula* ut ſpeciali cuidam potûs vitio alicubi contulerit, tantum tamen & indifferens Nephriticum experientibus profecto non invenitur, ut *Gemmæ cum Corticibus* euporiſtis ſcabioſorum linimentis

mentis atque balneis aptiores videantur : ***Extra-ctum earum*** ſapore quaſi fatuum, effectu deſes plus vice ſimplici reperimus, & magis adhuc ***Succum deſtillatum*** : ***Crudus***, quamvis interaneas impuritates (qualiquali tandem attemperatione vel modificatione) ſegreget, & Corallia ſimiliaque oſtracoderma ſolvat, in hac tamen claſſe, ni Acidularum more potetur, languidior eſt, etiam *è ſuperioribus ramis* (ſuppoſita majori alteratione) collectus; in Cereviſiam Magnatum quorundam cura nuper cum Maltha & Lupulo (pro more) coctus, ſapidam quidem, ſed in Nephritide haud adeo præſervatricem reddit; ceu per ſe quoque Septentrionalibus (ſponte facileque) Fermentatus, potui quam ſolidiori medicationi aptior eſt. ***Nephritico ligno*** quis inter effectum æque ac colorem inſtabilem ſeu variabilem, ſumptus hodiè præ tot parabilioribus impendat? aut in *volatico Muſci clavati ſemine*, aliàs quidem extus bono deſiccativo, & in pyrotechinicis, (Moſchorum etiam obſervatione) ſine fumo eleganter, (ſi ellychnio inſuffletur) flammante, nimium maceretur? ***Cynosbati fungi in Extracto*** præſtant aliquid; ſed hoc ipſum in ſelectis noſtris largiter aut abundantius invenitur : in ſubſtantia domeſticum potius frontale pro gregariis, cuivis radici Rhodiæ par exhibent, *Aquas verò deſtillatas* acceſſione ſui notabiliter validiores haut reddunt. Atque hæc de vegetabilibus ſimplicioribus. Pergamus nunc ad ejuſdem generis remedia, quæ ex Animali (Diureticis, præſertim in inſectis affluentiſſimo) Regno numeroſiſſimè huc ſimiliter relata ſunt, paucis tamen nihilominus atque ſelectioribus apparatum noſtrum ſufficienter complebunt.

Sint primò ***Cancrorum*** polychreſti, (quamvis

nec *Chelis, cum induratis ſuis Tendinibus, nec ipſis Exuviis, imo ipſis Cochlearum teſtis ac tectoriis,* in defectu congener efficacia deſit,) *Lapilli*; quivis, non religioſius *è vivis tantùm* exempti; poſt ſimplicem ſolùm *Pulveriſationem* ſolitariè, vel cum opiatorum aliquantillo dati, quovis eorum *Magiſterio, (ſeu ex Aceti, Nitri, Salis, aut Vitrioli Philoſophico ſpiritu* diverſimode præcipitato, ſeu per *ſpiritus Nitri abſtractionem* confecto, magiſque ſic diaphoretico,) ad abſorbendum, invertendum & detergendum tum hic, tum in Pleuritide, febrilibus ebullitionibus, ſtomachi anguſtationibus, aliiſque vicinis Acoribus, Ardoribus, &c. longè præſentiores. Idemque *de Solutionibus quoque cum Aceti, vel ipſius etiam Æruginis ſpiritu* hoc fine paratis, affirmare poſſumus: *cum oleo Tartari* (quamvis parciùs oculos illos aggrediente,) vel vulgatiori modo cum *Salis ſpiritu confecta,* ob acceſſorii particulas adhærentes præſtant quidem interdum aliquid: ſed dum (ab una quidem parte,) Tinctura Tartari Tartariſati, Arcanum Tartari &c. evidentius operantur; aut Alcali quoddam ipſis facilè aſſociari, vel prius volatiliſatum feliciùs ſurrogari poteſt; dum (ab alterâ,) nec ſolitarius Salis vel etiam Vitrioli Philoſophicus ſpiritus deſes, de cætero ſumptu jucundior, nec extemporaneæ mixturæ (poſt levem moram & ſubſidentiam) expers eſt, cur Entia præter rem multiplicemus? Adeoque nec *compoſitos illos Lithontripticos, Nephriticoſque Liquores, cum eodem ſpiritu* (amarorem quendam hinc induente,) *è nullis non Animalium Marinorum & ſubterraneorum cruſtis atque teſtis,* paſſim conquiſitos huc referemus. Multò minus autem vulgares cartilagineos (ſpiritu Salis haut adeò ſeorſim obtemperantes,) aut duriores *ſemilunares Carpionum, item Per-*

Percarum, Tincarum ac quorundam Alburnorum Lapides; Ovorum (vel poſt ipſam pullitiem) Teſtas, & ſi quid aliud pro euporiſto, vel in *Pulveres lithontripticos,* (ſimplicibus ſuis plerunque propter ingredientium inconvenientiam deteriores,) aut in prædictas ſalinas ſimplices aut compoſitas *Solutiones* tractum eſt. Quo pariter *Manati Lapidem* mercatoribus, *Struthionis ova* magnatum Raritatibus, & (ut reliqua Cancrina eadem opera expediamus,) ingratum è frixis *Butyrum* mulierculis, *ſpiritum* curioſioribus, integre combuſtorum *Cinerem,* ni amaricantibus Alexipharmacis exaltetur revera debiliorem, (uti Mixtura primo ſimplici, hinc invertentibus Bezoarticis demorſis longe majora operæ precia fecimus,) exoletis experimentis relinquamus. *Aqua vero Cancrorum analeptica, ſimplici vel* cum ſui ſimilibus *compoſita,* qui ni Decoctum aut Colliſum (licet nec talia ſolidi ſint momenti,) præferamus? in Ophthalmicis *famoſiſſima iſti* (*alias diverſimode à diverſis propoſita*) *deſtillata,* jam olim parem deprehendimus ſolitariam Chelidoniæ Aquam; ut *Galaturas, Pinguedinem ſerpentinam, Muſtelinam &c.* præſentiora taceamus: In vulnerariis ſiquidem omnino liquidum quid deſideraretur, *Oculorum in Vino Infuſam* oppido præſentius ſe ſiſtit. Qui autem eos *ſpeciebus vegetabilibus,* (affuſam Aquam ſimplicem longe citius ſaturantibus,) *pro Diuretico decocto, imo alicubi Oleis thraumaticis infuſis* hodieque addunt, neſcimus quî ſint excuſabiles. Qui vero *e Morſulis, Gammarorum caudis (ſimilibusque deliciis,* ſanorum menſis aptioribus) *fartis,* in Phthiſi hecticaque tantum expectant ſolamen, veſpillones ſudificare velle videntur: idque ſimiliter circa ſupradictas illas *Aquas Antihecticas Antiphthiſicasque* ni ex acceſſoriis

quædam (v. g. Ros, herbæ ac flores refectivi &c.) aliquantillum refrigerium aut levamen afferant, indies verum eſſe experimur. *Sanguinem Hircinum* ſupra quidem alios in uſus poſuimus : at in hac, (quo communiter etiam refertur,) claſſe plerumque languet; ceu quoque *Leporis ſiccatus cruor, & e toto cum pelle piliſque Cinis*; *Lucii mandibulæ, Troglotides toſtus*, conſimiliaque alia, quæ miſeri ex relationibus, vel accidentariis aut individualibus obſervationibus excogitarunt. *Urina hirci, etiam Embryonis* (rarior,) ſemel in Iſchuria conferre viſus eſt, poſtmodum nos aliquoties deſeruit; remedium alias ſordidum, æque ac *ſtercoris Columbini* ſolitarii vel cum Fragis in Vini ſpiritu *infuſum*. *Cicadas* non tentavimus: at cum *veſiculas, quæ in calamis ſcriptoriis* reperiuntur, conciſas & cum aceti tantillo ſumptas, ſudore modo pleuritides ſpurias tollere plus vice ſimplici vidiſſemus, num *Halecum Veſiculæ* ſimiliter pro diureſi quidpiam (ſecundum cujusdam commendationem,) poſſent, aliquando ſed fruſtra experiebamur.

Ita Lapides non ſolum in *Apri Boviſque ſed hominis quoque Veſica* reperti, nil aut perperum, interdum expellunt: & quot ſcatulas *Excretorum Nephreticorum* denuo deglutitas, at ſine ulla mali emendatione, novimus? Sane qui *Ludum* hic quærit, cum *Foſſili recentiorum* prius tranſigat; de cætero deprehendet, quod in tanta Tartareorum (ſimplicium aut acidulatorum,) affluentia, hujuſcemodi ſordes, quamvis *e Matula quoque* ſupervacue tamen corradantur, aut per *Calcinationem* (*ſal complicatum* quadantenus ſaltem quaſi alcaliſantem, aut additamenta potius attingentem,) tententur, elixivientur, *ſaliſicentur*, aut in (vulgarem illam operoſioremque præter rem) *Tincturam* redigantur.

Can-

Cantarelli nobis quidem vernaculi, nec interdum (ſemper enim, ob ſæpius hinc, at incaſſum quæſitum vomitum ac diureſin, non dixerimus,) deſides ſunt. Dum tamen inter tædioſam talium venaturam, Scorpionum ſufficientem numerum hodie tolerabili precio paſſim haud difficulter comparamus, nec ob eorum *generationem*, (adeo ſanĉte calidioribus nonnullis tractibus adhuc dum aſſertam,) *Ocyma verna cantare* hic locorum cogimur; poſuimus proin ſuperius eorum *infuſum Oleum, ſaltem ſimpliciſſimum*; hic quoque extus, (intus enim cum *uſtis etiam Scorpionibus* innoxium quidem, at potius veterinariorum eſt,) ſatis hactenus proficuum; ſive per ſe, ſive pro circumſtantiarum ratione Terebinthinæ, Ceræ, &c. penetrantioribus oleis, interdum permixtum aut obnuptum, ceu notum eſt, adhibeatur.

Aſellos autem (modo ſimpliciſſime, nec vulgo deſtructorie potius) *Præparatos* cujuslibet hic delectui remittimus. Certum eſt nobis, quod arenoſas in Veſica conglobationes interdum expulerint, tum per ſe tum aliis reſolventibus ſociati. Certum tamen & hoc eſt, quod in compacto ſiliceoque Dulech nil valeant; nil aut parum in propellendo renum Calculo, præſertim vehementiori Ureterum criſpatura; quod porro ſingulares præcordiorum anguſtationes, ſæpe cum deliquiis in tenerioribus cieant: ipſe *Pulvis* ſquammeus quaſi, & vel originis cauſa (inter tot acceptiora palliativa, dum nihilominus ipſa diſpoſitio inemendabilis paſſive deprehenditur,) ingratior eſt. Paravimus aliquando *è Cantharidibus Magiſterium*, cum Nitri ſpiritu & oleo Tartari &c. nec ad urinæ mucoriſque ſollicitationem adeo deſes erat, *ſub circumſpectâ inhibitione*: ſed nec tale quidpiam (forte curioſius) ſe-

lectus noſter exigit. Sufficiet hic, ſi ex iis, (*ſeu conſueto ſ. u ſimpliciori adhuc modo erectis,*) tanquam inter ſui ſimilia Inſecta ac Vegetabilia veſicatoria revera præſentioribus, atque alias vili venientibus, *Emplaſtrum* habuerimus, ſaltem ſimpliciſſimun, v. g. ex ana Cantharidum pulveratorum, Ceræ, & Olei, vel (ubi per accidens ſuppetit,) pinguedinis Leporinæ, cum pauxillo Terebinthinæ: citra *Flammulam, Ammi, Gummata,* &c. ut in aliis permultis affectibus ad revellendum, evacuandum, &c. ſufficientiſſimum, ita nobis præcipue in doloribus à colluvie ſeroſa in corpore artubusque obortis uſitatiſſimum, ob citam operationem Fonticulis, quorundam more ad aliquod tempus hoc fine excitatis, tædioſiſſimisque Setaceis, & ob ſenſibilem evacuationem omnibus frictionibus cum Aquis catharrhalibus aut Nervinis ſpirituoſis, Armoniacalibus, aut Oleis Linimentisque reſolventibus longe paſſim præſentius; præſertim ſi pro neceſſitatis ratione ſucceſſivus humorum fluor per dies aliquot ſollicitetur, ejus exigua quantitate v. g. *quarta vel quinta parte Defenſivo cuidam, vel Saturnino Emplaſtro* admixta, & (interdum cum *Emplaſtro de Hyoſcyamo*, ſi pruriat locus, alternando) applicata. Ceu alii data opera, (hunc in finem, ut & ad tophorum reſolutionem,) conſimile ex Oxycroceo, Nervino, Medulla vitulina, Terra Vitrioli, & cantharidum particula componere *ſecundum Itali cujusdam præſcriptum* conſueverunt. Tutiſſimum de cætero quodvis horum, nec inter quotidianos uſus atque continuationes, circa ductus urinarios noxam, hactenus quidem deprehendimus; de interno frigidorum hinc ſtimulo, & ſupervacuo (num *Caput, Alæ atque Pedes* detruncari debeant, nec ne,) litigio ſecuri, qui minus ſuſpectis irritantibus

tibus & refectivis idem usque dum obtinere potuimus.

Superſunt *Lumbrici* tralatitia quidem commendatione famoſiſſimi, in ſe tamen abominabiles, in calculo pellendo profecto haut magni momenti, pro diureſi in reliquis affectibus, Hydrope, Iſchuria, & (cui tantopere in ſpecie opponuntur,) Arthritide vaga, tot acceptioribus imo præſentioribus Diureticis atque Specificis revera poſteriores: ceu ſpiritus Salis Tartari, Calcis vivæ, Tincturæ Martis, Arcani Tartari, Cinnabarinorum, Opiatorum, ac Præcipitantium uſu æque felices progreſſus in vagabundo iſto dolore, (plerunque etiam citra purgantia, citra quævis Topica & inſeſſus, contracturarum utplurimum autores,) fecimus; absque ſemiruſtico illo *expreſſo Succo*, *absque Præparatorum perlevi pulvere*, leviorique (tam in pondere, quam in effectu,) *Magiſterio* è Nitri ſpiritu cum oleo Tartari præcipitato: *Terreæ* circa ſcorbiculos eorum *ſordes* ſordidæ, *ſpiritus per ſe inde deſtillatus*, phlegmaticus paucoque ſale Volatili conditus, (inter ſupradictos aliosque æquivalentes,) curioſiorum, *Abſtractitius* ſpecifica vi parum imprægnatus, (ſique validior ſpirituoſitatis ſuæ ratione fuerit illitus ſæpe non ſine noxa,) *Lumbricorum denique Infuſione*, (*cum vel ſine Alcali particula*) alteratus, ſaturatior quidem, at (ſi Inſectorum iſtorum potiorem deſtinationem cernimus,) uterque minus iſti conveniens eſt: ut proinde ſolum *Oleum*, *idque ſimplex* tantum, (cum *compoſitum Officinarum* additione olei Rorismarini ſupervacanea extempore haberi queat,) hic ſuperſit, ſi diffuſiori forſan apparatui aſſociare placeat: nam ab altera quoque parte unctuoſitas, emolliendi cauſa vulgo quæſita, permultis affectibus vel circumſtantiis

haut convenit, & in vegetabilium etiam Infuſis oleis, domeſticisque pinguedinibus pariter habetur.

Bufones tandem, eorumque per tot abominabilia tædia (qualicunque quantitate,) conquirendum *Sal quodvis*, & alia horribilia Secreta, plerumque (ſi verum fateri voluerimus,) per traditiones tantum, abſque privata repetitaque experientia, (ſaltem ne neſcire videamur,) commendata, iis relinquamus hic, qui experimentationes forſan ultra modum extendunt.

Atque potius hinc ad ſecuriorem fœcundiſſimamque *Mineralium* convertamur ſeriem, inde ſimiliter colligendo, quæ parabiliora præſentioraque ſimul fuerint. Unde non immerito forſitan *Nitro* primum tribuimus locum, ſaltem *noſtrati*; *Barbarico Niliacove*, cum remiſſiori (in noſtras hic intentiones,) parciorique *Murario ut & Regenerato*, (è ſpiritus ac Nitri fixi mixtura, nitriforme, ſed longe acrius Sal reddente,) curioſitatibus relicto. E noſtro vero, ſi internos quidem in uſus primo habuerimus *ſelectiores primoresve Stirias*, ab accidentario Sale communi ſufficienter pro more ſecretas; non eſt, cur ulterius in nimiis iſtis, ac Pyrotechnicis plerumque mage neceſſariis *Depurationibus*, per Lixivii ſaponarii oleive Tartari inſtillationes, aliterque (pro innoxiæ mucilaginis tantillo, aut ſuperflua Salis Terræ, toties tamen quæſiti parte) ſequeſtranda inſtitutis, tantopere occupemur: aut *pro repetitis coagulis* operam & *Roſaceam quoque*, dum Aqua ſimplex pariter ſufficeret, diſperdamus; vel nihilo præſentiores *Flores* ex ollarum tranſudationibus, aliisve modis tædioſe conquiramus; aut potiori Nitri ſubſtantia copulave inconſideratius disjecta, *cum Sulphure vel* (carius ſaltem) *cum Floribus*

ribus Sulphuris ſemialcaliſemus, quo tonſorum ille *Prunellæ*, (inflammata vel quaſi excoriata ſæpe magis exaſperans) *Lapis* proveniat; cum haut diſſimile quid etiam poſt Antimonii Diaphoretici confectionem, aut exultimo Nitri (per Lixivium prænotato modo depurati) *Coagulo* haberi poſſit. Multominus autem indigebimus *ſaccharo, vel etiam Solutionibus Corallorum, Perlarum, Saturnique Nitratis*, ſiquidem præter inæqualem improportionatamque utriuslibet participationem, longe certius compendioſiusque ſingula extempore, æque ac *Nitrum Martiale aperitivum* recentius, dum opus fuerit, miſcentur. Qui vero occultationis cauſa voluerit, longe ſpecioſius cum ſuccis Ceraſorum, Myrtillorum &c. *Nitrum* (in particulis ſuis circumcirca) *Tinctum* inveniet, quam ſi idem per Santali, Violarum, Roſarum, vel Papaveris erratici Tincturam comparare conetur: nam Alterativi profecto parum ex his, ut & è Scordio Acetoſa, &c. Nitro accedit. De cætero quod cum Metallicis quibusdam Sulphureis *in Terreſtreitatem* haut inefficacem figatur, & alii adverterunt, & in præcedente claſſe Antimonium Martiale Diaphoreticum exemplo fuit.

Nos autem porro hic è parabilioribus ponamus *Nitrum Fixum*; non quidem ſolum ac ſeorſim, quod poſt *ſimultaneam Antimonii Diaphoretici detonationem* colligitur, Nitro crudiori (ob deflagrationem haut undiquaque conſummatam) aliquantum affinius, & Anodyni aliisve profecto exceſſivis titulis inconvenientius inſignitum: nec etiam, quod per *Carbonum, Segmentorum &c. admixtionem* data opera paratur, & haut ita pridem (æque ac quod poſt Reguli Antimonii, Silicum, Calcis, Martisque cæmentationes vel deflagrationes provenit,

venit,) *pro Univerſali Solvente ipſoque Liquore Alcaheſt* nimis hyperbolice propoſitum eſt; ſed tantum accidentarium illud, ac inſtar parergi, quaſi gratis poſt *Croci Metallorum*, *Cliſſi ſulphurati vel Antimoniati ac conſimilium* confectionem reſtitans, amaricans & granulatum; ſulphuratis hinc Vegetabilium Salibus non ſolum conforme, verum etiam in effectu pro Diureſi ac Diaphoriſi, (licet arreptas quoque Sulphuris vel Antimonii particulas, ſub lenta evaporatione maximam partem deponat,) in permultis affectibus æquivalens ac ſimul parabilius: cui qui velit, paulo ante dictum Antimonii Diaphoretici Nitrum (minus) fixum, per nos aſſociet, minori tamen pondere, quo mage alcaliſatæ partes prævaleant.

Tandem (cum *Tartarus Nitratus* circumcirca tantum alcaliſatus & extemporaneæ potius imitationis, ſane ultimo Nitri per lixivium depurati coagulo nihilo valentior ſit,) accedat polychreſtum illud *Arcanum duplicatum*, id eſt Nitrum fixum, Vitrioli (cujus metallicam ſubſtantiam ſepararat ſeu præcipitaverat,) acetoſis particulis ſufficienter ſaturatum. Atque hinc ſi forte defuerit *Aquæ fortis caput mortuum*, (probe exuſtum, alias extractum Sal vitrioleſcit, vel reſidua pars Metallica nova Nitri fixi vel Salis Tartari ſolutione ulterius præcipitanda eſt,) *è ſimplici quoque Vitrioli Diſſolutione* parari poterit; huic ſcilicet tantum Liquoris Nitri vere fixi ſeu alcaliſati, (ceu gratis nonnunquam poſt Antimoniales quoſdam labores habetur,) aut Salis Tartari cum Nitro parati inſtillando, (donec Metallica Vitrioli ſubſtantia perfecte ſeparata ſeu præcipitata fuerit,) & coagulatum hinc Sal denuo pro more fundendo: quo idem provenit remedium; revera de cætero (toties pridem ex-

per-

pertis) innoxium, at utrobique in multis affecti-bus, præſertim in omnibus Lymphæ (per vaſa vel renes,) abundantiis præſentaneum; ut *Marte* inſuper, aut (*in Nitro cachectico chalybeato*) Vitriolato Martis, (inter tot hujus Tincturas, & Vitrioli ſeorſim dati præſtantiam,) vel (carius adhuc) *Auro* ſupervacue alterari videatur. Antimonium colliquatum, alias tantum ſuperſtat & *in Hepar* quoddam redigitur.

Quantum autem nunc ad *Nitri deſtillationes*, & primo quidem (cum *Aqua ex ejus ſolitarii*, *vel cum Manna mixti diluto*, per Veſicam aut Balneum deſtillata nobis olim promiſſa parum ſervarit,) *Tonitruantes*; Medicus *tot Cliſſiformium liquorum variationibus*, jampridem (non tantum è Tartareorum, Sulphureorum, Salinorumque, miſcella, verum etiam cum lapidum, Mineralium ac Metallorum, crudorum, vel prius ſolutorum aut amalgamatorum, vel adhuc in Mineris ſuis hærentium aſſociatione) conquiſitis neutiquam indiget; ſiquidem plerorumque inter ſe (quoad effectum) exigua, potior vero in capite mortuo floribuſve ſimul aſcendentibus (ni ſolubiles & intus tuti fuerint,) eſt differentia; ac quantum hinc quotannis (niſi *Solutionibus*, nonnulla tamen ſimul præcipitantibus, *vel extractionibus* quibuſdam ſeorſim adhibere placeat,) internos in uſus conſumitur, ſufficiente quantitate tum in Salis Tartari nitroſi, tum (jucundiore ſimul ſapore odoreque) in Croci Metallorum Antimoniique Diaphoretici confectione quaſi gratis habetur; etiam per Retortam ſaltem, inferius perforatam, ſi tubulata, vel recentius (triroſtre illud ingerentibus inferius patens) inſtrumentum deſuerit, aut potius noluerimus.

Quod vero *communem Nitri ſpiritum* concer-

nit,

nit,profecto ſimiliter potioribus uſibus (loco Tan-tilli *è ſolitario Nitro*, vix citra vaſis rupturam curioſius collecti, vel *cliſſiformiter Sulphurati* ſicque heterogenei,) ſufficiet, qui miſſa nunc *Arena*, *Argilla*, *Bolo aliisque* ſupprimentibus vel invertentibus, *cum Aluminis crudi duplo* præterpropter habeatur; Vulgari de cætero (dum innoxium ſaltem vehiculum hinc mutuo ſumitur, & caput mortuum Aluminoſiſſimum reſtat,) nihilo inferior. Eſt autem huic fini Retorta pro deſtillatione longe aptior Operculato illo, (haut parum etiam inter circumſtans plumbum eructante) recentioris cujusdam inſtrumento. *Fortiſſimus* vero iſte, qui phlegmate vel ab initio vel per tædioſas *Rectificationes*, (utrobique non ſine diſperſione,) ſubtracto comparatur, quid Medicis hic uſibus ſelectuique noſtro, (nam de Metallicis nunc non loquimur,) ſpeciatim conferat, non videmus; ſiquidem *Fumigantiſſimus ſic* ægrius diſpenſatur, & nihilominus adſumenti diluendus eſt; uti jampridem etiam *cum ſpir. Vini communi vel abſtractitio quodam*, (impoſito hinc *Pleuritici vel Anticolici Liquoris titulo*,)conſuevere: ſi tamen uterque ſpiritus rectificatior fuerit, quod poſt validiſſimas invicem excandeſcentium evaporationes ſurgit, reſiduo poſtmodum qualitercunque tandem reduniendum eſt; alias præter adverſitatem ſtipticam, debilis in effectu Mixtura remanet.

Tinctura Spiritui Nitri per Vegetabilia eorumve Extracta conciliata, brevi plerumque diſperit. Quæ vero ex *ejus* (*cum Alumine deſtillati*) *capite mortuo*, ſeu potius ex hujus (aluminoſo) Sale hinc Extracto, & ulterius calcinato, pro Diaphoriſi paratur, equidem potius Diuretica, de cætero æque quæ (ſpecialia propter promiſſa,) *ex Olivo cum*

ſpiritu

ſpiritu Nitri digeſto, &c. prolicitur, curioſioris intentionis eſt. Nec videmus, cur *prior volatiliorque Spiritus* ſeorſim hic ſervari debeat. Qui *à Croco Metallorum, Mercurio vitæ, Sulphure Antimonii, &c.* abſtrahitur, ob volatilitatis iſtius diſperſionem debilior tantum exiſtit, & facilioribus quorundam Diſſolutionibus conſultius denuo inſumitur: qui verò à Bezoartico minerali communi; *Spiritum illum Nitri compoſitum* gratis præbet, ut *cum Sale com.* ſeorſim deſtillari haut mereatur; quemadmodum nec *aliæ Aquæ Regiæ* (inter tot tædia ac pericula proliciendæ,) dum extemporanea Salis, Nitri vel Ammoniaci in ſpiritu Nitri vel Aqua forti diſſolutione, *ſimile Chriſulcæ* pro lubitu nunquam non habeantur. *Gradatorias, Pugillatorias, & ipſum Gehennæ ignem*, ceu vocant, Metallurgicis negotiis, (noſtra hic blandioribus ſecurius perficientes,) relinquamus; quemadmodum Aurifabrorum perſuaſionibus *Depurationem uſitatam Aquæ fortis*; quam à vulgari Nitri ſpiritu parum in effectu differre, pridem alii notarunt; & licet de ſubtiliori Vitrioli ſpiritu, aut toties quæſito ejus Sulphure quidpiam participaret,) hodieque tamen innoxiam, nec fixata per competentem ejus proportionem (loco ſpiritus Nitri,) Antimonialia, ullatenus deteriora oſtendit experientia: ceu alias ſolo Vitrioli vel Sulphuris ſpiritu nonnullis ad Diaphoriſin tandem diſponuntur. Atque hæc de Nitro: cujus nuperi *productionis vel accidentariæ collectionis* modi, uti haut paucos, (*per Cinerum cum Aceto proprio inſuccationes, fecum ſalinarum*, des Schlöders *cum Calce viva combinationes, foſſas pro rejectaneis animatorum retrimentis, &c.*) tentavimus, partim parum procedunt, partim operæ pretium profecto non rependunt.

Quod

Quod autem in ordine nunc ***Sal culinare*** (*in ſpeciebus ſuis*) ***attinet***, principio per factam in ſingulis experientiam liquido convincimur, revera ſeveriorem atque fruſtraneum eſſe ſtrictum iſtarum ad has vel illas formulas delectum; medicationique noſtræ oppido intus & extus ſatisfacere, quod cuivis territorio parabilius exiſtit, v. g. Interioribus hiſce, (ceu dicitur,) ***Fontanum vividius***, (ſive de cætero ſiccum perſtet, ſive in deliquia vergat:) Confiniis autem alibi modo ***Foſſile*** ſive ***Gemmeum***, (quorundam, non omnium reſpectu, aliquanto quidem ſubtilius, eorundem tamen Productorum;) modo ***Marinum***, Emporiis maritimis frequentius; ut propter (graviorem quidem, at haut adeò hinc fontano vel gemmeo, ſub proportionata doſi præſentiorem) ***Spiritum***, ***aliave promiſſa***, ſeorſim afferri, vel ***e Muriis hic tædioſe recoqui*** profecto non mereatur. Ita ſimiliter certum eſt, quod (***Deſtillationis*** ceu frequentioris operationis reſpectu, (vulgaris illa, pro remiſſiori acredine quibuſdam inſtituta ***Purificatio*** tantùm curioſior, & exotericorum Salium, (uti nonnunquam permiſcentur invicem,) infida ſeparatrix; ***per Raphani ſuccum*** (ab Aſthmaticis fortè petita,) Liquatio nimis ſimplex; propter (neſcio quos) ſylveſtres ſpiritus exoticaſque ſordes inſtituta ***Fuſio***,) inter quotidianos innoxioſque culinæ uſus,) planè ſupervacanea, & ſubtiliorum ſimul partium deprædatrix ſit; æque ac vulgatiſſima iſta ***Decrepitatio***, ſale denuo ſi granuletur, nihilominus crepante.

Quot autem ampliùs ex hiſce ſpeciebus, per alias inſuper ambages, variationes aut multiplicationes paſſim proſtant aut proponuntur Formulæ atque remedia? unde tamen, ſi ſolus ſaltem *ſalis Spiritus* ſeligeretur, (ut ejuſdem originis, & ſuffi-

cien-

cientiſſimum in medicatione vel defectu, ſuccedaneum *Spiritum Vitrioli philoſophicum*, taceamus;) diffuſior etiam apparatus haberet, cui hoc in genere ſatis acquieſceret : & quidem ſimiliter miſſis circa eum reliquis curioſitatibus, diverticulis, fruſtraneiſque laboribus. Nam primò, quod deſtillandi Spiritûs iſtius *Additamenta* concernit, cur in defectu peccantes, tantillum ejus è *ſolitario ſale* (raro citra vaſis rupturam) petamus? dum *Muria ſpontè* (à nonnullorum Speciebus) *è carrhis, vel ipſis Salinarum*, (ubi propiores fuerint,) *Metis ſtillans*, ad quartas præterpropter exhalata, (ſiquidem omninò per ſe deſtillatus placuerit,) Spiritum ſubtilem & perquam elegantem è retorta per Arenam fundit. Aut cur noſmetipſos in *deſtillati pondere, protractiori labore, intenſiorive nequicquam pretio* inconſideratius defraudantes, *Corallia vel Terram ſigillatam*, (ſingularioris efficaciæ ſpe;) aut ſaltem pro invecto more, *Bolum*, *Argillam*, *Arenam*, *Lateres* (etiam prius alicubi pro muriæ imbibitione candefactos,) aliave aliis quoque damnata invertentia, obruentia vel ſalinarum particularum aſcenſum, ob vehiculi defectum remorantia, pro ſalis incorporatione addamus? dum per *Aluminis quidem caput mortuum*, præſertim udo aliquandiu expoſitum, longè compendioſior; per ipſum verò *Alumen* (in anaticâ vel dupla proportione adjectum,) propter vehiculi phlegmatici exuberantiam copioſior inſuper, & medicationibus, æquè ac mage neceſſariis Solutionibus ſufficientiſſimus, innoxius de cætero, & (Capitis mortui reſidui, ſeu integri, ſeu in Sal quoddam & Terram albiſſimam ſequeſtrati, aluminoſam adſtrictionem noſcentibus,) inculpatus provenit : adeo ut inſuper (præcipuè in privatas remediorum diſpenſationes,) *Faſtigiato illo*, (caro

(caro ſatis, nec uno nomine expertis incommodo, impuriorem præterea Spiritum plerunque eructante) *Furno*, alio quæſito hunc in finem Apparatu neutiquam indigeamus.

Tinctura per Papaveris erratici eſſentiam conſimiliave conciliare, ſolitario, quo dictis in diſpenſationibus aliquantum obnubatur, haud ſane inconveniens eſt. At pro intentione quidem noſtra neceſſitatem vel ſpecialius emolumentum non videmus, cur *Spiritus* [*ſulphurei*] *volatilis particula à recens deſtillato* ſeorſim denuo abſtrahi, vel aliis operoſioribus quoque modis comparati; item, cur ipſe *Spiritus integer*, ad tollendam flavedinem aut ſubtrahendum evectæ, (at innoxiæ & parumper ſaltem adſtringentis) terreſtreitatis tantillum, repetita deſtillatione *Rectificari*, vel amplius, ſæpe non ſine ſubtiliorum partium perditione, *concentrari*, aut, exercitii potius curioſitatisve cauſa, ſuper recens Sal abſtrahendo, nonnihil *augmentari*, vel hermaphroditico capitis mortui aluminoſi Sale (calcinato,) aut (convenientius) Tartaro depurato ulterius *alterari debeat*. Ad externos uſus, ſi ſolitarius, vel parabiliora adhuc ſolventia non ſufficiunt, numquid facilius *ſale proprio vel petræ*, extempore diſſoluto acuatur? Et loco decantati illius [*cum Nitro*] *compoſiti*, gratuitos iſtos Liquores, qui à Bezoartico minerali communi, Sudorifero maximo Joviali, &c. abſtrahuntur, (ſiquidem ſimplex proportionalis ſpiritus Salis Nitrique mixtura, ad interna nonnullis conſueta, extus interdum haut ſatisfacit,) adhiberi poſſe, paulo ante monuimus. Violentas autem *e lapide calaminari aliisve ſolutionibus Repetitiones* (*quaſi concentratas*,) *tædioſas Incerationes*, &c. quidni circa Metallurgica nimis occupatis, & *qualitercunque dulcem*, (cum per Alcalia injecta

jecta pervertatur, per laborioſas ſalis, ante deſtillationem, ſolutiones parum mitigetur, ſimplici porro Digeſtione nihilo infelicius, quam negotioſis *pro Aqua illa Temperata* cohobiis, ſub Spiritu Vini occultetur, per ſe denique ſumptu haut ſit ingratus,) curioſioribus ad certas nonnullibi Solutiones, (parabilioribus tamen vix adeo præſentiores,) hinc remittamus? *ſpiritus Salis vitriolatus* quanti eſt? cum parum ab adjecto Vitriolo tranſeat; & alius forſan iſtius loco Spiritum Vitrioli Philoſophicum, ceu loco ſtiptici *e Sale cum limatura Martis deſtllati Liquoris*, conſultius ſelectiorem quandam Martis Tincturam, (dum gratioris iſtius Spiritus è Florum Ammoniaci Martialium reſiduo ſale parati tanta tamen non eſt Martialitas,) in praxi ſua adhiberet. *Spiritus Salis per Alcali Tartareum aut nitroſum communi modo ſeu mediocriter Fixatus*, ſupervacaneum hic præbet coagulum, ſive ſal ultra modum fixum, & acerrimo cuivis culinari compar; ut alibi cum ulterioribus horum productis notavimus.

Flores autem una ſurgentes commodiſſimè Spiritui prolecto pro ejus fortificatione adjicientur. Ut enim in ſuo genere *ſpiritus ſalis coagulati* ſpeciem haut rejiculam ſiſtant, ejus tamen neceſſitatem in contractiori apparatu non videmus; & laborum minus prodigus forſan haut incongrue *ultimum & infimum Salis Ammoniaci*, (poſt ſequeſtratos per ſal Tartari Flores urinoſos, *Sublimatum* ejuſcemodi coagulis ſubſtitueret. Qui vero utrumvis horum amplius *Cryſtalliſare* conantur, *aut Solaribus vel* (ſtringentiſſimis tunc) *Martialibus* ſaturant; qui *ſpiritum ipſum* (exigua ſane participatione, difficiiique diſpenſatione,) *ſuper depuratum Tartarum aut Saccharum*, vel (mani-

feſta

ſeſta cum inverſione) *ſuper Silices*, aut (maxima iſtius diſperſione, donec tandem aliqualis acor ſentiatur,) *cum Alcali quodam vegetabili concentrare* laborant; vel poſt tædioſas Acetoſorum Incerationes, operoſeque repetendas Sublimationes, &c. tædioſa quædam *Coagula*, *Gemmas vitæ*, *&c.* quærunt; laudabili quidem exercitio, ſumptuoſæque ſæpe experimentationi, haut vero contractiori firmatiorique Praxi ſymbolum, (uti noſtram nunc intentionem concernit,) conferre videntur.

E Vitriolo Spiritus, & alia vulgatiora communiter huic claſſi inſeruntur: ſed enim cum Salis culinarii &c. productis utplurimum ſegniora repeperiantur, paulo poſt inter Alterantia conſiderata, & relatu huc poſtmodum haut erunt difficilia.

Sal Anatron, *Allembrot*, ac cætera terrifica Nomina, Metallurgis, *Vitri* (ceu vocant,) *cineres*, quoquo etiam modo hujuſcemodi minutiæ comparentur, Lurconibus ne fruſta manducent, relinquamus. Qui non ſolum iſtud Alcohol, ſed curioſas quoque (*per augmentatum Alcali*, *aut per Salis*, *Vitrioli*, *Nitrive Spiritum.* Vitris, ex & cum Abiegno Pineoque ligno paratis inſtillatum,) comparatas *Solutiones atque Magiſteria* nobiſcum expertus eſt, talia haut exiget remedia.

Sic *Lapidem Nephriticum*, etiam ſelectiorem, plus vice ſimplici tentavimus; at fruſtra plerunque, vel circumſtantiis effectus cauſam dubiam reddentibus: ut proin, ſi nihilominus habitioribus pro periapto placeat, & integer quidpiam nonnullis præſtet, inconſideratior tamen ſit *Comminuti vel acidis Spiritibus corroſi* exhibitio. *Cryſtallum* alia poſtmodum in claſſe ponemus, unde revocari huc poterit, ſi cui temperatioribus Nephriticis interdum adjicienda placeat. Sed enim mediocres

diocres tantum ejus hic vires offendimus; magiſque adhuc *Silicum*, & quæ in libellis inde paſſim proponuntur. Nam ut *per ſe*, & citra inutilem illam *Calcinationem*, (Dentifriciis forſan, loco vexatiſſimi, & tandem etiam *in lacte extincti Pumicis*, aptiorem,) præcipitans quoddam ſeu invertens ſtomachale nonnunquam præſtet; ut quoque *ſolutio ejus ſalis ſpiritu* facta, (acerba & ingratior,) *Liquoribus Nephriticis* per eundem ſpiritum ex omni pretioſiorum etiam Lapidum lithontripticorum genere vulgo paratis revera æquipolleat: exiguus tamen hic, etiam *ſelectioris & vel Metallici quid ſpondentis* deprehenditur effectus, ſive *in ſubſtantia* detur, ſive *dicto aliove acido liquore ſolutus*, aut plane in *ſalinum coagulum* redactus. Siquidem quod decantatiſſimus nuper *Silicum ille Liquor, aut Tinctura*, (è Maſſa cum ſale Tartari per fuſionem proveniente,) pro more extracta, & ad colorationem equidem reale quid ſic conferens, hoc in genere & certis circumſtantiis præſtant, inter Silicei tamen tantillum potius Salis Tartari eſt: indeque vulgaris etiam Tartari (quamvis accidentarii ruboris) Tinctura haut minus tunc efficax, ipſe vero Silicum Liquor Mechanicis forſan aptior, leviſſimus autem pulvis, qui *Cremoris* titulo hinc elutriatur, & *Magiſterium per ſpiritum Vitrioli*, (cum elegantis Tartari vitriolati proventu,) vel (è Solutionibus cum Spiritu Salis factis) *per Alcalia* præcipitatum, profecto deſes deprehenditur. Atque hinc ſemiaffinem iſtis *Ludum recentiorum foſſilem* hactenus per uſitata illa Acida vel Alcalina ſolventia reiterato tentare noluimus; nihilo aliis ſilicum molliorumve adhuc Lapidum Solutionibus validius, dum Alcaheſtino recluſio deerat, inde ſuperioribus annis obtinentes. Nec inter tantum euporiſtorum lithontripticorum

proventum (etiam accidentarium,) referemus huc *Lyncis*, *Iudaicum, aut Spongiæ*, (gutturoſis apud inſtitores venalis, & *Pila marina* plerunque tum præſentioris,) *Lapidem*, conſimilesve Maſſas, etiam inconſideratius *Uſtulatas*, vel in *Salia, Liquores, aut Magiſteria*, majoris adhuc (quæ tamen non eſt,) efficaciæ vel ſingularitatis cauſa redactas. *Ceraunius* (rarus nec fidus ſemper,) in hydrope ſimul, ut & ictero nonnullis commendatus, item *Gloſſopetræ*, ſimiliter etiam inter Stomachica, Antepileptica & Hydropica relatæ, (ſive revera foſſiles, ſive Canis Carchariæ dentes fuerint, curioſiorum Muſeis cedant. Et ſi omnino quid ſuperaddendum, conſultius fortaſſe foret è *Calce viva*, tractantium manus æque ac ingenia adhuc dum, (in eo tamen ſimiliter exæſtuantium, nihilominus duplex illud recentiorum Sal haut poſſidentium numero,) exercente.

Eſſet autem forſitan, (ſi ſpiritui Salis Tartari aſſociare placeret,) ille fumoſus & polychreſtus *Spiritus* urinoſus (nec adeo tamen ingratus;) quem quidem per nos alii modo *cum Armoniaco, Cornu Cervi, Tartaro &c. ſub Antipodagrici quoque titulo* quærant; Compoſitum, additamententisque potius vires ſuas debentem liquorem, (quem extemporanea inſuper mixtura imiteris) nacti; modo vero per tædioſiſſimas *ſpiritus vini alcaliſati incerationes* exercitatis quoque inter bifidos tubulos nihilominus ſæpe ſemiphlegmaticum quid proferentes, aut *per peculiares Serpentinas*, intus hamulis ſeu retinaculis quibusdam phlegmatis aſcenſum impedientes, aliterve colligant. Nos *Spiritum Salis* etiam venalem tantum, aut *Spiritum vitrioli philoſophicum* (cum Aceto deſtillato non procedit,) anatico pondere Calci vivæ recentiſſimæ (in cucurbita

bita in Arena calida locata) ſuperfundendas, per Alembicum de ſubito applicatum, ſubtilem & copioſum Spiritum magno ſic laborum compendio nanciſcimur; Capite mortuo (poſt elutriationem & maſſæ Salinæ cum vini ſpiritu extractionem,) *Liquorem iſtum Nephriticum* decantatum, (at effectu revera ſaltem mediocrem) quem alii data opera *è Spiritus Salis & Calcis vivæ ſeorſim facto coagulo, vel Spiritus Salis Armoniaci cum Calce parati Capite mortuo* petunt, (ſi placuerit,) ſuppeditante. Sin vero nimia videatur Spiritus hujus inſumptio, exiguarum impenſarum modum haut ita pridem aliud agendo invenimus: ſi ſcilicet Calcis vivæ recentiſſimæ contuſæque ana, (vel etiam minus,) *cum Alumine* de ſubito miſceatur, & per retortam aut cucurbitam aut in arena deſtilletur; quo ſpiritus ſat penetrans & urinoſus provenit; Aciditate aluminoſa terream calcis partem interim adoriente vel amplexante. Quæ vero præterea è Viva Calce ſuperſunt, Matresfamilias vel domi, quando neceſſum fuerit, parant; at profecto (ut alterius quidem claſſis euporiſtorum præſtantiam ingenue hic fateamur,) quam plurimis Officinarum ac Tonſorum oleis Unguentisque refrigerantibus, reſolventibus, item de Calce viva &c. Miſcellis nihilominus præſentiora: ceu v. g. polychreſtum & volatili ſalſedine (citra corpulentioris acredinis poſt exhalationem veſtigia,) prægnantiſſimum eſt *Lixivium: ſive per ſe, ſive cum Oleo communi vel Anodyno quodam in Linimentum* concinnum applicetur. Item *Cremor calcis vivæ*, ad dyſe ulotica &c. nunquam non collectu facilis. Ita ſecurius & efficacius usque dum non invenimus *Cauterium*, quam quod eadem proſapia *e Lixivio ſaponario* (citra opiatorum, Saturninorum, &c. actu-

 atio-

ationem plerumque magis retardantium acceſſum) ſimpliciſſime conſit, & à liquatione caute præſervatur: ſiquidem *recens Fraxini cinis* non cujuſvis loci ac temporis; *Spiritus Vitrioli concentratus* tædioſior, & æque ac *Antimonii Butyrum* inæqualis interdum extenſionis; magis autem adhuc *Mercurius ſublimatus* turbulentus eſt, præſertim in Cachecticis: quemadmodum & Globuli in iſtius Solutione macerati:ut diverſa hinc (ſæpe promiſſis vix adeo ſtantia) *compoſita* data opera prætereamus: nam recenſita hactenus nec directe hujus claſſis, nec præter dictum ſimpliciſſimum Cauterium, ſelectus noſtri ſunt.

Quo itaque reſidua *Compoſiti generis Diuretica ac Lithontriptica* ſimiliter nunc perluſtremus, & facta tantæ coacervationis collatione, unum hinc alterumve pro inſtituti noſtri ratione ſeligamus; ſane qui principio nobiſcum advertit, quod (uti ab initio quoque ex parte monuimus,) in Nephritidem revera vel ex perſuaſione proni, commendatiſſimorum quoque continuatione nimia, malum potius accelerent vel intendant; aut propulſo reſide poſtmodum granulo, veſicæ calculum ſibi nonnunquam procurent: quod porro Dulech hoc, ceu alias extra Sphæram activitatis medicamentorum admodum poſitum ſi quaſi ſiliceum fuerit, Pharmaciæ non obtemperet, & arenoſa ſaltem, præſertim hypochondriacorum conglomeratio incidentibus Salinis aliisve ſpecificis interdum cedat: quod denique Renum Calculus neutiquam diffuſos apparatus & formularum variationes exigat; ſed pauciſſimis appropriatis, eoque cum activitate quadam pertingentibus æque feliciter aut felicius, ſi per naturam poteſt, propellatur; quod in continua illa nauſea vel complica-

tis

tis plerunque vomitibus diffuſæ potiones, magmatum boli, ingratioris molis ſaporiſve pulveres &c. hic perquam inconvenientes, Clyſteres (utut evacuando levare vel demulcere dicantur,) niſi in rariſſimis circumſtantiis, de cætero revera ſupervacanei, Laxativa adhuc majores tunc turbatores, Topica vero operoſiora (dum externus calor & illinentis frictio potiſſimum hic peragit,) plane fruſtranea ſint; quod demum temperata & ſimul præcipitantia Diuretica, anodynis (ni contumax Iſchuria attentionem quandam circa talia exigat;) & antiſpaſmaticis exaltata, præ aliis ut plurimum præſentiora in ejuſmodi turbis & ureterum criſpaturis reperiantur; ſalina vero, (acida vel pro circumſtantiarum ratione, alcalina,) conſultius tunc iſtis tantum ſuccenturientur: qui inquam hæc & ſimilia pro comptiori compendioſiorique praxi conſiderat, quantum primo quidem *Pulveres*, jampridem magno numero in Diſpenſatoriis, (at plerumque ſine Gratiis concinniorive compoſitione) propoſitos, aut recens hinc inde (ſub nuda tantum variatione) ſuper additos, concernit; ſi ſupralaudatorum Oculorum Cancri v. g. ſcrupulum unum vel drachmam ſemis, cum pulveris Anodyni noſtri granis octo præterpropter ſemel aut bis dederis; vel (complacente forſan præ extemporanea doſi, actuali Compoſiti aſſervatione,) ſub parili proportione repoſuerit; inter Spiritus Salis aut Tincturæ Tartariſati, vel conſimilium ſupra memoratorum debitum conſideratumque acceſſum, facile præſtabit, quod *Lithontribon*, *Ducis*, *Juſtinique Species*, *ac tot antiqui recenteſque contra Calculum Pulveres*, *etiam Cantharidibus diverſiſque Cineribus*, *Nephritico lapide &c. ſtipati* curative pollicentur. Ut Tar-

tarum, Nitrum, Alcalia diuretica &c. per ſe vel cum Cancrinis, aut (infra ponendo, ſed molem haut parum augente) Succino, varie pro lubitu miſcenda, & extra paroxyſmum, (inter alia eupoриſta) nonnunquam (ſi è re eſſe videantur,) danda hic non repetamus.

Sic cum ſapidiores è Diureticis pulveres, Eſſentiæ, Tincturæ, Extracta, &c. Conſervæ cuidam vel Rob domeſtico nunquam non (in competente tamen proportione ac conſpiratione,) involvi (ſiquidem omnino bolari conſiſtentia expeterentur,) queant; non deprehendimus, cur tot (ut plurimum inconſideratius compoſita) *Diuretica & Lithontriptica Electuaria*, (ſpecioſioresque licet) *Marmeladæ* præſtare debeant. Sane hoc remedii genus in univerſum hiſce affectibus videtur inconvenientius. Nec *Sirupos* (olim inconſulto coacervatos, ſæpeque è culinariis ſolummodo confectos,) v.g. *de Duabus, & de quinque Radicibus, aut* (parva hinc differentia *Acetoſum compoſitum, de Raphano F. Oxymel compoſitum, vel quod in ſpecie* (ob Raphanum forte, qui tamen ad uncias eſtur, & ob Aſparagi Ruſcique baccas,) *Diureticum* dicitur, *aut Oxyſaccharum compoſitum* alias nunc vileſcens, vel (pridem ſatis excuſſum) *Sirupum Nephrocatharticum*, ſecundum uſitata Diſpenſatoria requiret, aut operoſiores talium *Correctiones, vel novas Sirupi Acetoſi compoſiti, & Oxymellis compoſiti, item Siruporum Nephriticorum Formulas, etiam cum Aceto deſtillato* ex aliquot vegetabilium, (ſi recentia ſiccentur,) Manipulis, Raphano, ingratioribus cæpis, &c. aliterque paratas alternando ſuperaddet, qui ſaccharum hic haut adeo conveniens, aut ſaltem ſupervacaneum eſſe, vel ſi omnino dulcor in quibuſdam exigeretur, Saccharo ſeorſim Sirupiſato

piſato Eſſentias, Extracta, Nitrum, Spiritus, ſimilesque Liquores mage polychreſtos & concentratos facillime dilui ſeu temperari poſſe, ſub contractiori Praxi novit.

Et cum prædicta *Liquida*, (quodvis in ſuo genere & deſtinatione,) tam per ſe, quam ſub competenti mixtura, tot (ſuperioribus annis utplurimum inconſideratius coagmentata, aut ſupervacue ſaltem uſque dum multiplicata) *Elixiria Nephritica, liquores Nephriticos, Lithontripticos, contra Calculum, contra Arenulas, Eſſentias Nephriticas, Mixturas Diureticas, &c.* partim longe ſuperent, partim evidenter æquent, non videmus, cur talia quoque ſeorſim reponi mereantur; præſertim cum horum quædam extemporaneæ imitationis ſint; multa ob ingredientium parcitatem aut languorem, (ni aſſignata doſis admodum multiplicetur,) aperte debilia; alia propter graveolentium aut fumoſorum acceſſum, nauſeabunda & (præcipue, quibus tamen una commendantur, hypochondriacis) perquam adverſa; alia ob foſſilium, teſtaceorum, oſtracodermorum &c. manifeſtam inverſionem vel ſaturationem juſto remiſſiora: ceu paulo ante quoque de Liquoribus iſtis acerbis, (*Nephriticorum titulo*,) è foſſilibus, vel animalium lapidibus aut teſtis cum ſpiritu ſalis diverſimode paratis, atque gratis nonnunquam inter alios labores provenientibus notavimus? Et qui *Philoſophorum Aroma* cum antiquioribus olim etiam in Sale culinario quærit; forſan *Aroph ſuum* ſimiliter hinc expectaret: præſertim cum ſimplex iſtius Spiritus, in & extra paroxyſmum, quam plurimis (ſecretioribus quoque) Compoſitionibus præſtantior ſit; & hinc occultationis cauſa Eſſentia Papaveris erratici, &c. coloratus, aliterve

medicatus, *Tincturarum ſingulariorum* titulo haut paucis diſpenſetur; æque ac alibi tantillo Salis Tartari infractus ac Torna Solis coloratus, &c. pro ſpeciali *Tinctura Aperitiva* veniſſe, aliis autem è Nitri, Vitrioli, Salis, Tartari &c. conſortio (ceu mixturæ variabiles ſunt) deſtillata & colorata fuiſſe videbatur. Famoſa nuper illa *Nephritica*, ex Antimonii, Sulphuris, Nitri ac Tartari conſortio pro more parata, nec nova eſt nec ſupra poſitis Alcalinis Tartareis &c. evidenter ſuperior : gratuito de cætero poſt conſimiles iſtorum detonationes habenda. *Lixivia Diuretica*, *Tartariſata* &c. ſolutis tantum ejus generis Salibus, (quid enim aliud ſunt?) quandocunque lubet, ex tempore conſiunt, aut Matri familias ex euporiſtis æquipollentibus parantur. Quemadmodum & reliquæ Diureticorum Formulæ, variationis, emendationisve cauſa paſſim Pharmacopoliis propoſitæ, extemporaneæ potius mixturæ vel imitationis ſunt. Atque hæc de tertia ſenſibiliter evacuantium Claſſe.

Aperientia, Incidentia, Detergentia, Splenetica, Hepatica, Uterina, Pectoralia, &c.

FOrtaſſis autem haut præter rem fecerimus, ſi Iſti reliqua nunc Aperientia, Detergentia, Incidentia, &c. ob affinitatem materiæ, ſubjunxerimus: & primo quidem, (quando ſic vocare licebit) *Hypochondriaca & Antiſcorbutica.* Nam operæ pretia profecto mereretur, qui quod Affectum ipſum attinet, quævis ejus mala vel ſymptomata ſecundum loca ſua affecta paulo penitius atque diſtin-

diſtinctius digereret; quo medicamenta ſingulis accuratius accommodarentur, nec generaliſſimo ſaltem vocabulo, ac cura plerumque vix diſſimili quicquid incommodi à pube fere usque ad præcordia extenditur, vulgatiſſima conſuetudine comprehenderemus; aut v. g. Spleni, (non quidem ſemper adeo, ſecundum nupera quorundam placita inſonti,) indifferenter tamen imputaremus, quod ut plurimum inteſtinum vicinum patitur; atque ſimiliter ſic de reliquis. Quod autem Remedia, ſi unquam alicubi, ſane hic (pro nutricula ſc. noſtra) usque dum coacervata variegataque concernit, quisquis Mineralium Tincturarum, Vitriolorumque, aliterve præparatorum præſtantiam, interpoſitorum Cruſtaceorum &c. Marinorum abſorbentium ſeu invertentium Pulverum energiam, præterea Volatiliorum Liquorum, Amaricantium, Tartareorum &c. in quamplurimis circumſtantiis longe majorem præcellentiam præ vulgatis (& olim hic profecto in abuſum verſis) Spiritibus acidis fixis vitriolicis, (ſimplicibus vel compoſitis, aut in Elixiria redactis) nobiscum obſervavit: qui porro tamen volatiles iſtos, præſertim ardentes Spiritus magna nihilominus circumſpectione, præprimis in interaneorum exæſtuantibus, debilitate capitis, &c. indigere; & ſimul plurimarum Traditionum de plerisque Digeſtivis vanitatem hodie, adeoque tot inconvenientiſſimorum Apozematum, Siruporum magiſtralium, Electuariorum &c. tædia, noxas aut inſufficientiam expertus eſt, quique tandem in accuratiorem effectus Specificorum rationem ulterioraque experimenta amplius inquirit, is oppido, (quantum primo quidem ad *Vegetabilia*,) pauciſſima hujus generis in tanta eorum inter ſe convenientia, imbecillitate, adver-

ſitate &c.) præſertim pro contractiori ſylloge requiret.

Ponamus tamen vel variationis gratia, & ne hæretici forte videamur, principio *Cochleariam*, & quidem (dum *Siccata*, *cum omnibus ſuis affinibus Spleneticis*, utut paſſim in medicos uſus longo ordine repoſitis, evanida eſt) *recentem*; *Naſturcina* quidem & ſimilia pro ſubſtitutis oppido ferentem; facile tamen, (dummodo eadem, quæ fugaci cuidam Flori impenderetur cura,) Germanis noſtris paſſim excolendam; ut inde *Abſtractitius* (*Fermentatitio* cautioribus merito nunc neglecto) confiat *Spiritus* volatili herbæ ſale probe ſatur; quo ſeu per ſe (cum ſupradicta tamen circumſpectione) datus competentibus Extractis (potius, quam ipſis Simplicibus, non ſine multa ejus diſperſione infuſis) *in Eſſentiam antihypochondriacam* compendioſe exaltatus, *vulgari Cochlearia Eſſentia* (*ſimplici*, vel è reliquis quoque Antiſcorbuticis, & acidis, at invertentibus ſic ſpiritibus pro more *Compoſita*) adſuetis longe erit commodior: *Liquore recentiori Hepatico ac ſplenetico*, cum abſtractiva olei Tartari Aqua &c. (dum ſpiritus ſalis Tartari quidpiam addi poſſet) effectu par, jucundior ac durabilior: *Sirupo quovis*, *ſive ſimplici Ejus*, *ſive compoſito* (*Antiſcorbutico*, *Sceletyrbicove*) *communi*, *vel* pro ſervanda volatilitatis parte,) *Sorrecto*, aut non nemini ulterius (unde & cur quæſo?) *baccis Rubi Norwagici* medicato, hoc in genere præſentior: ſiquidem facilis eſt Alterantium (Extractorum vel Eſſentiarum vegetiorum,) ac Edulcorantium (modo innoxia hic forent,) additio: & terreſtriorem hujuſmodi plantarum ſpleneticarum partem, æque ac *Cochleariæ Extractum*, *&* *inſpiſſatum Naſturtii aq. ac Becabungæ ſuccum* alias an-

languere conſtat: ut proin alterutricus inconvenientiæ (& tot extractorum vel Eſſentiarum potiores ſuas vires adhuc ſervantium) reſpectu, nec Sirupos Aperitivos *ſpleneticos hepaticosque* diverſimode è prædictis volatilioribus & fixioribus (ſed ut plurimum ingratioribus) vegetabilibus, aliquali oculorum cancri cum vino ſolutionibus &c. usquedum, in ea ſeculi ſolertia ſuperadditos hic requiramus. Sique quis potiora Tartarea, Martialia, Antimonialia, Armoniacalia, Præcipitantia, aliaque paulo ante laudata debite interpoſuerit, profecto ne famoſiſſimo quidem *Cochleariæ Succo*, alias citra volatilioris ſubſtantiæ mutilationem (ceu nares reſiduumque magma probe teſtantur,) haut exprimendo, & in ſe ingratiori, (uti affinium quoque plantarum ſunt omnes,) pro comptiori vel contractiori praxi adeo indigebit. Quemadmodum nec languentibus, aut (inter acceptiora domeſtica vehicula adverſis *horum Aquis deſtillatis*: *ſive Simplicibus*) *v.g. Naſturtii utriuſque*, *Chelidonii minoris*, *Anagallidis*: *aquat. Vermicularis*, *&c. ſive Compoſitis hujus vel illius Antiſcorbuticis*, partim inconſiderate ex inconvenientioribus coagmentatis; partim è ſupervacue prius expreſſis ſuccis prolectis; aut operoſius ſaltem è ſimplicibus ſeorſim primo deſtillatis, denuo confectis; *vel Raphani ruſtici* gravedine, aliiſque ſub deſtillatione ingratioribus, (quo etiam *Naſturtium* aq. pertinet,) nequaquam aggravatis. Unde nec dicti *Naſturtii aqua* quaſi ſemi fœtentem, aut debiliorem *Becabungæ Spiritum* huc referemus. Quoad ipſa vero ſimplicia, *Naſturtium utrumlibet*, *Chelidonium minus*, *& eſculentum Dracunculum* Acetariis; *Raphanum ruſticum* inter condimenta; *ſemen ſinapi* (*Erucæ* hoc in genere par, *Thlaſpi ſemine vividius*,) Moſtardis, aut dum *oleum inde expreſſum*

inter æquivalentia vel penetrantiora paſſim eſt infrequentius,) rubefacientium domeſticorum ſocietati; *Trifolium fibrinum* hic locorum rarius, ſeptentrionalioribus; ***Becabungam*** & (alias inuſitatius ***Sedum minus*** fomentis forte;) Conſervam *cochlearia recentem* quidem (ſi dum placuerit) extemporaneis, de cætero potius Exteris; ***Semen ejus*** (dum *Naſturcinum* pro Trageis, ſi expeterentur, parabilius ac pollentius eſt) hortulanis, *Oleum deſtillatum* aut inde cum Spiritu proprio (rectificatiori) paratam *Eſſentiam*, vel etiam *Elæoſaccharum* (nonnullis nativo, vel potius *Triticei germinis ſucco* tinctum,) curioſorum Myrotheciis, *Chamæ rubi Norwagicæ* ſuccum (iis, qui omnia ſpecifica coacervare ſolent, hic quoque in formulas ſuas tractum,) incolis iſtis ſecure relinquemus. Atque hæc de Cochlearia & ejus affinibus, ſalina præcipue volatilitate pollentioribus.

Quod autem reſidua concernit, certe, qui reales præſcriptorum remediorum operationes hac tempeſtate paulo accuratius attendet, facile obſervabit, pleraque horum, quæ ad Lacteorum, Cholidochorum, Pancreaticorum &c. conductuum reſerationes & deoppilationes per aliquot ſeculorum decurſum operoſe commendantur, languere nunc, aut ob ingratiorem ſaporem molemve, vel nimis ſaccharatorum noxam comptiori contractiorive praxi eſſe inconvenientiora. Et licet primo ſemiculinaria hodie *Scorzonera* huic, quam ſuperiori hydroticorum Claſſi aptior videri, & hinc (utpote haut ingrata,) non ſolum ipſius *Cichorii* (*tam hortenſis, quam* præſentioris *Arvenſis*) *Radici*, (alias ob parabilitatem quoque non aſpernendæ,) magisque adhuc *Foliis* ſupervacaneis, ac (quantum huc ſpectant, *Floribus*, verum inſuper etiam reliquis

In-

Intybaciis, Endiviæ ſcilicet (tam vili paſſim *Lactuca;*) *Scoriolæ, Taraxacis ac Herbæ coſtæ* (quæ ſimilter *Radices, Folia vel Semen* officinali ſtrui pro more conferunt,) ſurrogari præſertim pro infuſis, poſſet: ea ipſa tamen (in mucilaginoſitate ſua) hic quoque eſt remiſſior : Et ſi quiſpiam, pro diffuſiori ſaltem apparatu, tantum *minorem* vulgatiſſimamque (dum *Hortenſis* non datur copia) *Bellidem*, aut ubi ſuppeditat, ejus loco *Trifolii nobilis* (miſſo parco *flore*) *folia* ſelegerit, exiguo minutiarum neglectu procul dubio habebit, quod hoc quidem in genere (in aliorum præſentiorum Eſſentiarum, Tincturarum, Spirituum &c. proventu, non ſolum è paulo ante dictis, ſed inſuper etiam *ex Hepatica pratenſi alba*, (alias adhuc fere rariori) *è Fontana*, (*à pulmonario Muſco* parum differente,) nauſeabunda pene *Matri ſylva*, *Fragaria* aliisque pridem deriſa *Graminis radice*, *Eupatorio* porro, ſeu *vulgari;* ſeu (quamvis commendatiori) *Cannabino* ſperari poterit. Non quidem ut per ſe addatur formulis; ſed quo *Extractum* (aliquanto ſaccharatum,) inde confiat, inter paulo ante laudatorum Liquorum acceſſum, tum adverſi *Cichorii ac Matriſylvæ*, tum quoque *Taraxaci Eupatoriique cujusvis Extracti*, item antiquariorum, empyreumate haut raro contaminatorum *Succorum Eupatorii, Endiviæ &c. officinalium* locum facile ſupplens. Cumque porro talium Acidulatio per longe gratiores Fructuum Eſſentias, aut pro re nata, per Spiritus minerales acidulos ſit perquam facilis, æque ac (ſi reterret,) Tartari ipſius aſſociatio; ne *Acetoſæ* quidem hic, minusque adhuc *Acetoſellæ* (infrequentioris) urgentem neceſſitatem cernimus: ſive tædioſos hujus *Floſculos*, ſive *utrique*, *item Hiſpanicæ quoque Folia*, *vel iſtius* (Decoctis olim adeo vindicatam (*Radicem*, ſemiſti-

pticumve *Semen*, aut ipſum demum tartareum *Acetoſæ Extractum, ſimplex, vel* nonnullis *Compoſitum Tamarindinatum* (extemporaneæ ſi opus foret, imitationis,) aut effætum *Officinarum Succum* intuemur. Ita, cnm prædictorum Simplicium *Aquæ ſimplices* propriæ energiæ plerumque parum ſaltem oſtendant, adeoque potius vehiculum qualecunque præſtent; idem vero tum in domeſticis Liquoribus, tum (ſi nonnullibi haut adeo quadrent,) tantum in longe ſapidiori *florum Acacaciæ* conſimilive polychreſta *Aqua*, (ut ipſam Simplicem crudam aut deſtillatam quibusdam uſualem prætereamus,) inveniatur: quæ proin neceſſitas, *Endiviæ* inſuper ac Scariolæ, *Taraxaci, Gramminisque Phlegmata, vel Agrimoni, Bellidis, Matriſylvæ, Eupatorii vulgaris aut Cannabini, Epaticæ fontanæ, Pratenſis, ipſiusque nobilis Aquas* exigit? Sane (ni quis data opera forte, ſpecioſiorum alterutra abundare velit.) nec *Cichoracea e toto* herbidiori (dum è *Floribus ſolis* deſtillata fere curioſior *Ophthalmica* è prævio fruſtraneoque iſtorum in vitro clauſo, liquamine haut tanti momenti eſt, (nec A*cetoſæ* (dum *Acetoſella* non ubivis locorum provenit ſeorſim opus habet. Multo minus autem (hodieque reſtitantibus ex antiquario iſto medicandi genere) quibuscunque *Sirupis de Cichorio ſimplici, Vulgari, vel nuper* per Radicum infuſionem ſaturatiori, aut inconſultius adhuc ſuperiori ſeculo *Compoſito, de Acetoſa, de Acetoſella, Byzantino ſimplici*, aut per vana additamenta *Compoſito*, (inconſideratiorique hujus interpolatione conſtante (*Acetoſa Diarhodon*, *Adianthino*, *de Endivia*, &c. liberaliſſime hic pridem coacervatis operoſiusque hactenus, dum non merentur, à ſolertioribus *correctis*: ſiquidem in rei veritate raro, hinc ſpectabilis quædam hac tempeſtate obſervatur curatio:

& numquid facilius edulcoratur, quam Extracta, Eſſentiæ, Tincturæ, Spiritus, conſimilesque Mixturæ competentes! modo Saccharum (ceu ſupra jam notavimus, & accuratiores tum ejusmodi remediorum, tum ipſarum Regionum, circa Saccharata excedentium obſervationes abunde teſtantur; lactibus non plus damni, quam palato delectationis afferret. Exhauſtum, vel ſi liquorem poſt macerationem reddimus, in gratum *Cichorii Conditum*, cum *Confectione* potatoribus hepaticis. *Florum ac Radicum*, quemadmodum *Agrimoniæ* quoque, & licet acceptioris *Acetoſæ vulgaris aut peltatæ &c. Conſervæ* (inter tot contractiora vel acceptiora mineralia ac vegetabilia vitriolica, aliave aperientia, negotioſiorum muliercularum repoſitoriis aptiora ſunt, quam compendioſiori nunc Praxi. *Acetoſæ, Acetoſellæ, Pampinorum &c. Tartarum* curioſiores ſeorſim parent; & qui infrigidans ac roborans Hepaticum alicubi putant, *Endiviæ, Cichorii & Acetoſæ Sal.* Nos nil tale inibi invenientes, miſſo quoque *Eupatorii vulgaris ac Cannabini Alcali* vel ſoli Nitro Vitriolato ſecure acquieſcere poſſumus.

De cætero paulo poſt in alia claſſe ponemus polychreſtam *Scabioſam vulgarem*; item unam alteramve *e Vulnerariis*, egregie ſimul in reſolvendo & detergendo ſemet gerentibus: his ſi cui *Veronicam*, (herbidam tamen nimis, adeoque in doſi tum & per additamenta modificandam) ſuperaddere placuerit; habebit hinc, præcipue ſub *Extractorum* forma, quod illic quidem *Succiſæ inſuper & laceæ* hic vero *Chamædris quævis* (quamvis *Fœmina* Veronicæ haut inconſulto expertis ſubſtituatur,) *Teucrium* alias rarius, & infida podagricis *Chamæpitys* per ſe vel per ſupervacanea (ſuperiorum reſpectu) *Extracta, Conſervas* maximam partem adverſas,

lan-

languidioresque vel ingratiores *Aquas* (unde nec *Veronicæ* (ſpecioſam licet nec ſuo modo inefficacem huc adeo trahimus) vulgo pollicentur. Quibus ſi bonum aliquod *Proprietatis Elixir* paulo poſt diffuſius excutiendum ſuperaddimus, næ commode deinceps carebimus tum (quæ huc quoque refertur) *Aquilegiæ herba, Floribus & Aquæ*; tum *Abrotoni ſummitatibus*, pro Gynecæis imberbique grege, (dum *aqua oleumque deſtill.* alias neglecti uſus ſunt,) ex hortis vicinis in fomenta aut *Olei tunc infuſi* litum, (plerumque tamen fruſtraneum,) facile conquirendis; item *utrovis* & totiens diſputato *Rhapontico & ejus Extracto* ſupervacaneo (dum Myrrha Galbanumque ſuppetit, *Bdellio*, odonticis ac ſuffitibus aptiori *Lacca* & ingratis *ejus*, *ac Diacurcumæ dictis ſpeciebus*: imo ipſo, quamvis alias non contemnendo) *Agerato*, *cum ſucco illius* vulgariter condenſato, *Extracto*, & (ob quinque herbæ drachmas inde ſic vocato) *Sirupo*, inconcinnioribusque adhuc *Trochiſcis*, ac eorum (quid enim aliud fere ſunt?) interpolationibus, v. g. *De Lacca*, *de Abſinthio, de Rhabarbaro, de Aniſo, de Croco*, ſimilibusque ſupervacaneis *Paſtillis*.

Centaurium minus, ubi per accidens oblatum eſt, Abſinthiaco Extracto aſſociare conſuevimus. De cætero vero neceſſitatem non videmus, cur hoc quoque, (alias fere rarius,) ſeorſim requiratur; per ſe vel pro ſolitario *Extracto*; multo minus pro *aqua ſimplici*, per quam jucundo *Syrupo*, Saleque fixo. Imo nec commendatiori adhuc peradverſo tamen *Chelidonio majori*, (excepta ſaltem ejus *aqua*, verno tempore citra alias ambages deſtillata, & Ophthalmicis præ compoſitiſſimis ſæpe Liquoribus diffuſiores in apparatus aptiori,) opus ſic habemus, quo ſeu *inſpiſſatus* vulgo (inter tot detergentia)

tia) *Succus*, ſeu *Extractum*, aut *Alcali* (quamvis inter congenera forte ſpecioſius, dum tamen vel Arcanum duplicatum hic ſatisfacit,) inde confiat: minusque adhuc iſtius conformi, ac Indis hodieque uſitatiſſima *Curcuma*, *Eſſentiave ejus* cum ſale quodam fixo, (ad imitationem Tincturæ ſeu ſanguinis Rhabarbari) quandoque præparata.

Sique demum è reſiduis *Spleneticis* (ſolidi tamen quidpiam per ſe raro hic præſtantibus,) vel ſuperpondii loco e *Fumaria* (*cuivis Epithymo ac Cuſcuta* hoc in paſſu pari, ni ſuperiori,) adjecerit quispiam ſupra notatum *Extractum*, aliis ſimul uſibus, (ceu *Aqua ſimplex*, milla ineptiori *Compoſita*, Cardubenedictinæ loco eſſe poſſet,) deſtinandam; adverſam interea *Conſervam, Syrupum ſimplicem, inſpiſſatum Offic. Succum*, antiquariumque *Decoctum* exæquans aut ſuperans: iniquius profecto cum paulo ante laudatis Eſſentiis, Spiritibus, Tincturis &c. vegetabilibus ac Mineralibus egerit, ſi ulterius hinc requiſiverit, ſeu *Filicem* (jampridem variæ adverſitatis accuſatam,) *Marem*, pro fruſtraneo *Extracto*, vel tonſorem alicubi (ad peruſta) *Mucilagine*, aut agyrtarum, (interna venularum, J. C. exprimentium ſignatura plebeculam faſcinantium,) *Fœminam*: ſeu (undecunque, *Quernum* tamen) *Polypodium in Infuſis & Extracto* nauſeabundam: ſeu porro pro tantillo *Salis*, aut ſupervacuo *Extracto*, *Tamariſci Capparumve corticem*; dum conſimilia vel *trita* paſſim, ſi opus foret, promeret; ipſi vero *Capparum Fructus*, (utut aliquibus ad formulas tracti,) per macerationem iſtam fere nil niſi condimentum, *Oleum* inde *vulgatius*, ſi quis deliniri adeo geſtiat, parabilioribus reſolventibus hautquaquam præſentius, certe Hyoſcyamino, verbaſcino, &c. (ut Fomenta actu calida, & applicatos Spiritus arden-

dentes taceamus,) longe poſterius, ***recentius Subſtitutum***, (ſalis & gummi Ammoniaci quoque particula ſociatum,) acceſſoriorum potius (in leviculo talium effectu) productum; ***Trochiſci ac Pulveres diacapparum*** ejuſdem cum ſuperioribus Hepaticis notæ adverſitatis ſint. ***Scolopendrium vulgare***, (***Vero*** cum ***Lonchitide***, alias rariori,) pro cereviſia alteranda inſtitores ſibi habeant: in medicationes evidentiores, cum ***Aqua*** (licet non adverſa,) ***Extractoque*** ſuo profecto ſpeciale quid non infert; uti nec ipſe ***Fraxinus***; quo ſeu ***Cortice***, ***ejusve Extracto***, ſeu ſupervacaneè deſtillato ***Ligni*** (patrumfamilias, citra omnem collectionis ſuperſtitionem nihilominus Vulnerarii, ridicule vero in pocula pro Spleneticis tornati,) ***Spiritu acido***, collectoque ſimul fætenti iſtius, aut parciſſimo urentis (inter tot Irritantia ac Diuretica) ***Seminis Oleo***, vel ***Sale Fraxini Fumariæque fixo***, (dum æquivalentia copioſius, ***Semen vero Fraxini***, incoërcibile fere ***Sal volatile*** præbet,) citra Eupraxiæ detrimentum deinceps carere; vel ***Lupulum*** cereviſiæ coctoribus, aut anicularum ſacculis, ***Turiones*** menſis, ***Aquam***, ***Sirupum ſimplicem***, aut (cum fumaria,) ***Compoſitum***, æque ac inconſideratum illum ***Magiſtralem aperitivum*** *Off.* & (inter tot commodiora,) ***de Scolopendrio quemvis***, ***etiam Correctum***, ***alioſque Hepaticorum***, ***Spleneticorum***, ***Hypochondriacorum***, ***Hydragogorum***, ***&c. titulos*** hactenus (haut raro è ſi ſimplicibus extractionem vel coctionem non admittentibus, aut è nauſeabundis Irinis Sambucinis, Ebulinis, Abſinthiacis, &c.) à diverſis diverſimode ſuperadditos, ſupervacaneorum claſſi nunc relinquere nequeamus.

Sic ***Aquæ*** (ſuperiori ſeculo plerumque inconſideratius) ***Compoſitæ***, ***Hepaticæ***, ***Spleneticæ***, ***calidæ***, ***frigidæ***, (imò plane) ***Hydropicæ***, &c. quantæ quan-

tæ

tæ ſunt, in rei veritate intenſiorique Affectu pene nil niſi nomina ſunt teneriorum (ubi quædam gratiores extiterint) ſpei, ac mediocri ſaltem alterationi potius, quam reſtitutioni nata. Atque idem in recentioribus quoque, *Polychreſtis Aperitivis &c.* obſervamus: ſiquidem Ingredientia pleraque, per ſe languidiores Aquas fundentia, Vegetiores ſub ſua coacervatione haut præbent: ſique (pro more) Alia his tantum diluuntur, idem ſimpliciſſima quadam deſtillata, vel domeſtico quoque acceptiori vehiculo tunc præſtiterimus. De *Antiſcorbuticis* in ſpecie paulo ante diximus: nec ſi *Cochleariæ, Abſinthi que Spiritus* ſuppetit, cur reſidui, v. g. *Centaurii minoris* (pro *fermentatitio* plerumque rarioris, in *abſtractitio* debilioris;) incompetentium plane *Capparum*, conſimileſque, nihilo ſingulariores *Spiritus* ſeorſim exigantur, deprehendimus. *Eſſentias off. liquidas Cuſcutæ, Fumariæ, Agrimoniæ, Chamedrios, Chamæpityos, Scolopendrii, Sentaurii minoris, &c. vulgares*, aut (aliorum more) è ſucculentiorum *Plantarum Succo expreſſo*, & cum quarta Spiritus ardentis (communis vel abſtractitii cujuſdam) parte digeſto paratas, Spiritus Cochleariæ Extractis Competentibus ſupradicto modo eſſentificatus, Eſſentia Abſinthii compoſita, Extractum aliquot aperitivum ex tempore dilutum, Tincturæ inſuper minerales, &c. longe ſuperant. *Infuſa Antiſcorbutica* patresfamilias ſeptentrionaliores ſibi domi parare norunt: *Reliqua* ut & *Decocta* hic paſſim in Diſpenſatoriis commendata, quotus hodie ad curæ (ſi ſperari hinc, ſine novis ſtomachi incommodis poterit,) complementum uſque bibit? aut ſi emptorem inveniant, num quid facilius, (at utinam è paucis ſaltem aliquot convenientioribus ſolertiorum nunc monitu moreque) paratur? ne hodieque in tot

De-

Decoctis Aperitivis majoribus, *minoribus*, *Fumariæ*, *&c. officinalibus*, aut amplius quandoque *ſuperadditis Antihypochondriacis*, *Aperitivis*, *Hepaticis*, *Spleneticis*, *Antiſcorbuticis*, *&c.* inveniatur ſupervacanea ingredientium coacervatio, ad extrahendum, (dum ſolidiora mucilaginoſis obruuntur, macerationibus exhauſta jam recipiuntur, &c.) inhabilitas, volatiliorum particularum diſperſio, aut nauſeabunda, (tantum non omnibus communis,) adverſitas; præſertim ſi eleganti illo *Lactis caprini ſero*, *Gallinaceorumve jure* mergantur.

Ita quis hodie *Electuaria Aperitiva vel Confectiones Hepaticas*, *Spleneticas*, *Antiſcorbuticas*, *&c.* maximam partem è vegetabilibus mole ſaporeque per quam adverſis, & ſaccharo onuſtis, in ejuſcemodi chronico malo citra nauſeam, & frequentiſſimam expectationis fruſtrationem continuat? aut quis talia, (ceu in curæ declinatione, ſub confortationis titulo, nonnullis pro complemento quaſi ſunt uſualia,) dilutis vel cum Roſarum Conſerva, acceptiorioribus Extractis, Eſſentiis, Tincturis &c. ex tempore ſaltem, (citra fruſtraneam horum repoſitionem vel multiplicationem, dummodo reale quidpiam hujuſmodi mixtura ſuperadderet,) non fingit? aut ſi omnino *Bolus* exigeretur, vel domeſtico Rob tum non ſubigit competentia? ubi ſane ſaporis moliſque reſpectu *Martialia & oſtracoderma Præparata* longe commodiora invenientur. Proin nec *Pulveres nimium vegetabiles* ad ſelectum noſtrum trahemus, utut *Hepaticarum*, *Spleneticarum*, *Deoppilativarum &c. Specierum* nomine commendentur: quis enim Abſinthiaca, Cichoracea, Ammoniacum &c. adverſiſſima, ſaliniſque nonnunquam magis adhuc nauſeabunda reddita, vel alias mole tantum abominabilia, in ejus generis tracto-

tractoriis curationibus continuabit? ſane ni hodie Inſipidis illis ac parvæ molis, præſertim mineralibus &c. negotium ex parte committatur, exigua operæ pretia hoc in genere merebimur. Adeoque nec *Pilularum* forma, (dum alias ægrotantium plerique nil niſi Purgantes norunt,) huc tantopere quadrant: niſi forſan exiguæ quædam curativæ, è Marte conſimilibuſque concentratioribus interdum tenerioribus placuerint; miſſis tot *Digeſtivis Hypochondriacis*, *Epaticis*, *Spleneticis &c.* è vegetabilium genere diverſimode compoſitis, nauſeam ſolummodo inter curæ protelationes concitantibus, aut ſi laxativis acuatæ fuerint, ſtimulo (ceu vel Aloëtica &c. hic per ſe ſufficiunt,) tantum non totum debentibus. Sane famoſum in iſthoc genere *Ammoniacum*, in proportionali pondere molem ſaltem (inter alia tot Aperitiva liquantia) fruſtra auget; ſive pro feſtucarum ſeparatione nunc conſultius *Pulveratum*, aut ſuperiorum annorum more varie *Depuratum*, vel denique *Extractum, (in gummea vel reſinoſa ſua ſubſtantia ſeorſim, aut utraque conjunctim)* addatur. *Eſſentia ejus liquida* cum ſpiritu Vini tartariſato confecta, alias ingratiſſima, *Oleum*, etiam ſubtile primum, vix interni uſus eſt. Ut totum conſultius antiquariis, (commodioraque reſolventia vel emollientia neſcientibus) Tonſoribus, Cerotis ſuis (cum Terebinthina illiquandum conſultius relinquatur. *Podagrica de Chamepity*; *conſimileſque* ab afflictis olim autoribus ad commiſerationem uſque excogitatæ) *Pilulæ* ſolamen atque fidem jampridem perdiderunt.

Ut itaque totum hoc *Aceto* tandem concludamus; abuſus ejus noxæ aliunde notæ ſunt. Qui vero hactenus naturæ Vitriolicæ communiter fecere, præter medicos effectus, in Chymicis ſaltem

ope-

operationes iſtius haud adeo attendiſſe videntur, à Vitriolicis longe alienas; unde his quoque Acetoſæ ſolutiones præcipitantur, Acetum deſtillatum Spiritu Nitri acuatur, &c. ceu alibi notavimus. Quod autem ipſum in ſubſtantia attinet ſufficit nobis, ubi *Vini* carius eſt, miſſa præcepti ſeveritate, *Pomaceum* quoque, *Melleum*, aut alicubi *Saccharinum*, ſi *Cerevifiarium* (in deſtillatione præ aliis nimium ebulliens, & in cupyreuma magis pronum,) diſplicuerit; aut *Accidentarium* illud, quod poſt deſtillatos Spiritus fermentatitios provenit, ob impreſſum ſpecierum ſaporem, æriſque è Veſica contagium forſan non immerito rejecerimus; vel circa viliorum *Fructuum Succos, aceti naturam* per uſitata vulgo Additamenta, ſuſpenſaſve Vini (expreſſas prius, ſponteque hinc incaleſcentes) feces, alioſque modos, (quos omnes tamen *Citri*, *Berberum*, *Ribium*, *&c. acidiores Succi* hactenus aſpernantur,) *induentes*, tædioſe occupari noluerimus. Dat autem quodvis horum (per ſimplicem ſolutionem & Spiritus Vitrioli præcipitationem,) Magiſteria (ſi cui placuerint,) plumacea, æque ſplendentia, æque bona, ac ſi Deſtillatum foret adhibitum: quemadmodum ipſa quoque Antimonialia, Crocos, Vitra, &c. ſæpe validius adoritur & diſſolvit. De cætero tot inde *Officinarum Infuſa ſimplicia*, v.g. *Rubi Idæi*, *Fragorum*, *Papaveris errat. Caryophyllatum*, *Roſatum*, *Violatum*, revera menſis potius, & *Liliorum convallium*, *Citratum Lavendulatum*, *Calendulatum*, (ut ridiculum pene *Paſſulatum Nucumque* taceamus,) negotioſorum muliercularum repoſitoriis aptiora ſunt. Loco *Aceti Zedoariæ, Scordii*, *& congenerum*, Alexipharmacum quoddam è ſimplicibus; (acido menſtruo parentibus, nec illud invertentibus) compoſitum, in Diaphoretico-

ticorum claſſe, neceſſitatis præcipue tempore poſuimus; & poſſet interea (Patrum familias alias) *Rutaceum* vices ejus ſuſtinere: quo ſi Aqua Apoplectica anatico præterpropter pondere, cum paucis aliquot Eſſentiæ Caſtorei guttis ex tempore ſaltem permiſceretur, amplius *nec Aqua illa Apoplectica amara, nec Aceto Hyſterico* (*ad extra*) *compoſito* graveolenti ſeorſim indigebimus. *Odoriferum quoddam Compoſitum*, (equidem alias præſens in penetrantia ſua refectivum,) diffuſiſſimo tantum apparatui aliis ſuaveolentibus contenti, relinquamus. Cui bono vero *Sirupus Acetoſus ſimplex & Oxymel ſimplex*, (nam *Compoſitorum* fruſtraneas variationes paulo ante expendimus,) ſeorſim exigitur, *aut immutatur*: cum totum ut exoletum nunc, ita extemporaneæ permixtionis ſit; pariter ac *Oxyſaccharum ſimplex*; ſucco Citri, Cydoniorum, Ribium, Berberum, &c. loco Granatorum, hic & alibi, ſi videatur, additu perfacili. Ceu alius, qui Magiſteriorum confectione forſan occupatur, his ſubſtitueret *Liquorem*, qui poſt Coralliorum (ex Aceto per Spiritum Vitrioli) præcipitationem remanet, & curioſis aliquoties denuo injecta Corallia vel Conchilia ex parte (per acetoſas particulas) ſolvit, ex parte vero, (propter intermixtum Vitrioli Spiritum) in Magiſteriforme quidpiam præcipitat, & ab aliquibus alias in *Sirupum* (*Vitriolati Roſati titulo*,) ſed ſupervacue coquitur; cum per ſe & abſque ſaccharo (ſive è crudo ſive deſtillato Aceto fuerit,) ſat duret.

Atque ut ad *Acetum deſtillatum* nunc convertamur, quantum à crudo recedat, vel Antimonialium Vomitoriorum infuſio, longe hinc remiſſior ſeu cicuratior, docet: ut proin alteratior ejus ac pene-

penetrantior acrimonia, quibuslibet ſimplicibus atque ſubjectis loco crudi indifferenter vix applicari, vel à tenerioribus vegetabilibus, (quo tamen in reſiduo commodi quidpiam, denuo cum fructu extrahendum remaneat,) ad ſiccitatem usque abſtrahi poſſe videatur; licet equidem quorundam infuſorum Tinctura inde ſit durabilior. De cætero plerisque medico-Chymicis uſibus oppido ſatisfacit *communi tantum more*, (at vero *copioſe facileqùe* ſi tædioſæ cucurbitæ retortæve loco, Veſica cuprea cum vitreo Alembico & Recipiente magno recipiatur,) *deſtillatum*; vel pro renitentioribus quibusdam Subjectis affinis *Æruginis Spiritus*, tanquam aliqua præpollentium inibi particularum Acetoſarum Concentratio. Ut proinde operoſius *Radicatum*, aut ſupervacue *Terebinthinatum*, *cum Melle deſtillatum*, *aut ſuper Sal commune vel Petræ rectificatum*, *&c.* extemporaneæ mixturæ & vel imitationis modos, antiquariis Simplicium vexationibus aut perverſionibus; *Abſtractitium à Sale Tartari*, (& multum hinc alteratum) nonnullis curioſorum Extractionibus; *Vomitorium* denique, ſeu ſimpliciter ſeu cum Thapſią quoque per plumbeum Alembicum deſtillatum, iis, qui Saturni Saccharum eodem effectu ſub largiori doſi dari dubitant, aut commodiora Antimonialia negligunt, merito relinquamus: *Cryſtallos* ſpecialiter ex Aceto Vini, poſt ejus moderatam per vitrea vaſa deſtillationem in reſiduo liquamine reſides, ſi ſeparare libuerit, communi Acido Tartari non ſine ratione forſan, permiſcentes. Atque hæc de Aperitivis vulgo Spleneticis atque Hepaticis dictis.

Antequam autem ad reſiduorum recenſionem pergamus, interſeramus tanquam polychreſtum, ſi *Acidulatum commune*, vitriolica potius vi ſua peragens,

gens, & aliquale ſimul fluidorum reſtrictivum huc referre licuerit,) *Elixir Proprietatis* : non quidem *Album* nuper divulgatum, abſtractitium & exigui hic valoris, aut ſi aliud inſuper ſecretiori adhuc modo ita effectum fuerit. Sane quamdiu clavis in obſcuro eſt, Alcaheſtini genuini efficacia (pene miraculoſa) votis ſaltem circumſcribitur : nec in aliorum *Rorido*, *Terebinthinato*, *vel cum Aqua à Nitro & Manna conjunctim abſtracta parato*, adhuc dum ſingularius quidpiam invenire potuimus: ſufficietque proinde, (ſiquidem roborantem quandam vim ſimul intendimus,) quod (loco *Sulphurei*) cum æquivalentis *Spiritus Vitrioli* ſufficiente, & ſemet mediocriter prodente quantitate, (tanquam hunc in finem præ *Æruginis ſimplici aut Sulphurato, item Salis communis*, & ipſi congenere *Salis Armoniaci acido*, *vel Vitrioli philoſophico Spiritu* convenientiore,) conficitur; eo, quod aliqui cum eodem Vitrioli Spiritu, ſed *à Colcotare prius abſtracto*, *Elixiris Cephalici titulo* præparant, effectu nihilo inferius. Sin autem aperitivam deſtinationem magis quæſiverimus, præ *Nitro fixo*, (nonnullis extractioni adjecto, at Aloën & Crocum admodum pervertente,) præſentiorem tunc ſe ſiſtet *Terræ foliatæ liquor* : ſive de cætero Spiritui Vini ſimplici, ſive abſtractitio cuidam appropriato, (& ejuſcemodi additamenta ferente,) acceſſoria iſta aſſocientur; aut ipſæ ſpecies conjunctim, vel recentiori more ſeorſim infundantur. *Purgans* ab initio notavimus; & *Pectorale* poſtmodum expendemus. Ipſa *Tinctura Proprietatis* nil niſi ſupervacanea Alchermes perditio, & contractiorum doſium dilatatio eſt. Quemadmodum nec (in extemporanea quaſi, nec adeo concinna vel aurifera,) *Diapente aliisque Mixturis*, affinibuſque

quorundam *Liquoribus & Elixiriis aperitivis*, ſic abuſive dictis,) peculiare quidpiam invenitur.

Jam inter ea, quæ è *Stomachalium* ſerie huc ſuo modo referri poterunt, ſit primo polychreſta *Ari radix*; & quidem (cum etiam vetuſtior deglutientium fauces laceſſere haut deſinat,) neceſſario prius, uti vocant, *Præparata*, ſive cum *Aceto ſ.* (*præ Vino*,) aliquantum bulliendo, ſive dilutioris (ſique placet, tincti) *Spiritus Vitrioli inſperſione* quaſi adnubendo, *Fecula*, (eadem de cauſa ſequeſtrata,) remiſſior quidem, non tamen penitus effœta; *Mixtura* è ſuperſtante primo ejus Liquore, (ſpirituoſis & acidulis &c. alterato,) curioſiorum, herbida recentis *Ari aquâ ſimplex* exigui momenti, *Spirituoſa* nonnullibi in ſtomachales & pectorales uſus *Compoſita*, hinc quidem alteratior eſt; at inter tot æquivalentia, aliena potius ingredientium vitula arat: ut proin ſatis contenti eſſe poſſimus prædicto *Præparato*, quo (præter alias deſtinationes,) per ſimpliciſſimam tantum aliquot aromaticorum, &c. (in ſubſtantia, vel oleoſitate ſua,) additionem, & vel extemporaneam ſaltem Mixturam, etiam *Stomachalis* hinc habeatur *Pulvis* vulgari *Tragea aromata*, (per ingredientia quædam minus accepta,) longe ſit gratior.

Accedat *Abſinthium*, & quidem præ abrotoniformi *Romano*, (*Aquam* ingratiorem, ſed *Extractum* haud evanidum, Aloëticique ligni fere compar laborioſioribus præbente,) ſaltem *vulgatiſſimum*: ut primo inde conſiat *Spiritus* (noſtro tantum in talibus modo) *fermentatitius*: dum ſc. ſacchari non refinati vel etiam Mellis ana vel dimidium cum aliquali fecum Cereviſiæ rec. parte ſummitatibus ſelectioribus additur, & poſt finitum fere fermentationis fervorem ſpirituoſior pars inde abſtrahitur;

Aqua

Aqua ſimplici, etiam per vap Balneum deſtillata, longe validior, *Spiritu abſtractitio* ſaturatior, empyreumatico quorundam *per retortam* aptior. Amplius ſit hinc *Extractum*, ſaltem (dum Spiritus ardens inde multum ſubtrahit,) cum aqua ſimplici; aſſociata quin etiam, (ſi forte præſto fuerint & libuerit, aliarum hujus generis herbarum amararum parte:) conficiendo poſtmodum inde cum octuplo prædicti Spiritus *Eſſentiam*, ſaltem ſimpliciſſimam; ni Salis proprii vel ejus loco tantum Nitri fixi modicum ſub digeſtione, aut poſt ejus filtrationem, *Olei deſtillati* (quando fermentationis parergon eſt, alias enim tædioſe parare, vel adulteratum coëmere nollem,) guttas aliquot inſtillare placeat. Quaqua harum ratione non ſolum *communi* Seplaſiariorum cum Spiritu Vini diverſimode conquiſita, & nupera cujusdam *Alcaheſtina* longe acceptior, verum etiam *recentioribus formulis*, Sal proprium fixum copioſius præter remedii deſtinationem aſſumentibus, oleum vero deſtillatum in ea quantitate vix abſorbentibus, ſed reſiduo potius poſt filtraturam magmati inviſcantibus, &c.) parabilior & ad minimum æquivalens exiſtet: multo minus in ea hinc ſufficientia, indigebimus, inſuper tot inconſideratius olim è *vulgari Romanove paratis*, aut operoſe *ſubſtitutis Sirupis atque Conſervis* ſupervacue glycipicris; aut paulo ante notatis *Trochiſcis de Abſinthio. Sal eſſentiale* curioſiores ſeorſim ſibi parent: nos *Fixo* facile contenti eſſe poſſumus; aut ubi ſufficiens herbæ non datur copia, *Artemiſia, Millefolii, &c.* æquipollentibus parabilioribusque *Salibus*, æque ac illud, ſi ſpecialis intentio exigere videatur, *acidis nitroſis aut vitriolicis ſaturandis:* ut Nitrum (ſatis) fixum Antimoniatum,

 (v.g.

(v. g. è Croco Metallorum aliisve modis, Sal Petræ magis quam in Antimonio Diaphoretico fit, concremantibus,) taceamus; ſiquidem laborum minus prodigis, & intimiorum iſtorum convenientiam noſcentibus, idem in contractiori apparatu præſtat. *Oleum externum* coquere paſſim mulierculæ norunt; ſique Sacculis, Cataplaſmatibus, &c. topicis actu calidis conferas, cum congeneribus hujus ſortis *Oleoſitatibus*, (etiam pro majori virium conſervatione vel communicatione *negotioſius paratis*,) profecto hic languet, ni Deſtillatis penetrantioribus excitetur: atque hinc ſatius erit, ſi (multo vaſculorum & expenſarum compendio) *Unicum* ſaltem, ex infuſo forte quodam, & expreſſis ac deſtillatis aliquot parabilioribus ſimpliciſſime *Compoſitum* proſtet; quod non ſolum *Menthæ, Maſtichini, Nardini, Moſchelini,* incomptioris *de Piperibus, ac Compoſiti ſtomachalis offic.* verum etiam *recentiorum* (elegantiorum quidem, at plerunque præter rem operoſiorum, diffuſiorum, cariorum, ſi Reſinæ ſtomachales inibi diſſolvuntur, viſcidiorum, ac minus penetrantium, &c. *Balſamorum & Oleorum ſtomachalium, Confuſorum, Infuſorum*, vel ex aliquot Seminibus ac Fructibus, (quorum Deſtillata tamen expreſſitio cuidam æqua facilitate permiſceri poterant) conjunctim *Expreſſorum* locum ſic ſufficienter explebit.

Zingiber, miſſa (doloſa ſæpe) differentia, ſaltem *uſuale*; Vulgareque (ſatis mordax, ut *Albo, Longo, Æthiopico, Capſico, aliisque Americanorum Varietatibus* commode careamus,) *Piper* nullibi deſunt; & vulgi fere nunc habentur remedia; ut cultior praxis nec *Diatrion pipereon*, nec exoletas *Diazingiberis Species*, in ea æquivalentium, pollentiorum, vel etiam extemporanea mixtura facile pro-

du-

ducendorum copia, temere hac tempeſtate imperet. *In Bengala Chinaque* (cum viciniores quoque Regiones poſſent,) *vel communi* (ſæpius enervante) *modo Conditum Zingiber* ditiores, ceu animi gratia comedant: Medico vel Pulveris modicum in Trageis Tincturiſque compoſitis ſatisfecerit, etiam *Extracti* loco. *Piperis* (de cætero haut adeo ſtomacho tantum circumſcripti, ſed ad Veſicam quoque ſemet extendentis,) *Oleum*, alicui refrigerans, (forſan ut Indis ipſum Piper) creditum, vel ſola parcitas hinc excludit. Reliqua ob variam inter ſe complicationem ſequente claſſe luſtrabimus.

Quod autem ex *Uterinis* huc ſpectantia concernit, qui fallacia plerorumque Aperitivorum promiſſa & tædioſiſſimas obſtructarum (ad talium continuationem tandem nauſeantium,) reſerationes, ſæpe ne Tartareis quidem, Myrrhinis, (loco ingratorum *Trochiſcorum* comptioribus,) Martialibus, Succineis, Crocatis, Sulphureis, &c. utut paſſim commendatis, cedentes expertus eſt; facile *Cicer* jumentis, *Lupinum* hortis, *Cyclamen* (alias ſuſpectum,) antiquitati, *Rubiam* haut adeo rejiculam Tinctoribus, *Abrotonum fœminam* muliercularum fomentis remittet: nec ipſi, famoſæ licet, *Artemiſiæ albæ rubræve* temere fidet, ſive fœminarum (domi, nam cui deeſt?) parabile *Decoctum* proponas, ſive exiguæ hic virtutis *Aquam*, aut operoſiſſimum, at nequicquam adeo (cum exoleto nunc *Calamenthino*,) dilaudatum *Offic. Sirupum*. *Exſtractum* profecto per ſe ſat eſt languidum; & in Elixiriis Eſſentiiſque Uterinis, quæ plerunque ſimul ingrediuntur, acceſſoriorum potiores ſunt partes. *Sal fixum* quod Abſinthiaco conſimilive, in defectu queat ſubſtitui, paulo ante notavimus: in menſium vero promotione parum præſtat. Omnia

hæc, quemadmodum & reliquæ hactenus recenſitæ radices ac herbæ aperitivæ, ſi circumſtantias quasdam, aut naturam alias in procinctu ſtantem (ceu verno tempore, præcipue circa Majum, ſponte fieri cernimus,) interdum levent, multum eſt: inveteratum ſonticumque malum ſola non pellunt. Ipſa ſemicathartica *Bryonia*, cum commendatiſſima ſua, ſæpe tamen (ni domi pares,) adulterina *Fecula* (mitigandæ adverſitatis cauſa hinc ſecreta,) claudicat; ni acceſſoriis, Martialibus &c. nonnunquam ſuſcitetur: Ut, (miſſo quoque quorundam perquam ingrato, è ſuperſtante Succo, ejus *Sirupo*,) ſiquidem omnino medicos in uſus, & pro Compoſitorum Infuſorum (uti recentiorum *ad Menſes ſuppreſſos Decoctorum* imitatione facile, modo ſimplicius, citra tot ingratiorum coacervationem confiunt,) additamento, quidpiam è conſimilibus ſeligendum foret, diffuſiores tunc in Apparatus, & gregariorum uſus, *Ariſtolochiæ radicem* aliquando forſitan poneremus; ſaltem (nam cur *Vera* decipiamur?) *Vulgarem*, *Rotundam*, *Longa* Chirurgorum variationibus, eleganti *Fumariæ iſtius bulboſæ Semine* ulterioribus curioſiorum experimentis, *utriusque Aqua* ſolitarioque *Extracto*, (cum illa debilis, hoc autem ipſa radice cruda vel infuſa ſit inferius) inter ſupervacanea relicto. Vel ſi Ariſtolochia illa diſplicuerit, dum *Calcatrippa* quidem hactenus promiſſis rarius ſtetit, *Aqua* vero inter Ophthalmicas fruſtra accumulatur, *Conſerva* neſcio cujus uſus, *Extractum* decolor, & ni probe ſaccharetur, corruptu facile, nec (quavis etiam in deſtinatione,) tanti effectus eſt; *Antheræ* demum *alborum Liliorum* haut adeo, ac vulgo creditur, pellunt in ſubſtantia, & minus adhuc infuſæ vel decoctæ: horum proin loco poni forſan poſ-

poſſent, pro uſualibus nonnunquam Nodulis compoſitis, (non tam ſuppreſſum quam minutum fluxum promoventibus,) in paulo amplioris, (ſed vix noſtræ nunc) ſylloges ſuperpondium, (mediocres hoc in genere) *Cheiri Flores*; *Semine*, (donec ulterioribus obſervationibus magis firmetur;) item *Aqua* hic languida, debiliori *Extracto*, *Eſſentiaque ſimplici*, ſeu communi modo, ſeu cum Nitro alcaliſato confecta, (dum pollentiores, aliorum autem Elixiriis & Eſſentiis uterinis compoſitis ad minimum æquivalentes Spiritus atque Tincturæ in ſelectu hoc noſtro præſto ſunt,) tantiſper omiſſis. Et ne quis validiora ex hujuſcemodi proſapia expectet, ipſum polychreſtum *Pulegium*, (quo è ſequenti potius claſſe; huc referatur,) urente Matricaria, ſupervacue nonnullibi in *Aquam*, (*Oleum & Sirupum* inſuper coacta) equidem gratius, & multis aliis Uterinis reſolventibus aut nervoſas partes demulcentibus præſentius, tantum tamen non eſt expulſivum, ut (niſi quis pro vehiculo, vel pro ſtomachali inſuper aut nervino euporiſto *Spirituoſam* tunc potius quam *Simplicem* velit,) *Aquam* ſeorſim hinc reponi ſingularis quædam exigat neceſſitas. Nam quod Parturientes interdum juvat, dubio procul, (modum attendentibus,) non tam peculiari quadam expulſiva, quam Cor roborante ac nervoſa deliniente vi, pariter ac cum Aqua Cinamomi, Carſunculi, Balſamo Embryonum aliisque fragrantioribus adhuc, (modo Hyſterica diſpoſitio abſit,) tum temporis accidit: atque hinc Pulegii illa Gravidis etiam pro carminativo, Cinamomi pro confortante paſſim ſine noxa datur *Oleum*, quod iſtam animi gratia deſtillantibus una provenit, pro vaſculorum compendio, Menthæ vel conſimili deſtillato haut

inconſulto adjecerimus; herbidiori *Conſerva* effœtoque *Extracto* interea dimiſſis. Sic *Sabina* quoque bonum quidem eſt in Chirurgia Topicum; nec in propulſione &c. nonnunquam, æque ac conſimilia ſulphurea graveolentia ſolent, aliquid poſſe negatur: revera tamen tam per ſe, quam cum ipſo Helleboro aliisve (meretricularum potius) additamentis datæ, vel *Decoctæ* ſuſpicio vel expectatio plerumque major eſt, quam effectus: & magis adhuc in *Extracto*, ingratoque *Oleo ſeu ſimplici*, ſeu quorundam (inſuper aliquantum) *Crocato* ingratiorique inde *Balſamo ſulphurato*; dum alias vix decima obſtructarum ejuſmodi Oleoſa, propter complicatam interiorum effervefcentiam ferre poteſt. *Aquam deſtillatam* quota & quo ſucceſſu bibit? (*nec Sal* undiquaque parabile, vel (una cum aliquorum *Uterino compoſito*) ſpeciale quid hoc in genere præſtat. Adeo totum hoc renitentiſſimum negotium alterius fere directionis eſt; pariter ac in Enixu, præ (inconſideratius efficta) *Dominarum Aqua*, aliisque permultis profuſioribus Authorum *ad Partum mixturis*, (Liquidis atque Siccis,) modo Hyſtericā tantum aliqua vulgatior, modo (pro ſubjectorum diſpoſitione) prædictarum confortativarum Aquarum quædam, (cum vel ſine probatiori Specifico ſuſcitante) plus præſtat.

His itaque ſecundum Selectus nunc noſtri rationem ſepoſitis *Pectoralia* tandem, ad hanc claſſem pertinentia perſequemur. Et cum ſupra poſuerimus Enulam; item pro adſuctorum lubitu Hederam terreſtrem aliaque cum Eſſentiis Extractisque ſuis, accedat porro hic (e toto conciſo,) *Scabioſa*, (cur enim ***Radix***, ***Herba***, ***Floresque*** ſeorſim ſerventur) ſalem pro Extracto, præſertim aliquantum ſaccharato, *Sirupi Conſervæque* locum facile

ſic

ſic ſupplente. Si quid propter polychreſtam vim aliqualem adverſitatem hic non adeo veremur, aut moderata proportione, (præter acceſſoriorum delinimenta) temperare voluerimus, accedat inſuper *Veronica*, vel ejus loco, paulo acceptior *Chamedrys fœmina* ſimiliter pro *Extracto ſaccharato*; *Conſerva*, *Sirupo*, & aliquorum olim ſuperaddito *Rob* ejus omiſſis. *Aquam Veronicæ ſpirituoſam*, (ſolitario *Spiritu & Aqua phlegmatica* commodiorem,) è planta ipſa potius, quam (tædioſe prius) *expreſſo ſucco* deſtillatam, vel color inſuper commendat: ſed ſapor præter rem eſt ingratior; paulo vero acceptior *Hyſſopi ſpirituoſa*; ut ſiquidem omnino quædam, (nauſeabunde dulci *Spiritu vini Aniſato* penetrantior) huc referenda videatur, ſubſtitui forſitan tunc poſſet non ſolum prædictæ Veronicæ, verum etiam languidiori *Adianthi & Scabioſæ*, per adverſæ *Marrubii atque Hederæ terreſtris*, inuſitatior *Caprifolii*, & (minus alias parabili, quam æque colorantis) *Rorellæ*, (cujus adſcriptam ſingularitatem, ſub ea decuſſi ſine fuco *Succi* raritate, nec in *Eſſentia liquida* nec *in Extracto* hactenus deprehendere potuimus,) ſimilibusque Aquis: Sed enim *Infuſum aliquod cum ardente Spiritu ſimplici*, vel (laborioſioribus aliunde prius) *abſtracto*, è convenientibus nonnullis *ſimplicibus paratum non tantum Simplices iſtas*, verum *Compoſitas* quoque, ſub *pectoralium*, *pneumonicarum*, *Aſthmaticarum*, *Catarrhalium* &c. titulis hactenus (ſæpe non ſine inconſideratiori mixtura vel minori adhuc gratiarum participatione, ſeorſim propoſitas, aut poſt immutationes aliquas usquedum hinc inde *ſuperadditas* longe ſuperat: præſertim ſi ſub actu curatorio aliis inſuper Eſſentiis, Extractis, vel Liquoribus, (quod etiam cum prædicta Hyſſopi

conſimilive Aqua, ſub contractiori adhuc apparatu fieri poſſet,) amplius exaltetur. Nam Stomachales quoque vel Carminativas quasdam gratiores, parili ratione per incidentium & epiceraſticorum acceſſum accommodatas, idem in proprie dicto Aſthmate, (præcipue poſt Vomitorium præmiſſum) plerumque præſtare, paſſim experientia docet. Ut tanta *Pectoralium deſtillatorum* congerie neutiquam hic indigeamus : imprimis cum longe frequentior Hypochondriaca illa præfocatio è diverſiſſimo capite per Martialia ſc. &c. Periodica vero Collectio, (quæ forte per alia vaſa & glandularum commercium accidit, atque his quidem ad Aſthmatis genus refertur, iſtis vero Phthiſeos, vel ſucceſſive ruptorum Apoſtematum ſuſpicionem creat,) longe conſultius acciſa Opiatorum doſi curetur.

De Juniperi, Aniſi, Fœniculi Oleis, aliisque *productis* modo ſuperius egimus, modo paulo poſt dicemus. Et ſi cui *Aqua Hyſſopi* prædicta placuerit, *Oleum* ſimul copioſe profluens iſtis aut aliis, (ſæpe per accidens provenientibus) pectoralibus &c. multo Diſpenſationis compendio fortaſſis adjiciet.

Sin autem amplius quidpiam è Vegetabilium ſylloge, ſuperaddendum videatur, paulo diffuſiori apparatui forſan haut inconveniens foret Bulbus, qui ſive *Pancratium ſive Scylla* vocetur, *Porro* culinariisque *Cæpis*, ob Aroniformem quaſi vim non ſolum ſuperior, ſed etiam, (iſta paſſim averſantibus aut non ferentibus,) commodior erit, ut *Acetum è cruda* ſaltem, (ceu jam olim impune conſuevimus,) citra Eburneum paganiſmi cultellum, & citra præviam (ſatis hodie traductam) *Præparationem* (quo *Trochiſcatio* quoque pertinet,) inde

inde conſiat; ſi intra annum praeter propter diſpenſari poterit, ſaltem cum *culinario ſeu uſuali*, quod pro operationis modo ſemper hic *Deſtillato* obſervavimus commodius, & ſub iſta præparandi ratione præ *Officinali Aceto Scyllitico* acceptius. *Oxymel & Loch* (*ſeu ſimplex*, ſeu cum cæpis quoque nonnullibi *Compoſitum Aſthmaticum*,) extemporanea dulcorantium & ſymbolizantium mixtura vel imitatione, (dum *Fecula* & cum Lacticiniis quoque paratum aliquibus *Extractum* alias inconvenientiora ſunt,) pro lubitu hinc nunquam non fingi queunt. De cætero ſupra mentionem fecimus *Eſſentiæ*, quæ è *Nicotiana* non tam (nominali ſæpe) *Indica*, quam triviali nunc *noſtra* confit; *Extractum vulgare* cum Nitri fixi particula paratum, (utpote in Topicis quoque nonnunquam turbas vel nauſeam ciens,) cum ardenti Spiritu denuo extrahendo, & ad ſirupalem conſiſtentiam inſpiſſando: quo Errhinis, Lavamentis, aliiſque externis uſibus, loco *Infuſi vel e ſemine Expreſſi*, (utrobique infidi febrifugi, & pro reſolutione Hyoſcyamino expreſſo haut adeo validioris,) *Olei, Balſamici* nonnullorum *Liquoris*, & (domi alias citra ſupervacuas additiones parabilis, nec omnibus adeo convenientis) *Unguenti* inſerviat. Qui Petinis proin intus quoque hic adſuevere, ſub debita doſi habebunt, quod *Sirupus aut quodvis de Peto Oxymel*, (dum *Aqua* alias ingratior, & rari uſus, *Oleum vero deſtillatum* curioſorum eſt,) communiter pollicentur. Sed Pectorales infarctus etiam citra turbulentiorem hanc herbam per circumſpectum prædictorum uſum, alius æque feliciter curaverit.

Multo minus autem in iſta ſufficientia indigebit inſuper ſive *Hyſſopi* ſeorſim ſiccatis *ſummitatibus, aut Conſerva*; ſive ingrato *Marrubio*, vel *Urti-*

calibus quibusvis vulgatis, aut Romana (ad Emulſiones quoque nonnullis tracto) *Semine* : non antiquario *Peucedano*; vel alias rariori, utut ſpecioſiori *Botry & Ambroſia cum Conſervis ſuis* : non peregre delatis *Veneris Capillis*, in *Conſervam* etiam alicubi, & inconſideratius *Decoctum* propoſitis : dum compar *Odianthum* vulgatius, nec inde tamen in pectorales nephriticosque uſus (inter tot præſentiora) adeo neceſſarium, *Trichomanes* infrequentius, *Polytrichum* demum non quidem in ſe adeo rejiculum, ſuperſtitioſarum tamen nunc fere vetularum eſt. Nec porro è culinis petet, ob exoletum *Loch de Caulibus Braſſicam*; aut dum vulgus *Sinapi* cum melle lingit, affini inhærebit *Eryſamo*, pro quorundam (licet alicujus in ſuo genere effectus) *Sirupo*; uti nec textorii *Goſſypii ſemini*, ob ſupervacuas Antiquitatis compoſitiones; aut (ſtomaticis forſan aptiori) *Caprifolio*. Debile *Marrubii, Hiſſopi & Adianthi cujuslibet*, item tot *Pectoralia Autorum*, plerunque inconcinnius *Compoſita Extracta* ſimiliter haut exiget; cum ſupradicta & inter ſe, & Arteriacorum Sirupiſatique Sacchari acceſſu pro diverſis, jucundis extemporaneisque Mixturis ac Linctibus perquam ſint ſufficientia : ut niſi data opera ollulas & entia Seplaſiariorum multiplicare voluerimus, nullus inſuper *Sirupus*, ſive de *Hyſſopo fuerit ſimplex*, aut aliis ſatis traductus *Compoſitus*, ſive de *Praſſio* ejuſdem ſortis, de *Capillis Veneris ſimplex*, aut pariter *Compoſitus*, *de Liquiritia*, &c. Officinis hactenus uſuales, vel ulterius ſolertiorum opera *correcti, aut recens hinc inde*, (*ſub Pectoralis Hyſſopi, Aſthmatici, &c. titulis*) ſuperadditi, (ſæpe tamen perquam exhauſtis Extractis conſtantes, & ab Infuſo quodam aut Aqua Pectorali edulcata parum hinc differentes) requirantur : Uti nec *Loob*

ali-

aliquod; ſive exoletum *de Praſſio*; ſive (ob quatuor Pæoniæ drachmas ſimul antepilepticum,) *de Paſſulis*, tædioſiusve *Sanum & Expertum uſuale, vel recens* (*cum Diacodio quodam Aſthmatico conſimilibusque operoſioribus Mixturis*,) *ſubſtitutum.*

Decocta Pectoralia incidentia, &c. quamvis ob largiorem forte diſtributionem equidem in hoc genere haut adeo nonnunquam ſint incommoda; nec ingrata per Simplicium acceptiorum & competentium delectum, epiceraſticorumque acceſſum parari queant; revera tamen hodie raro alias expetuntur, rarius admittuntur. Et ſi emptorem forſan è gregariis invenerint, tam è prædictorum aliquibus, quam etiam è domeſticis haut difficulter parabuntur; citra actualem *Specierum*, fructibus corruptionem brevi ſentientibus plerumque permixtarum aſſervationem. *Tincturam ſeu Infuſum quoddam Pectorale, cum Spiritu Vini ſ. vel abſtractitio* (v. g. Fœniculato forſan, aliove acceptiori,) non tam è Conſervis, inconvenientioribusve Speciebus, quam ipſis paucisque aliquot competentioribus Simplicibus ſimpliciter infuſis, aut Extractis eorum proportionaliter diſſolutis confectum, paulo ante compluribus Aquis Compoſitis merito prætulimus; ſive per ſe, ſive novis Eſſentiis, Extractis, &c. amplius exaltatum & dulcoratum detur; *Vulgatiores* ſane aliorum, utplurimum operoſiores, ſæpe inconcinnius *compoſitas Eſſentias, Tincturas balſamicas*, (cum oleoſi quoque quidpiam ipſi facile combinari poſſit,) ſimilesque Mixturas, ad minimum ſic exæquat & compendioſe exprimit: quemadmodum & *Elixiria quorundam Pectoralia*; nomine ad ſimplicem quandam Tincturam abuſive tantum tracto, vel ſi *Elixir proprietatis pectorale* audiat, (cum

ſimplex illud Elixir in pectoris affectibus vere talibus, plerunque haut adeo multum præſtat, ipſique ſaltem ſpecies diffuſioris doſis, aut à præcipitatione ſæpe vix immunes ſuperaddantur,) parum ultra acceſſoria (aliter etiam exhibenda,) conferente. *Olea deſtillata*, in quantum Thoracis morbis (citra perfrequentes, ad majorem compactionem vel exſiccationem ducentes abuſus,) quadrant, partim ſupra jam attigimus, ut *Juniperinum*, *&c.* partim cum reliquis *Aniſatis*, *Fœniculatis*, *&c.* ſequente Claſſe perluſtrabimus, quo unum alterumve, (è parabilioribus & notabiliori copia ſtillantibus,) hic haberi, vel inſuper quoque, ſi omnino hoc in genere placuerit, *Elæoſaccharum* aliquod extemporaneum parari queat. De cætero famoſum id è *Benzoe*, etiam genuino modo, inter Florum ſublimationem aliterve, citra nitorem vel prævalentia additamenta quæſitum,) majora operæ pretia, præ aliis euporiſtis non facit; uti nec ejus *Eſſentia*, ſive negotioſius *è Floribus*, ſive potius *è crudo Gummi ſolitario, vel adjecta Styracis parte dimidia*, cum rectificatiſſimo Vini Spiritu, citra notabiliorem, (ne *vulgaris Eſſentiæ* more turbetur,) abſtractionem confiat: ut ſiquidem Benzoini quidpiam pulveribus &c. pectoralibus permiſcendum foret, ipſam Aſam (revera tamen Suffumigiis, Aulicarumque Liquoribus aptiorem,) reſinoſiori *Magiſterio*, ſimultaneave aliorum *Depuratione* tantiſper dimiſſis, mallem.

☞ Proin ponamus potius, (quæ nunc ſupereſt,) *Iridem*, liberaliori *Illyricæ titulo* neglecto, *Florentinam*; ut Infuſis, ita præcipue Pulveribus & quæ hinc rite confiunt, (dum *Extractum* effœtum eſt,) perquam convenientem: ſive Epiceraſticis gummoſis ac confinibus, rancorem tamen vulgari hodieque ma-

malo, non ſentientibus, loco *Specierum Diaireo ſ. & Uſitatarum* (*officinis dictarum*;) ſive *Bechicis*, (Aronatis ſcil. Sulphureis, Antimoniatis, &c.) quando & quomodocunque libet miſceatur; aut potius in ordinaria quaſi, (Diſpenſatoriis plerisque rariori hactenus) formula ſeorſim in ſuos uſus, (vice tot ingratarum, inconcinniusque compoſitarum, publice nihilominus hinc inde propoſitarum *ſpecierum Diahyſſopi, Diapraſſii, Diathamaron, Dianiſi, Diaireos Salomonis, Diatragacanthi calidi*, imo quoque *Diapenidii*:) actu aſſervetur. Ceu vel tantum pro Infantibus, *Pulvis* ex anatica radicis Aronis præparatæ, Ireos fl. & Sulphuris crudi proportione conſtans, & iſtis ad grana aliquot, pro ætatis ratione datus, præcipue vero Opiatorum tantillo, Cinnabari nativa, &c. prius exaltatus, adultis inſuper, (ſi placeat, & ex uſu eſſe videatur,) ſaccharo oleove gratiori conditus, Antimoniove diaphoretico &c. ſociatus, revera abundanter præſtat, quod his quidem tot Diſpenſatoriorum *Pulveres atque Tragea*, (nullo non pectorali conſtantes,) promittunt; quod *Catarrhales aliique ſpecioſiores* præſtant; & quod pro Puſionibus in tot *Pectoralibus ac contra Tuſſim Pulveribus*, Seſamo atque Papavere (varie contuſo, vel in Paſtas emulſioniformes prius redacto) conſperſis quæritur: præſertim ſi in confluxu quaſi Suffocativo, correctiora Emetica (pro re nata) præmittantur. Et hanc ipſam vim pro recens natis, etiam in Iride flor. pulverata obſervari, ſupra notavimus. *Cyprios vero Pulveres*, cum Muſco, Amylo, aliisve, (corpus aut colorem ſubminiſtrantibus,) Gynæcea ſibi parent.

Quod autem numeroſam *Morſulorum ac Rotularum Pectoralium* detergentium vel expectorantium

tium ſeriem, & usque dum inſtitutam *Variationem* attinet; qui intentionem Remedii conſiderat, & talia delicatioribus Adultis potius, quam Pueris, (omnia deſubito vel inordinate deglutientibus) convenire, Opiataque præterea, (poſt expeditum pro re nata vomitum,) ad matutinas anguſtatorum vel ſpumefactorum humorum expectorationes, (ſub acciſa nocturnaque adhibitione,) plus, quam longa *Aſthmaticorum Apozemata, Lohoh, Confectiones &c.* conferre nobiscum obſervavit: Item, quod Sulphureorum ac conſimilium fixiorum energia, ſub lenta deglutitione admodum impediatur: Is procul dubio nec *Diſpenſatoriorum Dianiſi, Diahyſſopi, Diaireos, Diapenidii, &c.* paſſim nunc vileſcentes, *Rotulas*, *Confectionem communem pectoralem*, *Trochiſcos Becchicos albos*, (*à Pectoralibus Off.* ſi odoramenta demas, vix differentes,) *de Benzoe, de Alipta moſchata, &c. communes aut correctos vel immutatos, &c.* exiget; nec in *recentioribus Morſulis, Rotulis, ac Trochiſcis pectoralibus*, conſimilibusque (moſchatis etiam & ambratis) cuilibet fere propriis variationibus ſeorſim quæret quidpiam; epiceraſtica potius hujus generis formula, (ad humorum, convenientioribus remediis præparatorum expectorationem ſupra demulcente,) contentus; vel ſolis etiam *Rotulis Manus Criſti, oleo quodam vel Balſamo pectorali illitis*: præterquam quod omnino tale quid exigentibus, per extemporaneam inſuper Pulverum, Extractorum, &c. accommodationem gratificari poſſimus.

Alcalia e Nicotiana, Scabioſa, Veronica, Hedera terreſtri, &c. Thoracis ſeorſim, vel cuidam etiam, (pro *pectorali Sale*,) conjunctim (cum Arteriacis quoque) combuſtis facta, & (quaſi neceſſario quod in toto, Aqua vel Extracto eſt, etiam in Sale fixo

eſſe

eſſe debeat,) vulgari ſyllogi communiter aſſociata, quantum huc quadrent, quantumque queant, nemo non videt: & ſi lixivioſum quid eo quidpiam conferret, idem in aliis incidentibus Alcalibus, aut ſolo Nitro fixo inveniri poſſet. Atque hæc de Vegetabilibus.

Quæ ex *Animali regno*, (præter ſuperius in Diureticorum & Diaphoreticorum claſſe è Cancrinis, Cervinis, &c. recenſita,) referri inſuper huc poterunt, pauca ſunt, & exigui profecto momenti. Nam qui Decoctum *Splenis bovis*, (dum paupercu-li vix *Vitulinum Suillumque* attingunt,) etiam *cum additamentis ſuis*, (potius interdum alterationem quandam afferentibus) confectum expertus eſt, nec *Mumia ejus* præterea, ſeu perfumando ſeu inſpergendo paratam; nec *Extractum* diverſimode, (ſaltem ob antiquiorum de uſu partis placita,) conquiſitum exiget: ipſum *Aſininum*, ſi vivo quoque impune exſcindi poſſet, cum jumento molitori linquet. Sic *Anſerculorum*, (aliis jam deriſum) *Gallinaceum, Caprillum, &c. ſtercora* non ſolum ſordida ſunt, ſed etiam, (ſi empiricas Cachecticorum & Ictericorum curationes obſerves,) parvi plerunque effectus. Batavorum ſane militibus incurſantes in Java Indos ſuperioribus annis merda depuliſſe laudi fuit; Medico gratioſo non item. Et quo totam hanc ſorditiem eadem opera eliminemus, *Pavonis ſtercus* curioſiores Epilepticis Vertiginoſisque plus vice ſimplici, ſed fruſtra dediſſe vidimus. *Hirundinaceum* cum ipſo emplaſtico *Nido* trivialium Tonſorum, & cum *Canino* eorum eſt, qui libellorum præſcripta ſectando, commodiora reſolventia, aperientia, expectorantia, &c. & loco *Lupini* (cum ipſo *Inteſtino*) *ſtercoris*, acceptiora Anticolica negligunt. *Humanum*, ceu contra morſus commen-

mendatur, Calumniatorum ori, vel *Occidentalis Zibethi factoribus* (ſi *Martis ſtercus* illuc haut inconvenienter ducendum deforet;) *Aquam* inde & *Oleum* horribilibus Secretis; *Paſſerinum & Muſcerdam*, etiam (pro menſibus obſtructis,) *Majorum murium* vetularum medicationibus & laxativis, *Vaccinum* ſi vel ipſis Benjanorum officioſis manibus inter decidendum exceptum & hinc ſeu *toſtum* ſeu (jucundius adhuc contra convulſiones) *expreſſum* fuerit, experimentis nimium extenſis, calentibus Podagricis, & iis qui ex *omnium Florum aqua*, præ congeneribus refrigerantibus ac lenientibus peculiare quippiam nequicquam expectant; *Equinum denique ac Suillum* militaribus pleuriticorum, colicorum, aut hæmorrhagiis vexatorum hauſtibus & odoramentis, (utrovis tamen modo cruentationes per internas efferveſcentias continuantes vix aut non ſiſtentibus,) imo totum hoc *Magma* Ægyptiis pro foco legendum ſiccandumque relinquamus, ad ea, quæ noſtræ potius hic conſiderationis ſunt, reverſi.

Inter quæ *Loch de Pulmone Vulpis quodvis etiam* infarctus bronchiorum interdum quidem aliquantum juvat, ſed etiam citra parenchymatis iſtius acceſſum: Tabidis magis officit: uti quoque ipſis *Vulpis & Erinacei Pulmonibus ſeorſim ſiccatis Mumialiterve conditis*, & in *Trageas vel Eſſentias* redactis horum neminem curatum vidimus. Et ſi referre huc licuerit internas *ſtomachi Gallinacei Pelliculas*, quoties etiam (pro adhærentis forte fermentalis ſubſtantiæ conſervatione) non elotas largiter plane, ex *Urogallis quoque*, *Perdicibus*, *Attagenibus*, *&c.* at incaſſum, dedimus; ut talium dilaudatores dubio procul lenta ſolum illa lapillorum, (in Urogallis interdum quaſi gemmeorum) colliquatione

tione ducti, citra ſpecificæ differentiæ colliquantis humoris, & inveſtientis inſuper muſculoſæ carnis æſtimationem, ea huc indifferenter traxiſſe videantur.

Fel quod attinet, equidem quid non ſolum in ſtatu ſanitatis ad chyli condituram, inverſionem, &c. (jampridem aliis tradita,) revera præſtet; vel quantum in præternaturali, Affectibus inde perperam aut hactenus non deductis contribuat; verum etiam quid in Medicina ſpecialis (& neſcio qui ſecreta) hæc amarities queat, ulteriori indagine dignum credimus. ***Satulorum*** interim ob privatas commendationes, Epilepticis fruſtra datum plus vice ſimplici notavimus; aut ſi ab Infantum lacteo coagulo oriretur, pilula Aloëtica, aliove competente laxativo, vel emetico, (ſuccedentibus ſpecificis eo quadrantibus,) exhibito, idem obtinuimus. Multo minus inter tot æquivalentia præſentiorave, (pro Ophthalmicis, Acoriſticis, Anteryſipelaceis, Coſmeticis, &c.) ***vulgatæ iſtius Species Liquidæ, Siccatæ vel penitus Extractæ*** ſeorſim requiruntur; aut dum omnino Bilioſum deterſivum quis expeteret, miſſis ſaltem hic Præcedentiæ minutiis, curioſiori adeo delectu opus eſt, ut ubi ***Lucii, Carpionis, Perdicum, Gallinarum, Aprorum, &c.*** deeſt, ***Fel è Bove quoque, Sue, Ove,*** ſedatior quiſpiam, pleroſque in uſus vel à vicino Lanione petere, aut ſpecialioribus intentionibus, (ceu alicui præſupponuntur, alicubi vero ſuo modo ſunt,) commodiora ſubſtituere nequeat.

Inter Uterina tandem (huc quoquo modo pertinentia aut tracta,) ſi ſupradicta fœtus juſta ſituatio, & obſtetriciæ enchiriſes (ſæpe tamen ab aliquibus in Muſeo nimis extenſæ,) defuerint, profecto ***Serpentum pinguedine*** fruſtra vel totus venter inungitur,

gitur, *Lingua, vivæ* quoque evulſa Umbilico imponitur; *Exuviæ coctæ*, (ni aliorum Cataplaſmatum Uterinorum vegetabilium more caloris intercedentis ope naturam interdum ſollicitent,) ſuperilligantur, aut *cingulo ex humano corio*,(Arthriticorum ſandaliis à quodam nequicquam adſuto,) abdomen totum qualitercunque ſtringitur: fruſtra *Martii Leporis oculus* vertici imponitur, aut antiquaria *Viri Urina*, non ſine Zelotypia bibitur, vel ipſa à ventre nuper rapta (inſtar Equarum olim Hippomanis) *Secundina.* Liberalioribus ſane (in interdictis Exercitiis,) eam haut parum præſtare ſcimus; æque ac abſtruſum illud *Juvencularum Zenith*, malitioſis etiam aut ſaltem minus competentibus intentionibus &c. adhibitum. At cum Pelliculas illas ſolas aut convenientius cum ipſa Placenta medicos in uſus ad novos partus ciendos dolores infido plerunque ſucceſſu, & adhuc mage fruſtranea expectatione in Epilepſiis conſenſualibus hyſtericis, &c. diu exhibuiſſemus, abjicimus nauſeabundum hoc Magma, cum *Extractione ſua* & *Compoſitis inde Pulveribus*, additamentis ſpecificis (refectivis vel expulſivis,) quod interdum conferunt, potiſſimum debentibus. *Spiritus Secundinarum* ex alio potius capite, licet & id rarius ſit, agere cernitur, vel Spiritus Cornu Cervi exemplo, nonnunquam ad promotionem Menſtruorum, &c. cum ſui ſimilibus & Tartareo, haut adeo deſidis: ut his aliiſve parabilioribus quoque contentus obſtetrices aut caſtratores neutiquam adeo ſollicitaverit, quo illinc quidem Hominis ab homine devorandum primum Involucrum, hinc autem *Emiſſariorum equorum Patrimonium*, alias ad Menſes & Hyſtericas ſuffocationes inhabile, nec adeo (ac nonnullis dicitur,) in Partu & ad Secundinas ſem-

per

per præſens habeat. Sane ipſum *Caſtoreum*, etiam recens ac genuinum, (quoties ſane & qua copia, rebus quoque bene ſtantibus, nequaquam tamen ſumptum?) ſi quid nonnunquam confert, id indirecte potius (aliorum quorundam graveolentium hyſtericorum more,) conferre quotidiana docet parturientium experientia: in Menſibus ciendis paſſive claudicat. Et ſi novum dolorem, ſub juſto fœtus poſitu, ſuſcitativum volumus, ſit potius *Anguillæ* (*cute* meſſoribus relicta,) *Hepar cum felle* inter ſe calore mediocri ſiccatum; non quidem in Genethliaci diſpendium & Horoſcopi ipſius præventionem; ſed ut remedium cæteris paribus haut deſes; præſertim ſi Aqua noſtra Hyſterica vel Cinamomi, aut Eſſentia Succini ſola vel cum Caſtorina mixta interponatur. De reliquis in poſterum.

Hic vero *Mineralia* cum affinibus, ad Hepaticorum, Spleneticorum, Pectoralium, Stomachicorum & Uterinorum hoc quidem genus pertinentia perſequemur; & ſit primus polychreſto *Marti* locus: qui cum duplici adhuc dum intentione (magis ſcil. aſtringendi vel magis aperiendi) detur, nec ſola laxatarum Ventriculi fibrarum adſtrictione, ſed manifeſta rodentium humorum imbibitione ſeu quaſi Vitrioliſatione, ac ſubſequio hinc orificiorum ductuumve, tam excretoriorum quam lactiferorum deterſione, &c. Hypochondriacos levet, & Obſtructis (eidem malo conſequenter implicatis) eadem proculdubio parilive, vel accidentaria etiam ratione conferat; quantum proin hanc extergendi aperiendive vim ac deſtinationem concernit inde revera ſuffecerit, primo *Sulphuratus Martis Crocus*, e limatura venere non infecta, vel prius magneſiata, cum (anatico tantum) ſul-

ſulphure deflagrando potius, quam *Magdaleonibus diffuſius illiquando* paratus; ſimpliciterque poſtmodum citra (aliis etiam notatas elutriationes) pulveriſatus: *Limatura cruda* equidem præſtantiſſima, at plerumque minus ſubtili minuſve, ni Pilularem in formam (cum Aloëtica quadam maſſa & Tragacanthæ mucilagine,) redigatur occultanda, in tantum tractabilior; de cætero ſi cum judicio in præfocationibus iſtis præcordialibus, &c. ſymptomatibus, (non tam à privativa ventriculi & conſequentium partium debilitate, quam poſitiva humorali cauſa ortis,) & quidem non ad granula ſaltem aliquot, (ut in pleriſque *Cacheƈticis Pulveribus*,) ſed debito pondere, ad ſcrupulum unum vel duo hic locorum detur, in ſe plane innocens, nec nauſeæ tum, (quam vix ſic in teneriorum centeſimo prima ſecundave die obſervaveris,) concitator; revera ſat reſolubilis, (ceu vel excrementa teſtantur;) rodentium & efferveſcentium humorum inverſioni, præſaturato jam *factitio Martis Vitriolo* (nonnullis ſubſtituto, convenientior; eoque ut & præſtantioribus Tincturis ipſis in renitentiori malo præſtantior; uti revera quoque præ pleriſque omnibus hujus proſapiæ Pulveribus ac Crocis deprehenditur; v. g. (dum purior etiam Martis Minera heterogeneis nihilominus perfrequenter intermixta, Terra vero rubra bolaris, circa mineras quaſdam, elegans quidem aperiens, & quaſi flos quidam ferri, nec tamen undiquaque obvia eſt,) *Alcohol illo*, certe pigro, *per Urinam Aquam ſalitam*, *aut Acetum inſperſum* corroſo, vel etiam cum *Aqua ſimplici* poſt aliqualem efferveſcentiam tractu temporis collecto, aut *Aceti ſpirituumve Acidorum vaporibus* elicito, vel *è Vitriolo Martis cum ſale Tartari* præcipitato, aut diverſimode *ex*

Aqua

Aqua forti ſecedente, *vel poſt hujus Spiritusve Sulphuris abſtractionem* (citra vehementem tamen calcinationem) remanente,*Cachecticove poſt Nitri deflagrationem reſidente Croco*, item *Limatura cum Aceto* levigata, vel poſt acidulorum *Succorum Extractiones ſeu Diſſolutiones reſidua*; aliiſque ſemiexhauſtis, ſemiinverſis, ſemiſtringentibus, tædioſioribus, &c. in parabilitate ſane commoditateque ſua palmam præripit: præſertim ſi pro adverſi coloris infractione ſub duplo prætерpropter Coralliorum, Oculorum Cancri, vel ſimilium præcipitantium (potius, quam ſaturatis jam Magiſteriis, diffuſioriſque molis ac præter rem internas exæſtuationes intendentibus Aromaticis lixivioſiſque Salibus vulgari in *Pulveribus Cachecticis* more, miſceatur, & vel ultra octiduum continuetur, interpoſitis veſperi (ſi alvus fuerit ſiccior, nec adeo deſcendat,) Pilulis Aloëticis laxativis; rarius præmiſſo vel ſubſequo elective Purgante. Et cum inſuper non ſolum in perpaucas pro doſi *Pilulas*, modo dicta ratione redigi, verum etiam *Conſervæ vel Rob cuidam domeſtico* (quandocunque libet & ex tempore) haut difficulter queat involvi, certiori ſic citra ſubſidentiam doſi: proin nec antiquiora ingratioraque illa (*Chalybeatum & de ferri ſcoria*) *Electuaria*, nec quod è *Martis Vitriolo cum oleis aromaticis* alibi ſubſtitutum eſt, hic exigentur.

Ponamus tamen nihilominus, tanquam ex alio capite agens & bonum abſterſivum, alioſque in uſus *Martis illud Vitriolum factitium*; non quidem à certorum locorum *Metallurgis petitum*, (plerunque quidem tutum, interdum tamen non advertentibus Venerei vel alias exoterici quid inferens;) ſed majori ſecuritate domi confectum; non per laborioſam *Cæmentationem*, verum *Vitrioli*

ſal-

ſaltem, (Sulphureo parabiliorem) Spiritum; largam ſatis copiam præbentem, dummodo (quamvis contra commune præceptum) non dilutus recipiatur, & ſolutio per ſeptimanas aut quoque menſes aliquot reponatur, non vero ſtatim elutrietur. Polychreſtum hoc Vitriolum ſeu per ſe certis in circumſtantiis datum, ſeu potius competentibus v. g. Tartaro (pro Magiſterio Chalybis Vitriolato,) Purgantibus, (ingratioris Salis Martis purgantis Ammoniacalis loco) ſolitariove Saccharo Canario vel diverſimode rubificato (*Siccæ Tincturæ* inſtar) permixtum, præ tantillo *Salis poſt* (ſemicauſticam pene) *Martis in* Nitri *ſpiritu ſolutionem reſtitante*, aptius hic eſt; *Crocum Martis Saccharinum*, per ſpiritus Sulphuris illitionem ſurgentem effectu æquat; ſtipticum & ſublimationibus aliisque deſtinationibus convenientius *coagulum* (*e ſolutione cum ſpiritu Salis factum*,) in quæſita intentione atque gratia longe antecellit: uti quoque collecta alios in uſus (per *ſpiritum Mellis, aut repetitas Aceti deſtillati validioris affuſiones*,) *Magmata*; ſi præter commodiores adaptationes & præſentiorem efficaciam, ſaltem parabilitatem ſpectamus.

Inter Liquida nunc, cum *Vina Chalybeata per ſimplicem Infuſionem*, moras poſcant; *per Extinctionem* vero parata, bonam partem perdant, & ſæpius hinc corrumpantur, viribus ſimul utrobique latius præter rem diſperſis; quod etiam *Solutionibus* accidit *cum Fumariæ vel potius acetoſæ Succo*, (*nonnullis per Tamarindos exaſperato*,) *cum ſucco vinoſorum Pomorum, Berberum, Limonum & adhuc cariorum Granatorum, Muſto, &c.* (quidni & Ananas Indorum?) inſtitutis; non minima inſuper ſoluti parte, (etiam dum ad *Extracti* conſiſtentiam rediguntur,) denuo tandem ſubſidente: Cum porro *Liquor Mar-*

Martis (per coctionem) Tartariſatus in operatione ſegnis. *Nigricans (limaturam cum Aceto deſtillato levigando,)* quaſi pene ſuperficiarius, *Eſſentiarum* cum vegetabilium Succis paratarum reiterata *Extractio* horum, quam Martis particulis prægnantior ſit; & ea conſimiliaque omnia vel unica quædam ſclectior *Tinctura,* (uti vulgo dicitur,) vincat aut ad minimum in aliquibus æquet; Vino quinetiam (ſolitarie vel cum Vegetabilium concordantibus Eſſentiis) diluta, Calybeatum quodvis, cum Aqua ſimplici vero *Artificiales iſtas* (ceu creduntur,) *Acidulas* ſimiliter exprimat: non videmus, cur in talium confectione vel repoſitione ſeorſim quis occupari debeat. Quemadmodum nec opus eſt, ut proin oſtentationis tantum gratia, diveſæ diverſorum aliquot autorum Tincturæ, ſæpiſſime (poſt dempta acceſſoria exoterica, atque ambages plane fruſtraneas,) eodem recidentes, (uti hoc Acetoſis Extractionibus frequentiſſimum eſt,) aut Menſtruis naturæ haut adeo amicis confectæ, vel ſuperficiariæ ſaltem, remiſſiores, extraneis ſolventibus turgentiores, de ferro parum participantes, &c. paſſim vulgari more aſſerventur: ceu v. g. huc referri poteſt, quæ ſolo nec ſalinis prius exaſperato *Vini ſpiritu è Calcinatis, Præcipitatis, aut florum Armoniacalium particulis Martialibus nimium elutriatis* varie & (ultima hæc) laborioſe quæritur; dum *Armoniacalis vulgatiori faciliorique proceſſu confecta* idem præſtet; & ſi quæ primarum viarum dolores ab hypochondriaca acredine profectus interdum levet, id peculiari ſedativa vix, at potius irritantium humorum ſubductione, attemperatione, inverſione, vel in aliud ſaporis genus commutatione contingere videatur: nec alia procul dubio *Sulphuris Vitrili anodyni Martialis*, ſive (ſæpius hactenus notati) ex *Ammoniacalibus Martis floribus elutriati*

Pulviſculi ſit ratio, ſub effectu alias (ceu alii quoque obſervarunt,) rariori. Pertinet porro huc ſuſpecta *Pumicoſa*, ſupeficialis *è diſſoluto ſaltem Martis Vitriolo*, in fundo denuo concreſcente; curioſior ex *ipſa Martis Minera cum Proprio* (tædioſiſſimo parciſſimoque) *Liquore* extracta,&c. diverſorum Tincturæ ac Variationes. Nec *Balſamum Martis oleis deſtillatis confectum*, Ferri deſtinationi Hypochondriorumque potioribus requiſitis tantopere quadrat, Carminativis Nephriticisve (pro iſtiusmodi Oleorum natura) aptius. *Eſſentia cum Nitri ſpiritu ac Phlegmate Vitrioli bona eſt* & innocens quidem, aliquanto tamen (præter hujus claſſis requiſitum) ſtringentior,ac(ceu reliquorum quoque *Martialium Nitratorum* pleraque ſolent,) neſcio quî vehementior; & ni Spiritus (per quasvis etiam enchiriſes) fuerit fortiſſimus, poſt adjectum Vitrioli phlegma albus ſaltem ferrugineмque ingrate ſapiens Liquor prodit. *Quæ cum Eſſentiali ſale Tartari & Martis Vitriolo crudo, vel aliquantum albificato conficitur*, & pridem aliquibus in ſecreto habita eſt ſive illiquatione ſive ſimplici tantum mixtura prius uniantur utraque, bona tamen Martis pars in diſſolutione poſtmodum ſecedit, & ni paulo auctius fuerit Vitrioli pondus,aut præcipitatum illud denuo ſolutum Tincturæ poſtliminio uniatur, effectus (ſat quidem notabilis,) pro majori tamen parte à diſſoluta Terra foliata Tartari dependere videbitur. Si memoratæ jam *Eſſentiæ Martis Tartariſatæ*, ſive Solutioni cum Tartaro crudo (per ſimplicem coctionem) factæ & ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatæ, *Acetum deſtillatum ſuperfunditur*, Liquor de ſubito quaſi provenit Martialis haut injucundus; relicto in fundo Tartaro, &c. Nihilominus duobus hiſce Martialium modis adhuc *præſentiorem* obſer-

obſervavimus, ſi Vitrioli Martis & Tartari depurati vel purioris (ſi loco hujus Saccharum recipitur, non procedit,) ana v. g. libra ſemis, in Aquæ f. libris ſex coquatur, & inter agitationem ſic lente exhalet ad Mellis conſiſtentiam, quod coagulum ſpiritus Vini communis ſaltem libris ſex extrahatur, & poſt filtraturam, (citra notabile ſedimentum) abſtrahatur hinc libra una, aut nil interdum: Efficax ſic habetur *Eſſentia* (Papaveris errat. Extracto pro requirentium lubitu amplius tingenda,) in hypochondriacarum partium obſtructionibus, effervefcentiis, præfocationibus, cachexiis, &c. Icterum, ni Aſcitis conſummati, concreti Calculi, aliorumve tantiſper immedicabilium malorum conſectarius fuerit, citra omnem conſuetorum Purgantium (affectum plerumque in deterius præcipitantium) acceſſum, (ceu alibi ſuperioribus annis monuimus,) paſſim, ſub aliquot dierum continuatione ſecure curat ſola, vel Antimonii Diaphoretici Martialis una alterave doſi tandem interdum ſuperaddita; rarius, ſi alvus præter morem renitentiſſima fuerit, Aloëticis ſaltem Pilulis laxativis tunc, pro una alterave vice requiſitis.

Spiritus Mineræ Martis in parcitate ſua inter curioſiora potius quam uſualia locum meretur: ſimileque quidpiam acidulo ſulphureum è ſupra dicta quoque *Terra Martiali bolari* provenit. De *Spiritu Vitrioli Martis factitii* cum affinibus brevi poſt agemus. *Odor inibi ſulphureus*, (qui depoſito foliati Sulphuris exiguo omnibus ejuſcemodi deſtillatis tandem alias decedit, equidem tamen inconſultius utut ſingularum doſium efficacia haut adeo inde exaltetur, abſtrahendo vel divaporando pro more hinc ſecernitur, & *temperata porro iſta Aciditas*, etiam in alterius venalis Vitrioli viridantis

N 2 Spi-

Spiritu, (rite deſtillato) eſt obſervabilis; eodem interim effectu, at minoribus impenſis aut laboribus. Nec adeo ſingulare quid, quod ſelectior quædam Tinctura largiter (pro Martiali quidem deſtinatione) non præſtet, invenire potuimus in *abſtractitio Liquore, qui poſtquam Ferrum in Spiritu Salis ſolutum eſt*, & fætor ceſſavit, inde poſtliminio repetitur, moderataque ſub deſtillatione per ultimas potiſſimum guttulas, (æque ac *Spiritus* adhuc ſpecioſior, *e Sale capitis mortui Florum Ammoniacalium Martialium*, Aqua vel Spiritu Vini diluto collectus,) aliquantillum quaſi martialeſcit; ni ſcil. validiori poſtmodum igne ſcandentibus utrobique Floribus adſtringentiſſimo ſapore inconſideratius inquinetur. *Volatilis ille Spiritus, e Tartari cum limatura Martis cocti ſpiſſamento*, parum profecto eſt Martialis. Et cur *Olei vinoſi, digeſtis cum Spiritu Vini concentratioribus quibusdam Solutionibus nonnunquam ſupernatantis guttulas*, in tanto parabiliorum proventu tædioſiſſime conquiramus? *Flores per Solutionum Nitro combinatarum detonationes, ſupradictas Salis Armoniaci Martialis eluatricationes, aliterve collectos*, & interdum abuſive ſic dictos vel commendatos, faciliorem limaturæ præparationem in quamplurimis præcellere, jam ante notavimus; Reſidua curioſiorum experimentationi, quæ vero ex Marte Adſtrictioni potius deſtinantur, ſuo inferius titulo relinquentes.

E Venere, (ſi vel Amorum ſuorum cauſa huc referenda fuerit,) vel etiam *cum Venere tantum Præparata*, quia pauca hodieque prodierunt, quæ commode citra nauſeabundam illam, ſuffocativam ſimilemque adverſiorem qualitatem iſtis plerumque adhærentem, internis uſibus ſpecialiori effectu majorique præ aliis fructu aptari poſſint; & dum

ve-

verum Veneris Ignem ſeu Volatile dulciſſimumque Sulphur ſubtiliori modo, (quam hactenus quidem *per Hæmatitinæ ſublimationis Spiritum duplicatum*, item per proprium *Mineræ Venereæ, vel ſeparati hinc alicubi Salis acidoſalinum Spiricum, ipſi Mineræ ſuperfuſum*, & crocum ſulphureum inde extrahentem, aut per ſimplicem *tantilli, quod poſt rectificationem Spiritus Æruginis cryſtalliſatæ reſtat, extractionem* aliosque adverſiores crudioresque rationes tentari potuit, aut per *protractiſſimam Vitrioli Venerei deſtillationem* quæſitum eſt,) adhuc dum colligendum expectamus: ſuffecerit proinde nobis hic ſaltem *Æruginis elegans ille Spiritus, præſertim e Cryſtallis* (tanquam inter alia forſan acceſſoria, præcipue concentratis Aceti deſtillati particulis affluentioribus,) deſtillatus; ſubtiliſſimus, & licet in Solutionibus oppido quidpiam, (quo ipſo ſolubiles fiunt,) de ſe ſemper relinquat, adeoque tandem plane fatiſcens Spiritum Mellis præ ſe ferre videatur, repetitis tamen illis in Chimia uſibus diutius, (præ reliquis ejus ſpeciebus) applicabilior. Nam qui ex *ipſa Æruginis ſubſtantia, Aceto deſtillato prius humectata* prolicitur, revera aliquanto eſt remiſſior citiusque enervatur; quemadmodum etiam qui cum *duplo præterpropter Sulphuris*, (tandem cum aliqua *Florum albicantium acidulorum* parte) prodit; præſertim ſi una alterave vice à Marte (pro comparanda Tinctura) abſtrahatur: qui *ex Æruginis extractione Aceto ſolum ſimplici parata* & ad mellaginem usque inſpiſſata deſtillatur, adhuc debilior eſt, & vel poſt ſecundam adhibitionem fatiſcit. Omnes hi, primus quoque, *intus immediate diverſimodeque dati*, nobis quidem inter tot commodiora hypochondriisque convenientiora Specifica ſtomachica, pectoralia, cephalica, &c. ſingulare quidpiam

haut adeo præſtiterunt: Sique omnino hujuscemodi prævalenter Acetoſi quidpiam complacuerit, acceptior exiſtit paulo ante notatus cum Sulphure. Et ſi vel Acetum ſcylliticum cum ſui generis expectorantibus & edulcorantibus Eſſentiis, item Spiritum Salis Armoniaci urinoſum, in pectoris infarctu haut poſtremum, aliave præſentiora conſiderate quis dederit, nec eo qui aliquibus nuper *cum Gummi Ammoniaco*, reliquis ingratior deſtillari conſuevit, admodum indigebit. Ut pro in hoc Liquorum genus convenientius aliis Chimiæ laboribus ac reſolutionibus deſtinari videatur; ſcilicet non tam Marinorum Animaliumve Magiſteriis ſive Solutionibus, vires ſui Simplicis, (ceu alibi jam notavimus,) plerumque non attingentibus, æque jam ſaturatis,& interdum exoterici quid,(ut in Perlarum v. g. deſtinatione cernimus,) cum Venereæ ſtipticitatis veſtigiis quibusdam, (præſertim ſi Spiritus haut adeo rectificatus fuerit,) ſic induentibus: quam pro Tincturis Eſſentiisve nonnullis Mineralibus,e. gr.Martis,Saturni,&c. præ aliis revera hinc elegantioribus. Superſtes *Caput mortuum* (ut uno tenore materiam hanc, licet Producta ejus ad Topicorum claſſem pertineant,abſolvamus,) per ſe, ſi æruginis cryſtalli fuerint adhibiti, alias vero poſt ſordium ſequeſtrationem, aut Sulphuris combinati (ni prius partem quandam per ulteriorem ſublimationem ſequeſtrare placeat,) deflagrationem, parergôs *Pulverem* dat,qui per ſe vel poſt repetitam calcinationem, (pariter ac Terra Vitrioli dulcis,) cujusvis *Æris per diverſimodas cæmentationes aliterve uſti, Squammæ utriuslibet, Calcis per extinctionem, ſimiliumque* ſæpe ſaltem nominalium variationum, *Crocorum* inſuper varie præcipitatorum, aliorumque ſeorſim in fruſtraneas illas alternationes Chirur-

rurgicas, (intus enim *Squammas & turbulenta Præcipitata* temere quis hodie dederit?) excogitatorum *Pulverum*, *imo Florum quoque*, improprie quibusdam ſic dictorum, (*proprie dictos enim per Solutionum detonationes*, *Armoniacalesve ſublimationes* quis operoſe quærat aut huc ſaltem referat?) locum extus ſufficienter complet: quemadmodum *ipſa Ærugo*, à heterogeniis liberata, vel pro circumſtantiarum ratione parumper prius quaſi calcinata tot variegatis *Æris in topica Solutionibus atque Coagulis*, præter rem ſæpe vehementiſſimis, au ex tempore quaſi, (ſiquidem opus foret,) per *Vitrioli aut Salis fortiorem Spiritum* (convenientius, quam *Nitroſis Armoniacalibusque Menſtruis*,) etiam ſub *liquida Oleive forma* comparandis, imo ſimplici potius Vitrioli communis diſſolutione tunc exprimendis, haut incongrue præfertur vel ſubſtituitur. Et cum ſimpliciſſimo cuidam Decocto mundificato vel conſimilium Eſſentiarum (Veronicæ, ſcabioſæ, &c.) Diluto vis ejus facile combinari, aut æquivalens euporiſton parili ſucceſſu ſurrogari queat) nec *Aqua viridis diverſis* (ac Sulphur aliaque inconvenientiora ſibi nonnunquam adſciſcentibus, *Formulis* nimium inhærebimus; nec dum in ſolitario Vitriolo ejusve Sale, Lapide Medicamentoſo, aliisq; (pro affectarum partium ratione) idem largiter ſub Diluti forma vel ex tempore invenimus, *Sapphirinam Agyrtarum ſolutionem*, utut alias neutiquam rejiculam hic ſuperaddemus; aut vehementioribus adhuc *Liquoribus atque Mixturis* miſerorum Oculos, Palatum, aut Crura temere vexabimus. Famoſum illud *Unguentum Purpureum* præſtans eſt, & fratre ſuo uterino, *Ægyptiaco*, plerumque præſentius; dum tamen jampridem ſupervacuas inibi ambages expenderemus, & dicto Ægyptia-

co non quidem *Magiſtraliter*) per Ammoniacum & Alumen plerumque inconvenientius exaſperato, ſed tantum ſimpliciſſimo, (puriori ſolum & interdum certas in circumſtantias prius aliquantum ſuper prunas calefacta Ærugine conſtante,) vulgarem Terram dulcem Vitrioli, cum Extracti Veronicæ particula (in Aceto vel etiam Rore minerali acido diſſoluta) proportionaliter adjiceremus, idem citra operoſiorem & ſupra jam alios in uſus adductum Æruginis Extractionem obtinuimus. Sique circumſpectior Chirurgus Lavamenta inſuper Myrrhata, Aloëtica, Theriacalia, &c. plagularum aut penetrantiorum Syphunculorum ope, item Aquam Calcis vivæ, Saccharum, Iridem, Euphorbium, aliaque non pinguia, &c. pro partium ratione dextra adhibuerit, etiam *Apoſtolico Unguento* facile, facilius adhuc (dum ejuscemodi Mixturis mundificantibus mitius temperatiusque aliquod Emplaſtrum deſiccans & defenſivum conſultius ſuperimponitur,) *Emplaſtro ejusdem abuſivi nominis*, & conformi (nunc vero exoleſcente) *Iſidis* carebit. *Tractivum viride* ut iſtorum locum interdum ſuppleat, alias tamen vulgi tantum, nec alicujus hic neceſſitatis eſt. Et quo lectoris pace eadem opera Metalli noſtri Affines, Producta, vel Apoſpagmata percurramus, ſane inter ſupradictum, alioſque exuſtæ Veneris, aut ejusdem fortis edulcati Colcotharis (accidentarios ſaltem) Pulveres, quis *Diphryges* amplius exigat? imo quis *Tutiam* inſuper, etiam *per Species* ſupervacue diſtinctam, *ab Alexandria* usque petitam ſc. ampliusque repetito igne *Calcinatam?* dum per ſe prompte levigatur, & alias ſat uſtulata eſt; dumque (ſi curioſam Mercurii fixati colorationem hic negligimus,) vulgatius *Nihili*, (miſſo *gryſeo*, ſaltem) *Album*, ſotura vel cribro

po-

potius *depuratum*, tanquam *Venereorum aliorumque Metallicorum Florum deſiccantium* (operoſiſſimorum) compendium aut vicarium, tam per ſe, quam Lapidi Galaminari, (paulo ante notatæ) Veneris Calci, vel Terræ Vitrioli dulcificatæ, Mercurio dulci, aliisque pro circumſtantiarum ratione combinatum, in Mixturis Liquoribusque extemporaneis pariter, ac in unguento quodam Saturnino, (iſta partim ſub confectione, partim uſus tempore proportionaliter excipiente,) largiter intentiones iſtas complet: dum demum præter dictas *Mixturas*, (ſimplicius adhuc quam *Liquor Tutiæ vel Ceruſſæ eſt in Armamentoriis*,) compoſitas, alia inſuper non pinguia diluta & Epithemata, è Solutione Camphoræ, Vitrioli, Lapidis Medicamentoſi, &c. vel Aqua Calcis vivæ, Lacte inde Aureo, Decocto nigro, (at citra ſupervacua Tonſorum additamenta parato,) &c. conſtantia, ad deſiccationes, attemperationes, incarnationes, &c. æque feliciter, plerumque ſecurius adhibentur, quam *Diapompholygos*, (cum ſuo Uvæ verſæ ſucco,) *& de Tutia*, (cum duabus drachmis ſucci Solani,) aliaque hunc in finem ſervata vel propoſita, etiam famoſiſſima *Unguenta.* Sique *Liquorum e Ceruſſa, Nihilo, Matre perlarum* (Margaritarum, & Umbilici marini locum ſatis ſupplente,) vel *Lapide calaminari & particula Thuris atque Opii*, (cum vel ſine Camphora,) paratorum, vel ſaltem ſolius Roſaceæ Aquæ, Vitrioli cujusvis tantillo conditæ ſufficientiam; ex adverſo vero Axungiæ, Unguenti Roſacei, Butyrive Majalis facilem rancorem, oculos, quos demulcere & ſiccare hic intendimus, magis (ceu alias corpulentiores ejuscemodi pinguedines ſolent,) irritantem cogitamus, *Nihili quoq; & alia Recentiorum ad Oculos Unguenta*, (ad Deterſiones ſane con-

ſultis accommodanda) merito hinc dimittemus. Atque hæc junctim de potiori Veneris ſobole: nam quod *Vitriolum ejus* attinet, dum ***Dulce Philoſophicum*** (inter Armoniacalis iſtius Menſtrui in ſufficientiam, ſecretioriſque defectumque) hodieque expectatur, reliqua ***Factitia*** nunc eadem opera in ſequente Vitriolicorum recenſione perſequemur.

Et quo proin appareat, quæ ex iis, quave expectatione referri huc queant; principio quod ipſum *Vitriolum* (tanquam ejuſcemodi Productorum fundamentum) concernit, dictis ***Factitiis*** (ceu per cæmentationes aut ſolutiones domi præparata vocant,) equidem ſua varie conſtat efficacia; nec ***Deſtillata*** eorum, ſi laborioſior quiſpiam circa talia exerceri voluerit ex eo vilipendimus, quod quandam de fixioribus participationem ratio haut adeo aperte aſſequatur, aut aliqui ſpecialiorum deſtinationum reſpectu fere pigriora dixerint. Quinimo reliquæ eorum ***Extractiones***, ***Præcipitata***, *&c.* vires ſuas (ſecundum magis & minus,) nihilominus produnt. Saltim, dum (uti paulo ante quoque ſub Martialium titulo notavimus) *è Venali* potiorum tritiorumque hactenus locorum ***viridiori aut magis Cæruleo*** (pro intentionis ratione,) idem ſub parili procedendi modo, minoribus interim expenſis atque laboribus, æque ſecure, (per deſtillationes quidem, imo alias etiam uſitatiores operationes) prolicitur, & præter ſaporis, odoris coloriſque (diſputabile forte) ſuffragium, idem experientibus præſtat, aut ſi quid (per ſingulàres enchiriſes tædioſiſſimaſque protractiones, incerationes, cohobia, &c.) ſuperveniſſe videatur, Tincturarum Eſſentiarumque longe ſaturatiorum vel concentratiorum, ſæpenumero æque exaltatarum acceſſu, ad minimum ſemet compendioſe ſuppleri ſinit;

non

non invenimus, cur contractiori apparatui ſtudens, tempora evidentioribus utilitatibus aut negotiis hoc fine ſubtrahat: præſertim cum non ſit idem, dum duo faciunt idem; & (qui v. g. Mercurii ſaltem Mineram factitiæ Antimoniatæ communique Cinnabari confert,) credere forſitan haut ſine ratione poſſet, hic quoque longe aliam eſſe Naturæ in ſpontaneis quidem coagulationem, aut (per ſupervenientium operariorum diverſas adaptationes) poſtmodum coagulandorum Diſpoſitionem, quam, dum Sulphuris fumo deſtillatove Vitrioli Spiritui eliquata jam Metalla combinamus; Vel etiam facta cum Spiritu Salis vel Aceto deſtillato Maſſa (non Vitriolica, ſed tantum Vitrioliformi) non tam Vitriolicum quam Salis qualitercunque (ut in Hæmatitino vel Martiali Armoniacali) alteratum Spiritum, aut ex Acetoſis ſolutionibus Liquorem Spiritui Mellis ſimilibuſque, (interdum cum phlogiſta particula,) conformem nanciſcimur. Conſtat equidem, venalia è nominatioribus hodie ſcaptenſulis locisve Vitriola quandam inter ſe differentiam, & interdum Exoterica quædam, nec tamen adeo hactenus exitioſa, aut (varias etiam Extractiones tentantibus) convincibiliter Arſenicalia, quin potius innoxia, parallela, imo interdum aliquam nobilitationis ſpeciem præ ſe ferentia, complicata habere: & vidimus v. g. Aquam fortem quoque, communi ſaltem modo deſtillatam, conſtantem interdum ruborem retinuiſſe, aut ex eodem Argento plus Solaris magmatis reliquiſſe, aliaſque (dum Enchiriſes coincidunt,) à Vitriolo proculdubio potius quàm à Nitro profectas obſervationes. Vidimus tamen etiam, fortuitas tantum fuiſſe oblationes iſtas, & (quod Aurificibus quibuſdam ſimilite

contingit,) cum Vitriolo (oculatioribus etiam non diſtinguendo (tandem deſiiſſe. Ut proin, quemadmodum *Venale quidem aliquod* Selectus noſtri intentioni hactenus ſatisfacit, ita tamen nec *Cyprio* tantum, *Romano*, *aliisve* nominalibus, interdum aut carioribus, vel ob Locorum (ſæpe conjecturalem ſolum) rationem *Solaris plane Lunarisve naturæ habitis* adhærebimus; cum inſuper quod hinc ſeorſim vel ſuperlative quæritur, modo dicta de cauſa haut ſemper certo compareat, nec adeo tunc exceſſivum ſit, ut ſumptuum atque laborum minus prodigus parabiliori ſibique *viciniori Speciei* acquieſcere nequeat: ceu noſtræ paſſim regiones ſat bonum, intentionibus è Vitriolo directe hic quæſitis ſufficiens, innoxiumque ſub vulgatiorum quidem & uſitatiorum productorum, methodice tantum exhibitorum parili effectu,) ſuppeditant; & ipſum *Minutulum illud*, *remiſſioris coloris*, *unctuoſum*, compluribus pro rejiculo habitum, ſane pluries expectationem noſtram æque ſaturavit, ac ſelectius vel operoſe domi paratum quodvis. Qui vero (conſuetos quidem in uſus,) *Purificationis titulo* novam diſſolutionem præmittunt, dum ſimplex intermixtorum heterogeneorum *Selectio* tunc ſufficeret, Ochreæ ſubſtantiæ (inter cujus reclusionem proculdubio peculiaria illa apoſpagmata, etiam è vernaculo viliorique ad ſenſum Vitriolo, inſenſibiliter quaſi, vel per cohibia aut continuati ignis inſtantiam interdum communicantur,) haut parum præter rem fruſtraneoque labore ſic ſubtrahunt.

His itaque tantiſper præmiſſis, ſeligamus nunc nobis hinc primo *Rorem illum Mineralem*, ſeu ſubtilioris acoris, ſulphureique odoris Liquorem, qui è Vitriolo crudo (potius, quam lentius etiam

con-

concidente,) per arenam ad ultimam uſque guttulam deſtillando policitur; polychreſtum & elegans attemperans, etſi vel tractu temporis (ſubſidentibus quaſi foliolis rubentibus (ſulphureus odor ceſſarit; ſive de cætero per ſe, non ſolum complurium Aquarum ac dilutiorum iſtarum Tincturarum vegetabilium refrigerantium Juleporumque, verum etiam ſubtilioris *e Rore Majali deſtillati, item Mixturæ quorundam Alterantis* (Spiritu Vitrioli, per Salis Cardui vel Abſinthii tantillum infracto conſtantis,) loco detur; ſive prius Eſſentia Bellidis, Hepaticæ, &c. proportionaliter ſaturatus vel alias permixtus adhibeatur. Ut dum recentioris & ſatis adhuc ſulphurei haut adeo notabilior energia deprehenditur, aliorum quaſi *Striatum*, per repetita cohobia (*Nono* tamen quorundam *Alembico*, ad literam poſito & herbis quoque Cranióve farto convenientiora,) laborioſioribus ſecure hic relinquamus: quemadmodum & ſolam ſpecioſioremque *Sulphuream partem*, (infuſo pro meliori ſequeſtratione Spiritus Vini tantillo,) ſeorſim à collecta hujus Roris copia, correſpondentibuſque Liquoribus, (v. g. in confectione Vitrioli Martis, Florum Sulphuris cum Colcothare, &c. provenientibus,) item à recens deſtillato Vitrioli Spiritu ſimilibuſque, ſed exigua ubique quantitate,) abſtractam, & nonnullis inſuper cum Caſtorinis, Tartareis, &c. *in Antepilepticum* (hyſtericæ præcipue complicationi haut adeo incommodum,) *Elixir* redactam; item *Spiritum ardentem* (à Cephalicis pro lubitu abſtractum,) *crudo Sulphure* (ceu Viva ſolemus,) per quamplurimas repetitiones ſufficienter *perfumatum*, *&c.* parabilioribus, æque Volatilibus aut ſemet reſolventibus, (Spiritu Cornu Cervi, Salis

 Tar-

Tartari, Armoniaci urinoſo, Eſſentia Camphoræ, Succini, &c.) ſatis contenti.

Potius proin nobis ſit Roris iſtius conſectarius, ***Spiritus acidus communis***; & quidem (cum Venalis utplurimum dilutior, ſæpe falſatus aut impurior, & hinc internis immediatis uſibus, citra tædioſas rectificationes aut digeſtiones fere ſit ineptior,) domi è Vitrioli ſupra reſtitantis & ſatis ſic albificati, (nam ad *perfectam flavedinem vel rubedinem inſtituta calcinatio* profecto multum fruſtra diſperdit; *crudum vero Vitriolum* deſtillationem incaſſum protelat, aut vaſa nonnunquam vel commiſſuras disjicit,) proportionali nec nimio pro more pondere, (quo Igni totum quaſi pateat, Reſiduumque ſat brunnum exeat,) deſtillatus. Ita inter leves aliquot (circa vaſorum poſituram, ignis modum, &c.) encbiriſes, etiam è vitreis lutatis Retortis, citra conſuetas laborum protractiones & curioſa (Metallicam partem ſequeſtrantia, prolectum vero Spiritum plerumque alterantia) *additamenta*, diei præterpropter ſpatio habebitur privatis Diſpenſationibus, ac potioribus internis compoſitionibus, in noſtram nunc intentionem ſufficientiſſimus; manifeſto non calefaciens, quin potius (ſive invertat, figat, aliave nondum ſatis circa primas vias comprehenſa ratione agat,) attemperans, & ſimul aliqualiter reſtrictivus; minus profecto quam Salis Spiritus eſt, diureticus; de cætero ſub hoc præparandi modo ſat bonus atque purus; ut tantillum evectæ corpulentioris, aut forſitan rectificatione demum denuo Vitrioleſcentis ſubſtantiæ per experientiam haut veritis, citra communem quoque *Rectificationem*, aut quandam (violentioris deſtillationis-Emptitio, pontici quid ſubtrahentem) *Digeſtionem*, tuto (& vel eorum exemplo,

qui

qui talia quidem imperant, tota die tamen Venalem ſaltem ſimpliciter adhibent, aut diſpenſari vident,) uſurpari queat; ſive per ſe, vel occultationis cauſa, (cum vires inde parum intendantur) *Vegetabilium Floribus aut Eſſentiis colorantibus tinctus*, aut *Spiritu quodam abſtractitio*, (poſt ſimplicem mixturam aut levem, ſub repoſitura, digeſtionem potius, quam operoſam aliquorum deſtillationem) *ſociatus* detur. Qui *domi* tædioſe vel ſumptuoſe *facta Vitriola* parili ratione tractat, nil amplius hinc, nec *e Martiali* mage Hypochondriacum, *e Venereo* pollentius Eſurinum acetoſum, ex utriuſque recentiorum quorundam miſcella, ſub *Hermaphroditici titulo* propoſita, nil niſi opiniotenus ſingularius, ex ipſo vere *Lunari* haut mage cephalicum, (acidis Vitriolicis alias non niſi conſenſuali ex Inferioribus malo quidpiam interdum conferentibus,) inveniet. Sique *protractiori deſtillatione vel cohobiis vulgatioribus* pro ſpecioſiori forſan participatione occupari voluerit, (dum *dulce Veneris Vitriolum* adhuc expectamus, *Factitium autem uſitatius* exercitatiores ab ejuſcemodi laboribus alias fere, tanquam pigrius excluſerunt,) eodem ſane, (quamvis utique haut adeo æſtimabili metalliſatione) *Venale, mage Martiale vel* (*frequentius adhuc*) *Venereum* adhibebit, ceu ſupra jam notavimus. Interea merito gratulamur illis, qui (ſub operarum & reliquarum commoditatum copia,) *Caput mortuum prolecto liquore inceratum amplius, quam vulgo ſolent*, per ſex, octove dies continuato igne exercere poterunt; quo non quidem Ignem illum Veneris, (uti Autorem hoc aperte negare alibi monuimus,) ſed efficaciorem ſaturatioremque hinc Spiritum nanciſcantur; etiam pro *Unicornu iſtius Mineralis* imitamento, (genuini

Ar-

Arcani Vitrioli Clyſſi Vitriolici,& conſimilis Eſſentiæ, per tædioſas, nec ſemper ſuccedentes prolecti *Liquoris cryſtalliſationes* quæſitæ, conſobrino,) ſufficientem; licet illa *Veneris per Martem Vitrioliſatio*, ſeu præſuppoſitum *Rebis* haut adeo ſtricte obſervetur; modo non *Vulgare*, (utut negotioſe *purificatum*, ſiquidem nihilominus metallicis particulis adhuc infectum, indeque in Ophthalmicis, Ptarmicis, &c. Crudo cuicunque, etiam Albo Vitriolo æquivalens,) ſed ultimum ceu communiter loquuntur, ſive *Regeneratum Sal* accedat: quod num *ex Aëre inter ſubaſtrationes* illas ſimpliciter ſic ab his aliiſque famelicis ſubjectis attrahatur; an vero (*ejuſcemodi coaguli copiam, proventum etiam in concluſo, notabilem ſaporis ac configurationis diverſitatem, facilem & diutinam ſalinarum particularum occultationem, pronam complurium Metallicorum, præcipue Martialium Venereorumque corporum, Pyritidum, conſimiliumque foſſilium, &c. nativi ſalis quidpiam habentium, aut ſalinis quovis modo tractatorum naturam, poſt ſufficientem quoque calcinationem vel iſtorum expulſionem, denuo quaſi ſalineſcendi; item promptam Aquoſi principii huc accommodationem, &c.* cogitantibus,) potius inibi propinquiori è principio tantum *renaſcatur*, id quidem hic temere non determinaverimus. Inſipidum ſane & extremæ calcinationis Colcothar, in muſeo pyxideque lignea ſatis concluſum ſiccumque, poſt paucos annos ſat ſalinum viſum eſt: & Limatura Martis cum ſulphure ſupradicto modo præparata, dataque opera prius elota, biennii tractu ſimili, late diffiſſa pyxide internam ſui amplificationem cum aliquali Vitrioleſcentia, nobis plus vice ſimplici oſtendit. Sed hæc in tranſitu. Qui autem (ut inſtitutum noſtrum perſequamur,) modo

do laudatis commoditatibus deſtitutus eſt, aut tempora, ſumptus atque labores operoſiſſimo ſæpeque infortunato eventui elocare nequit aut veretur; verſatiſſimorum tot Medicorum (ſua æque feliciter ſub accuratiori Methodo, citra hujus generis ſingularitates, tranſigentium) exemplo, ſecure nihilominus, (modo paſſivus olim in Spleneticis, Stomachicis, Hyſtericis, Pulmoniacis, Ungaricis Febribus, Idiopathicis Capitis affectibus, &c. abuſus abſit, & tot præſtantiſſimi parabilioreſque Spiritus atque Liquores nunc interponantur vel hyperbolicis promiſſis ſubſtituantur,) communi noſtro Spiritui acquieſcet; tanquam in *ſpecifica ſua*, *nec adeo* (citra ſupervacuam alterationem,) *delebili*, *vel ſaltem tantillo injecti Sacchari in Limonatum ſaporem jucunde convertenda aciditate*, haut ingrato; in competente ſibi efficacia ſat prompto vegetoque: ut ab una quidem parte, nec *immerſa Ferri particula* (vitriolificante,) nec laborioſis *Acetis incerationibus*, *urinæ combinationibus*, aliiſque *infringentibus*, *vel compoſitum* potius præbentibus viis, nec ipſa *ſuper Martem aut edulcatam Colcothar Abſtractione*, (equidem cum remiſſiore acore mage ſulphureum fundente, nec denique toties *reiterandis* (*ad copulandum Vini Spiritum*) *Deſtillationibus*, (cum lentæ Digeſtiones Vitriolicum ſimiliter qualitercunque occultent,) pro *Dulcoratione* illa, ſeu remiſſiori modificatave aciditate indigeat: nec inſuper opus ſit, ut *Vitriolum pure Martiale quodvis* (in ea Tincturarum Martialium prævalentia,) paulo *protractiori deſtillatione*, quo guſtans majorem in fine gratiam concipiat; aut quælibet *Colcotaris communis Extractio*, (æque Vitriolica,) inter Aluminis uſti acceſſum validiori igne hunc in finem fatigetur.

Quem-

Quemadmodum nec ab altera parte, quæſitæque ſingularioris efficaciæ cauſa ſeorſim hic requiritur ſuper *Sal Gemmæ Eſſentificatus*, compoſitus Salinus, concentratior & hinc equidem, ſicuti Jovis cum Sublimato Deſtillatum, ſublimati cum ſabulo rite paratus Spiritus &c. ſolent fumigans, eoque ipſo inſuper diſpenſatu fere difficilior; uti nec qui *ſuper Sal proprium denuo aliquibus ægre abſtrahitur*; aut ægrius adhuc *e Colcotare communi non edulcato*, ſed Aqua f. prius, vel potius Vini Spiritu humectato, curatiuſve aliquandiu extra Solares radios, (humidiori ſaltem in loco,) repoſito repetitur, *Cephalici nuperorum alicubi titulo*. Verum ut in ſingulariora experimenta *Salis Ultimi ſive Regenerati Spiritus* (diverſimode deſtillabilis,) curioſiorum Myrotheciis ſuo modo quadret; Ita peculiare quidpiam, quod parabilioribus Eſſentiis Tincturiſque non compenſetur, in utroque deprehendere non potuimus. Sulphureus eſt prior iſte: ſed hoc cum omnibus hujus generis commune habet; ipſeque Vitrioli Spiritus ſimplici ſaltem rectificationi per Retortam ſubjectus, Sulphur denuo olet admodum; brevi præterea diſparet vel ſubſidet exigua iſta quaſi metallica ſulphureitas in cunctis iſtis; nec (quod in adſtrictoriis Martis ſimilibuſque concentratioribus Tincturis alias contingit,) tantum ſingulis doſibus contribuit; ſique placuerit, paulo ante dicto modo laborioſioribus in pugno quaſi habetur: ut profecto ſupervacue *Elixiria propriet. cephalica,&c.* quidam excedentibus promiſſis illinc concinnarint. Famoſiſſimus uſquedum *Spiritus Aperitivus P.* ſimiliter in rei veritate peculiare nil præſtat, ſive remiſſiori gradu vel continuatione Acidulus ſaltem Tartareique quid ſpirans, (communi *Dianæ dicto Liquori*, & languido, minus

nus tamen adverſo *Spirit. Vitrioli cordiali cum Cornu Cervi uſto*, item iſti, qui è *Vitriolo crudo cum adjecto Sale Tart.* elicitur, hac in parte compar) deſtilletur; ſive extrema potius ignis violentia, ab Acido communi, æque ac qui è Tartaro Vitriolato parili vehementia tandem pellitur, hoc in genere haut adeo multum differens: Mixtura ſane Tartariſata, ſiquidem omnino opus foret, longe facilius & efficacius per proportionalem Spiritus Tartari Vitriolique confuſionem, aut ipſam Vitrioli Tartarique rudi recentiorum deſtillationem habenda.

Oleum illud grave acerrimumque, *vulgariter* vel etiam per operoſam *ſuper fixiora corpora concentrationem*, *aut extremum interdum Frigus*, (Ignem quorundam frigidum,) productum ſelectui noſtro vix aliqua imperat neceſſitas; vili ſane paſſim venale, ſi Metallicis quibuſdam ſolutionibus, fixationibus, vitrioliſationibus, &c. quiſpiam expetierit: in Diſpenſationes conſuetas, licet vel optimum fuerit, incommodum, guttarum ſaltem numerum, non ſine ſumentium diſputatione varians, & nihilominus in vehiculo diluendum: ceu commune ſane à Spiritu communi vix aliter, quam externis tantum accidentibus differt; & hinc per repetitas (addito ſemper pro vehiculo, debito Aquæ ſimplicis pondere,) deſtillationes, in illum ipſum Spiritum prompte redigitur, æque ac Spiritus vulgaris per lentas in vaſe altiori evaporationes in rubens acerrimumque Oleum denuo redit. *Rubrum e Vitrioli (per Spiritum Salis Armoniaci perfecte præcipitata) Terra per ſe* nanciſci non potuimus, (imo nec *Sulphuris* quidpiam, ſed tantum Armoniacale aliquid foliorum inſtar collo vaſis circumcirca adhærens,) Cum *Acetoſis Additamentis* Compoſitum quaſi parent, qui in contractiori ſylloge Tin-

ctur*æ*

ſturæ Martis acquieſcere nequeunt. Quod *è Vitrioli, Cremoris Tartari & Spiritus Salis mixtura* tandem ſtillat, Tartaro potiſſimum fere debet; ut extemporaneam imitationem taceamus, *Viridis Vitrioli Spiritus per deſcenſum* jam pridem rejectus; qui *cum Sublimato* inſtar Butyri Antimonialis vel Jovialis deſtillatur, ulterioribus potius curioſiorum exercitiis convenientior: vulgari more *à Vegetab. abſtrahendo* quæſitus, fruſtra perverſus nec tanti viroris, infundendo vero ſaltem tinctus, (ni forte plane draſtica fuerint,) nihilo hinc præ ſimplici Vitrioli ſpiritu valentior eſt. *Lapillorum atramentoſorum* der Nieren *in Argillis* alibi repertorum reſiduus (poſt confectum prius hinc Vitriolum,) *Liquor*, adeo nuper cuidam dilaudatus, ſive *viridis* ſervetur, ſive aperto vaſe repoſitus, obſcurior & *quaſi rubens* evadat; tam dulce ſapit ac Gillæ ſolent: *Compoſitus autem, dum ſcil. Spiritus Nitri ſuperindeſtillatur Vitrioli Spiritus*, ſi ſecundum Autoris placitum rectificetur, mage Nitroſus prodit; faciliorque ejus loco foret Spiritus *Cornu Cervi & Vitriolici mixtura*, ſimiliter qualitercunque videſcens, Antepileptico (ex Urina & Vitriolo deſtillato, vel etiam ſaltem confuſo,) Spiritui ſuo modo conformis; eo qui olim *multis Spiritus Vini a Crudo Vitriolo cohobiis parabatur*, & cum Theriacali mixtus eo nomine veniebat, hoc in genere præſtantior: Sed hæc fruſtraneæ curioſitatis aut variationis ſunt.

Ponamus nobis potius, diverſarum circumſtantiarum cauſa, *ſpiritum Vitrioli*, (etſi non ſine aliquali alteratione,) *Coagulatum* & portatilem. Non quidem *cum terra ſigillata aliisve lutoſis*, ponticum: nec cum *Cornu Cervi uſto* ſimiliter (ni Spiritus per retortam rectificatus fuerit,) adverſum, nec in operando adeo præſentem? non cum *acetoſæ vel abſin-*

abſinthii, (ſuas in deſtinationes conſultius inſumendis(*alcalibus*, eo eminenter (ne ſolum Tartari Vitriolati vulgaris conforme quid exeat,) ſaturatis: nec quem alii è *vulgari vitrioli ſale etiam depuratiori* ponunt,adverſiſſimum,ceu alibi jam monuimus: ſed (dum ſpeciale illud, in Capite mortuo extreme calcinato repullulans, per quam quidem conveniens, nec tamen cujuslibet Laboratorii eſt,) ſaltem ſimplici *Spiritus Vitrioli boni a dimidio (vel paulo minus) Nitri crudi abſtractione* (cum ſimultaneo Aquæ fortis una colligendæ proventu,) confectum; polychreſtum & (cum Nitroſi Spiritus hinc abeant, Vitriolici vero reſiduo quaſi fixato copulentur) in ſe & citra abuſus tutum, nec injucundum (niſi quibuſdam inPulveribus Purgantibus;) ſive de cætero ſimpliciter ſic diſpenſetur, ſive operoſiori cujuſdam modo *recenti ſpiritus parte amplius*, (ſed miſſis reliquis ambagibus,) *ſaturetur.*

Anima Vitrioli, è cuticula hujuſmodi ſolutionibus ſuperſtante, inter tot faciliores pureque Martiales Crocos aliaque Roborantia, ſupervacaneo tædio colligitur;aut quibuſdam inſuper (dum nonnullis *e vitrioli capite mortuo probe cæmentato Tinctura* per Salis & hinc Vini Spiritum extracta, alias utut Venerei contagii ſuſpicio accedat, experientiam haut deſtituens ſatisfacit,) Spagirice extrahitur. *Colcotar* ipſum ut extreme calcinatum atque recentius chirurgicis chimiciſque laborioſorum uſibus haut incommodum eſt; ita communis quoque, ſat tamen brunni elutriata *terra*, (gratis loco *Veneris Ferrique uſti*,vel in diverſos *Crocos* converſi proveniens,)extus debite adhibentes haut deſtituit; & reſtitanti(poſt Spiritus Æruginis deſtillationem) purificato Capiti mortuo haut inconſulto ſuos in uſus admiſceri poteſt. Quod intus vero *Crocus e vitrio-*

vitriolo nativo, *mage Martiali*, diverſimode præcipitatus vulgatis Purgandi promiſſis non ſtet, *e Factitio paratus* cruda quoque Limatura in aperiendo ſegnior ſit, *e Venereo quovis*, aut recentiori *Veneris per ſpiritus vitriolicos ſolutione* proveniens, incomptus corporis turbator ſit,(licet *Florum* etiam cognomen induerit,) paulo ante notavimus.

Anodynum ex hiſce Præcipitatis dulciſſimumque *Sulphur*, (dum ærofis vel atramentoſis Mineris ſupervacuum, plane tamen communi ſimile, Excoctoribus nonnullibi copioſe ſurgit,) etiam Prædeceſſores noſtri per vulgares *cum Laminis ferreis*, *aut Acetoſas coaguli Vitriolici Extractiones*, conſimileſque ſulphureo metallicum quidpiam promittentes modos, hautquaquam comparuiſſe, ingenue faſſi ſunt; longe alia ratione illud conquirendum eſſe, recentiores quidam ſatis, ſed inter obſcurationes ſuas pro more monuerunt. *Foliatum*, quod Vitriolici Sulphurei vulgatiores Spiritus ſponte deponunt, ſane perexiguum, & ſi (per operoſiores etiam infractiones conquiſitum) tentes, in ſua hac ſeparatione haut ejus effectus eſt, quem Gas tale ſemiſylveſtre ante odorans ſibi promitteret. Nec circa operoſiorem quoque, (*per incerationes* protractioremque deſtillationem conquiſitum) *Spiritum*, *poſt Armoniacalis Spiritus acceſſum*, *& ſubſequam cum Spiritu Vini edulcorationem*, operæ pretia mereri potuimus; ut felicioribus ſimilia tædioſa (pro aliquali Sulphuris iſtius copia) tentamina relinquamus. Ille ipſe *urinoſus Armoniaci Spiritus à ſubtilioribus nonnullis Ochris abſtractus*, tantum atomos quaſi quaſdam ſecum avehit: nec *Terra Vitrioli coquendo*, *fundendo*, *imo etiam deſtillando cum Sale Oleove Tartari* nobis hujus generis notabile quid dedit: æque ac *Ammoniacale*

potius

potius quidpiam e terra illa, per Spiritum iſtius Urinoſum peſſumdata ſurrexiſſe, paulo ante notavimus. Et ut per *Salis Armoniaci Sublimationes* ſulphureo-metallicæ particulæ, exigua tamen in quantitate elevatæ, (ſive eluendo, ſive Vini Spiritum hinc pluries abſtrahendo, vel cum eodem extrahendo ſeparentur,) medicamentum dant, non quidem (inter tot parabiliora) noſtri ſelectus, alicujus tamen, pro Martialium natura, effectus: & ut *Vitrioli Martis* ſimplicis, vel ſuper limaturam ferri pro more ſiccati, & hinc (ſive ſimpliciter ſive Aceto deſtillato) ſoluti *Præcipitatus Crocus*,) per ſe, aliorum Martialium reſpectu, etiam poſt rubificationem pigrior,) convenientibus tamen Menſtruis extractus Tincturam præbet non contemnendam: ut denique è permultis *Ferri Ærisque mineris* per acidos quoque nonnullos Spiritus *ſubſtantia ſemiſulphurea ardenſque*, ceu alibi jam monuimus, extrahitur; ita in omnibus hiſce nil vere ſoporiferi deprehenditur; licet quædam invertendo, detergendo, &c. levamentum quoddam certis in circumſtantiis afferant. Vanam *Vitrioli crudi vel albificati per ſimilem cum ſale armoniaco tentationem ſublimatoriam* alii jam perſtrinxerunt: & ipſa *Vitrioli Ochra ſimplici ſublimationi* per ſe ſubjecta, quantum det quantíque momenti, publicatos ejuſmodi proceſſus nobiſcum incaſſum tentantes fatebuntur. Specioſior ſane (præ multis) *Vitrioli Eſſentia anodina*, ex Albificato ſicciſſimoque Vitriolo cum alcoliſatiſſimo Vini Spiritu, (alias brevi vitrioleſcit,) extracta, aliis quidem in circumſtantiis haut adeo rejicula, ubi tamen ſopiendum eſt, ni opiatis exaltetur, plane languet. Et qui proin reliquorum inſuper modorum ſive proceſſuum tædia atque fruſtrationes, aſſignatæ efficaciæ hy-

hyperbolen, Laudanorum Mineralium (uti nos quidem circa non unum obſervare potuimus,) oſtentationem potius quam realem effectum, ex adverſo vero Vegetabilis planam certamque vim cogitat, *Pulviſculis*, *Liquoribus atque Mixturis* eum in finem hinc propoſitis, donec forte ſecretior præſentiorque Sulphuris hujus anodyni præparatio pandatur, in contractiori Praxi ſecure carebit. Atque hæc de potioribus Vitriolicis.

De *Elixiriis quorundam ſpleneticis*, *hepaticis*, *ſtomachicis*, *pectoralibus uterinis*, *calidis & quoque frigidis*, ſuperius jam diximus; quodque ſi ad imitationem *Elixiris Sulphuris vel Proprietatis communis* confiant, Acidorum Spirituum vitula potiſſimum arent, ſimplices vero hujus nominis *Tinctura*, (ſæpe inconvenientiſſima nec vere extrahibilia. aut adverſiſſima adſciſcentes,) citra ſupervacuam hujuſmodi Liquorum multiplicationem, paucis polychreſtis vincantur, quædam ad minimum æquentur. De cætero qui iſtiusmodi (è Vegetabilibus) Elixiria nihilominus, & quidem loco Vitriolici, *cum ſalis vel vitrioli Philoſophico Spiritu* paraverit, acceptiores acoris reſpectu plerumque minus grata inveniet: utut ex adverſo Salis ille vel Vitrioli Ph. Spiritus in Pectoris, Splenis, imo Uteri affectibus, Vitriolicum haut adeo commode ferentibus, convenientior ſit atque ſecurior.

Quæ vero præterea ex *antimonio*, *nitro*, *ſale &c.* huc pertinent, materiæ Medicæ parumper ſaltem gnarus facile huc referet: uti quoque quæ *e ſuccino* huc efficaciter ſpectant, e ſequente claſſe.

Supereſt *Borax*, quem licet è ſalinorum ſubjectorum combinatione, vel capitibus quibuſdam mortuis in medicas, & magis adhuc aurifabrorum deſtinationes ſufficientem diverſimode habere poſſi-

poſſimus, haut incongrue tamen, uti vulgo venalis eſt, (ſive è cremato Foſſili, ſive aliunde quoque ſit,) ſelectui noſtro tandem appendemus, tanquam poſitis potioribus requiſitis, (uti nec reliqua commendatiſſima indifferenter agunt,) irritans haut poſtremum; etiam ſolitarie, præſertim in Secundinis exhibitum. Ut tot *ad Partum & ad Diſtokiam Pulveribus*, *Speciebus Diaboracis &c. vetuſtioribus recentioribusque* ſeorſim non indigeamus; ſiquidem Succinum, Crocus, Cinamomum aliaque uſualia pro adhibentis arbitrio vel perſuaſione facile ſuperaddi, aut præ languidiori nobis hic quoque *Rupicapræ pila*, Glaciei Mariæ (ſi alicubi præſto fuerit, & foſſile quidpiam, Anguillæ tamen hepate longe poſterius omnino placuerit,) completior doſis exhiberi poſſet. Sed nobis modo dicta duo, (interpoſita nonnunquam Caſtorei Succinique Eſſentia, vel Aqua Hyſterica Cinamomive cordiali,) intus abunde, licet ſimpliciſſime ſatisfecerunt, aut nihil ſatisfecit.

Reſolventia, Carminantia, Roborantiaque particularia calida, cum affinibus.

SEd hæc de longa Aperitivorum, Incidentium, Detergentiumque ſerie ſufficiant. Reliquæ, quæ alio ex capite Partibus & Affectibus hactenus recenſitis ſimiliter conferunt, aut conferre creduntur, *Reſolventia*, *Carminativa*, *Roborantiaque cordialia*, *Cephalica*, *Stomachalia*, *Hyſterica* (ſeu fragrantia ſeu fætentia,) cum reſiduis hujus temperiei Specificis cujuſcunque Regni, deinceps nunc, at una eademque opera, (ne Polychreſtorum ſubtilior di-

ſtinctio majorem potius confuſionem pariat,) expendemus; ab *Aromaticis* inter Vegetabilia exorſi,

Sit itaque primum hic *Cinamomum*; per ſe, ſi ſelectius fuerit, præ curioſiori *Magiſterio* longe aptius, nam ad Aquæ deſtillationem, quod periodice ſaporem perdit, tum nihilo eſt inconvenientius. *Aqua* vero hac, ſive *communi modo*, (cum Spiritus ardentis parte,) ſive adjecta inſuper *Roſacea*, (dum *Bugloſſata* quorundam herbida & extemporaneæ confuſionis, *Cydoniata* vero pene fruſtraneæ profuſionis eſt,) per Veſicam deſtillata, cætero mediocriter ſaltem, (quo calentes etiam impune recreare queat,) ſpirituoſa, nec conſuetis filtrationinibus exhauſta idem compendioſe, imo reſpective tutius aut jucundius, (ſub facili Dulcurandum vel Eſſentiarum exultantium mixtura, aſſequentur, quod inſuper tum *Tinctura*, *ſeu ſimplex* cum Vini Spiritu, *ſeu Cydoniata*, *vel* (*Elixis titulo*) *Santalinæ* quoque, tam *Sirupus vulgaris aut correctior*, (cui *Extractum*, in terreſtreitate tamen ſua effœtum & lignoſum, cum Vini magmate ſuperadditur; nam qui *ex Aqua ipſo Cinamomo ſatura* conſit, ſpecioſior eſt,) hoc in genere promittunt. Accedat autem iſti & *Oleum*, ſi domi citra majores impenſas cum emolumento deſtillari nequit, ſaltem perfrequentium ſophiſticationum minus ſuſpectum; pro aliorum conditura, & (ſi delicati expetant, facile tunc parabili) *BalſamoEleoſaccharo* omiſſo vel extemporaneo. *Sal Cinamomi*, uti & reliquorum *aromaticorum*, *caryophyllorum*, *nuciſtæ &c.* cum *al cujus compoſito*, (*cordiali & cephalico*,) in generaliori cenſu jam dimiſimus, & nemo verſatus exiget.

Sequantur potius *caryophylli cum oleo* ſuo, & *aqua* primo prodeunte, per adjectam Spiritus ardentis partem) aliquantum ſpirituoſa. *Extractum* enim,

ni olei tantillo animetur, eſt remiſſius; & loco ſimplicis *Balſami compoſitum quoddam* cordiale & cephalicum ſeu *apoplecticum*, cum aut ſine pretioſis odoriferis (ſc. pro captu auditorum,) conſultius aſſervari videtur.

Sit porro *Moſchata Nux*, (inconſiderate nonnullis aliquando *teſta*,) cum *oleo expreſſo*, tanquam *ſtillatio* parabiliori, fragrantiori & *Balſami* ſui locum facile ſupplente; ceu minus ſumtuoſis etiam carioris *Macis* (eccur aliquibus *aceto macerata*?) vice, ut in cibis ita etiam in pleriſque compoſitorum formulis eſſe poterit. *Utriuſque aqua* per ardentis quoque Spiritus adjectam partem ſpirituoſior, aliarum Aromaticarum reſpectu remiſſior; *Oleum e Maci* ſimul care deſtillatum, (dum nobis hic Nuciſtæ ſatis fragrat,) tantiſper ſupervacaneum; *Magma*, quod poſt utriuſque deſtillationem reſiduæ in Veſica aquæ ſupernatat unctuoſum, exiguæ profecto (extus etiam) virtutis, & nihilo melius eſt fruſtra exhauſtum per Vini Spiritum illud *Balſamorum corpus*. Nec in enervata *vulgari*, cariorique *Indorum Conditura*, ſi delicatorum delectamentum demas, invenimus, quod cruda nec ingrata Nux non præſtet.

His ſi paulo diffuſiores in apparatus ſupperaddatur forte *Galanga*, præ *majori* ſaltem *Minor*, pro infuſis aut deſtillatis quibuſdam; ſiquidem *Extractum* aliquanto eſt debilius: ſi porro ſequentium alterutrum, *cubebæ*, vel (noſtra quidem optione, cum *oleum* earum alias tædioſius, *Species vero Diacubebæ* dubiæ fere compoſitionis, & vulgatarum effectus haut adeo notabilis ſit,) potius *cardamomum*, ſolummodo *minus*, conſimiles in uſus; at *oleo* parciſſimo dimiſſo, certe nec litigioſa pridem *Caſſia*, (niſi copioſioris olei ſpes aliquem, ſed inconſtanter

invitaret,) ſeorſim opus foret, de cætero in ſubſtantia plerunque remiſſiori, & oſtentatorie ſaltem iiſdem formulis cum Cinamomo adjecta : nec relictorum in arbore *Antkophyllorum* tuberculis, quaſi decuſſis caryophyllis adeo præſentioribus: non *Cypero ſeu longo*, ſeu inani pene differentia *rotundo*, factitiæ canitiei hodie conquiſitis : non uſquedum dubio vel effœto, jam olim ſane ſuccedaneis ſuis dotato *Amomo ac Malabatro* : non Piperis fortaſſe falſatoribus aptioribus *Granis Paradiſi* : nec ob ſuperfluas nunc ſuperiorum ſeculorum Compoſitiones, (inter tot jam olim ſubſtituta,) *Carpobalſamo ac Kylobalſamo*, (nudis pene hodie nominibus!) nec *Amaricarie vel (unde unde) Dulceſcente* veterum *Coſto*, ſeu nuperorum (totum orbem in Europam comportantium (*Canella alba* : imo nec ipſo, præſtante quidem,(ſit genuinum vegetumque habetur,) nimia tamen inter tot parabiliora ſtomachia & conſequenter cephalica pretioſo *Ligno Aloes, ejusve Eſſentia* vel concentratiori *Extracto reſinoſo*: etiam ex albido quorundam leviorique Caudice ſat bono? ut vel eo ipſo ſuſpicax animus ad ſuccedanea (ex *Abſinthio Caryophyllata*, *Maſticke*, *Ladano* ſimilibuſque petita) vergere diſcat ; aut ſi omnino vel Indorum æmulatione hoc lignum Calambac ſelectis noſtris adjungat, tam prodige tamen temereque in tot in competentes formulas, Epithemata, Cucuphas, *Aquas Diaxylaloës* aliasque ejus generis Compoſitas,etiam per Mar.Balneum, (cum parum per Veſicam, & ſolitarius Vini Spiritus inde abſtractus adhuc minus alteretur,)deſtillari præceptas, item in tot inutiles hodie Pulv. Species atq; Trochiſcos, haut profundendum eſſe cogitet.

Ex adverſo ſi Laici noſtri è tot ſimiliter pomposis Pulverum ac Specierum, plerumque parum in

rei

rei veritate differentium titulis, nilniſi magnifici ſecretique ſibi promittentes reſciſcerent, quod ſub *Specierum Aromatici roſati*, *Caryophyllati*, *Diaxylaloes*, *Pleresarchonticon*, *Dætificantis*, *Diagalangæ*, *Diazingiberis*, *Diacinamomi*, *Diambos*, *Diamargariti calidi*, *de Gemmis calidi*, *Diamoſchi dulcis*, *Diambræ*, *Trochiſcorum Diaxylaloes*, *Trageæ Aromaticæ*, *Cephalicæ*, *Cordialis*, *&c.* inſcriptionibus, ſibi tandem fere nil niſi Cinamomum, Piper, Zingiber, Caryophylli Roſmarinum, Roſæ, &c. (aliquando cum rancеſcentium fructuum, effœtorum ſimplicium, aut pretioſorum quorundam aliquantillo, ex tempore conſultius adjiciendo,) hactenus fuerint ingeſta, ad minimum Seplaſias ſaltem nominibus ludere dicerent: Et nos unico alterive ad ſummum *Pulveri*, (citra inanes illas, ipſiſq; præſcribentibus ſæpe non ſatis cognitas Diſpenſatoriorum variationes,) ſeu *ſtomachali*, (v.g. ad imitationem ſimpliciſſimarum *Specierum Imperatoris ſine Moſcho*, *recentiorumve Specierum Imperatoris groſſarum*,) ſeu inſuper mage *Cephalico aut* (ſi pote,) *Cordiali*, è Vere miſcibilibus contractiſſimo, & ex tempore potiſſimum compoſito, (ampliuſve ſimiliter tum per odorifera pretioſiora aut uſitatiora Præcipitantia exaltato) acquieſcere poſſumus, ubi invecta forſan conſuetudo vel particulares interdum circumſtantiæ exigerent. Nam ejuſmodi *Species ac Pulveres* etiam *uſitatis Officinalibus* ſub *Apoplecticorum Cephalicorum*, *Cordialium*, *Analepticorum*, *Stomachalium Dia-Tart. ſtomach.* &c. nomine, (cum operoſioribus interdum Extractionibus, aut multis Ambræ Moſchiq; inſumptionibus) ſuperadditi, profecto paſſim à valetudinariis ægre aſſumuntur, ægrius (uti tamen neceſſarium eſt,) continuantur: permulti præſertim hypochondriaci, fumoſa illa odorifera (caput

magis interdum opplentia & volatilibus Spiritibus urinoſis longe poſteriora) haud adeo commode ferunt; ceu nec in univerſum calida iſta arcendæ Apoplexiæ cauſa tituloq; propoſita, (frequentioribus) Plethoricis Bilioſioribusve quadrant. *Siler*, *apium*, *cuminum*, *aniſum*, *fœniculum*, *&c.* tenerioribus Remedii gratiam incaſſum perdunt; nec Cremor Tartari, magisque adhuc Tartarus Vitriolatus (ſpeciali demum ſub diſpenſatione conſultius adjiciendi) in ejuſcemodi formulis adeo jucundi, aut indifferenter neceſſarii ſunt: ceu has aliasque talium inconvenientias frequentatiores Practici nobiſcum paſſive deprehendent. Ita tot iſtius ſortis *Morſulis Imperatoriis*, *Regiis*, *Cephalicis antiquioribus aut recentioribus*, *pretioſis aut vilioribus*, *Pineolato viridi*, *Confectione poſt paſtum*, *Placentis ſtomachalibus*, *&c.* tot *Rotulis Diambræ*, *Diaromatici roſati & Caryophillati*, *Diamoſchi*, *Diaxylaloes*, *Pleres Archonticon*, *Diagalanga*, *&c.* tot totiesque variegatis *Speciebus inciſis*, *Trageis cephalicis & ſtomachalibus*, *pretioſis & vulgatioribus*, *Trageis groſſis* diverſimode nec ineleganter ſæpe confectis *cum & ſine Tabulatis*, *&c.* (quæ cum multa ſæpe Ambræ, Moſchi, Galliæ & Alchermes, exoticorumque conditorum ac Nucleorum perditione, æque ac Aromaticorum Confectura; ſimplices, ſimiliaque Bellaria delicatiores revera pro forma tantum aut animi gratia, ſæpe non ſine ſubſequa noxa comedunt, ſolidior etiam, pauloque diffuſior, (hinc nihilo infelicior) Praxis facile caruerit; aut omnino adſuetis harum *Formula vel unica*, (etiam illis oleis extemporanea, vel ſi corpulentia aromatica magis placeat, ſecundum *recentioris Trageæ aromaticæ communis* modum informata) ſatisfecerit, aut nulla. Et ſi maſticatorium vel lambile quoddam hic pariter exigeretur, quidni

loco

loco tot *Electuariorum*, *Conditorum*, *Marmelatarum aromaticarum*, *regiarum*, &c. utplurimum (per Specierum numeroſitatem, adverſitatem, aut inconſideratam conjunctionem) ſimul ingratiorum, magisque adhuc loco *Aureæ Alexandrinæ*, *&* *Saracenicæ*, *minorisve* (Chalybeatæ) *Tryphera*, confiniumque merito nunc exoleſcentium maſſarum, ſufficeret facilis quædam Mixtura, & vel ſola Roſarum Conſerva gratiorum Pulverum, Eſſentiarum, Extractorum, oleorum, &c. competenti quantitate medicata. Quod *Eleoſacchara* e prædictis ſupervacue ſeorſim ſerventur, & hic tandem *Compoſitum* aliquod, ad imitationem *Diaromatici S.* ſine vel cum Moſcho factum intentiones noſtras explere poſſit, ab initio notavimus.

Atque inde pariter diffuſius haut repetemus *Aquarum hujus generis deſtillatarum* evidentes exceſſus; ſive ingredientium deſtillationi minus convenientium conſarcinationem, (hactenus aliis ſatis excuſſam;) ſive ſaporis odorisve (ſub ipſa quoque compoſitione accidentario nonnunquam ſatagentioribus emergentem) adverſitatem, vel ex adverſo apertam (cum ipſo effectu coincidentiam ſeu conformitatem ſive tædioſos ſecundum præſcriptum, aut languidiores ſæpe (v. g. per M. Balneum hiſce paſſim præſcriptos) deſtillandi modos, ſupervacuos ſumptus, inutiles ambages, Vini Cretici, Hiſpanici, Rhenani, &c. ſpirituoſiorum, multoque magis oligophororum, (dum debita Spiritus ardentis, etiam frumentacei quantitas ſatisfacit,) fruſtraneas profuſiones concernant. Et ſane modo dictam gratiam quidni pleræque famoſiores quoque hujus generis Aquæ perdiderint aut usque dum perdant? dum hodieque nemo ſubſecuturæ fragrantiæ, vel expetiti ſaltem (è Vegeta-

bilium Animaliumve nonnullorum miſcella) odoris ſaporisque proportionem ſufficienter per pondera menſurasque adnotavit: & ſub privata ſaltem Diſpenſatione ſimilive exercitio curioſioribus innoteſcit, qui ex iisdem modo jucundus, modo herbidus vel alias adverſus, modo plane tertius (alii Simplici penitus naturalis) odor ſaporque in Aquis Mixturisque (variata tantum proportione &c.) prodeat. Si quis labores atque ſumptus (cum inſumptis immerentibus quamplurimis Ingredientibus) fruſtra diſperditos inficiabitur? inanes tantum Aquarum illarum *Regiarum, Imperatoriarum, Ducalium, hujus vel illius Cephalicarum, Apoplecticarum, Antapoplecticarum, Cordialium calidarum, Aurearum, Vitalium, Catharrhalium, Arthriticarum ad extra, Spirituum apoplecticorum moſchatorum, Elixirium Vitæ, cephalicorum, & ſtomachalium* ſimiliumque, ordine tantum, aut aliquali ingredientium variatione, vix autem effectu notabiliter inter ſe, vel à vulgari ſaltem *Aquæ vitæ alba* differentium coacervationes, expoſitiones, aut (ultra jam *Uſitatas*) ſuperadditiones (ſæpe vix meliores, tantum operoſiores aut cariores) cogitans. Siquidem in hoc genere vel *Unica* tantum ſufficit, ſive ſimultanea deſtillatione, ad ſobriam modo dictæ *Aquæ vitæ alba, vel Virtutum, aut Carfunculi*, (ſed omnino hic dimiſſis ingredientibus & acceſſoriis inconvenientioribus, aliundeque ſatis conſtantibus,) paretur; ſive per compendium confuſis ſaltem inter ſe ſolitariis aliquot, (ut parergῶs inter Aromaticorum oleorum deſtillationem habentur; ſingulas pro certiori gratia menſurando. Uti ſi v. g. Aquæ Cinamomi bonæ & Roſaceæ ana Libra una, cum quatuor Aq. Apoplecticæ noſtræ unciis miſcetur, ſique placet,

grana

grana ſex Moſchi inibi ſuſpenduntur, præſtans ad complures uſus provenit. Atque harum alicui ſi *Infuſum quoddam è Nervinis* penetrantioribus,(etiam animalibus,) cum Spiritu ardenti ſat forti paratum, externos in uſus diffuſusque Apparatus (ſiquidem Contractiori Eſſentia Camphoræ varie diluta, aliæque extemporaneæ Mixturæ, vel Apoplecticarum per olea urinoſosve Spiritus exaltationes, *Catharralium* quoque loço oppido ſufficiunt,) pro lubitu ſuperadderentur; (æque *Aqua Acoviſtica etiam correctiori*, Tinctura è competentibus aliquot ſimplicibus ad imitationem *Otalgicæ M.* confecta convenientior hic eſt;) lagiter ſane ſub conſiderata ſolum, (præſertim in æſtuantibus & talia raro ſat commode ferentibus Hypochondriacis noſtris haberemus, quod in (quorumvis hodieque Diſpenſatoriorum & Pharmacopæjarum) varie *Compoſitis Cephalicis*, *Nervinis*, *Cordialibus*, *Miralibus*, *Virtutum*, *Aquis vitæ compoſitis aliisque* ſupra jam dictis quæritur, quodque oſtentatorium pene *Elixir Vitæ vulgare*, & *Stomachalis Off.* *Aqua Aromatica* promittunt. Certe qui Apoplecticæ noſtræ, aut *Serpilli ſaltem ſpirituoſa*, Olei Succini, Juniperi, Terebinthinæ, &c. quidpiam inſtillaverit, *Anhaltina* illa innatans oleum alias oſtendenti, inferiorem non habebit. Et ex Aquæ Cinamomi bonæ (aroma, non ardentem Spiritum ſatis ſapientis) partibus duabus, Aquæ Menthæ ſpirituoſiori parte una) Apoplecticæ demum noſtræ(de qua paulo poſt,) parte dimidia inter ſe confuſis Liquor proveniet, quod cuivis (jampridem doctioribus correctionis indigere viſo,) *Embrionum Balſamo* à libellis & abutentibus ſæpe Mulieribus adſcribitur. Similique modo per convenientium Aquarum odoriferarum, Præparatorum præterea &

Cinnabarinorum vel Eſſentiarum competentium mixturam, *Liquorum Cordialium temperatorum vel calidiorum*, ſeorſim propoſitorum Vicarii nunquam non parabuntur: multoque minus opus erit, ut *Aquæ vel Liquores pro Epithemate Cordis* extent; cum tot ſimpliciſſima languentes, (quantum quidem Topicorum iſtorum effluviis ſub aliquali concurſu, ſæpe tamen inter humectationes & repercuſſiones ſubſequas non ſine noxa datum eſt,) ſatis (ſiccioraque ſecurius) reficiant; & odoriferæ inter ſe vel cum Acetoſis uſus tempore haut difficulter confundantur.

Porro potius ponamus in ſecunda quaſi Claſſe, primo *Mentham criſpam quamlibet*, aut potius odoratiorem illam *Paluſtrem rotundifoliam*; per ſe vel cum Pulego aut Serpillo; *Saracenicam*, *Calamentham quamlibet*, olentem *Cattariam*, imo Medicaſtrarum, parabiliora (præ *Vnguento* quoque hinc parato & *deſtillata Aqua*) negligentium *Cardiacam*, ſimiliaque in ſuo genere ſat exequantem: ceu etiam *Aqua ejus* (non *ſimplex*, hic cum *Calaminthæ aqua* inutilis,) ſed *ſpirituoſior* (ita tamen, ut calidioribus quoque quadret,) ſolitarie vel *cum Galangæ parte* deſtillata, plane polychreſta, operoſiori *Spiritu fermentatitio* parabilior, ſæpeque haut debilior eſt; liquoribus Aromaticis, aliisve reſolventibus vel anodynis facile exaltanda; *Carminativis quibusvis*, *Phyſogonis antiquioribus recentioribus*, *de Chamomilla compoſita*, *Anticolicis ſimilibusque contra tormina*, noſtratibus frequentius ab acri potius materia contingentia, incaſſum multiplicatis & utplurimum (ob Chamomillam, Cuminum, &c.) ingratioribus, ipſi inſuper *vulgari Eſſentiæ par*; *Decoctis carminativis* hactenus propoſitis, (dum *Vinum carminativum contra flatus* extempora-

poraneæ infuſionis ſeu imitationis eſt,) licet ſpiritu-oſitatem per Alembicum ſerves, admodum tamen adverſis, in ſuo genere (tanquam per acceſſoria haud difficulter alterabilis,) nihilo inferior; ut eadem de cauſa nec adverſiorem adhuc *Conſervam*, *aut Sirupum ſeu ſimplicem ſeu compoſitum*, *antiquiorem* noſtris operoſum, aut *recentiorem*, *Melve vulgatius vel correctius* ſibi aſſocianda exigat: ſiquidem ut *Extractum* hinc alias eſt evanidum, ita (conforme ipſi) *Succi ſpeſſamentum* Sirupalibus iſtis exigua fortificatione ſuperadditur: Cydoniata vero, Roſata, Aromatica æque ac dulcorantia nullo negotio aquæ noſtræ admiſcentur. *Oleum* una (præſertim defloreſcente fere herba) profluens (nam de *Infuſo* ſuperius conjunctim talia perluſtrando diximus,) commodius tunc affinibus adjicietur, quam ſeorſim in ea pareitate, per deſtillationem conquiretur. De cætero Menthæ forſan, qui paulo diffuſiori apparatu ducitur, ſuperaddere poſſet transmarini nunc *Calami*, ipſiusque (huc aliquibus tracti & in Electuarium ſeorſim coacti) *Gladioli* loco *Acorum noſtrum*; pro *Aqua* fortaſſe, non *ſimplici*, ſed (radice debite prius recluſa,) *ſpirituoſa*, ſolitaria, aut Menthæ ſine vel cum Galanga compoſitæ proportionaliter aſſocianda. *Extractum*, ſaltem (pro radicis natura,) loco ardentis Spiritus cum Aqua ſ. paratum ſaccharatumque, haut plane eſt rejiculum, ut *Conditum* quoque ſimplex ac *Confectionem* negotioſioribus mulierculis, vel inter Bellaria, *Electuarium Diacori Acorumque conditum* iis, qui Aromatica citra Amygdalas, Carettas, ranceſcenteſve Pineas eſſe nequeunt, ſecure quis relinqueret: ſed inter tot elegantiora Stomachalia è cunctis hiſce vix uni hic extat locus.

Quin potius è *ſeminum carminantium* cenſu ſequatur vulgatiſſimum *Carvi* pro euporiſto, polychreſto tamen *Oleo* neglecta *Herba* & inuſitatiori (licet *ſpirituoſa* haut inefficax, ſed adverſior ſit, *Aqua ſimplici.* Accedat præ *Aniſo,* (ni parabilitas interdum præferendum juſſerit;) acceptius *Fœniculum,* ſimiliter pro *Oleo*; *Aqua* ſimul profluendis (dum *Aniſi* quaſi fatui ſaporis eſt) particula ophtalmicos forſan in uſus repoſita; plane vero dimiſſis ſupervacanea utriusque *Herba & Umbellis*; item *Fœniculi* (inter tot vulgatiora Diuretica,) *Radice,* effæto *utriusque Extracto*, *&* *Aniſato* potatorum *Spiritu*; cujus ac Juniperini vice, ſi ſimplex Vini Spiritus diſplicuerit, pro Pectoralis cujusdam Tincturæ confectione *Fœniculatus* tandem quaſi gratior aſſumi poſſet *Fermentatitio* laborioſioribus, *Confectione Carvi, Aniſi, Fœniculi Menſis ſecundis, Balmo Fœniculi,* (etiam ſuperioribus annis *Salito*,) neſcio quid ſingulare intus quærentibus ſecure rejectis. Quinimo ſi alibi poſita Rutacea, Zedoarina, Serpillina, Hyſſopina, Pulegina,&c. intuemur nec adverſiori *Cumino, crudo vel Aceto macerato, cum Aqua Oleoque* ſuo indigemus; nec *Umbellis Seminibusque Anethi,* (ni parabilitas ad *Oleum,* parcius tamen deſtillandum invitet;) *Aqua* hiſce locis alias inuſitatiori: non Tragearum (pene ſupervacanearum,) patre vel baſi *Coriandro, crudo vel maceratione enecto,* aut inſtitorum *Confecto*, nec ejus *Aqua*, vel inter fæcundiora æquivalentia *Oleo*; non olente vetularum *Meu; aut Lauri foliis Corticibusque* ſeorſim, imo nec ipſis (in clibano quoque quibusdam toſtis) *Baccis*; ni polychreſtum hinc *Oleum Expreſſum* domi (at parciori proventu) præ emptitio parare placuerit; ſiquidem *Deſtillatum* pauciſſimum tædioſumque, *Electuarium e baccis* exoletum, nec (inter

ter noſtrocum averſationes extemporaneamque imitationem,) adeo Subſtituti indiguin, *Emplaſtrum* vero cum congeneribus Off. quaſi-ſemicataplaſmatibus (v. g. *de cruſta Panis*, *Diaphœnico utroque*, *&c.*) inferius eſt Reſino quodam; utpote quod longe commodius geſtatur, & præ *vulgari ſtomachali* elegantius per recentiorum compendia, ſecundum *correctioris de Baccis Lauri*, *reliquorumque Emplaſtorum pretioſiorum* imitationem confit; ſaltem Tacamahaca, arenoſo Ladano, Styrace, Gum-Animæ, Benzoe, Balſamo Peruviano, carioribus Oleis, & recentium herbarum impaſtationibus tantiſper hic dimiſſis: nam omnis profecto hæc geſtatio in ſtomacho revera flacceſcente, parum ſolummodo confert: in ſubitaneis, à Spiritus ardentibus abſtractitiis, per ſe vel cum ſacculis calide applicatis, calefactisve penetrantiorum Illitionibus plerumque vincitur: ut Fermenti pro gregariis *Cataplaſmatis de Fermento* imitatione, ſimpliciſſimam applicationem taceamus. Nec denique ſic opus habemus ſeparatim aſſervatis *Chamomillæ Romanæ herba, floribus Aqua Oleoque*; *cum Vulgaris* hæc in parte, ſiquidem opus foret, ſatisfacere poſſet. Sed nec hanc Internis formulis adeo neceſſariam. Topicis ſane aptiorem deprehendet, quisquis *Aquæ ſ. & abſtracti Spiritus*, imo Aquarum tantum non omnium, quibus aſſociatur, balneatorium pene odorem, (*Olei* ſi Terebinthina vel Abietis ſegmenta abſint,) ſub eleganti quidem colore paucitatem tamen *Extracti* manifeſtum languorem, & ſupervacaneum hinc tandemque ad Clyſteres damnatum *Sirupum* penſitaverit, & quod *Infuſi Olei*, æquipollentiumque ei, *Anethini ſc. Liguſtrini*, & (quantæ quæſo jucunditatis?) *vulgaris Iaſmini*, imo ſuo modo hic *Irini* quoque ac *Sambucini*, ſeorſim proſtantium loco, contractiori Praxi aptius & nihilominus, ſuffi-

ciens eſſe queat *Oleum*, ad imitationem ejus, quod *de Septem floribus* dicitur (ſed ſimpliciſſimis tantum infuſionibus) compoſitum, tam ſolitarium, quam uſus tempore alio Expreſſo reſolvente vel Deſtillato competente alteratum.

Elixiria Stomachalia. (Proprietatis germina) *Sulphurata*, *Vitriolata*, *Tartariſata*, *&c.* paulo ante attigimus. Et ſi referet, (dum noſtris Amaricantis præ aromaticis oleoſis calidioribus longe convenientiora obſervantur, aut tandem parabilior & æque jucunda Aquarum deſtillat. convenientium Mixtura, vel ſimplicium aliquot Infuſum Spiritu præſertim abſtractitio quodam paratum ſatisfacit,) numquid de cætero facilius, quam contractioris Chimicorum quorundam *Elixiris vitæ majoris aut minoris, primitivi vel correctioris* loco confieret compendioſa quædam *Eſſentia Stomachalis*, è Menthæ, Calami, Fœniculi, Abſinthiive hunc alioſve in uſus tum parato Spiritu, analogo nec (uti complurium ejus generis ſunt) effœto Extracto Oleoque competente ſaturato: quibus Salis quoque fixi cujuſdam particulam ſuperadderet, qui iſtud ejuscemodi Mixturis Intentionibusque adeo quadrare perſuaſus erit. Sed enim ſpeciale quid *e Chamomillæ*, *Menthæ Calaminthæ*, *Carvi*, *Aniſi Fœniculi*, *Anethi*, *&c.* ſeorſim multiplicatis *Salibus* hic quidem fruſtra expectatur: nec cur præter ſuperius jam allegatos *Pulveres & Species*, etiam *Diacalaminthæ*, *Diacumini*, *Dianiſi*, *&* (licet præ aliis præſentiores fere) *Diaſpoliticon*, taliumque in *recentioribus Pulveribus Stomachalibus*, *Speciebus carminativis*, *&c.* (dum vel unicum alterumve Seminum quatuor calidorum majorum minorumve groſſe conciſum plebejis ſatisfacit,) Variationes, item *antiquarii Dianiſi*, *Diacorallii N. ſimilesque Trochiſci* proſtent, ulla

ulla eſt neceſſitas. Sane non ſolum horum, (in exiccatione virtutis multum diſpergentium,) verum etiam tot *Rotularum ac Morſulorum Stomachalium, Carminativorum, &c.* imo quoque ſupra notatarum *tenuiorum groſſarumque, officionalium vel* (non ineleganti quidem enchiriſi) hactenus *ſuperadditarum Tragearum* vice ſufficere *Tabulas vel Rotulas,* (citra diſſipatorias fuſiones) illitione ſaltem oleorum acceptiorum paratas, ſæpius jam notavimus; & ni *Sacerdotale antiquiorum Sal* potius condimentum quaſi quoddam,(æque ac *Sal quorundam contra navigantium Malaciam,*) cum extemporanea præparatione foret. Trageis iſtis in permultis circumſtantiis ſæpe convenientius diceremus: ut Pulveres præcipitantes inſipidos, hypochondriacis noſtris ad humores amaros, acidos & acres, (inter ſe vel cum aſſumptis ebullientis, & hinc tot ardorum, anguſtationum uſque ad gulæ principium, inflationum,præfocationumque autores) longe commodiores, item ſi Oleoſa, & quidem præciſe ſub hac forma placuerint, Elæoſacchara, extemporanea tunc, (pro delicatioribus) præteream us. Sed de his ſatis ſic forſan actum eſt.

Sit nobis amplius *Meliſſa*, ſaltem *vulgaris*, (quo *peregrina Species*, deſtillationi tamen ſimiliter ſat aptæ, hortorum exornationi, *Horminum* extus etiam Hyſtericis interdum illitum, Moſchatellini Vini fictoribus cedant,)pro *Aqua* non quidem *ſimplici*, ſed *Spirituoſa*, ſive ſolitaria placeat,quavis *corticum Citri Aqua*, item *Conſerva Meliſſæ*, & cum *Extractum* effœtum, nec dulcia hic adeo amica ſint, *Sirupo de Meliſſophyllo communi vel correctiori* commodior: ſive potius *Compoſita quædam*: ceu Aromaticarum quarundam v.g. Cinamomi, Caryophyllorum, Apoplecticæ, Menthæ &c. ſimplici

ſaltem

ſaltem at proportionali confuſione haut inconveniens, adhuc tamen præſentior per ſimultaneam deſtillationem habetur, ſi (præſtantiſſimæ præ aliis) *Aqua Hyſterica Ulmenſis imitatione* copioſæ Meliſſæ recenti, unus alterve Manipulus Salviæ, Rutæ, Spicæ, Cinamomi præterea, Caryophyllorum, & Zedoariæ aliquid ſub debita proportione ſi peraddatur, & per Veſicam cum aliquota Spiritus Vini parte. Aqua mediocriter Spirituoſa (quo etiam calentibus, ſiticuloſis, hæmorrhagiis nimiis,&c. in & extra puerperium quadret,) abſtrahitur: cujus dimidium ſimpliciter ſit, vel etiam competentium acceſſu exaltatum, prompte præſtabit, quod *Aquæ vitæ mulierum antiquiores recentioreſve* pollicentur: alterum vero dimidium infuſo (potius, quam toti deſtinandæ aquæ addito, roſtrove alembici appenſo) *Caſtoreo*, *inſtillatave ejus Eſſentia* ſufficienter alteratum, efficaciter ſupplebit tantum non omnes toties interpolatas, aut fruſtranea ſimplicium conglomeratione vel alteratione variatas (hujus illiuſve) *Hyſtericas*, ſæpe calidiſſimas, item de *Panace Heraclio*, *&c.* (*Aquas Tincturas liquidas Hyſtericas*, *Ebulinas*,) *Spiritus* cum Allio quoque, Cæpis, Valeriana Galbanoque, *Hyſtericos alioſque caſtoriſatos vel indifferenter camphoratos Liquores*; ſiquidem ubi quædam hanc ferunt, Eſſentiæ ejus guttæ quædam in iſtiuſmodi Aqua conſimilive vehiculo haut difficulter ſumuntur; ut profecto ſupervacua ſit *Spiritus Matricalis*, (è ſolutione cum Amygdalino Oleo parata) *camphorati* præparatio. *Oleum Meliſſæ* vel ipſa paucitas (in ea Succinei, Rutacei, &c. ſufficientia) excludit; ceu tot euporiſta vulgoque nota odoramenta *Acetum cujusdam hyſtericum*; intus alias minus conveniens; ſique acetoſum quid omnino & in ſpecie placeat

ceat vel requiratur, extemporanea tunc *Aqua Apo-plectica*, uti vocant, *amara*: de qua mixtura alio loco diximus. *Extracta Hyſterica compoſita* plerumque viribus (dum Volatilia diſſipantur, fixiora vero non attinguntur) orba certe ſimplici, Simplicium huc (ex Alexipharmacorum, &c. claſſe) ſpectantium Extracto quovis ſuperiora vix aut non deprehenduntur. Et cum Polychreſti *Succini Eſſentia*, (*Elixiris Uterini* nonnullibi nomine) hic quoque multum poſſit; quemadmodum Caſtorei quoque Camphoræque (in iis qui hanc ferunt,) Eſſentia, ſolitaria quævis, aut proportionaliter inter ſe (ceu alibi jam notavimus,) mixtæ, vel Olei Rutacei Succineive modico, non modio, (uti in *Vulgari Elixirio* factum eſt,) inſuper exaltatæ, Anodynis præterea, Cinnabarinis, ac Præcipitantibus interpoſitæ: non videmus fere, cur diverſorum hactenus autorum *Hyſterica* (ſæpe non ſatis concinne intimiuſve compoſita, aut nil novi præter mixtum aliquem Liquorem afferentia) *Elixiria* imperari, vel ſeorſim ex iis quoddam aſſervari debeat. Quemadmodum (modo dictorum Pulverum præſentiorum, acceptiorum, ſique Jovialia tantum hic poſſe credimus, facile iis combinandorum intuitu,) nec *Speciebus, Trageis Pulveribuſq; Hyſtericis*, etiam Gemmis alicubi (dum nobis Mater perlarum aut vulgatiores Conchæ ſufficiunt,) vel Sali Jovis ſociatis, aut ſupervacaneis adverſiſſimis ingredientibus miſeras interdum magis commoventibus, *antiquioribus, recentioribuſque* hic opus eſt: præſertim cum ejuſcemodi conſiſtentia paroxyſmo non aut raro quadret, extra eum præſervatorie, continuatio perquam ſit difficilis. Nec in *Meliſſæ*, *Matricariæ*, *&c. Sale* peculiare hunc in finem quidpiam, *in Sirupis Hyſtericis compoſitis*, *Conditis*, *Marmeladis* ſimilibuſque dulcoribus plus

noxæ

noxæ repetimus. *Pilulas Hyſtericas laxativas* ſupervacue fingi, parilis ſimpliciſſimarum Laxantium,(dum ſpecificæ Tincturæ, Aquæ,&c. commodius interponuntur,) effectus monſtrat: *Alterantes* ſolum, (diffuſiore hujuscemodi Extractorum mole iſtas admodum multiplicante,) quota paſſim continuat? ſique referret, eodem effectu ſaltem è ſuprapoſito *Extracto Alexipharmaco, cum Caſtoreo vel ejus Eſſentia ſubacto, &c.* haut difficulter fingi poſſent. Atque hæc eadem opera de Hyſtericis.

Citrum, (ceu Mala iſta hic locorum indifferenter vocantur,) tam quoad *extima quam interiora*, parabilioribus Alexipharmacis Refectivisque collatum, in contractiori ſylloge vix aliqua quidem requirit neceſſitas: ne tamen in ea hodie commerciorum facilitate famoſum hoc ægrotantium ſolamen penitus tantiſper excluſiſſe videamur, ſi primo *Cortices* (pro Infuſis Tincturiſve compoſitis) domi potius debite ſiccati, quam *aliunde coëmpti*, (utplurimum effœti) reponantur; *Conditos*, *Canthiſatos*, *& Confectos*, uti & *Integrum cum Corticibus conditum pomum*, (acceptioribus ſane vegetioribus *Recentis*, ſi præſto fuerit taleolis,) item *Morſulos de Citro* (ſubitanea illitione quibusdam alicubi repræſentatos,) inter Bellaria vel Aulicarum labores; *Flores ſolitarios, Conſervatos, cum ſaccharo* (*præter Sal aut Acetum*) *Conditos, vel Deſtillatos*, (certe haut adeo jucundos) inter ſupervacanea, & attentioribus Diſpenſatoriis jampridem expuncta *Aquam vitæ & Elixir Citri quodvis*, (ſi libuerit prompte imitabile,) potatoribus inter ſimiles eorum delicias matutinas, *Balſamum* (inter tot fragrantiora) ſupervacaneorum ordini relinquendo. Si porro præ deſtill. etiam non putreſcentis *Citri Oleo*, (utplurimum è Malis a mediterranea

nea huc delatis, minus vegeto, tractuq; temporis hinc declinante, & in Mixturis complurium tunc gratiam pervertente, è Galeato vero vel vaporoſo Balneo per quam pauca,) longe commodior acceptiorque reponatur *Liquor oleoſus*, qui è deraſa flavedine exprimitur, & poſtquam ab aquoſo copioſe ſubſidente ſucco per tritorium quadantenus ſeparatus fuerit, diverſimode adhiberi poteſt, tum per ſe ſolitariusque, tum pro impediendo tandem ſitu, cum Saccharo in molliculam, *Eſſentiis citri*, etiam oleum deſtillatum aſſumentibus, in fragrantia parem,) aut potius in *Elæoſacchariformem fere conſiſtentiam* redactus. Ita nec *Sirupo de Corticibus*, *ſeu vulgariter*, ſeu per elegantiora *recentiorum compendia*, modo haut uno parato, Moſcho quoque & Roſarum Eſſentia (cum hæc iſti quoque, aſſociati queant,) exaltato, (dum alias præ *Aqua Corticum citri*, Meliſſæ parabilior & æque ſufficiens eſt,) indigebimus: minusque adhuc accidentariis, nimium hodieque inter Alexipharmaca tractis *Seminibus*, aut *Expreſſi hinc Olei* admodum extenſis promiſſis. Imo ipſa inſuper *Aurantia*, (ægrotantium delectationi vel navigantium refectioni aptiora,) præter ullam rei medicæ mutilationem hinc dimitti poterunt; ſive *Corticum* (Colicis domi) *ſiccatorum*, aut per *Confectionem vel Conditurам*, (æque ac Citriis vulgo contingit,) ſemitruncatorum, ſive languentis *Extracti*, nec præſentioris (ni præter neceſſitatem, laborioſius viribus aliqualiter conſervandis inſiſtamus,) *Sirupi*, item (licet forte ſpecioſioris) *Tinctura ſeu Eſſentia*, *ſimplicis vel Compoſita carminative*, *aut Aqua Oleive* (tædioſe cariusque inter parabiliora) deſtillati, & hujus extemporanei *Eleoſacchari Balſamique*, ſive demum *Immaturorum Fructuum* (puſillorum, & nonnullis ſpecia-

cialiter commendatorum,) vim Alexipharmacam, Cordialem & carminativam ſpectamus: ſive *Florum* tandem, modo *Vini* (pro deſtillatione) *Spiritu*, modo *ſaccharo Conditorum*, modo in *Sirupum*, (exteris potius) decoctorum, modo in famoſæ *Naphæ Aquam* deſtillatorum gratiam atque fragrantiam, qualem nauſeabunde dulcem odorem, (miſſo ſolum Peregrinitatis circa talia, *Jaſminum &c.* ſtudio) etiam in Veprium Dumetorumque noſtrorum floribus revera invenias, ſerio expendimus.

Ita nec *Croco* paulo compendioſior ſelectus adeo indiget, Anodyna ſane citrà ejus (alias haut admodum proportionalem) acceſſum, nihilominus ſat bona ſunt ac tuta. Verum ne famigeratiſſimarum, ac ſatis cararum Antherarum omiſſione, Materiam medicam nimis mutilare dicamur, accedat per nos diffuſiori apparatui, (citra curioſiorem ſecundum exteras Regiones delectum,) ſaltem ſat fragrans, non mucidus notabiliterve falſatus; ut non quidem indifferenter, in quælibet fere Remedia, etiam incompetentiſſima Topica dilapidetur; ſed Majori forte cuidam Antidoto Tincturæve pro more, (veruntamen ibi citra perverſam *Toſturam* pulveratus,) adjiciatur; aut *Extractum* inde confiat, non (deprædatorio & ingratum quid affricante) Vini Spiritu, ſed longe vegetius ſaltem cum Aqua ſimplici: miſſa Roſaceæ perditione, miſſaque ſimul *Vulgari*, vel (ſi pro majori exaltatione Alcali nitroſum addere volueris,) languidiori & fere ſpicea tantum *Eſſentia*: ceu reliquas quoque Chimiæ curioſitates flos tenerrimus & in ſuo genere ſat eſſentialis, haut adeo tolerat; & inconſideratiſſime hinc (tantis impenſis) in tantillum *Olei* deſtillatur; aut pro *Cocto illo Off.* (dum vilioris Vege-

geta-

getabilis Oleum extus ſatisfacit,) æque ac pro deſtillato Sabinæ, cujuſdam crocato, Galbaneto crocato, Oxycroceo, &c. conſumitur; Vel exoletis ingratiſque Trochiſcis, item *ſpeciebus diacurcumæ* appingitur. Multo vero magis hic hortorum forte areis relinquetur (inter Uterina aliqualis, inter Cordialis ſane hoſpes & ingratior) *Calendula*, cum *Aqua & Conſerva* ſua, nonnullis hyperbolica. Nec inter tot pariter fragrantia exigemus *Baſilicum* (dum recens ſuaviuſque Viridariis, aut Scorpionum, ſi in calidis regionibus felicius quam hic locorum procedit, Venatoribus aptius eſt,) ſiccatum, cum *Semine ſuo*, antiquariis quibuſdam Compoſitionibus deſtinato: vel *Syriacum* denique (ceu olim vocabatur,) *Balſamum*; cum noſtra medicatio & Theriaca hac in parte ob Mahumetani iſtius donarii defectum, & ipſi proin ſubſtituta etiam Europea Opobalſama, deterior non fuerit: uti nec ob *Peruani Tolutanique cujuslibet* (etiam in *Oleum* prodige deſtillatorum) acceſſum, (quandoquidem intus Sulphurata, Succinea, Maſtichina, &c. extus vel Therebinthina aut vile Hypericum nobis, ſatisfaciunt,) aliis perigrinitatis ſtudioſioribus hactenus felicior extitit.

Vini, ut in eo finiamus, fruſtraneam in tot Aquas deſtillatas conſumptionem ſupra jam notavimus; ceu alii ſupervacaneum illud, quod pro Aromaticis nonnullis diluendis, Oleiſque coctis præparandis fruſtra hactenus inſumitur. Pariter autem & ſpecialis ille, (pro hac Aqua *Malvatici*, alias raræ in mediterraneis hiſce aquis pro illa *Hiſpanici*, pro iſta *Renani*, *Neccarini*, *&c.*) *delectus*, (procul dubio à diverſorum in bibentibus effectuum obſervatione ad deſtillationes extenſus,) juſto curioſior; præciſa *Spiritus Vini Rhenani*, poſtulatio pene ridicula eſt quaſi æque validius aliunde

de haberi nequeat; aut remotiorum quoque locorum *ſpiritus*, (*etiam è fecibus Cerevifiæ vel frumentatio* pro parte conſtans, & inter deſtillandum *è Vini admiſtis fecibus odorem aſſumens*,) eo titulo paſſim non divendatur. Sane qui præciſe ſpecialiores in uſus, *ipſius Vini Spiritu*, (tanquam eo, qui è Fecibus, poſt varios quoque & operoſas rectificationes provenit, aliquantum acceptiori) omnino indiget, bibitorum noxas, præſertim volatilem Vinorum, (Arthritidis Pareſiſque alicubi autorem) Tartarum, (nonnullis ſuppoſitum) nil veritus, ſufficientem, è parabiliorum generoſiori quovis ſecure habebit. Sed *Quintarum ſubtiliſſimarumque Eſſentiarum* nimia ſuperiorum ſeculorum promiſſa) forſan inſuper accedente potatorum, æque ac circa Tabacum conſuetudine,) admodum nunc claudicant, ut talia cum *vegetiore Liquore, per extremi frigoris concentrationem* quaſi ad novam Zembiam collecto, huc referre non ſit opus. Quod autem externos (in Chimicis laboribus ipſiſque ſubtilioribus Incerationibus, &c.) uſus attinet, ſi denuo præciſe Vitis genimen requireretur, parabilior hinc inde *Fecum*, (poſt deſtillationem etiamnum, ſi exiccentur, polychreſtarum,) *Spiritus* nihilo invenietur inconvenientior: at qui Ardentium iſtorum omnium naturam & applicandi vel agendi modum hic expendit, (licet particularum volatilium præſertim ſulphurearum aliqua inibi ſit diverſitas,) a Viniferis tamen regionibus remotior, pro ejuſcemodi laboribus, Aquarum ſpirituoſarum deſtillationibus, Tincturarum, Eſſentiarum vel Extractorum præparationibus, &c. *nec Frumentaceum* (vulgo venali Fecum Spiritu alias jucundiorem,) *aut Hydromelinum*, (ceu in generalibus etiam notavimus,) aſpernabitur: ſive ſimpliciter ſic Subjectis

minus

minus reſinoſis ſaliniſque nonnullis, &c. in ſpecie minus dephlegmatum ferentibus aut exigentibus, adhibendus fuerit; ſive denuo *ſuper Cineres vel Calcem vivam rectificatus*; aut amplius *per Sal Tartari*, iſtud inibi *diſſolvendo*, (quo multa Phlegmatis pars, inſtar Olei deliquati, fundum petit;) vel potius deſuper *abſtrahendo*, (ubi per retortam quidem, poſt aquoſitatem quoque extillatam, ultimæ guttæ manifeſto ſalinæ exeunt,) *dephlegmatus*. Saturatio vel *combinatio cum Salis* (præ Vitriolico fere convenientiore) *Spiritu Armoniacali urinoſo*, (præſertim ſi ardens hic non fuerit extreme dephlegmatus,) etiam citra deſtillationes vel ſingulares digeſtiones in æquivalentia ſua haut difficilis, ſed non hujus loci ſelectuſve eſt. Tantillum *Oleoſitatis* vero, quod rectificatiori Vini Spiritui cum Salis concentrato Spiritu digeſto, nonnunquam (ceu ſponte quoque è generoſioribus fecibus deſtillato contingit,) ſupernatat adeo ſingularis efficaciæ non deprehenditur;& ſi curioſior expetat,) facilius à deſtillatoribus, (iſtud rectificati Spiritus Vini reſiduo ſupernatans colligentibus,) levi pretio Viniferis in regionibus emitur; paucis (dum Spiritus alcoliſatus hoc nomine paſſive venit, aut oleoſi quid poſt ſecretiores adhuc infractiones vel digeſtiones inde quæſitum eſt,) notatum, nec proinde tamen, (uti intus inter cordialia, & pro *Vini quoque melioratione*, tam *ſuper Alcali aut Salis Spiritum*, quam convenientius *per Veſicam rectificatum*, vel in *Eſſentiam* cum triplo Spiritus Vini alcaliſati redactum varie tentavimus,) promeritum, ut alias minus jucunde, etiam poſt rectificationes olens,) huc referens. *Muſto* una pro melioratione illa additum, (præter exoterici fere quidpiam in ſapore & odore,) parum de cætero conferre videtur; dum in quæſita hinc qualicun-

licunque fortificatione potiores Spiritus ardentis partes ſunt : æque ac alii *Vina jam fermentata flacceſcentia Saccharatis ſollicitare* conantur; licet in utroque artificio haut æquo ſemper Gratiarum aſpectu. *Tartarus in Vini*, data opera deſtillati *reſiduo* concreſcens, utut à nonnullis admodum, (ceu è Salis Eſſentialis proſapia) commendetur, experientibus tamen vix quidpiam ultra vulgare Acidum vel Cryſtallos Tartari præſtat : nec *Julepi de Vino communis* effectus tantus, ceu *Correctus* quaſi quædam Aqua Vitæ eſt, ut præ vulgari quoque Juſculis Analepticis ac Panatellis, extemporaneis Limonatis, aut per duorum inverſorum Vitrorum, (inferiore Vino, ſuperiore Aqua repletorum,) reciprocationes infractis, fructuumve alterantium Eſſentiis attemperatis Vinis, aliiſque Aulicarum Dilutis item (ab altera parte,) Claretis ſimiliter extemporaneis, Vini cum Aquis aromaticis, Eſſentiiſve competentibus &c. mixturis, huc referri mereatur.

Quin potius reſidua, quæ inter *Cephalica Nervinaque* magis recenſentur, jam perſequamur : & quidem ſi primo hic poſuerimus *Lilium Convallium*, non tam (oriente tunc quaſi Nicotianæ odore,) ſolitarie, vel cum ipſa *Radice*, (inter tot uſitatiora & polychreſta Ptarmica,) *ſiccatum*, quam recens potius in *Spiritum*, (citra damnoſam ſæpe Fermentationem,) abſtrahendo, ſub mediocris tamen temperiei obſervatione deſtillatum, & ut Florum flagrantia ſic quidem non attingatur, nihilominus ſat jucundum : miſſa *Aqua ſimplici*, effœto *Extracto*, adverſa *Conſerva*, & *Oleo* profecto tædioſo. Si porro accedat *Spica noſtra*, *utralibet*, *in Herba Floribuſque* conjunctis : aromatica vi non ſolum *Celticam*, ſed exuta ſaltem peregrinorum

rum complacentia,) ipſam *Indicam*, (cui tamen Celticam parem, ceu huic Valerianam in Subſtitutis fecere,) expertis alibi ſuperans, alibi exæquans, etiam (dum Rhabarbarum hodie cum Spica dari deſiit,) in magnis iſtis Compoſitionibus. Siquæ dimiſſa herbita *Conſerva* abſtractitii Spiritus, (cum ardente quovis parati) tertia vel (pro roboris ratione,) quarta pars, (*Oleum* copioſe ſimul profluens aliis Cephalicis adjiciendo, emptitium vero, raro falſationis expers, veterinis mechanicisque nonnullis relinquendo,) dictæ Liliorum convallium Aquæ ſpirituoſæ miſceantur, *Aqua Apoplectica ſive Cephalica* (poſt paucorum dierum repoſitionem) proveniat fragrantiſſima: tam ſolitarie, quam ſuperiorum Aromaticarum etiam extemporaneo acceſſu ſufficienter in hoc genere præſtans, quod tot (inconſideratæ compoſitionis, aut fruſtraneæ ſaltem variationis,) *Spiritus & Aquæ* (diverſorum autorum) *Apoplecticæ*, *Cephalicæ Mirabiles*, *Aureæ*, *Salviatæ*, *Levendulatæ*, *contra Vertiginem*, *&c.* in divulgaris hactenus libellis largiter promittunt, at perfrequenter (cum judicio quoque datæ,) parum ſervant; dum ſæpenumero intenſiori (per acceſſoris, aliterve affectatum acumen, (caliditate, vel incompetenti (Lactantius, Hyſtericis Hypochondriacisque haut paucis) Dulcoratione, (quo *Epileptica puerorum cum Rotulis perlatis* pertinet,) rem potius pervertunt, aut affectus exaſperant: vel herbido ſaltem adverſiorique odore (inter inconcinnam ingredientium proportionem) refectivam jucunditatem expectantibus confundunt; aut labores, Vitra atque expenſas ſupervacue tantum multiplicant. Ita quod *vulgares Picarum*, *& tres Hirundinum Aquæ*, (quo merito loco hoc recenſeantur,) præ ſe ferunt, ſolitarium relquarum ſaltem Specierum Deſtillatum,

aut Mixtura nobis jam olim, citra omnem pullitiei aſſociationem præſtitit; nec (dum circa recentiora additamenta vel imitationes poſtmodum occuparemur,) *vivorum* ſemianimati quaſi *Latices* ſolidi & præ parabilioribus quibusdam, (ceu *Lamii, Iaceæ hortenſis,* germinis Avenæ, &c. *Aquas*, *Succum Sedi majoris, &c.* mulierculæ cum qualicunque interdum alteratione propinant,) ſpecialioris quidpiam tantopere conferre viſi ſunt; utut reſiduorum ingredientium *Sale fixo, volucrumque Volatili*, (in notoria tamen amborum repugnantia,) ſecundum præſcriptum ſaturati eſſent. Idem ſane obtinuimus, ſi modo dictæ conſimilive excitatioræ Aquæ, (per temperatiorem aliquam etiam prius, ſi opus fuerit infractæ,) *ſa e m Cornu Cervi rectificatus*, vel alibi *Salis Armoniaci Spiritus*, alibi *Eſſentia Caſtorei*, (ſolitaria, vel *cum Rore minerali, Acetove medicato*,) permiſcebantur, quo non ſolum *correctiorum e Pullis, reliquarumque Apoplecticarum & Cephalicarum*, (*cum & ſine Caſtoreo, cum & ſine Acetoſis, &c.*) *propoſitarum Aquarum* ſuccedaneæ, verum etiam *ſingularioribus, e Mineralium proſapia potiſſimum petitis*, haut adeo tamen interdum ſatisfacientibus æquivalentes aut magis polychreſtæ Mixturæ prodibant vel ex tempore. Ceu pariter loco *decantatæ Apoplecticæ amaræ* muliercularum Aquæ, citra peculiarem deſtillationem ſufficientiſſimus habetur Liquor, dummodo (ceu alibi quoque notavimus,) prædictæ Aquæ noſtræ Apoplecticæ ſimplici, Aceti rutacei dimidium cum guttis aliquot Eſſentiæ caſtorei addatur.

De cætero ſi hactenus nunc poſitis omnino quidpiam pro diffuſiori apparatu agglomerandum foret, eſſe forſan poſſet *majorana*, (*Maro vero* jam pridem ſanioribus expuncto, *ſemine* vero *Conſerva*

qui

que Amaraci interea dimiſſis,) herba; ut Aquis mage compoſitis adjiciatur, vel potius aliquantum *ſpirituoſa inde ſeorſim, ut & Oleum,* (è quo ex tempore, pro lubitu *Balſamum* aut ipſum *Elæoſaccharum* confiet,) deſtilletur. Sique tandem pro ſuperpondio acceſſerit, in fragrantis (non quidem *Cretici,* ſed tantum *noſtratis*) *Thymi* vel æquipollentis *Satureja* defectu, vulgatiſſimum ſaltem *Serpillum,* præcipue pro *Abſtractitio,* (*ſimplicique* potius, quam aliquorum *Compoſito Benedicto*) *Spiritu,* extus imprimis non contemnendo, aliis deſtillatis, Tincturis, &c. competentibus, (*Aquæ catarrhalis* quorundam imitatione) haud difficulter exaltando: ſatisfieri ſic (ut probe ſcimus,) poterit omni quæ è reliquorum inſigni congerie vulgo concipitur, expectationi; nec indigebimus inſuper (præter jam expuncta) ſeu *Cretico noſtrove* (balneario fere) *Origano,* ſeu *Stæchado* (etiam è Gallis) *Arabica,* (inter tot ſuccedanea, & vulgari *Citrina* nonnullis requiſitis, ſiquidem opus foret, ſatisfaciente;) cum exoletis inde *triformibusque vulgaribus correctisve* (inter tot penetrantiores Tincturas & Eſſentias cephalicas,) *Sirupis atque Conſerva.* Non inuſitatiori alias *Polio,* vel depaſtis utplurimum *Schænanthi* culmis, ob aromatici tantillum afferti certe vix promeritis; non inconſiderate hic *ſiccatis Tiliæ vel Conſervatis floribus*; aut (elegantiori quidem) *Veris primula* poſt *exiccationem* magis adhuc languente; ejusve *Conſerva ſimplici* vel aulicarum alicubi *Sicca, Extracto* admodum effœto *Fermentato, Sirupo, Melle,* & ſi quid aliud inde, (expectationem etiam dum *recens, æque ac Tiliæ flos* fuerit, intus in plerisque fallens, vel additamentis potius effectum debens) una cum ſupervacaneis *Foliis radiceque* petitur. Non

Thymi Satureiæve oleis, aut (Origanique) Aquis: imo (ni Compoſitarum quarundam cauſa Manipulos aliquot, nullibi tamen non habendos, ſeorſim reponere placuerit,) de cætero ne *Salviæ* quidem adeo, ſeu lotis ſeu illotis *foliis ac floribus*, ſolitariis vel *Conſervatis*, aut (non ſine multa debilitatione) *Extractis* vel *in Eſſentiam liquidam* dilatis; uti nec tædioſiori *Salviæ Oleo*: nec ipſa (quamvis olim decantatiſſima,) cum *floribus ſuis Betonica*, indeque parata *Conſerva*, (cephalicorum conditorum matre vulgo ſeu baſi,) *Extracto* languido, ejusdemque ſortis (ni præter neceſſitatem operoſior inſtituatur confectio,) *Sirupo* (dum *Compoſitus* alias eviluit,) *ſimplici quovis*, aut ob dimidiam unciam dicto *ac Betonico Emplaſtro*, inter tot affecto capiti ſatisfacientia, deſtillationesque ſecurius impedientia; ut nec operoſiora carioraque recentiorum *Subſtituta Cephalica*, nec antiquorum ex parte huc pertinens *Gratia Dei &c.* pro expeditiori Praxi exigantur. Sane nec Chirurgorum *cephalici Sacculi* ſine Betonica deteriores ſunt; dum alibi ſolus cum calefacto Vino fotus, alibi unum alterumve è vegetabilibus hactenus ſelectis conſimilibusve Euporiſtis, (etiam è fœni, Trifolio exuberantioris retrimentis ſubter colligendis,) apprime ſatisfacit: quo nec (laudatiſſimi quidem) *Rorismarini hortenſis*, (nam *ſylveſtris* in ea raritate nunc fere circumforaneorum eſt,) neceſſitatem videmus, ut ejuscemodi Topicis, minusque adhuc internis uſibus adeo vindicentur *Folia, ſola*, vel (ubi tolerabiliter ſuppetunt,) *Floribus* interſperſa; aut *Oleum*, præter rem care ſatis deſtillandum, herbidave *Conſerva*, vel ſupervacaneæ (inter tot aromatica) *Dianthos ſpecies*, ant rari uſus *Mel officinarum antiquius recentiusve quodvis Extra-*

ctum

tum alias effætum, *Eſſentia liquida* languida, *Aqua* *implex ipſaque ſpirituoſior* adverſi ſaporis eſt, Compoſitasque alias ſub paulo liberaliori herbæ florumque acceſſu ſimiliter tales reddit : ſane præ Cephalicis Odorisque noſtris hinc inde poſitis, præſentius quidpiam non præſtat; uti nec frequentatiores adhuc, (ſed opinioni traditionive plerunque potius quam realitati cuidam innitentes,) *Betonicæ*, *Salviæ*, *Primulæ veris*, præque reliquis mulierculis commendata *Florum Tiliæ &c. ſimplices* (raro primitivi ſui gratiam attingentes) *Aquæ*; ac horum aliquod *Abſtractitii*, quemadmodum & *Ceraſorum nigrorum* diverſimode (ſed fama effectu, ni *Spicæ* hinc adjiciatur particulo, paſſim majore,) conquiſiti *Spiritus*.

Ipſa *Pæoniæ tum maris tum fœminæ*, etiam ad ſuperſtitionem usque collecta *Radix*, (in taleolis) *appenſa, pulverata, decocta, condita, imo deſtillata quoque*, quantopere expectationem curative fallat, hinc inde non ſine tædio obſervamus. Nec adeo præſentius eſt *Florum* utut ſpecioſiorum, *Deſtillatum*, (Aquis aliis excitatoriis, etiam citra eorum acceſſum, præter efficaciora nonnulla ſpecifica, ſufficientibus;)uti nec *Extractum* (parumper de cætero ad impediendum ſitum ſaccharum;ſive è dictis *floribus recentibus aut ſiccatis, ſive è Radicum exteriore cortice*, vel ſuperſtante (effætæ) *Facula ſucco* paratum fuerit; licet alias *Sirupi* (varie uſquedum propoſiti,) *conſerva Tincturaque* (*e floribus vel extimis corticibus confecta*,) imo ipſius *Extracti Diapæonias* locum evidentius complere poſſet : ſiquidem hic extra alias correctiones, Eſſentiæ quædam ſimiliaque competentia haut difficulter, ſi opus foret, adjicerentur; æque ac tot *Extractorum Cephalico epilepticorum vegetabilium*, (utplurimum deſidum, vel

 exi-

exigua ingredientium inter ſe proportione, aut ad extractionem aptitudine uſquedum conſtantium) vice, parilis *Mixtura* eodem modo confieret. Sed parelca hæc noſtri nunc non ſunt ſelectus. *Semen Pæoniæ* majorem aliquibus præ ſe ferret ſpeciem: verum etſi Cephalicis quibuſdam Pulveribus adjiciatur, in ſe tamen antepileptici parum contribuit, puellarum Armillis tantiſper aptius; ceu *Oleum deſtillatum vel expreſſum* iis, qui otium citra tædium ejuſmodi minutiis impendere conſueverunt: *Aquam Panacis Heraclii* paulo ante inter Hyſterica adduximus; & ſi quæ ulterius in ſpecie *Epilepticæ* dicuntur, (hujus illiuſve Autoris olim aut nuper nomine;) ſaltem inter ponderum variationes, ingredientiumve tranſpoſitiones parum præterea vel nil amplius præſtant, quod in *Aqua Liliorum convallium ſ. vel cinamomiſata*, *Apoplectica ſupraposita ſ. vel caſtoriſata,&c.* ſimiliter exuſcitantibus aut ſtomachi nervos demulcentibus non inveniatur. Ejuſdem vero fortis & *Viſcum* eſt, ſive (pro præſcribentium opinione,) è *Quercu*, *Pyro*, *Pomo*, *Cynosbato*, ſive ſpecioſius adhuc è *Tilia*, *Corylo*, ipſave (infidi *Periapti Sambucini* matre) *Salice* reciſum & *Pulveratum vel appenſum*, *aut in Spiritum* quoque (acido è Corylino, Guajacinove ligno nihilo hic pollentiorem,) deſtillatum fuerit. *Extractum* ſolitaria ſtolonum raſpatura (forſan interdum aliquid abſorbente vel invertente,) adhuc debilius deprehenditur. *Aucuparium*, (bonum alias, ſed pene neglectum malacticum, epiſpaſticum & intermixto ſulphure reſolvens,) ſociis iſtis linquamus; *Squammariam cum Aqua ſua, Lunariamque botryoidem* (hic tamen interdum non contemnendam,) in ea talium raritate, quemadmodum & *Pulſatillarum Urſique*, (ſed noſtra quidem obſervatione *Doronico* remiſ-

miſſiorem) *Auriculam* curioſiorum experimentis; *Nigellam* (dum ſupervacua eſt ejus *Præparatio*, & *Aquæ Oleique* collectio,) villicorum periaptis ac ſuffitui: *Anthirrinum* manifeſtioribus circa incantatos comprobationibus: *Anacardos denique crudos* aut fruſtra *Præparatos*, *cum Melle ſuo*, *Confectioneque vulgari* perpetuæ oblivioni; promiſſis enim haut adeo ſe exolvit, ut proin nec *Liquidam* inde *Eſſentiam Confectioneſve correctiores*, &c. exuſcitatricem vim acceſſoriis potius debentia, huc trahenda videantur. Quemadmodum nec *Euphraſiæ*, toties caliginoſos, vertiginoſoſque (etiam in *Pulvere*, *Conſerva Infuſoque* continuata,) fallens, ejuſve *Simplex* vel compoſita *Communitatis* (inter tot detergentia balſamicaque Topica) *Aqua Spirituſque* ad internos aliquibus uſus *Compoſitus*.

Qui diffuſiori apparatu dicuntur, forſitan *Verbenæ* (miſſa obſtetricali *Aqua*) vel potius *Anagallidis Phœniceæ Cæruleave Extractum*, (ſimiliter neglecta ejus *Aqua*,) ſuperaddere poſſent. Sed utrumque Simplicio ſuo (gregariis nonnunquam conferente) deprehenditur debilius, poſterioris vero loco polychreſtum *Hypericinum* ſufficit. Quantum autem ad reſidua, revera pleraque ſuperiorum annorum *Extracta cephalica compoſita*, *Majora atque* (ceu inventoribus dicebantur,) *Minora*, deperdita ingredientium volatilitate languent; quique è paulo ante poſitis ſequentibuſve Aromaticas Aquas, Spiritus volatiles, Olea deſtillata, Tincturas Theriacales, Anodynas, Eſſentiam Succini, conſimiliaque alia per ſe, vel reſpective cum analogis Extractis &c. in eſſentiales Liquores inter ſe vel ex tempore, ſimpliciſſimeque mixta convenienter adhibuerit, non ſolum iſtorum *correctivis aut ſubſtitutis*, à diverſis diverſimode multiplicatis, verum etiam alio-

rum *Diapæoniæ reliquisque Cephalicis EpilepticisElixiriis atque Mixturis*, & magis adhuc (pro forma tantum, citra notabilem effectum, ſæpe non ſine manifeſtaria noxa in eam conſiſtentiam redactis) *Sirupis. Cephalicis Epilepticisque* facillime carebit. *Salia Pæoniæ, Salviæ, Verbenæ Euphraſiæ, Origani, Majoranæ, &c. fixa ſimplicia*, vel cuidam etiam *Compoſitæ Cephalicæ*, alias ſpecifici parum huc conferunt. Et *Pulveres* è ſupradictis vegetabilibus Antepilepticis, varie (cum Aromaticis quoque & Pretioſis, imo ipſo raſpato, foliato, vel ulterius reſoluto Auro (permagnis promiſſis *Compoſitos vulgares, Epilepticos, Diapæoniæ, Marchionis &c.* ſolitarios nil pene, aut accidentario ſaltem interdum quidpiam hactenus hic potuiſſe, ſane palam eſt; quique ſolum qualecunque ſaltem ſolamen potius ab acceſſoriis Præcipitantibus, in ſympathico fortaſſe malo profectum notaverit, nec *recentiores usque dum ſubſtitutos*, nucleorum ſeminumque Maſſis, Magiſteriis, aliisque pretioſioribus, item permultis exotericis, molem (in Paroxiſmo inconvenientiſſimam,) augentibus varie conſtantes *Epilepticos Pulveres ac Species* ſeorſim requiret, ſolitario euporiſtoque quodam Invertente, è Minerali Animalive regno petito, & Cinnabarinis Anodynisve competentibus exaltato, ſecure contentus: ceu amplius in iſtarum claſſium recenſione poſtmodum hæc perſequemur. Eadem vero dubio procul eſt *Præſervatoriorum* quoque ratio ac fundamentum; præſertim in Infantibus, quibus pauca Pulveris noſtri *Bezoartici albi ſuprapoſiti* grana plus conferunt, quam magna *Pæoniatorum, Olibanatorum, &c.* quantitas: Ireosque potius eſſe videtur, quod (præter alia matrumfamilias uſualia,) *Pulveri puerorum communi*

muni adſcribitur, Reſiduos *Cephalicos*, *Apoplecticos*, *Mnemonicosque Pulveres*, & è ſupra recenſitis huc ſpectantes *Species* partim expectantes vota notabiliter deſerere, partim ſi ſpecificis ſeu Appropriatis quibusdam Involucrum quaſi quoddam (ex Aromaticorum & ſimilium remiſſiorum vel alienorum vegetabilium genere) omnino requireretur, in diffuſiſſimo quidem apparatu vel *unica ſub formula*, (diverſimode ſic applicabili,) ſufficere, in contractiori vero ſylloge, extemporanea talium, (ſiquidem exigeretur,) Mixtura conſultius compenſari poſſe quis hodie diffitebitur?

Sic loco tot *Simplicium varieque Compoſitorum Balſamorum Cephalicorum*, *præcipue Apoplecticorum* confiniumque loco, noſtris quidem nunc intentionibus *Unicus* ſimiliter ſatisfacit ſimpliciſſime ſub debita genuinorum aliquot Oleorum proportione mixtus, ſicque (dum Moſchus ac Zibetha defuerint, languidioris vero Ambræ pretium merito declinare voluerimus,) nihilominus ſat fragrans; uti hujus generis Formulæ tritioribus libellis familiariſſimæ exiſtunt. Quantus autem *Deſtillatis iſtis Nervinis*, *Vitæ Mnemonicis*, *Antiparalyticis*, *&c.* decantatiſſimis quoque, ſed utplurimum incomptioribus, vel Empyreumate infectis *Balſamis* effectus ſupereſt, quem Olea quædam convenientium ſimplicium inter ſe mixta, imo ſolitarie ſolum adhibita non compenſent? Memoriam hiſce raro auctam, phantaſticum potius hinc incrementum, & poſt ſiticuloſitatem quandam ſupervenientes Epilepticas tandem convulſiones vidimus; ceu Contracturæ aliæve noxæ, etiam citra Agyrtarum in artubus abuſus, haut infrequentes inde ſunt. Qui vel facilioris diſpenſationis cauſa hujuscemodi (alias equidem extempora-

poraneam) *Compoſitionem* repoſuerit, v. g. Olivum aut Nucum Oleum, tanquam è *Perſicorum nucleis vel amaris potatorum Amygdalis* (quibus *Prunorum Ceraſorumve nucleos* alius ſubſtitueret,) aut inſolentius adhuc è *Nigella*, *Carthamo*, *Eruca*, *Ricino ve expreſſis* parabilibus, & nihilominus diverſimode ſufficienterque accommodandum vel exaltandum, Deſtillatis aliquot medicando, vel infuſis Simplicibus ſulphureis convenientioribus, (ne Terebinthina, Styrace liquida, Balſamo Peruviano, &c. poros inviſcantibus intimior penetratio impediatur,) ſaturando: profecto non ſolum prædictis: *per deſtillationem Compoſitis*, verum etiam reliquis Externis reſol--ventibus, olim inter penetrantiorum defectum profuſiſſime infectis, (v. g. *Coſtino*, *Nardino ſ. ac compoſito*, *Reſolutivo excellenter ſic dicto*, *Sampſuchino*, *Enulino*, *Caſtorino*, *Piperino*, *Liliorum alb. compoſito*. imo quoque *de Euphorbio*, Infuſis ſpirituoſis aptiori, *de Styrace &c.*) prompte carebit; nec cur talium *Variationes*, *penitiores Correctiones*, aliasve (*ſub ſupra dictorum Simplicium*, *vel compoſitorum Nervinorum*, *Antepilepticorum*, *Antapoplecticorum*, *Moſchelinorum*, *Carminativorum*, *Polychreſtorum*, *&c. Oleorum ac Balſamorum titulis,*) propoſitas Formulas, (in *Expreſſitiis* utplurimum debiliores, *Infuſa* per reſinoſiorum diſſolutionem quaſi inviſcantes, utrinque per extemporaneam mixturam facillime ſupplendas, ſuperaddere debeat, neceſſitatem aliquam inveniet. Quemadmodum amplius, ſi *Unguenti* conſiſtentia fortaſſe videretur certas in circumſtantias commodior, & vel à patrefamilias, aut uſus demum tempore malacticum ſimulque reſolvens quidpiam, familiarior ſcilicet quædam, *Pinguedo*, ceu ipſum *Butyrum*

tyrum, ſimplex herbiſve nonnullis alteratum, haut immerito, vel ortos ſui cauſa huc trahi poſſet, ſupradictis Oleis ſolitariis aut inter ſe confuſis proportionaliter admiſceretur; compendioſe ſic & æque feliciter habebitur, quicquid in (vileſcentibus nunc alias) *Aregon, Martiato, Nervino, de Bdellio, Dialthea compoſito, &c. Officinalibus, vel e Veru inſuper* (fartis Taxis, Canibus, Anſeribus,) *diſtillatis unguinibus* quæſitum eſt: nam reliquam longe evidentius faciliusque Veſicatoriis, Rubicantibus, &c. item ſaponariis plebejorum mixturis, Sacculis Fomentisque tranſigi verſatiores norunt: ut nec (diverſimode his hactenus ſuperaddita) *Paralytica, Reſolutiva, Carminativa, Nervina, ſimiliaque* præter rem ſæpe cariora vel operoſiora) *Unguenta* pro curatiori Praxi ac Pharmathecio tantopere requirantur: ceu pariter quod è Reſolventium reſiduis communiter huc relatis, aut ſeorſim reſervatis, *Loto* (etiam in *Aquam* deſtillata, *Trifolio, Logapo, Galilo Martiati unguenti* aſſecla,) imo ipſis, (ni vulgaribus tonſorum perſuaſionibus *Emplaſtroque* ſuo dare voluerimus,) *Meliloti albi luteæve Summitatibus* (miſſo præ *Fænugræco, Semine & Aqua*,) hic expectatur, in *Fæni ſaltem retrimentis minutiisque* ſupra jam notatis, Seminis nomine venientibus, (ut Matrum familias *Chamomillas, Hyoſchyamtum, &c.* taceamus,) largiter invenitur; vix autem in *Abietis Piceave vel Pinaſtri, ſtrobilis cortice & Summitatum* glutinoſitatibus (ſiquidem *e Pinu Cupreſſove* talia ſeu roborandi, ſeu inſuper ſtringendi cauſa petere profecta ſupervacaneum, uti *Oleum e Cupreſſi raſpatura* deſtillatum, odorum at curioſius, nec hujus loci eſt;) quod ſecundum conſuetas commendationes Arthriticos Reſolutosque ſingulariter fideliterve juvet.

Emplaſtra reſolventia, *tam uſitatiora* hactenus, quam per *aliorum variationes aut correctiones* diverſimode ſuperaddita; tot ſc. *Nervina*, *Arthritica*, *Andipodagrica*, *Iſchiatica*, (malum per acceſſoria pinguia, reſinoſa ſimiliaque tractiva plerumque magis exaſperantia, vel licet Hyoſcyamina quoque & alia Anodyna accedant, pro forma tamen tantummodo & opiniotenus, donec dolor interea cum impotentia ceſſarit, geſtata,) tot operoſa ſæpe (dum ſimpliciſſimum è *Colophonia & Succino compoſitum* ſufficere poſſet,) *Diaphoretica* ac reliqua hujus ſortis opercula, vel ſolum *Diaſulphuris vulgare*, (competentiori tamen quam communiter præſcribitur, ingredientium proportione compoſitum) æquat aut ſuperat; ceu tonſorum quidam euporiſtum *è ſice ſutoria cum Sulphuris polline* ſubacta parili ſucceſſu adhibent;) alibi (pro affectuum ac circumſtantiarum ratione, quamvis ſub alio operandi modo;) præſtantiſſimum illud *ex Oleo ſeminis Hyoſchiami expreſſo* (*ſimplici*, quidam enim *ſulphuratum* quoque adhibent,) *cum ſucco proprio cera & terebinthina tantillo* paratum elegantis viroris & effectus, (cuivis inſuper *Splenetico*, *de Ammoniaco*, *Sicuta vel Tabaco*, *&c.* teneriorum perſuaſioni datis, aut accidentariis, ſæpe plane vomitoriis Emplaſtris par vel ſuperius,) longe magis benefacit: ut denuo præſentiora, alibi quidem Veſicatoria, alibi vero Nitrata, Alcalata vel Medicamentoſo Lapide alterata Topica, præſtantiſſimos Spiritus volatiles urinoſos, item (dum affectus certi interdum admittunt,) Olea deſtillatur parabiliora & Balſamica, vel ſolitaria (cum illiquata ſaltem Terebinthina extenſa) Gummata reſolventia (magis uſitata,) &c. prætereamus *Febrifuga e Seto*, *Araneis ſimilibusque hactenus nota Emplaſtra*. Quotidianas Tertianasque, ſub accuratiori

nunc

nunc methodo vix exigere, Quartanas autem non, aut vix aliquando tandem revereri, alibi notavimus; extemporanea interea ejus generis *Cataplaſmatum*, æque tum ſufficientium compoſitione. *Hydropica*, (quanta etiam,) vanum veri perfectique morbi (nam perfunctoriæ lympharum reſtagnationes internis aliis commodius ſolvuntur,) ſolamen, *Ceroneum Cerineque* (haut inepte quidem Nitratum,) *Cerata* hodie exoleta, famoſiſſima demum *Oxycrocea*, *ſeu vere ſeu citra cum* (diverſimode nihilominus aliumque in ſcopum) confecta, quamcunque etiam Indicationem aut aſſignatam virtutem ſpectamus, (inter ſuperiorum ſequentiumque reſolventium ac roborantium collationem) profecto ſuperflua, in Fracturis (nonnullorum more, præter reliquos abuſus,) mage ab initio plerumque noxia ſunt.

Ita qui laudatum modo *de Hyoſcyamo Emplaſtrum*, ſolitarium vel aliis malacticis aut reſolventibus, pro ſcopi ratione convenienter exaltatum, ubi vero ſuppuratio feſtinanda fuerit, *Cultes ac Cataplaſmata domeſtica*, (longe nunc præſentiora) conſiderate adhibet, ne quidem (tot editionum) *Meliotinum* huc arceſſet: ni forſan diffuſiſſimos in apparatus, antiquariorum tonſorum, (mordicus Magiſtrorum ſuorum modis mediiſque inhærentium) perſuaſionibus tale quidpiam, ſed exotericorum Reſolventium Gummatum reſpectu probe prius circumciſum dare, ſicque *Cerati de Ammoniaco*, *Diachyli compoſiti*, *Diachyli cum gummis antiquiorum aut recentiorum*, *Emollientis ſedantis comp.* conformiumque locum, imo (per facillima malacticorum additamenta) *ipſa Emplaſtra ad Tophos*, *& utrumque de tædioſiſſimo Oeſippo*, (licet citra Saturniorum Mercurialiumve Amalgamatum

aut Malagmatum, vel alibi citra ſemiveſicatoriorum Emplaſtrorum, aut plane Cathæreticorum acceſſum, revera ſpem fallant aut protelent,) ſupplere voluerit. *Matricale quoddam* mage commodum, & præ *Unguendis Balſamiſque quorundam Hyſtericis*, ob contactum quaſi concluſum aptius videtur; at ſimpliciſſime tantum, v. g. è Galbano & Caſtorei oleive Succini particula (citra gummatum reliquorum, Iovialium, Opii, aliorumve vegetabilium ſuperfluorum acceſſum, & citra *Moſchi Zibethique* in medio ſeu Emplaſtri ſeu abdominis ſepulturam,) paratum: ceu laborum minus prodigis ſolum quoque *Galbanum*, *Cerati modo extenſum* abunde ſatisfaciet.

Atque quo ipſa proin hactenus attacta Gummata, pro claſſis hujus complemento perſequamur, profecto hinc ſufficiet (è Graveolentibus quidem,) modo dictum *Galbanum* omnibus promiſſis, quæ ſeu intus in magnis antiquorum Confectionibus, ſeu extus in topicis digerentibus,) *Opopanaci Sagapenoque* (ſibi jam olim alias ſubſtitutis, aut invicem degenerantibus,) paſſim aſſignantur, vel hoc quidem in genere ex ipſa (penetrantiſſima licet) *Aſa*, (inter tot uterinos mulierculárum fœtores, Indorum condimentis, veterinatiorumve praxi, aut curioſiorum ſpecialiori contra Veneficia in *fœtidis Emplaſtris* indagationi ſecure relinquendo,) provenire queunt. Imo qui loco *Ammoniaci* (intus alias tam in ſubſtantia, præſertim ea vulgo doſis exiguitate, quam in diverſimodis deſtillatis haud adeo exceſſivi)inſuper id adhibuerit, ſe non peccaſſe videbit. De cætero ſi Electuario cuidam Theriacali &c. adjiciendum fuerit, per nos (qui ſelectiori hic quoque acquieſcemus, (prius *depuretur*: exterius compendioſa illa cum Terebinthina *liquatione* (citra

tra

tra conſuetas tonſorum *ſolutiones*, ni certum topicorum genus id ſpecialiter exigere credatur,) dilatum, oppido ſufficit; aliquorum *Galbanata diverſiformia Emplaſtra* extempore quaſi hac ratione ſatis exprimens. *Olei* vero inde deſtillati, (quamvis tædioſorum adhuc ex *Opopanace & Sagapeno* locum explere, ſubque facili Spirit. Therebinthinæ oleique cujuſdam cephalici proportionali mixtura, laborioſa nonnullorum *Galbaneta* compendioſe referre queat,) neceſſitatem quandam non videmus: *Ceræ Pinguedinisſve* alicujus aut potius *Saponis Oleo*, (dum graveolentiora è Tartaro Vegetabilibuſque nonnullis, item ex Animalibus eorumque Productis, data opera, etiam poſt rectificationem nolumus,) undiquaque contenti.

Inter *Suaveolentia nunc Gummata* convenientius accedat primo fortaſſis *Olibanum utrumlibet*, ſaltem ſelectius: & ipſo *Thymiamate*, in gratiiſque nata *Thuris Manna* facile carebimus; ceu Ophthalmicis *Sarcocolla* quoque, (alias ſupervacanea,) ſive *cruda*, ſive (pro acrimoniæ ſuppreſſione ſc.) incongrue *Nutrita*, Sief album ſane ſine ea, vel adjecta tantum Thuris particula, nihilo eſt debilius. Pulveribus Cephalicis iſtud per nos addat, qui volet: *Species* tamen *Diaolibani* uti exoletæ, ita tanti momenti non ſunt: *recentiores* vero Cinnabari ſuum debent. *Oleum* autem tam *clarum* ac ſubtile, (etiam citra nidorem, modo non uno deſtillatum,) quam ſubſequum nonnullibi *craſſius*, quænam Indicatio vel ſpecialitas exigit? Sic porro potius *Maſtiche* tum in Topica quædam ac Suffumigia, (quando ſylvanis quidem *Formicarum maſſæ* æque jucunde ſpirare, experientibus autem parum ultra vulgarem reſinam agere videntur;) tum, pro diffuſiori tamen apparatu, in *Eſſentiam liquidam*, cum Spiritu Vini al-

cali-

caliſato communi vel etiam aromatiſato ſtomachali confectam, cuivis Ligni aloës cæteriſque carioribus Eſſentiis parem, *Aqua Maſtichina* (*communi vel correcta*,) *Spirituque abſtractitio*, (dum ſimplici deſtillatione profluens *Liquor* quaſi terebinthinatus, nec in effectu adeo ſtomachalis eſt,) atque *Decocto quorundam* extemporaneo ſaturatiorem, præſentiorem; imo parciori alias *Oleo*, (ſeu per Veſicam ſeu facilioribus adhuc modis deſtillato, reſiduoque ibi *craſſamento* externis uſibus vendicato,) non uno nomine, præſertim quæſitæ adſtrictionis reſpectu, commodiorem. De reliquis *Topycis Maſtichinis* paulo ante egimus: *Lignum* autem quæ, quæſo, exigit neceſſitas (Sane qui fragrantiam in horum ſimiliumque Gummatum productis tantiſper negligit,) qui viliores domeſticaſque Reſinas, &c. idem reſpective olere, vel idem præſtare nobiſcum obſervavit, vel ſola *Sandaracha*, (exoticis pretioſiſque permultis longe præſentiori) in Suffitibus, &c. contentus foret: nec cum ſupra jam tacta Benzoë *Styracem* inſuper requiret: ni diffuſiori ſelectui *Calamitam* ſaltem, licet impuriorem, (dum *in Granis* plerunque falſata eſt,) hiſce uſibus dare placeat: miſſo inter tot cephalica ſiſtentia, *Extracto reſinoſo*, magiſque adhuc *Eſſentia liquida*, ſi cum alcoliſato vini Spiritu paretur, haud adeo ſingulari; ſin cum Terebinthinæ Spiritu, alterius tunc proſapiæ. Eſt aliquid *Ladanum*, intus etiam, ſi ab affluentiſſimis heterogeniis extrahendo, licet exigua quantitate ſequeſtretur: quemadmodum nec *Pilulæ cephalicæ in Praxi illa Chimiatrica* non ſunt de nihilo, vertiginoſis exhauſtisque ſenibus præſertim adhibitæ. Verum cum Moſchi inibi potiores fere ſint partes, & vel Cinnabarinorum cum fragrantioribus aliis cephalicis conſociatio

idem

idem præſtet, extus autem tot præſentiora euporiſta Stomachalia ſuppetant, nec illud huc trahemus: multo minus autem *Styracem liquidam*, *Liquidambram* & reliquas perfumatoribus aptiores maſſas, aut nidoroſa ingratioraque (ni cariores modos nequicquam tentare placeat,) *Styracis calamitæ Ladanique Olea*; & quæ curioſiores laborioſius adhuc a *Tacamahaca*, *Copal*, *Animæ Elemique gummis* (inter tot parabiliora nervina ac diuretica,) deſtillant. Certe ſi ſuffitus aliaque Topica æque jucunde efficaciterque è noſtris quoque ſelectis, (ceu tot *Pulverum ac ſuffimentorum Catarchalium*, *Cephalicorum*, *&c.* loco *unicus ſimpliciſſimus*, vel ipſum ſaltem *Simplex* aliquod evidentiori concurrentis calidæ frictionis effectu ſufficit,) confieri cernimus, ne quidem in ſubſtantia iſtud *Animæ quodvis gummi*, *vel Carannam*, *Copal*, *Tacamahacam*, *&c.* ipſa barbarie terribiliores *Reſinas*, dubiumve hodie dum *Cancamum*, aut (decantatiſſimum licet) *Elemi*, (quando jam olim capitis vulnera ſine eo, vilioribuſque adhuc curata ſunt,) tantum ob incongruum illud peregrinitatis ſingularitatiſve ſtudium, ſimplicemve præſcriptarum formularum obſervantiam, hic exigemus. Sed ſatis forte ſic de hujus claſſis Vegetabilibus.

Diſpiciamus nunc, quæ (præter ſupra jam aliis ſub titulis relata, Cervina ſc. Urinoſa, &c.) ex *Animali regno* amplius huc referantur, indeque ſyllogi noſtræ ſuperaddi mereantur. Nam, ut ab *Epilepticis* ordiamur, *Alce primo* revera hic claudicat; & *Ungula* (tot pene ſuperſtitioſis circa lectionem litigiis vexata, tandemque per ſuccedentem Debilitationem nuper excuſata,) quantopere cum *Lyncis* (ſæpe adulterino) *Vngue*, *Truttarum lingua*, uti dentatum dicitur oſſiculum, *Carpionum ſingula*-

gulariori ſuper oculos ſemilunari lapide, Hirundinum, Urogallorum &c. volatilium deglutitis Lapillis, *Humore* diverſorum animalium *Cryſtallino ſiccato, Hirundinum, Turturum, Ciconiarum ſiccatarum vel perfumatarum pulvere,&c.* idiopathicum vel alias validiorem affectum profligat, quotidianæ obſervationes, magnatumque, (nil intentatum hic linquentium) luctus paſſim teſtantur. In conſenſuali (ab inferioribus, &c.) leviorique malo, nobis quidem, vix quicquam ultra *Cervinam ungulam*, (quam, ut alii *Aſininam*, intus & extus pro periapto, ignaris eodem ſucceſſu perſuaſioneque perfrequenter dedimus,) aut ultra *Cervinum Cornu vel* (famoſius adhuc) *Cranium, poſt aquæ ſ. divaporationes aliquot lævigatum*, aliaque Invertentia, vel Sexti (ceu vulgo vocarunt) paris nervos (ubi ubi tandem, & quoquo modo) demulcentia, aliterve circa ſtomachum occupata agere viſum eſt: minuſque adhuc in iſto genere præſtat *Mag ſterium Ungulæ Alcis, Cornuve ejus, ſeu ſimplex, ſeu philoſophice Calcinatum*; Cervinorum inſtat potius Diaphoretica. Nec alterius pene conditionis deprehenditur *Humanum cranium, ſive è reſpondente Sexu, ſive ex ipſis Saturarum complementis deraſum*, variève levigatum fuerit. Commendationes talium maximam partem nudis tranſcriptionibus innituntur, æque ac pleraque mulierculárum hic euporiſta. Si unus interdum, ſæpeque per accidens tantum inde levatur, multum eſt; & ſtatim id, (in ea morbi cauſarumque obſcuritate) appropriatorum ſtrui adjicerunt. Sique pro penitiori adhuc accommodatione vel efficacia, *Crania philoſophice quis prius calcinaverit, aut Uſta* vel è ſagarum rogis petierit, aut in *Mag ſterium (diverſimode præcipitando, vel Nitri Spiritum deſuper abſtrahendo,)* redegerit, aut deſtillando *Spiritum inde &*

Sal

Sal volatile legerit, habebit inde quidem, quod ſe Diaphoreticum, ſed rariſſime vere antepilepticum ſiſtat. Ita ***oleum fœtidum***, Cervino ſimilive, (cum excitatoria graveolentia Salis volatilis quidpiam conferente,) commode ſuppletur; ***Galreda*** languet; ipſeque ***compoſitus Cerebri Humani Spiritus*** adverſior, Mixturæ ſ. ſpirituoſiſque Aquis accedentius vim aliqualem ſuſcitatricem potius, quam parce volatilitati propriæ debet; & hinc ***è Cervino Cerebro eodem modo parati*** idem deprehenditur effectus. Quod vero reſidua ex humano cerpore in officinas tracta concernit, ***de Oſſibus & Cruore quovis, amborumque Deſtillatis*** ſuperius jam agimus: quemadmodum & de ***Urina atque Secundis. Lac*** autem Topicis reſumptivis, (dum aliud quodvis æque ſufficit ac inibi aceſcit,) per nos addat, aut quolibet modo bibat, qui volet. Vere Phthiſicos nec hoc nec æque horribile ***aſininum caprillumve***, quantum nos quidem vidimus, conſtanter juvit, aut citra majorem ſæpe putredinis intenſionem levavit; uti equidem è Venere vel Vinorum (craſſioris alicubi Tartari) ingurgitatione nimia marcentes & tuſſientes, juvenes præſertim, ſub circumſpecta adhibitione nonnunquam reſtituiſſe fatemur. Nauſeabundum inde ***Butyrum*** mammoſioribus, ***Lumbricos*** reviviſcentiæ quibuſdam accuſatos ſordidis, ***Unguium*** (ſupra jam notatam, & umbilico licet incaſſum aliquibus illigatam) ***raſuram*** Parantis, his & ***equorum ſudamine*** ſe invicem vexantibus relinquamus.

Nos ad Epileptica noſtra redeuntes, nec in ***Corvi Cerebro, Lyncis lingua, Ovis coturnicum, Vegetabilium echiniferorum vermiculis &c.*** in autem interdum commendatis ſolidi conſtantiſque quidpiam invenire potuimus: imo nec ſolitario ***Ranarum Hepati***, utut famoſo ſpecialiuſve ſiccato, nimiopere

re

re fidendum: minuſque adhuc *Volatilium* paulo ante adductorum *Aquis*, ſpirituoſitati & additamentis (ſuave vel graveolentibus, ſali volatili,aliiſque,) quod nonnunquam præſtant, equidem debentibus. Nec præſentiores deprehenduntur *Pulveres*, è ſpecialioribus hiſce compoſiti, ſi mage ſpecificis Cinnabarinis &c. item Invertentibus (Cervinis, Corallinis, &c.) ſuſcitantibus Caſtorinis, aut pro re nata Anodynis deſtituantur. *Qui Pulveres noſtri Bezoarti albi, Succini albi pp. Cinnabariſque nativæ ſelectioris ana miſcuerit*, & adultis quidem ad dragmam ſemis, infantibus autem anniculis ad grana quatuor, quinque vel ſex, natu minoribus dimidium horum &c. curative repetendoque dederit, ac pro indicationum ratione (præmiſſis vel interpoſitis Emeticis aut Laxativis,) modo volatilia urinoſa (Spiritum C.C. Armoniaci ſ. vel compoſitum &c.) modo Eſſentiam Succini, Camphoræ, Caſtorei, Tincturam Coralliorum, Antimonii, &c. modo præcipitantia alia, imprimis autem ligantia illa ex Opio circumſpecte ſuperaddiderit; ceu adultorum doſi *grana tria Pulveris noſtri Anodyni* commode tunc adjiciuntur; Lactentibus autem non ſolum hic, verum etiam in reliquis inquietudinibus, torminibus, vomitibus, Diarrhœis, &c. admodum confert *Pulvis antepilepticus anodynus*, è pulv. Bezoartici albi noſtri, drachmis ſex, Succini albi pp. drachmis tribus, Cinnabaris nativæ ſcrupulis quatuor, & Laudani opiati noſtri ſcrupulo exacta mixtura compoſitus, trimeſtrique ad granum unum, &c. exhibitus, vel aliis alterantibus, præcipitantibuſve, (ubi tamen Corallia præparata in caloribus febrilibus complicatis minus commoda invenientur, aſſociatus:) is ſub hac ſimilive procedendi ratione ſufficienter obtinebit, quod *reliqui omnes* (*Lapide Bezoar quoque*,

que, *Auro*, *Margaritiſque ſtipati*,) plerumque diffuſioris & hinc incompetentis hic molis *Pulveres*,&c. cum ipſa vulgari methodo paſſive ſpondent. Atque hæc de Epilepticis.

Hyſtericæ tot è Sulphure, Pice, Corio, Pilis, Allio, &c. parabilioribus fætores norunt, ut *Lichenes* inſuper, (etiam inter hyperbolicas *Extracti* præſumptiones,)vel *Equarum* (haut quoque laſcivientium) *Ungulas* (intus haut adeo fideliter antidyſentericas,) aut *Perdicum Pavonumque* (inter reſolventia euporiſta alias ſupervacaneas) *pennas* uſtulandis addere fruſtraneum ſit. Suffecerit potius præter Succinum,Galbanum,&c. (*Caſtoreum genuinum*, recentius, nec adeo exuccum, per ſe, intus quoque citra noxam, ſi citra adulterationes & abuſus;) & pro *Eſſentia liquida*, *non tam ſimplici Infuſione*, (tractu temporis alieni quid olente,) *vel Acetoſorum* (enervantium) *abſtractione*, quam abjecto Spiritui ardenti (extractioni deſtinato) ſalis Tartari ad Caſtoreum ſub quadruplo ſub ſextuplo confecta: ſi paulo laborioſior at *elegantior modus*, (per Spiritus Vini abſtractionem, & Reſidui inibi diſſolutionem,) diſpliceat. Eaque uſus tempore longe conſultius convenientes *Aquæ alterabuntur*, quam totæ caſtoreo nequicquam ſæpe inficientur: miſſo ſic languidiori *Extracto vulgari*, *deſtillato* (perpauco vel perverſo) *Oleo & Pilulis officinalibus*, quas vel mulieres deglutitis Caſtorei particulis, Infuſiſque uterinorum aliquot reſolventium, (ſine omni Margarita, tribuſque Hyoſcyami granis,) æquare ſciunt.

E fragrantibus autem, quamvis Vegetabilium Aquæ, Spiritus vel Olea, ſub debita (necdum tamen autoribus ſufficienter pertractata) proportione, liquidas ſiccioreſque Mixturas etiam abſque

Moſcho,

Moſcho, (compluribus alias adverſiſſimo, totque falſationibus, ubi quoque maxime cavetur expoſito,) fragrantiſſimas ſatiſque valentes præbeant: nihilominus *ſelectior* paulo diffuſiori apparatui dari poſſet, aut citra temerarias illas profuſiones, quibus non ſolum (olim præter ſpecialiter hinc dictas *Dulces Amaraſque*, haut adeo concinnas *Diamoſchi Species*,) tot Pulveribus Confectionibuſque, nil minus ſæpe exigentibus adjectus, in *Gallia Moſchata* aliiſque plane trochiſcatus eſt: verum etiam hodiedum nullis non internis externiſque formulis (fruſtra ſaltem intenſo pretio, fragrantiaque ejus per acceſſoria ſæpe obſcurata, vel per inconvenientiorem tractationem expirante vel fatiſcente,) prodige permiſcetur: haut difficulter Analepticis competentibus, (nam *delicatulorum Confectiones*, *Trochiſci*, *Paſtæ*, *&c. moſchata* noſtræ nunc conſiderationis non ſunt,) uſus tempore ſeu per ſe, ſaccharo vel Elæoſaccharo Diaromatico dilatando, aut diverſimode infundendo ſociandus; ſi *Liquor* ſi Aqua odoriſera ſpirituoſior iſtius ſufficienti copia medicata ſelectus noſtri terminos forſitan alicubi excedere videatur. Quod autem ex adverſo ejuſcemodi Moſchata multis in affectibus, quos exaſperare credi poſſent, ſecure nihilominus exhibeantur, alii alibi, & nos vel in Parturientium defectionibus plus vice ſimplici notavimus. *Ambra* vero, ſive volucrum nuper excrementum, ſive denuo ſecundum recentiſſimas Anthyllarum deſcriptiones, Bituminoſum concrementum fuerit, neceſſitatem quandam hic non cernimus. Sane fragrantia ejus perſuaſionibus minus obnoxiis haut tanta de cætero uti vel Nuciſtæ oleo, &c. in certis proportionatiſque mixturis facile imitabilis, ita odoratiorum complurium acceſſu obſcuratu adhuc facilior

lior eſt; effectu denique (inter eum parabilorum cephalicorum & analepticorum proventum) eouſque non excurrit, ut dum granulare pro more pondus tantum pro forma bibitur, ad ſcrupulos & drachmas uſque juſte quidem, at intenſiſſimo ſæpe pretio adſumatur. Teneriorum & exhauſtorum hypochondriacorum caput, æque ac Moſchata, Zebethina, oleaque fumoſiora alias magis plerumque replet; ſicque *Species Diambræ, &c.* nihilo inefficaciores ſunt, ut ſunt, dempto licet (pro non ferentibus) iſtius è ſingulis doſibus grano præterpropter: & ſi ſeorſim cum Saccharo oleoſiſque levigata, (*Eſſentia Ambræ ſiccæ, Galliæ Moſchatæ, & Ambræ Moſchatæ* more locoque,) competentibus remediis ex tempore longe commodius promiſceri poteſt; eccur in (uſitatioris Diſpenſatorii) Species, Trochiſcos, Liquores, reliquaſque formulas ad uncias duas & amplius, (quamvis complurium doſis vix dimidium granum inde participet,) fruſtra profunditur? Cui *Liquor moſchatus* ſupra notatus ex Aqua ſpirituoſiori, (v. g. ad imitationem *Carfunculi aureæ* deſtillata, vel è confuſis ſolum, v. g. Roſaceæ & Cinamomi ana parte una & Apoplecticæ noſtræ parte dimidia) paratus placuerit, *è ſolo Moſche*, etiam haud adeo magna quantitate, (citra conſuetas aliis *Trans-deſtillationes*,) immerſo nihilo debiliorem inveniet; quo nec carior *Ambræ Eſſentiæ, ſeu ſimplex*, cum Vini ſaltem Spiritu, (cui non immerito odoriferum quendam abſtractitium nunc ſubſtituerunt,) extracta, ſeu (inter inconſideratiorem Amygdalini acceſſum) nonnullibi *abſtracta* requiretur: Multo minus autem mollicellorum *Zibetha*, (donec curioſiores *Occidentalem* maturent,) uſualis, ab acceſſoriis gratiam revera hauriens: dum in privatos quidem uſus ac diſpenſatio-

tiones (nam delicatulorum ſpeciales formulas jam non conſideramus,) æque fragrans efficaxque *Balſamorum Cephalicorum* genus citra eam diverſimode conſit.

De cætero, qui Odoriferis è horum Vegetabiliumque claſſe varie petitis, in capitis æque ac Febrilibus, (vires ſimpliciter, aut cum malignitate quadam exolventibus) affectibus, ſe demum intus ac extus conſtanter refici vel refeciſſe credunt, videant, ne inſuper interea habito appropriatorum, utut adverſiorum ſuſcitantium, alexipharmacorum vel invertentium, (è Cornu Cervi, Tartaro, &c.) uſu repetitioneve, malum potius foveant quam percurent. Ceu idem per Juleporum ſimiliumque Apozematum hauſtus in Febribus paſſive contingere, oculatiores tota die notant, dum conſuetudines vulgarium tractationum intuentur. Atque hæc de Analepticis.

Quod vero Pinguia reſolventia Nervina, & ſimul utplurimum anodyna attinet; equidem primo *Butyrum* matrisfamilias uſibus linquimus: nihilominus tamen, uti plus vice ſimplici ſolitarium Olivum, guttula ſaltem olei cujusdam deſtillati obnuptum, eodem effectu adhibuimus, quo tot Pectoralia, Splenetica, Lenientia, &c. adhibita fuiſſe putantur; ita Vegetabilium hic Flos, aut (vernale præſertim) Magiſterium inter peculiarem & ſemialcaheſtinam quaſi ventriculi liquationem productum, (alias præ Olivo Simplicium incoctorum corpulentiam magis ambiens,) tanquam euporiſton, nobis (animi gratia ſæpe tentantibus,) tum per ſe, tum aliorum competentium acceſſu alteratum, plus præſtitit, quam numeroſa illa *Officinarum Unguenta & oleac ompoſita*, totque, (ni domi recentes ſuppetant,) olidæ

non

non raro, *Caponum*, *Gallinarum*, *Anſeris*, *Anatisque utriusque &c. Pinguedines*, aut ipſe (hoc in genere) *Oeſipus* tædioſiſſimus; etiam in novorum ſubſtitutorumque Linimentorum & Emplaſtrorum confectionibus. Sic porro dum diffuſiſſimis quidem repoſitoriis, ac certis nonnunquam circumſtantiis forte *Taxi*, (*Canina* commodior,) *aut Leporina inſuper Pinguedo*, (peculiare tractivum aut renitentium ſuppurationem ruptorium,) abunde ſatisfacit, contractior comptiorque Praxis ejuscemodi ollulas haut adeo attendit, æquivalentibus potius Oleorum communium deſtillatorumque proportionalibus Mixturis, extemporaneis forte fortuna oblatorum additionibus aliisve (convenientioribus ſæpe) Topicis, aut tutius inſertum, ſolis Internis ſua tranſigit; nec *Cati ſylveſtris*, *nec Caſtoris*, *cuniculi*, *Alpinive agyrtarum Muris*, *nec Vulpina*, *Urſina*, *ipſave* (fracida utplurimum vel falſata) *Humana Axungia*, *cum Catellorum* ſatagentium *Balſamo* ſimilibusque (fruſtraneis, interdum noxiis) *Unguinibus* tantopere requiri poterit. Piſcoſam *Lucii Aſciæque*, (ſi puſiones ita perlinere referret,) vel Amygdalinum Oleum, aliaque parabiliora Linimenta, Inſperſiones, &c. æquant: & *Ardeæ Pinguedo* potius Piſcatorum, *Erinacei*, *Coturnicum*, *Anguilla* (ni Serpentinæ ſurrogare nonnullibi libuerit, *Oloris* &c. nimiæ ferre ſingularitatis, quod autem hæc in ſerie reſtat, Equiſonum eſt. De *Suilla* (*Aprugnæ* vicaria: (item de *Sevo Hircino Bovinoque*, quandoquidem pro ſpeciali interdum Topico undiquaque inveniuntur, *Agninum* vero delicatulæ reponunt: *Cervinum* præſtantius habitum Tabellionibus Peditibusque magis quadrat,) quemadmodum inſuper de tantis *Medullæ Cervinæ*,

Vitulinæ, *Bovinæ*, *Hircinæ*, *&c.* inter ſe præcellentiis aut neceſſitatibus vel verbum addere piget. *Sapo*, (non ſolum revera Venetus, ſed vegetior quivis) conſultius ſelectui noſtro quidpiam contribuet. Nam uti (præter exotericos hic *Aulicarum Globulos odoriferos aut emaculatorios*,) perfricta hinc *Linteola*, & *Mixtura* cum Spiritu Vini, (ab aliorum *Saponis Balſamo* parum differentes,) vulgi haut ſemper rejicula ſunt euporiſta: ita *Oleum* inde cum cineribus noſtro modo deſtillatum præſtans eſt reſolvens, compluriumque *Pinguedinum ipſiusque Butiri*, (non ſine propriæ temperiei permutatione) *Deſtillatis*, decantatiſſimis quoque, par, aut ſi compagem Subjecti ſui intuemur, ſuperius: ut in externos quidem uſus (ni deffuſior apparatus placeat,) nec *Cera oleum* inſuper tantopere requiratur; ſive vulgatiori modo *butyraceum* temperatiusque, diſpenſatu tamen ſimul fere incommodius fuerit, ſive *limpidum*, idque vel per Rectificationem, vel per peculiarem deſtillationem, tam Olei Philoſophorum more, quam ſupradicto potius per Cineres modo inſtitutam, at ubique non ſine intenſiori hinc empyreumate. De cætero reliquis intentionibus *Cera flava*, (curioſiori magis quam præſentiori *Virginea*, exucca *Alba*, ſupervacua *Propoli*, negotioſiorumque, *Magiſterio* dimiſſis,) oppido ſufficit. Atque quo hunc Animalium cenſum *Spermate Ceti* (ſiquidem denuo è Cetaceorum Craniis Inguinibusve fuerit,) tandem concludamus, efficax ſane eſt tam intus quam extus; ibi tamen nauſeabundum, utrobique in tanto parabiliorum durabiliorumque reſolventium proventu, præter rem carius, in rancorem proclive, ad *Eſſentiæ* formam (ſi corruptionem ſic impedire vel remedium nobiſcum obnubere quiſ-

piam

piam voluerit,) induendam pene ineptum, etſi extractio vel diſſolutio rectificatiſſimo Vini Spiritu, (cum vel ſine addito Alcali,) tentetur. ***Emplaſtrum*** (etiam extemporaneum, nec in ſe inefficax) viliora nihilominus paſſim æquant; ut toto hoc concremento facile hic caruerimus.

Inter ***Foſſilia Marinaque*** proin nunc potius ponamus polychreſtum ***Succinum***, ſaltem ***vulgare***, (dum ***Foſſile*** rarius & quantum nos quidem in diverſis fruſtis notavimus, minus ſuaveolens, operoſe nonnullis ***Regeneratum*** curioſius quam venali raſpatura præſentius eſt,) idque ſolummodo ***flavum*** pellucidum, cariori ***Albo*** pridem vel ob Artis imitationes prælatum. Sitque præter ***Suffitus***, è noſtris quoque ſelectis ſufficientiſſimos, & per additamenta competentia, (ſiquidem permulta folia floresque gratiam obſcurant,) haut difficulter ulterius alterabiles, primo ***ſimplex Pulvis***, citra fruſtraneam ***Spiritus Vini deflagrationem*** levigatus; ni paulo diffuſior moles, (ſpecificorum tamen cephalicorum, nephriticorum, uterinorumve acceſſu prompte minuenda,) fortaſſe diſplicuerit. Sic porro ***Tinctura***, cum Spiritu ardente Tartariſato vel alias rectificatiſſimo, (nam ipſa ***Salis Tartari additio*** extractionem hic parum promovet,) parata: ***quovis Magiſterio***, (***ſeu per præcipitationem cum Aqua ſ. Vitriolive Spiritu, ſeu per exhalationem tantum poſtliminio compacto***,) convenientior, Oleorum aromaticorum tantillo pro lubitu facile condienda, conſimilibus (cum Alcaliſato Spiritu, aut ipſo ſimul Alcali Tartareo confectis) Tincturis prompte miſcenda. Ceu tam per ſe, quam Caſtorinæ, Camphoreæ, &c. acceſſu, bonum eſt *Uterinum*, (*Elixiris* nomen hinc alicubi nactum, Nephriticum, Cephalicum, &c. modo in vehiculis calidis, nec adeo

præcipitantibus adſumatur. Sit demum *Oleum Succini,* ſaltem per ſe & ſine additamentis deſtillationem protelantibus, aut Salis volatilis (ſi forſan experiatur,) partem infringentibus, vel pretium fruſtra, efficaciam parum, *(ut Corallia)* intendentibus collectum. Qui ſub privata rectaque ſic Diſpenſatione, *Albi ſtatique coloris* rationem non adeo habere tenetur, ſimpliciter ſic (quamvis aliquanto obſcurius,) ſecure adhibere poterit, aliquoties ſolummodo ablutum & aliquandiu hinc repoſitum, citra laborioſiorem, alias plerumque Reſiduum minus graveolens relinquentem *Rectificationem* quandam; ſive *ſuper Cineres, Colophoniam propriam, aut Alcali aliquod,* ſive ſumptuoſius adhuc *ſuper Salis Spiritum,* ſæpe ſuperſtantis olei partem per bullas elidentem,) aut *ſuper Salismuriam* utplurimum Totius rectificationi una vice non ſufficientem, vel commodiſſime demum *per Veſicam (craſſamente* aliis Unguentis & Emplaſtris pro lubito relicto,) inſtituatur; ceu nonnulli hoc fine prius Olei deſtillandi Dimidium, ante erumpentem fumum, (at pariter cum aliquali Salis Volatilis perditione, nec adeo evidentiori deſtillati gratia,) olim ſeparare conſuerunt. *Balſamum* hinc uti vulgati uſus, ita promptæ extemporaneæque (cum Nuciſtæ expreſſo,) mixturæ, *Sal vero volatile* parergon eſt iſti, qui data opera quærit. Nam in renitentioribus Iſchuriis infidum, in reliquis deſtillationibus, congeneribus nec ſingularius nec præſentius eſt, utut modo per ſe ſublimatum, modo ardente Spiritu *in Urinoſum liquorem* reſolutum, vel *Acido quodam Spiritu fixatum detur.* Unde illud huc tantopere non trahemus. Multo minus autem *Fixi* tantillum (ejusdem ſaporis,) à laborum fere prodigis collectum ex accumulatis ſucceſſive *Capitibus mortuis*: quæ ſi per

ce-

deſtillationem haut penitus exhauſta ſeu combuſta fuerit, ceu alias mulierculis intus tuto dantur, ita quoque *Aſphalibi & Gagatis*, (ſiquidem ipſum Succinum, & ejus præ *Gagatino* Oleum invectis perſuaſionibus ſatisfacere nequeant,) locum ſufficienter ſupplent, *Petroleum* vero per nos his addat, qui volet: compluribus deſtillatis equidem parabilius, & penetrans eſt naturæ genimen: nihilominus quod contractior Praxis Terebinthinæ Spiritu, Saporis vel Ceræ, Juniperive Oleo ſimilibusque domeſticis, familiarioribus aut mage Polychreſtis Topicis non tranſiget, nec hoc, (ſæpe nimis exiccativo) tranſiget: ut ſpecialem ejus neceſſitatem non videamus; minusque adhuc periculoſe à negotioſioribus *Rectificati*, rariorisve (abſolute ſic dicti) *Terræ Olei. Carbones foſſiles* operariis, aut cum *Torfa* adſuetorum foco; quodque hinc quidem *Salinum, illinc Oleiforme* ſecernitur, curioſioribus relinquamus, nitroſo Alcali, Succinique congenerive Oleo ſatis contenti.

De *Sulphureorum*, huc pariter ſpectantium ſelectu in Diaphoreticorum claſſe egimus. Et cum in deſtinatione ſua hodieque ſufficientiſſima, experimentis confirmata, ſat tuta, nec (extra abuſus, alterius, olim ſubſequæ noxæ ſuſpecta vel convicta ſint, cauſam non deprehendimus, cur Pectorales inſuper in uſus, imo Sudoris Vomitusque ciendi ergo (præ exploratiſſimo nunc Antimonio,) iſtis ſuperaddi debeant *Arſenicalia, Auripigmentina Sandarachinave Sublimata, Rubini,* (dum in Sulphure Arſenicale quid tantopere veremur,) *Præcipitata è Liquore Gummoſo, Reguli, Vitra, Flores, Magiſteria*, per nitroſam detonationem Fixata, &c. quæ ſecundum Recentiorum præcipue proceſſus ac compendia elaborari poſſe, inter odioſiſſimas

effumationes equidem didicimus, at ſolidiorem (per domeſticas obſervationes, haut vero per conſuetas tranſcriptiones firmatam,) experientiam, de talium (plerumque pro forma ſaltem repoſitorum, aut animi gratia elaboratorum) ſecuritate, etiam ultra Pſoram, (ubi aliquando fixum ſeorſim Arſenicum tuto datum novimus,) extenſa, adhuc dum expectamus. Extus ſane *vulgare Fixatum* Chirurgis peculiare quidpiam haut adeo præſtat; abuſus aut alcalibus adhuc combinati noxas alii retulerunt. Solus *Arſenicalis Magnes* mereri videtur, ut diffuſiores in apparatus pro *Emplaſtro* (per ſimpliciſſima liquationem, cum vel ſine Vitrioli Terra, Fuligineve conficiendo, & nihilominus circumſpecte continuando,) præparetur.

Solaria Lunariaque huc forte pertinentia, è ſuperioribus repetantur: Nos ad novam polychreſtamque claſſem pergimus.

HYPNOTICA, ANODYNA, EPICERASTICA.

SIt inter hæc jure primum, præſtantiſſimum *Opium*; maſſa (dum domi, decenter licet, collecta exoticæ acumen eadem doſi neutiquam attingit,) equidem aliunde comparanda; innocens tamen, utut hodieque permultis, empyricos forſan olim (in agonizantibus, aut morbis ejusmodi ſufflamen vel plane non, aut temporum reſpectu nondum admittentibus,) abuſus ſpectantibus immerito neglecta, ad ſemidementationem, (dum non ſolum in Indiis *Affionii illi atque Pouſti*, verum etiam hiſce in regionibus aſſidui ejus frequentatores oppido diverſum oſtendunt,) injuſte damnata, ſuſpecta, aut tandem longe parcius, ſerius dimidiusque attacta: quanto Infantum, Gravidarum, Puerperarum, exhauſtorum (nec ſolis ſemper ſpirituoſis odoriferis analepticis ſopiendorum) Senum, item Phthiſicorum, Epilepticorum, aliorumque ferina tuſſi, defluxionibus, hæmorrhagiis, profluviis, ſuperpurgationibus, colliquationibus, diverſis humorum aut ſanguinis efferveſcentiis, plerisque vagis fixisque doloribus, &c. pene enectorum damno, hic non dicemus: niſi quod (ad hæc fere tempora) atque multos ob meticuloſam Opiatorum & Emeticorum intermiſſionem, quam per Empiricorum manus occubuiſſe credamus. Dum autem occulatiores alii polychreſtum hoc remedii genus quaſi poſtliminio reducere, ſeu frequentiori uſui vindicare cona-

nati ſunt, ab altera parte (inter tot theoretica litigia nimiumque Chimicas tractiones) denuo enormiter vexari cepit. Siquidem experientia docet, quod *Crudum* neceſſitatis tempore nihilominus ſecure, modo (ceu cjus generis omnia,) competenti ſubjecto, morbo, tempore doſique detur; innoxieque ſimiliter Extractionibus, &c. ſubjiciatur, citra prævias *toſturas* aliasque ambages; aut ſi (diſparentem tamen ſub plerisque his laboribus) graveolentiam minuere voluerimus, quod tunc *Aquæ s.* ſuperfuſæ ſaltem *Divaporatio* æquè ſatisfaciat, & toſtura inſuper certior, *Sulphuratione*, ceu quidam Scammonii inſtar iſtud perfumare conſueverunt,) ſuo modo facilior ſit: quod porro ſimplex *crudi in Spir. Vini ſolutio* pariter innocens: innoxiusque nec vere hinc narcoticus exiſtat *Abſtractus inde ille ipſe Spiritus*: quod Opii natura revera magis *ad Ardens quam Acetoſum* (ſimultaneæ cujusdam correctionis cauſa, inter ſuppoſitam ſalinarum partium eminentiam, huc adeo tractum) menſtruum vergat; quodque hinc (dum *Topicis* quidem partim fruſtra adjicitur, v. g. cauteriis potentialibus, Antarthriticis, &c. partim crudum, v. g. in *Sotirellæ cujusdam imitatione* ſufficit,) *Extractum* internos in uſus paratum, *cum Vini Spiritu*, uti copioſius, (reſinoſa ſc. parte magis ſimul attacta,) ita de cætero undiquaque ſit tutiſſimum: quodque demum hoc, ſolitarium quoque, Laudani cujuscunque loco, ſub qualibet forma, æquali ſecuritate atque effectu nihilominus exhibeatur. Accedit, quod ſi omnino tanti momenti judicaretur hic *Acidulatio*, nullo negotio *Spiritus Vitrioli* (tanquam plerisque Opiatorum deſtinationibus convenientioris, drachma una præterpropter, pro ſingulis Opii unciis, Spiritui Vini ante extractionem inſtillari, vel po-

tius

tius (cum acidulata hæc Phthiſici minus commode ferant,) Extracti ſimpliciter ſic, etiam absque toſtura parati parti ſeorſim diverſimodeque ſociari queat, vel Vitriolatorum quoque loco *Spiritus Salis cum aut Vitrioli Philoſophicus*; nobis (ſub liquida præſertim forma) præ *Aceto deſtillato, imo ipſo à Sale Tartari* (ſub Terræ foliatæ confectione,) *abſtracto, Æruginisve ſulphurato Spiritu* ſemper convenientior hic habitus. Nam incompetentia *Fructuum acidulorum, Aceti roſacei congenerumque liquorum*, extractioni olim adhibitorum Magmata, hodie his neutiquam agglutinabimus.

At quo ſelectus noſter nunc procedat, licet equidem minus prodigus, operationis vero fundamentum & acceſſoriorum improportionatas utplurimum minutias rite expendens, ſolitario dicto *Extracto* acquieſcere poſſit, ponamus nihilominus (ne in famigeratioribus polychreſtis nimis deficere videamur) *Laudanum aliquod*, ſed ſimpliciſſimum, utpote ſic optimum: *ſique v.g.* Extracti illius partes duas cum Extracti Croci (tanquam vegetioris ſimplicis) & Cinnabaris nativæ, (corpus quaſi dantis,) aut ſaltem Coralliorum p. p. ana parte una quis probe miſcuerit, largiter profecto habebit, quod *Perlata, Gemmea, Bezoartica, Mumiata, Ambrata, Solaria, &c.* (majoris pretii opinionisque, non vero effectus,) item compluribus intentionibus magis adverſa *Moſchata, Oleisve deſtillatis obruta,* hyperbolice ſæpe promittunt: ceu ſuperioribus jam annis poſtquam quilibet ſibi (per inanes Extractionis, ponderum & additamentorum variationes) *Laudanum quoddam, Nepenthes,* & quid non finxiſſet, verſatiores ſimiliter obſervarunt. Amplius autem nec *Antepileptico, Hyſterico, Pectorali, Specialiorve* quodam ſeorſim indigebit: ſiquidem ſimpli-

pliciſſimum quoque ſæpenumero, citra omnem accenſorum conventum, quæſitam intentionem ſufficienter, ſub indifferentia ſua complet; alibi vero ſub *Pulveris vel Liquoris* forma, morbi ſimul ſimptomatumve Ratio æqua facilitate, extemporeque, ac ſub iſta remediorum accumulatione habetur; aut ſi omnino *Pilularis* exigatur conſiſtentia, convenientium Oleorum, Tincturarum Eſſentiarumque illitu vel interpoſitione, imo ſolius vehiculi conformatione, deſideriis reliquis providetur: quæ reſiduorum quoque hujus generis *Pilularum*, *de Cynogloſſa ſcil.* (*antiquorum* exoletarum, *& recentiorum diffuſiorum,*) *Hyſtericarum,* (opio & Oleis ſuum aperte debentium,) *Anodynarum M.* (*cum Aloë,* conſultius ante cœnam præmittenda,) *Narcoticarum, Pectoralium, &c.* cadit neceſſitas. De cætero *Hyoſcyamum* hinc ſaniores alias hactenus exeſſe juſſerunt; utut mitificari, ſemenque inſuper, vel antiquorum exemplo, tuto at minutiori pondere dari queat. Certe citra hujuſcemodi ſuſpectorum acceſſum ſat vegeta deprehendimus Laudana.

Atque hæc de *Pilulari* potiſſimum conſiſtentia. Ponamus autem amplius, (cum forma iſta vulgo quoque nimis innotuerit, quibusdam fere per abuſus ſuſpecta facta ſit,) *Pulverem anodynum*; non tam *ſaccharo,* (ſub ſui diſſolutione Opium inæqualiter dimittente,) aut in molem coacervatis *tot ſpecificis Magiſteriis* conſtantem, quam (quo pulveris ſaltem ſpecies cum parca doſi exeat,) *e Laudani prædicti parte una & duabus Coralliorum præparatorum*: vel aliter *e Extracti Opii parte una, Sanguinis Draconis Santalive rubri duabus, & Coralliorum rubr. tribus partibus compoſitum*; utrobique in tribus ſui granis, Laudani granum unum continentem ſeu referentem; *Magiſterio* è Solutionibus cum Acidis, per

Oleum

Oleum Tartari alteriusve Alcali præcipitato, (licet *ſuperſtans Liquor Alterans & figens*, haut adeo ſit contemnendus,) vel diſpenſatu ſaltem longe commodiorem: ubi opus Specificorum Epilepticorum, Nephriticorum, Hyſtericorum, vel Anticolicorum Præcipitantium acceſſu facile ulterius accommodandum: ut *ſpeciales* hunc in finem *Pulveres atque Trageæ* nullatenus ſeorſim requirantur; minusque adhuc antiquarii illi ingratioresque *de Alcakengi,* ob unciam ſemis ita dicti,) *Carabe, Diacorallii, Diaſpermaton, &c.* ſiſtentes lenientesque (ſub prompto imitationis modo) *Trochiſci.* Et ſi fortaſſe *Electuarii vel Boli* formula cuidam ſeorſim complacuerit, Conſervæ Roſarum, Rob domeſtico, Extractive jucundioris tantillo haut difficulter tunc ſubigitur; ut abunde ſic, imo tutius compendioſiusque habeatur, quod ſeu *Recentiorum variæ, pretioſæ, operoſioresve Confectiones Narcoticæ, Mitigativæ, &c. ſeu Antiquiorum* (utplurimum urentibus aliisque inconvenientioribus præter rem referta) *Philonia, (Perſicum, Romanum, Tarſenſe, Meſueum, Tryphera magna, Requies, Confectio Archigenis,)* imo quod ipſa *Athanaſia magna, ac recens* hoc fine expetita *Theriaca* diverſimode promittunt.

Tandem vero *Anodinus* quoque huc accedat *Liquor*; isque (dum *ſuperioris hujusque Seculi Hypnotica Narcoticaque Aquæ* ingratæ ac levidenſes, *Specifica* vero, ceu vocantur, *Anodyna* diffuſioris interminatiorisque doſis ſunt,) ſimpliciſſime quidem (citra Ambrata, aliaque exoterica, imo ipſa Crocata additamenta,) *vulgaris* tamen paulo proportionalius compoſitus: v. g. Opii ſeu crudi, ſeu (ſi ſeorſim placeat,) per Divaporationem in graveolentia ſua prius mitificati partem unam, cum Aquæ Apoplecticæ noſtræ & *Spiritus Vitrioli roridi*

ſupradicti, aut ejus loco, *Spiritus Vitrioli Philoſophici* ana partibus quatuor per dies aliquot digerendo ac filtrando; quo medio, tanquam *Aceto deſtillato, vel à Sale Tartari prius abſtracto, imo Spiritu Æruginis ſulphurato, ipſoque Cydoniorum*, (reliquis haut ita pridem ſingulariter prælato, at poſt fermentationes quoque, ſemet ſpecialius non exolvente) *ſucco* præſentiori, Tinctura habetur elegans, quæ in Malignarum complurium principiis, vomitibus ac Diarrhæis complicatis, aliisque affectibus, ordinariis remediis ad guttas ſex vel octo ſociata, per ſe vero in Rheumatiſmo, vomitu, Diarrhæis, Nephritide, &c. ad guttas decem, duodecim, vel octodecim noctu data plus præſtat, quam integra remediorum vulgo opponendorum phalanx: præſentior quinetiam & ſaturatior eſt *Liquore* alias in ebullitionibus inquietudinibusque *Attemperante & Alterante* haut contemnendo, qui ſoluto in Aceto deſtillato (aliisque acidulis menſtruis) crudo, toſto, divaporatove, & hinc per Oleum Tartari præcipitato Opio ſuperſtat, papaver erraticum olet, & ſi Præcipitatum ulterius edulcorare coneris, id denuo (ſub operatione iſta ſolutum,) arripit. Nec ſub circumſpecta iſtius adhibitione indigebit quis inſuper ſeu *Eſſentia capitum Papaveris Erratici immaturorum*, per Spiritum Vitrioli roridum, aut Acetum à Sale Tartari abſtracto confecta; bono incraſſante; ſeu aliis *Opii Eſſentiis liquidis anodynis*, ſolitarium Sal Tartari, Amoniacum, &c. condenſanti Opii deſtinationi haut adeo reſpondentia, varie pro hujus recluſione recipientibus.

Hyoſcyamus autem, quamvis Alcalinis Acidisque aliquantum mitigari viſus ſit, ob reſtitantem nihilominus turbulentiam conſultius Topicis nonnullis, (efficaciſſimis inde anodynis, mollientibus

tibus ac reſolventibus,) deſtinabitur. *Semen* ſc. (*Radice, Aqua deſtill, Succo inſpiſſato, ampliusve Extracto* interea dimiſſis; ut *è ſolitario*, vel potius feliciusque cum *Papaveris* parte mixto, *Oleum* præſtantiſſimum exprimatur, per ſe reliqua hujus generis, *Mandragoræ, Papaveris Infuſum, Populinum, &c.* in deſtinatione ſua facile præcellens, in *Balſamum quorundam Hypnoticum*, (prompta Olei Nuciſtæ expreſſi additione,) nunquam non redigendum; imo (ni variationes, Tonſorumve talibus interdum inhærentium cauſa, vel pro aliorum acceſſoriorum quaſi corpore, *Unguentum è floridis*,) Cataplaſmata haut inefficacia inſuper conſtituentibus) *Summitatibus*, ſimpliciter tantum in butyro frixis ſeorſim parare placuerit, (Officinalia ſuperadditaque iſta, *de Cynogloſſa, Anodynum, Iovis utrumlibet*, famoſiſſimumque *Populinum quodvis* ſufficienter exprimens. *Emplaſtrum hinc viride, bruno* (ob Oleum prius ſulphuratum,) magis polychreſtum, ſupra jam poſuimus; & merito *Diachylis magnis atque parvis, Spleneticis quibusvis, de Cicuta &c. malacticis aut demulcentibus*, ipſique nonnunquam *Melilotino* (inter alia reſolventia) prætulimus. Ut proin quod reſidua huc ſpectantia Simplicia concernit, *Cicutam* Athenienſibus vel Sturnis, *Cicutariam* mulierculis ablactantibus, *Mandragoram* alias rariorem Agyrtis, *Eſſentiam ejus*, ac aliorum circa *Lolium, Pſeudomelanthium, Strammoniumque* tentamina curioſioribus, ingratioris & hoc in genere debilioris *Cynogloſſæ herbam, Radicem, Flores*, (alicubi etiam *conditos*) vileſcentibus nunc aut ſupervacaneis formulis, *Petum* denique (poſt Vomitus, vel inſuetorum fumigationes ſomniferum quidem, at huc non quadrans,) alterius intentionis Claſſi, cum productis ſuis relinquamus.

Papaver ſeu album, *ſeu* (nimio tamen delectu) *nigrum*, *ſi immaturorum Capitum Extractum*, (ad præcavendum ſitum prius ſaccharatum) in ampliores apparatus ſuppeditarit, præſertim pro Infantibus; (quibus tamen acciſæ Opiatorum quoque doſes tutiſſime dantur, & imprimis commodus eſt ſuprapoſitus antepilepticus Pulvis, ſolitarius aut Pectorali noſtro ſulphurato ſociatus;) profecto non erit; cur è reſiduorum inſigni luxurie accedat amplius ſive *Sirupus ſimplex* aut inconſideratius *Compoſitus*, *vulgaris vel correctior*; ſive (parum ab iis differens) *Diacodium off. ſimplex*, paulove acceptius de *Siliquis*, & exoleſcens nunc, (ſtringenſque potius quam epicerasticum) *Actuarii*, *cum recentiorum Stipticis ac Dyſentericis*, (ſiquidem hic dulcia alias majores utplurimum turbas cient:) aut *Solidum tam antiquius*, (ejuſdem cum Extracto noſtro fundamenti;) quam *modernorum* (elegantius, at papaverina vi haut ſaturatius;) ſive demum *Loch de Papavere*, linctuum iſtorum complemento. Siquidem in rei veritate nocturna Laudani, vel Tincturæ Pulveriſve Anodyni doſis, ſola plerunque, bis terve repetita, longe compendioſius, præſentius, nec raro (dum Sirupi papaverini doſis & operatio, ob diverſam capitum maturitatem haut infrequenter inconſtans deprehenditur,) certius præſtat, quod tota dictorum, (ſtomachum utplurimum magis pervertentium) ſeries promittit: interponi quinetiam interdum poſſunt Mixturæ è ſelectis noſtris Extractis arteriacis fere jucundiores. Et quid ſimiliter notatis Eſſentiis pectoralibus Saccharoque ſeorſim ſirupiſato facilius extemporeque diluitur, Morſuliſve epicerasticis additur, quam dictum Capitum Extractum? *Emulſionum Papaverinarum*, (ſi acceſſoriorum attemperantem vim ac

deli-

delicias demimus,) quanta ſit potentia, experientia teſtatur, vulguſque paſſim, nihilo inde incautius aut ſomnolentius, in placentis ſuis ad libras; (dum nos religioſe ad drachmas & ſcrupulos formulis diverſimode adjicimus,) innoxie ac citra notabilem alterationem comedit. Ut *Semen* proin experimendo hinc *Oleo* convenientius, *Flores* autem & *Capita* (pro pediluviis aliiſve palliativis Topicis (ſiccata, cum inacceptiori *Aqua*, noſtroque in ſpecie parato *Meconio*, ſupervacanea exiſtant.

Ita nec ex *Erratico* præter (elegans diffuſioriſque cujuslibet *Sirupi* vicarium) *Extractum*, in Vap. Balneo rite paratum & ſaccharatum, requiri poſſe videtur ſeu (gravis illa, inque utiliſſimi floris perditionem) *deſtillata Aqua*, ſeu mucaginoſior *Conſerva*, vel (cum Extracti illius melliformis dilutio facilis ſit,) *Tinctura vulgaris*, aut aliis negotioſius *e Conſerva* inſuper prolecta. Florum *Pulvis*, aliaſque undique nauſeabundæ molis eſt. De *Liquore vero immaturorum capitulorum* paulo ante diximus.

Proin è reſiduis Epiceraſtis ponamus hic *Paſſulas* (citra tædioſam & alterationis parum conferentem exacinationem,) *Majores* aut promiſcue, *Minores*, (dum in *Arillarum Spiritu* peculiare nil hactenus invenimus,) ſaltem pro melliformi in Vap. Balneo parata *Eſſentia ſimplici*, vel ſi libuerit, adjecta *Caricarum parte Compoſita*, *vulgari Paſſularum Melli* acceptiori; magiſque adhuc *Sapa* illa tartarea, quam Vinicultores paſſim coquunt. Ceu quoque *Sirupo Jujubino ſimplici* aperte æqualis; in *Compoſitum* æque ac *Loch Paſſulatum quodvis* convenientibus additamentis, ſi neceſſum foret, transformatu haut deprehenditur difficilis. Accedat *Glycyrrhizæ* polychreſta (*ſylveſtri* contra tormina

mu-

mulierculis relicta) *Radix cum Extracto* ſuo melliformi, ad impediendum ſitum ſaccharato. Quamvis etiam è vulgari inſtitorum *Succo*, (ſi empyreumate non fuerit infectus,) fere jucundius, (magno tamen heterrogeneorum ſucceſſu;) & ex alterutro iſtorum, (per congenerum arteriacorum additionem,) Mixturæ Pectorales, *Sirupo de Liquiritia compoſito quolibet* præſtantiores, aut æquales ſaltem parabilioreſque levi negotio habeantur. Deſtillatio radicis per ſe quaſi fatuam, in Compoſitis vix adeo pollentiores magiſve epiceraſticas reddit, *Aquas. Unguento ab aliis aliter parato*, Saturnium aliquod alicubi, (etiam ad Diapompholygos imitationem conformatum) alicubi ac plerumque tutius, *Pulvis ſaltem Eryſipelatodes quidam* (uti v. g. è Ceruſſæ partibus duabus vel tribus, Myrrhæ parte una, & aliquot Farinæ domeſticæ cochlearibus ſufficientiſſimus conſit,) ſat commode ſubſtituitur, ipſeque *Liquiritiæ pulvis*, (ſiquidem omnino quidpiam inde placuerit,) iſti tum haut inconvenienter additur. De cætero, qui nunc ſuperſunt *Dactyli*, (dum Exteris olim ficta hinc, alibique jam tacta *Compoſita* hiſce Regionibus ſpeciale nil conferunt, *Palmeam vero Rudiculam* jam olim querna æquat, ceu *Oſſiculorum* lithontripticum ſiſtentemque Pulverem noſtri ad minimum Nuclei & vel Glandium farina,) item ſpecialiter aliquibus requiſitæ *Zibebæ*, ac (prodigi Filii cibus) Carnubi ſive *Siliquæ* inter Bellaria, *Pruna Damaſcena* & (in media Germania) *Ungarica*, (quandoquidem iſtorum *Pulpa & Eſſentia ſimplex* ac ſaccharata corruptionem haut ita diu declinat,) culinis, *Jujubæ*, ſimiliter perfrequenter corruptæ, & (vermium illud internecinum ſc.) *Sebeſten* Exterorum uſui deliciiſque ſecure ſic relinquentur.

Quem-

Quemadmodum *e tot Sacchari* (ſecundum operarum, Regionum, figuræ, &c. diverſitates etiam in Officinis ſupervacue multiplicatis) *generibus*, *Penidium* Infantum geſticulationibus, *Rubrum* exoletis (crudo vel Melli fruſtra, ob exiguam differentiam præferentibus) Formulis, *Manus Chriſti ſimplices* (nec illitu alteratæ) *& Canthium utrumque*, (quamvis pro lenta liquefactione ac deglutitione commodius,) Inſtitorum diſtractionibus, *S.rupus* denique, abſolute ſic Recoctoribus, alibi Malazzo dictus, pauperculorum condimentis conſultius cedet. Hic nobis (obſcuriorem interdum liquidorum colorem, faciliorem in ſiccis liqueſcentiam, pronioremque ad fermentandum, quo tamen optimum quoque Reſinatum ſimiliter tendit, naturam & reſiduas minutias, inter graviorum neglectum olim exaggeratas, tantopere non attendentibus,) mediocre *in Metis* ſufficit, etiam *non adeo finum*. Abſit autem, ut iſtud, (communi hodieque profuſione, tot tantarumque Liquidarum Siccarumque Formularum confectaria,) temere tantopereque diſpergamus, pleriſque commodius imo conſultius, (pro ſubjectorum circumſtantiarumque ratione) extempore, Liquidis ſane præcipue, (*ſi modo Aqua ſ. in Sirupalem conſiſtentiam ſolutum ſeorſim reponatur*,) ubicunque libet addendum: ceu alibi, aliis in requiſitis, modo Melle, (recocto quoque,) modo Paſſularum Liquiritiæve Eſſentiis, &c. penitus ſuppleri poterit: ut perfrequentes, ſupraque jam tactas ejus in Spleneticis compluribus, Hyſtericis, Dyſentericis, Infantibus epilepticis, &c. noxas, & haut minimum ejuſcemodi dulcores (nullibi non affrictos) alias averſantium numerum taceamus, Penidii Canthiique

ſpe-

ſpeciales pro Pulveribus &c. requiſitiones alii rejecerunt; ceu jam olim quoque hyperbolicas illas *Tincturas*; & perfunctorie ſic dictum *Sacchari Oleum*, *ſimplex* aut per adjecta quædam (inter deflagrandum,) Pectoralia *Compoſitum*; dum convenientioribus Aquis deſtillatis Eſſentiiſve ſolvi, Spirituſque ardentis communis vel abſtractitii quidpiam ſuperaddi poteſt. *Spiritum* acidulum, (præ congeneribus quidem jucundiorem & ex eſſentiali quaſi Sale deſtillatum,) *ſimplicem aut* (aſcendente forſitan ſimul ab adjectis Corallis, liquoris proprii particula) *Corallisſatum*, inter tot Aperientia & Solventia Curioſiorum repoſitoriis; uti quoque *Spiritum ardentem* per fermentationem Simplicem, (nam *Compoſitos* abſtractitiis quibuſdam ſupra prætulimus,) item *Hydroſaccharum* ſeu pariter *ſimplex ſeu* (jucundius) *Compoſitum Paſſulatum*, maritima incolentibus taliaque ſic tolerabilius, (exercitii vel animi gratia) parantibus remittemus.

Porro vero nobis ſint *Dulces* (expunctis inter congeneres nucleos *Amaris* potatorum,) *Amygdalæ*, etiam minus gratorum *Piſtachiorum Pineorumque* loco. Sit inſuper *Cucumerum &* (ubi ſuppetit,) iſti intermixtum *Cucurbitæ* (dimiſſa fatua hujus *Aqua*,) *Semen*, æquivalente ſæpeque rancido *e Citrullis ac Melonibus* parabilius, pro Emulſionibus, teneriores (per Alterantium variationem) interdum demulcentibus, inter competentia acceſſoria, (quo Nitrum quoque, tanquam aliquod earum condimentum pertinet,) ſufficientiſſimis, licet vulgatis (per tot Aquarum &c. coacervationem formulis) longe ſimpliciores fuerint. De earum *Deſtillatione* ſuperius, inter generaliorem Aquarum cenſum egimus. *Oleum frigide*, vel tantum citra violentam illam frixationem *e dulcibus Amygdalis*, *Magmate* *reſi-*

reſiduo cuticulæ curatoribus relicto,) *expreſſum*, & per ſe Polychreſtum eſt, (citra tamen conſuetam, ubi vel Olivum intus extusque ſufficit, profuſionem;) & reliquorum *e Piſtachiis, Pineis, Nuce nonnullibi Indica Balanoque*, (dum odoratiſſimi Litus ſine rancore nunc nemini non parantur,) item *e Seſamo* (ſi hodie referret,) congeneribusque collectorum locum Medico facile ſupplet: imo Unguinum inſuper quorundam, v.g. *Reſumptivi*, (ſiquidem Hecticorum pori adeo ſalubriter inviſcantur,) *Anodyni, Pectoralis cujuslibet, &c.* levi aliorum vel domeſticæ quoque pinguedinis acceſſu, inter præſentiora ſæpe Topica, promiſſiones æquat. *Loch de Pino* (pene ridiculum) *Confectiones fructuum, Martius Panis, Pineolatum commune & album, &c. antiquiores recentioresque Maſſæ ac* (oleoſis ſæpe haut adeo conſulto conſtantes) *Paſtilli* in rei veritate Bellaria ſunt; & ſupra Hecticis Phthiſicisque ad talia, (etiam cum Cancrorum caudis Ranarumque coxis,) damnatis condoluimus.

Amylum comptui culinæque quam Ophthalmicis, (brevi poſt acoris quidpiam plerumque contrahentibus,) Pharyngisque incruſtationibus, (ſæpe tamen ejus vix grana aliquot improportionaliter recipientibus,) aptius videtur; & è Mucilaginoſis, in diffuſiores apparatus, præ *Arabico Gummi* (cui æquivalens ſatque purum vel è *Ceraſo Prunoque noſtro* legitur,) *Tragacantha alba*. Qui vero Cydoniata ſibi remedia parat, (gratuitis ſic & ſat efficacibus *Seminibus*,) nec *Iſtam* nec *Pſyllium* inſuper (dum vulgatiſſima *Tilia* paſſim hoc fine deliberari poteſt,) cum exoleto ejus *Eclegmate* temere poſtulabit. Quemadmodum nec *e Violis purpureis ſeu ſeorſim evulſa* ſiccata recentiave, (niſi quo vulgi oculos cœleſtino Præparatorum colore paſcat,) *Foliola*, ſive

ſive fatui ſaporis (in perditionem utiliſſimi Floris) *deſtillatam aut e Toto* magis adhuc ſupervacaneam *Aquam* : non *Solutivum* (inter tot tutiora, ſub minore mole Laxantia) *Syrupum quamvis*; aut (fruſtraneum in Clyſteribus abſterſivum) *Mel quodlibet*; non antiquarios *Diajon Trochiſcos*, aut (alias quidem non inefficax) *Semen*, de quo inter Diuretica. Sufficient *Flores cum ipſis* epiceraſticis *Alabaſtris*, *recentes vel rite ſiccati*, vim haut adeo brevi, ut colorem exuentes; indeque debite (citra diſperſorias Infuſionum repetitiones,) parata in Vap. Balneo *Eſſentiæ* melliformis ſaccharo præ aliis paulo liberalius condita; minus quidem ſic ſpecioſa, efficacior tamen tam *Violarum communi*, quam *Foliolorum quovis operoſo Syrupo, compoſito vulgari*, ac *Melle Violato aptior*; ipſius *Conſervæ* loco contractiori Praxi ſufficiens, dilutuque (ſi brevior doſis non ſatisfaciat,) facilis etiam communis tunc *Julebi Tincturæque ſimplicis vice*, licet & hæc, (cum Vitriolica quoque exaſperatione,) nunquam non neceſſitate vero haut adeo notabili præparari queat. *Oleum vero violarum* laborum ſumptuumque prodigi deſtillent.

Decoctum Pectorale, ut ad reliqua nunc devolvamur, item *Florum ac Fructuum*, (dum Hordeata vulgus optima cum ſimpliciſſima, domi parat,) profecto hodie ſunt quaſi Antiquaria, ab aliorum Infuſione (tanquam ſaturata jam,) alibi pridem rejecta, ſive certas in circumſtantias placuerint, è paucis aliquot extempore ſecundum Recentiorem formularum imitationem, (æque ac *Decocti contra calculum* F. æquivalens,) haut difficulter parabilia. Sed hiſce, uſque dum contractioribus remediis contenti, non indiguimus; nec vere Phthiſicos ejuſdem nominis uſitatioribus *Decoctis*

coctis (etiam Cancris Limacibuſque, præter Conſolidas, Veronicam, Naſturtiumque &c. conſtantibus,) ſolide (nam de facilitata hinc, per abſtergentia vel incraſſantia expectoratione non eſt nunc ſermo,) curatos vidimus: minuſque adhuc (magnificorum promiſſorum, inconſideratioris vero compoſitionis fruſtraneæque tandem expectationis) *Aquis Antiphthiſicis & Antihecticis*; eodem levamento faucibus arentibus è ſimpliciſſimæ cujuſdam edulcoratæ, conſimiliumve Lenientium vel Attemperantium deglutitione (citra omnem Sanguinum Carniumque acceſſum) ſuboriente. *Malvæ & Altheæ* Nephriticorum quorundam *Aquæ* ſaporis fatui, *Verbaſci* & aulicarum coſmetica,) *Liliorum alborum* adhuc ingratiores & domeſtico quovis vehiculo poſteriores ſunt. De *Sirupo Dialtheæ* ſupra: ſane Epiceraſticis Anodyniſque Eſſentiis Tincturiſve, debito cuivis affectui Specifico ſociatis, idem (citra toties tentatam ac diſputatam præparationem, ſubſtitutumve leve *Radicis Decoctum ſ. aut compoſitum*) paſſim à verſatioribus obtinetur. *Antiphthiſici & Antihectici Syrupi* communiter propoſiti, plerunque jurulenta infidaque, ſæpe magis noxia ſunt magmata: ſique ſpecioſiores quidam *e Subſtitutis* Pulmoniacos, (de Hecticis enim nemo credat,) aliquantillum levant, id utplurimum Vulneratorium congenerumque ingredientium fit exuperantia: (ceu idem evidentius ſecuriuſque per Extractorum Traumaticorum, Pectoralium, Anodynorumque mixturas, inter ſuccenturiata Præcipitantia, citra tantam Sacchari affluentiam,) quantum quidem morbi conditio permittit, habetur. *Conſerva florum Malvæ & Liliorum alb.* hodie nimis delicata ſc. *Eſſentiæ Altheæ cum aqua ſ.* confecta, tantum tenerior ſituique ſub-

ſubjectiſſime Mucilago; *cum ardenti Spiritu e Radice vel ipſa Mucagine ſpiſſiori* extracta durabilior quidem eſt, ſed emplaſtrini quaſi quidpiam ſapit, quale è vulgatiori quoque Malva paraverimus; uti curioſiores per Vini Spiritum è Gummi Arabico.

Electuaria Pectoralia, Arteriaca, &c. vulgaria raro nunc, niſi à deſperatis tandem expetuntur, tædioſius adhuc continuantur. *Surrogata paſſim*, modo quidem ratione præparationis ſpecioſiora, modo jucundiora, præter rem tamen, vel Ambræ, Moſchi, aut Alchermes acceſſu cariora, vel ingredientium exoticorum adverſiorum reſpectu ingratiora, vel demum ob Saturnina, Sulphuriſve Spiritum, Lac atque Flores minus undiquaque applicabilia, ſæpe noxia, certe propter accumulatas Conſervas nihilo valentiora ſunt. Nec in *Antiphthiſicis*, dum affectus vere talis & confirmatus eſt, certi quid invenimus. Utriſque, (è calidis frigidiſque, humentibus atque ſiccis ſæpenumero coagmentatis) acceptiora nonnullibi Medicaſtræ parant: nobis autem Linctus tunc, aut Mixtura quædam leniens, temperans & incraſſans, ſuprapoſitorum Pectoralium, item vulnerariorum Extractorum, & vel ſolius Aquæ Acaciæ conſociatione, tantum (ni Diſpenſationis facilioris gratia *Extractum*pariter*Compoſitum* ſeorſim reponere placuerit,) extemporanea conſtans, Abunde ſatisfacit.

Anonymi & Hali (aliquoties hactenus interpolatos,) congenereſque *Pectorales*, *Antiphthiſicos*, *Catarrhaleſque* (rancori per oleoſa illa *quovis etiam modo* contuſa ſemina ac Fructus admodum expoſitos) *Pulveres*, quotus eſt, qui præſervatorie quidem, (inter præſentiora Opiata aliaque euporiſta ſiſtentia, & dum Morſuli vel Rotulæ huic intentioni multo aptiores ſunt,) hodie (quo de effectu ſingu-

gu-

gulariori non dicamus,) continuando ſumat; curatorie vero revera ſalvificos ſentiat? ni ſpecialiora quædam, ſed pro circumſtantiarum ratione aſſocientur: nam indifferentem Sulphureorum Saturnorumque acceſſum paulo ante notavimus; nec ſiccantiora Gummata cuivis ſubjecto quadrant: *Fungos ſalignos* ad grana quinque vel octo, bibonibus præcipue, nonnunquam cum effectu, de cætero ſine noxa dari vidimus. Sed commendatiora quoque hic claudicare cœmeteria docent. *Species autem Diatragacanthi frigidi* (in rancorem pariter proclives,) parum profecto hinc ſingulas in doſes conferunt, per ſe ſub cita illa deglutitione ſtomachum potius quam pharyngem inviſcant, ut lenta fruſti Tragacanthæ in ore liquatio foret tunc commodior, æque ac pro aliis (quibus frequentius expetuntur,) Compoſitis, integræ vel Mucaginis ejus (ſine vel cum conciſis Seminibus frigidis) additio: ut *novis harum Formulis* haut adeo ſit opus.

Morſuli vero quidam arteriaci ſeu *Rotulæ*, (tanquam præ *Trochiſcis* aliorumve hujus intentionis *Baculis Piluliſque Pectoralibus* elegantiores, fluidis epiceraſticorum Mixturis, utpote magis portatiles, interdum aptiores,) paulo diffuſiori apparatui conſultius aptari videntur; ſimpliciſſimæ ſaltem compoſitionis, v. g. ex Iride, Extracto Liquiritiæ vel Succi ejus, cum Tragacantha vel ad *Trochiſcorum Bechicorum nigrorum off.* (*primorum*, *ſecundis decompoſitis* concinniorum, aliis minus operoſorum) imitationem fuſi, tantumve compacti, ſub debita Extracti Liquiritiæ proportione gratiſſimi, ac citra Sulphuratiorum, (inter lentam deglutitionem fauces parum levantium, in completa doſi ſeorſim plus conferentium,) reliquorumque gratiam ſaltem pervertentium acceſſum ſufficientiſſimi; quo

aliis

aliis Pectoralibus Antiphthiſicis, &c. contractior Praxis non indigebit.

E reliquis autem Anodynis, Mollientibus ac Lenientibus ſi quid amplius in Topica ſeligendum foret, eſſe forſan poſſet trivialis *Malva*, cum toto, tam per ſe, quam in *Mucagine* ſua largiter complens, quod inſuper infrequentioris *Althea Radice*, *Foliis ac Semine*, ſeorſim pro more ſervatis, in (periaptis nonnullibi aptioris) *Alcea herba & radice*, imo in hortulanorum *Arborea rubra albaque, completa vel incompleta Malva* (inter tot æque parabilia efficaciaque Gargariſmata,) quæritur. Eſſe porro poſſet *Liliorum alborum*, (dum *Anthera* claudicant, *Radices* autem in Cataplaſmata paterfamilias è vicino eruit, aut ſæpe cæpe cocta ſupplet,) *e Floribus recentibus* (dimiſſis *ſiccatis*) *Oleum; ſimplex*, levi ſolum aut nulla inſolatione aliave (gratiam perdente) calefactione vel *operoſiori encheriſi* confectum, aut potius, immerſis eadem opera, (ubi placuerit, & ſucceſſive ſuppeditarint,) *Violarum*, *Roſarum, Sambuci*, *Chamomilla*, *Verbaſci &c. floribus*, quaſi extra ordinem aut aliud agendo ſaturatum, ſive ad imitationem *Olei ſeptemflorum* (miſſis tamen ambagibus,) *Compoſitum*: largiter ſic citra tantam Vaſculorum multiplicationem complens, quod è ſingulorum illitu, ſeu temperatiorum horum coacervatione ſperari, vel potius in rei veritate obtineri poteſt. Nam *Unguentum Violatum* alias nunc exoletum, reliqua vero Anodyna ac Lenientia paulo ante vel per Hyoſcyamum ſuppleta ſunt, ut ne *Linaria* quidem *communis cœruleave herba floribusque*, nec ipſius (alias haut rejiculi) *Verbaſci floribus aut foliis ſimpliciter ſiccatis*, (aut alibi *plane toſtis*, (dum *Radix* nonnullorum Amuletis, *Liquor* autem inſolatus comptioribus puellis magis quadrat,) ſeorſim tantopere indigeamus. *Fœnu-*

Fænigræci Semen aut Farinam huc trahi forte poſſe ſupra circa Lotum ac Melilotum notavimus. At enim quod quæſitam hic emollitionem attinet, in vulgatiori adhuc *Lino*, imo expreſſi tantum *Olei* (quod cum *Rapiſtrino*, *Fagino*, *Cannabino*, *&c.* lucernis nunc, quam internis præſentioribuſque externis remediis aptius putamus,) *Magmade reſiduo*, idem nullibi non invenitur.

Ita Clyſteres æque Lenientes, citra ullum unquam *Clyſmaticum Unguentum*, vel domi conſiunt: ut formularum circa talia multiplicationes demiremur. Et dum vel Nuciſtæ (pro fiſſuris) oleum, alibi vero Lapidis medicamento ſi Solutio, Sulphuris Balſamum, &c. imo tandem alibi triviale *Agnorum* (ſimplex, aut extempore, citra vulgarem putrilaginem Coſmeticis pulveribus ſociatum) *Sebum* delicatioribus ſatisfacit, cur *Pomatum Pomataque* inſuper exigantur? aut *Unguentum Dialtheæ?* dum vel ſolum cum Hyoſcyamo frixum Butyrum ſufficit. Sane hujus & Polychreſti hinc Emplaſtri intuitu, nec olidas Pinguedines, nec ipſum antiquariorum Tonſorum *Emplaſtrum Diachylum ſimplex* firmatior quiſpiam adeo requiſiverit; parabile tamen vel è Malva noſtra, ſi opus foret; æque ac Unguento hyoſcyamino mucaginoſorum aliquod haut difficulter aſſociari poſſet.

Oleum tandem, (ut in eo concludamus,) ſit nobis ubique recentius; nec pro calefactoriis olidum *Antiquius*, aut *Omphacinum* (pro ſtringentioribus,) dum pinguia rarius, aliæ vero formulæ magis quadrant, vel extemporaneis pluſque craſſamenti ferentibus Unguentis totum conſultius ſuppletur,) ſtricte curioſiuſque hic requiremus, *Lavare* quodvis fere ridiculum, laborioſe variiſque modis in *Philoſophicum* deſtillate, (quando Terebinth. Sa-

ponis Juniperi &c. Olea ſufficiunt,) pene ſuperva caneum, *Nitri denique Spiritu*, cum aliquibus *ſaturare*, curioſioris intentionis eſt. *Folia Olivæ* (inter tot parabiliora ſtringendo roborantia,) exteris, *Olivæ menſis* (quas immatura Corna ſimiliter condita haut injucunde ſupplent,) è delectu noſtro cedant.

Atque hæc de Vegetabilibus qualitercunque huc pertinentibus. Ex *Animali regno Urinæ vel Salis Ammoniaci urinoſus Spiritus* ſine febre furores & inquitudines equidem interdum felicius ſopit, quam ſumma quædam Opiatorum, plerunque hic evanidorum doſis. Sed hæc alterius claſſis & conſiderationis ſunt.

Mel quod attinet, (dum enectas *Apes Muſcarumque* mucores, ſiquidem adeo placeant, Calvaſtri nullibi non inveniunt, ſit nobis non foris *Lithuanicum, aut Virgineum* ſaltem, ſed *quodvis* bonæ notæ: ad internos uſus, in certas circumſtantias, & vel naturæ ſuæ intuitu Saccharo à quibuſdam haut incogitanter interdum prælatum,) citra quæſitas olim, & nuper alicubi reductas, (dum tamen in compluribus adhibitionibus ſuppoſita illa tantique habita *ſubtilitas* nihilominus diſperit, ſervataque nil evidenter hactenus contulit,) ambages, conſueta colatura *depuratum*, aut quandoquidem ex adverſo nonnullis, etiam medicinam profeſſis, ceroſus iſte odor diſplicet, (quo vis ex parte, ſed oppido tum cum volatilitatis iſtius conſumptione pereat,) denuo ad conſiſtentiam *Recoctum*. *Melicratum* hinc, ſiquidem opus foret, prompte, & *Hydromel ſpirituoſum*, ubi potui vehiculoque tali adſueti fuerint, ſecundum recentiora Monita facile optimumque, (quo *Liquonico quoque Moſchovicoque* ſingularitatibus dediti careant,) nemo non conficiet

ficiet *ſimplex aut Compoſitum.* De *ardenti* vero hujus *Spiritu & Aceto* ſupra diximus. *Tinctura Mellis* mel eſt, Spiritu Vini diſſolutum; *Quinta Eſſentia & Elixir* libellorum quouſque produnt, tantum (inter nimia promiſſa,) ſupervacuus labor. *Aquas antipodagricas cum Vitriolo vel Tartaro deſtillatas*, ſimiliter vix uni alterive levaminis aliquantillum attuliſſe vidimus. *Spiritus* autem,utut cum conformibus acidulis, è Lignis durioribus, Manna, &c. deſtillatis admodum conveniat, illic tamen ortus & majoris quantitatis, hic parabilitatis cauſa, forſitan ad ſelectum noſtrum in ſolutiones quaſdam trahi poſſet: at citra fruſtraneas *Digeſtiones*, repetitaſque (ſine multa particularum inverſione,) *Rectificationes*, quamvis multis in ſecreto quaſi, pro *Philoſophicis* habitas; magiſque adhuc citra curioſiores aut cariores *Coralliorum* vel *Antimonii*, (interdum in fine tantillum communicantis) combinationes.

Limacum (pro levi nonnunquam Podagricorum ſolamine) *Liquorem*, poſt nauſeabundum mucorem tandem colligat, qui Verbaſci,Lumbricorum, Catellorum, Ranarum, &c. liquaminibus nimium tribuit. Uti quivis hic ſuas patitur manes, ita ſingulare ſibi remedium ſimiliter invenit, aliiſque poſtmodum commendat? Nec de *Lactis* delectu diſputationes noſtras faciemus.Phthiſicis liber eſto: utinam vero & ſperata inde reſtitutio. De cætero totum in Topica Medicique directiones Matresfamilias habeant, cum ſuis, (haut poſtremæ tamen conſiderationis) *Coagulis*, alibi à Venatoribus quoque, (inter tot æquivalentia acceptiora,) petitis; & *Caſeo ſeu recenti*, ſeu antiquorum *putido*, ab accidentaria inventione ad Cataplaſmata libellis hodieque hyperbolice tracto. De *Axungiis* autem eo-

rumque affinibus jam ante egimus : quemadmodum etiam de *Sulphuris Vitrioli narcotici* (hodieque Laudanis nonnullibi adjecti) ſufficientia, titulo de Vitriolo & Martialibus aperientibus. Ut proin inſtitutum noſtrum perſequentes pergamus ad

Roborantia temperata, Analeptica, Refrigerantia, &c.

SItque primus (poſt Monitorii, ſupra de Refectivis poſiti repetitionem,) Acidulorum Fructuum Succis locus; utpote quibus (ubi revera opus,) Refectorii quidpiam, ob naturam vegetabilem nobis propinquius, nec mineralibus Acetoſitatibus (reliquas quidem deſtinationes felicius ſæpe faciliuſque expedientibus,) adeo exprimendum, haut immerito ſubeſſe videtur. Ponamus autem è Noſtratibus (parabilioribus, ſat jucundis atque præſentaneis,) primo *Ceraſorum acidorum Succum*, (ſi libet immaceratis *propriis aut Perſicorum nucleis* alteratum,) non tam ſolitarium, (ni certas in compoſitiones, aut extemporaneas Vini, cum pauxillo Aquæ Acaciæ, mixturas ſeorſim placeat;) quam ubi copia datur, *Succi Ribium* ſubquadruplo, *Berberum* ſuboctuplo amplius alteratum; poſt ſpontaneam reſidentiam in Vap. Balneo ad tertias exhalatum; perdiu ſic, (ſeu ſolitarius ſolet, & *Tartari Cryſtallini* aliquantillum ſimul deponit,) durabilem; & quod in *Ceraſorum, Ribium Berberum*, *Rob*, ac ſpiſſioribus (non ſine multa gratiæ diminutione) *Eſſentiis, in Diamarenatis*, diffuſiori *Ribium Vino*, &c. quæritur, compendioſe præſtantem; dilutu cum aliis, dulcoratuque facilem; ut nec muliercularum vulgaribus talium, aut in ſpecie

cie exacinatorum *Berberum Conditis*, inſtitorumque *Rotulis*, multo minus autem ob antiquaria quædam Compoſita *ſiccatis* (non ſine perverſione) *Berberibus*, aut propter ſupervacaneum Electuarium Roſatum, compactis hinc *Trochiſcis* indigeamus: cùm ſucci aliquantillum, contuſarum Arillarum loco, longe jucundius iſti aliisque inſtillari potuiſſet; & in ſpecie *Ceraſa acida ſiccata* hordeatis æſtuantium adjecta, vel per ſe aut cum paſſulis decocta, Conditis parabiliora ſalubrioraque ſint; ceu inverminoſorum *Dulcium Sapa*, ipſaque purificatiori *Eſſentia* gratiæ haut ita multum, multam vero in mucores proclivitatem invenimus; ſi *Aquam* quidem, non ut (in tanta, poſt quaſlibet etiam deſtillationes fallacitate,) Epilepticam, ſed pro aliorum ſolummodo vehiculo, tanquam gratiorem diffuſiori forſan apparatui vel adſuetorum variationi quis largiretur.

Sit potius, ubi per Regionum Annique clementiam habentur, *Cydoniorum Succus* ad quartas parili modo exhalatus; ſat ſic in frigidiori loco durabilis, alias vero in fermentationem (nativæ gratiæ quidpiam dementem) proclivior: quo tale quid per loci incommoditatem veriti, cum Saccharo Sirupalem (ita concentrati) conſiſtentiam interdum data opera quæſivimus. De cætero ſpiſſiori *Rob* ſimplici, (tanquam denuo nihilominus ægriusque diluendo,) quemadmodum & vulgari, (ac ni communiori modo repoſituraque ſervetur,) minus contractiori Myrothecio tractabili Vino commodior; ſimplici (vinoſo magmate cum ſui ſimilibus hodieque nequicquam infecta) *Miva* aptior; quo *Aromaticæ* cujuslibet repræſentatione, per leve Aromaticarum Aquarum, Elæoſacchari Diaromatici vel Eſſenticæ competentis additamen-

tum prompte alterabilis, quandocunque lubet invenietur. *Spiritus* (injucundiſſimi Fructus Succique perditionem excogitatus,) deſtinationi ejus revera contrarius, *Semina* pro (non adeo rejiculo) ſuperpondio, *Siccatorum fruſta* (potius culinaria,) *Condita*, *Marmelata*, diverſimodeque hodiedum *Diacydonia* mulierum negotioſiorum teneriorumque ſunt deliciæ, extempore quoque, ſi complacuerit, citra vaſculorum multiplicationem Aromatiſandæ; Purgantibus ſane, utut diverſimode, per Magiſteriorum quoque ſolutiones, &c. id peractum ſit,) fere fruſtra perverſæ; ſi noſtratium ad ejusmodi maſticatoria nauſeam, & elegantiora Catharticorum compendia ſpectamus. Atque hæc è vernaculis: quibus, ubi tolerabiliter comparari nonnunquam queunt, accedere tunc poſſet *Citri Limonumve* (indiſtincta hic) *Aciditas* (poſt *reſidentiam aut filtraturam*) non tam intenſiori *calefactione divaporationeve* infracta, (ceu ſingularis ejus hic natura curioſioribus pridem obſervata eſt;) quam, ſi *Sirupalis conſiſtentia*, (ſucci corticibus prius alterati, vel potius ſimplicis parte una, & una ſemis ſacchari conſtans) nimis ſaccharata videatur, ana ſelectioris ſacchari condita; diu ſic, præſertim in loco paulo frigidiori durans, nec ſuboriente interdum fermentationis cujusdam indicio deterior vel ingratior; ſi placuerit, inſtillata (ipſi plane congeneris) Spiritus Vitrioli particula, haut inconvenienter tunc intendenda; vulgaribus varieque (pro impedienda aliquali flavedine) tentatis *Siruporum Acetoſitatis Citri Limonumque modis* præſentior, ſeu in nativo ſuo acore minus perſuaſa; *Vino* quorundam *ſimplici* penitusve nonnullis prius *fermentato* aſſervatu diſpenſatuque commodior; *Conſerva, Gelatina*, *Conditoque* (dum recentes, ubi ſup-

ſuppetunt, taleolæ ſalubrius exſuguntur,) contractiori praxi longe utilior : De cætero Cinamomi Aqua hinc ſimilibusque acidis ſuccis & Eſſentiis gratiam guſtanti in lignoſum quid, ***Deſtillatio Succi*** per Retortam, Vitriolicam ejus naturam in Acetoſam, (è parabilioribus æque proliciendam) cum empyreumate incaſſum pervertit. ***Aqua*** inde per Alembicum abſtracta exigui momenti, ***Morſuli*** ditiorum delectamentum ſunt.

Atque his ita pro loci temporumque ratione tantiſper poſitis, nec ***Aurantiorum Conſerva, Condito, acidulorumque Succo vel Sirupo***, (quaſi feliciori hinc medicatione, nec cariorum adhuc faciliusque prætermittendorum ***Granatorum Vino, aut Acetoſorum***, multove minus (inter epiceraſtica,) ***Dulcium utrolibet Sirupo*** indigebimus inſuper ; ni data opera Antiquos, vernacula ſua merito adhibentes, per cæcum obſequium data opera ſectari voluerimus. Non culinari exterorum ***Agreſta, ejusve Rob***, aut (acidulis aliorum Succis neutiquam gratiori, inter ſiſtentia permultis compendioſioribus, præſertim mineralibus, poſteriori) ***Sirupo***, vel ſubſidente laborioſiorum ***Tartaro***. Non ***Myrtillorum noſtratium*** (niſi forſan tincturæ cauſa, præ ***Eſſentia liquida*** ſaccharata, præque ***Fermentato*** colorem utrinque facillime perdente, ***Sirupalis*** hic in ſpecie conſiſtentia diffuſos in apparatus placeat,) ***ſapæformi quorundam Craſſamento, ſiccatisve*** in plebeiorum fluores (at inſipidis ſæpeque novam fermentationem excitantibus) ***Baccis***. Non ***Rubi vulgaris Fructibus***, aut mucaginoſam, ſambucinique quid ſapiente ***Eſſentia***. Non ***ſimplici*** (flatulentiori) ***de Pomis*** (certe dum ægrotamus comeſtu acceptioribus culinæve aptioribus,) ***Sirupo***, facillimique mucoris, etſi probe

ſaccharata fuerit, *Eſſentia inſpiſſata*; de cætero haut profecto tantis, ac communiter deprædicantur, *Cordialibus*, ut *Compoſitos* quoque hinc *Sirupos*, olim hodieque inter divaporandum odoratorum acceſſoriorum gratiam plerumque perdentes, in ſolitarios aut Chermeſinos uſus parare referat. Non *Syrorum quorumvis* (ſub ſirupali conſiſtentia) *Succo*, per ſe & cum *Pomaceo* in Aceti vel Cidre Normannorum confectionem aptiori; ceu *Moſchatellina condita & canthiſata* ad Bellaria delicatiorumque delitias pertinent. Imo nec iis adeo, quæ tamen quaſi per condictum è *Moro* (omnibus diſtrictibus alias haut æque frequenti,) vel ex *Ideo Rubo* communiter imperantur. Hujus puta *Sirupo*, quamvis in Diſpenſatorio ſuper aurum & uniones commendato; vel iſtius vexatiſſimis *Diamoris*, *ſeu ſimplici*, *ſeu* (uti vocant,) *Uſitato*, ſeu denique (extemporaneo potius) *Compoſito*; ſiquidem æquivalentibus ſtringentibusque ſuccis, decoctis atque mixturis longe parabilioribus fauces nihilo infelicius perlini vel elui tota die cernimus: ut nec *Rubi Morique folia* huc trahi debeant; ceu pridem cunctis his ſubſtituta ſua adſignarunt. *Siccare* vero utrumlibet *Fructum* fere ſimplicitatis cujuſdam, *Acetum ex alterutro* culinare, *Aqua utriusque* (licet è *Rubo Ideo* non injucunda,) inter alias pariter gratas, corruptu ſunt faciles: ut proin quandoque, dum ejuſcemodi fructuum fieret copia, *Eſſentias liquidas* hinc animi gratia paraverimus; & vel ſuperiori è Ceraſis compoſitæ addiderimus, vel decumbentium, (variationem in ejus generis refectivis nonnunquam quærentium) cauſa ſeorſim ſervaverimus: *Mori* quidem ſuccum, ad tertias poſt reſidentiam exhalatum, ſimpliciter quoque, & citra Sacchari, (fermentationem in vinoſis

noſis hiſce cum deterioratione interdum promoventis) acceſſum; *Rubi vero Idei ſpontaneum*, (cum ad tertiæ partis remanentiam & ultra exhalatus per ſe nihilominus haut duret, fermentatus autem ſimiliter ſit ingratior,) ad ſirupalem fere conſiſtentiam redactum. Sed hæc extra delectus noſtri ſcopum ſunt.

Accedant potius *Roſæ*: non pro more *ſingulæ ſpecies* ſeorſim, *Albæ, Incarnatæ, Rubræ communes & ſaturatiores, Sylveſtres,* imo (cum exuccis *Placentis*, accidentariisque inter tot ſtringentia *Antheris*,) ipſæ hortulanorum *Luteæ*; ſed (miſſis tantum minutiis, ac nimiis claudicantium traditionum obſervationibus,) *Hortenſes quævis* parabiliores, aut ubi penitus defuerint, etiam *Sylveſtres communes* vel ſi dantur, *cynorrhodi*. *Aqua ex arvenſibus* equidem remiſſior, in Completarum defectu tantiſper tamen ſufficiens eſt: qui vero ex *Albis*, (alias hunc in finem convenientioribus,) *Incarnatis, Rubris*, & quam *Seculi roſarum* (diverſa ſcopi prætenſione,) dicunt, ſeparatim ſingulas deſtillant, labores incaſſum, præ exceſſiva circa minima quædam curioſitate multiplicant, dum fragrans quævis (modo pro Ophthalmicis roſæ non nimis fermentatæ, vel majori Vini ſpiritusve ardentis quantitate ante deſtillationem humectatæ fuerint,) ſatisfacit. *Damaſcena* (etiam extemporanea,) delicatiorum, *Acetum* culinarium, *Iulep* ſaltem Aqua roſarum edulcorata, *Spiritus abſtractitius* parum roſaceus, *fermentatius* per ſe paratus (in ea requiſita florum copia) non cujuslibet loci, *cum Saccharo* (alibi dicto modo collectus) parabilior, diffuſiorum tamen potius apparatuum eſt; ceu denique *Oleum*, etiam antheris capitulisque adjectis, (quod in Oleoſiſſimo, ſi per ſe cucurbi-

ta è retorta deſtilles, flore oppido mireris,) parciſſimum aut ſuſpectum; ut illud *è rhodino ligno* (dum *rhodiam*, haut alias rejiculam Semper viviformem *radicem* vel *Cynosbati ſpongiæ* æquant,) tantiſper petendum veniat; quousque datur recens falſationisque expers; ſiquidem *raſpatura privatim deſtillata* raro ſumptus compenſat; adjecto vero ana ſacchari poſt fermentationem *Spiritum* haut injucundum curioſioribus promit. *Conſerva è rubris quibuslibet*, (ſed in defectu *nec Albæ nec Incarnatæ*, nonnullibi *ſeorſim* ſic, ſub fruſtranea tamen ejuſcemodi ſaccharatorum multiplicatione ſervatæ; quæſitas intentiones deſerunt,) ſecure nobis parabitur, uſusque demum tempore *Vitrioli Spiritu* convenientibus alterabitur citra ſupervacaneam *Vitriolatæ* aſſervationem. Accedat inſuper potius melliformis *Eſſentia*, *è rubrarum Albidarumve* (*recentium aut rite ſiccatarum*) infuſo clarificato Per Vap. Balneum conquiſita, ſacchara; *Fermentato roſarum* commodior, in *Tincturam* (*Vulgari* corruptu facili) ſimultanea Mixtura prompte redigenda; *Melli* quinetiam (ſi opus foret,) aut oleoſæ Citri Eſſentiæ haut difficulter, quo *Mel roſatum quodlibet*, aut olim nequicquam *Citratum* exeat, confundendum; profuſo *de roſis ſiccis Syrupo* ſuperior; Ipſi (paulo amaricantioris) *hermes Eſſentiæ atque Sirupo*, (roſis alias haut raro ſaturato, viribus revera par: ut competenti confortantium & ſuſcitantium adjectione profecto Mixturam cuivis *Confectioni Alchermes*, (à Noſtratibus Exterisve, ſeu ſecundum *Arabum*, ſeu quasvis ſolertiorum *recentiorum* deſignationes compoſitæ) præſentiorem, ad minimum (perſuaſiones dimittentibus, & quantillum Antiquior compoſitio de Grano tinctorio participarit; item quod *Analepticus Mynder Pulvis* alia-

aliaque Confortantia, citra Chermes acceſſum nihilominus præſentanea habeantur cogitantibus,) multo minoribus impenſis nanciſcatur, quisquis ſolummodo hoc hæſitantium aut deſperabundorum Aſylum nobiſcum aliquanto penitius, & in quibus potiſſimum effectus fundamentum conſiſtat, excuſſerit. *Floccos Chermeſinos* ſacculis & epithematibus addere, alias ſaltem oſtentatorium, *Filis* cruentantes ligare, vel *panno*, viliori quoque, Morbillos ſollicitare, mulierculàrum eſt. Antiquariam *Sirupi* (quot modis hodieque temere profuſarum?) *roſarum ſolutivi*, *roſati ſimplicis*, *Mellis ſolutivi*, ſimiliumque è ſtringentibus hiſce catharſin, varie uſquedum procuratam tutioribus nunc paſſim, dum opus eſt, feliciusque (citra exoticas dulcorum effervesſcentias) procurari, ſupra notavimus. Nec *Saccharo roſato*, licet vel extempore ſat commode concinnetur, opus hic habemus, nec pridem Diſpenſatoria: ſiquidem cum aliis potius Compoſitionibus quam ſolitario uſui ſerviat, ubique adjecta proportionali Pulveris aut Eſſentiæ roſarum particula compenſari potuiſſet. De cætero cum ſuperioribus luſtris adſuetis alicubi Hepaticis, præſertim potatoribus ſimpliciſſimum è Roſis, Coralliis, Sentaloque rubro, (Eſſentia Berberum aut Vitriolicis moderate ſaturatum) Pulverem ſive Trageam, etiam Rotulas Morſulosve (plus tamen ſacchari quam ſolidioris efficaciæ ſic ingerentes,) redigendam daremus, facile, famoſiſſimis licet, *Diarhodon*, *&* (nomen illud majori jure promeritis) *Diatrionſantalon*, *Roſatæ novellæ &c.* (inconſiderate è contrariis ſuperabundantibusque conglomeratis) *Speciebus*, ac ejuſdem ſortis *Trochiſcis de Roſis atque de Cantalis* carebamus. Atqui Liquidarum è Roſis, Bellide, Marte, Coral-

liis, &c. longe majorem gratiam, Nitri vitriolati inſuper, Cliſſi, &c. ſufficientiam conſiderat, facilius adhuc cunctis iſtis, varieque ſub *Tragearum, Morſulorum Confectionumque Hepaticarum temperatarum* titulo hucusque ſuperadditis carebit. *Oleum Roſarum ſimplex,* (dum per ambages *Compoſitum* nihilo eſt ſaturatius,) imo negotioſius ipſum *Omphacinum* quovis modo parent, qui traditionibus cum damno quoque, inter ſimpliciorum tonſorum perſuaſiones adhæreſcunt. Quod ex Oleoſitatibus hoc in genere ſperari ſecure poteſt, ſupra ad imitationem Olei ſeptem florum propoſitum nobis præſtat: quemadmodum Farinacea quædam, Saponaria, Saturnina, vulgariſſimaque Epiceraſtica, aut domi ad Infrigidantis Unguenti modum paratum, in ſuo quodvis genere longe tutius commodiusque efficiunt, quod *vulgari Roſato Unguini*, (dum inibi nequicquam olim quæſitæ deliciæ tanti non ſunt, *operoſiores* autem ambages amplius vix meretur,) adſcribitur.

Cæterorum, ubi *Caryophyllorum hortenſium*, cujuscunque coloris aut (in ea hodie nominum vanitate, amplitudinis, nobis facta fuit copia, intermiſcuimus Roſarum floribus Eſſentiæ earum deſtinatis; quo nec dictorum *Caryophyllorum Eſſentia* (ferri contactu aliquantum alterabili, pro diuturniori vero conſervatione ſatis ſaccharanda, (ſeorſim indiguimus : utut in Vap. Balneo rite parata alias non ſit inelegans, diffuſiorisque *Sirupi* (dum *Aqua deſt.* inuſitatior, *Acetum* culinarium eſt,) & *Conſervæ* (licet ſimpliciter haut ingratæ) locum prompte ſuppleat. Multo minus autem Myrothecium contractius *Cyani Flores* (plebejorum cachecticorum Infuſis forſan aptiores,) hic exigit, aut nimis alicubi commendatum *Sirupum*, ſatisve parcam

cyani-

evanidique coloris, (dum Ophthalmicas *Aquæ* deſtinationes vel Roſacea complet,) *Eſſentiam.* Sane qui *Borraginis* ſpecioſiorisque *Bugloſſæ vulgaris* aut ipſius *Italicæ in Floribus* haut tantam vel potius accidentariam, in *Radicibus*, *Foliis*, expreſſove, (quovis modo) *Succo* putatiam tantum (per traditiones) vim Cardiacam deprehendit, nec iſta huc cum *utriusque Sirupo* muçaginoſioribusque *Conſervis* huc trahet: ceu olim *Echti Flores* paratamque hinc *Eſſentiam ſive Extractum* melliforme (ſat tamen adverſus ſitum ſaccharatum) illis eodem ſucceſſu ſubſtituimus. Sed hoc non noſtræ nunc intentionis, *Sal vero Borraginis* tenerius quidem, at extra herbæ deſtinationes, præque aliis in effectu nihilo ſingularius, *Aqua* demum ſeu *e Floribus* ſeu *è Toto* deſtillata alias deſes & quaſi fatua, corruptuque (ni præter plantæ naturam *Spirituoſa* ingratiorque pararetur,) facilis eſt. Ita nec *Santali Species* adeo, cordiales inveniuntur. *Citrini* remiſſiorisque *Albi* fragrantiam propinquiora *e Cupreſſo* &c. æquare *Rhodinum* ſuperare poſſet: *Rubri* vero adſtrictionem etiam in vulgatiori *Braſilienſo Ligno* invenimus: quemadmodum *Tincturæ* (alicubi hinc petitæ,) paria in magno Noſtratium Hæpaticorum ſiſtentiumque numero. Si tamen omnino quispiam vel ob Timorenſes, (iſtius effluviis ex parte non nemini adſcriptas) febres aliquod hinc velit, forſitan *Rubrum verum*, (*ſylveſtri* Afrorum litui relicto,) eſſet; pro gregariis *in Decocto* præcipue, haut plane deſes; ceu in diſpoſitionibus Phthiſicis ac hæmoptoicis macilentorum, pro ſalſuginoſioris ſanguinis aut ſeri attemperatione haut incongruum deprehenditur: ut ex adverſo equidem (cum aliis fixioribus & inodoris,) Topicis aut *Speciebus pro Epithemate Cordis atque Hepatis* non

quadrat: ſique exiguum ſpecioſiorum quoque vel correctiorum levamen,(mulierculartum euporiſtis, item odoramentis &c. æque facile & utplurimum ſecurius compenſandum) expedimus, totum (hujus intentionis) Compoſitorum ſeorſim propoſitorum genus exeſſe hinc poterit: quemadmodum (inter tot attemperantia ac ſtiptica) *Corotum* quoque *de Santalo*, *Incognitumque* (utinam!) *Emplaſtrum*: dum pro forma ſaltem, & ſatis incommode, vel accidentario ſolum effectu geſtantur, etiam Artis pharmaceuticæ regulis magis applicata, at nihilominus paucorum effluviorum ingredientibus, reſinoſis inviſcantibuſque conſtantia Santalina atque Hepatica. Podagrici qui lenimentum quoddam è raſpatura Ligni cum reſina ſubacta ſentiunt, emplaſtriforme magma nunquam non inde habere queunt. *Utramque* vero *Pimpinellam ſanguiſorbam*, Santalo licet quadantenus affinem, iis qui Vina coronant, *Aquam* autem, *Conſervam*, *Sirupum & Extractum*, inter tot ſiſtentia Vegetabilia, Corallina, Martialia &c. diffluentioribus repoſitoriis, quemadmodum & *Caryophyllatam*, infuſis olim tantopere vindicatam, (præſentioribus contractioribusque catharrhalibus & anodynis contenti,) Cereviſiarum alterationibus, *Roſam Hierichunticam* demum incertis tenellarum perſuaſionibus, cum aliis ſupervacaneis hic remittemus.

Nimpheæ (alias haut omnium deſtrictuum) *albi luteique Flores* ſive deſtillentur, (nam *utrarumque aqua* proſtat;) ſive *conſerventur* inacceptiores, *Siccati parvi momenti*, & *Sirupi* (*ſimplex* ſc. atque inconcinnior *compoſitus*, præ tot temperatis epiceraſticis,) revera ſuperflui ſunt. Vis Antivenerea & Suppreſſoria in ſpecie & hic, & in *Semine*, *Radice*, *muca-*

mucagineoque ejus Extracto, etiam per ardentem Spiritum amplius *depurato*, pariter atque in caſtiſſimo (ſi calida affinitatis cauſa huc referre licet,) *Agno*, *Trochiſcis* iſtius, & pompoſis *Aquis Caſtitatis Cannabiniſque Emulſionibus*, (nonnullis etiam *compoſitis*) plerunque claudicat; majorque ſæpius inventa in Nitro, vulgarique *Salice*: ceu hujus *Extractum* (miſſa floridorum *Julorum* ingrate-dulci *Aqua*,) *è Foliis* (Nympheinis commode ſubſtituendis,) aut potius ſummitatum autumnalibus illis *Glomis* quaſi balauſtinis confectum, quandoque non ſine fructu dedimus. Verum (donec forte emaſculans *Cahuwee* frequentius coqui incipiat,) dæmonium hoc plerunque nec nive nec jejuniis ejicitur; ceu ab altera parte Gonorrhœa legitima (ſub cujus ſpecie aberrans procul dubio chiloſitas, in Urina primo clara, poſtmodum copioſiſſime ſubſidens, plures hectice conſumit,) hic locorum eſt infrequentior.

Quantum autem ad reſidua, *Lactucas & Portulaceum recentes*, citra notabilem alterationem in dies largiter comedimus: atque hinc nec ſingulare quid in *ſiccatis* Saccharove (refrigerii tamen cauſa) *conditis Caulibus ac conſervatis foliis*, uti nec *Sirupo de Portulaca* (dum *Compoſitus* fere magis Intibacens eſt,) *ſimplici ſiccatove utriuſque* (Lactucæ alias innoxio *Succo* invenimus. *Fabariam* (gravidarum alicubi contra cæcas hæmorrhoides) periapton (*Solanum*, *ac Sempervivum majus*, *recentia*,) ſiquidem inconſiderate *ſiccantur*, vagis & è mure tunc (pro expreſſo *Succo* quoque, ſi *Sirupo ſimplicis* extemporaneique per Ammoniacum *Compoſiti loco* magis placuerit,) legendis experimentis, *Lentem paluſtrem* lacuſtrium, *Alſinem oſcinum* ingluviei, vel cum recenti *Nummularia* tabido-

rum

rum aliquando] placentulis, *Violariam* (clyſteribus hinc nihilo melioribus,) pauperculorum Olei, *Erygerum* demum utrumlibet, tartarea *Vitis folia* & (omnibus forſan in virore ſuo præſtantiorem) *Anſerinam* euporiſtis, nec interdum contemnendis Topicis relinquemus. *Nummulariæ*, *Senecionis*, *Anſerinæ*, imo *Lactuca Solanique Aquas*, *ac Vitis* (alias non cujuſvis loci) ſimplicis vel (in ſingulare oculorum gravidarumque ſolamen) alibi *Deſtillatas*, (inter diffuſas earum præparationes largoſque, effectu tamen plerunque minores hauſtas,) elegantiora præſentioraque in quavis deſtinatione æquant, ceu *Fabaginis*, *Portulacæ*, *ac Sempervivi Deſtillatas* ſæpenumero vel Aqua ſimplex expreſſit. *Trochiſcis Gordonii*, (nam Opiati & Adſtringentes reliqui alterius claſſis ſunt,) competentium Emulſio (interpoſitis ſiſtentibus &c.) longe eſt commodior; uti præ *Nymphea* (Violato alias comparato) *Oleo* ſuprapoſitum illud, infuſis temperatis aliquod floribus conſtans, ac Hyoſcyamino pro lubitu ulterius alterandum: ſiquidem horum ac conſimilium Unguentorum Emplaſtrorumque Infrigidantium effectus utplurimum magis accidentarint, ſæpe nullus aut innoxius deprehenditur.

E Venereis ponamus hic potiorum *Satyriorum ſacculentas* (emeritis ſeu *marcidis* paucum potius, quam contrarium ſuccum reddentibus;) *Radices*, (cum *ſiccatæ* langueant) *recentes*, non tam *Conditas*, quam ardenti Spiritu rite' (citra quoque Paniſmicam) *Extractas* ſeu in *Eſſentiam Saccharatam* melliformem, (ſequeſtrata ſuperflua mucagine, redactam; & dum *Aqua ſimplex* ingrata languidiorque, *Aqua Vitæ & Eſſentiæ liquidæ* ob Diffuſiores Spiritus Vini Doſes exhauſtis inconvenientior,

tior, *Sal* denique haut ſpecifice Venereum eſt,) reficientibus aut ſimulantibus additamentis, (ſi opus fuerit,) amplius modificandam; ut *Extracto compoſito*, officinalique (culinariis quoque ſtipato) *Diaſatyrio* aliorumve *Electuariis ac Mixturis magnanimis, Pacificis, Satyriacis*, (teſticulis etiam, priapis atque carnibus animantium varie conſtantibus,) ſeparatim non indigeamus. *Morſuli* hujus cenſus uſitatiores, vel extemporanei vel remiſſiores ſunt; & qui flaccidiſſimum emeritorum hic ſtomachum novit, turbata mane (nimium Saccharatis formulis) præcordia inferiorem appetitum potius extinguere haud infrequenter deprehendet. De cætero flaccidorum ſanguis ſive ſerum non ſolo *Fraxini, Erucæque ſemine, ſed Pipere quoque, Sinapi, Capis, Javonorum Cubebis, &c.* accenditur, ſeu acrimoniam irritantem induit; tripudiantemque vel trivialis cantilena juvat. Vere autem, præſertim præcocius emeritos, talia (ſæpe non ſine noxa, ceu ſtimulantia pleraque diutius continuata plures in lithiaſin præcipitaſſe conſtat,) perfunctorie ſaltem (æque ac *Eryngium ſimplex ac conditum*,) erigunt; præſentioribus in iſthoc caſu (dum famoſior Boletus cervinus rarius ſat bonæ notæ, nec ſemper adeo præſens obſervatur,) flatulentioribus Analepticis, pro re nata aromatiſatis; è culina quoque laſcivientium quamlibet (per americaniſmum invectam,) potam comeſſamque *Chocolatam* paſſim ſuperantibus. Mirum autem, quod Indoſtanorum *Bange* tamdiu exeſſe potuerit, vulgares de *Cannabe* traditiones, (ſi vere nec per ſimilitudinem ſolum tale eſt,) vanitatis impoſterum convincens.

E Frumentaceis, uti *Panis calidus, toſtus, biscoctus, vino acetove humectatus, Fermentum piſtorium, Mili-*

lipecta &c. diverſimode adhibita euporiſta,multis operoſisque ſæpenumero Emplaſtris Unguentisque officinalibus præſentiora; ita *Panis deſtillatus*, & vel è clibano ſingulari (præter faciliores modos) comparatus *Vapor* curioſiorum, (pro jejunante forſitan Democrito;) famoſæ vero *Eſſentiæ* (reſinoſo exhalantis *Cerevisiæ magmati* quaſi congeneris) vires,citra Cordialium acceſſum, adeo analepticæ non ſunt, ut contractiori ſelectui ſuperaddi mereantur. Ipſam *Tricici Secalisque*, (& quo eodem tenore reliquas etiam percurramus,) *Hordei*, *Avenæ*, *Fabarum*, imo *volatilem inſuper farinam plebs* in Domeſtica experimenta nullo negotio ſibi (citra publicam, *Teredinis* quoque aſſervationem,) conquirit; antiquarii vero Chirurgi plerunque præter rem Cataplasmatibus ſuis ingerunt. *Ptiſanam* citra Diſpenſatorii præceptum mulieres ſat bene coquunt; æque ac Septentrionaliores *Avenatum* ſuum,& quivis hinc inde *Aquam Hordei*; optimam equidem, ſi ſimpliſſima, nec ad alia Decocta denuo recepta fuerit. *Phaſeolos* mundo deditis culinæque relinquamus; quemadmodum & *Aſparagi turiones*, *Scolymum*, *Siſarum*, *Paſtinacam albam*, *&c.* Delicatorum menſis & intentionibus magis, quam comptiori medicationi aptiora. Uti profecto nec in *Napo*, (extusque epulotica) *Paſtinaca lutea*, *Rapo recenti*, *vel* (pro tuſſientium decocto) *ſiccato*, florentisve pro Aſthmaticis (potius è *Rapiſtro*) *Aqua* fatua *Atriplice*, exoletoque ejus *ſemine*, *Braſſica quavis*, etiamſi Romana, & vel è Catonis commendatione fuerit,) ac ſimilibus reale quidpiam in intentionem noſtram invenimus.

Et ſi hinc ad Animale Regnum nunc deſcendimus, quantum primo Confortantia concernit, profecto nec *Perlarum* inconſideratiſſime (præter

Dia-

Diamargariti calidi parciores hic, & *Frigidi* unctuoſas Species,) in tot Pulveres, Confectiones, Extracta, imo Deſtillata, in Manus Chriſti aliasque Rotulas, imo ipſa Epithemata profuſarum, non ſolum *Occidentalium*, ſed ipſarum *Orientalium*, ſpecioſiſſimarumque quoque, *integrarum aut Foratarum*, provenientiumque inde *Retrimentorum*, (etiam genuinorum) tanta deprehenditur efficacia vel ſingularitas, quæ, dummodo præjudicia, potiſſimum ab exotericorum æſtimio nata exuimus, & (ſi tenerior earum ſubſtantia, vel hujusccemodi Solutionum diverſitas alicubi obſtat,) experimenta ſaltem in iis ac congeneribus ſeorſim facta, (levi cum minutiarum neglectu) conferimus propriis Teſtis aliisque Conchis, Oculis Cancri, Corallis, &c. invertentibus æquari nequeat: ceu ſolas Aquas aut Mixturas analepticas hoc titulo oblatas, citra quandam tamen Margaritarum Atomum, idem pluries (imaginatione ſic delinita) revera præſtitiſſe ſcimus. Et ſi omnino ſpeciale quidpiam nonnullibi conferent, ex tempore ſane commodius competentibus formulis adjicerentur, quam tot ſupra dictis (hactenus officinalibus) Speciebus ac Pulveribus, eorumque ſuffraganeis *Analepticis*, *Perlatis Cordialibus temperatis*, *de Gemmis calidis frigidisque*, *Rotulis Perlatis*, *&c.* fatiſcentia ſæpe vegetabilia nihilominus adſciſcentibus, in ſolitariam aſſervationem immiſcerentur. Ut taceamus quaſi, abſorbentis Perlarum virtutis inverſionem, data opera (pro majori plerumque exaltatione ſc.) procuratam; dum modo per *Acetoſorum*, *Salinorum*, *Vitriolatorum*, item (præcipitantis tamen *Succi citri*, conſimiliumque qualemcumque combinationem in *Magiſteria*, *ſeu vulgaria*, *ſeu* (ſpecioſiora quidem) *Plumacea*, *Butyracea*, *Squam-*

Squammia, *&c.* negotioſius quam utilius redactæ, modo *Acetoſis* &c. (earum interim naturæ ſeu deſtinationi minus quadrantibus) particulis ſub *Solutionum ſiccarum communium ſecretiorumque forma* amplius complicatæ, vel in Solutionum deliquatarum aut dilutarum *Oleiformes liquores* redactæ ſunt; aut per Spiritus Saliave (alias per ſe Diaphoretica,) alioverſum in *Arcanis Floribusque Perlarum* tractæ, vel denique per *Calcinationes* penitus perverſæ. Quo tota hæc congeries, *Sirupi* inſuper, diverſimode (inter extemporaneas ſolutiones & præſentatiores earum in ſubſtantia Mixturas,) quaſi pro Cleopatræ menſas quæſiti, deterioreſque adhuc *Spiritus*, in perditionem elegantis & per ſe longe magis proficui lapilli excogitati, *Liquores* denique ac *Olea Perlarum*, quæ ſæpenumero nil niſi Menſtruum inde abſtractum, aut ad ſummum, phlegmatis proprii particula ſaturatum, vel Liquorem poſt digeſtiones aut præcipitationes notabili Margaritarum commercio hautquaquam gaudentem exhibent,) Auri (nec raro ſanitatis ſimul) prodigis, nilque in culina ſapidum, nil in medendo validum, ni carum fuerit, putantibus, aut potius Matronarum monilibus tantiſper ſecureque, donec *verum Perlarum Lac cum clave ſua* in tot tabitorum atque arthriticorum ſolamen reveletur, relinqui poterunt.

Aquis Caponum, *de Pulmone Vituli*, *ſanguinis Serophæ*, *Cochlearum*, ſimilibuſque diverſimode (tam olim à nimium-Chimicis, quam à negotioſioribus mulierculis hodiedum) *Compoſitis*, (nam extremum valeant, qui *Simplices* hujus generis etiam è rorido Balneo petitas potant; & Brodia, Conſummata, Colliſa, Embammataque refectiva amplius nequeunt,) teneriorum aliquos è Tabidis, ſqual-

len-

lentes arenteſque (per actualem frigiditatem, aut acceſſoriorum fragrantiam, deſtinationemve pectoralem) aliquantum adhuc refocillatos vidimus, reſtitutum vero neminem. Neminem Hepaticorum *Lupi*, (dum delicatioribus *Gallinarum Vitulorum*, &c. indies jucundiuſque veſcimur,) *Epate*. Stomachicorum neminem, ſupradictis *Ventriculorum membranulis*. Et qui penitius arrigere voluerit, è Veru Jureque conſultius *Volatilium* (quibus *Quadrupedum* quoque gulones nonnullibi ſuperaddiderunt) *Teſtes ac Cerebella*, *Leporis renes*, *cochleas*, *oſtreas*, *&c.* (inter conſpirantium analepticorum & irritantium vegetabilium acceſſum,) petet, quam (non ſine perverſione) *ſiccato* nonnullibi *Apri Cervique Patrimonio*, aut inter ipſam etiam *copulam confoſſorum Veretro*, *cochlearum* ſub amplexu præcioſorum *Pulveri*, laſcivientiumve paſſerculorum *cerebris*, inter comptiora refectiva Electuarii quoque nauſeabunde inviſcatis, &c. revera, (ni inflammantibus periculoſe exaſperentur,) languidioribus confidet. Eſt aliquid *Succinus*, ſi exoticam Lacertam, ut olim ad Alexipharmaca, ita ad Venerea quoque, ſed liberaliori (præ granulari vulgo) pondere trahere placuerit. Verum cuncta hæc mollicellos tantum aliquantum juvant, emeritos parum ac rarius, ligatos, (quantum nos quidem obſervavimus,) ſolitarie nunquam. Sic *Leporis uterus* pariter languet, cum ipſis *e Horatiano delicio farciminibus*, *Oleique formicarum* (ubilibet etiam inſtituto) litu: *Vice Maſlach illud*, *Aqua Magnanimitatis & abſtractitius ſeu à beſtiolis*, ſeu ab eorum (cui bono alicubi *ſiccatis*? *Ovis Spiritus*, alias intus quidem, præ aliis volatilibus ſalinis ſulphureiſque Liquoribus, ſingulare quidpiam haut adeo præſtat;

extus

extus utilior : ſed ſi placuerit, ſub Aquæ cujuſdam nervinæ ac reſolventis deſtillatione *formicæ*, (in Oticis ſolitarie neutiquam tantæ præcellentiæ,) compendioſius tunc adjicerentur : *Myrmeciorum* autem Inſeſſus vulgi, nec infrequenter abuſivi ſunt.

Quantum ad reſidua, quo in viam redeamus, *Os de Corde Cervi*, *cornu Cervi*, *Ebur*, *Lapides Bezoardicos*, *Oculos Cancri*, *Conchas*, *&* *Perlarum matrem* ſupra jam attigimus : quemadmodum & *Lac* in præcedente claſſe. *Sartorium Sericum*, alias ſatis hactenus (cum *Bombicum* pridem ſuſpectis *Folliculis*,) traductum, ſatagentium Virginum mundo; *Ovi* vero *Albumen*, (dum *Vitelli Oleum*, at citra nimiam toſturam, expreſſam Matresfamilias parare norunt, aut diffuſioribus ſaltem apparatibus quadrat,) extemporaneis Topicis, *Aquam* inde deſtillatam (medicaſtrarum *Expreſſitia* in Ophthalmicis poſteriorem,) felicioribus pro Mercurialis Secreti edulcoratione, *Galaturam* demum, in nonnullis oculorum paſſionibus haut penitus rejiculam, gravidarum de cætero vanis perſuaſionibus hauſtibusque remittemus.

Et quod tandem (inter refrigerantia, remedia è *Ranis* petita attinet, cum *Spermatis Liquor Alumine ſaturatus* omnibus indicationibus non adeo conveniat, epidermida ſane in tenerioribus interdum ſeparet. *Simplex* autem aulicarum (diverſimode *ſiccato ſpermate* quidem commodior,) aſſervatu tamen fere tædioſior, *Sperniolæ* denique *compoſitum* (cum ipſo *Ranarum cinere*,) inter tot ſiſtentia ſupervacaneum nunc fit : ſuffecerit proin diffluentiori forſan ſelectui, (ſi quid omnino hinc reponendum foret,) ſola non tam *animalculi*, quam *Spermatis Aqua* (poſt paluſtrem debite ſecretam) de-

deſtillata; extus (ceu interna quoque experientia teſtatur,) Simplicem inalterationis gradu aliquantum præcedens; compluribus intentionibus præ *Oleo coᴄto,* (nam de Emplaſtro de Sperm. Ranarum ſub Saturninis dicemus,) multis indicationibus convenientior. De cætero tot in noſtra quoque ſylloge habemus Reſolventia, ſat citra omnem Ranarum mucorum efficacia etiam emplaſtri formia, quibus Mercurius inſuper varie dilatatus vel amalgamatus ſuperaddi poſſet, ut inconſideratus complicato, ***antiquiori,*** recensve ſurrogatis ***Emplaſtris de Ranis cum & ſine Mercurio*** in ſpecie neutiquam indigeamus. Veſicatoria ſenſibiliter plerunque magis conferunr.

Ponamus proin è Tertio nunc Regno, demiſſis ſupra tactis Gemmis,) primo ***Corallia***; & quidem ***Albis***, licet haud plane deſidibus, & curioſis Tincturam rubicundam pariter fundentibus, (ſique libet è Rubro ſimiliter parabilibus,) tantiſper (è prædeceſſorum etiam ſententia) neglectis, ***Rubra***; (citra magis minusve ***Rutilantium*** minutias) ſaltem ſelectiora, ab albida nonnullibi cruſta liberata, eaque cruda, nec vanis prius (***tam ſolitariis, quam inter punices***) ***Ignitionibus***, ***aut nitroſis Sulphureisque calcinationibus*** a nativo ſuo vigore dejecta, ſed incaſſum vexata: ſatisfacietque nobis inde principio ***ſimplex*** (per ſufficientem levigationem vel decapulationem, aut colatorias per linteolum excuſſiones ſubtiliſatus) ***Pulvis***; inter conſimilia, (haut uniformiter tamen, dubio procul ob diverſam particularum, vel oblatæ inſuper materiæ rationem, ſemet intus æque, ac in Chimicis ſolutionibus ſiſtentia,) ***Abſorbentia*** fere prima; (niſi quod, ni diſſimulemus, lactentibus erratice febrientibus in progreſſu hoc fine data, minus profecto

quam

quam Concharum aut Matris pl. vel Oculorum Cancri pulvis, Cornu Cervi, Terra Sigillata, &c. quadrare deprehenditur;) De cætero non ſolum in Hypochondriorum immediatis, verum etiam conſectoriis ſuperiorum regionum Hypogaſteriique permultis vitiis plane polychreſta; ſive per ſe, ſive Cinnabarinis, Martialibus, Anodynisque, pro circumſtantiarum ratione ſociata dentur: ut præſentanei effectus intuitu, equidem nemo forte deinceps damnata pridem, & in plerisque ſui ſpeciebus deſidia, vel alterius ſaltem aut accidentariæ actionis *Magiſteria*, ſive per *Alcalia* jam olim, ſive (ſub ſequiorum annorum curioſitate & emendandi cacoethe) per *Vitrioli Sulphurisque* (hic compactiora reddentis) *Spiritus*; *&c. ſub Plumaceorum*, *Amianthinorum*, *Squammeorum*, *Butyraceorum*, *&c.* titulis præcipitata, nihilo tamen hinc magis (etſi inter aliquanto majorem adſtrictionem) Cordialia, utrobique ſane jam ſaturata; vel Pulviſculi tantillum, ægerrime è Sale Ammoniaco una ſublimato, (*Florum inſcriptione*) elutriatum exigere queat. Quod autem ſi omnino quispiam tale quid, *ſeu Vitriolicæ* (poſt elotionem quoque reſtitantis) *ſtipticitatis*, *ſeu accidentarii levoris cauſa*, in diffuſiores forſan apparatus, intentiones aut perſuaſiones expeteret, è ſimplici ſaltem Aceto æque elegans, ac è Deſtillato præcipitari queat, ſupra monuimus. Nam qui eundem in finem *Spiritum Salis*, aut (ſimul aliquid ſponte dimittentem (*Vitrioli Philoſophicum*, imo nonnunquam ipſum *Æruginis* (inſtillato Vini Spiritu *ſquammeum Magiſterium* dantem) *Roris*, *Mellis*, *Mannæ*, &c. cariores præſtantioresque *Spiritus* hic adhibent, aut novos *Plumoſosque* prius, aperte tamen Nitroſos, aut nil à Spiritu Salis compoſito (gratis quaſi è permultis operationibus prove-

veniente) differentes deſtillant, polychreſtos iſtius generis Liquores tantum diſperdunt, laboresve fruſtra multiplicant. Sic pariter *Pulvis Corallio-rum Vitriolatus & Bezoarticum Corallinum* profe-cto tanti non ſunt, ut (inſtillandus) ibi *Vitrioli Spiritus*, hic vero *Citri ſuccus* (quorum uterque ſub prima diſſolutione ſeu ebullitione de ſoluto quidem aliquid transmittit, poſt brevem vero repoſitionem totum, quicquid Libelli dicant, deſerit,) amaricantibus & ſemicuperoſis ſæpe iſtiusmodi Productis inſumantur. Curioſior, qui acidulum ſimulque *Tinctum* vult *Magiſterium*, loco vulgaris (ingratioris ſtipticitatis) *Magiſterii Roſati*, & negligentioribus nonnullibi *per Albumen* præcipitati, (plane hinc compoſiti,) longe ſpecioſius habebit è *Berberum*, ubi ſuppetit, ſucco, ſoluta inibi corallia per Vitriolicum acorem peſſumdando: reſtante Liquore æque ac qui poſt præcipitationem in Aceto deſtillato per Vitrioli Spiritum peractam remanet, aliis uſibus tunc deſtinando. *Solutiones* (uti vocantur,) ac ſimilium *Extractionum Magmata* pleraque omnia alias ſicca conſiſtentia difficilius diſpenſari queunt; & niſi quædam per divaporatos, aut deſuper abſtractos ardentes Spiritus, (ſiquidem Aquæ inde deſtillationes fruſtra ſunt,) aut per competentium Liquorum aſſociationem (tanquam modum, ſimplici talium Deliquio aptiorem,) pro parte mitigentur, ingratum ſapiunt: ceu hinc cum Aceto deſt. *Solutio* præcedentibus annis aliquibus, abuſus forte ſimul attendentibus, plane noxia fuit credita. Aliæ parum inſuper de Coralliis participant: uti quæ cum Spiritu *roris vulgari, & Saſſafras abſtractitio*, (ſed nec *per retortam deſtillatus*

S pe-

peculiarius quidpiam ultra Guajacinum, Quernum, Putaminum Juglandium, &c. adhuc ſpecioſiores confert;) item cum primo profluentibus *Terebinth nœ Succinique Aquis*, cum *Succo betulæ*, (ea equidem adoriente,) cum *Clyſſo antimoniato nitroſo*, potiſſimum inter ebullitiones præcipitante,) &c. comparantur. Quo Extractiones quoque per *Olea deſtillata* curioſioribus interdum magni æſtimatæ, item per (paulo ante deſertionis accuſatum) *Spiritum Vitrioli Citrique Succum*, *&* *Sal uſtulatorum cum Sulphure Coralliorum* (dum *Cremor* calcinatis, ceu in Calce Viva ſolet, ſuperſtans, alias effœtus eſt,) pertinent: imo *Solutio cum Aqua in confectione Acidi Tartari* reſidua: licet hæc, æque ac quæ *cum Tartaro crudo* coquendo confit, (ni Magma denuo Aceto deſtillato extrahatur,) à Coralliorum deſtinatione profecto nimis ad aperienda ac detergentia abeat; magiſque adhuc *cum Sale Tartari* ad inſtar Liquoris Silicum præparata. *Cum Spiritu Salis* impenſe ſalleſcit, & pene rodit: nec mitior (tanquam affinis iſti) maſſa (ni repetitis Spiritus ardentis abſtractionibus utraque infringatur,) *e Capite mortuo ſalis Ammoniaci ſuper Corallia ſublimati* (nonnullis ad Tincturæ confectionem adhibito,) ſecernitur. *Berberum ſuccus* ſoluta poſt dies aliquot maximam partem (Tartarei formi conſiſtentia) dimittit. Equidem vero elegans eſt cum *Æruginis* (*ſ. aut cryſtalliſatæ, vel etiam Sulphuri ſociatæ*) *ſpiritu facta Solutio*; advertentibus tamen Venerei quid ſapit; & ſi fateri voluerimus, potiores crudorum effectus revera non attingit. *Dulce autem Sal*, citra exotericorum, Saturninorum &c. acceſſum hactenus quidem invenire non potuimus: uti nec *Viri*, (quibuſdam ex immaturioribus Coralliis, aut forte potius mari-

norum

norum inveſtitis circumcirca ramoſculis, vel ex additamentis viſi) Olei aliquantillum, quo experientia firmari potuerit.

His itaque tantiſper ſepoſitis, de Liquido quopiam (dum conſuetudo fere ſic hodie poſtulat, ægroti horum interpoſitionibus haut parum capiuntur, fama denique vel ſæpius perſuaſio, his in ſpecie permultum huc uſque tribuit,) deinceps erimus ſolliciti. Diffiteri enim de cætero non poſſumus, quod donec ſuperlativi effectus *ſecretior iſta* prodeat, Tincturarum (ceu ejus generis Solutiones pro more vocantur,) hactenus vulgatarum, ſelectiorum quoque, ac largiori Doſi propinatarum, nec dum ea ſit in depurando ſanguine, roborando, ſiſtendo, &c. deprehenſa efficacia, quæ firmatioris experientiæ Practicum à Martialibus, antimonialibus, Opiaticis, & cæteris liquoribus præſentioribus, aut ad minimum alibi æquivalentibus, avocare queat: & in ſpecie ſane, quod etiam elegantiores attinet, *Solutiones cum quolibet Æruginis ſpiritu factæ Liquor ſeu Tinctura,* (ni diſſolvens aliunde medicatum vel analepticum fuerit,) ejuſdem eſt cum (paulo ante notato) ſicco ſuo Magiſterio conditionis; *Solutioniſque cum Aceto deſtillato* (à nonnullis per *Spiritus Salis aut Nitri* inſuper aſſociationem, aliovorſum inconſideratius detorto,) communiter confectæ *Extractionem*, debite digeſtam, idem nobis præſtitiſſe, plus vice ſimplici notavimus: ut taceamus *Tincturam e Magmate Corallino*, (*per Acetum pomaceum non deſtillatum*, animi gratia quondam procurato) ſeparatam, pro ſecretiſſima quibuſdam effectum qualemcunque advertentibus æſtimatam. Parca eſt cum *Clyſſo Antimoniato nitrato, vel Tartariſato*, & illic ſimul ſeminitroſa: parcior adhuc cum *Spiritu Coralliorum proprio*, alias langui-

diori; item è *Floribus*, ſeu (uti alii vocant) *Sulphure*, id eſt Pulviſculo cum floribus Salis Armoniaci aſcendente; ut & cum *Citri* (alterius ſimul contagii,) *Oleo*: magiſque cum *Roris majalis* acuato operoſiſſimo *Spiritu*, cariorive *terræ ſigillatæ Liquore*. Et quantum inde ſeparat *Tartariſatus*, *à Saſſafras vel Antiſcorbuticis abſtractus*, *aut proprii Salis tantillo acuatus Vini ſpiritus*? Dum *Simplex rectificatior* quaſi ſponte, etiam ſuper *calcinata* tingi cernitur. Speciosior licet *Manna*, *Melli* tamen hic æquivalet; atque ut cum utriſque his Tincturæ per *Querni*, *Guajacini*, *Saſſafras*, *Rhodini*, *vel Lignorum aliquot* conjunctim, (etiam poſt *prævias Extractiones*,) adſumptorum, item *Panis aut Putaminum Juglandium Spiritum* paratæ in ſapore quadantenus, ita effectu quoque perquam conveniunt. Nec qui abſtractiorum *à Saturni*, *Coralliorum & cæteris Solutionibus*, (*cum Aceto deſtillato factis*) *Liquorum*, item *Aceti deſt. à Sale Tartari deſtillando repetiti*, ſimiliumque naturam, ſaporem, & operandi modum paulo attentius examinat, ac congeneribus modo dictis Spiritibus, ſimplicibus, vel ab ejuſmodi Subjectis, (cum notabili conformique alteratione) abſtractis confert, è laborioſioribus carioribuſque iſtis, (etſi vel phlogiſtis particulis interdum interſperſa forent,) ſingularius quidpiam expectabit. Quæ cum *Tartari Vitriolique crudi* (variante proportione) *Combinatorum Spiritu* conſit, à Mellea ſapore effectuque ſimiliter adeo notabiliter non diſtat; dum vero paratum hinc (ad extractionem) *Magma* denuo prius *Aqua temperata* extrahitur, ſi *Spiritu Salis* hæc conſtat, prævii labores fruſtra multiplicantur, ſimultanea ejus affuſione eandem fere Solutionem, (neglectis tantum minutiis,) ſuppeditante; ſin autem *Vitrioli Spiritus*

ita

ta temperatus fuerit, de ſolutione plus, quam ab initio poterat, remanet. *Vitriolatos liquores ſolitarie* huc pariter tractos, alias potius præcipitare ſupra diximus; & ſpiſſamentum inde poſt exhalationem remanens, revera extrahenti Vini ſpiritui Corallini parum contribuit; ceu *Citri quoque ſucci* poſt condenſationem *Magma*, nonnullorum Tincturis deſtinatum. Cum *Nitri Spiritu* horribilis, cum *Salis communis*, & æquivalenti *Vitrioli Philoſophico Spiritu*, quemadmodum ex *Ammoniacalis* quoque *ſublimationis capite mortuo*, (eodem recidente,) æque ingratior (ni Guajacius Melleis, Acetoſiſque, ex parte tamen hinc ſidentibus ſolutionibus combinemus,) habetur. Per *alcalinum* autem *Alkaheſt*, per *Sal Tartari, ac Nitri calcinationes* quis inſontia ſiſtentia Corallia plane extra oleas naturæve intentionem duci, non cernit? nec ejuſdem notæ expers eſt, (ni per Acetoſa poſtmodum aliter tractetur,) cum *depurato Tartaro*, aut *reſidua ejus Aqua* inſtituta Solutio: quæque cum *Cordis ſanguinisque Cervi ſpiritu* particulariores plane in uſus confit. *Guttulas* vero quaſdam, ægerrime demum, vel ex additamentis, *ſuper retortæ vel alembici roſtrum levatas*, (dum profecto aliter longeque levidenſius, ac Martiales ſic concentratæ ſe habeant,) ſecure, cum *Sacchari deſuper deſtillati ultimo liquamine* relinquere poſſumus. De *Calcinatorum* perditionibus, ſive cum *Sulphure* (parco proventu,) ſive *Nitro* (hinc fixiori,) aut inter *Pumices*, aliunde quoque rubentes, aut *per ſe ſingularioribus quoque in Furnis* vexentur, modo communiter, modo *per Urinæ ſpiritum* (ſed utplurimum ſub virore) poſtmodum extrahantur, alii jam ſatis queſti ſunt. Ut merito in talium delectu quis tantiſper hæreat,

aut ſiquidem absque liquida Corallina manca videri poſſet noſtra Sylloge, parabiliorem quandam Tincturam interea huc ducat: v. g. cum *Mellis* ſorte, (licet nec per *rectificationes digeſtionesve* amplius, cum immutatione ſane quadam, *philoſophicetur*,) nihilominus innoxio ſpiritu, ſimpliciſſime tantum, citra prævias Coralliorum ſolutiones, aliasve *ſpagiricarum* titulo diſpoſitiones (paratam; vel quæ per *acidulum vegetabilis cujusdam ſupradicti Liquorem* confit, convenientiorive adhuc (ſiquidem plerunque hic permultum ſeu in ſubſtantia, ſeu in aborta ſaltem hinc modificatione contribuit,) Solvente, naturæ ſc. Coralliorumque, (multis neglectæ vel indifferenter habitæ) deſtinationi magis reſpondente, aut ſolum minus adverſo, vel per dilutiones digeſtionesve iſtas ſatis mitificando, ſolutum intimius amplexante, ad minimum tam ſubito facileque haut deferente, &c. Quo inter reliqua ſymbolizantia, nec *Sirupis, tam antiquiorum editionum*, (adverſis, vel parum, aut nil minus ac Corallaria vehentibus,) quam poſtmodum à diverſis diverſimode, per varia quæſitas enchiriſes, ſolutiones, &c. ſub *calidiorum, frigidiorum, cordialiumque gemmatorum inſcriptione ſuperadditis*,(potiſſimum tamen adjectis analepticis debentibus, extemporaneæve diſſolutionis,) indigebimus: uti nec *ſimplici Berberum*, (cum aliquali ſaporis perverſione ex paulo poſt dimittente *ſucco*, *crudis*, (dum ſolutiones cum Aceto deſtillato Æruginisve Spiritu confectas conſtantibus ferre poteſt,) ſaturato, aliisve hujus generis inventionibus. *Trochiſcos ac Species diacorallii* in præcedentibus, *Corallinum* vero *muſcum* paulo poſt attingemus. Atque hæc de commendatiſſimo ſimplici ſufficiant.

Acce-

Accedat autem amplius *Cryſtallus*; haut rejiculum rodentium in primis viis humorum attemperans; inter alia, (per relationes ſæpe tantum commendata) Lactifera, huc usque uſualia, aut parabilius aut præſentius; eoque ipſo diverſitatem reſolutionis, aliterve ſubſequæ operationis in ejuscemodi Præparatis oſtendens. Sit autem ſaltim (ceu facile poteſt,) *Pulveratus*; citra prævias fruſtraneasque *Uſtulationes*: quemadmodum nec Salis Tartari perfuſionem, combinati *Deliquium ac Cremor* peculiare quid ſuper Silicum Liquorem, experientibus infert. Inter reliquas *Solutiones* potiorem quidem, quæ cum *Salis Spiritu* fit, obſervavimus; tot tamen præſentiora extant diuretici Liquores, ut commode cunctis hiſce careamus, & magis adhuc longe pigriori, quam crudus lapis eſt, *Magiſterio ſalinisque* (difficilioris diſpenſationis) *Coagulis*, incaſſum ſane ab adhærentibus Menſtrui particulis per quæſitam *volatiliſationem* liberatis.

De Solaribus Lunaribusque, quantum ad Temperatiora hæc ſpectant, in præcedentibus diximus. Reſtant forte ſaltem *Saturnina*: quorum, ſimpliciorum etiam, longa ſeries, neceſſitas vero haut tanta. Nam cum *Ceruſſa, Lithargyrium, Plumbum uſtum, Minium, &c.* (neglectis tantum circa colorem, ſubtilitatem, aliqualemve puritatem minutis,) in fundamento de cætero, (citra Præparata hinc quoque, etiam Chimica,) admodum conveniant, cur *ſingula Species* (nobis ſolum hic) reponantur? aut in eadem Formula (majoris effectus perſuaſione, deinceps pro invecto more coacerventur? vel certa quædam mordicus ac præciſe, (idque non tam ſuperficiarii coloris, quam inferioris prævalentiæ cauſa,) requiratur? aut dum *Minium*, (præter *Ceruſſam*, ſat bonum,) vili venit; viliusque ad-

huc *Litargyrium utrumlibet*, (ſiquidem ob exoterici quidpiam intus præter rem veremur,) extus tamen ſufficit; cur *Plumbum ipſum*, alias in Menſtruis ſuis ſat ſolubile, *ſeu Officinarum ſeu figulorum* more inſuper *uratur*? vel ob ſecretiora quorundam, (interdum Lunari participationi innitentia) promiſſa, aut quia nil paſſa, *ipſa frugifera Minera*, (*Plumbagine factitia* aliis artificibus relicta,) in vulgatiores quoque Proceſſus imperetur? *Ceruſſam* ſupervacue plerunque *lavari* aliis jam notatum eſt. Et ſi, quoad internos Saturninorum uſus, vim Antivenercam quidem hic admodum claudicare, attemperantem vero vix decimo ferventiorum Hypochondriacorum aut tabidorum quadrare, Phthiſicis autem perparum conferre, ſæpe dejectos horum omnium Ventriculos magis pervertere, paſſive deprehendimus; quidni proin ſuffecerit vel unicum quoddam è prædictorum uſualium (nobis hic indifferentium) aliquo, cura & (quousque licet) gratia mediocri concinnatum: v. g. *Solutio cum Æruginis Spiritu*; tanquam dulcoris, præ *communi Saccharo*, (alias inter tot inſipida attemperantia Ophthalmicis extus haut adeo neceſſario,) aliquanto minus nauſeabundi; uti ſimiliter, (ſed tamen paulo ſimul acriores) ſunt *Cryſtalli cum Nitri Spiritu ſolitario, vel Aceto deſt. adjecto* parati: Aut ſi communis his dulcor nihilominus diſpliceat, eſſe forte tum poſſet *Magiſterium illud* (*volatile*, ac inter additamenta ſua ſublimabile,) *quod è Nitroſa vel Aquæ fortis ſolutione cum Muria præcipitatur*; *Vulgaribus per Oleum Tartari*; majorive candore *per Vitrioli Spiritum* peſſumdatis præſentius; *Saccharo Saturni cum dicto Vitrioli Spiritu* (non ſine aliquali præcipitatione) quibuſdam *inſuccato*, in ſuo genere par; reliquis ope-

operoſioribus (interdum ſegnioribus, nec extus adeo ſingularibus) *Floribus* paratu facilius, & ſatis de cætero (quantum inde ſub debita adhibitione ſperari poteſt,) activum atque tutum. Qui vero præterea nihilominus *Liquidi quidpiam* deſiderat, (licet & ſimplex *Magmatis*, *cum Aceto non deſtillato confecti Extractio* haut plane ſit inefficax,) è prædicto (*per Æruginis Spiritum* proveniente) *Solutione*, ardenti quodam mediocri Spiritu diluta facili negotio *Eſſentiam* habebit, quæ *Sacchari communis in Acetoſis* (ſiquidem aquoſa iſtud præcipitant,) ſimplici *Diſſolutione* vel per *Vini Spiritum Extractione*, (utplurimum non ſine inutilibus Aquarum diverſarumque Spiritum abſtractionibus, Circulationibus ſimilibuſque ambagibus inſtituta,) partim erit gratior, partim compendioſior: *Oleoſis in Terebinthino Juniperino Diſſolutionibus ſeu Saturninis Balſamis*, (inconſideratius quibuſdam *deſtillatis*, arreptoque Plumbo ſic denuo exutis,) pleriſque affectibus Metallique ipſius deſtinationibus convenientior: operoſiſſimis, (poſt prævias Solutionum *Fixationes*, Milii vel Lithargyrii cum ſilicibus *vitrificationes*, negotioſius adhuc vel altioris indaginis cauſa inſtitutis) *Tincturis* intus, & in medendo, (ſi experientiæ conferatur,) par: Martialibus compluribus Tincturis, ſi cum aliquibus, (*è Saturni Saccharo & Martis Vitriolo Antiphthiſicam*, ſed utplurimum infidam præparantibus) ſociare lubet & è re fuerit, facile ſocianda: magis denique Saturnina, quam famoſus ille *Sacchari*, *vel* (majori compendio,) *Magmatis cum Aceto ſimplici tantum confecti* (utrobique citra Arenæ, Boli, Aluminis uſti, &c. ſupervacaneorum additionem deſtillabilis) *Spiritus*, nec intus adeo, (quamvis

ardentis quoque Spiritus quidpiam poſtliminio oſtendat) inter tot acceptiora certioraque ſingularis, nec extus (ſi hyperbolem demas, ortum ejus conſideres, parabilioraque æquipollentia & æque placida Menſtrua inter experiendum opponas,) adeo in Tincturarum quarundam præparatione ſpecialis. Quemadmodum pariter tantopere Saturninum non eſt *Olei tantillum*, una (ſi crudum ad ſolutionem adhibitum fuerit Acetum,) exiens; aut Tartareæ proſapiæ *Spiritus, è Tartaro Saturninis per coctionem ſaturato*, cum *Olei* particula collectas; ſecretiorve (abſtruſioris potius, cum *Capitis mortui Liquore* deſtinationis, quam firmatioris medicationis) *Spiritus e Sale Tartari Saturninique Vitro deſtillatus*, fumidus volatilis; at acidulus & aliquantum ſtipticus, ſi Sal Tartari cum Nitro denotatum fuerit: ceu in Diſſ. de Volatil. Sal. Tartari notavimus. *Sal verum e Capite mortuorum* Extractionum ac Deſtillationum cum Aceto deſt. Spiritu Mellis, &c. protractum, *Cremorem Saturni* atque ſimilia, tantum hujus Solutiones eſſe, alias nunc conſtat: & in fundamento profecto parum à communi Saccharo differunt.

Quod autem Topica ſpecialiora jam concernit, equidem dum quivis peculiare quid hodieque invenit, aut ex antiquiorum libellorum orco reproducit, vel in Minio, Ceruſſa, Lithargyrio, ſolitariis, aut invicem copulatis, vel exotericis acceſſoriis nequicquam aggravatis, in albo, rubro, ſpadiceove Colore ſimilibusque accidentibus quærit, ultra modum excrevere. Sed circumſpecto, nec traditionibus aut conſuetudinibus Magiſtri ſine judicio adhærenti Chirurgo revera hinc ſuffecerit primo *Linimentum quoddam*, ad imitationem *Unguenti albi vel Saturnini recentioris* ex aliquo ſaltem (non tota

con-

congerie) Saturninorum ſimplicium, Aceto ſ. prius rite impraegnato, oleóque hinc ſecundum artem diſſoluto: neglectis coloris lenociniis, (quas per Aceti deſtillati impraegnationes, & leniti ſſimas mixturas curioſior quaerat;) *Unguento albo communi Off.* (è Ceruſſa butyro vel domi ſubacta parum differente,) praeſentius, *&* *Camphorato* (cum uſus etiam tempore adjici queat Camphora,) nonnullibi commodius; cum *Lithargyrino Off.* levi interpolatione ſymbolizans; ſique ſeu ſub prima confectione, ſeu poſtmodum, pro re nata, Nihili, Lapis calaminaris, imo Antimonium diaphoreticum, Thus &c. addantur, (uti Albuminis permixtio ſimiliter extemporanea potius eſt,) haut difficulter *Rubrum quoque Unguentum*, aliaque Officinalibus varie *ſuperaddita* exprimens. *Primum* (Diſpenſatorii uſitatoris) *ad Membra peruſta*, alias nulla, inter tot parabiliora ſecurioraque Topica, requirit neceſſitas. Sit porro *Emplaſtrum* quoddam, pariter (ad *Recentiorum Albi cocti*, *vel de Minio*, *aut magis Triapharmaci* imitatione,) tantum v.g. è Lithargyrio per Acetum ſaturato confectum; non ſolum ſingulorum modo nominatorum Officinalium diverſimodeque *adjectorum vel correctorum*, eorum inſuper, quae ab *Imperialibus aliquot civitatibus* pridem aut nuper tunc, (variantibus licet aut ſuppreſſis deſcriptionibus,) nomen per famam aut Diſpenſatoria nacta ſunt, locum ſecure ſupplens; verum etiam ſi paulo ante notati Pulveres minerales, &c. pro re nata ſuperaddantur, reliquorum, (pinguibus, tractivis, rodentibusve acceſſoriis fruſtra combinatorum, v.g. *de Minio vulgaris*, *Minii cujusdam cocti, tot Saturninorum*, imo ipſius olim *de Piperibus*, *recentioris de Plumbo, &c.* promiſſa ſufficienter tunc exolvens: ceu qui adhaerentis (cum Oleo) Liqua-

minis tantillum, aut (nonnullis ſolummodo receptæ) Aquæ ſpermatis Ranarum hic vanitatem, Saturninæ ſolutionis, Vitrioli, Aluminis, aliorumque (inter tot variationes) ingredientium prævalentiam, Gummatum alicubi non ſine exaſperatione inconſultius adjectorum inconvenientiam, &c. conſiderat, effectusque talium inter ſe citra præjudicium confert, nec *Emplaſtrum de Ranarum ſpermate* ſeorſim tantopere requiret. *Liquidum* vero quoddam, ut certis circumſtantiis nonnunquam debetur, (dum *Aqua Lithargyrii* nullius momenti, *Liquor aliorum de Ceruſſa, de Tutia &c.* mixturæ extemporaneæ, ſed una quaſi ſuperficiariæ ſunt,) ſufficienter quandocunque lubet, invenimus in *Aceto de Lythargyrio*, non tam infuſione, quam compendioſa concentranteque *coctione* paratum; ſiquidem opus, Aquis deſtillatis Solutionibusve (haut adeo contrariantibus) dilutu vel infractu facile; coſmeticis Magiſteriis, Nihilo, Mercurio dulci, Myrrha, &c. imo Oleoſis quoque ſimiliter prompte permiſcendum; ut quodvis etiam *Lac Virginis*, paſſim in lixivioſis aluminoſisve perverſum, aliique hujus generis Liquores ſatis commode hinc exeſſe queant; nec *Saturni ſaccharum* vel pro ejuſcemodi Dilutiis ſeorſim exigatur. *E Marcaſitis* (ſi huc referre licuerit) multa quidem, ad internos quoque uſus, inter varia promiſſa proponuntur, *Aquæ, Liquores per deliquium & detonationes, Flores, Eſſentiæ, &c.* Quædam etiam ut *Extractiones, Fixationes, &c.* in præparationis modo procedunt: ut alii autem merito hic mage comprobatis fidisque Antimonialibus acquieſcunt, ita nec nos ſolidiores circa talia obſervationes, (in ejuſcemodi ſuſpectorum experimenta alias haut proni,) afferre poſſumus. De cætero tamen mereri videtur Minerale hoc, (pro *Stanni*

quæ-

quæſita *induratione* Regulo Antimonii longe interea poſterius; quemadmodum & ſolubiliſſimum volatileque *Zinckum, ejus Flores detonatusque Pulvis*, ut ulteriori penitiorique Experientiæ ſubjicerentur; nec in ſolo fere *Magiſterio Marcaſitæ* coſmetico, licet per ſe & cum Mercurio dulci, Saturninis, (ceu nonnullis cum Benzoe quoque) haut rejiculo, atque tunc per *Muriam vel Aquam ſimplicem* elegantius, quam cum *Tartari Oleo*, & certius quam cum *Vini Spiritu* præcipitando, hæreremus. Sed de hujus claſſis affinibus ſatis forſitan nunc dictum eſt.

Vulneraria, Adſtringentia, Detergentia, reſiduaque Topica.

IN Ultimo vero hoc capite reſidua conjunctim pendemus; ducto in Vegetabili quidem regno à *Vulnerariis*, communiter ita dictis, initio; ſitque primum inter ea *(utralibet vel promiſcue)* polychreſta *Plantago*, pro *Extracto ſaccharato*, tartareo quidem ſedimento perquam affluente, fruſtra tamen aliquibus in Hepaticis & cæteris affectibus multorum pretioſiſſimorum loco ſane non commendatum; *Sirupum, inſpiſſatumque ſuccum* ſufficienter exprimens; mixtu cum Bellidis, (ni potius laborum minus prodigus utramque plantam conjunctim extrahere voluerit,) Vulnerariisque Eſſentiis perfacile. *Semen* commendatũ quidem eſt, cum ſuis *Diaplantaginis*, (ſed oppido interpolandis) *Speciebus*; vique ſimul leniente *Lapathi* conſimiliaque ſtipticorum *Semina* nonnunquam ſuperat: dum tot tamen æquivalentibus circumſcribitur, & in Dyſenteriis præcipue promiſſis profecto haut adeo ſtetit, quandam ejus neceſſitatem non videmus; uti nec

(ophthalmicarum, aliarumque, potiſſimum exter- narum formularum cauſa) *Aqua Plantaginis deſtillata.* Sin autem omnino quis vel in internos uſus voluerit, è *Julis floridis* longe præſentiorem vulgari, item *Polygoni*, *Prunellæ*, & cæteris aquis,) majori olim expectatione, quam efficacia, præparatis) inveniet. Nobis porro ſit, at in diffuſiores ſolum apparatus, & pro gregariorum forte Decoctis aut infuſis pectoralibus, (ob liberiorem diſtributionem hic, dummodo ſimpliciora fuerint, interdum haut ineptis,) *Tuſſilago, in foliis aut toto*: cur enim *Radices* inſuper, atque *Flores*, (in *Conſerva* floſculenti ac Pataſitini quid ſapientes,) ſeorſim ſerventur? Atque ſic inter ſuprapoſitorum Becchicorum Arteriacorumque, item ſequentium Vulnerariorum competentium, & utrinque præſentiſſimorum Opiatorum Invertentiumque acceſſum, exucca *Hiſpidula*, ejuſque (promiſſis ditiſſimo) *Simplici*, & alienæ potius efficaciæ *Compoſito Sirupo*; *Pulmonaria* præterea, ſeu (ſpecioſiori quidem & quaſi Symphytina) *maculoſa*, ſeu (parva *Lichenis* differentia,) *Arborea quavis*, (dum utriusque languor, vel è vulgi Decoctis Infuſisque oppido cum tabidorum planctu manifeſtarius eſt;) & magis adhuc imbellibus *horum & Hiſpidulæ Aquis* ſecure carebimus. *Extractum Tuſſilaginis Sirupi* & parum inde differentis *Lohoch de Farfara* loco,) ſaccharatum bolari Tartaro affluentiſſimum, (uti eo adhuc ſaturatius eſt, quod è *Pulmonaria* arborea conſit,) paret qui volet: nos dum *Aqua deſtill.* alias tanti non eſt, aliis hujus generis Eſſentiis acquieſcere poſſumus.

Accedat potius *Hypericum*, in *Extractum* polychreſtum, pro faciliori diſtributione aliquantum (ceu ſemireſinoſa quoque commoda poſſunt,)

ſaccharatum : *Sirupo Tincturaque liquida*, (ardens Spiritus alias permultis hic intentionibus non convenit,) ſic commodius atque præſtantius, & multo magis *deſtillata Aqua*, fruſtraneoque hac in claſſe *Sale. Oleo* præterea cedat, *ſimpliciſſimo* ſaltem, (ceu vel Patresfamilias è proportionali ſummitatum maturarum pondere parant,) ſine fruſtraneis Infuſionum incompetentiumque Specierum multiplicationibus, ac vanis in longe excedentiores affectus deſtinationibus : ſive per ſe, ſive correſpondentibus ſociatum uſurpetur. De cætero *Balſamicarum* (haut adeo unctuoſarum) *Mixturarum*, *Solutionum*, (ceu variæ magnoque numero è Reſinoſis, Sulphure communi & Antimoniali, Marte cum ſpiritu Nitri reſoluto, & cæteris hinc inde præpoſitæ, ſimpliciſſimæ vero ex euporiſtis utplurimum ſunt optimæ,) item *Extractorum vulnerariorum, &c.* decenti applicatione extus plus, quam pinguibus illis *Vulnerariis*, *Mirabilibus*, *Magiſtratibus, Hiſpanicis, Samaritanis*, *&c. Oleis*, *Balſamis atque unguentis* effici, circumſpectores è Chirurgis alias jampridem obſervarunt.

Alchimillam, Pyrolam, Saniculam, *Virgas aureas*, *Conſolidam Saracenicam, Pervincam, Hederæ*, (*Baccis, Aqua, Oleo* & incerto, ob vanas quasdam compoſitiones invecto *Gummi* alias ſuperfluis,) *Folia*, *Nummulariam* (phthiſicis alicubi commendatam,) & ejus generis alias in Vulneraria Decocta ſeparatim cumulare, ſimplicium hodie tonſorum eſt. Sufficit unicum aut duo : v.g. *Pyrola* ubi datur, aut hinc *Sanicula vel Alchimilla*, aliisve pro diſtrictus ratione parabilibus. Paratum ex iſtorum uno alterove conjunctim polychreſtum *Extractum*, & ſingulorum loco eſt, & horribilibus inconſiderationibusque *Potionibus*, *Pulveribus*, magisque adhuc

De-

Deſtillatis (cum Vino acidulave Cereviſia) Compoſitis Vulnerariis, ſimplicibusque (Saniculæ, Alchimillæ, Virgæ aureæ, Pervincæ, Geranii, Millefolii, Perfoliatæ, &c.) aquis utique præſtat, parabiliori, accommodatiori, vel domeſtico vehiculo dilutum. Inter ipſam *Herniarum*, *Auriculam muris* (in cephalæis alias haut rejiculam,) *&* *Perfoliatam* delectus pro experientiæ Regionisque ratione, per nos erit liber, ut ex his & æquivalentibus permultis unicum, (cum congruis Topicis ac Ligaturis, tanquam hic potioribus,) extet. *Lunariam botryoidem*, (quorundam Epilepticum) *Ophyogloſſum*, *Unifolium*, *Bifolium*, &c. ulteriori curioſiorum experimentationi, *Lamium fœtens* & *inodorum*, cum *Aqua ejus* Medicaſtrarum antepilepticis, *Polygonatum* aulicarum conſuetis, *Equiſetum*, (ſi ſignaturæ cauſa placeat, in quavis domo inveniendum, ſterilitatis tamen concitatæ quibusdam accuſatum,) ancillarum mundo relinquamus. Qui *Defenſiva*, *Catagmatica*, *&c.* *Topica* ſua citra vegetabilium multiplicationes aut variationes parare vel adhibere nequeunt, ſibi hinc aut *Perſicariam* (*mitem* quoque, extus haut inefficacem) habeant, aut vulgatiſſimum, (hæmorrhagiam quidem, ſed improba narium vexatione concitans) *Millefolium.* Et ſi pro *Stomaticorum*, forſan acceſſorio (dum *Uvularia* rarior, *utrumque* [*Periclimenum*, *Conſolida bugula*, *Liguſtrique uti Aqua inacceptior*, ita *Folia* inuſitatiora ſunt,) *Prunellam* alias receptiſſimam, ampliori apparatui, (quando *Sambuci-fungos*, de cætero non rejiculos, mulierculæ domi ſervant,) quis adjecerit diverſorum hinc inde poſitorum repellentium, ſtringentium, epiceraſticorum ac reſolventium intuitu, profecto pluribus non indigebit: contractior Praxis ne his quidem.

dem. Quemadmodum nec ad Coagulata, (in eo, ex animalium quoque ac Marinorum claſſe, Reſolventium, mundificantium, ſiſtentium, invertentium, anodynorumque proventu & effectu, rariori *Alpina Plantagine*, vel ipſo (alias tamen haut inepto) *Cerefolio*, cum decantata anicularum *Aqua*, fluido *Semine*, laborioſiorumque *Sale*: non tot ad *Caſum Stipticiſque*, (carbonibus etiam infectis, myrrhatis ac mumiatis) *Pulveribus Potabilibuſve*, (liquidis ſæpe) Medicaſtrarum *Unguentis Rubris, Viridibus*, & è Solano *Aureis* : quaſi competentis Extracti, Oculorum cancri, &c. doſis in juſculo probe butyrato, vel alternatim Olivum ruſticorum ſumi nequeat. Nec exiget hinc inſuper, adverſus Hæmorrhagias aut pro Vulnerariorum complemento, *utramque* (hortis decentiorem,) cum *Fructu Oleoque ſuo Balſaminem*, *Amaranthum cujusvis etiam ſpeciei* vel *Paſtoris* pro periapto, (dum è Cichorio, Nigella, Carduobenedicto, Fraxino, &c. talia præſentioraque juſto maturitatis tempore leguntur,) *Burſam*, aut *ſpicatam*, (in decocto Extractoque viſcoſam) *Lyſimachiam*, Rhopopolarum diverſi coloris *Gnaphalia*, vel *Geranii* (tonſoribus in illud propendentibus nullibi non legendi) *genera*, aut ipſum (forſan horum omnium potiſſimum) *Polygonum*, muliercularumve panaceam *Quinquefolii cum Radice Herbam*; alias languidiori *ejus & Piloſellæ Aquis*; & ſi quid amplius, ſaltem ex eo capite, quod profit aut profuerit, in hanc reliquasque claſſes tractum eſt.

Stiptica tot nobis inter vernacula hinc inde proveniunt, ut profecto inconſideratius hodie agat, qui excepto forſan, (coloris, Extractione alias difficiliori, temere non obſcurandi cauſa,) *vero* ſelectiorique *Draconis ſanguine*, è longinquo inſuper requi-

requiſiverit ſeu incertum *Lycium*, raramve *Hypociſtidem*, ſeu mangoniſatam *Acaciam veram* rejiculosve *Granatorum cortices*, carioraque præter rem cum *Cytinis Balauſtia*, coriariorum alibi cum *Succo Sumach*, & per ſubſtituta jam olim dimiſſum dubiumque *Behen utrumque*, *Myrti folia*, *Baccas*, & vel ex Italia *Sirupum ſimplicem*, Decrepitarum ſandaliis (citra *incinerationem*) aptius *Suber*, *vel coctura toſtioneve* enectum *Rhabarbarum*. Infectorum, (nec tamen *Turcicæ* ſaltem) *Gallæ* extus poſſunt aliquid: ſed idem in vulgaribus ramorum *Quernorum tuberculis*, *capulisque glandium*, vel ſi in ſpecie ad *Decoctum nigrum*, (bonum certe, ſi debita modificatione paretur, remedium,) aliave ſtringentia Topica præciſe quis exigat, eædem tunc apud inſtitores inveniuntur. *Glandium*, (alterius fere claſſis, primive ſeculi,) *Lentiumque Farina & ſiccata*, *Quercus Locuſtæ*, hic plane ſunt ſupervacaneæ. Quemadmodum & *Caſtanearum*, *Juglandiumque*, (in *Conditura* contra ſuppreſſionem menſium fruſtra commendatarum,) item *Avellanarum* (Cephalicis & Alexipharmacis utrinque, neſcimus qui, inſertarum) *Putamina & Membranulæ*; Menſisque ſecundis ſub debita maturatione aptiores *Meſpili*, *Corni*, *Sorbique fructus*, alicubi *conditi*, alicubi in *Rob* (mulierculis potius) *decocti*; tandem etiam penitus *ſiccati*. *Muſcus* undiquaque, ſi opus, velli poteſt; & è *Quercu* quoque, vulgarique *Acacia*,) cujus *Aquam* quidem ſupra laudavimus, *Conditura* vero, communisque *Pulpa* vel *Immaturorum fructuum Extracti*, Acaciæ veræ ſubſtituti, neceſſitatem non videmus,) cuivis *Uſnea*, (usque ad ſuperſtitionem etiam, vel è Patibuli *calvariis* collectæ,) in Phyſicis remediis. (v. g. Peſſis, Turundis, Unguentis, &c.) æquivalens, ſane non inferior habetur:

tur: & ſi quid amplius ſubitanei caſus, tonſorum variationes, experimentaque vulgi hic accumularunt. Nam quod reliquorum quidem Dyſentericas in ſpecie deſtinationes attinet, qui ſub contractiori Praxi hactenus nobiſcum obſervavit, vulgaris (per Laxantia & Clyſteriſationes ad Styptica interna & externa decurrentis) Methodi (præſertim in epidemio malo) vanitatem; Dulcoratorum majores (è nova quaſi fermentatione) turbas, Stipticorum vegetabilium & animalium fruſtrationes, aut ſubſequas, (ſi fluxum interdum aliquantum ſufflaminent) anxietates, Martialium, & vel è Terra Sigillata paratarum Tincturarum inſufficientiam, Acidorum ſpirituum non tam noxas quam nullitates, Emplaſtrorum ſimiliumque Topicorum, actu haut calidiorum penetrantiorumve ineptias, Enematum, (niſi nonnunquam Demulcentium,) inſufficientiam, Laxativorum Purgantiumque damna, & quod prætenſa Inteſtinorum Exulceratio dubio procul non tam cauſa quam productum morbi ſit: quodque ex adverſo totus hic fluor longe felicius per Alexipharmaca, (ſi major fuerit malignitas,) ſpirituoſa calidioraque reſolventia, (ſin vero remiſſa,) per temperata ſimul invertentia ſeu abſorbentia, ſuccenturiatis poſtmodum vulgatis Præcipitantibus utrobique vero polychreſtis Opiaticis in mediocri doſi adjunctis curetur; is circa hanc claſſem tunc haut adeo erit laborioſius: & ſi aliorum potius affectuum intentionumque cauſa Tormentillam, (in vehementiori Dyſenteria pariter inſidam, præ reliquis tamen accenſis potiorem,) aut pro regionis ratione, ejus loco *Biſtortam*, cum *alterutrius Extracto*, (non, aut ſi lubet, ſaccharato;) item in paulo diffuſiores apparatus, *Simphyti* inſuper *Radicem*, & inde

(cum

(cum è ſeparata hinc inſpiſſataque *Mucilagine* ægrius procedat,) paratum cum Vini ſpiritu *Extractum* aliquantum Saccharatum habebit, conſiderateque ſuo loco atque tempore, (interpoſitis pro affectuum ratione, alibi quidem Corroborantium fructuum, Roſarum, Bellidis, Plantaginis, Hyperici, & cæteris Eſſentiis, alibi Corallinis, Cancrinis, Conchinis, alibi Martialibus, Aluminoſis, Vitriolicisve competentibus; præcipue vero Opiatis,) adhibebit; profecto nec inexpuncta hactenus recidet, nec hujus cenſus vulgatiora reſidua v. g. *Sirupum* ſemiexoticum *Myrtinum compoſitum*, *de Symphyto*, *totque Recentiorum Stipticos ac Antidyſentericos quoslibet*, *vel Conditas Radices*, *aut Conſervam florum Symphyti*, *Tormentillæ*, *Locuſtarumque Quercus* exiget: uti nec inconſideratius olim ut plurimum conglomerata, vel ſupervacue ſaltem (inter extemporaneas mixturas) hactenus ſuperaddita *Electuaria Dyſenterica*, *Stiptica*, *Diacodia*, *Dyſenterica*, *contra ſanguinis ſputum &c.* emeritam *Micletam*, (fortuitumve olim; nunc primum tonſorum ſolamen) *Rob Dianucum*, dum totaque parabilia extant Stomatica. Quod autem è recenſitis acceptioribus Eſſentiis & Extractis ſimiliter Potiones quædam atque Hauſtus adſtrictorii, item ſi tantopere placeant, etiam Boli, confortantia (ſiquidem alicubi expetant, aut ejuscemodi fermentantia commode ferant,) *Moreta* ceu vocant, (*ſine Moris* quoque,) & aliæ gratiores adhuc Formulæ fingi vel exprimi queant, Tincturis tamen adſtringentibus opiatisque, tam gratiæ quam effectus reſpectu plerumque cedant, verſatiores hic norunt: Nec *Tormentillæ* porro, *Conſolidarum*, *Biſtortæ*, *Foliorum Myrtilli*, *Quercus*, &c. ineptiusque *Compoſitis*, adeo tamen commendatis *Dyſenteri-*

cis ac *conſimilibus*, (levem ſolum alterationem interdum parientibus) Aquis temere nunc confidunt. Et quis non videt *Trochiſcos de Spodio, De Terra Sigillata, de Carabe, Ramich, Diacorallii*, Myrobalanatas *de Bdellio Pilulas*, *&c.* fruſtra compingi: quemadmodum (quantum quidem ad Oculos, *Sief de Thure, de Roſis* &c. extemporaneis mixturis atque liquoribus ſimpliciſſimis ophthalmicis paſſim ſuperantur. Ita præ tot *Antidyſentericis, Stipticis, Stegnoticis, contra Abortum*, congeneribusque, (è nullis non ſimplicibus, etiam vices tractu temporis alternantibus confectis) *Pulveribus*, revera ſolitarium quoddam Præparatum, v. gr. Corallia, Conchæ, Crocus Martis adſtr. &c. (nam Vegetabilium moles atque ſapor hic utplurimum eſt adverſior,) Opiatorum parte exaltatum; aut ſi *Stiptici Pulveris* formulam, (at ſimpliciſſimam, & uſus potius tempore varie alterandam,) ſuo tempore in quotidianas diſpenſationes omnino aſſervare placeat, *unica* tunc ſufficit. *Externos* vero antiquorum *Adſtringentes Pulveres*, (inter alios compeſcendi modos,) vel ſolum *Lupi crepitum*, uti vocant, rite prius conſtrictum atque preſſum, vel inſperſas alibi Gallas, Glandiumve capulas, aut Tormentillam, Colcothar, &c. præcellere: *cataplaſmata contra Cruorem*, Durrbande/ &c. (licet *Emplaſtrum ad fracturas* fere ſit uſitatius, ſæpeque convenientius,) domi quoque per aliquam ſuprapoſitorum adjectionem fingi poſſe: *Myrtinum* denique *Myrtillorum*, *&* (diſperditorum ſic) *Cydoniorum* ſimiliaque, (Stiptici profecto parum ſub quavis etiam ratione vehentia, vel perlitis communicantia) *Olea* corpulentiori adſtringenti, imo ſæpe tantum anodyno & reſolventi Topico ſuperari, alibi pro forma ſaltem

&ſe-

& ſecundum conſuetudinem magis, quam notâbiliorem efficaciam (quo Comitiſſæ quoque quodlibet, extemporanea ſane competentis Simplicis frixatione imitandum Unguentum pertinet;) imo quædam, non ſine noxa illini, quotidiana (talium effectum penitius attendentibus, & aliis euporiſtis conferentibus, (experientia monſtrat.

Vnguentum de Succis, *Aurenus* (*vulgare*, nam *Aurei Vulnerarii rec.* commodior, aliis tamen polychreſtis nihilominus ſupplenda eſt Compoſitio,) *Fuſcum*, (ut reſiduam Topicorum è Diſpenſatoriis conflugem hic appendamus,) quæ hodie inter pollentiora Balſamica euporiſta requirit neceſſitas? aut quotus è paulo verſatioribus Chirurgis *Emplaſtrum Baſilicum majus*, parumque à vulgi *Citrino*, vix à *Tetrapharmaco* differens *Minus*; dum hæc & congenera, cuivis fere tonſori ſpecialia Magmate, magnam partem tantum inſtar operculi, (naturæ ſubtus operationem velantis,) agunt, ſi quis reliquas circumſtantias è recentioribus Saturnium aliquod, (ſupradicta ratione Aceto in ſuccatum & foſſilibus exiccantibus pro more ſociatum;) item *Diachalciteos* quaſi quoddam, ſed admodum interpolatum, *Sticticum* denique, citra vanam tot adſtringentium & exotericorum coacervationem, ſimpliciſſime v. g. è ſolo quodam Extracto ſtiptico vel Sanguine Draconis, Terra Vitrioli edulcata, vel ubi ſuppetit, extremæ deſtillationis Colcothare, &c. (cum aut ſine Gummis) confectum habuerit, & indefinitorum fere, at in conſideratiorum, hyperbolicorum, præter rem operoſiorum *Nigrorum*, *ſticticorum*, *Vulneratiorum*, (tam univerſalium, quam ob appropriatorum qualemcunque acceſſum, particularium, *Pectori*, *Hepati*, *Renibus Herniiſque* ſpecialiſſime dicatorum vice, cum judicio ta-

tamen, ſuo quodque loco atque tempore adhibuerit, naturæ rem ſub ejuſmodi tegmine circumſpecte committendo: profecto non ſolum enumeratis hactenus, ſed tot inſuper uſquedum ſuperadditis, ſæpenumero negotioſioribus, imo quantum huc ſpectat ipſo famoſiſſimo *Opodeltoch*, (cujuſvis etiam editionis, dum alias Emplaſt. Stictico congenerive alicui, Gummi quoddam balſamicum, reſolvens aut conſolidans nullo quaſi negotio aſſociatur,) facile caruerit; idem quod alii inter tot variationes, & ſubſequas fruſtrationes vel naturæ perturbationes quærunt, æque feliciter aſſecutus. Et quoties his ipſis, aut parabilioribus adhuc *Involucris, ſtuppis albumine alumineque infectis, &c.* (uti ſub inflammatoria diſpoſitione *Defenſivo* tonſorum *viridi*, correctionis tamen oppido indigo, recentioribusque hunc in finem ſubſtitutis) fracturas nihilo ſiniſteriori ſucceſſu tractavimus? Accedat tamen hic *Catagmaticum aliquod*, non tam hodieque nihil non, ſecundum antiquiorum Chirurgorum, (etiam Chimici quid ſibi nonnunquam ſapientium) imitationem congerens, quam paucis aliquot, revera neceſſariis conſtans, nec per fruſtranea acceſſoria nova nonnunquam ſymptomata, (ceu inconſideratioribus Oxycroceum ſæpenumero ſolet,) concitans. Fallimur? aut (uti non fallimur,) allegatorum efficacia etiam ad *Hernias*, ſine ſectione curabiles, dum Subligaculorum conformitas primum, ſecundum ac tertium eſt in hac ſcena,) extenditur. Internorum quoddam ſuprapoſuimus; & tot alias ſuppeditant vulgi experimenta. Extus plerique *Litus atque Unguenta ad Hernias* tantum pro forma, ſæpe Indicationibus potius inconvenientiora ſunt, ut paucis parabilioribus hoc in genere contenti. Caſtratoribus *Magmata ſua*, Officinis

cinis vero tot editionum *Cataplaſmata ad Hernias*, *Emplaſtraque de Arietina pelle*, aliaque geſtatu plerumque difficillima Topica merito reliquerimus. Ceu *Sparadrappum* ſimiliter facillime, ac præ vulgari compendioſius invenit, qui ejuſcemodi tectoriis, ruinoſæ profecto conſtitutioni ſubditis, tantopere confidit. *Stiptica Emplaſtra* cordacior Praxis alias negligit. Et Hæmorrhoides dolentes vel ſolo Oleo Hyoſcyami, Septem florum, Unguento anodyno, &c. è Verbaſco Hyoſcyamoque conſtantibus ſatis demulcentur; ut rariores in requiſitiones *Linimenta* ſeorſim reponere, inter extemporaneas inſuper talium imitationes, forte ſit ſupervacuum.

Quantum vero ad *Detergentia* reſidua, profecto *Beta Alba* (ſi tamen in ſpecie expetatur, paſſim habenda,) tinctorumque *Rubra*, cum *Spinachia* & congeneribus, Menſis eſt aptior: *Lupinus quivis*, (quamlibet etiam intentionem ſpectemus,) & *Acanthus vera* Hortis: *Branca urſina* iis, qui *Bartſch* ſuum alicubi hinc coquunt: nam Injectionibus hæc, quemadmodum & rarior interdum *Mercurialis* cum *Parietaria*, fruſtra (inter eum abſtergentium ſtimulantiumque proventum, ſimpliciſſimarumque compoſitionum ſufficientiam,) reponitur; aut *Mercurialis* in ſupra jam notatos *Sirupos aut Mel* recoquitur. Nec aliqua *ejus & Parietariæ Aquæ* reperitur neceſſitas; quemadmodum nec inuſitatioris alias *Ptarmicæ*, pediculoſorum *Staphiſagriæ ac Paracoculi*, ipſiuſve (cur Cephalico Sirupi M. adjecti? Dentibus ſane haut adeo amici) *Pyrethri*. Cum Polychreſta è crudo Tartaro, Sale Vitrioli, Saccharo, Ammoniaco, Maſtiche, & (ubi ſuppetit, ad drachmam ſemis in libra ſemis Aquæ decoquendo, ſat tamen nares vexante) Euphorbio, Peto, Jalapio pulverato, Spiritu lignorum acidulo,

&c.

&c. varie petita, aliave ſubſtituta euporiſta Apophlegmatizantia & Ptarmica requiſitis noſtris abunde ſatisfaciant; ſive *Pulveris* cujuſdam ſimpliciſſimi, loco profuſiſſimorum & interdum nimis commoventium *Vulgarium*, ſive ***Noduli*, *Collutionum*, *Maſticatoriorum*, *Fumive Forma***, (***Naſalibus*** fere nunc exoletis, aut certas in circumſtantias facile tunc effingendis,) adhibeantur.

Inter ea, quæ Vermibus opponuntur, ***Santonico*** recenti, nec *Macerationibus* exhauſto primas dare cogimur; ſiquidem ipſo *Tanaceto* aliisque huc tractis, (licet parabilioribus) Vegetabilibus, ipſaque (toties commendata) ***Corallina***, (largiter quoque citra ſalſuginis adhærentis elutriationem exhibita,) revera præſtare deprehenditur: dummodo ſeu per ſe, vulgari more, ſeu paucis (mole ſaporeque haut adeo adverſis) mortificantibus ſtimulantibusve permixtum, tenerioribus etiam, (quos Martis hinc limatura præp. vel Mercurialibus ingratiis ſæpe ſollicitare cogimur,) ingeri queat. Qui proin præ ejusmodi acciſo Pulvere ***Confectionem*** adſumptu faciliorem putat, contractiorem per nos fingere poterit. Sed ejuſcemodi maſticatoria ſimiliter hic ægrius diglutiuntur; magisque ad huc uſitatæ ***adverſus Lumbricos*, *Diacinæ & Diamercurii M.*** (ni ingredientia quadantenus permutentur,) ***Species***; item ***ſimplex Cinæ*, *communesque*** (tot ſupervacaneis, imbellibus, præter rem æque ingratis refertæ, & molem hinc cum adverſitate fruſtra intendentes) ***Confectiones*. *Simplex*** (nec Mercuriſatæ) ***Tanaceti*, *Filicis*, *Graminis***, item ***Compoſitæ quorundam*, *ſuper Argentum vivum quoque deſtillatæ Aquæ***, curioſius ***Corallinæ Magiſterium*** & conſimilia in libellis tantum commendata, alias fruſtra propinantur: ceu nihilo præſentiori ef-

fectu *Unguenta*, (tam *Officialia*, alibique *ſuperaddita*, quam inſuper *extemporanea*,) atque alia hujus intentionis *Topica*, (ſi certum vermium Umbilicalium, è reſide forſan ſanguine, delatisve ad Vaſa, debite nodum occluſa, ſuperfluitatibus naſcentium genus, & qui in aut ſub poris oriuntur, excipimus,) applicari videntur.

Scrophulariam in externos uſus (licet de cætero, ſi gregarium non adverſantem inveniat, multa exotica operoſaque remedia vincat intus,) Chirurgi ſibi colligant; Aulæ in quæſitos ex *Aqua Infuſoque* nitores, *Polygonatum*; donec ulterioribus experimentis promiſſa exolvat: *Sideritidem* cum *Filagine* (alias nulli non domui hic locorum familiarem,) mulierculæ, detergentem cum Mucilagine tamen, (per acidum, è poris elicitum coagulabili,) Herbam in lotionibus ſuis ſuperſtitione deturpantes: *Lapathi* demum *acuti atque Aquatici folia & radices* ii, qui (dum *Aqua* eorum tanti non eſt,) ſcabioſis hepaticisque Balnea, Epithemata, & Unguenta hinc condunt. Comptior Praxis & eo, & reliquis *contra ſcabiem de Rhamno*, aliisque nitratis etiam, ſalitis, alcaliſatis, &c. Officinarum olentibus ſæpe magisve irritantibus *Linimentis* dimiſſis, vel ſola diſſolutæ Tabacinæ Eſſentiæ; Mercurialiumve Infuſorum lotione, aut compendioſiori extemporaneoque litu, ſecundum *recentiorem quandam*, (at pariter interdum præcidendam) formulam, è Saturninis, Mercurio dulci &c. parato, ſufficienter tandem acquieſcere poteſt. Atque hæc de toto nunc Vegetabilium acervo.

Ex Animali deinceps Regno merito referuntur huc Oculi Cancri, Cornu Cervi, Sanguis Hirci, Mandibulæ Lucii, &c. item Mel ſolitarium aut detergentibus aliis exaltatum. *Turtures* autem,

Le-

Leporesque (*cum pelle*) *ſiccati*, *pulveriſati* cum aſſatarum *A icularum pedibus oſſiculisque* dati aliterve adhibiti, tot ſup a jam conſiderati, infidi ſupervacaneique *Cruores, Talparum* extus inſperſus, & ad Speciale quoque *Emplaſtrum tractus Cinis*, *Cuticula ex Anſerinis pedibus*, (ſquammeæ, quisquiliis aptiores, quoties ſane fruſtra datæ?) inter tot ſiſtentia & invertentia, non tam confirmatorum Medicorum aut Chirurgorum, quam medicaſtrarum & eorum ſunt, qui in accidentario ſæpe experimento quodam fluctuant, vel (laudabiliori quidem conſilio) aliorum traditiones quaſi aliud agendo nobiſcum experiuntur. Tonſoresque demum in perſuaſiones mixturasque ſuas exoptent *Os Sepiæ*: dum revera vulgares Strumæ ſolis quoque *Spongiis* domi præparatis, aut ſi gregarii deglutire queant, polychreſtæ de cætero Scrophulariæ, vernaculo alicubi Vincetoxico &c. cedunt; citra tot compoſitorum *adverſus Strumas Pulverum variationes*; uti Glandularum maxillarium &c. ſucceſſive primo, hinc enormiter excreſcentes Tumores, nec talis modi (*recentioribus etiam varieque commendatis*, aut ſecundum Lunæ phaſes exhibitis.) *Compoſitionibus* intus, vel extus *Cataplasmatibus Emplaſtrisve* emollientibus reſolventibus, aut plane cathæreticis ſolide cedunt; plerumque in Tabem, (ceu Meſenterii glandulas in ejuſmodi Subjectis ſimiliter induratas jam olim obſervarunt aliqui,) lente deſinentes. *Sartoriam*, uti vocant *Coſtam in Magiſterium* eodem fine redigere conati ſumus aliquando; ſed in aquoſitatem quaſi quandam abiens, tota pene cum Nitri Spiritu (inter hujus abſtractionem) collum retortæ tranſiit; exiguis mucoris cujusdam veſtigiis relictis. *Apri*, *Suis*, *Hirci*, *Ovisque Veſicam* pro Urinatoribus ſuis (haut adeo tamen ſuccedente effectu,

certe *Gutture Gallinaceo*, æque facile colligendo, poſteriore,) matrestamilias ſiccent: aut Hæmorrhoidales ſibi *ſtercoreos* (nos ſæpe deſerentes,) *Scarabæos* (inter tot uſitatiora præſentioraque ſiſtentia,) torreant. De *Oleo Lacertarum ſolitario*, concurrentibus ſemper ſubligaculis, ſeorſim usque dum dicere nil poſſumus.

Quod autem reſidua mineralia concernit, jure primum huc referimus *Martem*, *adſtrictioni* ſimiliter, ac ſuperius majori apertioni per diverſas rationes deſtinatum. Et quidem, quoad *ſiccam* formam, è conſuetis tincturarum ſedimentis, diverſis Vitrioli martialis factitii præparationibus, ſubitaneisve calcinationibus, aliisque inter manus & experimentationes varie natis Crocis, equidem tantum quotannis colligitur, quod poſt ſufficientem, adeoque nonnunquam repetendam calcinationem, internis uſibus, cum aut ſine Opio, Coralliis, &c. (dum extus Colcothar extreme peruſtum, aut dulcificata Vitrioli terra ſatisfacit,) *Croci Martis adſtringentis* forma ſive loco, eodem effectu inſervire queat. Aut ſi quis copioſiorem forſan exigat, idem vel è vili *candentis ferri batitura*, (dum *Flos ferri nativus* fere rarior, perfecta *ſimplicis Limaturæ calcinatio* aliquanto protractior eſt,) repetitis ignitionibus examinata, (quo trabecularum deſtillatoriarum abſcedentes teſſulæ ſimiliter ſecure referri poſſunt,) facili negotio, neglecto ſaltem coloris lenocinio habetur; præſtabiturque pariter, quod alias inſuper è cariori *Aquæ fortis Croco abſtractitio*, *capiteve mortuo Florum ſalis armoniaci Martialium*, *ulterius exuſto*, *e Croci aperitivi* (hoc fine prius parati, vel penitus alcoliſati) *repetitis Calcinationibus*, *Limaturave ferri*, *Urina*, *Sale*, *Aceto ſ. vel Deſtillato &c.* (ſæpe non ſine

ſine reviviſcentium ſalinarum particularum ſuſpicione,) expectamus. Inter *Liquida* vero quemadmodum multæ paſſim proponuntur aut circumferuntur *Tincturæ*, in ſe neutrales, ſive (pro ratione menſtrui, affectæ partis, materiæ peccantis, aliarumque circumſtantiarum,) modo aperientes, modo leviori adſtrictione roborantes: quales quoque ſunt, quæ v. gr. *è Martis*, (*unde Sal ammoniacum per retortam levatum aut deſtillatum fuit*,) *reſiduo*, ab adhærente adhuc Sale per ulteriorem calcinationem potius, quam elutriationem liberato, item, quæ *è Limatura incoctionibus*, *incerationibus vel ignitionibus* aliisve eodem recidentibus ambagibus vexata, *ferrariorumve batitura*, *aut Vitrioli Martis factitii colcothare cum Aceto deſtillato*, (ſed oppido forti,) conſimilibusque modis, mediocri effectu parantur: Ita longe conſultius vel unicus ſaltem *Liquor*, qui intentioni noſtræ hic ſatisfaciat, videtur. Et cum rubicundus ille (nonnullis *Olei* nomine propoſitus,) & è ſolutione Martis, Cremore Tartari ſubacta, extremo igne, (ne Spiritus ſaltem tartareo-ſalinus exeat,) proveniens, ingratus compendioſioribusque modis poſterior; *Oleum ſimul profluens*, Tartareum; *Oleum vero Martiale nigrum*, è florum armoniacalium ultimorum ſolutione vel deliquio, (per ſe aut diverſimode dilatatum,) horribile; *Limaturæ* demum *crudæve ſulphuratæ*, *aut Croci è Vitrioli Martis varie præcipitati Solutio cum Spiritu Salis*, *vel etiam Spiritu Vitrioli Philoſophico* facta, & poſt evaneſcentem fœtorem, factoque coagulo, per Spiritum Vini extracta mitior quidem, ſapori tamen nihilominus adverſior ſit; utut ſaccharinum dulcorem huic quidam adſcripſerint: merito proin tanquam inter omnes hactenus ſubtiliorem acceptioremque

que præferimus hinc *Tincturam è Marte crudo per* (recentem, nec aliquoties aliis adhibitum) *Æruginis ſpiritum ſ. aut ſulphuratum* præparatam; compluribus Corallinis Opinatisque Tincturis facile ſociabilem; aliis, *e Scoriis quoque, vel congeneribus Maſſis* cum Aceto ſimilibusve, (aperitivi haut parum interdum affricantibus,) menſtruis paratis aperte ſuperiorem; ſingulariori & quaſi volatili illa, quæ *è florum, e ſolutione Martis* (cum Spiritu ſalis-facta & coagulata,) *ſublimatorum*, (*vel etiam ultimorum Armoniacalium nigrorum*,) *diluto aut potius deliquato liquore*, per Terræ foliatæ Tartari ſolutionem, ſimiliter deliquio potius procuratam, & ſ. q. inſtillatam infracto conſit, ſuo modo parabiliorem, & (cum iſta, ſub levi Terræ foliatæ exceſſu ſæpenumero ſit inſtabilior, Martemque dimittat,) diſpenſatu commodiorem. Reliqua ſuperflua ſunt, & curioſitatibus viciniora.

Sequatur hic potius *Alumen*, & quidem miſſis *Saccharino, ac reliquis* incertus vel abuſive dictis *Speciebus*, *Rupeum*: ſingulare profecto, nec uſque dum ſatis excultum Coagulum: per ſe intus, (ceu *Sanguine Draconis* quidem pro lubitu occultant,) pro gregariis quidem haut interdum inutile, adverſiſſimum tamen, & in Dyſenteriis nuper infidum Empiricorum ſufflamen; extus in Chirurgicis & Chimicis utilius: dum deſidi non uno Simplici innoxium, nec inconveniens, vel adeo fugax, (ac Spiritus Vini eſt,) vehiculum è Phlegmate ſuo, (uti Reſiduum arreptam vel reſtantem Aluminoſitatem ſatis oſtendit,) de ſe largitur; etiam volatilibus nonnullis urinoſis: ſiquidem licet alicubi pro ejus depuratione ſeu ſequeſtratione Urina accedat, aut in ipſa Aluminoſa ſubſtantia, ſeorſim extra ejuſcemodi additamentum conſiderata,

rata, falſæ volatiles particulæ ſupponi queant; hactenus tamen in acerbæ ſtipicitatis ſubjecto hoc, inter varia tentamina nondum deprehenſæ ſunt; quoad Urinam vero, ea proportione iſti ineſſe, vel ſi adforent, inter tot operariorum labores ſubſiſtere vix ac ne vix quidem queunt; ut accedentis poſtmodum Simplicis Sal volatile præ ſe ferant. *Magiſteriis* de cætero *Vegetabilibus & Mineralibus*, (cum in Solutione vel Præcipitatione Alcalibus opponitur,) terreſtreitatem ſuam oppido fruſtra inconvenienterque, per vulgatos proceſſus complicat. E præparatis vero tantiſper nobis ſufficere poterit vel unicus labor, in aliquot Producta polychreſtus. Si ſcilicet non tam *Spiritus Sulphurei*, (parciſſimi ſane, ſi ſeorſim abſtrahatur,) vel etiam *acidi Fixioris*, (pariter pauci, ultra Vitriolicum, aut ſelectiores adſtringentium Tincturas parum præſtantis, adeoque ſpecialem ſecretionem ulterioremve *Mitificationem* haut promeriti,) cauſa; quam ob *Phlegmaticum acidulum*, (Rori minerali haut inconvenienter adjiciendum, vel ſubſtituendum,) *Liquorem* inſtituatur, & Alumen (citra præviam *Depurationem*) deſtillationi, ſaltem per arenam, conſiderate tamen, (ne ebulliens recipiens diffringat, ut contentum ejus inquinet,) ſubjiciatur; intermiſſa collecti liquoris ſuper caput mortuum, (ni propter ſpecialem intentionem, qualemcunque ejus aciditatem revera ſic ſubtrahere libuerit,) *rectificatione* vel redeſtillatione. Gratis ita ſimul proveniet *Alumen*, ſat in externos uſus *Uſtum*, & (licet æque ac *vulgare*, in humido acerbitatem ſuam quadantenus repetat,) ulteriori cuivis accommodationi pariter ſufficiens. Si ſcil. *Dulcificatum*, ſeu qualitercumque ſub *Sacchari* nomine mitiſſi-

catum placuerit; per repetitas dixi phlegmatici Liquoris abſtractiones, & ſimplicem poſtmodo diſſolutionem, &c. citra reliquas ambages. Sin vero (nec immerito) potius *Magiſterium illud ſiccum*; per notoriam in Aceto deſtillato diſſolutionem ſubſequamque cryſtalliſationem, cum aut ſine extranea quadam coloratione: quo Conchis, Alcalibus, Armeniacoque deſertus, Antifebrile, (etiam tertianarium,) itemque Siſtens quoddam in horum alterutro nonnunquam inveniat. Nam Corallinorum, Martialium, & Opiatorum intuitu, nec *Magiſterium illud liquidum*, olim in *Veſicis animalium*, aut negotioſius poſtmodum per *repetitas ſolutiones abſtractionesque* conquiſitum, nec *Tartarum* (neſcio cui bono) quibusdam *Aluminatum*, aliave fruſtranea operoſioraque quis inde requiret?

Hæmatiton potius, ſed miſſo *exotico* ſaltem *noſtratem*, ipſumve, neglectiorem licet, *Sebiſtum*, ſimpliciter tantum *præparatum* ſive levigatum hic, præſertim in paulo diffuſiorem apparatum ponemus: ſiquidem in certis affectibus præter congenera, pariter nil paſſa aut immaturiora Martialia, flores nativos (alias rariores,) ſemibolarem Mineram, &c. interdum præſtat quidpiam. Variationibus enim vel accumulationibus remediorum minus adſuetus, etiam Croco Martis adſtringente, Coralliis, Oculis Cancri &c. Opio præſertim exaltatis idem plerumque intus tranſigit; ceu extus vel ſola Terra Vitrioli dulcificata. Ut Periaptum autem, in concitatioribus Hæmorrhagiis, aliorum Lapidum (hic pariter commendatorum,) globorum plumbeorum, &c. infrigidationes raro ſpecifica quadam remorante vi ſuperare, (nobis quidem,) viſus eſt. *Flores* alias Martialibus

qui-

quidem acceptiores, ſimplicibus tamen Ammoniacalibus longe remiſſiores; *elotus hinc* exigua quantitate *Pulvis*, colore quam effectu ſpectatior; *Spiritus*, deſtillato è Martis minera compar, de cætero parcior; *qui vero e Sublimationum Ammoniacalium capite mortuo, aliterve* diverſas in applicationes conquiruntur, ſuperius ſuo loco attacti, certe in univerſum hujus non ſunt delectus.

Ita nec *Ætiten* cum *Geode* aliqua requirit neceſſitas: Nam Lucinarum noſtrarum hyperbolicæ ſæpe perſuaſiones etiam circa ſelectiorem claudicare paſſim experimus: ſique quidpiam interdum conferre viſus, forſitan inter circumſtantiarum ignorantiam per vulgatiſſimum in Medicina (non Cauſæ ut Cauſæ) elenchum aut violentas Matricis præcipitationes ſimiliter factum, ad minimum incertæ eſt fiduciæ. Quod autem in Cardialgiis, Nephritide, Fluoribus, Immaturorum conſervationibus, in Stegnotico quoque Pulvere; &c. præſtat, copiam olim in experimentationes nacti, in parabilioribus adhuc Præcipitantibus, incraſſantibus, Reſtrictivis, ac Diureticis temperatis, Cancrinis, Corallinis, Martialibus, Opiatis &c. ſupradictis largiter invenimus. *Magnetem*, dum *Præparatus* ſequidem Integri, (certam particularum poſituram aut conformationem exigentis) deſtinationes, vel in medendo ſaltem non attingit, Philtra ſolitarius, (absque aliis Electuarii hic commendati ingredientibus, infringendique rationibus,) hodieque nobis quidem haut adeo fideliter & ultra Chalybeata invertentia tantopere ſubigit; tonſorum extractoriæ hernioſæque jactantiæ, (nonnullis etiam ad Arthritidem extenſæ) fallunt, aut tantum ſunt accidentariæ; in Emplaſtris vero Martialia

 idem

idem efficiunt, Mechanicis relinquamus: ceu *Ophiten* imbricatum, inter æquipollentia pauperculorum Opercula, Ditiorum aqualiculis: *Alabaſtrum*, (nam quanti hodie inter tot commodiora eſt *Unguentum*, quantive congenera *Cataplasmata*, usquedum ſupervacue variegata?) Statuariis; *Amianthum* curioſioribus, quo nexi tandem queat, experimentes; ignibus plusquam philoſophicis, aut gradatorum haut rejiculis inde Cæmentis: *Lapidem ſpecularem*, inter tot (è Stomacho) Epilepticos Dolentesque certius juvantia ſpecifica, Moſchorum feneſtris; ad minimum ulterioribus explorationibus; congenerem denique his *Talcum vulgarem*, (de *Rubri* enim Magiſterio ſuperius inter Diaphoretica actum eſt,) delicatulis: quo ſcil. poſt *varias calcinationes*, inſtitutas (cum Spiritu Salis aut Vitrioli, philoſophico, vehementioribusque adhuc Menſtruis) *Solutiones*, *Digeſtiones* cum ipſis inconvenientioribus Oleis, reliquasve cum Sale Tartari, (ſimplici vel Eſſentiali, alias in ſe hic non inepto,) Nitro fixo, Ammoniaco, &c. vexationes, *Liquorem*, (rarius amplius quam per ſe ſolebat,) detergentem, *Oleum* interdum compoſitum, aut opinionetenus ſaltem *quidpiam coſmetici*, in quo ſibi placeant, nanciſcantur.

Calaminaris lapis conſultius, nec uno nomine noſtris uſibus deſtinari videtur: non ut *Magiſterium* ſimiliave Purgantia, (inter tot uſitatiora.) curioſioresque *Solutiones*, *Liquores Oleiformes &c.* hinc eruamus: Sed in potiora ſaltem Topica: ſive per ſe, vel in extemporaneæ mixturæ Liquoribus, etiam operoſiorum (ſeu aperto igne ſeu detonando rem tentes,) *Florum* loco adhibeatur: ſive Unguentum Emplaſtrumque quoddam Saturninum, ceu ſupra notavimus, una conſtituat; ſicque famo-

ſa

ſa illa *Griſeum*, *de Lapide Calaminari*, *& reliqua hujus ſortis Officinalia*, varieque hactenus *pro fluidis, diſepuloticis, Tibiarum ulceribus &c. aliisve titulis ſuperaddita*, ſufficienter exprimat. *Oſteocollam* ſimpliciter ſolum *levigatam*, non ſupervacuis laboribus prius inverſam, *ſaturatam*, *Magiſterificatam*, *&c.* tonſores ſibi per nos reponant. Præſtare quidpiam interdum viſa eſt; ſed nil, ubi os effractum aliterve diſceſſit, nil intus in Arthride aut Nephritide, quod polychreſta alia hic nequeant.

De Antimonio, quatenus Diaphoreticum, item Croco Metall. & Sulphure iſtius ſuo loco diximus: quemadmodum etiam de minus adhucdum trito *Zincko & Marcaſita*. *Cadmia nativa metallica communis* curioſiorum nimisque ſecurorum examinibus, *Ferruginea*, *Chryſocolla nativi viridis*, *&c.* Opificum incruſtationibus cedant.

Lapis quidam medicamentoſus ſelectui noſtro aptior eſt: ſimpliciſſime ſcilicet, & dimiſſis tot inanibus, (ſub *Rubri, Salutis*, *Mirabilisque nomine*,) variationibus, citra quodvis herbarum Alcali, citra Ammoniacum, Æruginem, imo ipſum Nitrum, &c. (magis interdum irritantia, aut uſus demum tempore conſultius adjicienda,) confectus: v. gr. e. Vitriolo ſaltem, Alumine, Ceruſſa atque Bolo, vel Dulcificata Vitrioli Terra: ad Varos quoque, gingivarum vitia, epiphoras, &c. in diluto ſic quoque ſufficientiſſimus.

Sed hæc demum *Mercurialium ad Topica ſpectantium* repetitione concludamus. Nam de plerisque ab initio ſatis forſan egimus; & *Vivi* quidem per *ſalivalem*, (licet oppido ſingularis naturæ,) *laticem* (apud Hypochondriacos fortaſſe quærenda) *ligatio* ſane hodie nimis ſuperficialis, *lentum Sublimati deliquium* tædioſiſſimum; *cum Marte* ſimiliterve

inſtitutum metallicæ magis ſic proſapiæ; cum *Aceto deſtillato*, ſimplex quaſi Præcipitati Solutio eſt: ſufficietque proinde loco tot *Mercurialium*, utplurimum inconſideratius compoſitorum, aut fruſtra ſolum multiplicatarum *Aquarum Liquorumque externorum*, item tot *Unguentorum*, præter rem vaſta olim ingredientium ſerie, viſcoſitate, excedente calore &c. exundantium, nec meliorum plerumque *Emplaſtrorum* vice, modo *crudus* decenter ſimpliciſſimeque ſubactus, modo *Sublimatus*, (non tam communis, ut plurimum vehementior, quam *Dulcis* ille,) præſertim ſuperior in cucurbitula impuriorque, *ad Extra* hinc quibusdam dictus: alibi præcipitatum quoddam mitius, v.g. *Turbith è Sublimato diſſoluto*: alibi ſaltem *Vulgaris* (præſertim ubi epuletici quid ſimul quæritur,) *Cinnabaris*: quodlibet horum (vel extempore,) attemperantibus aut mundificantibus, (pro ſcopi ratione) Liquoribus, Succis, Pulveribus (infrigidantibus nec præcipitantibus,) ſimplici Axungiæ, Unguento, Emplaſtrove Saturnino, vel etiam reſolventi cuidam, (ceu *Amalgama* quoque, ſi ſuperimponere noluerimus, poterit,) commiſcendo aut ſubigendo: ſeu quando ſeorſim aliquod omnino, (licet Regiones noſtræ per Dei gratiam haut adeo exigant,) extare debuerit, ad imitationem *Emplaſtri antivenerei Mercurialis*, Solutionem cum Aqua forti factam competenti maſſæ per exhalationem ſociando. In quo nunc tædioſiſſimum Materiæ medicæ cenſum finiemus. Quod ſupereſt, ſingula quæ vel pro redimenda vexa retinuimus, alius ſecundum ſumma Schönbornii Morellive capita digerat, (id enim noſtri non eſt Inſtituti; & ſub levi, (ceu circa ejuſmodi Polychreſtorum adhibitionem par eſt,) manuductione, prudentique affectuum pen-

penſitatione, ſufficientiam undiquaque inveniet; atque hoc inſuper: quod de Retentorum æque ac Dimiſſorum effectu nil temere vel opinionetenus tantum adſeruerimus, ſed quod cuncta hæc (ſaltem utplurimum,) ita ſe habeant: ſi forſan aliud interdum ſpecialioribus è circumſtantiis obſervetur, aut ſecundum Elenchum non Cauſæ ut cauſæ obſervari tantum videatur.

DISSERTATIO II.

De Taxarum Moderatione.

POſtquam itaque de Remediorum Selectu, & Compoſitorum in iis convenientiori Præparatione breviter quidem, at ſufficienter forſitan egimus; conſequens eſt, ut tertiam quoque Tractationis ſeu poſtulatorum noſtrorum partem, de Taxarum ſcil. hinc inde Temperamento, cuivis Tractui (pro Mercimoniorum, Impenſarum, Laborumque ratione,) competentiori, conſideremus: quod ſimiliter compendioſe tantum ac ſimpliciſſime, ne data opera Camarinam moviſſe, aut ullius commodis invidiſſe videamur, deinceps perſequemur.

Principio proin omnino æquum eſt, ut Redhoſtimentum quoddam, ac debitum Solamen ſibi inveniant tot Infortunia, ac Detrimenta, non ſolum in Uſualium Præparationibus, aſſervationibus, & (Liquidiorum præſertim ac prætioſiorum quorundam,) diſpenſationibus, verum etiam in Novorum indagationibus, aut intentatorum, vel ſuſpectorum examinibus diverſimode contingentia; undiquaque ſane haut paucis, incertis ſæpe vel (decollante experimenti ſpe,) penitus fruſtraneis, nec hæredi tandem quicquam conferentibus Expenſis complicata: tot inſuper Pericula, tædia & effluviorum, lenta demum noxa occupatiores hic ferientium inſpirationes; tot Exoletorum, (licet cautiores horum pleraque aliis amplius uſibus adaptare

re ſciant,) item tot per accidens nonnunquam confuſorum, memoriæve alios inter labores excidentium juſtæ omnino Exterminationes: quotidianæ Debitorum fruſtrationes, Onera alicubi privata, & ſi quæ inſuper Negotiatoribus reliquis minus communia allegari queunt Incommoda. Imo, (quod nonnullis accidiſſe novimus,) ne Habitiorum interdum aliqui, curationis felicitatem, aut Medici doctrinam induſtriamve ex erogatis ſumptibus fortaſſe menſurantes, quandoque pro inſufficientioribus nulliuſque momenti Remediis reputent, dum (in ſe ſatis rara, vulgariumque Taxarum reſpectu pariter cara,) diobolari quaſi pretio indifferenter divenduntur.

Atque his equidem ſic ſtantibus, ex adverſo nihilominus ſimiliter conveniens, juſtum & è publicæ Rei commodo eſt, ut ejuſcemodi tamen Æſtimia & Compenſationes, præſertim in notoria hac Seculi ac complurium Diſtrictuum Indigentia, vel naturali ſaltem Æquitati magis impoſterum reſpondeant: nec dum minus paſſim æſtimata Mercimonia, æque inter varia diſpendia, incommoda oneraque, per minutiora quoque pondera & menſuras ſucceſſive diſtrahi cernimus, in hac noſtra, Liberale quidpiam promittente Diſpenſatione, juſtæ uſitatioriſve in reliquis compenſationis modus excedatur, & alias ſat afflictis major addatur afflictio.

Numne vero hoc in permultis paſſive contingat, etiam ubi Materialiſtæ Pharmacopolis ex adverſo quaſi habitant, aut Publico publice per Proviſores ſaltem, profſpicitur, nos non dicemus: illi tantum judicabunt, qui manus oculatas operi admoverunt, nec (quod ſuperioribus Seculis, alia tunc rerum facie, fortaſſis accidit,) ſolis ſubter

ver-

verſantium relationibus vel æſtimationibus fidere coguntur; practica Laborum vulgarium ac Chimicorum, modi porro procedendi, temporis inſumendi, impenſarum, proventus, detrimenti, &c. notitia penitiori deſtituti.

Ita nec Taxationum iſtarum aliquam ſpecialiter hic evolvemus; ne data opera quemquam pungere, vel novas aut certas alicui, (in ea Regionum, Mercimoniorum, Modorumque comparandi varietate, negotio Regalia Superiorum concernente,) Taxas inconſiderate condere videamur. Saltem generaliter invectos hinc inde exceſſus debita moderatione notabimus; & ſi quæ in exemplum ex uſitatioribus adducentur, iſtud quoque laxe ſatis, abſque minutiarum æſtimatione fiet: ſiquidem Æquitatem ſolum in omnibus intendimus, quam ſingulis pro circumſtantiarum ratione quivis in ejuſmodi Materia aliquantum verſatus haut difficulter poſtmodum in ſpecie, & ita quidem applicabit; ne ab una parte (præter ſupradicta poſtulata,) Operam inſuper & Studium quovis tempore indifferenter impendendum, quotidianum in Contagioſis periculum, Aſſervatorum inæqualem aut nullam ſæpe, vel exiguam Diſtractionem, & hinc Laborum per majora vaſa copioſioremque materiam, (evidentiori alias emolumento inſtituendorum,) inconvenientiam, difficiliorem neceſſariorum (dum Simpliciſtæ longius abſunt, aut annuis uſibus minora ſolum, ſed intenſiori plerumque pretio venientia pondera ſatisfaciunt,) comparationem, levioris ponderoſiorisque Libræ differentiam, &c. obvenientia vel prætendenda incommoda neglexiſſe; ab altera vero parte excedenti (quorum quorum etiam,) Diſpenſantium Lucello inconſiderato conniviſſe, & poſt-

poſtquam hi totius ſæpe Diſtrictus lumine ſaturati ſunt, negligentiæ perfrequentique remiſſioni ad Miniſtros, fores aperuiſſe; gregarios autem ſimplicioreſque vel attentiores alios, à Medicis ſalubrique Remediorum uſu abalienaſſe; Viduas demum Orphanoſque (dum morbus quidem curatus eſt, at æger periit,) expenſis, plus vice ſimplici deploratis ſubjeciſſe dicatur. Nam ut ſcapham ſcapham vocando, in recenſione noſtra pergamus, diffiteri profecto nequimus, quod ex uſitatiſſimis ac polychreſtis non ſolum triplum, quadruplum, ſextuplum, ſed octuplum quoque, duodecuplum & amplius; è trivialibus vulgatiſſimiſque non tam alterum tantum, quam triplum quadruplum &c. redeat: dum citra ullum rei domeſticæ, *(debita moderatione circumſcriptæ,) erogatorumque ſumptuum damnum, magno vero Reipublicæ, præſertim pauperiorum commodo, ſub triplo alicubi alibi dimidio, vel in operoſioribus altero tanto ſecure hac tempeſtate acquieſci poſſet: ceu ſub hujuſmodi moderatione incedentes nihilominus ſatis feliciter vixiſſe, nec aliis ita inſerviendo temere conſumptos, quin potius (parabilitatis Remediorum illicio,) proventus in ſingulis mediocritatem frequentia compenſatam; raro vero Gazophylazia exceſſivis conſtructa, hæredibus ſtabilia fuiſſe, ſufficienter ſcimus.

Nos quo Luſtrum noſtrum perſequamur, & quo vulgatiſſimi exceſſus eo facilius computari queant, per Imperiales eorumque Partes, (tanquam Monetam notiſſimi, ac in quaslibet cujuſvis Regionis Sortes facile reſolubilis valoris,) procedentes, perque Libram, civilem ſemper intelligentes, à Simplicium conſideratione nunc ordiemur. Ubi licet alicubi nonnullis, Chirurgorum tamen

tamen potius opificumque uſui cedentibus, (ob notorium forte apud Inſtitores pretium,) quadantenus ſit parcitum : & licet alibi (inter Alternantium, ſecundum Æquum & Bonum, diſtractiones,) moderationem quandam afferre videatur ad Arbitrium diſpenſantium remiſſio : utrumque tamen nec Catholicum, (uti v. gr. aliis in Taxis circa Metallica & Aromatica ſatis videmus,) nec (una cum Reſiduorum longe tritorum pleriſque,) à multa adhuc inconvenientia exemptum eſt. Nam paulo difficilius interdum conquirenda, vel (pro Negotiorum fortuna, Proventuſve differentia,) pretium variantia, (ut Exotica pleraque,) alibi nihilominus ſummo, quem unquam aſſequuntur valore paſſive divendi conſtat : & quibus difficultatibus utplurimum determinatur, obſervatur vel (remittente intenſiori prius precio,) ad antiquum redit illud Æquum & Bonum ; ſaltem in Oppidis, ſi ſeveriores inſpectiones in Urbibus inſolidum cavent. Accedit, quod circa horum permulta, (tractu temporis corruptionis initia ſentientia, ſemet in ſe conſumentia, vel mage ſicceſcentia.) partim peculiari Repoſitura, ſeu competenti cuivis conſervandi modo, partim cauta Quantitatis æque ac Qualitatis coemendorum penſitatione, Corruptionem minitantium alios in uſus converſione, Viſcidiorum curata diſpenſatione, aliiſque notoriis compendiis evidentiora detrimenta, parumper hic verſatus haut difficulter declinet : quodque indeclinabilia in quibuſdam diſpendia, Exoterica carioribus nonnullis admixta, &c. moderatiori quoque Taxatione compenſentur ; citra Valoris paſſim triplicationes, quadruplicationes &c. vel plane extremum illud increſcentium pretium : ceu exemplum in Rhabarbaro, Camphora, Caſtoreo, Sper-

Spermate Ceti, Manna, Moſcho, Croco, Sena, Fructibus Mollioribus vel Oleaginoſis &c. manifeſta ſunt.

Multo minus autem Vulgatiora, Vernacula, aliaque Euporiſta hic excuſari poterunt. Sane nominetenus, polychreſta tamen, & in communi praxi uſitatiſſima (præſertim cum negotium tantum inter nummos verſetur,) referre piget; quæ puer nihilominus quaſi aliud agendo, circa Mænia vel è proximis compitis gratis legit, aut viliſſimo pretio ex Agris, ripis, dumetis, viciniſve nonnullibi ſylvis aut nemoribus afferuntur; oppido aſſignatæ taxæ dimidio & ultra multanda. Sique v. g. Liliorum conv. Cynosbati, Acaciæ, Tiliæ, Violarum martiarum (exceptis pauciſſimis alicubi diſtrictibus,) Flores, Fraga, Myrtillos, &c. cum productorum ſuorum (Aquarum, Siruporum &c.) valore conferimus; quænam, (imo nonnullorum quoque per ſe,) venditorum & emptorum eſt proportio? Multa locis ſuis vernacula pari diſſitorum Diſtrictuum Taxa haut raro divenduntur; ut Scorzonera, Dictamnus alb. Rhodia, Bryonia, Chamæpitys, Scordium, Saxifragia alba, Polypodium, Tartarus, Foſſilia non pauca, quæque ex iis conſiunt, &c.

Et quid dicturi eſſent? ſi facetiores è vulgo reſciſcerent, quanti paſſim per minutiora pondera venundarentur in ignotis ipſis Formulis atque Compoſitis Domeſtica illa vel culinaria, Carvi, Papaver, Cœpe, Allium, Lentes, Cicer, Sinapi, Cannabis, Petroſelini, Lactucæ, Lini, Napi ſemen, Juniperi baccæ, uterque Raphanus, Farina volatilis, Hordei, Tritici, Fabarum, Teredinum, Sulphur, Pix Reſina, Ovorum teſtæ, Nidus Hirundinum, Album Græcum, Mel, Butyrum, Adeps,

Se-

Sevum, Acetum, Fuligo, Sal, Alumen, Martis Limatura, Calx &c. Vel ſi Jalapii, Mechoacannæ, Gummi guttæ, &c. valorem noſſent, forſitan (quaſi per Decretum,) invectum illud, & conſilium atque laborem plerumque excedens pro trivialibus Purgantibus pretium, Diſpenſatoribus haut adeo conſtanter numerarent: aut Delicatiſſima quæque penitus, aut maximam partem gratis eos eſſe pejerarent, qui Pinguedinibus nonnullis ſatis uſitatis, Lapillis, oſſiculis, talis, Mandibulis, Sanguini, &c. Taxationes iſtas aſſignarunt. Et quantopere hæ circa vulgatiſſima Hortenſia, ab Enula Pœoniaque uſque ad Odoriferas cordiales, Stomachales cephalicaſque Herbas & Flores, circa acidulos vinoſoſque Fructus, &c. Olitorum Matrumque familias merces excedant, in foro vel hortis licitantibus haut difficulter conſtabit. Quod autem magis eſt, omne hoc lucellum, (quantum quoque fuerit,) ex hujuſcemodi Simplicibus perfunctorie ſolum diſtractis, levi tamen brachio ac citra pulveris cujuſdam jactum acquiritur; ſaltem pro more reponendo, ponderando, vel obiter (neque hoc nonnullibi gratis,) quodvis conſcindendo, conterendo, conquaſſando. Nam ſimul ac horum aliqua paulo diutius verſantur aut ſubtiliſantur, continuo etiam pretium, non quidem (pro laboris aut fortuito diſſipatorum compenſatione,) ad alterum tantum, duplumve, ſed ultra triplum ad octuplum, decuplum, extendi cernimus. Sic quo potiorum quædam in exemplum adducamus.

Corallia rubra vulgari modo præparata (reliquis adhuc utiliſſimis,) expenſas raro tantum quater, quinquieſve, plerumque ſexies, decieſque refundunt; Mater perlarum inſumpti precii triplum; ſextuplum, octuplum.

Con-

Conchæ vulgares, ſimpliciter pulveratæ vel nonnullis calcinatæ pro libra ſemis, quatuor paſſim aut quinque Imperiales, & amplius.

Succinum præparatum valoris ſui triplum uſque ad quintuplum.

Cornu Cervi uſtum, (deſtillati tamen Spiritus parergon,) è libra una ſemis, rarius ſaltem duos, plerumque quatuor Imperiales; dum ſexta vel quarta unius parte, crudi, quoque tantum apud figulum calcinatur: Ipſe Colubrinus pulvis, (pro regionum ratione,) plerumque quadruplum, ſextuplum & ultra: ut Pinguedinem nonnunquam ſeparatam (miſſis Exuviis,) taceamus.

Sanguis Hirci à lanionibus quotannis ſæpe gratis aut levi redhoſtimento habetur: ceu quoque Aſellorum Lumbricorumque quantum ſatis à pauperculis; Dentes Apri, Pulmones Vulpis &c. à Venatoribus exiguo contentis. Si negligenter præparata vel exiccata Taxis conferas, æſtimationis exceſſus ſtatim comparebunt. Nec alia eſt Eboris, Oculorum Cancri, Cranii, (unde unde etiam nonnunquam petiti,) Cryſtallorum, Lap. Calaminaris, Tutiæ, &c. ratio: rarius duplum, pleriſque triplum vel quadruplum nonnullis ſuperadditur.

Terebinthinæ coctæ, (Superpondii ſane deſtillati per Veſicam Spiritus,) libra Semis Imperiali & octava ejus parte paſſive proſtat:

Radix Aronis præparata, ſeipſa non triplo tantum, ſed quadruplo ſextuploque carius; magisque adhæc, ſi loco Vini Acetum recipiatur.

De Helleboro nigro, Eſula ſpontanea, aliisque fere inuſitatioribus addere quidpiam ſupervacaneum eſt.

Ipſi ſimpliciſſimi Vegetabilium in Officinis Pulveres,

veres, ut equidem aliqui difficilius (v. g. Altheæ, Fænigræci, Liquiritiæ, &c.) alii moleſtius, (uti Purgantium ſimiliumque nares atque fauces vellicantium,) vel non citra quoddam detrimentum parentur, & hinc jure merito moderatum laboris aut diſpendii redhoſtimentum ſentiant; æque ac in Gummatum, v gr. Ammoniaci, Laccæ, &c. Depurationibus, item extraneorum corticum, ſtipitum, &c. ſequeſtrationibus, (in Sena, ſeminibus quatuor frigidis maj. &c. par eſt:) numero tamen longe plures inveniuntur, quibus fere nil, aut reſiduum aliis adhuc uſibus commode aptandum decedit, triplicato vel quadruplicato nihilominus pretio: ceu præter paulo ante notatas Farinas, in vulgatiſſimis Pæoniæ, Conſolidæ, Enulæ, Carduibenedicti, Tormentillæ, Iridis Florentinæ, &c. pulveribus cernimus. Ita quot ſunt Gummata, quorum Reſiduum, aut Vilior ſaltem pars ſufficiente vel eodem ſæpe (quo Totum conjunctim comparatur,) valore non diſtrahitur? ſpectatioribus interea particulis nihilominus ſeorſim triplo quadruplove carius divenditis. Amygdalis ſane excorticatis alicubi quarta aſſignati valoris pars, ſuperadditur.

Sic porro Pretioſiorum polychreſtorum Taxatio, quoad ejus fieri poſſet, merito deberet eſſe mitiſſima; vel egenorum aut debitæ complendæ doſis gratia. At (ne Gemmarum ſæpe jure ſuſpectarum ſat caras, è difficiliori tritura atomos attingamus,) Margaritis (ſæpe ſaltem titulotenus Orientalibus, aut ſuſpectæ foratarum raſuræ;) plerumque duplum triplumve; (ceu Valor variat;) Lapidi Bezoar. Or. triplum, quadruplum, occidentali quadruplum & ultra, Ambræ Zibethæ (ſi humidiori nonnunquam piloſiorique Moſcho aliquantum

quis

quis connivere velit,) duplum aut triplum paſſim aſſignatur.

Et licet inconvenientiam hanc Moderatio quædam nonnullibi excipiat, qua detracta id genus Pretioſis lucri pars, auctiori proletariorum Viliorumque Taxatione refunditur; id tamen vix aliquo Plebejorum fit commodo: ſiquidem tum quod Reges peccant, plectuntur Achivi; miſerique Vulgatioribus pulveribus, infuſis, aliiſque cuporiſtis à Medico politico, (qui oppido iis damno, aliis deridiculo eſſe nolit, & cariora interdum perſuaſioni ſaltem aut condimenti loco dat,) tractati bonam Moſchatorum, Ambratorum, Auratorum, Bezoarticorum, Perlatorum, Alchermes &c. ditioribus delicatuliſque (talia plenis ſæpe buccis ligurientibus,) tacite ingratiiſque perſolvunt.

Sed hæc de generali Simplicium cenſu ſufficiant: nec enim ſingula, (in tanta Materiæ medicæ vaſtitate & diſtrictuum proventuſque differentia, accuratiori talium diſquiſitione tandem in minutiora, minus inibi verſatum Lectorem turbantia Monetarum genera recidente,) ſeorſim reſolvere fert animus Nihilominus quæ circumcirca paſſim peccari hactenus diximus, uti permulta ordinis ſolum ſervandi cauſa hic allegata ſunt, ita Levia plane minoriſque momenti videntur, ſi excedenti plerumque Compoſitorum, præſertim Chimicorum, (ubi neſcio qui labores ſemper, at à particulari exaggerantur,) æſtimationi conferantur; fruſtra in tenuioris fortunæ pauperiem extenſis Taxationibus: dum tamen in Anatomia cujuſdam Simplicis, vel unicum ſolum Principium, aut Caput mortuum, neglectave quædam Enchiriſis, (licet in ſequentibus vulgares ſemitas data opera ſectemur,) omnes expenſas laboreſque, cum magno ple-

plerumque ſuperpondio rependit : & quotannis diverſos in uſus de Chymicis Polychreſtisque haut parum conſumit exercitatus, & aliquantillum ſaltem inclareſcens Medicus : quo nec de majori forſan ſequentium Quantitate, (Valvationis inſuper gratia) reſoluta quis queri poterit.

Et quo nunc Eluſina hæcce Sacra planius detegantur, per potiora uſitatioraque, (ne ſingulariora confuſionem pariant,) ſimiliter ibimus; ducto à Chymicis exordio.

Ubi quod primo Mineralia concernit, Butyri Antimonialis (polychreſti illius plurimum productorum fundamenti,) libra ſemis & ultra, unico cum dimidio, imo per fictionem, duobus Imperialibus inſumptis, de cætero haut adeo magno negotio deſtillatur : æſtimatur aliquibus octo, decem & amplius : ſique Cinnabaris una aſcendentis pretium (unciam unam ſaltem & ad minimum, quæ quatuor tribusve communiter Imperialibus proſtat, præſupponentes,) addimus; (Mercurii vivi puriſſimi, tot tædiis alias conquirendi, uncias quatuor, ut & ipſum ſæpe non rejiculum deſtillationis Caput mortuum tantiſper ſeponendo :) proveniunt inde nihilominus duodecim vel quatuordecim. Quod in ſuo genere haut parum eſt, id vero majus, quod dum equidem conſumptionis ejus expectatio, (in Chirurgica aliave curioſiora Chymica,) nimis longa eſt, Mercurii vitæ (etiam citra rectificationem,) ſat boni unciæ ad minimum quatuor nullo negotio hinc præcipitentur; ſuperſtite Spiritu Vitrioli Philoſophico, in quotidianis uſibus haut infrequente, ad libras tres & ultra : ut unicus ſic Ungaricus, per duorum horum productorum Taxam, rarius tantum 20. frequentius

30. us-

30. usque ad 40. fere Imperiales ferat. Et ſi denuo quidem hic Mercurius, (in ea parabilioris Croci Metallorum ſufficientia,) utut inſuper varie corrigatur, aut (citra omne Taxarum diſpendium,) vitrificetur, tardius tamen diſtrahitur; Bezoarticum interea minerale (longe frequentius,) compendioſe per Nitri (ſaltem venalem) Spiritum, aut Aquam fortem bonam abſtrahendo paratum, majori adhuc lucri multiplicatione, pro quinque vel 6. Thaleris, (tanquam Mercurii vitæ Valore,) nunc 24. aut ſi pro Nitroſis, (denuo tamen alibi adhibendis,) Liquoribus, duos aut plane tres decurtamus, 21. præſtat: adeoque Cinnabaris, Spiritus Philoſophicus & Bezoarticum hoc conjunctim 50. usque fere ad 60. Imperiales.

Sin demum è prædicta Butyri quantitate: vulgare quis Bezoarticum malit, impenſis (ad Liquoris gummoſi deſtillationem ſupra requiſitis,) pro (licet pene fruſtranea,) Rectificatione, & Aquæ fortis vel Spiritus Nitri ſufficiente quantitate, adjiciamus duos, imo plane tres (ſi opus foret,) Joachimicos: adhuc tamen Pulvis iſte Bezoarticus ſolus ad 10. vel 11. Ungaricos; Totum, per Valoris Cinnabaris & reſtitantis Spiritus Nitri compoſiti (hic abſtracti) acceſſum, fere ad 30. Thaleros excurret.

Antimonii Diaphoretici libram ſemis, levi negotio, tertiam forte partem, vel alibi dimidium, fingamus duas tertias Imperialis impendendo nanciſcimur: & ſimul decantati illius Anodyni mineralis uncias quatuordecim, plus minus. Secundum famoſiſſimas Taxas Antimonium ſaltem, (ſi Nitri fixioris, per ſe, & in Vinis laxativis complurium ſalium, alibique ipſius Lapidis prunellæ vulgaris loco ſatis commodi, difficiliorem con-

ſumptionem prætendimus,) octo Imperiales, utrumque conjunctim duodecim ſexdecim, octodecim & amplius refundit. Sique rejiculam quandam, (indigenam ſolum) Retortulam perforatam negligimus, Cliſſi optimi libra una ſemis ad duas usque, ſimul proveniunt; paſſive ſex, octo vel decem Imperialibus æſtimatæ. Flores copioſe ſurgentes, (in Diaphoreticum Nitroſorum abſtractione haut difficulter figendi,) tranſeant, ne navatæ operæ redhoſtimentum nimium & ultra 30. Imperiales extendatur.

Sic Croci Metallorum vulgaris (extus & ad aliqua quoque Compoſita commodi,) uncias ſex, quaſi aliud agendo paraverimus octava, ſexta, ponamus quarta Imperialis parte: hinc inde tamen quatuor, alibi octo Imperialibus æſtimantur. Sique Nitrum (hic mage) fixum addimus, & Cliſſum, ſi libuerit eodem modo (præter Flores,) collectum; Summa illic facile ad ſex, octo, decem, hic ad quatuordecim Imperiales aſcendet. Quid, ſi in Bezoarticum minerale redigatur? Florum Antimonialium, (licet ſufficiens in id genus Vomitoria quantitas poſt Croci metallorum aliorumque præparationem prompte proveniat,) tantum tamen, quod 8. Imperialibus proſtat, citra negotioſiorem peculiarium Furnorum apparatum, facili encheiriſi modoque non uno, vix inſumpto dimidio, (ut pro vulgari tædioſiorique integro fortaſſe,) colligitur.

Vitrioli Spiritus uſitati, boni tamen & uſibus medicis ſufficientiſſimi libræ tres, circa talia exercitato ne unicum quidem Joachimicum, (fingamus tamen unum cum dimidio,) impendenti haut difficulter deſtillantur; duobus) paſſim, imo (ponamus pro concentratiori, fere tribus coëmuntur;

tur; at (præterquam quod externis nonnullis deſtinationibus interdum ſufficiat,) ignarorum aut deſidum hinc inde more haut adeo laudabili, Rectificationi per Retortam (licet propria manu deſtillatus ea non admodum indigeat, in emptitio autem vix decimus occupetur,) ob laborem & unciam unam ſemis præterpropter deciduam, aſſignetur Dimidius, aut per nos plane Integer. Nihilominus adhuc 20. 30. 40. Imperiales, ſecundum vulgatiſſimas taxas, pro navatæ operæ, vel ſi coëmatur, pro diſpenſationis ſolum compenſatione ſuperſunt: & ſimul (poſt propriam vulgaremque deſtillationem,) Caput mortuum; per ſe quoque, ſi externos in uſus diſtrahatur, Vas aut Carbones exſolvens; ſin autem unicum tantum interdum, (ſingula enim accommodari ſic vix poterunt,) perfunctorie eluatur, vi Taxationis Terræ Vitrioli dulcificatæ, (nec verſatioribus Chirurgis infrequentis,) appenſæ, 8. vel 10. alicubi Imperiales & amplius ſuperaddens; ceu Sal (quod Vitrioli albi loco precioque dari poſſet,) quinque ſex aut octo. Vel ſi hujus plerumque tardior eſt diſtractio, è ſingulis prædicti ponderis deſtillationibus habentur ad minimum libræ quatuor polychreſti illius Roris mineralis (prius à Vitrioli, aut poſtmodum à toto deſtillato abſtrahendi,) uno alterove Ungarico haut raro divenditæ: ut proin è 12. Vitrioli libris, etſi pro diverſa productorum accommodatione, communiter tamen 40. 50. usque ad 60. mitioribus & utut res cadat, 30. usque ad 40. fere Imperiales, intra haut adeo protractum temporis ſpatium redire queant.

Sulphur labore haut adeo magno libram ſemis Florum prompte fundit, inſumpta forte tertia Thaleri parte, vel (ex abundanti,) dimidio. Pro-

ſtant paſſim quatuor vel quinque. Ut Aciditatem ſulphuream, Rori minerali haut incongrue aſſociandam taceamus. Lactis ſulphuris unciæ quatuor notoriis euporiſtis Solventibus diverſimode octava Imperialis parte, vel ſi purum putum Salis Tartari lixivium recipitur, dimidio forte, imo (ſi Spiritus Tartari inde prius non eſt abſtractus, adeoque per ſimplicem calcinatum acquiſitum majori conſtat,) uno vel à muliercula parantur; venduntur 8. Joachimicis: Spiritus vero Sulphuris ſexdecim: cum tamen hodie paſſim uno cum dimidio, duobusve complurium (ſed de bonitate ejus ſecuriorum,) more coëmatur; duobus, ſi quis perfumationibus iſtis occupari voluerit, domi præparetur.

Elixir propriet. uſitati acidulati libra una ſimiliter 16. Imperialibus proſtat, cum duobus ſat commode, vel per fictionem, & ſi quis modum ingredientium data opera negligere velit, tribus undiquaque confiat.

Nitri depuratiſſimi libra una & ultra, ſexta vel quarta Thaleri parte, (nullo de cætero labore, reſiduoque amaricantiori Sale, ſi coaguletur, adhuc ſui uſus,) colligitur: at pretium pro diſpenſatione ultra duos cum dimidio paſſive extenditur. Ceu unciarum duodecim Lapidis prunellæ vulgaris taxatio ad duos Imperiales; cum iisdem impenſis, (crudo quoque Sulphure ſufficiente,) habeatur: ut ſecundum Nitri fixi, (ab Antimonio Diaphoretico elutriati,) coagulum, parum hinc differens prætereamus. Spiritus uſitati optimi libræ duæ, uti duobus, ad tres usque, (ſi fidere voluerimus,) comparantur; ita, vaſe inſuper plerumque ſuperſtite, vix integri impenſa haut difficulter deſtillantur; taxantur paſſim 20. 30. Joachimicis. Et qui

Ain-

Aluminis additionem non veretur, pro uno & ſexta forſan, iſtius parte, expeditiori adhuc negotio, 40. & ultra ſic lucrabitur: Capite mortuo nihilominus ſui uſus, ſi circa ſeu Terram ſeu Sal aluminoſum curioſior eſſe voluerit. Ipſius Aquæ fortis, (ut vel Arcani duplicati cauſa eam hic appendamus,) libræ tres, (bonæ de cætero notæ, & ſubito in Aquam Regis vertendæ, ut inconſideratius profecto, tunc duplicetur aut triplicetur pretium;) vix tribus quartis, rarius integro Thalero inſumpto proveniunt, paſſiveque eodem comparantur; divenduntur quatuor, ſex, vel octo nihilominus: & Sal illud polychreſtum, vix tertiam unius partem (pro extractione & perfectione ſua,) requires, frequentiſſime, (ſiquidem dimidium è capite mortuo pro more provenit,) 24. vel 30. Spiritus Salis libræ duæ, (quo laborem probe redimamus,) parentur unico; emuntur, ſi placet, duobus vel alibi duobus cum dimidio: accedat adhuc dimidius pro (ſupervacua tamen, & permultis Officinis haut adeo frequenti,) rectificatione, & unciæ unius ſemis præterpropter remanentia. Detractis ſic detrahendis ſuperſunt nihilominus (ſecundum Taxas,) diſpenſanti rarius duodecim tantum vel 15. plerumque 18. 20. 25. vel ſi Alumen addatur, copioſiori ſic per easdem impenſas prolecto Spiritu, 30. Joachimici & amplius. Flores, ni Liquori profecto adjiciantur, utrobique ſuperaddunt alibi 4. vel 6. Nec in aluminoſo Capite mortuo curioſior plane nil invenit; quod tamen cum Retorta interdum ſuperſtite, noſtræ nunc conſiderationis non eſt.

Convertamur hinc potius ad Sal Ammoniacum, cujus genuini & urinoſi (quovis etiam modo, cum Alcali Tartareo nitroſo, &c.) ſubli-

mati Flores, ad quatuor uncias Imperiali præterpropter habentur. Spiritus volatilis, (plerisque ſub phlegmatis fætidi titulo neglectus,) primo profluens hunc, ſecundum vulgatas taxationes, utplurimum rependit; ut 10. vel 12. reliquos, floribus iſtis aſſignatos, quaſi gratis lucremur: quemadmodum & omne illud, quod è Sale medio acidiuſculo, (Spiritum Salis coagulatum haut incommode referente;) item è fixiori, (è Capite mortuo extracto,) ſimplici aut Martiali (ceu vocant,) purgante, (ſi Martiales Flores parati fuerint;) aut è Tinctura quoque Martiali è reſiduo confecta, diverſimode acquiritur. Spiritus genuini ſat boni lbj. cum Alcali Tartareo nitroſo deliquato, integro Joachimico vix inſumpto, cum Calce viva adhuc tolerabilius, cum puro Oleo Tartari unico cum dimidio, ad ſummum (ſi data opera Tartarus alicubi ſeorſim prius calcinetur,) duobus colligitur; venditur ſexdecim: præter Sal è Capite mortuo, intus & in Chimicos labores utiliſſimum.

Martis limatura & batitura quanti paſſim conſtat? & tamen Alcohol Quercetanico ſimilive modo paratum, (vix nummos aliquot in libram impendendo,) rarius tantum 2. 3. vel 4. frequentius ſub Croci Martis aperitivi nomine, 8. 12. & ultra rependit: quod ſane pretium, ſi ipſi Croco ſaccharino, aliisque per præcipitationem, fumigationem, tædioſiusque adhuc confectis aſſignaretur, haut adeo forſan excuſari poſſet. Æque ac dum libræ duæ limaturæ Martis ſulphuratæ 3. 4. ve Thaleris; aut cum Aceto levigatæ idem pondus, uno, duobus, pluribusque diſtrahitur: cum hic quidem vix ſexta, ibi raro tertia integri pars inſumatur. Adſtringentis Croci, quantum intus quidem conſumitur, (dum extus Terra Vitrioli dulcificata ſa-

ſatisfacit,) per intentius (apud ſingulos) ignis examen è limatura ſulphurata, aliterve levigata vel alcoliſata, (ſi raſuram è trabeculis capellisque adeo differre credimus,) levi negotio provenit: ut excedens ſit quatuor Unciarum pro duabus tribusve Imperialibus taxatio: quibus ſane libra una & amplius Croci adſtrictorii cum Aqua forti ſimilive operoſiori modo parari poſſet. Ceu quoque Vitrioli Martis cum Spiritu Vitrioli, (quippe tædioſum & longe parcius Cæmentum allegare piget,) libra ſemis & ultra, ne integro quidem erogato : quæ paſſive tamen duodecim ſexdecimque venit : curioſiorique inſuper Spiritus ſulphurei volatilis quidpiam, ſub præparationis initio ſuppeditat. Tincturæ Martis per acetoſa illa, ſimiliaque officinarum menſtrua libræ duæ habentur, inſumptis forſan tribus ad ſummum Imperialibus; condonemus adhuc unum; (ut eadem impenſa idem pondus ſpecioſioris quoque, v.gr. Tartariſatæ, vel è Vitriolo Martis Arcanoque Tartari &c. productæ parari queat:) & nihilominus rarius 32. vel 36. ſæpius 48 usque ad 62. hodieque in libellis æſtimantur.

Mercurii dulcis optimi unciæ tres, vix dimidio conſtant; quatuor vel quinque Joachimicis, (præterquam quod ſublimatum ſuperius, externis ſat ſufficiens, Mercuriusque vivus in capitello, magnam partem expenſarum redimat,) paſſive proſtant. Uti Turbith minerale (per Sublimati cum oleo Tartari præcipitationem proveniens,) decem alicubi Thaleris, dum unciæ duæ ſemis vix unius dimidium pro confectione exigunt; & ſuperſtes Liquor, originem cogitantibus, alias haut eſt inutilis. Turbith vulgare per Spirituum acidorum abſtractionem, vix adeo majori ſumptu, at eo-

dem pondere conſit; quinque, ſex, vel ſeptem taxatur.

Saturni ſaccharum quatuor Imperialibus; ubi totidem unciæ ſimiliter dimidio, ad ſummum integro præparantur: & Magiſterii unciæ duæ, eodem pretio cum Vitrioli quoque Spiritu præcipitatæ; quatuor Joachimicorum valori pariter ſubjiciuntur.

Succini Oleum clarum ad uncias quatuor primo profluit, aut à toto deſtillato abſtrahitur itidem dimidio, duabusve tertiis unius; ponamus penitus (pro rectificationis quoque compenſatione,) integrum: quinque, ſex, vel octo Thaleris per Taxas diſtrahuntur: præterquam quod aliæ unciæ quatuor (aut paulo minus,) Olei rubri craſſioris, at odoratu gratioris extusque ſaltem polychreſti reſtent: item uncia ſemis (ad unum usque) Salis volatilis, aliquota Spiritus Salis parte, &c. facile liganda, Ungarico plurisve divendi debere credita. Balſamum (cum Nuciſtæ Oleo,) optimum ad unciam ſemis, ſexta Thaleri parte paratur; proſtat dimidio vel duabus unius tertiis.

Coralliorum autem communis illa Solutio, ad uncias quatuor, octo Joachimicis; dum tamen una, aut tertia ejus parte inſuper, prompte conſit: æque ac unciæ duæ Magiſterii, elegantiſſimi quoque, erogatis forte tribus unius partibus, aut (per ſuppoſitionem,) integro; quatuor autem taxantur: ut reſtantem Liquorem taceamus; qui ſi, (vulgo equidem paulo laborioſiori,) Aceto deſtillato & Oleo Tartari conſtiterit, Arcani tamen Tartari, (poſt aliqualem adhuc Aceti deſtillati abſtractionem,) fundamentum aut partem præbet: ceu, ſi præcipitatio cum Spiritu Vitrioli facta fuerit, Liquor Acetoſus Vitriolatus M. in medicis chi-

chimiciſque uſibus haut adeo rejiculus oboritur: idque majus adhuc, quod etiam Acetum non deſtillatum, eodem ſucceſſu queat recipi. Tincturæ Corallorum communis è prædicto Sale, aliiſque vulgatioribus Officinarum hactenus modis comparatæ, libra una tres rariſſime Joachimicos, (quibus etiam ſpecioſiorum hodie Solutionem ramoſiſſimarum Tincturarum idem fere pondus paraverimus,) communiter exigit: cur autem 32. rarius 24. aſſignantur? adde quod Salis vulgaris reſiduum in Magiſterium præcipitati, aliudve extractionis Magma nihilominus novis uſibus accommodari queat.

Tolerabilior videtur Magiſterii Perlarum taxatio, dum (variabili alias iſtarum pretio,) duodecim Thaleris æſtimatur uncia, ubi prius quatuor, vix quinque nonnunquam inſumuntur. Sed Acetum deſtillatum hic quoque eſt ſupervacaneum; & paulo ante notatus Liquor Acetoſus Vitriolatus expenſarum partem interdum refundit: in univerſum autem, ſi tantum eſt refectivum, mitiſſima taxatione languentibus diſpenſari deberet. Quæ vero proportio, quod unciæ duæ Magiſterii Matris Perlarum vulgatiſſimæ, quatuor Imperialibus proſtant; dimidio, ad ſummum tribus integri partibus, (plumacea quoque ſpecie,) præparandæ?

Atque ut reliqua nunc ex Animali regno deſumpta ſimiliter perſequamur; Spiritus Cornu Cervi libra deſtillatur tertia forte parte, ad ſummum dimidio Imperialis: pro rectificationis labore, detrimento, Spiritusque Vini acceſſit aſſignemus idem majusve pretium: diſtrahitur uterque 6. 8. Thaleris. Oleum fœtidum, tribus æſtimatum hic non attingemus; uti nec Sal volatile, Spiritu proprio ab initio non illiquatum, &(ſive per ſe con-

venienter dilutum, ſive Acidis fixum aſſervetur, facile duos per Taxationes ſuppeditans; ſiquidem ſatius eſſe putamus, ſi ſub rectificatione iſti combinetur. Teſſulæ ſaltem (integro plerumque vaſe eximendæ,) perfunctorie apud figulum albificatæ, unicum ad minimum Imperialem ſuperaddunt; adeoque è rejectitio ſæpe cornu 8. 9. ve Imperiales levi negotio habentur. Cornu Cervi ph. calcinati libra, quaſi aliud agendo paratur dimidio vel duabus tertiis Joachimici; venundatur quatuor integris: ſuperſtite adhuc Galatina, quovis, (ſi placuerit vel expetatur,) modo excepta, nihilominus impenſarum duplum ſic exſolvens. Magiſterium Cornu Cervi cum Spiritu Nitri, ad uncias duas, (debita tamen intentione inter iſtius abſtractionem,) collectum vix ultra dimidium conſtat, venditur tribus, quatuorque: & ſi edulcorantem Liquorem ſaltem Urina (ſi Sal Tartari diſplicuerit,) perfundamus, præcipitantur adhuc fere unciæ duæ, à reſiduis Spiritus, (qui ad perfectam ſiccitatem hic citra totius combuſtionem abſtrahi nequibat,) particulis abſorptæ, à vulgari Magiſterio nil differentes; unde denuo duo vel tres, atque adeo ex unciis quatuor Cornu Cervi facile ſic 5. 6. vel 7. Thaleri redeunt: præſertim cum ambo haut inconſulto permiſceantur, poſteriori per prius intenſo. Abſtractus hic Nitri Spiritus, (ſed & Aqua fortis citra noxam quandam adhiberi poterit,) diverſas in diſſolutiones ſatis adhuc ſufficiens, pro lucri ſit ſuperpondio. Imo eadem ſolvendi ratione communis Magiſterii unciæ quatuor parari poterunt, inſumptis duabus tertiis, aut integro ad ſummum Imperiali; quæ nihilominus 4. vel 6. venundantur: & ſi quis Alcali quoddam Diaphoreticum, cum Nitroſis Spiritibus cryſtalliſatum deſideraverit, inſtituta

cum

cum iſto præcipitatione coagulum iſtud compendioſe gratisque ſuppeditabitur : uti ſi Sal Tartari receptum fuerit, Liquor Nitroſus attemperans, diureticus, in Nitrum artificiale coagulabis reſtabit.

Solutionis Oculorum Cancri unciæ duæ habentur forte dimidio, diſtrahuntur quatuor; Magiſteriique idem pondus ſimiliter quatuor Imperialibus, dum etiam dimidio conſit; imo leviori adhuc expenſa, ſi Acetum ſolummodo ſimplex pro diſſolutione adhibeatur.

Circa Caſtorei Exrractum moderatio quædam interdum reperiri videtur, ſiquidem (in ea forte Valoris variatione,) unciæ uni præterpropter alterum tantum aut duplum aſſignatum eſt. Verum abſtractus, ſub præparatione, Vini Spiritus, (libræ unius pondere & amplius,) ſumptus omnes ab altera parte liberaliter compenſat; ſive Hyſtericis, Cephalicis, Arthriticisque Aquis aut Mixturis extempore adjiciatur; ſive potius (cum liquidum hic quidpiam praxi commodius minusque exhauſtum ſit,) in Eſſentiam redigatur; ſeu diluto inibi prædicto Extracto, ſeu (ſimplicius adhuc) infuſa tantum Caſtorei recentis uncia una ſemis, cum aut ſine tantillo ſalis Tartari. Ut cara nimis ſit 12. Imperialium taxatio, cariorque adhuc, ſi loco abſtractitii hujus, ſimplex ſaltem Spiritus ardens pro dicta Eſſentia recipiatur.

Oleum Ceræ non rectificatum, (ſufficientiſſimum, ſaltem ob butyroſam conſiſtentiam diſpenſationi paulo incommodius,) vulgari modo ultra duodecim uncias colligitur, vix duas Imperialis tertias pro prima & ſecunda, (rectificatoria, ubi tantum Octo Olei clari uncias prodire ponamus,) deſtillatione inſumendo : prius tamen integris octo, rectificatum octo, frequentius decem aut

pene duodecim Thaleris æſtimatur. Atque hæc ex uſitatioribus Animalibus ſufficiant.

E Vegetabilibus Tartari Spiritus libra una unico, ad ſummum uno ſemis; (etiam duabus eo fine Deſtillationibus inſtitutis.) habetur; amplius quidpiam addat, cui Tartarus aut opera carior. Rotorta iiſdem uſibus, eloto Capite mortuo, adhiberi poteſt, & rectificetur quovis modo & vel quatuor unciarum detrimento. Diſpenſatio polychreſti hujus remedii nihilominus plerumque octo, rarius ſex vel ſeptem; omiſſa cum quamplurimis rectificatione 10. Joachimicos rependit; & Caput mortuum Salis uſitatiſſimi tantum, (nam Oleum fœtidum, efficax quidem, at comptiori praxi minus commodum, nihilominus ridiculo pene ad quatuor vel ſex Imperiales, etiam citra rectificationem taxatum, hic non adducemus,) quod paſſim octo cariusque proſtat: ut deſtillationis tædium utroque probe compenſetur. Sed enim è figulina quoque Calcinatione libra iſtius Alcali provenit, erogato alibi dimidio, alibi ponamus integrum aut amplius quidpiam: quæ tamen quinque Thaleris paſſim, ſed adhuc iniquius, ſi ex ana Tartari Nitrique detonatorum conſtiterit, æſtimatur; aut octo vel decem, dum debita facileque diſſolutum, Olei Tartari deliquati nomen induit.

Proſapiæ iſtius eſt Vitriolatus Tartarus vulgaris. Taxantur unciæ quinque, octo vel decem Imperialibus; tribus integri partibus, vel integro ad ſummum confectæ. Tincturæ Tartari communis, at ſatis bonæ libra, 12. 16. quæ unico cum dimidio, duobusve imo (demus) duobus cum dimidio, de cætero facillime paratur; & (præterquam quod Salis, novis uſibus impendendi quidpiam interdum pro ratione proceſſus relinquat,) Spiritus

tus iſtius nominatiſſimi Tartariſati libris duabus eadem opera abſtractis, duos tresve Thaleros æſtimio iſti ſuperaddit. Ipſum Acidum Tartari, (à Cremore parum niſi tædii diminutione differens,) ad libram unam, Muliercula quoque vix quarta vel tertia unius parte conficit: ponamus alibi dimidium & amplius: Proſtat paſſim ſex octove: Et quo Mixturam ſimplicem hic annectamus, libræ 30. vel 32. Joachimicis, inter frequentiſſimas hodie diſtractiones divenduntur, quæ tamen facili negotio cum Spiritu Theriacali communi, infuſo quidem tribus, Stillatitio vero 4. vel 5. ad ſummum inſumptis confiunt. Tincturæ Bezoarticæ uſitatæ eadem eſt ratio, ſiquidem ingredientia ſuo modo (& ni Spiritu Vitrioli Martiali &c. ſingulariores ſumus,) eadem, eademque fere eſt proportio; nec Spiritus Theriacalis majorem partem vulgatioribus conſtans, majus adeo pretium requirit, præ Infuſo Theriacali communi proprieque ſic dicto: ceu ſupputanti nunquam non manifeſtum fiet.

Nos ab Alcali Tartareo ad reliqua fixa pergamus. Ubi ſane libræ ſemis Salis Millefolii, Ononidis, Stipitum fabarum, Chelidoniæ, &c. polychreſtorum, (nulla tamen aut vili impenſa comparandorum,) demus nihilominus impendi dimidium Thalerum: pro Cardui benedicti, Abſinthii, Artemiſiæ, &c. eodem pondere, ſecundum regionum ac proventus rationem, duas unius tertias, integrum, & amplius: diſtrahitur octo, rarius ſex tantum: quo ſane valore ne rariorum quidem, aut parum ſuppeditantium, Centaurii minoris, Fraxini alicubi, &c. Salia æſtimari debebant. Cryſtalliſatis pretium utplurimum duplicatur: at cum Sulphure quidem vix octava ſextave pars integri; cum

Spiritu Nitri vero dimidius forſan Joachimicus ulterius inſumitur.

Aronis feculæ unciæ ſex hinc inde exprimuntur vix quartam tertiamve unius partem erogantibus: nonnullibi raritati amplius quiddam demus: interea taxantur integris tribus.

Florum Benzoës unciæ fere duæ, vulgatiori quoque modo collecti, duodecim; dum uno cum dimidio vel duobus haut difficulter parantur; & eadem opera proveniens oleum facile quatuor aut quinque Imperialibus diſtrahitur.

Magiſterii Scammonii unciæ tres vel tres ſemis proveniunt, vix, ni maſſa plane nequam fuerit, duorum in ſumptione; aut ſi quid Spiritui ardenti (interdum cariori, ſed tunc repetendo,) damus ulterius. Taxantur 9. 10. rarius 11. aut duodecim Thaleris.

Sic Magiſterii Jalapii unciæ tres, novem, raro tantum ſeptem: cum duobus, imo, (quo pulveriſatio, inſumendusque ſed repetendus,) Spiritus probe compenſetur, duobus cum dimidio haut difficulter præcipitentur. Extractum mucilaginoſum, cum Sacchari particula in Eſſentiæ uncias quatuor redigendum; ob languorem ejus non attingimus.

Magiſterii Gummi Guttæ ad minimum unciæ duæ, ſæpius ad tres usque, tribus unius quartis acquiruntur; & hinc ſub diſpenſatione quatuor, ſex imo octo Joachimici.

Extractum Agarici pro unciis duabus, (puris ſatisque ſpiſſis,) uno præterpropter conſtantibus, quinque vel ſex rependit. Uti Turbethini Extracti (reſinoſi ac pilularis conſiſtentiæ,) idem pondus, ſex Imperiales, uno dimidioque ad ſummum collectum. Spiritu inſuper utrobique ſub confectione

ne

ne ſeparabili. Extractum Hellebori nigri communi more ad quatuor (conſuetæ conſiſtentiæ,) uncias paratum, tertiæ vel dimidia unius parte conſtet: addamus idem pro depuratione per vini Spiritum, magmatisque ſecedentis compenſatione pretium: adhuc nihilominus tres, quatuor aut quinque pro locorum taxarumque more refundet. Uti unciæ duæ Extracti Colocynthini ſpiſſisſimi ſex Imperiales; quæ uno cum dimidio ſat commode comparantur. Extractum Aloës ultra pilularem conſiſtentiam condenſatum ad minimum octo, (nam ob ſucceſſivam majorem exſiccationem plures allegare nolumus;) reddit; dum inſumptis ad ſummum duabus Imperialibus habetur; ſique Spiritus ardens hic pro opinionum variatione aſſumitur, auctius Spiſſamenti ſemireſinoſi pondus iſtius valorem prompte redimit: ceu Extracti foliorum Senæ unciæ duæ, (pilularis & à mucagine ſuperflua ſatis liberatæ conſiſtentiæ,) inſumptas duas unius tertias, tres quartas, aut ſi amplius quid increſcens interdum valor exigit; per aſſignatos tres quatuorve (nam Exteris viciniores duos tantum aſſignaſſe rarum eſt,) Imperiales, eademque fere invenitur unciarum duarum Extracti Rhabarbari conditio, ſi quatuor vel quinque nonnullibi diſpenſentur; ſiquidem uſitatiores Taxæ ſex vel ſeptem ponunt, dum unico cum dimidio, duobusve, (præſertim cum remiſſius pretium talia ſuos poſtmodum in uſus præparanda ſuadet,) ſat commode colliguntur: æque ac Extracti Panchymagogi (uſitati completique) unciæ tres & amplius duobus, vel alibi duobus cum dimidio Thaleris: quæ octo tamen novemque paſſim veneunt: quatuor enim alicubi tantum compendioſiori cuidam Compoſitioni adſcripti videntur; ſique Ambratas

bratas ſuperfluitates in prædicto omitteremus, iſtius quoque competentiorem taxationis modum excederent.

Minus autem adhuc moderatus eſt vulgatiſſimorum (v. g. Abſinthii, Scabioſæ, Hederæ terreſtris, Agrimoniæ, Chelidoniæ, Cichorii, Plantaginis, Vulnerariorum, &c.) Extractorum valor; dum unciæ tres, vix ac ne vix quidem octava quartave uuius parte conſtantes, tribus Joachimicis divenduntur: aut Cardui Benedicti, Veronicæ, Polypodii, Centaurii minoris, Gentianæ, Ariſtolochiæ Tormentillæ, &c. unciæ tres eodem pretio; dum ſexta quartave Imperialis parte parantur. Liquiritiæ ſp,ſſiſſimi Extracti unciæ quatuor totidem Thaleris æſtimantur, ſexta, quarta, rarius octava unius parte, pro diſtrictuum ratione habendæ: Et Croci optimum ad unciam unam ſemis, unico, (ſique vel dimidium addimus,) Imperiali; taxatur paſſive ſex.

Atque quo eorum etiam nonnulla, quæ (præ jam dictis, Aquoſo menſtruo ſatis obedientibus,) conſultius cum ardenti extrahuntur, ſimiliter in exemplum producamus: uſitatiſſimorum ex Angelica, Enula, Hyperico, &c. unciæ duæ totidem Thaleris proſtant; paſſive, præſertim in mediterraneis hiſce, duabus unius tertiis aut paulo amplius colligendæ; ſique Spiritus ardentis valor interdum increverit, tres inſuper Imperiales, (è totidem Spiritus medicati libris, ſub eorum confectione abſtrahendis,) ſuperaddentes: Sique Spirituum horum (v. g. Hyperici Enulæ &c.) partem, in Eſſentiam liquidam amplius redigere libuerit, denuo ſingulæ harum libræ, (duobus Thaleris taxatæ,) etſi vel Extracto proprio ſaturentur, impenſarum duplum, triplum, & amplius, (præcipue

cipue ſi conſimilium Extractorum loco, parabilior eorum modus, per Aquam ſimplicem Sale Tartari ſufficienter acutam, alicubi pro re nata obſervetur; aut ipſa ſaltem Simplicia infundantur,) præſtant. Extracti Symphyti, nullatenus mucaginoſi, uncias duas haut difficulter habemus, vix tertiam unius partem inſumendo; proſtant integris duobus; & Extracti reſinoſi ligni Aloës (ſatis boni) uncia una ſemis (pilularis conſiſtentiæ,) ſex, octo, imo 12. Thaleris, quæ unico cum dimidio probe præparatur: Ceu Opii (ſine vel cum præviis quorundam ambagibus,) Extracti, (citra acetoſa quædam alias plane innoxii,) unciæ tres Imperiali ſolo, vel interdum cum dimidio; aut ſi amplius damus quidpiam: taxantur 6. & inexcuſabilior adhuc eſt proportio, qua Laudana paſſim diſtrahuntur; recentiſſimæ ſcilicet deſcriptionis uncia una ſemis (quam mediocris quoque Praxis intra vertentem annum facile conſumit,) 20. 25. 30. Thaleris; (ſive tota maſſa, ſive dimidia tantum Moſcho magis, aut plane non infecta ſit:) conficitur autem ad literam, complete, miſſiſque compendiis, duobus, duobuſve cum dimidio ad ſummum.

Eſſentiæ Abſinthii optimæ, cum Spiritu fermentatio Extractoque proprio paratæ, libram unam ſemis ſex vel octo interdum Imperialibus æſtimari vidimus; vulgariorem, (Extracto tamen proprio conſtantem,) tribus quatuorve; imo vulgatiſſimæ (per ſimplicem ſummitatum infuſionem,) vix dimidius decedit: cum nihilominus & ad ſummum, prima quidem duabus unius tertiis, ſecunda tertia Thaleri parte vix inſumpta, ultima nummis tantum aliquot conſtet. Ceu Extracti Theriacæ Andr. (de viribus, proceſſuſque convenientia hic non quæritur,) unciæ quatuor (totidem Joachimicis vena-

venales,) unico cum dimidio : ſuperſtite inſuper Spiritu Theriacali abſtractitio optimo, (ſoluta Camphora facile alterando,) ad libras tres & amplius, quod Ungaricis paſſim taxatas? Sane vulgaris deſcriptionis libra tres 12. 16. 24. *Thaleris proſtant; cum ad literam inſuper quinetiam habito reſidui Extracti pretio, tribus commode deſtillentur : accuratoribus infundendo potius conſtant, ne duobus quidem inſumptis.*

Spiritus lig. Guajacini lbj. colligitur duabus prӕterpropter tertiis unius Imperialis, venditur citra rectificationem aliquam, integris octo; rectificatus (detractis detrahendis) amplius adhuc quidpiam nihilominus, certe minus pretium non refundit : ſique Oleum fœtidum pariter diſtrahi poſſet, è taxatione ejus adhuc quinque redirent, poſt rectificationem vix infra octo. Eademque eſt Buxi ac fere Corylini ratio.

Circa Spiritus ardentes Abſtractitios, (v. g. Aniſi, Fœniculi, Calami, Juniperi, Menthӕ, Veronicӕ, Abſinthii, florum Liliorum convall. Cochleariӕ, &c.) ut alicubi moderatio quӕdam, nec exceſſus adeo ultra duplum. (prӕſertim cariore frumenti Vinive Spiritu,) obſervari videatur; Oleum tamen per veſicam ſimul profluens, expenſas in nonnulla (v. g. Aniſum, Fœniculum, &c.) factas redimit : plerique prӕterea alibi atque frequentius, care ſatis divenduntur : v. gr. Abſinthiaci, Liliorum Convall. Menthӕ &c. libræ duæ non tam duobus, quam 3. 4. pluribuſque Thaleris; dum paranti vix ultra tertiam unius partem dimidiove conſtent : æque ac fermentatiorum (utut in quibuſdam ſimplicibus immerito prӕlatorum, ſimiliter libræ duæ (è fl. Sambuci, Abſinthio, Mentha, aliiſque parabilioribus,) vulgatiori quoque more, (quo Sacchari Melliſve acceſſu nihilo inferiores taceamus,) deſtillatæ

vix

vix unico Imperiali; aut ſi quid ulterius varianti comparandorum pretio dederimus: proſtant quinque, ſex, octo, duodecim; ceu Spiritus Liliorum convallium, Cochleareæ &c. libra una, uno, vel ſuperaddito dimidio præterpropter parabilis, octo, Roſarum duodecim, ſexdecim Thaleris: tantillum olei, quod è Mentha, Abſinthio, &c. ſimul profluit hic non attendimus: quemadmodum nec (exiguo pretio, ſed haut ſine exotericorum acceſſu) venalem hinc inde Juniperi Spiritum: ſiquidem ut rariorum nonnullibi baccarum majus ſit pretium, debita tamen compenſatio eo non aſcendit, ut libræ tres fermentatii quatuor Imperialibus æſtimati queant: vel olei libra non tam duobus, quam quatuor, quinque, &c. dum (raro nunc deſtillantibus) ſat bonæ notæ paſſim duabus unius tertiis, ad ſummum alicubi integro coëmatur.

Ita Spiritus Terebinthinæ libræ duæ, unico & tertia forſan unius parte comparantur: ſin domi deſtillamus, & quidem per Veſicam, emptitii iſtius pretium ne quidem inſumitur, reſtitanſque Colophonia, (dummodo vulgaris Colophoniæ taxa diſtrahatur, aut ejus libra ſemis ſaltem Terebinthinæ coctæ loco uſurpetur,) impenſas liberaliter redimit. Si vero per Cucurbitam; Oleum ſubſequum flavum rubrumque, pro Imperiali nonnullis æſtimatum, idem præſtat; ut Spiritus qualecunque hic ſuperpondium non allegemus. E Lateritio communi paſſive triplum, quadruplum, è rectificato ſextuplum redit; larga laboris (etiam citra vulgare tædium inſtituendi,) compenſatione. Olei carvi unciæ duæ totidem Thaleris proſtant; parantur hinc inde vix octava ſextave unius parte, vel ſi amplius quid quſpiam poſtulet, inſumpta: ut priores aliquot Aquæ ſat bonæ libras prætereamus. Aniſi

niſi ac Fœniculi eadem eſt ratio. Uncias duas Olei paraverimus Imperiali præterpropter; quatuor divenduntur: & ſi Aquam per ſe nolumus, è reſiduo per fermentationem Spiritus tantum poſtliminio prodit, quod ad minimum omnes impenſas exſolvit. Olea Aromatica cum affinibus, v. g. Rhodino, Menthæ, Chamomillæ, &c. olei parum tardeque fundentibus, ſi ab ingenuis Deſtillatoribus ac Materialiſtis intemerata nonnunquam haberi queant, magno ſumptuum alias impendendorum compendio, (præſertim ubi ſingulariores quædam Enchiriſes, vaſave capaciora deficiunt,) coëmi poſſe fatemur. Cur autem per ſolam diſpenſationem è pleriſque duplum, aut (licet quædam ob aquæ ſ. aut ſalitæ inſtillandæ defectum, craſſeſcant, in ſe conſumantur, aut per guttularum exſtillationes diſperdant aliquid,) è drachma tamen, ſatis alias exceſſive in taxis æſtimata, denuo in guttarum diſtractione ſtatim duplum, triplum, imo quadruplum, quintuplum redire debeat, id quidem non videmus. In Cinamomi nihilominus, Rhodino, Caryophyllorum, Nuciſtæ, Macis, Majoranæ, Menthæ, Roriſmarini, Citri, Aurantiorum, Aniſi, Fœniculi, Salviæ, imo Pulegii, Rutaceo &c. Oleis, (ipſo ſane Juniperino, cujus drachmam octava Imperialis parte nonnullibi diſpenſari cernimus,) exempla paſſim ſunt manifeſta: æque ac in Spiritus Vitrioli, Salis, Nitri, Ammoniaci, &c. guttis. Veſicæ vitraque corrodantur; & inter extillandum ſemper diſpereat aut elabatur aliquid; reſarciri tamen, citra impoſitæ) ſingulis drachmis unciiſque) Taxationis duplicatione, &c. minori adhuc redhoſtimento poterat. Sin autem prædictorum pleraque, vel mangonii evitandi cauſa, domi quis deſtillare voluerit, nihilominus circa quamplurima

mode-

moderatiorem taxam, publici boni cauſa, citra privatum incommodum obſervari poſſe deprehendet. Nam ut Cinamomi, Nuciſtæ, Macis, Citri Aurantiorum, &c. Olea ſolitaria expenſas haut adeo, præſertim per minora vaſa rependere videantur; ſunt tamen Acceſſoria, Aquæ, Succi, Spiritus, è reſiduo, &c. quæ ſub facili diſtractione, reditus hinc ſatis ſuperque exaltant. Ita Citriorum, imo ipſorum Aurantiorum ſuccus per ſe duplum triplumve, (Compoſitis adhibitus, plerumque magis adhuc multiplicatum,) reddit pretium, quo Mala illa, recentia quoque & ſelecta, (ne corruptionem minitantia viliori valore, licet haut adeo laudabiliter huc tracta allegemus,) paſſim comparantur. Qui Cinamomum deſtillat, v. gr. duabus libris Aquæ ſpirituoſioris optimæque ad minimum libras octo, adeoque pro tribus præterpropter Imperialibus communiſſime decem nanciſcitur; ut ſi vel ſcrupulum tantum Olei ſecerneret, (ſiquidem drachmæ unius ad Cinamomi libram unam tradita proportio, in quantitate Veſicaque minori non procedit,) gratis illud habeat. Rhodinum, (dum, niſi è majori raſpaturæ pondere, profecto parce ſatis alias prolicitur, Roſarum autem verum, poſt quævis etiam tentamina, per quam eſt exiguum,) ementis nunc pro more argentum proculdubio ſatis compenſat? idque eo liberalius, ſi vulgo Roſacei veri loco conſumatur. Caryophyllorum olei uncia duobus, (vix majori,) prolecta, quinque Imperialibus diſtrahitur; dum prioris (data opera) paulo ſpirituoſioris Aquæ v. g. libræ duæ Aquis Compoſitis conſtituendis, (ceu præcedente Diſſ. notavimus,) per quam commodæ, impenſas penitus, aut eorum ſaltem dimidium exſolvunt. Eadem eſt Macis ac Nuciſtæ circa ejuſcemodi ſuper-

per-

perpondium ratio: nam drachmas ſex vel unciam unam Oleoſi Magmatis, poſt deſtillati unciam ſemis, in Veſica reſtitantis, (quibuſdam loco debiliorum adhuc liquaminum, Emplaſtris Linimentiſque mixti,) hic non adducemus. Abſinthii, Menthæ, Chamomillæ, & fere Roriſmarini olea paulo difficilius colligi certum eſt: ſed hujus ut & Chamomillæ, (pro iis, qui Phiſogonas condunt,) priores vegetioreſque Aquæ, illic vero diverſi mode collecti Spiritus, ea taxatione veneunt, ut olea tunc pene gratis alicubi haberi, vel ſecundum vulgarem quoque deſtillationis modum nihilominus moderatiori æſtimio diſpenſari queant; Additamenta (vel ex Abiete,) cum adulterina nolimus, hic non attingimus; ceu nec quorundam certis in locis parabilitatem. Uti Majoranæ hinc, Rutæ, Pulegii, atque congenerum, (majorem horum copiam ſuppeditantium,) Oleis tertia vel quarta aſſignati pretii pars eo evidentius ſubtrahi poſſet.

E Balſamo, (ſupponimus autem optimum, citra viliora corpora, cum oleo Nuciſtæ puro confectum;) Cinamomi, Rhodino, Macis, Nuciſtæ, Majoranæ, Succini, Rutæ, &c. paſſim triplum; E Caryophyllaceo quadruplum vel quintuplum; ex Apoplectico A. Cr. alteriuſve fragrantiori, (Ambra, Moſcho, Zibethaque ſufficienter ſaturato,) triplum, quadruplum, & amplius (impenſas ſaltem ſupputantibus,) redit: ut hic alibique decedens ſub diſtractione tantillum ſatis undiquaque compenſetur. Balſami Sulphuris Terebinthinati optimi libra, ne integro quidem Imperiali erogato paratur; paſſive ſexdecim venditur: ceu quod (externos in uſus,) cum Oleo Nucum pro tertia forte iſtius parte, ſi Flores Sulphuris recipiuntur; dimidio præterpropter, cum Oleo Amygdalino, (ponamus,)

mus,) integro conſit; hinc inde tamen quatuor, quinque, rarius tribus tantum Joachimicis proſtat.

Quod autem Aquas deſtillatas ſimplices concernit, mitius quidem cum compluribus actum videtur; dum v. g. Roſacea, Acaciæ, Fragorum, Carduibened. Pæoniæ, Majoranæ, Meliſſæ, Menthæ, Pulegii, Rutæ, Cochleariæ, Cherefolii, &c. vulgari modo elicitæ, ad libras ſex, Imperiali præterpropter ac ſucceſſive diſtrahuntur. Permultis tamen nihilominus (ſeverior forte aut potius æquior,) quiſpiam detrahere quidpiam poſſet: ſiquidem dictum pondus paucis horis, è minutiori quoque Veſica vel mulierculæ quaſi aliud agenti deſtillatur: aliquas profluens ſimul Oleum largiter compenſat: plures notabili quotannis copia, (ſeu quia debiliores, ſeu quia polychreſtæ,) conſumuntur: multæ parvo conſtant; uti Fumariæ quoque, Cichorii, Betonicæ, Scabioſæ fereque (ſi cui placent,) Veronicæ, Acetoſæ, Fl. Tiliæ, &c. Et è nonnullorum ſedimentis, ſi quis curioſior, aut ampliori apparatui deditus eſſe voluerit, Eſſentialis Salis haut parum, nec parvo æſtimatum provenit; multo majus autem quidpiam ex iis, quæ cum vino deſtillatæ communiter dicuntur. Nam v. gr. pro libris tribus Aq. Mentha Meliſſæ, Cochleariæ, Veronicæ, Pulegii, Lil. convallium &c. vix ultra octavam, ſextam, aut quartam Imperialis partem (phlegmaticarum reſpectu,) requiritur: pretium tamen paſſim duplicatur aut triplicatur. Aquæ Cinamomi libræ quatuor, fere ſex, rarius quinque Joachimicis diſtrahuntur; optimæ notæ uno cum dimidio parantur; & qui circa ſubſidens tractu temporis oleum repetito occupari avet, hinc quoque impenſarum partem aut dimidium

dium nanciſcitur. Si porro Aquæ Spermatis Ranarum libræ tres dimidio venundari poterunt, etiam tædioſe per Mariæ Bal. deſtillatæ; cur totidem Aquæ Typharum Cervinarum ſimplicis libræ cum vino eodem modo collectæ quatuor Thaleris æſtimantur? dum vinum atque rariores etiam alicubi Typhæ dimidio, vix integro conſtans. Nec minor circa Compoſitas quoque deprehenditur exceſſus; etſi omnes indifferenter Species recipiantur, generoſiorique vino quaſi ſuffocentur. Quid ſi laborum ſumptuumque (per Ingredientium delectum, ſubſtitutumque Vini Spiritum,) accedant compendia? Aquæ Apoplecticæ ſelectiſſimæ libræ quatuor uno, rarius uno ac dimidio confiunt, proſtant quinque; & Epilepticæ L. Hyſtericæ Off. & Aquæ Vitæ mul. tres libræ, quatuor Imperialibus, quæ unico, (vix quarta inſuper parte) præparantur. Aquæ Anhaltinæ, (cum Moſcho quoque;) Theriacalis uſitatæ, ipſiuſque Carfunculi aureæ, pariter cum Moſcho, (omiſſis ſaltem ultimis, è Sole, Perlis, &c. jam olim ineptiarum convictis additiunculis,) deſtillatæ, eadem eſt circa impenſas atque reditus cum prædicta Apoplectica ratio ſive proportio. Balſami Embrionum libræ ſex tribus aut majori adhuc pretio (obſervatis omnibus hic, præter ſolam à Sole redeſtillationem, ceremoniis,) habeantur: ſexdecim tamen paſſive hactenus diſtractæ ſunt, rarius quatuordecim aut duodecim Thaleris: ſique nuper lucrum ad octo reductum eſt alicubi, etiam labores tum ac vana acceſſoria notabiliter ſimul præciderunt. Ex Aſthmaticis uſitatioribus, Carminativa vulgata, Antiſcorbutica, &c. utplurimum triplum redit; amplius ſane quidpiam ex Elixirio Vitæ M.

Sed hæc è priori claſſe ſufficiant. Conſequens

eſt,

eſt, ut è reliquorum quoque congerie pótiora ſimiliter ſiſtamus: ſingulorum enim reſolutio Lectori forte tædium, certe in cauſa liquida fruſtraneum nobis laborem pareret: & ſatis erit unum vel alterum è quovis remediorum genere, tanquam in exemplum adduxiſſe.

Theriacæ Andr. libræ fere quindecim, uti in ſimplo deſcribitur, legitime facilique negotio nullibi non præparari poſſunt, 11. 12. ad ſummum 13. vel 14. Imperialium inſumptione. Imo ſeptem vel octo ſufficerent, ſi exuto ſaltem peregrinitatis aut antiquitatis ſtudio, Pulveri colubrino, Terræ ſigillatæ Sileſiacæ, Terebinthinæ, Acaciæ, Spicæ, Scordio, Dauco, Dictamno, Seſeli, Thlaſpi, Bulbis, &c. noſtratibus acquieſceremus. Polychreſto huic remedio nihilominus exceſſiva profecto taxatio paſſim adſignata eſt; ut ex impenſa iſta rariſſime tantum 60. utplurimum 70. imo 100 pluresve Joachimici redeant; & genialis illa Spectatorum cœna probe redimatur. Mithridatii Democrat. libræ fere decem, ſeptem Imperialibus haut difficulter, etiam in remotioribus ab Emporiis opidis conficiuntur: ex adverſo infrequentius 30. ſaltem, plerumque 40. 50. pluribuſque divenduntur. Et tamen ſeneſcentium horum Electuariorum viribus, ſecundum vulgatas traditiones, nil aut parum decedit. Exſiccationem nimiam alias diverſimode impedire ſciunt Diſpenſatores: nec tanti eſt, quod inter quotidianam diſtractionem, (liberaliſſima hac taxatione,) decedit. E Theriaca Diateſſaron quintuplum & ultra redire, profecto nimis multum eſt: è Diaſcordio ſextuplum aut ſeptuplum: Alchermes Monſpelienſis, ſive (qualis qualis etiam,) coëmatur, ſive ſeorſim præparetur, in ea polychreſtæ neceſſitatis perſuaſione, paſſive ta-

men triplum refundit; amplius autem iis, qui ſupervacuas additiones omittere didicerunt. Electuaria è ſucco Roſarum, Benedictum laxativum, Caryocoſtinum & alia ejus generis purgantia ſimiliter hinc inde triplum. Lohoch de Pulmone Vulpis, ſano & experto, &c. paulo æquiores videntur Taxæ, duplo fere hinc inde contentæ. Roſarum autem, ſeu Hortenſium, ſeu quoque Cynorrhodi Conſervæ libræ tres duobus Imperialibus paſſim æſtimantur, dum tamen duabus unius tertiis aut tribus unius quartis ſat commode conſiant: ceu libra una Conſervæ roſ. Vitriolatæ tertia Imperialis parte; divenditur integro & quarta unius parte. Reliqua hujus generis Bellaria potius, quam genuina Medicamenta recenſere piget; duplo nihilominus, ſæpe majori, rarius tolerabiliori taxatione venalia.

Sirupi Violar. Roſar. Papav. erratici, fl. Pæoniæ, de Acetoſa, Veronica Sceletyrbicus vulgaris, item ipſius Borraginis atque Bugloſſæ Cydoniorum, Ribium, Berberum, Ceraſ. acidorum, Rob. Diamorum, Dianucum, &c. etiam ubi ſimplicis minus exiſtunt parabilia, ad duplum nihilominus ampliuſque adſcendunt. De Liquiritia, Dialtheæ, (etiam negotioſius confectus,) de duabus & quinque Radicibus, Acetoſus ſ. de Sena, de Coralliis (uſitatioris hactenus Diſpenſatorii,) aliique hujus generis tritiores, illud paſſive longiuſque tranſgrediuntur; imo quidam & alicubi ad triplum, cum Sirupo Roſarum ſolut. abeunt: quemadmodum & Sirupus de Cichorio cum Rhabarbaro de Pomis Saboris, &c. ut Diaſereos, (in ea valoris ſimplicium variatione,) duplo aut paulo æquius nonnullibi tractetur: eademque moderatio circa Sirupum acetoſitatis Citri (vulgari modo proportioneque paratum,) obſer-

ſervari videtur : ſed Cortices reſiduos qui ſeu in Eſſentiam, (uti Liquor oleoſus vocatur:) ſeu in Sirupum de Corticibus citri, (cum aliquali quidem Impenſa denuo, redigit, aut in oleum deſtillat, horumque pretium ſuperiori addit, ſuperabundantiam tunc facile comperiet : quemadmodum etiam, ſi recentiora compendia enchiriſesque ſectetur. Oxyſaccharum vero Emticum octuplum aut decuplum reddere, plane eſt exceſſivum : nam libram ſemis facile dimidio Imperiali paraverimus : uti Mellis paſſularum, puriſſimi quoque, libram unam ſemis, eodem pretio, quæ tamen integro cum dimidio Joachimico venundatur; & in ſubſidente Tartaro eadem opera expenſarum dimidium facile refundit, ſecundum uſitatiores hactenus taxas.

Aceti Theriacalis communis libras duas vel materfamilias confecerit, quarta Thaleri parte; diſtrahuntur paſſim quadruplo carius : & totidem Aceti ſcillitici libræ quatuor Imperialibus; quæ vulgari quidem modo dimidio forſan, ad Galeni vero normam ſexta vel quarta unius parte nullo negotio parantur : ceu unciæ quatuor & amplius Olei Nuciſtæ uno præterpropter cum dimidio; quatuor Joachimicis, rarius minoris æſtimatæ. E polychreſto Amygdalino, etiam frigide vel citra intenſiorem calefactionem expreſſo, pro dimidio in libram, (quam duabus unius Thaleri tertiis coëmas) undiquaque inſumpto, paſſive unus cum dimidio, & amplius, (ubi major licentia,) redit: majus autem adhuc, ſi vehementiori igne, (pro complurium, gratias hic ſuſque deque habentium more,) copioſius colligatur.

E Pulvere Puerorum, abſolute ſic officinis dicto, Iride Pæoniaque conſtante,) pro inſumpta in

libram ſemis ſexta vel quarta unius parte,hinc inde integri duo cum dimidio Imperialis repetuntur: ex unciis tribus Pulveris Marchionis, unico & quarta unius facile, (ſi perinde fuerit Cornu Cervi an Unicornu adſumatur,) conficiendis,non ſolum quinque vel ſex, ſed ubi ana ſacchari addunt,etiam decem vel duodecim : quo ſane æquior quiſpiam (hic requiſitas) drachmas duas Rhinocerotis vel alterius ex interiori Africa ultimave Grönlandia petiti Cornu haut invitus redimeret; ſi Foſſile inſufficientius crederetur. Pulvis ad Caſum non tam duplum quam pro negligenti mixtura triplum reddit: & Stomachalis Birckm. pro tribus unius quartis in libram forſan erogatis, Imperiales duos cum dimidio, imo alibi quinque, ſex, ſæpeque ſuperioribus annis plures. &c. quis enim Obſoletos jam, aut pro inventorum aut præſcribentium lubitu miris modis variatos omnes ſigillatim recenſeat. E Diagridio vulgari æque, ac Scammonio ſulphurato, (ſi bene hic procedas,) rarius duplum tantummodo acquiritur. Et ut Speciebus Aromaticis completis, præſertim pretioſioribus, v. gr. Diambræ, Diamoſchi dulce, Diaromatici caryophyllat. Diamargariti frigidi,(nam Diaromatici roſ. Diarhodon, Diaxylaloës, &c. gravius æſtimium eſt manifeſtum,) hinc inde, etiam ubi ficta illa moderatio haut obſervatur, quadantenus ſit parcitum, ex incompletis tamen Diarhodon, Diambræ, Diaromatici caryophyllati, roſati, &c. non tam duplum ſolum, quam triplum quadruplumque præter rem redit : quemadmodum etiam è Speciebus Imperatoris, Diatrion Pipereon, Diazingiberis, & amplius adhuc è (paulo quidem tædioſioribus,) Diatragacanthi frigidi, &c. æque uſitatis. Dia Ireos ad ſextuplum paſſim adſcendere cernimus. Nec mitius

fere

fere cum Siefalbo, cum aut ſine Opio actum. Trochiſci de Myrrha triplum ferunt; ut hinc in paulo tædioſioribus Alhandal, (Colocynthide tamen hodie facili compendio probe pulverabili,) & Agarico trochiſcato duplum minus forſan elevari poſſet. Utque mitior adhuc nonnullibi ſit Galliæ moſch. uſitatiorum Rotularum, Morſulorum Imperatoris fructibus, ipſarumque manus Chr. perlatarum taxatio; reliquis nihilominus v. g. Aniſo laxativo, &c. paſſim triplum, rarius duplum aſſignatum eſt. Eadem vero tritiorum quoque Pilularum, e. g. Aurearum, Cochiarum, Arabicarum, &c. ſine quibus, plerumque obſervatur ratio, ſeu à duplo ad triplum (poſt perfunctoriam mixturam,) aſcenſus; at in Angelicis communibus Tartareiſque, ceu dicuntur, correctis amplius adhuc quidpiam: ſiquidem hic pro inſumptis præterpropter in libram ſemis duobus, paſſive decem vel duodecim redeunt; illic loco integri & duabus unius tertiis, Imperiales octo: quibus efformationis (otioſorum puerorum) labor ſatis forſan compenſatur; æque ac dum idem Extracti Aloës ſ. vel aliquantillo euporiſtorum vegetabilium alterati pondus, uno cum dimidio, (ponamus,) duobus conſtans, nonnullibi 32. Thaleris diſtrahitur. Et qui reliquas minus nunc uſuales Pilularum officinalium Formulas obiter ſaltem cenſebit, haut difficulter ſingularum, altero tanto haut contentarum, extravagantias deprehendet. Ordine enim eas recenſere noſtri non eſt inſtituti, qui per Topicorum uſitatiorum luſtrum, inter inſperatas pagellarum excreſcentias ad finem properare cogimur.

Ita è vulgari Lumbricorum Oleo paſſim non ſolum triplum, ſed quadruplum quoque aut amplius ultra expenſas provenit: è Scorpionum ſimplici,

cum Olivo parato, plerumque triplum; raró minus, ſi Amygdalinum receptum fuerit. Pro ſola Laurini Petroleique diſpenſatione hinc inde duplum aſſignatum cernimus: nec tritiorum, v. gr. Chamomelini, Anethini, Roſati, Violati, Verbaſcini, Liliorum alb. Hyperici, Rutacei, Abſinthii, Maſtichini, &c. labor & impenſæ compenſationi undiquaque quadrant: Vulgatiſſimorum vero Lini, Cannabini, Juglandium, Papaverini, &c. exceſſus etiam in parabilitate ſua, adhuc ſunt evidentiores: ſique otioſior aut diligentior quiſpiam ſupputationem circa Compoſita quoque inſtituere voluerit, idem in pleriſque deprehendetur. Unguentum album, Populeum, Dialtheæ, Ægyptiacum, Roſatum Pomatum, Potabile Reſumptivum, Nervinum, Comitiſſæ, &c. etiam obſervantiſſime, & in locis à facilitate mercimoniorum remotioribus parata, plerumque ad duplum aſcendunt; alibi nonnulla, cum Ung. Nihili, ſuique ſimilibus euporiſtis ad triplum evagantur. Et eadem fere eſt Emplaſtrorum Diachyli ſ. de Meliloto, ſimpliciſſime confecti, de Baccis Lauri cum cera quoque, &c. Splenetici, Albi, Oxycrocei com. congenerumque ratio, utplurimum ad duplum ducta. E Veſicatorio, Matricali pro more extenſo, Diaſulphuris, R. Diapalma, Stictico Cr. &c. etiam nominatioribus in locis, triplum, rarius minus redit. Sed hæc in exemplum hucuſque recenſita procul dubio ſufficient; non ut cuiquam ægre hinc fiat, verum quò aſſerti ſaltem noſtri conſtet veritas; quam non ſolum in allegatis tantum, ſed in reliquis inſuper, quæ reſolvere penitius vel referre piguit, oculata manus haut difficulter obſervabit largiter, in pleriſque cum ſuperpondio: ſiquidem vel oppidorum minorumve Apparatuum gratia faciliores

liores comparandi modos atque pretia utplurimum negleximus; nec in Reſolutionibus ipſis ad ſolidos, groſſos, nummos, &c. minutias delabi voluimus; multo minus ad recentiora Compendia, quæ labores atque impenſas in permultis haut perfunctorie levant. Si quæ amplius in aſſertione ipſa ſupererit (è brevitate vel generaliori cenſu,) obſcuritas, plana hæc cuilibet ſtatim fiet, qui modo ſpectabit aut inquiret in Simplicium ſeu ſtatum quaſi, ſeu alternantem valorem; expendet modum diſpenſandi; obſervavit quid inibi ſingulis, tam integris quam reſolutis, varieve tentatis decedat vel accedat; quanti quævis Præparationes conſtent, quantis laboribus, quot horis, quibus vaſis, quo tædio; quantum craſſamenti ſubſideat, filtro adhæreat, quantum inter Digeſtiones, Abſtractiones, &c. diſſipetur; quinam ſit diſtrictus ſui ſitus & natura, non ſolum (mage tum) neceſſariorum uſitatiorumque remediorum, & hinc diſtractionis frequentiæ vel infrequentiæ, verum etiam ipſorum Emporiorum, ac modi, per (variantes libras aut Centenariorum partes comparandi reſpectu. Qui hæc & alia forſan inſuper, quæ vel Privati quid ſapiunt, vel conniventia arbitratuque proprio in Regularitatem quaſi quandam nullibi fere non tandem tranſierunt, paulo penitius conſiderabit; is diffuſiorem hic determinationem, ſpecificationem, & ſpecialia Subtractionum aut Diviſionum Exempla neutiquam deſiderabit, Exceſſus nullo negotio advertet, & tum demum Pretium ſingulis conveniens, quaſi aliud agendo ſtatuet; non quo Privatorum unus aut alter, ſed tota Reſpublica indifferenter, & citra ullam, (huc alicubi tractam,) pretioſiorum modificationem ſeu moderationem gaudeat. Nec

enim, ut denuo hoc repetamus, ſub relata hactenus determinatione, (generali ſane,) Taxam quandam condimus; ſed Exceſſus ſaltem, quaſi per tranſennam ſubterverſantibus oſtendimus. Addat, detrahatve qui volet, ubicunque Loci, Diſtractionis, Proceſſus, Laborum, Detrimenti, &c. modus & ratio poſtulabit. Qui ſub competenti ſibi moderatione, ſua tolerabilius divendet, Religioſior eſto.

DISSERTATIO III.

De privata Remediorum Diſpenſatione.

REliquum nunc eſt, ut pro Tractationis aut Poſtulatorum noſtrorum Complemento commoda, quæ in Rempubl. ſimpliciter, aut inter aliqua hinc Profeſſionis noſtræ, (alias hac tempeſtate ſat fidentis) Magmenta; pleriſque præſertim Mediterraneis hiſce minorumque Commerciorum locis, per privatam Remediorum, (revera ſic dictorum & requiſitorum,) diſpenſationem redundant, conſideremus: at omnino ſub Referentis ſaltem, nullatenus vero Diſputantis Perſona; retro velum & præfiſcine; ne hactenus diverſimode quidem ſubterverſantium, & per introductum paſſim receptiſſimum ſeu reditus ſuos tutantium, ſeu conſuetudini (haut raro ingratiis, alibi vero ob præſuppoſita quædam,) litantium Contradictiones temere in nos convertamus: aut Magiſtratus Conſtitutiones placitaque, quibus (pro referentium informatione vel judiciis,) Medicos atque Pharmacopolas (è liberrima olim favorabilique communicatione ſua ſucceſſive colligentes,) partiri tunc negotia voluerunt, inconſideratius indiſtinctiusque intueri putemus. Ideoque nec de Jure quidpiam tantopere impræſentiarum quidem adducemus; ſive intimiorum Medicinæ Partium naturam, ſalutare hoc exercitium in ſe (præſertim hac Seculi facie,) & exigentem admodum, & alio reſpectu ſatis oppido permittentem allegando; ſive morem inſuper diffuſius referendo, qui

 non

non ſolum antiquitus ab ipſis artis primordiis obſervatus fuerit, & adhuc à Medicinam profeſſis in Oriente obſervetur; verum etiam ſub ipſo poſtmodum contrariæ conſuetudinis exortu, præcipue vero ſimul ac liberaliores Artes paulo cultius tractari inciperent, à diligentioribus, nec cuncta ſua cuivis temere concredentibus identidem cuſtoditus eſt. Ceu plures ſane, ſua ſibi Medicamenta parantes & vindicantes, vel in decimo quinto ſaltem Seculo harum rerum curioſiores invenient: & numeroſiores adhuc verſus decimum ſextum noſtrum: exercitio hoc poſtmodum famigeratiſſimis inde Viris indies familiariori; ab aliorum prætenſionibus, qui ex accidentaria olim ceſſione legale tandem quidpiam erigere conabantur, magis magiſque exempto; & uti Protomedicis nonnullibi ſpecialiter, ita (cum gregariorum ſalus Superiores non minus tangat, aliaſque ſit indifferens,) Reliquis quoque, diverſis in Locis, ob prægnantes hoc in genere rationes, uſque dum libere conceſſo. Nec inſuper odioſius forſan inquiremus hic, num Conceſſiones olim illæ circa Medicinalia, (plerumque nunc vulgaria, maximam partem revera inuſitatiora minoriſque hac tempeſtate momenti,) tantiſper factæ, ac ſucceſſive poſtmodum Privilegiis quibuſdam (pro facilitanda Poſſeſſorum diſtractione,) ſociatæ, ad ſubſequa Recentiorum, (ex alio capite euntia) Inventa, Remedia, modernaſque Medendi neceſſitates extendi queant? Numne porro pleræque hujus ſortis Confirmationes, etiam hoc ſeculo redintegratæ, Chimicum protinus commercium ſemper & undiquaque, (ſi particulariſſimis, nobiſque forſan haut adeo neceſſario recenſendis de cauſis alicubi quid datum eſt,) inferant? aut Taxis cum reliquis conditionibus hinc inde præfixæ;

fixæ, Proprietarii quidpiam tantopere ex eo ſupponant, dum Pretium ſaltem, (cujus æquitatem Medicorum quoque libera ſuis in locis diſpenſatio pariter obſervare jubetur,) ſingulis (in tantum, & pro referentium opinione) figunt; cauſæ pendenti, & ei quod in Quæſtione eſt, interea nil inde detrahentes, imo clauſulis reſervatoriis nonnullibi hinc aperte munitæ. Non urgebimus adeo iſtorum etiam Locorum Placita, quæ cum Medicorum (hac in Materia,) Jus & Æquitatem inſuper ſatis advertiſſent, ipſam ſuorum diſtractionem nullatenus prohibuerunt: alium ſaltem Diſpenſationis modum, per Pharmacopolia, (cujus rationes & effectus infra diſtinctius conſiderabimus,) tantiſper poſuerunt. Nec amplius aliarum quoque Artium Profeſſionumve exempla ac libertatem eo fine nimium exaggerabimus; vel quomodo non tantum Mathematum cultores, citra Metalla diverſimode honorificeque occupat, &c. potiora ſua citra minorum gentium, (ſimilia perficientium, aut inibi miniſtrantium,) contradictiones vel exprobrationes, laudabiliter varieque fabricent, aut effingant, verum etiam in noſtra nunc Materia, ipſi Chirurgi eorumque (diverſorum Titulorum) aſſeclæ, Medicis ſane longe inferiores, Remedia ſua, multæ pariter conſequentiæ, & circumſpectionis æque indiga, domi propriiſque manibus tanquam ex condicto parent: quomodo Perſonæ plane non huc pertinentes, ob arreptum polychreſtum aliquod Pharmacum, (inter tot abuſus & affectata Monopolia,) Privilegiis paſſim muniantur: Pharmacopoliis ob cauſas forte haut ſemper publicas, certarum Pilularum, Mixturarum, aliarumque Compoſitionum, (in aut pro Secretis habitarum) ſpecialis plane diſtractio, Spirituum aliorumque difficilius aut laborioſius præparandorum,

 (Chi-

(Chimicorum æque ac Vulgarium,) ſaltem aliunde & ad ſenſum coëmptorum diſpenſatio, paſſive concedatur: & ſi quæ amplius adduci, ſuisque ab exceptionibus, quibus forſitan aliquibus elevantur, facili negotio, (ceu infra quoque circa potiora fiet,) liberari poterunt. Certe ſi ad Poſtulati noſtri illuſtrationem ſolum, quaſi nil conferrent, & Medici in univerſum omnes, vel ab Arabum uſque tempore parile exercitium uſquedum neglexiſſent, aut per fictionem juris, ob complurium vel plerorumque conceſſionem illam. Unguentariis olim ſuis, Aromatariis Rhopopoliſque, magis magisque, (præſertim inter Græcorum ultimos & delicatiores Mahumedanos, ſequioribuſque porro ſeculis ſub ea ſcientiarum caligine, neceſſaria ſtudiorum cultura, concurrentium laborum multitudine, Pharmaceutices ignorantia, aut putata inconvenientia, aliisve adhuc minus excuſabilibus de cauſis,) factam, per quandam hinc quaſi præſcriptionem, (ſi de temporariis conſuetudinibus ita loqui poſſumus,) jure ſuo penitus excidiſſent: Utilitas tamen, quæ ſeu directe, ſeu indirecte, evidentius interea diffuſiuſque per Suppoſitum noſtrum, quam vulgarium traditionum obſervantiam in publicum paſſim redit, tanta & ejus momenti videtur, ut vel iſtius ſaltim, utpote ſupremæ Legis intuitu, ſalutaris hæc Medicamentorum Tractatio, (utut alibi hactenus intermiſſa, alibi ſuſpenſa,) nihilominus pleriſque Locis, compendioſiorem parabilioremque Medicationem exigentibus, per plenitudinem Poteſtatis denuo ni imperari, vel Proprietariis olim, quaſi è Pancirolli deperditis Tutoriove nomine reſtitui, libere ſolummodo, (& ne præ paulo ante allegatis Artificibus deterioris ſic conditionis, minus pollentes minusve

ve fidi ſic videantur Medici,) concedi hac tempeſtate debeat: æque ac longe majoris ponderis & conſequentiæ Conſuetudines, Statuta ac Compacta communis boni cauſa, in publicis ſuperiorum annorum neceſſitatibus, ad admirationem uſque permutata, vel penitus abolita, ab initio diximus, & ne parva magnis imprudenter conferre videamur, data opera hic loci, tanquam notoria præterimus, potius ad Inſtituti noſtri pertractationem properantes.

Prius autem quam iſtud perſequamur, & ordine, (qualis quidem in hiſce complicatis eſſe poterit,) potiora referamus, quæ decumbentium ſeu ſanitatem atque vitam, ſeu fortunas ſolum, ſeu utraque conjunctim concernunt, cuncta tamen in publicæ Salutis magmenta melioremque Civium conſervationem tendunt; ingenue monemus, nos dum ſaluberrimum hoc excercitium commendamus, neutiquam hinc indifferenter & continuo cuivis manum injicere, vel eorum ſemi Empiriæ protinus patrocinari, qui modum hunc præcipitanter involant aut arripiunt, citra quandam ordinariamque Vocationem, aut ſaltem citra ſufficientia realiaque Specimina ac Teſtimonia non ſolum Theoriæ conſummationem, (quia à poſſe ad eſſe hic non ſemper valet conſequentia, & Præco jam olim notas fugitivi referens lateri adſtantem ignoravit,) verum etiam poſitum jam (per ſerium Manuductorem, Practicæ manualisque Chimiæ fundamentum ſatis edocentia; ſed ex eo tantum capite, quod nomen aliquandiu inter Philiatros profeſſi, libellos introductorios alicubi ſummariter evolverint, aliaque confectaria, (que practicum de futuro quidem informant, inde tamen protinus neutiquam ſiſtunt,) tractarint, &c. vel

ſpecioſiori adhuc titulo, famigeratiori cuidam Chimiatro (ſub multo interim ſolidioris Theoriæ neglectu,) ſaltem à Carbonibus fuerint, aut ejus aliorumve cultiorum Practicorum Proceſſus, Formulas atque Euporiſta, ſuis ſub titulis collegerunt. Ejusmodi extenſiones & abuſus, ab origine profundius utplurimum inquirenda profecti, non noſtræ hic, ſed Superioris conſiderationis ſunt. Hæc, uti Regularis Poſtulati commoda facile deinceps, vel aliorum exemplis percipiet; ita irregularis, (donec majorem perfectionem ſub ingenua verſatiorum manuductione acquiſiverit,) inconvenientias, cum competenti medela, ſimiliter advertet; & quod (utrisque ſic juxta ſe poſitis,) profecto nemini, etiam è quibusvis exotericis, qui Arti hoc in genere ſeu hodie ſemet agglomerare poſſent, ſeu per conſuetudinem, neſcio ſub cujus dextræ titulo, (forſan vix ſine Chirurgiæ contumelia,) gradatim hactenus aſſociati ſunt, ſaluberrima hæc Medicamentorum tractatio propriaque in ſingulos ægrotos adaptatio ea queat concredi fiducia eoque fructu; imo quod nemini hinc adeo debeatur magisque competat, quam Ordinariis proximioribusque Practicis, ſupradictis requiſitis debite circumſcriptis; qui vel ſolius Gratioſi nominis intuitu, oppido nil in ſe deſiderari patiuntur patienturque, quod ſecus in hoc negotio ſentientium exceptionibus aut ſuſpicionibus, (ceu pleraſque ſucceſſive expendemus,) apprime non ſatisfaciat, nec ex adverſo alleganda nunc commoda ſatis ſuperque comprobet.

Sit autem inter ea, quæ publicum directe magis ſpectant, primum: tot miſerorum Conſervatio, qui vulgaris Medicationis ſumtus veriti, vel declinaturi, ipſos ſimul Medicos penitus, aut debito ſal-

tem

tem tempore prætereundo, negligentiſſime paſſim, magno tamen Reipublicæ damno pereunt. Et ſane nemo non novit aut perſentiſcit hodie epidemiam pene rei pecuniariæ Anguſtiam, paſſivamque hinc illam in quævis expenſarum compendia ac plane ſingularem tantum non omnium attentionem. Unde ſane quamplurimi, mediocris quoque ſortis judiciive, & qui è (quovis modo) perſonata ratione Status nihil non de ſe pollicentur, nihilominus de cætero quidvis patiuntur prius vel pertentant, quam Medicum adeant: dumque Soſtra cogitant, dum excurrentes in Pharmacopoliis impenſas, eventum interea incertum, familiarem rem jacentem, Viduæ Orphanorumque certas alias miſerias, &c. totum inde potius modo fatali fortuitæve Terminationi ſimpliciter committunt; modo ſumptifacturi ſcilicet ſic quidpiam, quaslibet Anus, Tonſores, Pharmacopolas, (in oppidis ad ejusmodi conſilia perquam hinc inde promptos,) Agyrtas, alioſque è proprii officii deſertione paſſim propullulantes Empiricos conſulunt; ſicque tandem (inter majores ſæpenumero impenſas,) aut moriuntur multi, aut niſi (ſpontaneæ nonnunquam) reconvaleſcentiæ ſpes affulgeat, tum demum Medicum, (ſaltem quo in Perſonalibus ſub exequiis recitari queant,) re deſperata vocant, quidvis interdum pollicentur, rarius ſervant; imo fabam tandem penitus in actiones ejus cudunt, ni res cedat ex ſententia. Quod autem hiſce inconvenientiis eorumque conſectariis, inter (ſupra ſimul quæſitam) Taxarum, & ipſius inſuper præſcribentis, (quo neceſſaria ſolummodo, nil vero pro forma tantum aut deſultatorie imperet,) moderationem, privata præcipue diſpenſatio ſingulariter & apprime, (idque non ſine magno gratiæ & authorita-

tis

tis Medicæ augmento,) medeatur, intimiorem ejus rationem paulo attentius expendens, experientiæque ſuis in locis conferens, haut difficulter deprehendet. Non repetemus hic antiquum illud: quod poteſt fieri per pauca, &c. nec cum aliquibus ſubtilius forſitan quæremus: eccur, dum clientes noſtri ſatis hoc in genere juvamenti percipere queunt ex una, duas tamen ſeparatas Familias hunc in finem ſeorſim ſuſtentare debeant? Saltem è noſtris quotus eſt, qui ubi Soſtra hodie honorariaque alias quaſi nulla ſunt, iſtorum, imo nonnullibi moderatiorum quoque Viſitationum loco, ſolitariæ, (non dicimus uſuali, ſed temperatiori etiam) Taxæ pro diditis Remediis ſolutæ non ſit acquieturus? Sub ea vero facilitate Simplices ac Procraſtinatores paſſim allici, Medicisque ſæpenumero magis devinciri, profecto palam eſt: experiunturque complures in iſto ſumptuum compendio quidpiam, magno ſuo poſtmodum commodo, qui alias negligentiſſime perirent: ut taceamus patentiſſimum hinc campum, qui ipſi Medico non ſolum in propriæ famæ & authoritatis, (etſi vel aliquali nonnunquam redhoſtimenti debiti jactura,) verum etiam ſub paulo protractioribus difficilioribusque morbis, in tot deſperabundorum & circa remediorum continuationem tunc hæſitantium conſervationem aperitur.

Atque ut hæc medendi ratio vitam hactenus ac ſanitatem complurium ægrotantium, ita (quod ſecundum nunc eſt commodum) Fortunas quoque eorum ſeorſim, ſalubri levamento reſpicit: & ſumpti ſit ſic non tantum pauperculis, ſed (in ea temporum conditione, indifferentique perſonarum ac facultatum reſpectu,) reliquis quoque, quod alias communiter in honoraria, in Pharmaco-

po-

poliorum (decenter etiam obſervatas) Taxas, in Acceſſoria pro Labore ac Studio, imo penitus alicubi in Taxationum extravagantias, privatas Quotas, Miniſtrorum additiunculas, &c. conjunctim erogandum eſt, & de cujus nimietate, præſertim in protractioribus curis, tum Hæredes poſtmodo, tum ipſi (utut hac ratione feliciter,) Reſtituti tantopere, hec immerito ſemper conqueruntur; totum quod inſumptum eſt, Medicis, qui plerumque tamen vix nummos aliquot inde habuerunt,) indiſtincte adſcribunt; Soſtra, ſub tot expenſarum aliarumque rei familiaris jacturarum æſtimatione vel prætextu præcidunt; poſt (ortas hinc, & ex uſitato Practicæ modo viventibus longe magis noxias,) fruſtrationes aut alternationes, male volunt; alios per ejus generis Relationes à ſalutari Medicamentorum uſu deterrent; vel (æque ac nonnunquam ſemetipſos, poſt morbum denuo forte obortum,) in diverſa Protelationum, Empiricorum, privatæ Medicationis, &c. Præcipitia inconſulto deducunt.

Fieri quidem poterit, ut ſub privata quoque diſpenſatione ſumptus in Chronicis gravioribusque affectibus aliquo usque nonnunquam excurrant, vel excurrere videantur: ſed enim ſi totum, hoc tritiori Medicandi rationi, (poſitis interea iisdem affectuum perſonarum & forinſecorum circumſtantiis,) proportionaliter conferimus, dum Receptiſmo quidpiam vel ingratiis, (adſuetorum ſcilicet, Vulgi & Pharmacopolarum cauſa,) dandum eſt, eo profecto non, aut vix excreſcit: ſiquidem cultior hæc compendioſiorque Praxis, ſimpliciſſimis quousque datur contenta, ceremonias illas ac curialia, quæ ſchedulam redemptu ſolum difficiliorem, neutiquam vero præſentiorem reddunt, & ne

rem

rem ignoraſſe vel neglexiſſe videamur; pro forma ſaltem ſuperadduntur, ut impune ita liberrime præterire poteſt; ſicque plurima ſumptui faciendo, haut pauca, quinetiam, pro devinciendis clientum animis negligendo, parvis de cætero potius at crebrioribus reditibus (quo facilitas ejus frequentia compenſetur,) acquieſcendo, ita ſe in univerſum ſiſtit, ut ei (poſt concreditam ſanitatem) è Bulga demum, (quaſi Empiricorum, miſeros olim deglubentium, duriterve prius de pretio paciſcentium gregi,) lis non niſi depoſita fronte moveri, vel Ephemerides ſuas ordinarias Thomiſtis & Euclionibus in eventum tandem producenti minus, quam repoſitis ſchedulis, aut Mercatorum (tot incertitudinibus ſubjectis,) Libellis fidi queat.

Sequitur tertium nunc & majus quidem adhuc commodum: paſſivorum ſæpeque exitialium in Pharmacopoliis errorum, & hallucinationum circa præparationem æque ac diſpenſationem Remediorum diverſimode contingentium, longe facilior feliciorque evitatio; evidenſque hinc ac ſalutaris illa in quibuslibet, conſiderationis cujuſdam indigis, Chimicis præcipue, vegetatioribuſque aliis ſecuritas, imperanti ſumentique communis. Abuſus equidem & particulares profitentium errores ipſi totique Arti haut imputandos eſſe ſatis ſcimus. Sed enim profecto nos Pharmaceuticam hinc, adeo Medicationi noſtræ neceſſariam, & ſi forte quiſpiam Diæreticorum, (nemini tamen non tractabilium,) directionem ſaltem, obtendere voluerit, longe intimiorem ac ſpecialiorem ſimpliciter aut undiquaque elevamus vel convellimus: dum in adminiſtranda tantum ratione, aliter (pro locorum exigentia,) qualitercunque modificanda occupamur; nec in perſonalia hic aut plus quam indi-

vi-

vidualia ſolummodo; vel quod hominis Sanitatem irrevocabilemve vitam concernant; quod è dicta conſuetudine, conſequentia (tam objecti quam ſubjecti tractantis intuitu,) vix aut non declinabili in ſolidum pene fluant; & alia haut nullius interea momenti, impræſentiarum conjunctim adducenda, adeo devolvimur : dum tantum aut præcipue, cunctarum vel plerarumque harum inconvenientiarum faciliorem longe feliciOremque evitationem, ſaltem per qualemcunque forinſecarum circumſtantiarum immutationem, parata hic, nec minori culpa (quam Navarchus, Architectus, imo ipſe Pharmacopæus & Chirurgus, &c. antiquum obſtinate obtinentes poſſunt,) negligenda Medela, rogamus & oſtendimus. Et quo ſingula paulo planius compareant, principio quis ſane noſtrum neſcit, aut ingratiis interdum fortaſſe non perſenſit frequentiſſimas illas & enormes ſæpe Præſcriptorum permutationes, confuſiones, ponderum inverſiones, ſcriptionis & ingredientium perfunctorias incompetenteſve tractationes, &c. etiam circa vulgatiora, (trivialis notitiæ, diffuſioris molis, minuſque operoſioris mixtionis,) Medicamenta diverſimode, nec tam inopinato, quam ſub obrepente (vel Miniſtris ſaltem;) nonnunquam negligentia, adhærenteve ſimplicitate vel in permultis Imperititia, (præſertim ſi ad Remedia ſingulariorem attentionem, arbitrationem & enchiriſin undiquaque exigentia veniendum fuerit,) contingentes: pariterque ad ipſam inſuper Simpliciorum Compoſitorumve collectionem, aſſervationem ac præparandi modos, &c. varie extenſas? Quis recenſere auſit inſuper & ea, quæ vix ſine culpa, (ceu data opera) alicubi eveniunt? & nos ab altercationibus & exprobationibus alieniſſimi, diffuſius hic non per-

perſequimur: ne Heros forſitan aut Proviſores, inter domeſticas alienaſve, ſæpe minus quadrantes curas, &c. Miniſtris Pueriſve ſuis cuncta, vel potiſſima, inconſideratius interdum concredentes; circa Medicamentorum debitas tractationes minus attentos aut verſatos; quævis indifferenter diſpenſantes; ſub aliquali nonnunquam acquiſita medicandi notitia præſcriptas (ignota ſæpe ſibi de ratione,) Formulas in aurem cenſentes, indeque pro lubitu addendo, ſubtrahendo, ſubſtituendo variantes, (& ſi quæ amplius per illætabilem præcipue ceſſionem illam oriuntur,) temere in nos concitemus; aut Miniſtros, talia ſuperciliofius alicubi audentes vel involantes, durius habere videamur. Quis denique non comprehendit, obiter hactenus (ſolummodo) oſtenſa, eo eſſe graviora, ſi in Draſticorum ac Chimicorum genere peccentur: ceu proin validiora, vireſve (pro diverſo Præparationis, Aſſervationis, imo leviſſimæ cujuſdam circumſtantiæ modo,) alternantia, (præcipue Mercurialia, Antimonialia, Martialia, Opiata, &c.) à conſcientioſioribus ſibique caventibus Practicis aut plane non, aut non ſine multo angore diffidentiaque hinc præſcripta, vix demiremur. Nam cuncta hæc ægroti jugulum ſemper, Medici vero famam plerumque intimeque petunt. Obviare quidem ejuſcemodi inconvenientiis videntur (laudabiles de cætero) Viſitationes Inſpectioneſque, Urbibus ac Civitatibus quibuſdam certo tempore ſolennes, aut ex inſperato ſupervenientes. Verum quantum ſolitariæ ſic caverint, etiam cum maximè cavetur, ſaltem impreſſæ Obſervationes docent; & curioſiores per nos amplius inquirant. Siquidem profecto circa vulgatiora plerumque, aut particulares quaſdam particularium nonnullorum

circumſtantias occupantur; potiora vix undiquaque (in ea præcipue materiæ Medicæ vaſtitate, circumſtantiarumque varietate,) attingentes, eave exhaurientes. Quid autem de reliquis Civitatibus Oppidiſque dicemus, quæ hujuſcemodi negotiorum ſæpenumero admodum ſunt ſecura, Pharmacopolæque ſua liberrime linquunt? Quid, ubi verſatior animus atque manus circa ſupradicta ſolum, ne ſingulariora & majus quid interdum exigentia adducamus, deſideretur? Quo proin diligentiori horum omnium ac conſimilium Obſervatori, jureque hinc inde meticuloſo Medico, præſertim ſi Operarum ſuarum, (quamvis ſub quotidiana etiam præſentia,) languore nihilominus attentionemq; expectatione ſæpenumero minorem, hic vero Familiam penitus ſeparatam, ad parile tamen quidpiam ſuo modo præſtandum foris deſtinatum cogitat; vel ſi ſperati è præſcriptis effectus loco, contrarium potius aut diverſum, exuberans aut deficiens quidpiam, (ceu pluries fit,) contingat; equidem multus atque magnus hæſitandi dubitandique locus undique ſupereſt. Et in talibus paulo verſatior nobiſcum prius forſitan, quam tot undiquaque ſic, & longe numeroſius, (ac communiter putatur,) requiſitis inſpectionibus & directionibus continuo quaſi diſtringatur; imo prius (dixerimus,) quam ipſam ſchedulam, cum requiſitis vulgo curialibus conſignet; longe lubentius, facilius atque felicius cuncta propriis oculatiſque manibus tranſiget, parabit, miſcebit, didet. Nec enim pro iis hæc dicta volumus, qui alienis officiis foris continenter implicati, domi interea Remediorum ſuorum elaborationes ac diſpenſationes conductitio cuidam, neceſſariiſve ſuis (in ſolidum & indifferenter, abſentes interim,) forſitan committere poſſent: recluſo

cluſo ſic in eoſdem lapſus præcipitio. Qui ſecundum intentionem noſtram tantiſper procedit, meritoque quod ſuum eſt, ſaltem agit, quo hic etiam tam famæ quam conſcientiæ caveat, inter ſubſidiariorum quidem, (abjectiora nullique periculo expoſita ſecum tranſigentium,) acceſſum, cuncta de cætero, quæ realem Remediorum Præparationem ac Diſpenſationem quocunque tandem modo concernunt, aut cujuſdam inibi momenti ſunt, ipſemet perficit aut tractat : idque eo ſecurius & expeditius, quo per contractiorem Myrothecii proprii apparatum, iſta Materiæ Medicæ vaſtitate minus diſtringitur, minuſque, (dum quæ anno hic, bienniove ſufficiunt, ipſi ſimiliter & in tantum ſufficiunt; ſemet quotannis exſolvunt, nec hæredibus hinc poſt obitum, negotium adeo faceſſunt,) exhauritur; quo inſuper ſingula exquiſitius novit, æſtimat atque tractat; uſualia ſua penitius dignoſcit; ſuſpecta vel confuſa promptius (tanquam de proprio rejicit;complacitis jam,(dum nihilominus nec infrequenter, ſub ipſa Diſpenſatione poſterioribuſque ſic cogitationibus, convenientius quid incidit,) id tunc facilius ſubſtituit, addit, detrahit; ſi diverſum aut ſpeciale quidpiam circa Remedii effectum contingat, planius (quid,quale,quantum, datum ſit,) novit, obſervatique rationes certius perveſtigat; Elaborationes ipſas, cum ſuis, accidentarioque ſæpe ſupervenientibus circumſtantiis, ſecurius moderatur; quamplurima non ſolum in (repoſituræ vel ſucceſſivæ diſtractioni deſtinatis,) Compoſitis,verum etiam extemporaneis quotidianiſque Formulis vix aut ægre determinabilia, v. g. Analepticorum ſeorſim quæſitam in odore Saporeve gratiam, manuali additione vel ſubtractione domi longe felicius obtinendam, quam conjecturali-

raliter per Schedulam determinandam, Acidorum, (tantæ, nec ſuccutrentis ſemper variationis,) Spirituum, ſolitariorum aliave Compoſita conſtituentium, item Emeticarum, Opiatarum liquidarum, &c. validiorum Compoſitionum certiores doſes diſtinctius ſalubriuſque (ne de Topicis dicamus,) dimetitur; & ſi quæ inſuper ſunt amplius, quæ (dum pariter quidem homo eſt, & humani nihil ab eo alienum,) nihilominus Actiones ejus, (eo modo facili negotio directas,) aliorum muſſitationibus ſuſpicionibuſque (ſi forſan alicui cuidam in hiſce exoterico diverſum quid contingere potuit,) evidentius adhuc ſubtrahunt.

Poſſe vero Practicum, etiam frequentatiſſimum, ejuſcemodi Medicamentorum privatorum, tam præparationi, quam diſpenſationi vacare admodum, manifeſta docet Experientia; nec diffuſioribus hunc in finem deductionibus opus eſt. Sane ſi ſupervaneæ Pharmacopoliorum & Diſpenſatiorum congeriei ſemet inevitabiliter ingerere vel implicare cogeretur, equidem difficile foret hoc, & aliquibus forſan minus poſſibile. Sed hunc offenſionis lapidem in prima Diſſertatione, luxuriantiſque tunc Molis recenſione, (negotium ad longe pauciora reducendo,) ſufficienter removimus. Protractiſſimas vero Viſitationes, & ſimiles quorundam conſuetudines, (aſſidendo, &c. peregre præter neceſſitatem ſubſiſtendo, &c. conſtantes,) verſatioribus & ejuſcemodi affectationum minus prodigis nemo hic prætendet. Aſſeverare poſſumus, quod Poliater vel potioribus ſaltem ab initio, tanquam apparatus ſui fundamento inſtructus, exercitioque huic ſenſim adſueſcens, de cætero ſuis intentus, exotericorum incurius, haut difficulter decuriam non unam ſufficienter, (imo peregre

regre vicinos ſubinde ſimul) viſitare, cõnſilia formare, ea cum imperatis Medicamentis ephemeridibus ſuis inſerere, ſucceſivas horas inſuper quandoque novorum perquiſitioni lectionive, vel correſpondentiis, uti vocant, id promerentibus impendere, & nihilominus decuriæ ſimiliter non uni, eodem reſpective die Remedia ſua domi decenter diſpenſare, & interea quæ ſenſim deficiunt, vel adjicienda alternandaque videntur, cum ciniflone ſeu uno ſeu nullo, ſucceſſive nulloque fere negotio ſupplere queat; etiam in Civitate ſolitarius: dum ampliorem plerumque plures partium laborumque diviſionem inhabitant; Aularum vero alicubi diſtractiones, ipſaque Militaris conditio, (vel Collonellorum quorundam, ſecretiori quoque Chimiæ ſuperioribus luſtris ea ratione vacantium exemplo,) quotannis, imo penitus intra biennium ſaltem, ſeptimanas aliquot intercalariter ſuppeditant, quæ neceſſariorum quidem reparationi, (inter leves aliquot enchiriſes & operæ partitiones, dentur. Quod autem contagioſis Malignitatibus luctuoſiori tempore dejectos attinet, profecto qui eos tum ſeu (ſub competenti moderatione,) viſitat, uti forſitan nec Ordinarii, nec Praxin juxta iſtos exercentes, indeque ſalubriori Reipubl. ſtatu commoda ſua decerpentes, vel tituli Profeſſionis ſuæ intuitu, Caſtrenſium inſuper & ipſorum Aulicorum Medicorum exemplo aliter poſſe videntur;) ſeu tantum per Chirurgum aliosve referendarios, (æque contagii ſuſpectos,) audit; is quoque loco Schedulæ vel informationis ipſum Remedium dare; multa ſimul Compendia (ſeu olim facilitandæ aſſecurandæque Diſpenſationis cauſa diverſimode, ſub præſervatoriis Curatoriiſque Modis inventa, ſeu pro renata denuo ſuperaddita) præ-

ſertim

ſertim uniformi fere tunc in compluribus Medicatione, inibi ſectari; neceſſariis (pauco tamen numero ſimiliter comprehenſis,) Apparatum ſupplere; ſibi demum domeſticiſque ſuis parili, qua reliqui ſolent, ratione cavere poteſt oppido, ſpeciali Numinis tutela comprehenſus: aut ſi fatis forſitan eum cedere tunc temporis interdum contingat, haut adeo hinc major exiſtit confuſio, quam ſi ſolitariis Conſiliis indigentibus inſerviens, ipſeve Pharmacopæus diem ſuum obiiſſet; pro locorum conditionibus hujuſcemodi defectus reſtituendi vel potius præcavendi ratione non una;eaque ſtatus tunc irregularitate, (potiori ſane ſtragis autore,) alias hic quoque variis confuſionibus tentaminibuſque (ceu olim hic implicati probe reminiſcentur,) ſubjecta. Quod autem extra turbulentias iſtas ægrotantem attinet, notum eſt, quod in acutiorum permultis ne nobis ſæpe, vix aliis in Conſilia ſaltem ſufficiamus: ubi vero in aliquibus, ut & in Chronicis eorumque intervallis licuerit, exigentibus ibi qui Receptis & Informatione quiverit, etiam neceſſariis Medicamentis, ſub clinico intuentis directorio tantiſper ponderatis, mixtis atque ſignatis inſervire, (manifeſto famigeratiſſimorum quorundam exemplo,) poteſt: & quid, ſi Pharmacopæus in oppidis præcipue, ſurrogando miniſtro deſtitutus, eidem infortunio ſubjiciatur?

Quid autem, ſi Medici privatim ita dedita Remedia curandique ratio, (ceu accidentario quidpiam interdum, quod iſtis poſtmodum imputari poſſit, ſupervenit, aut commune nobis fatum hujus æque ac aliorum conatus infringit,)ab impatientioribus aut ſingularioribus nonnullis, (propter ſeu rationem ſtatus, ſeu privatas affluentias, mor-

 di-

dicus & ingratiis ſupervenire, ſeu volentibus, ſeu requiſitis,) poſt eventum demum aut ſub Medicorum alternationibus congregationibuſve traducatur, vel (Theſſalis olim, Themiſonibus, atque aliis tum Empiricis dicta Lege) inter privatos ſaltem (mulierum, dicaciumve quorundam præjudiciis deditorum) confeſſus accuſetur. Tranſigant primo hi iſtis cum Locis, quæ paſſim (Medico minus diffidentia, & æquius de ejus Actionibus ſentientia;) Remediorum privatim paratorum Diſtractionem, ignotiſque etiam ſub titulis diſpenſationem, (modo in Pharmacopolis fiat, libere ſecureque concedunt. Qui porro è noſtris, aut alieno in foro curioſioribus, tot intercalaria, intus & extus (occulte ſæpe,) ſimul ſub Praxi Medica concurrentia, paulo attentius notarunt, & tritum illud, (ſi hic eſſes, aliter ſentires:) cunctis ſuis pronunciationibus præjudiciiſve, inſtar terminalis lapidis ſtatuerunt; pro vel contra alterius innocentiam è ſchedulis, etiamſi vel ab incunabulis ægroti comportarentur, ſimpliciter & inſolidum haut dicent, &c. Odioſum eſt relatu vel perquiſitu, quot procul dubio forſitan intereant, plane nihilominus regulariter & examuſſim, (non ſolo Pharmacopola, Receptarum hic haut poſtremo ſemper judice,) tractati; violentia vero morbi, vel inter neglectiorem Diætam, vini acetabulo, piſcium pomique bucella, &c. ſaltem peſſum dati; quos tamen verſatior Practicus ſuperveniens, incompetentibus Venæſectionibus ac Laxativis inconſideratiſſime prius debilitatos, Clyſteribus tantum vexatos, Topicis incaſſum oneratos, ſpecificis longe ſerius & poſt feſtum tentatos, tot toticſque variegatis (Moſchatis Ambratiſque inſuper,) Cofortantibus, (obortis novis ebullitionibus ſtomachique perverſionibus,)

nibus,)ſolummodo magis confuſos invenit taciteq; gemit. Quot credimus paſſim vitæ ſuæ pauſam feciſſe, ſaltem inter Negotioſorum officioſiores Remediorum variationes, ac Confortantium vulgarium, Juleporum, Apozematum, Mixturarum, &c. multiplicationes? Quot periêre, aut perire poſſent per tot, ſemet (tacite, modoque minus ſæpe cognito, (ſimiliter perimentia, invertentia, expellentia, &c. haut adeo de cætero inuſitata; vel ſolitarie inſontia,) junctim aut conſequenter data vel alternata inconvenientiæ non unius authores, &c. quæ tamen omnis Receptiſmi æſtimatio proba dicet & innoxia. Ut tot intercurrentes indicibileſque ſæpe circumſtantias, optima quæque pervertentes denuo ſileamus. Et quodnam demum teſtimonium Pharmacopola producit, quo non ſolum compoſita ejus (in ea nonnunquam libertate vel incuria,) ſed etiam formulæ inſuper indies transmiſſæ, debite ſemper & ad præſcriptum indubitato parata fuerint. Aſſerenti vel interdum jurato creditur; Medico vero præter ſolenne ſuum, arctiori adhuc explicatiorique ſub officii primordiis juramento (meritoque) obſtricto, convocatis actitata ſua ingenue referenti, Diaria demum ſua eventualiter producenti, non item? Certe generoſus, ac præjudiciorum calumniarumque undiquaque contemptor animus, uti quidem in (cujuſvis etiam formæ,) Curationis decurſu, Criticas aliaſve imminentes turbas, ne ſalutaribus poſtmodum Remediis imputentur, aut (dum omnia poſt eventum diſputari poſſunt,) Cenſori ſuper ſiniſtrum eventum dicenti, anſam præbeant, attentiſſime (inter manifeſtum ſæpenumero tutelaris Numinis concurſum) devitat, aut præmonendo oſtendit: ita ſi nihilominus quidpiam ſecus contingat, conſcientiæ ſuæ tunc ſemet invol-

vit, Deoque ſuo cuncta liberrime remittit; donec tractu temporis, (dum alias ſub quovis etiam Medicandi modo pleraque nihilominus Medicis imputantur,) vel affaniæ iſtæ, (ſæpenumero inter feliciores aliarum Curationum ſucceſſus, ceu Philippus nihilominus Alexandrum ſuum invenit,) diſpareant, vel integritas tandem, ut plus vice ſimplici vidimus, in apricum producatur. Nam qui ſub primo plerumque, vel declinante demum fervore irritatiores, tale quid per impreſſas innocentiæ ſuæ deductiones, rogataque ſuffragia obtinere conantur; profecto (dum quis inde, quantum inter tot ignotas circumſtantias voluerit, credit,) majoribus ſæpenumero traductionibus, contemptui præjudiciisque ſiſtere ſe, (nobis quidem) etiam poſt buſta viſi ſunt. Atque hactenus de tertio commodo, injiciendisque forſitan difficultatibus.

Videamus nunc quartum, idque magni ſimiliter momenti. Quod ſcilicet ſub ejuſcemodi Pharmaceutices tractatione, rerum naturalium, non ſolum directe illuc pertinentium, ſed reliquarum quoque complurium cognitio manifeſto hinc magis magisque excolatur; nova ſæpe ac polychreſta Remedia, novæ Enchiriſes atque cautelæ, praxi æquo ac laboribus Chimicis perutiles, (interdum quaſi aliud agendo,) inveniantur; Arti naturæque mage conformia remedia condantur, aut citra (riſu à ſubterverſantibus excipiendos,) lapſus præſcribantur; probabiliores varie hic contingentium rationes eruantur; inter imitationes aut fortuitas miſcellas, Saporum Odorumque, (adeo usque dum parum tacta,) natura, ac miſcendorum conſenſus ac repugnantia aliquanto fiat manifeſtior, diſſentientia felicius declinentur; Pathologica & Therapeutica quamplurima, per indirectum quaſi,

aut

aut illuſtrentur, aut vanitatis, (ceu hactenus inde circa tot Medicamentorum coacervationem, circa Purgantium abuſus, totque Alternantium Confortantium Topicorumque luxuriem, &c. feliciter factum eſt, & circa permultorum Symptomatum, cauſarum effectuumque rationes pariter fieri poſſet,) convincantur, &c. Imo quod in rei veritate æqua competensque Taxa condi, de aliorum Pharmacis parandorumque Proceſſibus rite judicari, inconvenientiores emendari, Viſitationes, rite obiri, &c. nequeant, citra intimam totius hujus negotii cognitionem continuatumque exercitium. Nec enim ſufficit hic quædam in Muſeo acquiſita notitia, Tyrocinii Diſpenſatoriive recentioris lectio, vel ſuperficiaria olim Præparationis Antimonii Diaphoretici Spiritusve Salis, &c. inſpectio; ſæpenumero poſtmodum, cum imitari talia perfunctorie viſa voluerit, claudicans: ſed firmatus per continuationem (indies novi quidpiam, in Praxi præcipue, oblatisque tot occaſionibus ſuppeditantem,) horum uſus, firmatumque ſimiliter in iſtas inveſtigationes, deductiones, &c. judicium requiritur: unde profecto habent, quicquid pulchri commodique habent Pharmacopoia.

Atque ut hæc in ſe ſint manifeſtiſſima, & Medicus perfectus exquiſita, uti Chirurgicorum, ita Pharmaceuticorum quoque ac Chimicorum cognitione hodie profecto carere nequeat; eam vero non niſi per manuales continuatosque labores ſufficienter conſequatur, indiesque confirmet vel extendat: factos interea in (publico perquam ſalutaria) hæc exercitia ſumptus, cum inſumptis materialibus fruſtro diſperdere, partave tot curis, impenſis ac ſudoribus compendia, aut ſingulario-

res remediorum modos cuivis exoterico, inde ſemet efferenti, &c. propalare nolit, nec teneatur; adeoque vel ea de cauſa Medicamentorum ita paratorum, aut una provenientium diſtractione, (pro erogati reſtitutione, navat æque operæ redhoſtimento,) abſtinere arcerive jure vix aut non poſſit: nihilominus tamen, procul dubio ne Pharmaceuticæ conſuetudines (tantæ neceſſitatis olim creditæ,) præter rem inde forſan confundantur, vel Medici fortaſſe plus quam Seplaſiæ poſcant, placitum eſt haut paucis, (cætera nobis hoc in negotio æquioribus,) locis, ut ſpecialiora quidem ſua Pharmacopoliis in uſitatam diſpenſationem, certo hinc accepto pretio ſiſtant. Sed alius, nec immerito hic quærat, cui uſui reliqua, uſualia quoque, varie inter labores provenientia, aut data opera, exercitationis, ulterioris perquiſitionis, aliorumve reſpectuum cauſa præparata, deſtinanda ſint? Et numne inter ejuscemodi ſuſpiciones diſtractior quispiam, ſi vellet, etiam viliora, varie ſolummodo mixta, condita, tincta palliataque ſecretiſſimorum loco oculatiſſimo quoque Pharmacopolæ offerre nequiret? Saltem cur miſeris decumbentibus expenſæ ſic duplicentur, non videmus: ſiquidem qui parat, ſuum hinc, & qui diſpenſat, repetit. Ut taceamus, quæ inter ipſam hanc cautelam (manifeſto interim effectus ſufflamine vel perverſione,) ſub vario lucello deditorum imitamento nihilominus nonnullibi fuere ſubſtituta. Quod autem non dedeceat Medicum pretii pro datis Remediis indicatio & acceptatio, aliarum honoratiſſimarum Profeſſionum Officiorumque Sportulæ, Taxæ ordinariæ, ſolutiones pro ſtudio ceremoniisve, &c. dicant. Certe diverſum ſentientes hic forſitan nimis pudibundi

vi-

videntur; & tamen nemo non pro Conſilio, Lotii inſpectione, viſitationibus, &c. ſua libere (quo privatas quotas taceamus,) poſcit. Sin vero privatorum Præparationibus occupati, cum Medicamentis Authoritatem quoque venundare, nec eos hujus ſortis abjectioria decere putentur: quærat quiſpiam ſimiliter, numne decentior jucundiorve ſit Urinarum, Sputorum, Ulcerum, Cadaverum, miſſi Sanguinis, Evomitorum Excretorumque inſpectio nauſeabundaque verſatio, hauriendorum Pharmacorum libatio, &c. Laudantur paſſim nec immerito, qui profuſiſſimis Profectionibus, curioſiſſimisque noviſſimarum quoque fibrillarum productionibus, (inter tot fætores licet, & faſtidia,) perveſtigandis, aut interitus cauſis ex ipſis putrilaginoſis Cadaveribus eruendis indeſinenter fere occupantur; vel prima etiam Plantarum germina, indefinitasve Synonymias per tædioſas tandem nulliusve hic uſus comprehenſiones norunt. Qui vero proximiori ſanitatis cauſa, ſub ſalutarium remediorum præparatione, manus interdum denigrant, vel inter Empyreumata nonnunquam verſantur, minores inde æſtimentur, niſi ſolis Diſſertationibus, Formularum deſignationibus, ac ipſi ægro haut raro moleſtis viſitationibus Praxin (circumſcribendo,) quod caput & cardo rei eſt, in vere Chirurgicis æque ac Pharmaceuticis tertio cuidam, (utinam ſatis ubique ſufficienti,) ſemper commiſerint? Quin potius authoritati medicæ plurimum hinc accreviſſe vidimus: confirmatioreſque ſic ac confidentiores facti ſunt quamplurimi, imo (præter ſpem, aut longe facilius) per vulgatiora quoque, delinita imaginatione reſtituti, dum à Medici manibus ſuo proficiſci cernerent. Laudatur Artifex, qui acceſſoria ſua ſeorſim ſparare poterit: nec

ſpectatiſſimis quibusque vitio vertitur, ſi ſecuritatis aut felicioris faciliorisve expeditionis gratia, quæ Scriba ſolet, tranſegerint. Sique Chirurgia hactenus eadem ratione tractata fuiſſet quanta nunc ejus forent incrementa?

Expendamus proin hiſce dimiſſis, potius quintum commodum: promptum ſcilicet & expeditum hinc ſufflamen vel impedimentum nocentiſſimæ iſtius Empiriæ, quæ divulgata per Receptiſmum Remedia, ſi præſentiora polychreſtave deprehenſa fuerint, ſubſequitur; & non ſolum alterius profeſſionis hominibus, talia ad Monopolium usque involantibus, verum ipſis etiam Pharmacopolis, (ea vel ſervitii tempore colligentibus, ac poſtquam oppidum quoddam inſederunt, Medicis ſatis ægre inde facientibus,) haut raro familiaris eſt; familiariorque profecto deinceps fiet, ſi pariter ſelectiora hodie ſpecifica, elegantiores Remediorum formulæ, cultiora contractioris Praxis compendia, curatioresque præſentiorum Medicaminum (v.g. Cinnabarinorum, Opinatorum, Martialium, Emeticorum correctiorum, &c.) modi, id genus hominum, (alias hic curioſiorum,) abuſui per ſchedulas ulterius proſtituentur. Nec enim tanti eſt contra tectorum hic Remediorum Diſpenſationem præſumptio: quod ſuſpicaces aut nauſeabundi quidam, ignota ſibi ſic Remedia forſitan reſpuere vel declinare poſſent. Confirmatiorem aliorum ſententiam paulo ante notavimus. Si vero revera quidam fluctuent, Magnatibus ſane (quando & in quantum retulit,) talia nonnulli quadantenus & ſeorſim nec adeo ſemper inconſulto detegunt. Reliquos autem num lubentius majorique effectu bibituros credimus Theriacam aut Mithridatium? ſi ſerpentibus atque lacertis conſtare dicantur; aut, (dum

'dum ſanitatis ſuæ conſervationem, longe pluri-
ɔus circumſtantiis, quam nuda Medicamenti noti-
ia, compluribus tamen locis haut expetita, circum-
ſcriptam, Medico interea concredunt,) Myropola
obſcurum per æque obſcurum, (Tacahamacum
buta, Carannam, Chocolatam, guttam Chambo-
dıam, Jalappam, &c.) è Recepto prælegat atque
commendet. Qui vero inter ridiculam Chimico-
rum averſationem, per quorundam hic imperitiam
aut affectationes equidem ſuperioribus annis de-
quoque fotam, ſatis autem hactenus (Experientia
ſaltem, aliorumque Diſtrictuum ſuperioribus an-
nis ea ſimiliter declinantium, imo exterorum dam-
natum olim Antimonium poſtliminio nunc redu-
centium exemplis,) convictam, noſtra ex eo capi-
te averſari voluerint, quod procul dubio in univer-
ſum ſint Chimica, ignea, venenata, Mercurialia,
Antimonialia, &c. habeant ſibi Crateres ſuos, cu-
cullos atque Mixturarum ollulas, donec aborta
tandem nauſea, perceptaque Spagiricorum, ſi rite,
ſeu alia quoque debent,) tractentur & exhibean-
tur, præſentia, ſecuritate atque gratia, ſenium hoc
exuant; intelligantque non omnia eſſe Græca, quæ
legi non poſſunt. De cætero quanta ſit præterea
obnuptorum aut ſaltim privatim ſic diditorum Me-
dicamentorum utilitas, rationi iſti ſenſim adſue-
ſcentes facile percipient. Increſcit inde denuo Me-
dici Auctoritas & ſuorum æſtimatio? Imagina-
tio quamplurium magis excitatur ac delinitur: Su-
pervacua ſeu toto genere, ſeu ſingulis in formulis,
facilius uti deprehenduntur, ita & intermittun-
tur; Parabiliora ſimplicioraque, (dum parum inſe-
runt,) parvi plerumque habita, magno interea pau-
perculorum, majori adhuc habitiorum, toties pre-
tioſis ſuis Mixturis peſſundatorum euporiſtis autem

Y 5 (quæ

(quæ ſi reſciſſent, inſufficientia ſibive indecenti a dixiſſent, ſervatorum commodo, eo expeditius adhibentur; apud innovationum (in diuturnioribus morbis,) avidos, continuatu neceſſaria Remedia (quæ comperta è Myropoliis negligerent,) ſub levi quodam acceſſorio felicius repetuntur; præjudiciis aut parili relatione vel cenſura præoccupatis ſpecialiora quædam, v. gr. Opiata, Antimonialia, Mercurialia, item Emetica vel puſionibus, (opinionetenus ſaltem alicubi imparibus,) &c. præſentiſſimo levamine propinantur; inter tot impertinentes plane, & (utut Medicamentum empiricos in abuſus tandem nanciſcantur,) Methodi tamen prudentiæque medicæ expertes Inquiſitores, ægre hinc & authoribus clientibus ipſis facientes,) Secreta Secretis competentibusque doctrinæ filiis, (ſiquidem noſter quidem Medicus indifferenter aliis ſua, tot ſudoribus ſumptibusve parta, vel demum famam ipſam cum uſurpantium ſanitate diverſimode concernentia, proſtituere haut forſitan tenetur nec Ambitionis inde, affectatique Monopolii accuſari poteſt,) fidelius ſervantur: & ſi quæ inſuper attentior quiſpiam ſuperaddet. Si vero privatam hanc Remediorum tractationem aliud Empiricæ genus excitaturam, & non ſolum complures, perſuaſione Titulove non uno, ei ſemet immerſuros, verum etiam Pharmacopolas (quo Medicis, diſtractionem ſuorum minus ſic facilitantibus, quaſi par pari referant,) ſimile quidpiam paſſim & licentioſe ſatis ſubituros eſſe prætendatur: exiſtimabit forſitan alius, plenitudinem poteſtatis, quæ Ordinarios congeneresque Practicos à ſalubri hoc, & ipſis alias competentiſſimo exercitio tantiſper alicubi ſuſpendit, vel Authoritatem, quæ Medicaſtrorum, Ardelionumque negotiationes

coer-

coercere conſuevit, etiam horum exceſſus ſufficienter compeſcere poſſe: accedentibus præſertim Collegii cujuſdam Medici (in eadem, vel è vicinioribus civitatibus ac oppidis nullo negotio formati,) relationibus, judiciis aut atteſtatis. Ubi vero, (ceu compluribus equidem in locis,) iſta Empiricorum, (per miſerorum eviſcerationes aut carnificinas publico tantopere nocentium,) inhibitio ſusque deque habetur; verſatior ac generoſior Medicus & hos quoque (iſtorum appendices) negligit, eodem (quo illi conantur aut conſueverunt,) compendio ſibi nihilominus, etiam interdum è reſipiſcentibus, ingenue hauriens, quod ſatis ſit: præcipue dum multam Myropolarum partem alias à privatis Medicationibus Conſiliisve vix ac ne vix quidem abſtinere; haut paucos inſuper (dum ſub ipſius Receptiſmi obſervatione, merito continuatiusque circa ſingula attentior eſſe voluerit,) ſalutarem ejuſmodi diligentiam vel tacite, & cum actore ipſo tandem averſari; vel poſtquam ſecreta ſingulariorave quædam illuc communicata ſeu manumiſſa fuerint, authorem obſequio æſtimationeque longe ſæpe minori proſequi cogitat. Quod autem hæc medendi ratio Pharmacopolia, (ſane ſuperiori jam ſeculo, inter eas tunc Artis noſtræ conditiones,) per Imperialium Comitiorum conſtitutiones publico commendata, tollat hinc vel evertat, nihil eſt; & experientia conſtat, ea (ni ſibimetipſis excedente illo inconſideratiſſimoque numero, eodem in Oppido vel Civitate, impedimento ſint,) in medio quoque privatæ Medicorum diſpenſationis, revera nihilominus ſatis commode ſubſiſtere; ſatisque, (Privilegiorum olim deſuper conceptorum intentionibus atque contentis acquieſcentibus,) vel ex Euporiſtorum,

totque Adiaphororum, &c. Requirentibus indies libere divendendorum diſtractionibus, reliquisque (per conſuetudinem) acceſſoriis aut conſectariis, (dum alias vix decimus Officinales illas Species, Sirupos, Electuaria, &c hodie deſiderat vel præſcribit,) redit. Nec Medici forſan nonnullibi recuſarent, Materialia ſua ſibi hinc, ſub tolerabili redhoſtimento deprompta. Quid ni vero magis (per noſtrum hoc inſtitutum,) ſubſiſtant; ubi propter ſpeciale quoddam, tam active quam paſſive ea frequentantium commodum, ſeorſim requiri, poſtulatave noſtra minus iis forſitan quadrare videbuntur? Sane dum (curabiles quidem) ſufficientiſſime, de cætero (nomine non uno) facilius feliciusque per privata quoque Medici experti remedia curari poſſe docemus, neutiquam hinc ipſa in univerſum Myropolia rejicimus: (eoque nec tot hinc inde Oppida, iis nihilo infelicius, Medico interea neceſſitatibus hiſce abunde ſatisfaciente deſtituta; multo minus exteras Orientalium plagas, paucitatemve in Septentrionalibus provinciis adducimus:) dumque porro pariter exceſſus tantummodo circa Materiæ Medicæ quantitatem, qualitatem, ſtatutum pretium, &c. diverſimode commiſſos notamus, neutiquam inde protinus totam rem pharmaceuticam elevamus, quarundam ſaltem circumſtantiarum inibi alternationem in iſtorum medelam quærentes: quæ certe permutatio uti Reipublicæ, Pharmacopolia (ſuis forſitan de cauſis) omnino quibuslibet frequentari volenti, emolumentum non unum manifeſto nihilominus confert, ita (ubi Medicus prægnantiores ob rationes ſua dedit,) eo ipſo reliqua (proxima iſti) Myropolia adhuc minus, (directe quidem) tangit. Quod vero conſequenter quaſi, privati nimiique ho-

horum reditus hinc ex parte minuantur, integrior intentionum noſtrarum æſtimator, publicique boni nobiſcum ſtudioſior ægrius profecto non feret; ſubinde expendens: quod plura paſſim hac tempeſtate inveniantur non oppida tantum, ſed etiam civitates, ubi decumbentibus ſupradictis aliisve de cauſis, quidvis interea tolerantibus vel aliunde tentantibus, per ſeptimanam ſæpe vix unum Recipe Officinis inferatur: quod è ſolis etiam, (indubitato conceſſorum acceſſoriorumque) quotidianis diſtractionibus nihilominus plus paſſim hauriat, quam famigeratior quiſpiam Practicus (dum nunc ære merent parvo,) è cunctis ſuis alicubi ſoſtris: & in univerſum perquam ſit iniquum, ut per ejus tantum latus, (tot ab initio ſudoribus & expenſis, poſtmodum vero curis præjudiciisque undique expoſitum,) alieni reditus, (ſub Receptiſmi Taxarumque vigore plerumque profecto honorariis decuplo duo decuplove majores,) fruſtra vel in abuſus ſæpe, coacerventur: quod porro is in ſalutari hoc exercitio, ſaltem ſibi propria & jam olim debita, nec continuatorum ab initio privilegiorum intentionibus adeo comprehenſa, (ſiquidem recentiſſimæ, & aliunde ſingularioris alicubi conceſſionis ſuper Purgantium etiam ordinationes, Chimicorumque indifferentem diſpenſationem factæ inconvenientiam, alii quoque, ſeorſim alias a nobis ſentientes viderunt,) tractet: multaque quin etiam ex euporiſtis, Topicis, aliiſque Officinarum inſtitutioni propinquioribus (antiquo quaſi more,) imperare queat; ſi diffidia, (plerumque ſub privata Remediorum tractatione illic ſubnaſcentia Medicoque tandem, ſibimet undique ſufficienti, publicoque ſic ſatis conſulenti neglecta,) defuerint.

Confuſiones aut Singularitates, quæ in Practico negotio diverſimode hinc exorituræ fortaſſe dici poſſent, haut magni (quod genuinam Methodum & ipſius Finis intentionem attinet,) ſunt momenti. Certe nec officinalibus adſueti uniformiter agunt, iisdemve vel eodem modo paratis Medicamentis utuntur. Alteri vero accito Medico, ſub privata quoque, (iſti forſan minus etiam familiari,) diſpenſatione tam obſervata Methodus, quam ipſorum Remediorum natura, deſtinatio, generalior præparationis ingredientiumve ratio, &c. parili modo facilitateque queunt exponi, exponunturque, eodem clinici emolumento, nullo vero (ſi indifferenter divulgari voluerit,) proprietarii, (de cætero erga verſatiores hic, atque abuſui præjudiciisve minus hinc obnoxios haut adeo parci vel tenacis,) detrimento: ſiquidem ſatisfacientem ſufficientemque Communicationem longe ſpecialiorem, (quam hic quidem fieri neceſſe eſt,) expoſitionem in pleriſque requirere, excercitatiores quoque (inter tot tentaminum & imitationum fruſtrationes) norunt. Quod autem in temerarias ignotorum vel intentatorum experimentationes, per adhibentium damna ſub ea medicaminum tractatione iturus forſitan ſit Medicus; id quidem nimis durum eſt, ſi ab aliis, quam alterius Profeſſionis taxatoribus propriorumve exceſſuum ſibimetipſis conſciis de eo præſumatur. Practicus ob eruditionis pariter ac ingenuitatis teſtimonia, ad ordinaria hæc vocatus, aut proxime admiſſus, ut (æque ac quivis alius) famæ (tanquam actionum ſuarum condimento,) ita quoque conſcientiæ ſuæ, (ſub quotidiano quinto Præcepti exercitio & obſervatione,) ſatis meritoque cavet: tot aliorum quoque obſervationibus confirmata, (licet in ſpeciem alibi ſecretiora media

dia modoſque, circa quæ ſimiliter innoxieque occupetur) præter uſualia habet: nec ſi quid amplius inibi, diverſa ob decumbentium commoda, (ceu alius pariter in ipſis officinis poteſt atque v. g. in China Chinæ, Chocolada, Matuliſta &c. non ſolum extus illatis, ſed etiam Vernaculis, ſine nota, ſine culpa, ſolet;) reſcire voluerit, Venena tunc, adit; aut Empiricus tantum ſua tractat, ſine judicio vel delectu, ſine Analogia, ſineque proceſſuum, operationum, ſubjectorum æſtimatione aliqua, &c. Certe melius de eo ſenſerunt, qui tectas ejus compoſitiones per Pharmacopolia ſolum diſpenſari voluerunt. Sit itaque (vanis ejuſcemodi ſuſpicacium præſumptionibus dimiſſis,) ſextum deinceps commodum: Subitaneorum Caſuum, noctu quin etiam contingentium, in Apoplexia, Epilepſia, Deliquiis & Virium ex abrupto diſſolutionibus, aff. Hyſtericis, Abortu, Hæmorrhagiis, anxietatibus ac perturbationibus Criticis, aliiſque, etiam Chirurgicis, præſentaneum inde levamentum: ceu qui in Praxi aliquantiſper verſatus eſt, & difficultates illas, (morte ſæpe redimendas, aut occaſionem melius agendi admodum præcidentes,) donec (inter alios neceſſarios,) etiam Medicus hic, illic Pharmacopola conquiratur aut vel expergefiat, nobiſcum vidit, prompte fatebitur. Hac enim ratione non ſolum conſilium, ſed Remedium quoque eadem opera præſto eſt. Pariter vero res ſe habet cum peregre vocato, ubi ſæpiſſime hujuſmodi ſubitanea, totque inſuper aliæ notoriæque circumſtantiæ, præſentia poſtulant, & quidem variationi inſuper ac ſingulorum accommodationi ſufficientia Medicamina: ſiquidem eventualiter aut conjecturaliter quidpiam illuc exportatum, ſæpenumero tunc, cum ſtatum ægri cum cir-

circumſtantiis ſuis coram penitiuſque intuemur, vel accidentariis nonnullis ſubjicimur, haut convenire vel ſufficere, dubio procul plures nobiſcum ſimiliter obſervarunt: planiuſque judicabunt, num Profeſſionem noſtram (ad minimum) deceat, ut ejus generis medicamenta tum, aut in futurum quoque, à Pharmacopola, (dimidiata etiam, vel tertiata Taxa,) coëmat; ejuſve Merces aliter extrudat.

Sit potius in conſideratione hac noſtra ſeptimum: Beneficentia erga Pauperes gregarioſque, chronicos præſertim, impenſis impares, medicationumque tandem pertæſos. Quibus num conſiliis tantum atque votis, an ipſa Remediorum inſuper ſuppeditatione præſentius liberaliuſque ſuccurrat Medicus, determinare forte fuerit ridiculum. Quid Myropolia hic undiquaque agant, noſtrum non eſt perquirere: & ut Superiores alicubi vel Urbes, hac in parte indigentiæ publicæ ſuccurrerint; reliquis tamen in Locis quam lenta inſufficientiaque hic ſæpe ſint omnia, alii ſcient. Medicus autem & Deo ſuo, (largiori longe remuneratori) gratum facturus, & famæ ſuæ (à Terra plerumque Cœlum verſus ſurgenti ſeu à pauperculis ad Illuſtres tandem propagatæ,) conſulturus, ampliſſimum hac ratione campum nanciſcitur, realiter compluribus hujus generis (etiam cum aliquali, aliunde tamen, per Divinam benedictionem refuſo) Detrimento benefaciendi.

Sic octavo, cum quamplurimi Amyſtidum tandem profuſiſſimarumque formularum pertæſi, Chimicaſtrorum ac conſimilium Empiricorum acciſis, deſibus (præſertim dum eam inibi energiam inter tot abuſus, vel per accidens interdum ſalutem

tem obſervant,) implicentur: His quoque in quæſita jucunditate, majorive (pro refractariis Affectibus) Efficacia, longe evidentius, nec ſine multo noxarum, illinc (ex inconſiderata adhibitione) expectandarum impedimento, ſatisfacere poteſt Medicus ſua privatim præparans atque diſpenſans: ſecurius ſane, quam ſi hujus generis formulæ ac medicamina Myropoliis, ſeu in Tertii demum tot abuſus aut præjudicia indifferenter inferti; ſeu inde inter eos ſæpe, talia præparantis, ponderantis, miſcentis, didentis, &c. (ceu diffuſius eos paulo ante deduximus,) lapſus efferri debeant: & ſi quæ inſuper ſunt alia, à Verſatioribus huc ulterius referenda, quo è conjunctim (ceu par eſt,) ſumptis, Publico magna illa ac ſaluberrima privatæ Diſpenſationis compareat utilitas.

Nam porro, quod noſtræ nunc Profeſſionis Commoda ſeorſim attinet, cum ea tum Diſſertatione I. tum in præcedentibus Paragraphis ſatis attigerimus, diffuſius hic, ne per Conceſſiones iſtas ſaltem, (aut potius) Privati quidpiam intendiſſe videamur, vel pagellæ tandem in quæſita alias brevitate, nimium excreſcant, haut adeo perſequemur.

Principio tamen, (quo potiora compendioſe tantum quaſi repetamus,) Medico ita procedentis non ſolum Famæ ſic, ſed Conſcientiæ quoque, (dum quæ ipſemet tranſigere vel præcavere poterat aut debebat, aliis inconſideratius interdum concredit,) largiter conſulitur, ne vulgato more iſti tandem, (ſeu directe ſeu indirecte) imputentur, toties ſub ſimplici uſitatiorum (Conſuetudinum obſervantia) è Diſpenſatoriorum præceptis ac Conſtitutionibus, Apparatuum Officinalium defectibus Tractantium ac divendentium di-

diverſimodis,(ſæpeque poſtmodum ſatis ſuppreſſis) erratis, Taxarum extravagantiis, &c. ſuborti ſiniſtri eventus, curarum protelationes, profuſi ſumptus; & ſi quæ inſuper ſunt, quam plures poſtmodum in deſultatorias iſtas Medicorum alternationes, averſationes &c. inconvenientias præcipitantia. Authoritas porro ejus exiſtimatio, (vel famigeratiſſimorum inde virorum exemplo,) magmenta hinc haut adeo obſcura ſuſcipit: dum Officinarum ſtrui ac conſuetudinibus minus ſic adſtrictus, ultra ea quidpiam adhuc, (magno clientum commodo) agere, Myropoliis minus quadrantia, ſæpeque (non una de cauſa,) moleſta vel damnoſa, ſecurius lubentiuſve privatim tractare; ulterius in plurima tam Pharmaceutica quam Naturalia inquirere; præſentiora acceptioraque indies excolere; convenientius adaptare, circumſpectiuſque diſpenſare; ſecreta ab alienigenarum hic abuſu defendere, plurimos in morbis procraſtinatores magis magiſque allicere; teneriores chroniciſve detentos varie delinire; deſperabundos alternationibuſve deditos diverſimode detinere; vel imaginatione per vulgatiora quoque ſuſcitata evidenter ſæpenumero levare; pauperculis demum, (Deo benedictionis duplum ſic ſuperaddente, ingratiorumque defectus, quos equidem ſeverius aut Pharmacopoliorum more exigere nequit, largiter compenſante,) longe liberalius benefacere hac ratione poteſt.

Et cum Soſtra demum hac tempeſtate profecto perquam ſint exigua; raro ſane ea, unde paſſim, interioribus præcipue in Regionibus vel decimus Medicorum, (acciſis ſimul admodum Stipendiis,) ſolitarie ſemet (mediocriter ſaltem) ſuſtentare queat; Acceſſorii hinc quidpiam eadem opera, jure

jure de cætero meritoque, (æque ac ſi cum clariſſimis inde Viris Chirurgica quoque, parili modo tractare,) habet, quo non ſolum paulo tolerabilius nonnullibi degere, verum etiam indigentioribus facilius ſuccurrere, compendii factiſque ſumptibus, nec adeo conſideratis honorariis, &c. acceptior, circa ulteriorem vero Medicaminum aliorumque huc pertinentium perquiſitionem diligentior eſſe queat: nec (dolendo profecto more) è putido lotio quidpiam divinando venari, vel quo ſoſtra eo magis mereri videatur, adhuc indecentiora præter neceſſitatem tractare, fruſtraneis diſcurſationibus ſemet cum clinicis ſæpe ſuis fatigare, bonas horas præter rem aſſidendo perdere, aut penitus cum iis, qui Medicorum olim beneficio vivebant, inverſa nunc ratione, privatim paciſci, vel exotericis è reditibus vitam tolerare cogatur: ceu Diſſertatione I. diffuſius queſti ſumus: eoſque (nunc pro clauſula,) haut adeo demiramur, qui jucunditate ſtudii primitus illecti, poſtmodum cum ad Praxin eaſque tunc moleſtias, quas abjectiſſimus interdum verna vix ſubiret, ventum eſt, inter nullam quaſi tot tædiorum compenſationem, facultates & labores iſti inſumptos, animumque huc unquam applicatum fere ſunt deteſtati.

Atque hæc de odioſiſſima Materia impræſentiarum ſufficiant: & glaciem ſic forte fregimus ulteriori aliorum obſervationi, delectui atque culturæ, quo manifeſtius exinde publicum incrementum indigis ejuſcemodi mutationum locis compareat. Rogamus autem omnes, quos vel per indirectum hujus generis pertractatio concernere poſſet, ne quæ, (pro more) ingenue nullique palpantes diſſeruimus, ſiniſterius excipiant. Scimus eſſe, qui ſeu conſulendo, ſeu conſilia exigendo, officia

ſua

ſua realiter & maxima cum laude faciunt, noſtriſque hinc non indigent; ſcimus eſſe, qui alienis de cauſis invectis conſuetudinibus ſemet ſubtrahere, vel eas ex condigno permutare nequeunt: cur hi nobiſcum litigent? Si vero quiſpiam extra hos, ſe per Diſſertationum decurſum forte tactum videat, quæſo, ne dicat cum iſto: quid eſt veritas? ſique difficiliora inconvenientiorave quædam æſtimabuntur, dilucidationem & reſponſionem in contextu vel aliis paragraphis inveniet ſiquidem, qui conſilia tantum hic, non præcepta, (quæque Myropolia ſeorſim ſpectant,) ea forſan moderatione, (quam impatientiores etiam, & per ſuperiorum annorum diverſos Libellos aut invectivas irritatiores ferre queant,) ſcripſimus, diverſum ſentientium privatisve de cauſis nobis adverſantium litigiis aut contradictionibus tandem in perſonalia odioſe deſinentibus, nos non immiſcebimus; ſucceſivas horas impoſterum, ſi DEO placuerit, utiliori labori locaturi.

FINIS.

AD
PRÆFATIONEM.

Pro ſatagentium quorundam more) variatis topicis hinc inde perungeremus aut involveremus.

HAut adeo de iis nobis nunc ſermo eſt, qui decumbentium dignitate, ſingularitate, auſteritate, impatientia, inconſtantiave hodieque nonnunquam confuſi, licet alias rerum ſuarum ſatis gnari, nihilominus tamen ſub ea nunc temporum iniquitate, ſalariorum parcitate, conditionum inter tot competitores raritate, exiſtimationiſque medicæ potiſſimo fere hinc decremento, nil non tentare, aut indies remedia accumulare coguntur: ſaltem quo impatienti patienti ſatisfiat; ipſi vero non deſerantur, præjudiciiſve poſtmodum aggraventur. Verum cum autoritate (*vel olim, privatisque utplurimum de cauſſis*) perdita aut labante, nil tunc habetur reliqui, quo primitus alliciantur aliquandiu. aut obſequentiores ſerventur ægroti: Vel ob penitioris ad praxin Medicam manuductionis ab initio defectum, & ſurgentem hinc, circa morborum complicationes, eorumve exoterica acceſſoria, Symptomataque urgentia, Criticorum dierum motiones, Prognoſticorum applicationes &c. hæſitationem, ad quævis poſtmodum lamenta vel incommoda ſuperficialia, quavis quaſi hora, medicamentum præſcribitur: quo fieri ſane nequit, quin ſto-

ſtomachus amplius aggravetur, Pharmacorum operatio impediatur, aut in ea miſcella neſciatur, ſumptus multiplicentur, Pharmacopola ditetur, præſcribens tandem ſi verſatior ſupervenerit, vel tacite derideatur, fideque demum excidat. Nam qui recenſita nunc, cum Medicamentorum agendi (*quouſque quidem penetrari poteſt*) modo noverit; ſua ſemper eum Medica prudentia (*utpote quæ æque ac oratoria Demoſthenis hypocriſis, primum, ſecundum atque tertium in praxi eſt*) exhibuerit; Exiſtimationi ſuæ, quomodocunque tandem, ac privatim quoque caverit; (*ubi diligentiſſimus D. J. Jonſtonus in Ideæ Med. Pract. fine legi meretur*;) eidemque porro per circumſpecta prognoſtica curatioreſque medelas confidentiam, inter divinæ benedictionis ſerias ſollicitationes, ſucceſſive per gradus, aut ſemel tantum apud eminentiorem quendam pararit; haut adeo difficulter, (*cæteris paribus*,) conciliabit ſibi, etiam in aliorum medio, ſuperiorive conclavi decumbentium obſequium; Picam quorundam delinet, aut (*poſtliminio ſæpe revocandus*,) tantiſper contemnet Medicamenta interea non ſecundum ſeriem, ſed neceſſitatem, (*uti quotidie unum e revera activis, morboque legitime oppoſitis, duove, raro tria dixerimus, ſufficiunt, & interdum plane nullum, utinam Habitiores hoc crederent! oppido magna ſimiliter eſt Medicina*,) diſponet; Reſolventibus, figentibus, detergentibus, invertentibus, abſorbentibus, anodyniſque ſuis, & ſi quæ ſunt præterea minus adhuc dum explicatæ operationis, ſecure confidat; Purgantibus Emeticiſque haut difficulter moderabitur; Confortantia ac ſuſcitantia pro re nata facile interponet &c. Utinam vero exurgeret alterius profeſſionis eruditus aliquis, dum Medici, (*ordinarii præcipue*,) citra arrogantiæ cu-

cujuſdam, vel ad conſultationes inſufficientis notam, ſiniſteriorisve tandem eventus imputationem tangere hæc privatim nequeunt;) qui Magnatibus ſaltem (*dum alii oppido utplurimum, qua paſſim itur eunt,*) vulgatum illud Imperatoris Epitaphium paulo diffuſius explicaret, & incommoda oſtenderet, quæ in ipſos tandem è parili diffuſiorum conſultationum, congregationum conſiliorum & conſequenter etiam remediorum coacervatione dum intimioris admiſſionis unus aut alter, (*utpote conſtitutionis eorum, aliarumque externarum, potiſſimum quandoque conferentium circumſtantiarum magis, artis ſuæ de cætero ſat gnari,*) rem æque tranſigerent, redundant. Sane ſub ejuſcemodi morborum æſtimationibus, remediorum collationibus, anteactorum penſitationibus aut (*nec raro*) taxationibus, notabiles quidem diſſenſus, contentiones, præjudicia, animorum (*ob vile ſoſtrum, vel penitioris cognitionis aut accommodatioris curationis præſumtionem,*) alienationes, rancorem, invidiam, arrogantiam, aut ſi ſiniſterius res cedat, ἐπιχαιρεκακίαν; quod autem patientem in ampla hinc concepta ſpe attinet, circa executionem agendorum, procraſtinationes lentioresve tractationes, circa delectum (*ceu inter cœnam dubiam*) hæſitationes, competentis methodi confuſiones, &c. forte plus vice ſimplici notavimus: ſingulariorem vero, feliciorem, facilioremve curationem profecto rarius: ut hæredibus ſæpe id genus collectanea nauſeæ poſtmodum, Autoribus præjudicio vel deſpicatui fuerint. Forſan vero totum hoc, *præter merito quidem expetitam homini ſanitatem,*) ab ægrotantium parte potiſſimum inde contingit, quod pleriſque iſtorum Medicus tantummodo quaſi quoddam ſit experimentorum inventarium, quorum aliud alio exiſtat uberius: non au-

autem, quod ſub rationis inſuper directorio experimenta conſequendo fini applicet, vel ubi id genus media deeſſe videntur, nihilominus invenire queat. Quod alteram vero partem concernit, D. Jonſthenus forte cauſas allegato loco ſatis recenſuit.

Tot inſuper exoterica ac revera ſupervacanea ſæpeque noxia, &c.

Remediorum hic & in ſequentibus recenſitorum, ſuo modo, loco atque tempore circumſpecte adhibitorum efficaciam, abſit, ut indiſtincte elevemus. Complurium ſaltem ſecundum ordinem ſolummodo, (*quo in generali Methodi deſignatione ſe invicem conſequuntur,*) aut ob ſuccedentium ſibi ſeculorum conſuetudinem, ſingulariora hactenus promiſſa, (*ponamus ab anteceſſoribus tantum*) Imperatorum neceſſitatem (*formato præſertim individuali caſu,*) Superlativumque adeo effectum, ſeu negavimus, ſeu ulteriori conſiderationi reliquimus: eoque magis, quod ſi ſolida, (*non Dialectica*) ſæpe quæratur ratio, cur hoc vel illud, quove fine, compendio, præeminentiave commendetur, dari pluries tum, nequeat; intereaque curatio, ſi non invertatur, ſaltem (*nec raro ſic*) protrahatur aut aggravetur. Indeque forſan eſt, quod dum ipſimet ægrotamus, adeo ſæpe, circa ſelectum adæquati remedii luctemur, ipſiſque in ſubſidium vocatis (*dum Ariſtoteles equidem ut Philoſophus curari vult,*) pariles hæſitationes injiciamus.

Vel Practicæ paſſim è Gallorum, Hiſpanorum, Italorum recenſitis collatiſque ſententiis natæ) nobis Germanis imitandæ imperant, &c.

Abſit, ut in cujuſquam Præjudicium hæc dicta ſint, aut ceu abſolute dicta accipiantur. Cum cultiſſi-

tiſſimæ nationes ſub præcedentis potiſſimum inclinatione & toto nunc ſeculi noſtri decurſu, cultiſſima ſimiliter habuerint ingenia, quæ neutiquam repetitis ſolum venæſectionibus, clyſteribus, purgantibus, Alchermes aliiſque dilutis, ſecundum vulgares aliorum (*ceu alibi quoque invenias*) abuſus, morbos tollere conata ſunt: ſed longe circumſpectius per genuinæ methodi accommodatiora, etiam ſelectiora poſtmodum Chimica cum propagationis quoque zelo (*uti de Laz. Riverio, in Editionis Arcanorum ejus Præfatione, prius iſtius diſcipulus, nunc Religioſus Venetus P. Chriſtini memorat,*) inceſſerunt; idque eo nunc liberius,(*vel manumiſſi nunc Antimonii exemplo*, quo præſentiora innocentioraque hucuſque iſta viderunt; totaque cultior Europa circa hæc quoque hactenus eſt occupatior.

Ita porro nec liberaliores v.g.complurium ibi venæſectiones indiſtincte hic taxaverimus, &c. cum præSeptentrionalioribus noſtris nonnullibi facilius ferre vel ſuperare poſſint, æſtuantior nonnunquam ſanguis eas queat exigere, & jam poſt Poterium l.2. de Feb. uſque dum extiterint, inibi moderatiores. Saltem,quod ex exterorum obſervationibus,adſertis ac conſuetudinibus, ſuæ genti applicatis, nobis quoque formam atq; leges eadem expectatione tenendas condiderimus,id quidem viſum fuit inconvenientius;utut v g.in Aſtrologicis circa tempeſtates longe certius quid prædicere deprehenditur,qui ad privatas quaſdam, è locorum ſuorum planitierum conditione,ſaltuum ſituatione,fluentorum paludumq; aëris, periodicorum ventorum,Paroledorum Helmont,&c.conditione formatas obſervationes, (*inter conjecturandum*) potius,quam ad exterorum, vel à Chaldæis petitas traditiones reſpexerit. Ita,cum viris hujus ævi verſatiſſimis ſimiliter affe-

vimus operæ pretia longe majora facturum eſſe Medicum, ſi (*ceu in ea nunc artis, quotidianæ inſpectioni directionique coram expoſitæ dilucidatione, prompte confidentiuſque poterit,*) actiones ſuas, quoad ejus fieri queat, regionum diſtrictuumque ſuorum naturæ atque requiſitis, etiam antiquiſſimorum exemplo penitius accommodaverit: dum vel ſola victus aëriſque ratio ingentem alias hic mutationem infert. Notum eſt, capitis vulnera, contuſiones, ſedes, & ſi quid amplius ad trepanum uſque illic extenditur, Germanos noſtrôs haut difficulter ſuperare; ſique oleoſis non-balſamicis ſecundum famigeratiorum ibi quoque præſcripta tractarentur, perlinerentur, deligarentur, contuſiones (*etiam cruore turgentiores*) citra peculiarem neceſſitatem aperirentur, terebrarentur, recte urgerentur, officioſe ſaltem morti dubiæve curationi dedi. An tibiarum ulcera alicubi, forſitan ob inconvenientiorem quoque tractationem chirurgicam adeo ſint dyſepulotica, è vulgatis olim ibi locorum ſcriptis nunc non judicabimus. Eryſipelatis curam atque Topica, in tædioſa ulcera plerunque ducentia, jam ante Sennertum noſtrum, (*qui haut inconſiderate de venæſectionis in febribus catarrhalibus parili abuſu monuit,*) notarunt alii. Comitem cum Plica ſcorbuticum, ad virum hunc ſuo tempore conſummatiſſimum, tanquam in talibus verſatiorem Patavio miſſum è l. 3. Pract. conſtat. Morbos alios, eorumque penes noſtrates conditiones ſuo adducemus loco.

4. Similiter & hæc pro ſupina inconſiderataque cujuſcunque *probatum eſt ſeu* ſpecifici (*ita habiti*) exhibitione dicta nolumus: utut quidem empiricis vulgoque non adeo infeliciter nonnunquam cedere videantur. Superflua tantum ab adæquata Methodo exeſſe voluimus. Utque bonus familiæ pater

pater protinus non omnia quæ utilia forent, comparat, ſed tantum neceſſaria: Ita multo magis accuratiorem Medicum putavimus ſelecturum, quæ cultiori methodo adæquata & quaſi conſanguinea ſunt, ab iis, quæ in linea tantum collaterali affinia exiſtunt, omittique citra omnem iſtius truncationem queunt; quamvis etiam aliquam neceſſitatis ſpeciem præ ſe ferant. Sane paulo verſatior dimidiæ quoque ſelectorum noſtrorum parti ſecure acquieſcere poterit, pro quarumvis intentionum ſuarum complemento; ſive revera curativo quopiam, ſive palliativo ſaltem terminetur. Nam cum Viſcus principale quodpiam penitus & chronice à tono ſuo dejectum peſſundatumque fuerit, quanta perfectæ reſtitutionis ſpes queat, etiam ex univerſalibus (*ita dictis*) acidulis, thermiſve concipi, quotidiana docet experientia. Quod autem mechanicam remediorum applicationem attinet, ſimiliter cum accuratione ſua, & citra alienæ morborum cauſæ, alienæque partium functionis ſuppoſitione inſtituenda videbatur. Nam ex. gr. ſtomachi quaſi ſalivalis liquatio, & oleoſarum à ſalinis terreſtribuſque particulis quaſi Alcaheſtina ſeparatio forſitan à vulgaribus menſtruis ac inſtrumentis haut parum differre poterit. Nec mirum, ſi v. c. accuſatur ponticum iſtud Acidum in affectu hypochondriaco, neque inſipidis (*etiam Martialibus*) pulveribus, neque urinoſis volatilibus, (*etiam oleoſitati cuidam, picrocholis noſtris haut adeo ſæpe convenienti combinatis,*) fixiſque cicurari ſemper queat; dum extrema potius ventriculi, (*per poculorum, Veneris &c. exceſſo,*) flacciditas aut fermenti mucilaginoſa ſingulariorve corruptio peccat. Sed hæc in tranſitu. ***Fr. Sylvii.***

5. Tum temporis, cum ea chartæ mandaremus, Practici ſua tempeſtate famigeratiſſimi editum

nil, quod quidem vidiſſemus, erat, præter privatum quoddam ab auditorum aliquo exceptum collegium, D. C. Hoffmanni libello de Ichoribus Francofurti annexum. Ubi cumprimis contractior quædam remediorum applicatio, præ omnibus autem inſolita fere tritioribus tum Libb. Pract. Opiatorum frequentatio complacebat. Triumviratus enim illa poſtmodum extenſio in acerrimas tandem contentiones deſinens nondum adeo tunc advertebatur. Knöffelii vero in genuina febb. curandarum methodo defendenda eodem tempore libertatem quis non laudaverit. Viri ſane vel è poſthumis ſuis Excellentiſſ. Naturæ curioſorum Ephemeridibus inſertis æſtimandi. Reliqui deinceps parili in negotio uſquedum ſatagentes alias erudito Orbi noti ſunt.

Tunc demum ſe conſummatos fore credant, ſi hujus vel illius famigeratioris practici formularum deſcriptiones ſub ſpeciali ſingularitatum expectatione collegerint &c.

6. In exemplum ſuperioribus annis, quo recentiora prætereamus, eſſe poterat privatorum medicamentorum D. J. Michaëlis, abſolutiſſimi illius Medici ac Chimici catalogus ſeu deſcriptio. Haut paucos ſcimus, qui eam (*nec tamen una Viri genium ac conſummationem* (nacti, poſt quandam Inſtitutionum epitomes evolutionem, ſe totum medicinæ ambitum emenſos eſſe rebantur, confidenter praxin medicam adoriendo; qua ſufficientia? (*dum ſimplex vulgus, rite ſecum cuncta agi putans, id non intelligit,*) ſupervenientes ejuſcemodi curationibus alii haut raro deprehendunt. Quot etiam ſub primis ſtudiorum annis univerſalibus (*vel quaſi*) dictis, & unde unde exſculptis abripiuntur; ut relictis ſæpe manuductoribus merentiſſimis jactabundos ejuſcemodi

modi poſſeſſores, ſaltem quo Homeri opera in nuce compendioque cuncta habeant, ſectantur. Lege meam methodum; & habebis mea ſecreta, recte olim retulit Capivaccius.

Atque ſic præter confuſam notitiam, etiam odorem, ſaporem, colorem, pondus atque molem, &c.

7. Quantum in eo ſitum ſit, quo quis gratiora remedia præſcribat, vel aliorum ſecretius habita detegat & expiſcetur, experienti haut difficulter conſtabit. Sane, omnes ferc hinc ingratiæ, inconvenientiæque, quæ internis pariter atque externis accidunt. Impreſſo vero memoriæ potiorum odore, ſapore, colore, nonnunquam etiam conſiſtentia, cuncta prompte moderabitur: nec porro, facta collatione, & circumſpecta poſtmodum experimentatione, in occultatorum iſtorum conjectatione adeo falletur. Ita v. g. cum ſub primis praxeos annis plerique, quos noramus practicorum, circa Opiata, per quam eſſent timidi, alium vero famigeratiſſimum tinctura pulvereque ſecrete habitis plurimum præſtare reſciremus, utrumque nacti Opium facile deprehendimus, eoque exemplo, accedente Med. Ind. J. Bontii lectione, veterumque tam liberalium collatione confidentiores facti, polychreſto huic medicamini magis tum adſueſcere didicimus. Ut proin Medicinæ Studioſus equidem haut male ſibi conſulat, qui domicilium apud Pharmacopœum, Chirurgum hinc & Aurifabrum Academiis legit, materiam eorum & enchiriſes, ceu aliud agendo cogniturus. Quam vero publicum demeretur, qui dum Carteſium Boylæumque, Illuſtres Viros ſubſequoſque aliquot conceptui aliquanto manifeſtior colorum eſt data ratio, odorum quo-

que, forſan & ſaporum, (*tanquam ſimiliter quarundam tactus, vel Ariſtotele advertente ſpecierum,*) naturam explicatiorem per obſervationes redderet. Ut vulgatiſſima tantum allegemus, quot inter deſtillationes, aliis innoxias, gratiam nativam perdunt, Cheyri, Hyſſopus, Ocimum, Salvia; ipſa convalliorum Lilia vix dimidium referunt ſui, ceu quoque Spiritus Roſarum abſtractitius, dum fermentatitius ipſaque Aqua ſimplex adeo fragrat. Roſmarinum per ſuperabundantes tantum aliquot pugillos ingrate herbidas reddit: multaque inter ſe mixta tertium plane ſiſtunt odorem; uti v. g. manifeſte Sambuccinum, ſi Aq. roſ. unciæ tres cum ϵi Opii aliquandiu reponatur, Cinnamomeum fere, ſi malum Cydonium cum aliquot ſpicæ noſtræ ſpicis vel in ſtrophiolo geſtetur, cum tamen fructus in conclavi tam putidum per ſe oleant, ceu quoque Myrtilli noſtri comeſti, Buxus in reſtagnantibus aquis putreſcens. Cinamomum in acidorum liquorum miſcella fatiſcere alibi notavimus; forſanque plura alio tempore adducemus; Ut profecto verſatioris Practici nota non ſit poſtrema, ſi guſtui odoratuique acceptiorem ex tempore (*dum domi certius miſcere forſan non licuerit,*) præſcribat formulam; adeoque hac in parte H. à Mynſicht laudem ſuam circa exquiſitiorem proportionis ingredientium obſervantiam, (*utpote citra quam vel drachmam aut granum gratiam pervertere deprehendimus,*) oppido vel à ditioribus ſaltem meretur: Licet interea paſſim in ipſo ingredientium delectu, pro more tunc, aut fortean etiam affectatione quadam, oppido titubarit: quod qui nunc evolveret, fortaſſis poſt Zwelferi talium taxationes actum ageret.

Ceu

Ceu in eandem obſervationem in Chimicis, Anatomicis atque Mathematicis, &c.

8. Simul ac Verulamius, ſpecialiuſque póſtmodum Helmontius, generoſiſſimorum Virorum par, Augmenta artis noſtræ paulo preſſius urſerunt, increvit una denuo ſeverior, illa de prioratu inventionis contentio. *Suum equidem Deo, ſuum Cæſari, ſuum cuique.* An autem vegeta, occaſione ſumptibuſque quin etiam haut deſtituta ingenia, interdum quoque per accidens in idem incidere nequeant, id forſan pauci temere crediderint. Quod anſam è peregrinantium, præſertim aditum aut commendationem quærentium relatione, primiſve quorundam inventis nonnunquam capere poſſint, capiantque nemo negaverit. Et jam ante Columbum, confuſum quidpiam de Occidentalibus dictum atque ſcriptum eſt: nec tamen ante eum, ovum in menſa directum ſiſtere quis poterat. Et dubitare forſan poſſet aliquis, an Hippocrates, Ereſiſtratus, Ariſtoteles, P. Servita, Euſt. Rudius aliique, ſemper dilucidationis ſaltem gratia recentiorum inventorum autoribus fuerit ſuperallegati. Aſellius ſane ipſemet ingenue Ereſiſtrati mentionem facit. Pecquetus inter accidentariam ſimiliter inventionem, uti de re ipſa ita de Rudio quoque (*alias rariore*) haut adeo tum cogitaſſe videtur. Fabritius ab Aquapend. (*dum de P. Servita certiora neſcimus,*) valvulas ſuas circulationi nondum applicuit; & iſtæ uni ſolum argumento poſtmodo fundamentum præſtiterunt. An vero ex obſcuriſſimis Hippocratis ipſiuſque Ariſtotelis Phyſiologicis adſertis præ Harvejo ſerio quid prætendi queat, adhucdum fere hæſitamus. A Cæſalpinus acutiſſimus poſterioris interpres, at maximo genuinæ Philoſophiæ Peripateticæ

damno minus nunc (*cum L. Bonamico, Feder. Pendaſio, J. Cæſare Cremonino, ſuperiorumque annorum Scherbio, Sennero, Piccarto, & ſi qui amplius, præter conſummatiſſimum in hiſce Conringium ſuperſunt*) tritus, certe cum Carteſio in quam plurimis conciliabilis etiam huc accitus, longe aliud in Quæſtionibus ſuis conjecturando egiſſe videbitur. Sique porro pari paſſu recentiora quatuor vel quinque hactenus luſtrorum inventa per præcedentiam metiri vellet quiſpiam, eorum quæ de affectu Hyſterico diſputavit cultiſſimum Anglorum par, maximam partem jam ante 40. annos Jenæ pro Loco aſſeruit curioſiſſimus P. M. Slegelius: uti quoque eodem tempore de Lactis ortu, è rariſſimo tum Proſp. Martiano de uſu Bilis nobiliori, forſan è Helmontii particulatim antea editis, &c. Sancte teſtari poſſumus, quod duodecennium haut adeo excedentes fortuito notaverimus in fabis, phaſeolis, pirorumque majorum ſeminibus &c. quam poſtmodum in Academia apud benevolentiſſimum Præceptorem D. G. Rolfincium in Joſ. ab Aromatariis de Hydrophobia tractatu legimus tenellam Plantulam. Quæ ante Zwelferi auſteriores ſæpe taxationes in eadem materia conceperamus, viderunt Amicorum aliqui. Recentiora exempla, quia notiora data opera præterimus. Et cur alter eo, quo alius, deferri nequeat; cum plures hodie credantur Adepti; & tamen plerique à ſola ſingulariſſimaque Divina gratia, (*ni forte communicationem faventiorem aliumve modum ſubintelligant,*) ſua ſibi contigiſſe dicant. Nec tamen, quæ hactenus incipientium, multorum ſuperioris ævi ignarorum cauſa diximus, in Excellentiſſimi Thomaſii elegantiſſimæ Diſſertationis de Plagio literario Augmenti (*oppido forſan continuandi,*) conſummationem dicta voluerimus.

Cum

Cum uni ſæpe, nulloque id negotio ſuccedere ſoleat, quod alteri nullatenus, aut non niſi poſt complures repetitiones.

Revera hoc complurium meritiſſimorum virorum eſt fuitque purgatorium, quo ad fidei uſque & autoritatis elevationem aſſerta eorum proceſſuumque veritas elevarentur, ab iis præcipue, qui uno ſæpe die tot, uti vocant, probas conficere norunt. ***Repete***, olim gladiatoribus acclamabatur: idque ſub laborum Chimicorum exordiis eo magis eſt neceſſarium, quo verſatiores quoque, præſertim poſt intermiſſionem aliquam, aut memoriæ decrementum conſequi ſæpe nequeunt, quod antea levi brachio præſtabant. Ceu minima nonnunquam circumſtantia, neglectim habita, totum perdit aut pervertit. Imo proceſſus quidam ita fere comparati videntur, ut propter variabiles fortuitoque cuidam ſimul expoſitas tot minutias, ſatis quaſi deſcribi nequeant, quo ſemper & cuivis adorienti protinus ſuccedant. Exemplum, ut ſecundum inſtitutum quædam adducamus, ſit in Cinnabaris Antimonialis quantitate, olim etiam D. Sennerto, D. Rolfincio, quamdiu ipſi adſtitimus, Dethardingio (***contra D. Agricolam,***) aliiſque drachmis tantum, poſtmodo nunc unciis computata: Variante tamen nihilominus in ſingulis deſtillationibus hodieque producti pondere: idque plerunque magis ipſius tractationis, quam ſolius forte materiæ defectu: Siquidem è viliori quoque Antimonio aliquando, quod ſatis erat, accepimus.

In Tincturæ Martis Tartariſatæ noſtræ confectione ipſimet nonnunquam punctum iſtud, quo pauco reſiduo reliquum plenarie tranſeat, attingere nequivimus: ſæpiuſque quod filtrum permeare debebat,

bebat, & in fundo hinc (*ceu nimium*) in ſalinum, efficax ſane coagulum concreſcere ſolet, bonam partem remanſit; Liquore tamen tranſeunte nihilominus ſatis adhuc ſaturato validoque. Nota eſt Mercurii cum Ærugine & ſale com. vel ſolo ſaltem Vitriolo fixatio, & per Tutiam atque Curcumam, (*hæc an omitti queat, necdum ſufficienter experiri potuimus,*) auriformis coloratio. [*Nam quod reſiduum hic ſola Venus ſit, expreſſo expulſoque Mercurio, præter pondus artuumque è geſtatis annulis denigrationes ipſa reductio docet.*] De veritate interim proceſſus contendebant in vicinia ſuperioribus annis Chimici duo famigeratiſſimi, fato nunc functi; quorum alter, quamvis alias adhuc verſatior, negativam nihilominus ſuſtinebat, donec coram elaborato negotio convinceretur. Quid Aurum fulminans anteactis luſtris non concitavit, ut diabolicis tandem præſtigiis adſcriberet in Freitagii Anti-Sennertianis cæſpitans hic, ut homines ſumus, tum temporis A. Luchtenius, &c.

Ad Introductionem.

Et in proclivi, ni odioſiſſimum foret, &c.

SI quis, quæ ſuperius & hucuſque dicta ſunt paulo diſtinctius expendere voluerit, equidem deprehendet, quod quantum recentiores correctiones vel ſubſtitutiones attinet, haut paucæ ſint ſuperfluæ, nimiſve curioſæ: ceu in peculiari cauſa circa permulta ſimiliter oſtendit diligentiſſimus D. L. Schrokius, inque aliis pariter, ſi opus foret, cum de ſimilibus idem ſit (*ut labor hic, ita &*) judicium, oſtendi queat. Superflua præterea, non citra ſum-

ſumtus atque tædia, ſæpius quin etiam alterius utriuſve jacturam, exſurgat hinc eorundem remediorum duplicatio; dum adhuc multi, ſua, quiſque de cauſſa vel experientia, uſitatorum hactenus pleriſque paſſim acquieſcunt.

Conſtitutiones ſ. ordinationes in rebus pharmaceuticis generales, quales etiam D. L. Horniceus ſuperioribus annis edidit, oppido prius ad cujuſvis loci conditionem reſtringendæ veniunt. Et poſtquam id eſt præſtitum, rari profecto inveniuntur, qui eas debite obſervent; aut nemini magis, (*quem ſtringant.*) quam Medicis, (*dum Pharmacopolæ Chirurgique & quod eo pertinet, ſub ſeverioribus quoque conſtitutionibus, medicationibus tamen ſuis abſtinere nequeunt. Empirici vero in nidis ſuis ipſove foro tolerantur,*) dictatæ putantur: etiam boni Publici, quod tamen plerumque in privatos quoſdam denuo recidit, prætenſione.

De conſultationum collegialiumque conventuum præſtantia, nihilominus quæſitum haut ſemper adeo exhauriente, paulo ante diximus. Uti inferius de inſtitutis Taxarum moderationibus, raro tamen ſemet tales oſtendentibus: & quanta hinc incommoda miſerrimi hoc in paſſu patiantur ſubditi, cum propter incongruam nunc conſuetudinem, (*ſenſim nec ſine contradictione tamen invectarum*) obſervantiam, aut quoſdam in publicum quidem quadantenus redeuntes; conſequentia vero incommoda profecto haut exæquantes reditus, vel privatiſſimas demum, (*ſed non medicinales, verum culinarias aut ex area*) diſpenſationes à ſaluberrimo hoc, compendioſiſſimo atque adeo parabili medicandi (*per manualem Medicorum ordinariorum deſpenſationem,*) genere arcentur. Exempla, ut qui ſolvendo non ſunt, inter iſtas arctationes luctentur atque crepent, hinc inde obvia, ſed odioſa, habentur.

Et

Et quæ amplius tunc, (é ſimplici quorundam aſſenſu, vel invaleſcente poſtmodum componendi cacoëthe, &c.) nata ſunt.

Sufficienter hæc poſt helmontium, Sennertum, alioſque perſecuti ſunt D. Zwelferus, D. F. Hofmannus, & nuper D. Wedelius noſter. Inferiuſque fuſius attigimus tam præcipitem illam diligentiam, quidvis è quovis vel ingratiis petentem; quam nimiam alicubi ſingularitatem, ſe citra propriæ inventionis formulas officio haut ſatisfacere poſſe putantem. Quot vero hinc v. g. natæ ſunt Aquæ Apoplecticæ, Hyſtericæ, &c.

Ne denique paſſivis quorumlibet empiricorum abuſibus indifferenter adeo pateat:

Ita, quo ſuperiorum annorum inventa Polychreſta protinus officinis, indeque Taxis quaſi ex condicto illata prætereamus, non ſine animi turbatione quiſpiam nunc viderit, comptiores quoque Vomitoriorum, Opiatorum, Martialium, Cinnabarinorum, &c. recentioris inventionis & obſervationis modos atque formulas indifferenter eo paſſim conferri, eademque opera cultioris Medicationis compendia cuivis attentiori obſervatori in ſubſequos poſtmodum abuſus inconſiderate propalari, ſaltem ut Medici, præſertim minorum gentium in locis nil habeant reliqui, quo emergente ibi Polypragmone quodam ſemet tueantur, aut ſuper eas jactantias efferant.

Vel exotericorum privatos ſolum reditus nequicquam augeat, &c.

Quotus eſt, qui ipſemet non ſentiat, præſertim interioribus hiſce tractibus, quantum inde nunc habeat Medicus, quod in malignis aliiſque improviſis

per-

perculſionibus tota die venalem circumferat animam, aliorumve præjudiciis ſemet haut raro exponat, vel in conſultationibus cum alio in perpetuas ſæpe animorum alienationes, ſub vili forſan imperiali ejuſve parte, conjiciatur: dum interea nihilominus per quotidiana ſua præſcripta aliorum cenſum, quaſi conductitius auget.

Nec impunitam, & à nobismet ipſis ſæpe per publicatos noſtro idiomate libellos practicos atque Chimicos, &c. fomentatam licentiam &c.

Quanta hinc in Rempublicam redundarint damna, utut ejus commodum pietaſque quædam prætendatur, practici non ſine tædio notant. Nec ſatis erat, præter tot manualia Recèptis, (*ſuſpectis quoque periculoſisque*) indifferenter farta, Conradum Kuhnrad, Keslerum, Glauberum, alioſque germanice legi; etiam recentiores, Angli quoque, Galli (*ubi obiter monemus, Glaſeri verſionem in duodec. titulo* Chymiſcher Wegweiſer/ *longe accuratiorem videri altera, fuſiori licet, in octav.* Chymiſche Artzney- und Werck-Schul/) Italique eo traducendi fuerunt. Cum cuncta hæc, (*ni abuſui totque conſecuturis noxis cedere debeant,*) omnino Med. directione indigeant, cur Medicorum manibus eruditorumque ſaltem linguæ non relinquuntur? Exterorum exemplum eadem ibi incommoda poſt ſe trahere videas. Et putare forte poſſet quiſpiam, ejuſcemodi laboribus, ni à habitioribus vel animi gratia ſuſcipiantur, domeſticas utplurimum ſubeſſe cauſas.

Aut Myrothecium quoddam privatum, parvo conſtans, & compendioſum, at ſufficientiſſimum tantiſper ordinare, &c.

Plura hujus generis Myrothecia, labente præcipue hoc ſeculo, Peregrinantium, Militantium aut Ma-

gnatum uſui ſeorſim, deſignata habentur. Quædam tamen nimis exuberantia; ex adverſo alia curta nimis, nec (*ut circumſtantiæ variant rem,*) ſingulis in neceſſitatis tempore debite ſatisfacientia; alia non niſi ſecretis vel quinteſſentialibus circumſcripta, multa de cætero inter hæc. lucello ſaltem, (*ubi Turnheuſerianum, olim publicatum, profecto inexcuſabile fuerit,*) aut patrono quoque conquirendo deſtinata. Qui portatu facile, pleriſque tamen requiſitis in excurſiones peregrinationeſque obvenientes ſufficiens voluerit, perſonarum naturam (*modo hoc modo illud magis admittentem*) numerumque (*nec tamen omnes ſtatim ægrotaverint,*) tempus hinc præterpropter præfixum, loci conditionem, medicamentorum denique deſtinationes, continuationes vel reiterationes (*quandoque neceſſarias*) expendens & inter ſe conferens, haut difficulter è polychreſtis aliquot, debita nec fruſtranea quantitate ſelegerit. Exempli denuo & incipientium gratia, pro Vomitorio Tartari Emetici quidpiam. Pilulas porro laxativas Aloëticas: item purgantes, ex electivis quibusdam, naturæ convenientioribus, aut tantum ad Panchymagogi modum compoſitas. Pulverem porro pro adultis laxativum, è quo, fructuum vulgarium ſuccis aut ſirupis, (*uti paſſim obvii ſunt,*) diluto breves nec ingratæ (*cum roſaceæ ſimiliſve aquæ portiuncula*) potiones. ſique Magiſterii Jalapii quidpiam in angulo ſeorſim ſervare placuerit, dum omnes indifferenter non ferunt omnia, cum Amygdalis diluendo, vel in vini ſpiritu, (*cum edulcoratione*) ſolvendo liquores haut inaccepti provenient. Pulverem denique laxativum pro infantibus, qualem vel infra deſcripſimus. Et cum vomitoriis his nil ſæpe magis neceſſarium proficuumque, Oxyſacchari Emetici

tici noſtri Mynſichti quidpiam, pro ætatis ratione, ut hæc perſequemur alibi, didendum. Nec Mercurius dulcificatus commode ſemper his defuerit. Ex Opiatis, quandoquidem non ſolum naturarum, verum etiam ſymptomatum, præcipue vomitus gratia variatio quædam eſt neceſſaria, ſuffecerint tamen maſſa Laudani pilularis, pulvis & Tinctura aliqua Anodyna: poſtremaque hæc, (*ni ex tempore placuerit,*) in liquore quodam non præcipitante, nec nimium acido, (*Tinctura Bezoartica armoniacali, Tinctura Theriacali, ſpirituve Epileptico,*) proportionaliter diluta pro infantibus; quemadmodum etiam pulvis pro iis ſimilis; ceu inferius deſignatur. E ſudoriferis ponamus Tincturam Bezoarticam Mixturamve ſimplicem; alterutram vel cum Tartari vel Armoniaci ſpiritu. Spiritum porro ſalis Armoniaci ſimplicem, aut oleoſis vel cornu cervi rectificato combinatum; undique, etiamſi vel Florum aliquid ſimul adſervetur, polychreſtum. Bezoarticum ſimplicem è præcipitantibus vel abſorbentibus (*citra Antimonialia pro lubitu adjicienda,*) Pulverem. Bezoarticum minerale, vel prout quis adſueverit, Antimonium diaphoreticum ſ. aut ejus loco, vel pro ſuperpondio Martiale cachecticum. Præterea vel ſudoriferum maximum Fabri, vel antihecticum Poterii, præcipue pro plethoricorum muliercularumque teneriorum ebullitionibus. Accedat inſuper Sal aliquod antifebrile, quaſi Mynſichtianum, aut ejus loco Arcanum duplicatum, eodemve fere nunc recidens Sal polychreſtum : & cum Theriacalis quæpiam mixtura nullibi fere non habeatur, Camphoræ tandem polychreſta Eſſentia; proque puerulis interdum haut inconveniens cornu cervi Magiſterium cum ſp. Nitri paratum. Ex Aperientibus ac Diure-

ticis

ticis ſatisfecerint Arcanum Tartari æque polychreſtum, Tinctura Martis aperitiva convenientior, pro cujusvis conſuetudine; Limatura Martis ſulphurata aliterve ad aperiendum præparata; Nitrum vitriolatum M. quod etiam ipſius ſpiritus loco eſſe poſſet, ſed non incongrue ſeorſim ſervabitur ejus quidpiam, cum Elixirio Prop. vel communi ſaltem; oleo carvi, & Eſſentia Abſinthii. Porro vero illa multi uſus præparata, oculi Cancri, Conchæ vel conſimile quid, atque corallia rubr. ejusque plumoſum ſolubileve (*in Tincturæ formem liquorem facile redigendum*) Magiſterium. Hæmatites præp. Eſſentia Tormentillæ, ac quædam Vulneraria, Tinct. Martis adſtringens. Hinc pulvis aliquis pectoralis ſulphuratus, vel etiam Benzoinatus, pulvis ſpecif. Pleuriticus; Eſſentia florum pectoralium epiceraſticorum ſaccharata, ſed ne fermentet ſpiſſior; imo forſan quidpiam de Oxy-ſaccharo ſcillitico, oleoque fœniculi aut Elæoſaccharo ſimili. Amplius, polychreſta ſuccini Eſſentia, Cinnabaris nativa vel Antimonialis, & inde pulvis aliquis Antepilepticus, infantibus etiam proportionatus; (*Magiſterium Lunæ cujusvis arbitratui cedat.*) Sequatur autem Eſſentia Caſtorei, & propter occurrentia ſæpe ſubitanea, una alterave doſis ſpecifici ad partum ex Anguillæ hepate; Sief ophthalmicum attemperans, cum vitrioli albi & polychreſtæ pinguedinis viperinæ particula. Demum de aqua Cinamomi, Hyſterica, Apoplectica vel Carſunculi, Menthæ ſimilive ſtomachica, & ad diluendum roſarum aut inſuper flor. Acaciæ aliquantum; Vivitur parvo bene. Abſit tamen, ut Lexicon hic quaſi medico practicum condere voluerimus. Saltem è parabilioribus potiora, æquivalentibus ſingularioribus oppido permutanda, quin etiam ab altera parte,

ſi (*pro circumſtantiarum ratione*) ſuccenturianda in vicinia præſto fuerint, præcidenda deſignavimus, quibus ſub curatiori adhibendi methodo, & domeſticorum euporiſtorum chirurgicorumque (*ſi opus fuerit*) acceſſum, peregre degens facile forſan acquieſcere poſſet. Sed hæc in tranſitu.

Inſuper in cauſa eſt, ut Medicos modo penitus negligant, modo de re demum deſperata vocent, aut tumultuarie alternent, &c.

Invitat huc ſalutis avidos moderna quoque illa Medicorum, non in civitatibus ſolum, ſed etiam in neglectioribus ſæpe oppidis frequentia ſeu affluentia. Unde, præſertim ſi de faciliori feliciorique curatione rumor, privata nonnunquam de cauſa increbruit, alterum in medio conceptæ ſibi curationis decurſu deſerunt, quid alter poſſit experturi: quo plerunque damno, palam eſt: commodumque foret, ſi iſti præcavendo, exorientique hinc Medicorum tædio animorumve ſæpius inſuper colliſionibusque præcidendis, præter alia, vel Opificum, (*ſemet aut ſua, ſub numero exceſſivo perdentium*) exemplo, certus forte inter ingenuum præcipue ſelectum determinaretur numerus, ne tot in uno loco Practici ab omnibus quidem aliquid, in toto tamen tandem habeant Nihil. Quam vero ſimiliter deinceps ſibi conſulerent, qui animum arti primitus applicaturi, eam ex anatomicis quibuſdam Botanicisque delitiis, conceptave neſcio, qua majorum redituum facilitate æſtimant; ſi amplius etiam expenderent moleſtiſſimos illos & ſimul periculoſiſſimos labores, qui inter eam paſſim ægrotorum ingratitudinem eaque præjudicia, ſatagenti hodie Practico poſtmodum indies nec nocte quieta obveniant; quî tum revera ſervorum ſervi fiant,

ſiant, praxiſque eorum quotidie circa quintum ſeveri judicis præceptum verſetur. Ut neceſſarios non in unum, ſed plures ſtudiorum annos, in libros fere cariores, peregrinationes quoque &c. ſumptus, (*cum Deus pauperiores etiam hic allevet,*) Animum vero patientem & ad quævis obfirmatum, cum agilitate judicii, memoriæque præſertim, in ea rei medicæ vaſtitate, vigore præſupponamus. Ne poſtmodo ſuſceptam telam, privatiſſimo cum damno, vel non, vel perfunctorie ſaltem abſolvant; aut cunctis licet rite peractis, nihilominus tamen paſſive nunc deficiente promotione, ſalario ſoſtro inter ſupradicta tædia erogatos ſumptus exantlatosſque labores, (*ceu à permultis non ſine dolore audivimus,*) fere deteſtentur. Et ſane mage hac tempeſtate vileſcentis fere exiſtimationis medicæ inibi cauſa hæret inter alias haut ultima. Siquidem qui in illa paucitate olim rogabantur & invitabantur, hodie ſollicitare coguntur & diu ſatis expectare, Salaria quoque, quæ conſultius reticentur. Uſque adeo ut nonnullibi eo, quod joco nuper (*exceptis tamen excipiendis*) invertimus, ſimiliter jocabundus querelas ſuas forte poſſet concludere:

Nunc dat Baldus opes; dat Juſtinianus honores:
Æris & æſtimii nil habet Hippocrates.

Imo nonnunquam in remedia plane prohibita præcipitentur.

Quæ & olim & ſuperioribus annis (*inter quæ tamen D. Merreti inſignis viri, labores Anglicæ linguæ peritia deſtituti nondum vidimus,*) de hiſce edita ſunt, ſupervacue repetere, ingenuisve per alienæ culpæ recenſiones ægre facere nolumus: ſiquidem res alias in propatulo, diuque eſt ex quo vel Opium ſaltem cum Apio in proverbium abiere. Sicubi

cubi

cubi vero, quod aliquando objectum ſcimus, im proviſi vel humani quidpiam, etiam in privata diſpenſatione non nemo paſſus fuerit, re cum circumſtantiis ſuis penitius excuſſa longe alio ex capite id plerumque prodiiſſe deprehendetur; dum modo actionibus natura accidentarium quidpiam interſeruit, & hinc v. g. dato revera ſudorifero alvus fluere, à Laxativi conſueta alias doſi, per humorum copiam vel acrimoniam plane diffluere cepit, huic vel illi pulveri Epilepſia, Arthritis, externusve tumor ſupervenit, aut æque ac Dyſenteria, affectus uterini, Nephritis, &c. exacerbari viſi fuerunt; & ſi quæ inſuper per præjudicia, præcipue conſidentium, & ſuperciliose grandem adeo parecphaſin exigentium muliercularum exagerantur aut differuntur; Medicus vero generoſus oppido contemnit, aut, quod factu apud ejuſcemodi Sirones haut inconſultum erit, dupla vel diffuſiori, pro re nata in collationem data doſi, prompte diluit. Dum porro hujuſcemodi exoterica ſymptomata, vel ſi quid amplius, è vomitoriis præcipue, purgantibuſque, ad grani dodrantem (*præſertim in minus ab initio familiaribus ſubjectis*) haut adeo ſemper (*etiamſi pharmacopoliis quoque præſcribas*,) dimetiendis ex improviſo nonnunquam, imprimis latitante febrili diſpoſitione, inſtantibus menſibus, ſimilibuſque etiam curatiorem inquiſitionem haut raro fallentibus exurgit, ſimplices quidem ſpontaneæ remiſſioni permiſerunt, malitioſi vero vel refractarii apud alios extulerunt, implicitum autem medicum rite de iis certiorem reddere, quo exortas forte turbas ſiſtat, noluerunt, &c. Vel demum, quod ut alias rariſſimum, ita inſtitutum hoc noſtrum haut æque tangit; dum aliis negotiis laboribuſque diſtracti, tertio cuidam nec ſemper ſatis ver-

verſato (*in Pharmacopoliis tamen idem ſimiliter ſæpius, eadem de cauſa eveniſſe conſtat,*) demandarunt, quod ipſimet coram oculatiſque manibus expedire debuiſſent. Nam impræſentiarum hoc ipſum eſt noſtrum Poſtulatum. Quod autem practicus, frequentatiſſimus quoque, ejuſcemodi diſpenſationi, Ponderationi obſignationique, etiam citra adſtantem aut, (*extra neceſſitatis caſum, præſenti nihilominus directioni tunc ſubjectum,*) viliora ſaltem curantem aliquem, (*utrobique ſic ſecure ſatis*) ſufficiat, experti nobiſcum, qui vel hic ſolum, anno non uno, ſub extremo famigeratiſſimi feliciſſimique Practici D. Balthaſ. Glaſſii, Anteceſſoris noſtri morbo, ſolitarii (*vel quaſi ſaltem,*) viximus, affirmabunt. Quam vero publico hac in parte conduceret, ſi Superiores Medicos practicos ordinarios aliis officiorum generibus, (*ob cauſſas ſæpe haut adeo graves, ſalariive aliunde ſane emendabilem paucitatem,*) intricari non ſinerent: dum alias vaſta ſua Profeſſione ſat ſint obruti: & revera, quod expertiſſimus Crato ad ſuum Monavium alicubi ſcripſit: *Nemo multa ſimul agat, eademque recte.*

Imprimis a. Polypragmones Pharmacopolæ, &c.

Hic nil addemus, niſi è Sacris illud: quod oculus Domini paſcat equum: (*Nam in materia ea ſontica nimium putamus: Mercenarium non curare oves,*) Et tamen pleriſque Pharmacopoliis, quæ publice Publico præcipue deſtinata dicuntur, ejuſcemodi Adminiſtrationis adſignatam cernimus rationem.

Et, (in præparatione ſua) indicibile ſæpe acceſſoriorum proportioni, &c.

Hic vexatiſſimi iſtius ℞ q. ſ. fundamentum eſt. Et revera, ceu ſupra jam de odoribus ex parte nota-

tavimus, rarius per ſolam ſimplicemque extemporaneæ nec antea tritæ formulæ præſcriptionem obtineas, ut quæſita in ſapore, odore, colore vel conſiſtentia gratia ſemper & exquiſite reſpondeat; cum drachma ſæpe, granum aut gutta, excedens aut deficiens totum notabiliter immutet, utut ingredientia methodo de cætero ſatis conveniant. Aliter vero longe res ſe habet, cum iſta, & quidem à nobismetipſis parata coram, per additionem, ſubtractionem, guſtando, odorando, &c. moderari poſſumus. In ſimplicioribus eorundem vegetabilium deſtillatis ſuccis &c. pro temporum tractationiſque diverſitate multa paſſim notatur diverſitas; Spiritus eorum modo ardentiores modo temperatiores, Minerales jam acidiores jam remiſſiores habentur; & ſi quæ amplius ſunt plurima, quæ non tam gratiam, quam ipſum effectum operationemque hinc juſto ſæpe intenſiorem vel remiſſiorem concernunt: v.g. validiorum purgantium opiatorumque Extracta liquidiora vel (*& tractu quoque temporis*) ſpiſſiora; Eſſentiæ liquoresque Antimoniati, Opiati &c. modo magis biluti, modo concentratiores &c. in menſes ſæpe mutabilia, aut repetita vice rarius vel difficillime eodem plane pondere, odore, ſapore, vigore, conſiſtentiave habenda

Ad

Ad Diſſertationem I.

De Remediorum ſelectu in genere.

Neutiquam hinc Polychreſtorum empirico penitus abuſui patrocinamur.

1. TAlis fere (*ceu olim in Theriaca,*) erat ſub ſtudiorum noſtrorum exordio circa Vitrioli ſaliſque ſpiritum, Elixir. prop. Balſ. Sulphuris ſimiliaque magno ſæpius æſtuantium hypochondriacorum phthiſicorumve damno. Poſtmodum ſeptentrionalioribus præcipue in locis, circa Sal (*vel quaſi*) viperinum, Tincturas ſolares, Balſamum vitæ, Emplaſtrum Norinbergenſe, &c. Et nunc paſſim, (*interdumque ſaltem ne nihil agatur,*) circa tincturam Bezoart. Anti-Tartaream, Solarem Nephriticam, pulverem nephriticum, ſulphura ſolaria, Cinnabarim nativ. ſpiritum ſalis Ammoniaci oleoſum, preterque Thee nunc & Chocolatam, alia.

Seſquipedaliumve quorundam Receptarum complementum, &c.

Quo ſimiliter præcipueque pertinent illa alias inſolita ſeu ſupervacua, officinis ſaltem, eo quod ſemel aliquando compoſito cuidam, Pulveri, Electuario, Sirupo, Unguini, Emplaſtro eorum præterpropter drachma una vel altera (*è paucis pluſculum*) inſumatur, pro complemento quaſi illata, v. g. Concha venerea uſta, Entali, Dentali, Umbilicus Veneris, Vitrum uſtum, Ruſci Orobique (*dum Scillinis trochiſcis jampridem aliud adſignatum eſt,*) ſemen, Tribuli aquatici, Smilacis aſperæ, Bac-

baccæ, Anguriæ ſuccus, Elaterii folia, pes columbinus, Millefolii Geniſtæque radix, & quid non amplius? Deficientibus ſane Aſphalti drachmis quatuor cum ſemiſſe, nemo Theriacam & trochiſcos pro Mithridatio Cypheos hodie debiliores credet. De ſpecioſioribus inferius agetur.

Qui præterea &c. in muſeo ſe ad ſuperſtitionem uſque extendit; videat, ne cum ad executionem ratiociniorum veniendum, &c.

Ut in Anatomicis ejuscemodi conjecturæ rem, donec ſeverius ad novaculæ aciem revocaretur, non expedierunt; ita ſi ſufficiens & per præviam prius manuductionem firmata experientia, cum quadam in recenſitis hic circumſtantiis, (*quaſi ſymptomatibus practicis,*) tolerantia defuerit, Practicarum collationes, inſtitutæ deſuper ſpeculationes, cauſarum è rariori quodam caſu venaturæ, præciſæ temporum dimenſiones, ſeveriores exotericorum directiones, & ſi quæ ſunt amplius, quibus naturam ſibi, non ſe naturæ ægrotantiumque conditionibus accommodare inſtituunt (*quæque à neceſſaria Morbi potiorumque circumſtantiarum perquiſitione ac ponderatione, præſertim in Abſentibus, confuſa alias ſæpenumero narratione referentium, oppido differunt;*) Medicationes profecto haut reddiderint feliciores, difficiliores potius utplurimum, habitioribus raro obtemperantibus, plebejis, etiamſi velint, non ſufficientibus. Atque hinc haut infrequenter videmus, ut ſæpe frigeant vel à ſcopo declinent eruditiſſimorum quoque de cætero virorum, ſolida tamen continuataque Praxi non confirmatorum de hiſce judicia vel conſilia. Imo exercitatiſſimi quandoque per nimias ſuper contumacioribus ſingulariorive cuidam complicatis chro-

nicis

nicis affectibus ſpeculationes alioverſum abripiuntur, ut relicta ordinaria cauſa curandique via aliam ceu è Schenckii obſervationibus,aut ſi rari quid ulterius ſemel in vita contigit, conquirant medicamentisque eo directis, (*at incaſſum*) perſequantur, aut penitus incurabiles, contrario ſæpe eventu, judicent. Exempla de præſuppoſito ſic circa Menynges calculo infixove, uti Dn. D. Schneiderus aliquando obſervavit, oſſiculo, de Polypo cordis, ſtomachi ulcere, uteri ſcirrho &c. adducere longum foret. Ita porro, cum ab anno 1635. Germaniam noſtram uſquedum ab univerſali Peſte, divina gratia, clementer ſervaverit, quouſque complures eorum, qui iſtius curæ interea haut præfuere, cogitationes,diſſertationes,methodique ordinationes pertigerint,experti procul dubio erunt, quos particularium quorundam Emporiorum miſeria ejuſcemodi labori involvit. Sic quid non de Dyſenteria, ſaltem ab 1634. anno, quo deſeviebat tum epidemia, uſque ad 1666. à plurimis adſertum aut conjecturatum eſt? quod ſi quis abſque opiatis & Theriacalibus, per clyſteres ſaltem aut præcipue Laxativa, internaque abſtergentia pureque ſtringentia perſequi voluiſſet, ne ægrum, 50. ſæpe una nocte ſurgentem, letho officioſe tum dediſſet. Quam damnata fuerint uſque ac propiores hoſce annos, D. C. forſan in Apoplexia vomitoria, notum eſt: & tamen quantum in pleriſque circumſtantiis, præſertim ſtomacho Hypochondriiſque debitis, imo in ipſis capitis (*citra fracturas, pungentiaque harum ad menynges ſpicula, ac contrafiſſuras, ſpontaneos alias cum periculo vomitus concitantes*) concuſſionibus (*cæteris tamen pro ſubjecti ratione ſemper paribus*,) valeant, Experientia oſtendit, & olim, cum alterius generis in ejuſcemo-

modi affectu remedium adhibitum ægrotus, evidenti anguſtationis præcordialis allevatione, ſenſuumque recollectione revomuiſſet, obſervavimus; exemplo hinc ducto; præſertim dum ſi ſcotomias è ventriculo, obtuſumque ac fere comatoſum in crapula, poſt deglutitum è furno recens calentis panis aut placentæ bolum, pyrumve adſtringentius &c. conferremus. Plura deinceps alibi.

Occulta enim aut ſane minus pervia, etiam in albedine ſua (*compoſitum aliquod præ ſe ferente*) magiſque adhuc per diverſas tincturas, præcipue rubificationes (*ex. gr. Santalo, papavere errat. cochinillis, Torna Solis &c.*) colorata permanent, quæ ſi è Pharmacopoliis nonnullibi petenda juſſerimus, v. g. Coralliorum, oculorum Cancr. Concharum &c. præparatorum, ſimplicium, aut Martis, Antimonii, Cinnabaris, Anodynive pulveris aliquantillo ſociatorum doſin, de ſpiritibus acidulis Tincturis vel Eſſentiis contractioribus drachmam, riderentur, & tanquam præ aliis, (*huc longe magis conferentibus, tot ingredientibus conſtantibus, adeoque hinc non nummis ſaltem, ſed imperiali ejusve partibus aliquot redimendis*) formulis elevarentur; ejus generis quinimo aliquo, cum pleriſque in numerato ſint, etiam ſub fide ſilentii quandoque, ſubſtituto.

De horum perquiſitionibus ſuperius ex parte egimus: Revera autem, ut res hactenus tulere, (*& dum Helmontiana genuina parilisve generis Secreta pauci uſquedum viderunt*,) præter (*e Vegetabilibus quidem*) opiatum aliquod, Arcanum Tartari ſ. aut Corallinis, Martialibus &c. ſociatum, Myrrham eſſentificatam, Eſſentias Tincturasve acceſſoriis alcalinis vel acidulis ſua potius debentes, è Muſco elevato, Lunaria botryoide, fungo ſaligneo, Den-

taria pulviſculum; (*ex animalibus*) Sal aut ſpiritum vol. urinoſum, ſolitarium, vel ſulphureo acidove volatili combinatum; præterve demum (*e Mineralium cenſu*) Antimoniale, præſertim ſulphureum, aut Mercuriale diverſimode (*& vel ſeorſim vel invicem*) fixatum, aut Martiale, vel tandem (*ac ſæpe nominetenus ſaltem*) Solare aliquod, rarius inſuper inventum eſt, quod Materiæ, Menſtrui, ſingulariorisve elaborationis ratione potius, quam per ſolam occultationem, extravagantiſve nominis cujuſdam impoſitionem, ejuſcemodi titulum jure ſuo tueatur; nec demum à curioſioribus talium indagatoribus tractu temporis ſit exſculptum. Exempla, ut inſtituimus, è recentioribus adderemus, ni & odioſum id foret, & talium æque, ac v. g. Glauberianorum olim, tam Medici quam Magnatum non pauci, nec ſine damno ſæpe, adhuc probe recordentur. Haut infrequenter enim concepta primum de tantis (*medicis ac Metallurgicis*) Secretis eorumque jactatoribus ſpe, inter fruſtraneos ſumptus, Aulas nonnullibi ditioresque alias nihilominus poſtea excidiſſe, hactenus vidimus, autoribus ſæpe longe refarctiore, quam ante adventum erat, Experimentis Mantica, (*dum pro inaudiendo eorum judicio quævis Bibliothecæ ſecretiſſimaque collectanea ipſis patuerint*, ſemet ſubducentibus; quod Sereniſſimi nunc beatiſſimi Principis noſtri de Extero quodam, Aulis hinc inde perquam ſuperioribus annis familiari, ſincerum tum erat judicium. Quod autem generoſiſſimus van Helmont, vir nobis de cætero æſtimatiſſimus, tantum ſuo tempore, (*ut hæc quoque attingamus*,) præſtiterit, forſan id non ſemper Alcaheſtinis ſaltem ſimilibusque quin eſſentialibus ſecretis factum fuiſſe colliget, qui vulgatiora quoque è Sulphure, Sale,

Sale, Vitriolo, Marte &c. paſſim legit adhibita, contuleritque ſimul paſſivum ibi locorum ea tempeſtate medicandi modum, plerumque Clyſteribus, purgantibus, venæſectionibus, Alchermes &c. (*vid. Præfationem libri de Febb.*) tandemque Aquis Spadanis circumſcriptum: unde ſingulariorem & effectum & æſtimationem polychreſtorum talium paucas quoque guttulas tum fuiſſe inſecutum nemo mirabitur. Nec tamen, quoquo etiam interea uſus fuerit, præfixum ſibi finem ſemper hinc obtinuiſſe vel è tractatu de Aſthmate, (*præter D. Franchipani ad D. O. Grembſium literas, hujus operi præfixas,*) deprehendetur. Quod autem ſpecialiora pleraque inter eas conteſtationes, publico nihilominus, (*ni editori quidpiam hic è tractatu in Verbis, herbis & c. item Indigeſta in ſcripto imputare voluerit aliquis,*) negarit, tot inde ut plurimum fruſtra deperditis ſumptibus ac laboribus, id quidem, ut per Cardani decretum c. 7. De lithiaſi relatum decidamus, abſit; Potius perſecutionibus ſuis fracto, à reviſione Operum, (*ut è nonnullorum Tractatuum, eodem recidentium, mutilorum, aut ſecundum ejus ſtylum non ſatis exaſciatorum collatione patet,*) impedito, vel ſublimiori inter inæquales antagoniſtas animo, humani quidpiam ſic forte paſſo, adſcribentes. Harveiana enim, Aſelliana, Sennertiana, imo Gallorum contra Scholaſticam Philoſophiam aliqua, (*cum jam anno* 1621. *libros ediderit,*) legere potuiſſet; multa proculdubio in Theoria ipſaque ſcribendi vehementia, (*Theologica enim reliqua, forſan magnam partem Teutonico iſti Jacobo Bohemo debita, huc non pertinent*) mutaturus. Hæc ingenue de Helmontio. Fuerint autem Arcana ejus potiora incipientium compendio ac præterpropter Liquor Alcaheſt, Mercurius corallatus,

& Diaphoreticus, ignis Veneris, Aroph, (*cum mixtura panis ſecalini, Lithiaſis c. 7. ſumptuoſum tamen c. 8. de quibus inferius:*) & quæ inſuper vel è Paracelſo laudavit: Tinctura Lili ab Electro minerali, (*Tr. Arcan. Par.*) Tinctura Lili Antimonialis, (*Tr. Poteſtas Medic. & Arcan. Parac.*) Mercurius vitæ Stibii proles, (*Tr. Poteſtas medicamin.*) eodemque Tractatu Lac Perlarum antihecticum & antiparalyticum: Vel è propriis laboribus aut obſervationibus iſtis intermiſcuit, Arbor vitæ tr. proprio, Subſtitutum lapidis Butleriani, (*cujus tamen ingredientia longe aliter hunc intellexiſſe, nec qua nobiliſſimus Filius coram de Minera Vitrioli cum Ammoniaco ſale ſublimanda, cum ſpiritu vini rectificanda, & hinc in Sulphur Philoſophorum olei forma per Retortam deſtillanda, poſtmodum cum ſale vitrioli depuratiſſimo jungenda, & per Arſenicum ſemel ſublimatum mortificanda perque ignis gradus denuo glorificanda Venetiis communicaverat, ſufficere ſibi viſa refert ad curioſiſſimum, ea tempeſtate, Principem F. H. D. Anonymus tum in de Alcaheſt Epiſtola.*) Porro Opii, (*ut lethalia à papavere ſeparentur, tr. de Duumviratu,*) præparatio; (*quam per cydoniorum ſuccum (æque ac ſi cum Alcaheſt inſtituta foret,) tranſigi idem dictæ epiſtolæ autorem docuit, ac citra controverſiam fermentatoria fuit; vix tamen majori hujus in praxi ſatisfactione; ſed de his alibi egimus; & infra ſimiliter.*) Arcanum ſedativum in Hydrope; cujus in fine tractatus proprii meminit, ut primus revelaturus, & tamen (*ni Mercurius corallatus, Bryoniæ Colocynthisque inverſa intelligantur,*) non perſequitur vir laborioſiſſimus. Bryonia proin, virulentia ſolutiva exuta, tr. de Hydrope: & Colocynthis, cujus (*ſecundum tr. Diſpenſatorium inſcriptum*) vis laxativa

tiva ac deleteria intro, quo reſolutiva emergat, verſa. An Alcaheſtine hæc ſint accipienda, neſcimus; Fermentatio, in quam, dum circa Paracelſi Anodynum illud cum ſucco Cydoniorum occuparemur, olim accidentario incidimus, ſingularius nobis hic non contulit. Ludi Paracelſici ſolutio, libro de Lithiaſi. Cujus expectationes an exolvant conſtantia notioribus acidis aut alcalinis liquoribus Diluta, vim talium perquam adhuc (*vel ſecundum ipſius Helmontii catalogum*) modificandam & plerunque coincidentem quadantenus experti, ſuo loco relinquimus. Eſt demum Emplaſtrum antiquartanarium Febb. c. 14. & 17. è Tabaci cum vino infuſo atque Melle; laborioſiſſimo tamen D. Takenio in allegata ſæpius epiſtola pariter haut ſatisfaciens; & Annulus contra Hæmorrhoides ac ſuffocationem uteri; id eſt, ſecundum factam communicationem, clavus equo ad vivum uſque per ungulam adactus; ubi tamen æque experientiam quam equum claudicaſſe dicit: Et ſi quæ forte alia ſupereſſe poterunt. De cætero alia inſuper hactenus à diverſis locis & inventoribus, ſcripto quoque ſchedulisque commendata vidimus ſingularia, præcipue Antarthritica & Lithontriptica, Spiritus, Tincturas, Pulveres. Mirari forte poſſet quiſpiam, cur iſti Bohemiæ, Auſtriæ, Moraviæque tractus adeo non frequentent; millia à tot contractis calculoſiſque lucraturi; ſique perfecte ſiliceum Dulech totaliter eliquaverint, neminem non (*dum tamdiu talia, à fœminis quoque, ſumptuoſe quidem, at fruſtra ſumpta vid mus*,) inter admiratores habituri. Sed hæc tantum in genere dilucidationis gratia.

Aque hinc nec Autorum nomen, libelloſque ſpeciatim allegabimus.

Cum haut parum obſcuritatis è nominum ſubintellectorum autorum omiſſione legentibus, loco ac materia memoriæ non ſemper protinus ſuccurrente, equidem oriri queat, addemus ea impoſterum ubicunque pro majori dilucidatione ſeu diſtinctione opus erit: ingenue tamen, & Explicandi tantum animo, non traducendi; à litigiis caviliſque increſcentibus nunc annis eo magis alieni.

Adhuc dum incerta, proſapiam mentita, ſuſpecta &c.

Exempla, cum inter eos, qui à J. Prævotio uſque ad D. Derebeque nuper, pro Medicina domeſtica ſcripſere, præcipue J. Beverovicius in Autarkia ſua compendioſe ex Antiquorum, (*Dioſcoridis Plinique*) æque ac Recentiorum admonitionibus & deſideriis ſuper uſitatiora famoſioraque pleraque contuliſſe videatur pauca ſaltem in recentiorum lectione obſervata, vel ſub manuali tractatione magis obvia adjiciemus. P. à S. T. Carmelita, itinerario paucis abhinc annis edito, Luſitanos refert, Piper (*alias in Sole jam ambuſtum*) onerariarum ſuarum ſeu Caraccarum, uti vocant, fundo (*quaſi ad ſentinam*) condidiſſe; Cinamomum extus in ſaccis, per 20 pluresve dies, donec evacuatis aquæ aſſervandæ deſtinatis compluribus doliis locum intus inveniat, appendiſſe: ut debiliores hujus è Malabar, China, ac Cochinchina ſpecies, evehi jam Linſchotti tempore prohibitas quidem, nihilominus tamen (*telonio quoque eodem, quod pro Zeilano datur ſoluto,*) paſſive evectas taceamus. Cubebas in Java, ne alibi plantentur, prius decoqui inſignis ille vir, O. Wormius

mius Muſæi p. 197. monet: mirum quod Jac. Bontius in ſuis de Judæorum Medicina opuſculis præterierit! Quid non hodieque pro Rhapontico, Draconis ſanguine, Amomo, Behen, pinguedine ac trochiſcis viperinis paſſim divenditur? Quantum arenularum Ladano, exotericorumque aliorum Aloi, Galbano, Opio intermixtum eſt? Olea aromatica, ſi vel Indiis Rhodoque petas, rariſſime plane ſua ſunt; & quantum ipſa Aromata in illis quoque Emporiorum horreis perfrequenter alterentur, nemo non novit: Sicque centum alia aliis notata, in permultis tamen, cum vix declinari queant, toleranda, vel artis ope nonnunquam poſtmodo emendanda.

Nam ut per exempla denuo eamus, adhucdum nobis, experimentis circa talia forſan ſat confirmatis, nemo facile perſuaſerit, aut cum ad executionem ventum eſt, reipſa tum oſtenderit, quod Jalapio v. g. effectu ſaltem & operandi modo, ut de ſapore moleque nil dicamus Iris noſtras ejuſque ſuccus, aut ſemen Ebuli vel Sambuci æquipolleat. Quæ prioris ſit violentia, duriora quoque Meſſorum ilia ſentiunt: ipſaque Florentina, (*quod in modica pectoralium quantitate equidem non percipitur*) paulo liberalius (*ipſis lactentibus ad grana quatuor*) data eſt emetica. Ut Ebulina, præcipue vero Sambucina aliquantillum mitiora ſint; pleriſque tamen omnibus adhæret vis vomitoria ac longe turbulentior operatio; ſive corticum decoctum, ſive ſemen conciſum, aut in emulſionem (*ferino iſti oleo expreſſo haut parum accedentem.*) vel etiam Electuarium cum Sala (*oppido robuſtioribus hæc deſtinante*) Anat. Eſſentiarum Veget. ſ. redactum detur Gemmæ in acetariis quoque, alvum quidem turbant, ſed nulla cum Jalapio Senave comparatione, nec in paulo teneriori-

rioribus citra nauſeam; quam etiam ex aceto conditis, (*antequam floſculi expandantur,*) corymbis, ipſoque vino floribus pro conciliando ſapore moſchatellino haut raro infecto, per paulo liberaliorem hauſtum experiuntur. Et ne à tranſplantatione, (*tantiſper hic ſuppoſita, per Orientaliorum quoque exempla, quaſi poſſibili,*) parabilius quid expectetur; cum adhuc ſuperioribus annis mirabilis Peruana idem cum iſto crederetur, dedimus non cum Cloſſæo, ſingulari viro, apud D. G. Horſtium duas drachmas, ſed pro tractus noſtri conditione ſaltem dimidiam. Movit aliquid, ſed parum in pleriſque promovit. Quis vero hic exceſſivam molem iſtam ſumeret? Atque eadem eſt hortorum noſtrorum Rhabarbari, quod nunc pro vero habent curioſiores natalitium ejus perſcrutatores, ſeu operandi ſeu naturaliſandi ratio. Multo minus autem vulgaria Lapathi genera in notoria ea latitudine ſeu imbecillitate id exæquarint, aut Frangulæ cortex ſuſtulerit. Nec in adverſa ac turbatrice Bryonia invenerimus, quod in Mechoacanna, utut congeneri æſtimata quotidiana praxis oſtendit. Senam ſubſtituta ſua è Sambucino cortice, Ebulino ſemine, Bryonia, Soldanella, & (*e libro plerumque commendato*) Polygonato ſimiliaque (*febricitantibus debilioribusque aliis, quo animo hic proponenda?*) manifeſte excedunt; Epithymum, Fumaria, Polypodium ne quidem attingunt. Colutheam ſemper debilem invenimus. Sique per tot ſecula civitate quaſi donata, plane nunc Excellentiſſimorum Virorum voto non uno, domeſtica fieri deſideraretur, teſtari poſſumus, ſub initia belli primi Germano-Suecici in pago Vinariæ, (*patriæ*) propinquo, adhuc fuiſſe cultam, patrique hinc venditam, ſed extera longe languidiorem; ceu quam ex iſto poſtmodum, imo

exo-

exoticæ interdum etiam ſemine produxeramus, parilem ſimiliter (*cum Croco ibi collecto Auſtriaco per quam inferiorem*) invenimus. Sororia, ut de noſtratibus purgantibus amplius aliquid addamus, collegerat olim pro acetario Rapiſtri arvorum ſylveſtris (Heyderich *vulgo,*) folia, loco ſativi illius (Rube-Saat/) cujus ſemen oleo herbam lactucæ loco menſis noſtrates deſtinant. Ut comedentes per noctem exercuerit, referre hic non attinet. Ita cum noti nobis Nobilis ſervus Dominum Coryza ſimilibuſque ſuperfluitatibus extreme confectos equos cardui pratenſis leucanthemi radice ſucceſſive data feliciter expurgando curare videret, eandem & cum ſucceſſu (*inter hypochondriacas præfocationes penitus fere conſumptus*) ſumpſit ipſe, & aliis uſquedum haut fruſtra propinat. Sed ejus generis Sennata ego nolim: uti nec pro Scammonio, adeo rodentia ac (*præparantiumque quoque manus atque faciem*) urentia Eſulina. Adulterari iis ſuperiori jam ſeculo è copioſiſſimo proventu conjecit diligentiſſimus L. Rauwolf Itin. p. 2. c. 1. Verum eo ipſo colligi poterit, vel ſoli ſaltem ratione ibi mitiora exiſtere Tithymallina, noſtris in regionibus ſub tertiata quoque doſi haut æque torpida. Sicque gutta etiam Cambodia, ejusdem (*ceu Boetius c 9. M. M. Indicæ refert,*) proſapiæ incorrecta quoque, nihilominus noſtratibus, (*niſi forte longe ſumptuoſioribus laborioſioribus extractionibus varie repetitis penitus exhauſta, vel exceſſivis acidis quaſi combuſta fuerint.*) remiſſior deprehenditur, liberaliorique hinc procul dubio pariter ibi ac alia ejus generis Eſula Elateriumque Javanum, in locis tamen alvi fluoribus adeo expoſitis datur. Certum ipſum Turbith Eſulinis vulgaribus eſt mitius.

Nec invenire poſſumus, quid Aloi demum, adeo polychreſtæ ſubſtituatur: cum Mannæ Caſſiæque ſuccedanea tanta opera collecta deficiant, conjunctimque via ea commoditate effectuque eo præſtent, quod iſtius duo vel tria, imo unicum ſæpe granum. Ita quoad Aromatica, exæſtuationis in ſanguine hic concitatæ, (*ſub porri tamen, caparum, allii, Sinapi, raphanorum &c. pro condimentis commendationem*,) accuſata, Caryophyllorum ſub ea oleoſitate fragrantiam Caryophyllata, quandocunque etiam effoſſa, profecto non æquabit: Multo minus Cnicus noſter Crocum, aut Juglans Moſchatam nucem. Ut Piper cum Zingibere per Sinapi, raphanumque exſit, quid tenerrimi penetrantiſque dulcoris refectivo, Cinamomo ſuccedere queat, non videmus: non quid Aromaticotato Cardamomo; utut Carvi effectus partem forte præſtet; æque ac juniperi baccæ Laurinarum, Saccharum, ſi ad mellaginem ſimpliciſſime redigatur, Melle hodie, præſertim iniquiori aëris conſtitutione, plerumque minori pretio comparari poteſt: & revera in ſapidis nunc, per tot annorum decurſum invectis, venter oppido auribus carere, fruſtraque inter eos ſubditorum hinc, & inde ad Magnates reditus, de eo, quod endemium eſt, & mercium permutatione utplurimum parvo comparatur, diſputari videtur. Chermes grana, Magni quoque Bartholini judicio, vermiculis auriculæ muris vel polygono adnatis potius, Roſarum rubrarum Eſſentia (*ſimiliter aliquantum ſtringente*) facilius quam mage diureticis Cochionilliis, alteriuſque deſtinationis Sambuci Rubive Idæi Rob ſupplenda, cum aliis quamplurimis infra dimiſimus. Nec tamen Lignum Aloës ex hoc capite ſuſpectum; quod cum Santalo citr. carius in China Japoniaque, quam apud nos, (*teſte Mullero*

ro in Cataja ſua) veniat,tanto ardore & forſitan non minoribus impoſtis idololatriæ ibi deſtinatum. Siquidem, ut diverſas ſpecies, creſcendi ac colligendi modos, mercantiumque invicem differentiam taceamus, Vina v. g. Franconica Rhenanaque hiſce in diſtrictibus pluries minori, quam in natalibus ſuis pretio bibimus; dum rei familiaris cauſa generoſiora per dolia exteris mittuntur, oligophora v. retinentur, (*vel tandem quoque iſta, non ſine multis gravaminibus*) domi-Aſam fœtidam pariter expunctam, nemo tamen riſerit, quod Indi piſcibus præcipue, pro condimento, Bontio referente, addant: nam & allium nos Vervecinæ aſſæ, ſuillæ in farciminibus, Paſſeribus ſeu, ut Auſonius vocat, Plateſſis piſcibus paſſim nec ſine multorum delectatione adjicimus: ut cæparum, porri, raphanique ruſtici matutinos quoque, (*ut Aſa avenæ intermixta totum equi corpus penetrat,*) fœtores prætereamus. Sed extra jocum, quodnam foret Camphoræ ſuccedaneum? quod Opii? dum eo fine adducta aut eo non adſcendunt, aut quod D. Zwelferus huic immerito impegit, vere dementantia ſunt. Hyoſcyami ſemen ad pauca grana, in Hæmoptyſi poteſt aliquid. Quid paulo largius pondus, radiceſve comeſtæ, aliquoties hic experti ſumus, comatoſos hinc, & circa præcordia ſumme anguſtatos, Vomitorio, (*mucilaginoſiſſima ejiciente*) indeque Tinctura Bezoart. Armoniacali non ſine labore reſtituentes. Daturam Turcarum, præcedente anno dedit ancillis duabus, è Pharmacopolio quodam, nequam; optime quod ipſemet fuerat ebrius: nam ſecundum Itinerariorum Mandelsl. & Olear. conſequentiam mire ſe deveſtierant, obdormeſcentes tandem, ſed ob parciorem doſin non adeo protracto (*quem D. Dapperus Africæ ſuæ p.* III. *ponit,*) termino.

Guajaco Fraxinus, Buxus, aliaque ſecretius adhuc habita, in remiſſiori Lue haut adeo interdum infeliciter ſint, (*ut ex parte novimus*,) ſubſtituta: Cur tamen vile hoc, interea tamdiu experimentis mage confirmatum, ac caduceatori tandem adoleſcentis Veneris Mercurio æque oppidoque cedens, penitus hinc exterminemus, in cauſa nondum liquente haut paucis adhuc dubia, vix videmus. Ita Theriacæ Andr. loco equidem quandoque ſuffecerit Electuarium aliquod è præſentioribus nonnullis alexipharmacis; etiam ſine viperis, ſine Opio &c.ceu Diateſſaron quoddam; uti Zwelferus quoque advertit. At cum ad maligniora ventum erit,Calendulæ conſerva,&(*quo vulgus æque ac ſuo carduiben. pulvere Allioque miſeros hic incaſſum ſaltem tunc debilitat,*) Rob Sambuci vix ſatisfecerit.

Plura ſupervacue adduceremus; cum D. Primeroſius jam l.4. c.7. aliisque, iſta ſufficienter oſtenderit; & quæ (*è tot polychreſtis*) civitate medica tamdiu donata ſunt, indigenarum confidentiæ, adſuetudini imo (*demus nonnunquam*) perſuaſioni nemo temere per conjecturas novasque experimentationes exemerit: nec Sulphure Magneteve diſtrictius carere hinc velle putaverimus,quod penes eos non inveniantur. Multiplicarentur inſuper denuo,fere pro Ducatuum numero,ſub domeſticorum cujuslibet diſtrictus particulari ſubſtitutione,cum Diſpenſatoriis ſuis compoſita; proculdubio non ſine multa, (*hoc vel illud expetentium at citra ignota propriave experientia minus confirmata hæſitantium*) perturbatione:dum noſter hic delectus,ſiquidem id opponatur,utrique ſorti communis ſit,notoriisq;conſtet.

Sic in vernaculorum hodieque infinito cumulo, cui bono tot ſub uno genere ſymbolizantia?

Ita v.g. in Vulnerariis ſaltem, iisque internis ac

vege-

vegetabilibus tantum, præ Alchimilla, Pyrola, Bellide, Sanicula, Vinca pervinca, Hyperico, Conſolidis, &c. directius agere creditis (*ut collateralia prætereamus*,) videmus numerum plus quam tricenarium; dum circumſpectiores chirurgi vel tribus acquieſcunt.

Tot hac tempeſtate fere exoleta, *&c.*

Ita habemus Ruſci, Aſparagi Solanique baccas, Cicer, etiam album, Ervum, Juglandes, Avellanas, Longobardicas quoque ſeorſim Tribulos aquaticos, Caſtanearum, Avellanarum, Mori, Sambuci, Juglandis cortices, Propolin Oeſypum, volatilia reptiliaque aliquot uſta, nidos Hirundinum, Album græc. & quid non? peculiaris effectus antiquariæve cujusdam compoſitionis gratia.

Tot plane inefficacia, vel nimis imbecillia, &c.

Quo fine luſtremus ſaltem Antipodagrica, Antepileptica, aut Menſes moventia. Quid enim ipſa Iva, Chamædrys, Sarſa atque Saſſafras, ultra alia eo tracta ſtomachica, Hydrotica ac Diuret. uſquedum ſerio præſtiterint, notum eſt: Sic quid in Epilepſia, puerorum quoque, ipſa plerumque Pæonia, Viſcum, Cranium: ut eo magis ſecundaria hinc exeſſe poſſint. In Retentione (*ut parce fluentes facilius quandoque ſollicitentur*,) Menſium atque Lochiorum, quid illuc relatorum pleraque ab Artemiſia uſque ad Sabinam queant, cum rubore ſæpe experimur; & quod alia eorum ac Purgantium ſit operatio; præſentanea hic, cæterisque paribus certa brevisque periodi; dum per menſes illic annosque incaſſum paſſim allaboramus. Sic Alimentariæ, præſertim temperatiores indeque Hepaticæ dictæ herbæ, à Lactuceo genere adusque pecorum gramina, haut exiguo in officinis numero ſiccatæ profecto medicamentoſi parū, intus præcipue relinquunt &c.

In reſpective vero,(*ſeu peculiaris morborum locorumve reſpectu*) remiſſioribus Antiſcorbutica tantum nobis in exemplum eſſe queunt,& quam à ſuperioris ævi præſtantiſſimis Medicis commendata plurima, nunc (*invaleſcente paſſim quaſi per traducem illa ſanguineæ maſſæ corruptione,*) promiſſis ſtare partim nolint; partim vel ob domeſticam debilitatem, (*ut apud nos ex. gr. pene fatuum eſt Chelidonium minus;*) vel adſumentium (*ad plebejos quoque nunc extenſas*) averſationes, (*uti in expreſſis talium ſuccis, ſimilibusque ſat tunc commendatis Miſcellis cernimus,*) nequeant.

Moleve præter rem abominabilia &c.

Molem incaſſum utplurimum in Pulveribus compoſitis, Trageis, pilulis &c. augent plerarumque foliorum, ſummitatum, florum Julorumque, imo Radicum minus reſinoſarum mucilaginoſiorumve Pulveres. Et ipſa paulo antedictorum ſuccorum quantitas reddit eos fere abominabiles. Addimus quidem noſtro quoque Selectui graveolentia quædam & minus Sapida : Sed præter Hyſtericum, aut amaricans adſtringentiuſve unum alterumque pauca: eaque per aliorum acceſſum, (*ut in Electuario Theriacali,*) Extractionem, (*ut in Opio,*) condenſationem (*ut in Extractis pilularibus,*) Vehicula demum domeſtica mitigata, obnupta, commendatave : ut inſuper nulla forte neceſſitas adeo imperet Gratiolam v. g. Chelidonium (*utut alias ſatis efficax,*) majus, Imperatoriam, Cuminum &c. vel inter Graveolentiora Matricariam, Nepetam, Horminum,Calendulam,Valerianam,Allium &c. ne Cotulam, aut in fœminini ſexus contumeliam alicubi ſuperadditam attingamus.

Tot curioſiorum vel præjudiciis occupatorum minutiæ.

Hic denuo in exemplum ſint à Talpa ad Sciuros & Ciconias uſque extenſa tot Antepileptica. Paucis abhinc annis in Vicinia perquam ſe efferebat aliquis Lunaria botryoide, in ſomno ſibi (ut *olim iſti contra hydrophobiam Cynorrhodi radix*,) oſtenſa, Alius noſtras, granulis quibuſdam (*uti vulgus vocabat*, corallinis. Cum nacti eſſemus aliqua, Fumariæ bulboſæ ſemen, Effectus autem in Epilepticis (*quibus præcipue dicabatur*,) puſionibus nihili erat. Plura inferius perſequemur. Interea in hujuſcemodi ſingulariorum Sylloge, cui bono Orobanche inſuper, Pulſatilla vel Aſphodelus, Umbilicus Veneris, Ornithogalum, Amaranthus, Æthiopis &c. hortulanis convenientiora; item Flammula atque Raniculi (*vilibus tamen adeo Cantharidibus*;) & quorum nil aut tantillum aliquando uſui publico cedit, Aparine, Dulcamara, Convolvulus, Galium (*etiam utrumque ſeorſim*;) cum lacryma Cervi, Scarabæorum cornu, dentibus humanis, Tauri vulpiſque priapo, pilis hircinis, pinguedine urſæ ſeparatim, lapide Ceraunio, &c.

Tot exſiccata, quorum vires recentibus tantum conſtant, &c.

Exemplo ſint 1. tot Conſolidorum Geraniorum Terrarumque hinc inde ſigillatarum genera. Roſarum cum ſylveſtribus & centifoliis nunc, quinque ad minimum numeramus ſpecies: & tamen alicubi luteas quoque ſuperadditas vidimus. Ita 2. in fruſtraneam ſaltem multiplicationem adſervantur Cydoniorum quoque, Citrulli, Calendulæ, Enulæ, Caryophyllatæ, Tormentillæ, Ellebori albi &c. folia: Papaveris hort. Chelidonii min. Enulæ, dupli-

plicesſque Meliloti Meliſſæque &c. flores, Ericæ, Agrimoniæ, Verbenæ, Artemiſiæ &c. radices. 3. Perperam Siccata v. g. Antiſcorbutica pleraque Aquoſioraque alia pridem aliis notata ſunt, eodemque referri poſſent Fabaria, ſedum minimum, ipſaque Ruta hortenſis, antiquarum quarundam compoſitionum Berberes, imo Fraga nonnullibi, idæique rubi baccæ &c.

Et quo utriuſque generis præparata (vulgo quidem ſpecioſius quam verius ſic dicta,) ſimiliter excutiamus:

Huic enim Titulo inſerta quoque videmus ſimpliciter tantum exiccata, v. g. Elaterium, Scillam fere, lumbricos, membranoſas animalium partes, cruores, ac parenchymata, vino ſaltem prius ſ. vel myrrhato lota. Item Marina, lapides, duriores animalium partes & excreſcentias Pulverata ſaltem vel levigata; nomen hoc in ſpecie præ aliorum ſimplicium Pulveribus nacta.

Cui bono adhuc dum hinc inde ſervantur, & à ſcientibus etiam nonnunquam imperantur tot pota, nutrita, uſta, toſta, cocta, macerata, &c.

Nec enim indifferenter ejuſcemodi Tractationes rejecerimus: & ut equidem hodie ſuperflua habetur v. g. illa Sulphuris, (*ſelectiore ſiquidem pulveriſato tantum, tamdiu, florum quoque loco ſecure uſi ſumus*,) infuſio; Magnetis Cohobatio; Aſellorum imbibitio, (*dum in crudo æque ac ipſo Laurembergiano pulvere effectus differentiam vix aliquam, ab utroque vero pariter præcordiales quaſdam in tenerioribus anxietates obſervavimus*;) Myrrhæ (*cribro aquisquiliis ſecure ſeparabilis*,) Aloëſque ſimultanea, (*cum experientia nunc teſte gummea pars, etiam in*

exi-

exigua quantitate, præſentior ſit minuſque vellicet,) Expreſſio; Sarcocollæ olim Nutritio; Olivi, Adipum, lapidis Lazuli, *(centies poſt ſimplicem ſaltem levigationem, Emplaſtratione jam olim à Libavio Boetioque diffuſiſſime deſcripta, pictoribus relicta, à nobis citra aliquod incommodum exhibiti;* imo paucarum, *(in Collyris ſponte ſemet ſeparantium, in Emplaſtris unguentiſque exiguæ profecto conſiderationis)* Impuritatum Ceruſſæ, ipſiuſve *(alias rectificatiſſimum Vini ſpiritum exigentis)* Laccæ, *(dum groſſa prius contuſio, ſelectus hinc & tandem, æque ac in Terris ſigillatis Cribrum plerumque ſatisfaciunt,)* Lotio; Salis decrepitatio; Serici, Avellanarum &c. Toſtio; Æris *(ſi quis in uſus chirurgicos Terræ Vitrioli dulcif. confidere voluerit;)* Tutiæ porro, *(experientia teſte;)* Vitri, *(quando præcipue è negligentius fictis lagenulis elegans ſecuriorque, poſt diuturniorem inibi ſpiritus Vitrioli vel Salis aſſervationem, exurgit pulvis)* Eboris, *(ſive interni, ſive externi, dum longe minori ex oſſibus cornibuſque exiccativum aliquod habetur, uſus gratia,)* Uſtio; Scillæ in pane, *(qua cruda tamen, ut hic locorum venundatur, tamdiu in Aceto Oxyſacharoque uſi ſumus,)* Coctio; Anacardiorum, Coriandri, Cumini &c. olim Maceratio, &c. Ita ex adverſo labores iſti circa permulta ſane Simplicia, vel accuratioris ſaltem Medicationis cauſſa, omitti profecto nequeunt: v. g. Nihili, *(uti conglomeratæ maſſæ proſtant,)* in ophthalmimicorum excoriatorumque convenientiorem tractationem Lotio: Colcotharis vulgaris, *(cum omnes collectioni tantiſper inſipidi per protractiſſimas illas deſtillationes vacare nequeant,)* pro polychreſta, *(ſtringentiſſimoque, cuivis inde circumſtantiæ haut æque apto Vitriolo Vener. calcinato commodiori)* Vitrioli Terra Edulcoratio. Sat enim effi-

efficax in ſuo genere deprehenditur, pariter atque Æs uſtum, Crocus Martis & Veneris ſimiliter fere quandoque tractata, inque ſalinis iſtis adhærentibus particulis in tantum & aliquandiu, (*ſiquidem ejuſcemodi Martis ſulphurati Pulvis nihilominus poſt diuturniorem in pyxide aſſervationem denuo ſemi-vitrioliter concreſcere occipit*,) quaſi multata: dum proculdubio acido-ſalſus ulcerum vulnerumque latex ſive ichor ea poſtliminio aggreditur, &c. ceu præter effectum, vel ipſe mutatus hinc in Emplaſtris color oſtendere poterit. Pertinet porro huc Aluminis, (*ſi ſemiphlegmatici ſpiritus caput mort. defuerit*,) Uſtio. Limaturæ Martis (*quo magis attenuetur & ſplendor ejus obnubatur*,) Præparatio; per deflagrationem anatici vel pluſculi Sulphuris de cætero, præ Magdaleonibus, (*ferrum non niſi extreme candens, ac ſubſequam nihilominus defragrationem reſidui exigentibus*,) præque protractiore per Acetum deſt. fortiſſimum (*ſat laborioſum*) attenuatione facilior; præ urinoſis Quercet. rubificationibus naturæ rei, convenientior, effectuque præſentior. Item Radicis Ari in vino acetove f. maceratio. Secedit equidem proculdubio ſic aliquid; figitur tamen etiam eo ipſo, in ipſa, pungens urenſque illa ſubſtantia ceu in (*ad tactum conformis*) Scillæ Aceto, ſi ſucco conferas; inque radicis pulvere, guttis aliquot ſpiritus Vitrioli conſperſo cernimus; nemoque temere, præſertim tenerior, eam ſimpliciter ſiccatam degluti verit; cum poſt quadriennium etiam fauces ſatis impetat: ut hic quoque quod in loco negligitur, pro lucro habendum videatur.

Per iſtas autem vexationes vires magnam partem exuunt, aut ſi quidpiam fuerit reliqui uſitatioribus tamen &c. merito cedunt:

Oſtendunt paſſim hoc in Strumoſis Spongiæ Pilæque

Pilæque marinæ, interdum à vulgo plusquam toſtæ; item vegetiora quædam animalia, cornu cervi uſtum, Conchæ &c. de quibus inferius.

V. g. Radices quinque aperitivæ majores, aliaque jam antea notata temperatiora, (*hactenus annoxia*;) liberalius præcipue Aceto merſa; à pungentibus illis (*Scilla atque Aro*) in adhibitione practica per quam differentia. Et forſitan hinc pro diffuſiori apparatu, (*dum noſtro nunc ſic non conveniunt*,) deducere poſſet aliquis Hellebori, Eſulæ, Mezerei, &c. ita maceratorum, plerumque tamen cum aliis potius quam ſolitarie exhibitorum, (*forte etiam ab Ari Scillæque particulis aliquantum inſuper differentium*) tolerabilis tantiſper exhibitio.

Aut ſimplici ſaltem pulveriſatione; vel mucilaginis cujuſdam agglutinatione ſuperficie tenus, aut nil minus quam corriguntur.

De Pulveriſatione ante diximus; ut autem Selectis quoque noſtris pariter equidem in ſuo genere eſt neceſſaria: ita nihilominus ea v. g. Agarici ac Colocynthidis accommodatio abeſſe facile hinc poterit: licet pro diffuſiori & in ſubſtantia uſu, proque heterogeneorum ibi ſeparatione, promptiore vero hic attenuatione, radula tum aut gummi quoddam abeſſe forte nequeat.

Quæ per inſolationes fruſtra debilitantur.

Aloë cum conterraneis ſuis equidem ardentis Solis radios, ſed breviori periodo perpeſſa eſt. Annon ſine alteratione aliqua, (*ceu de Aromaticis diutius negligentiuſve iſti expoſitis ſupra notavimus, & in vegetabilibus noſtris, fixioribus quoque præ culinarii ignis competente minuſque ſic ſuffurante Calore paſſim experimur*;) facta in loco proportionalibuſque ſubjectis collatio oſtenderit. Interea protractioris apud

nos

nos inſolationis vice, convenientius videtur mite illud, ſuum tamen brevi abſolvens vaporoſum Balneum, aëris mutationibus ſordibuſque minus ſubjectum.

Vel per inſuccationes, acceſſoriis nequicquam obruantur, &c.

In exemplum huc adduci poterit non tam Aloë denuo; utpote inde haut quidem (*præſertim ſi gummea tanquam potior pars, & ſucci laxativi vel amaricantes magis, quam adſtringentes aut diuretici adhibeantur,*) deterior; incertioris tamen determinationis, diffuſioriſque doſis: quam Scammonium Cydoniorum ſucco aliiſque acceſſoriis(*pro Diagrydio;*) Euphorbiumque Amygdalarum dulc. oleo, (*cum deſuper potum auxilio ſit*,) olim præparatum; item radices illæ purgantes vegetiores, Ari &c. cum ſuperfuſo aceto (*Zwelferiano, per animadverſionem tamen ad Gummi Gamandræ fere dubio inſtituto*) exiccata. Siquidem ſi parum hujus fuerit, parva quoque hinc videatur exitura correctio. Sin copioſius; evaporati magma, non ſine exerente ſe denuo poſtmodum madore, fruſtra iſtis appingetur: gutt æque aliquot ſpiritus Vitrioli, ut in gutta Cambodia ipſius D. Zwelferi, Scammonioque roſato Mynſichti, (*quandoquidem omnino acidum hic quiſpiam exegerit,*) totum compendioſius expediverint.

Præparata &c. magiſteriis evidenter in ſuo genere præpollent.

Quia magis hic abſorbere vel invertere poſſe videntur. Licet interea magiſteria plumoſa ac ſolubilia Zwelf. quod ſuum eſt, (*quamvis ex alio quaſi capite adhærentiumve menſtuorum copula,*) nihilominus agant.

Et

Et diverſam iſtorum ſolubilitatem, ſolutorumque diverſos ſimiliter ſapores, &c.

De ejuſcemodi diverſitate, in ſolutionibus etiam Aceto non deſtillato factis manifeſte perceptibili, ſatisque (*in oculis Cancri, Coralliis, Conchis &c.*) diſtinguenda alibi egimus. Indeque forſan ex parte provenire poſſet, quod lactentes adhuc Coralliis præp. exhibitis (*utpote quorum ſolutio aliis acerbius quid ſapit*,) alterationem aliquam circa præcordia plerumque pati videantur: dum ſatis commode conchas, oculos Cancri, Unicornu foſſ. &c. ferant.

Privatæque præſertim diſpenſatione, &c.

Ita enim multa ægrotorum cum confidentia, minori vero nauſea, effectu de cætero præſentaneo exhiberentur acciſæ iſtæ, at polychreſtæ talium doſes; quæ in ſchedulis deſignatæ, (℞. *Concharum præp. drachmam dimidiam*, ℞. *Corallorum præp. ſcrupulum unum; vel oculorum Cancri ſcrupulum, Limaturæ Martis ſulphuratæ grana quinque, &c.*) ab aliis non adſuetis aut diffuſiores carioreſque hinc Mixturas præferentibus vilipendio ſæpius aut riſu exciperentur.

Cui vero ſubtilior pulveriſatio non ſatisfacit, elutricatio teneriores particulas, quas alii è conchis radendo quærunt facilius præſtabit.

Ceu meritiſſim. D. Rolfincius olim ſolebat, (*ſplendentem Margaritiferarum pulverem vulgari perlarum Magiſterio æquiparans*;) dum D. P. Müllerus in miraculis Chimicis per linteolum indita & aqua merſa excuſſit.

Calcinationes horum & lotiones Lapid. Terrar. & mineral. expunctæ.

Cum nil videremus ſeu neceſſarii (*cum facillime*

ſecus

ſecus ac vulgo de pleriſque traditur, pulveriſentur) ſeu adeo ſpecialis, quod inde hodie expectaremus, ab ipſis Praxis primordiis non Calcinatis eodem effectu uſi ſumus, extus v. g. Tutia, Pumice, (*quem inſuper in vaccino lacte*) ſilicibus, (*quos aqua Ammoniaco ſale acuata extingui juſſit Mynſichtius,*) &c. Cryſtallis intus, lapide Lazuli, ſpeculari, (*contra Epilepſiam infantum quorundam experimento, ceu alii pro antifebr li, Chinenſes referente Nichofio, Athanaſiæ loco habuere*:) & ſi qui ſunt præterea. Sic jam ante hos 60 annos Tenzelius in Exegeſi, Commentatores Beguini, Mynſichtſ. 4. Hellmont. c. 3. de lithiaſi & tractatu 60. &c. Coralliorum, Margaritarum, Eboris, Concharum Crollii, cornu Cervi &c. calcinationes noluerunt, antea, quam ſuperioribus annis mage confertim impugnari occiperent. Quod autem Terrarum Lotiones attinet, decedere proculdubio hinc quidpiam, non Potulenta ſolum ægrotantium, dum Sigillata Strigon iis injicitur; ſed (*cum intimior ſolutio hinc aliqua, æque ac merſis inibi lap. Cancrorum, Creta, Teſtis ovorum, Ovis integris &c. plus, quam abſorbendo ſolum forſitan agentibus contingit, adduci queat,*) ipſa Aqua ſimplex, parce quoque ac citra externum calorem ſuperinfuſa oſtendere videtur. Siquidem præter odorem, ſiccatorum Argillaceorum denuo madefactorum ex parte quidem æmulum, ſimul tamen ſingulariorem & quaſi medicinalem, ſapor ejus deprehenditur, ut in Agollocho fere aut Abſinthii Rom. Extracto, cum amaritie quodam ſatis adſtringens; Color aliquanto obtuſior, ac poſtquam maxima filtrati prius liquoris pars in patella vitrea lente exhalata eſt, ſpiceus; innatantibus atomis è flavo rubentibus, Remanentia poſt perfectam evaporationem, quaſi viſcoſa, ſalinis particulis intermixta

mixta ſubrubens, linguam concentrato quaſi prædicto ſapore vellicans, pondere è libra una, cum fontanæ quadruplo, ad ſcrupulum unum accedens, alia vice eum excedens, cum ſi ab ipſius Aquæ contentis deducatur, ejus ad prænotatam quantitatem triplum, (*ni ſal com. tophaceive quidpiam liberalius admixtum fuerit*,) vix ac ne vix quidem grana duo concrementi pulverulenti, ſalis ſulphureitatiſque tamen notas aliquas ſimul præ ſe ferentis communiter ſimplicique ſub exhalatione relinquat. Terra demum reſidua à priſtino ſapore longe recedit, compactaque licet denuo, ægrius cohæret: æque ac in venalibus illis, ex alba rubraque Sigillata paratis urceolis, (*utpote haut adeo, atque præſtantiores argillæ ſolent, vitrificandis*,) cernimus.

Ulterius de cætero in ejuſcemodi ſuperiorum annorum experimentationibus non perreximus, quo ſalinas quoque particulas, ceu laborioſiſſimus D. D. Schrockius nuper, ſeorſim colligeremus: cum equidem illarum tantillo, imo fere nec noſtro, ex iis, & (*cujate etiam*) acceſſorio compoſito coagulo totalis aut præcipuus effectus, (*ſiquidem fieri forte vix poterit, quin ſub prima quoque præparatione ac efformatione, talium quidpiam quandoque ſubtrahatur; integræ porro Terræ alio inſuper modo in ſtomacho ulterius, ſeu reſolutæ ſ. ſaturatæ agere queant*,) ſimpliciter & inſolidum adſcribi forſitan vix poſſit: licet ut proin ſimplici ſolum Trochiſcorum ſelectiorum contritione ac percribratione tantiſper acquieverimus. Ceu etiam in Argilla cruda Coburgenſi eandem diaphoriſin abſorbendique facultatem amicus noſter aliquis obſervavit; & in Terra ſemiargillacea è vicino nobis, famoſiſſimo alias monte Horriſono (dem Hoerſelberg/) elata, item inter fortalitiorum hic reparatione nonnullibi

effoſſa

effoſſa fere margæformi nobiſcum notarunt alii.

Citra conſtantem ſequiorum obſervantiam.

Exempla forſan talium etiam in recentioribus adhuc, (*poſt ſuperiorum annorum luſtrationes*) pharmacorum diſpenſatoriis inveniri poſſent : ea vero hic adducere noſtri non eſt inſtituti. Ita porro pro Chimicis deſtinationibus videmus alicubi triduanas illas, D. Hæfero l. 8. c. 4. relatas calcinationes, ab Antimonio, forte (*ſi compendia vel e Sala deforent*,) convenientiore, ad Corallia rubra tractas: an cum Vegetabilis illius Helmontiani, (*tr. de Conceptis*,) conſervatione, aut effluviorum igneorum potius congregatione (*haut ſæpe conſimilium extractionibus deſide*,) vel prætenſa quadam extraverſione, nunc quidem non determinaverimus.

Contractior apparatus iſtis pariter in tantum carere poterit.

Ita jam olim Pulveribus, v. g. Griſeo & Rubro Cæſaris contra Peſtem, Theriacam ac Mithridatium Bezoartico N. ſpecies Diamargariti frig. Confectioni pectorali D. Zwelf. ſpecies Diaireos, & Paſtillis pectoral. ſecundis Iridem denuo intermixta cernimus. Interea revera, teneriores præcipue, lubentius admittunt hujus generis pulveres in natura, quam acceſſoriis in cochleari turgeſcentibus obnupta.

Aut æris inter tundendum conſortium;

In antiquioribus purioris metalli, ceu paſſim adhuc habentur, Mortariis illis tale quid olim peragentes, per Helmontianam Aquæ fortis affuſionem Venerii nil evidenter deprehendimus; quod forte è mage nunc confuſanea æris caldarii (*quo paſſim longe ponderoſiora cedentiaque fingunt*) maſſa facilius contingere, aceto tamen etiam citra reliquorum diſpendium ſeparari poſſet. Gutta cavat lapi-

lapidem; & ut tantillum Venerii (*nec pure tamen talis*) ſit adeo noxium, vel è ferreo ſecedens Martiale aliquid, inſons erit &c. Obſequentiorem hic eſſe, etiam ſelectiſſimum porphyrium pro præparandorum levigatione lapidem, paſſim in duriſſimorum quoque medio, circumcirca ſat attrito cernimus. Sed & hoc acceſſorium equidem eſt innoxium: vidimusque aliquando non ſine riſu fœminam, quæ ſilices exiguos ſimilesque lapillos quaſi Gallinarum Indicarum more integre deglutiret, magno (*ut poſt ſemiconſumptorum excretionem notarat & adſeverabat*,) languentis ſtomachi ſolatio.

Aut inſolubilitatem, è Chimicis obſervationibus ad ſtomachi liquationem tractam.

Forſan n. quispiam efficaciæ talium ſeorſim exhibitorum conteſtationibus ductus, Irradiationem autem Helmontianam haut adeo concipiens, per membranoſorum ſaltem (*in grandioribus ac quidvis ſæpe concoquentibus piſcibus*) ventriculorum collationem colligere hinc poſſet ſolutionem aliquam, vel aliquantilli ſolum, & quale forſitan Cinnabari, Antimonio diaph. aut in quibuſdam infuſis (*tractu temporis nihilominus corporale quidpiam tandem dimittentibus,*) ejus vitro Crocoque metallorum decedere nonnemo crederet, ſat de cætero efficax.

E. quidni eoque magis faceſſant hinc, quæ &c.

Exemplo ſint ex ejus ſortis ſimplicibus tot Aquæ ſ. cephalicæ & refrigerantes hepaticæ, ad Gramen uſque & Cucurbitas; Item Herniariæ, Nigellæ, Meliſſæ Turc. & adverſiſſimæ pro vehiculo, de cætero inſufficientes graveolentium Alexipharmacorum Aquæ: tot Nervina infuſa, & (*è plantis & pinguedinibus*) deſtillata olea; forſan etiam

Roſarum verum, dum Rhodinum tantisper ſatisfacit: Eſſentiæ vegetabilium antarthriticorum, eo tamen non pertingentium, &c.

Seu hodieque nonnullibi finguntur?

Adducamus ſaltem Eſſentias & Quinteſſentias illas, quæ v. g. ę Tincturis plantarum cum ſpiritu ſalis fortiſſimo, vel vice verſa è Solutionibus Mineralium (*per eum factis*) cum ſpiritu Vini digeſtis, Glaub. F. 1. c. 9. (*genimen tamen Vitis inibi F. 2. c. 82. agnoſcente*) proponuntur: Quæ cum oleis è retorta (*ipſisque Roſis*) deſtillatis, empyreuma poſt quasvis etiam rectificationes penitus non exuentibus & Sale volatili hodieque in Aurora Chimica Bolneſti, ceu olim in Myrothecio ſpagirico Fabri parantur: quæ Extractis vegetabilium, ſua tamen penitus ſub exhalatione diſperdentium (*qualis Meliſſa*, *Ruta*, *Mentha*, *&c.*) ſociantur. Olea carminativa antepileptica, ſtomachalia, nephritica D. Zw. dum oleoſæ baſi deſtillatorum aliquid facile adjicitur, Pulvis ad generationem Lactis cum ubere vaccæ, Aquæ vivorum volucrium ac catellorum, &c. ſuo loco amplius expendenda.

Effectu poſtmodum naturæ prædeſtinationique ſimplicis reluctante &c.

Uti fere videntur Tincturæ & Eſſentiæ cum Alcaheſtino illo Glaub. Nitri fixo, Menſtruiſve volatilioribus, oleoſioribus, nimiſve Incidentibus (*interea equidem quod ſuum eſt agentibus*,) è vegetabilibus mariniſque, adſtrictioni potius deſtinatis, (*uti v. g. ſunt Corallia*,) præparatæ.

Ceu manifeſtiſſima habemus in Antimonialibus, mercurialibus, ſolaribus &c. exempla.

Ex Antimonio ſit tota Diaphoretici vulgaris con-

confraternitas : ut crudum modo ſimultaneè, modo per vices, cum & ſine (*ecque varie addito*) Tartaro, imo cum Perlis atque Coralliis (*l.* 3. *Sapient. univerſalis P. J. Fabri aliisque*) calcinatur : Dilutum cum Aceto vel Vitrioli ſpiritu in Flores Diaphoreticos fixos præcipitatur : ut crudi loco Regulus, (*quo Mercurium vitæ Sulphur Antim. vulgare, Flores Crocum metallorum varie ſimiliter fixata prætereamus*,) pro Ceruſſa Antimonii diaphoretica &c. recipitur, &c.

Aut præter rem care ſatis, inter tot euporiſta redimendo ;

Ceu tam in Aularum nonnullibi, habitiorumque (*euporiſta paſſim proficua, longe infra dignitatem ſuam æſtimantium*) affluentiis ; quam in Conſulentium quoque (*præconceptæ opinioni reditibusque ſuis, hac temporum præcipue iniquitate ægrotantiumque tenacitate*) ſæpe ingratiis invigilantium commendationibus advertere qui volet, hinc inde poterit.

Redundant tamen æquipollentium ſimpliciorum familiariorumque reſpectu?

V.g. Species, Pulveres atque Trochiſci officinales plerique, recentiusque Subſtitutorum haut pauci ; ob vegetabilium (*ſæpenumero parum conferentium*) acceſſum, magnæ molis ingrative ſaporis, perfunctoriæ inſuper haut raro (*ſi accuratius quædam conferantur*,) compoſitionis. Dum interea ponderoſioribus è cornu Cervi, conchiliis, Terra ſigill. Coralliis &c. ſolitariis, aut minerali quodam diaphoretico ſpecificove ſociatis, idem profecto tamdiu (*præmiſſis tamen præmittendis, interpoſitis pro re nata interponendis*,) præſtiterimus, quod alias in famoſiſſimis quoque Pulveribus Pannonicis, Bezoarticis offic. Senn. Speciebus atque Confectio-

nibus de Hyacintho, cordialibus, de Gemmis Diamargariti trig.&c. *in quibus æque ac in Marchionis pulvere, collatis invicem ingredientibus, ejuſcemodi præparata præcipitantia vel invertentia alias prævalent,)* quærebatur.

Utplurimum unicum ſaltem aut duo, perceptæ operationis fundamentum ſuſtinere, ideoque ſolitarie quoque data idem ſæpe numero efficere &c.

Ita Trochiſci de Alkekengi, Diacorallii Gal. Philonia omnia, Requies N. Electuarium D. Zw. mitigativum, ipſa Tryphera magna ac confectio Archigenis, ſupputatione inſtituta, Opio, alicubi quoque Hyoſciamo ſimul, quod agunt, debent; vel potiſſimum ſaltem: æque ac ſi alius Laudani pulverisve Anodyni debitam doſin vel in oculis Cancri exhibuiſſet.

Cui bono tot compoſitiones actu & in promptu continuo ſervantur, quæ longe conſultius &c. ex tempore confierent?

Pertinent huc pleræque pro uſitatioribus ſubſtitutisque decoctis ſpecies; præſertim Dactylos, Caricas, Paſſulas &c. fructus pectorales, *(alias ſub aſſervandi modo corruptionem adhuc facilius eo ſentientes,)* in ſe continentes; uſus tempore ſecundum proportionem haut difficulter confundendæ. Species ſenſim pro Cucuphis, Sacculisque cordialibus; Peſſi uterini D. Zw. poſt indurationem incommodiores. Julapia è Violis, Sambuco, ino, Roſis, etiam laborioſiſſimi in cunctis hiſce Viri, D. Zw. ſaturatius.

Cui bono hodieque reponuntur aut proponuntur tot ingratiſſimæ Miſcellæ?

Sic quantum inter ſe differunt Electuarium de Gem-

Gemmis frig. Confectio cordialis N. & fere de Hyacintho? multa interea Gemmarum Margaritarumque conſumptione. Item tot Sirupi fructuum aciduli & acetoſi, cum ſuis variationibus: cum iſtorum ſaltem (*præſertim ejusdem coloris*) aliquod conjunctim facilius diſpenſarentur.

Imprimis autem abominabili mole languentem ſtomachum moleſtantes & in lucta ſua naturam perturbantes.

In exemplum ſint vulgatiora Electuaria, & Boli hinc cum acceſſoriis ſæpe unciales; Looch Viſcidioribus porro cæpisque (*utut ſubtiliorem partem inter præparationem perdant*,) hodieque conſtantia; Alliata; Pulveres atque ſpecies, præſertim mage vegetabiles, ad unam alteramve drachmam pro doſi excurrentes, graveolentibusve vel amaris (*alia ratione exhibendis*,) haut adeo ſociatæ. Forſan etiam Epilepticæ aut Antarthriticæ è volucribus catellisque per Retortam deſtill. D. Zw. Aquæ: dum utrobique Salis armoniaci, Urinæ, cornu Cervi, Fuliginis &c. rectificati Spiritus, idem, & quod hoc in genere obtineri poteſt, in æquivalentibus Aquis domeſticisve vehiculis agunt: ceu paulo ante, & in ſuperioribus quoque talia notavimus.

Uti pro certis interdum circumſtantiis in pectoralibus & vulnerariis dilutiora hæc contractioribus doſibus commodiora deprehenduntur.

In Phthiſi (*vera, nec ſicca hypochondriacorum teneriorum tuſſicula, collectionibusve matutinis circa excretoria faucium vaſa, vel aliquandiu tantum deludente*,) ſunt equidem Chimica nonnulla, Opiata præcipue, & quandoque Tinctura illa, (*è Saturno Marteque, pro hypochondriacis præſertim*,) An-

tiphthiſica. In Hecticis Corallina & Margaritifera raro tamen ad radicem mali pertingentia. Natura interea nihilominus præ Eſſentiis Extractiſque pectoralibus, præque fauces in internis ibi ardoribus tantiſper lenientibus, (*aut magis ſæpe inviſcantibus*) Morſulis, Trochiſcis atque Mixturis antihecticis, antiphthiſicis, (*recentioribus quoque,*) diffuſius quidpiam & ad remotiora, (*quî quî etiam*) perveniens una utplurimum velle videtur: modo ſtomachus ſemper in hiſce, palliativa quoque ferre poſſet. Sic in inveterata Tuſſi (*cum Sulphurea &c. deſinunt,*) & circa Empyematum declinationem parilis eſt ratio. Vulnerariaque, licet Eſſentiæ Extractaque Traumatica oculi Cancri, vino infuſi Oſteocolla, &c. quod ſuum eſt præſtent, nemo tamen in ea Praxis variabilitate ſimpliciter rejecerit. Quid Laxativa, parca quoque doſi, in durioris, nec (*repetitis etiam*) elective ſ. una vice purgantibus obtemperantis alvi ſubjectis præſtent, notum eſt, & veteranus tunc Practicus D. Thonnerus in obſervationum fine inter alios jam pridem monuit.

Ne per inconſiderata minus convenientium conſarcinationem &c.

Ceu in ejus generis formulis, utut alias ſumptuoſior, & circa Ingredientium coacervationem vel delectum, (*pro temporis tum more, & ante Helmontiana fulmina*) inconſideratior, jampridem tamen ſelectum ibi quendam ſervaſſe cernitur Mynſichtius.

Qui vero &c. aut Galeniſmum quendam data opera affectantium perſuaſione ducti, miſcellas quales quales lubentius, quam &c.

Hodieque forſitan nonnullibi inveniuntur, præſertim circa chimicorum polychreſtorumque alio-

rum

rum ſpecialiorem accommodationem minus verſati, qui majoris quoque Abollæ hominibus confidentiam, (*etiam in ſecuriſſimis longeque convenientioribus*,) magno ſæpe horum damno, nec ſi tertius quandoque ſuperveniat, ſine propria confuſione, ejus generis perſuaſionibus excutiunt.

Et citra neceſſitatem aliquam ſæpenumero non ſine repugnantia invicem commixta hodieque perfrequenter oſtendunt.

Exempla ante ſpecialiorem recenſionem præſtare poſſent uſitatiores ſeu ſuperioribus annis ſeu nunc quoque, Species ac pulveres: ubi Myrrha cum Amygdalis, Dactylis, Liquiritia, Galbanum, Valeriana cum Ambra & Moſcho, Pyrethrum æquali pondere cum Orobo, Pyrethrum, Capſicum atque Piper longum cum Margaritis, Flores nympheæ, Bugloſſæ, ſemen papaveris (*ad ſcrupulos quoque expenſum*,) aliaque oleoſa cum iiſdem reliquiſque Gemmis ſociata, hæque ipſæ cum Auri foliis Ambra & Moſcho nimis largiter (*ceu alibi notavimus*,) hinc inde erogatæ deprehendetur; etiam in Mynſichtianis hujus generis, Rotulis inſuper atque Morſulis. Trochiſci Moſchati oleiſque ſaturati vulgares & Mynſichtio cordiales vitæque dictæ pulveribus ſuis debite aſſervatis plerumque remiſſiores ſunt. De Camphoratis dicere ſupervacaneum putamus, &c. Omnes vero hujuſcemodi compoſitionis modi nihilominus excuſabantur olim, & quo omnium (*hic ſaltem* daretur ratio, ingredientium unum alterum attemperabat, conſervabat, obnubebat, &c.

Feculas quod concernit; eas equidem haut exigit apparatus contractior.

Uti nomen illud ab Amylo, (*quo recentior expreſ-*

ſitia Braſſilianorum quorundam Yuccæ farina, ac ſemiſpontanea e Segumante Indorum arbore excuſſa, ſimiliterque poſtmodum ſecundum Iuerſens Itinerarii c. 4. tractata pertinet,) & a Serpentariæ ſeu Draculi bulboſi, (*cujus loco quidam cognominem, at inconvenientem Biſtortam poſuere*,) Gerſa, ad ſequiorum annorum amyliformes Pæoniæ, Bryoniæ, Ari &c. feculas proculdubio traductum; & curioſioribus poſtmodum, ſemimucilaginoſis bolaribuſque, minus plerumque albicantibus ſedimentis, Liliorum alborum ſc. Scillæ, à Quercetano in Pharm. Ret. cum ſpiritu vini digeſtæ, Raphani ruſt.' Iridis vulgaris &c. applicatum eſt. Ceu hujus ſortis plura ſed vegetiora è Sirupiformibus Pulmonariæ arboreæ ac maculoſæ, Tuſſilaginis, Ononidis (*ſi novellæ fuerit, in arthritide vaga pareſique alias haut evanidi*,) Plantaginisve Extractis; vel è cochleariæ, Naſturtii aq. &c. ſuccis, pro conſervatione majori, cum quarta ſpiritus vini parte, (*D. Brendelii in Chim. in art. for. redact. modo*) digeſtis colligere quis poterit.

Nam acriorum radicum ſuæ, ſuperſtites quaſdam vires experienti monſtrant.

V. g. Si emplaſtica Amyli vis hic nil valuerit, Aro tamen id, Bryoniæ & Iridi, (*utut potiſſima ejus violentia in ſucculenta parte ſtabuletur*,) denegari nequit. Cæterum cum ſub ſpecifici anodyni Parac. (*l. 7. Archidox. alibique hinc deſcripti*,) digeſtione fortuito in fermentationem aliquando incideremus, eamque non ſolum in Opio, ſed ſub Helmontiani tum voti *tractatu Duumviratus, Ignoti Hydropis Diſpenſatoriique moder. ad Sal circulatum ubique forſitan directi*) ſuccedanea expectatione, in Helleboro quoque. Colocynthide ac reſtante hic Bryoniæ

niæ ſucco perſequeremur inde uſitatis eorum (*ſed tamen ſecundum cujuslibet naturam inſtitutis*) Extractis nil adeo ſingularius aut in catharſi mitius habuimus; è Bryonia vero turbatorium potius hinc quidpiam: uti quoque eſt ingratum è prædicto ſucco (*ſimpliciter cum ſaccharo confectum*) melliforme Extractum.

Sed quia aliquæ quidem juſto ſunt curioſiores plerarumque vero loco præſentiora, commodiora dantur ſuccedanea:

Scillæ, Raphani &c. Et quis vel Jalapio ſaltem Iridis feculam certius atque ſecurius, in unguento Baſilico Gerſam Amylo vel Ari fecula non ſuppleat? Stomachica, Pectoralia, Uterina & præſentiora vel æquivalentia, ceu nota, præterimus.

Simplex mitiorum pulvis efficacior, acriorum vero parabilior eſt.

Ponamus in priorum exemplum, ſed in ſua tantum hic comparatione, Pæoniæ radicem cum corticibus, aut ſemen pulveratum: inter poſteriora Arum ſaltem ſupradicto modo mitigatum, aut cum ſpiritus Vitrioli tantillo per Papaver errat: vel Santalum rubr. incarnatum: totum ſic uſibus ſuis aptum; dum è libra recentis verno tempore, (*uti e Bryonia autumnali, alias vix dimidium datura,*) parum ultra tres feculæ uncias provenit.

Terræ ejus adeo expertia deprehenduntur.

Sunt enim & alii talium colligendorum modi, Simplicia ſua interea equidem diverſimode referentes; quidam vix amplius; quidam aliquantum; alii, (*ut Gummi Gutta &c. vegetiora eamque luctam facilius perferentia purgantia, quis enim innocens imbelleque Rhabarbarum huc cum nonnullis traxerit?*) evidentius: Ita inter remiſſiora quoque, ex iſtius-

modi Lixivio vel oleo Tartari cum Santalo rubro digeſto, præcipitavimus per Vitrioli ſpiritum Magiſterium brunnum quidem & originale ſuum, æque ac Liquor reſiduus, ſatis reſipiens. Nec tamen proin quiſpiam tam care temere mercabitur licet è dicto liquore Tartarus Vitriolatus queat colligi; præſertim cum ipſius Magiſterii exigua ſit quantitas. Sic cum ſemireſinoſum quid per Alcalia omnino ſimul videretur extrahi, Acetum alia vice cum Roſis rubris tentavimus, peſſundatumque poſt filtraturam eſt per oleum Tartari ſedimenti rubicundi, ſecundum proportionem pluſculum; roſaceum quamdiu madebat; exiccatum nullius momenti. Perparum vero, ut adſtrictorium quid inibi diſtinguere vix potuerimus, cum alteri Aceti ſaturati parte Vitrioli ſpiritum inſtillaremus, Magiſterium mage confertim, (*ceu in ſimilibus Coralliorum, Oculorum Cancri, &c. ſolutionibus acetoſis ſolet,*) ſeceſſurum expectantes. Quod autem nunc Aluminoſa attinet, proculdubio Laccæ pictoriæ, jam olim ita paratæ, debent originem, primusque forſitan Mynſichtius, (*ſiquidem pariles Balſamorum Tincturæ ante primam Armamentarii ejus editionem haut innotuere,*) ea propoſuiſſe videtur. De Aluminis vero complicata innoxia licet terreſtreitate in Diſſert. de Volatil. ſalis Tartari jam diximus: Superpondiumque iſtud pro Aluminis accedentis quantitate haut difficulter forte computaverit aliquis, cum ejus unciæ duodecim parum ultra uncias duas cum dimidia dent Terræ, primitus & antequam exiccetur, leviſſimæ, diffuſiſſimæ, ni ſuperinfuſi Aceti ſolutio, ſapor, odor & coagulum plane fallat, ſimul Saturninæ. E Chermes autem granis, ut exemplo ſint, ſecedat per lixivialem coctionem eorum dimidium: (*ceu Excell. quoque D. Schrockius*

nota-

notavit, & per ſimplicem quatuor unciarum extractionem, cum ſuperadditi uncia una ſacchari Extracti ſpiſſi melliformis tantum tres unciæ habentur.) Laccæ vero denique inde confectæ pondus, ceu diligentiſſimus D. Zwelferus advertit, duplo ipſis granis aſſumptis ſit auctius. Quod autem indiſtinctius, etiam in majori Apparatu huic labori ſubjiciantur Cochlearia quoque, Naſturtium; atque Chelidonium min. Salvia, Majorana, Mentha &c. experientia poſtmodum oſtendit, ipſeque B. D. Rolfincius de partium volatilium tum conſervatione dubitat, L. 5. ſ. 2. c. 3.

Nam qui pro majori magiſterii copia ſpiritui vini ſal vel oleum Tartari addiderit, &c.

Affinia his ſunt ſedimenta illa reſinoſa, fortuita, Scammonii ſc. nigrum; dum ſecundum D. Brendelii modum Chim. in Art. Form. red. c. 4. cum aquæ frigidæ parte teritur, majoris iſtius vehementia, ceu diligentiſſimus Vir ibi colligere videtur, cauſſa; in ſe tamen nil niſi reſinoſa ſubſtantia: uti manifeſte ſi ſpiritu vini digerenda diſſolvatur, indeque præcipitetur, deprehenditur. Sic alterum Gummi guttæ, in Magiſterii hujus confectione ſubſidens ſubfulvum colophoniæ ſimile, ejusdem ſortis eſt, & ſpiritu vini, rectificatiori tamen, integre fere hinc ſolvitur, licet candidiſſimus Sala Eſſent. veg. ſ. 5. c. 7. diffidat. Alias autem, quod ardentis Spiritus ad ordinariam Magiſteriorum reſinoſorum confectionem ſelectum attinet, cum fecum iſte, quem vini vulgo dicunt, etiam poſt rectificationem graveolentis quidpiam Reſinis affricet, ſemper frumentato hic locorum venali, nec denuo interdum rectificato uſi ſumus; odore ſi quis poſt elotionem ſuperfuerit, brevi diſparente, quoad

quantitatem vero pro ſuccorum condenſatorum e. gr. Scammonii, Gummi Guttæ &c. Extractione ſextuplo vel ſeptuplo, radicibus pulveratis ad ſummum decuplo (*citra ſupervacuas ulterius repetitarum affuſionum inſumptiones, iſtas*) ſufficiente; ceu alibi ac infra notavimus.

Magnam partem aut totum diſperdet.

Accidit id aliquando nobis in Jalapio & ligni Guajaci cortice, ut reſinoſis particulis, per alcalinas ſemiaffines aſſumptis ac dilatatis, (*quemadmodum in ſaponariis maſſis videmus,*) nobis nil eſſet reliqui. De cætero ipſa Filtratio, cum calidior quoque Liquor intra manus ſenſim refrigeſcat, multum quoque, præſertim in ſemigummeis, (*poros obſtruentibus,*) ſubtrahit, lotione, quod extraneum eſt, ſatis ſeparante.

Ita cum Aceto vel ipſa Aluminis dilutiori ſolutione albicantius interdum provenit magiſterium.

Etiam cum Acidis inſtituta poſtmodum præcipitatione.

Uſque adeo, ut hypercatharſes ſæpe vix compeſcibiles inſequantur, præſertim ſi quis hic paulo fuerit, pro cujusvis regionis ratione liberalior; uti de Magiſterio Jalapii à 17. uſque ad 30. grana temere extenſo ſupra laudatus D. Thonnerus exemplum in obſervationum Appendice retulit. Alias vero ſub conſiderata exhibitione non ſolùm Jalapii, ſed etiam, (*adeo tamen rodere crediti,*) Scammonii ipſiusve Gummi Guttæ pro more tincti, breves equidem tutæ & jucundæ, (*paſſiva nunc*) habentur doſes, ultra drachmam unam uſque ad duas neceſſario non excurrentes; ſpiritu vini non tam Sirupis (*poſt paulo protractiorem moram totum pro præcipitantibus,*) quam Eſſentia Glycirrhyzæ violarum

rum Papaveriſve Errat. ſaccharatæ tantillo edulcato, Emulſiones cum Amygdalarum dulc. aut ſeminis Cucurbitæ vel Melonum excorticati drachma una, Magiſterii Jalapii vel Scammonii; granis hic locorum octo vel decem & Aquæ Cinamomi tenuioris portiuncula aliunde notæ; colore tamen jejunis quandoque nauſeabundæ ſunt. Siccæ vero formulæ conveniet Tartarus ſelectior aut depuratus Arcanum dupl. ipſius Jalapii pulvis &c. uti paſſim conſtat. An autem ſeparatarum ſic reſinarum purgantium Reſiduo evidentior quædam vis cathartica inſit, occaſione Obſervationis 34 Hecatoſt. 2. Celeberrimo nunc beatiſs. D. Velſchio aliquando relatæ quæſitum eſt. De gummea ſuccorum ſeorſim condenſatorum parte, Scammonii ſc. Guttæ Chambodiæ &c. res videtur planior; eoque pertinet Scammonii quoque in aqua ſimplici vel phlegmatica quadam, (*citra ſupra notatum D. Brendelii tritum, tenuiorem gummoſisque particulis mage implicatam reſinam ex parte ſimul abripientem,*) Infuſio Aloëſque notoria illa extractio. Nec ipſarum plantarum partiumque earum, ſimili ſeparationi ſubjectarum, (*poſtquam reſina hinc conſueta præcipitatione ſeparata fuerit*) reſtans Liquor, per ſe vel cum ſaccharo in melliforme coagulum redactus, in Jalapio v. g. ac Turbith plane deſes deprehenditur: movet aliquid; non tamen ut ipſæ radices in ſubſtantia. An autem idem etiam agat reſidua (*præſertim ſuo modo inſipidorum*) lignoſitas ſpiritu Vini ſufficienter exhauſta, hæſitare forte queat quiſpiam. Superiori anno facetus quiſpiam expreſſioni prædicti Jalapii ſuperveniens, & nunquid remanentia adhuc poſſet aliquid, rogitans, abſtulit aliquid, periculum facturus. A drachma dimidia quædam inde tormina, alii duo (*alias tamen*

uno radicis ſcrupulo facile movendi,) nil ſenſere. De Turbith, Mechoacanna, ſimilibuſque idem conjecturare poſſet quiſpiam, vel guſtu nonnullibi eo ducente; & quod non ſolum Reſinoſas, verum etiam gummoſas ſimul, (*vel magna ex parte tantum*) inde ſeparari, ſupra notatus poſt Magiſterii præcipitationem oſtendat Liquor. Rhabarbarum poſt ſpiritus V. extractionem fatiſcere conſtat, ut adſtringentibus pene aſſocietur. Agarici aut Colocynthidis remanentiam de priſtino amarore quidpiam plerumque adhuc præ ſe ferentem, ulterioribus experimentis relinquimus: Siquidem & in nonnullis ſenſibilioribus Alterantibus veſtigia quaſi quædam nonnunquam ſimiliter relicta videntur, v.g. in Sabina, Hyperico, Angelica &c. Succinique hic reliquiæ aliquid adhuc olent : dum ex adverſo Cinamomum, Lignum Aloës, Guajacum &c. exhauſta deprehenduntur : ceu poſt taliſmodi tractationem deſtillationi per retortam ſubjecta, nec Oleum, (*utut qualemcunque ſpiritum*) dare ſolertiſſimi quidam viri dudum obſervarunt; longeque parcius ex Incineratis Sal provenire alias conſtat. Quod autem remanentiæ Jalapii duo ſcrupuli ſat valide tum purgarint, forſitan ob imperfectam reſinæ extractionem contigit : uti plures (*propter menſtrui paucitatem, digeſtionis inſufficientiam, calentiſſimæve expreſſionis intermiſſionem*,) de multo minori quantitate unciave queſtos ſcimus, cum è libra nobis ad minimum tres unciæ provenirent.

Collecta ejuſcemodi Magiſteria reſinoſa, quidni curioſioribus hinc remittemus?

Exempla quorundam paulo ante adduximus: & v. g. Extractum Ligni Aloës, Rad. Angel. Enulæ &c. longe hic foret convenientius; ſiquidem cum gum-

gummoſa parte etiam reſinoſi aliquid, (*ceu de Diagrydio Brendeliano ſuperius notavimus, inſtitutaque deſuper cum ſpiritu Vini extractio oſtendit,*) eluitur. Ita porro Tinctura Succini, oleum Cinamomi, juniperi, ſabinæ, &c. præ operoſioribus, carioribus, parcioribus aut ſemiexhauſtis talium reſinoſitatibus oppido commodiora videbuntur.

Et cui bono cuncta Animatorum Marinorumque Magiſteria?

Etiam è Lapide Manati, Bezoar. Mynſ. Dente Caſtoris, Hypopotami, oſteocolla, Oſſe Sepiæ, adeo alias ſolubili, teſtis ovorum Struthionis, cornu Alcis, dum hic Cervina, illic culinariæ noſtræ ſufficerent; è Lapidibus Percarum, lunulari, non triangulari ſolum Carpionum lapide, teſtis cochlearum, &c. Jam autem ante Glauberum quoque ex lice: & alio forte capite agentem Helmontium hiſce Præparata prætulit D. Sennertus, & ſubtilitatis præcipue intuitu Ang. Sala Tartarologiæ ſ. 1. c. 2. & Synopſ. Aphoriſmorum n. 36.

Quamvis non quidem in Acidis, in urinoſis tamen ſpiritibus quadantenus iterum ſint ſolubilia.

Quod tamen non abſolute nec de omnibus indifferenter intelligendum eſſe, talium digeſtiones, ſolutioni tamen ac retentioni ſufficientes ſeu reſpondentes ſatis oſtendunt: ut ut jam ante D. D. Zwelferum Glaubertus F. 2. c. 9. pro Magiſteriorum per oleum Tartari præcipitatorum, (*equidem præ Vitriolicis præcipitationibus minus albentium*) elevatione potiſſimum id fere urgeat: nihilominus tamen, cum ejus è Nitro fixo Alcaheſt omnibus ſubjectis non ſufficeret, adeoque & Nitrum crudum

dum illiuſque ſpiritum, in Pharmaceuticis ſuis adjungere cogeretur, Animalia aliaque in prædicto ſpiritu ſoluta & inde per Nitrum alcaliſatum præcipitata, per quam poſtmodum commendet. Subigit autem talia, imo (*quod D. D. Schröckius inſuper obſervavit*,) plumoſa quoque, ſeu per Vitrioli ſpiritum ex Aceto peſſumdata non ſolum modo adductus Nitri ſpiritus: Verum, (*ſi paulo videretur reſpectu noſtri corporis violentior*,) pro quadam ſui parte obſecundant etiam mitioribus adhuc Menſtruis, ſpiritui ſalis Vitrioli philoſophico, Veneris Zwelferi &c. ceu (*in exemplum*,) præcipitatum per alcalia Magiſterium oculorum Cancri in iſtis, item plumoſum Corallorum Magiſterium in ſpiritu Vitrioli philoſoph. digeſtum, inſtillato denuo Tartari oleo oſtendit; æque ac v. g. Spiritus Salis ammon. ſuper Cancrinum illud præcipitatum ſimiliter leniterque ſaltem digeſtum, quidpiam per Alcalia inſtillata deponit. Quis enim uſque dum determinaverit, quid & quantum, (*ut* An *&* Qui, *circa talem liquationem & diſpenſationem, tanquam conceptu profecto, difficillima pretereamus*,) de iſtis in ſtomacho reſolvatur. Siquidem puræ ſuorum non ſunt calces; ſed uti Helmontius (*Solutiones tantum ejuſcemodi ſimplicium in Acido vulgariter factas, ante artificialem eorum præcipitationem intus in tractatu Diſpenſatorium moder. inſcripto rejiciens*,) pridem monuiſſe videtur, Apertis iis (*etiam cum fecum quandoque rejectione*) Archeus ſeminalis ibi adhuc præſidet, ſervantque aliquam concreti craſin: (*tr. Natura contrar. neſcia; & tr. ſextuplex Digeſtio*:) licet in lucta illa equidem quid patiantur, aut per ſolventis præcipitantiſve, qualem qualem quoque Aſſociationem, (*etiam A. Sale allegatæ Tartarolog. loco agnitam, Medicique judicio per-*

permiſſam) ſimul aliter modificentur, evidentioremve abſorbendi invertendique vim priſtinam tantiſper tum ſemi quaſi deponant. Interea tamen haut ſunt penitus inertia; ceu vel in Cervino, Corallino Cancrinoque per ſeculi decurſum notatum eſt, hodieque notatur : ſique (*actioni ſolventis ac præcipitantis*) renitentiora hæc forte putarentur, etiam in tenerioribus Aſellis, Cantharidibus, Lumbricis, Viperis, &c. in ſpiritu Nitri Glaubcriano more ſolutis ac cum Nitro alcaliſato præcipitatis, nativarum facultatum partem in praxi deprehendimus. Ut ſalis volatilis illud, quod (*ſecundum recentiorum ſolertiam*) addito ſaturatioribus Animatorum Magiſteriis ana Alcali ſurgit, hic (*dum de Tartareis agimus*,) prætereamus. Quod autem talia quiſpiam perdiu accumulata retinuerit, ſingulari forſan conductuum vaſorum auferentium, muſci inteſtinalis, &c. conſtitutione ſimilive de cauſa factum eſſe potuit; cum paſſim apud Magnates iſta copioſiſſime variis ſub formulis aſſumentes, id haud adeo obſervatum ſit; deglutitaque marina ac Metallica poſt diutinam retentionem alios arroſa, alios illæſo ſuperficiei levore reddidiſſe videamus.

Simplicium vires maximam partem neutiquam attingunt, &c.

Antepileptica enim v. g. proprietas in talibus è Cranio, Alcis ungula & Cornu &c. paratis perquam exigua deprehenditur; forte quia nec in crudis ſemper tanta eſt. Evidentior in Mandibularum Lucii, dentis Apri &c. antipleuriticis Magiſteriis; forſan quia diaphoriſis hic alias magis neceſſaria.

Nitroſa Animatorum nonnullorum ſpecioſiora, & in ſe bona ſunt:

Ex. g. è Talis Leporinis, Suillis, item è triangulari Carpionum lapide cartilagineo, ſpiritui Salis & Vitrioli philoſoph. alias non obediente. Sed mediocria ſaltem hæc inveniuntur eo in genere.

Ni forte pro infantibus unum, ad granulares doſes &c.

Sufficeret forte loco omnium Cervinum Eborino præſentius, Viperino parabilius: de cætero in malignitatibus eorum, procedentibus præcipue diebus haut incommodum. Quod autem ipſa cornu ſolutio ſub abſtractionis vel exhalationis fere finem, dum poſterior ſpiritus nitri rubedo prodire incipit, totumque adhucdum ſatis eſt liquidum flammam in cucurbita ſponte facileque concipiat, & in cineres hinc fatiſcat, notum eſt. Sed & bacillus, experiundi vel circumagitationis cauſſa immiſſus, ardere occipit; idemque nobis aliquando cum recentiori Cervi cranio contigit; ut oleoſiora proin talia imo minus quoque medulloſa v. g. Ebur, Apri dentes &c. abſtractioni ad perfectam ſiccitatem poſtmodum haut adeo expoſuerimus: præſertim cum ea in durioribus illis ſecurius quandoque obtenta, inter neceſſariam Magiſterii edulcorationem nihilominus tertia ſæpe hujus pars una eluatur, per inſtillatum Tartari oleum, vel (*quo magis candicat*,) ſpiritum Vitrioli denuo hinc ſeparanda. Per quandam itaq; quaſi Præventionem dum craſſamentum aliquod in fundo cum prædicto rubore ſenſimus, (*quod v. g. in cornu Cervi citius, in Ebore tardius contingit*,) plerumque exemptum protinus, & frigidæ immiſſum vitrum, quam totum tum perdere maluimus: quod Aquæ ſolutum

tum adhuc inhæret, & ſæpe tertia Soluti pars eſt, relato modo (*Magiſterio interea in operatione ſua ſatis adhuc valido,*) præcipitando. Nam cum ſolitaria Aqua f. (*etiam maxima copia affuſa, & tribus quoque ſpiritus Nitri partibus ſubtractis*) tædioſiſſime tamen quædam obtinetur præcipitatio; atque v. g. ex Eboris ſoluti quatuor unciis, poſt eam abſtractionem & refrigerationem Gelatinam potius quandam exhibentibus, vix drachmæ duæ ſubſident: dum talia, præcipue ſolidiora, ſub priori ſuo pondere denuo alias redeunt. Quod autem Branchiarum Balenæ (*ſartorum* Fiſchbein/ *alia intentione huc tractarum*) ſolutio plane per retortam tranſierit, inferius notavimus: idemque cum inſecto quodam minori (*quod tamen memoriæ excidit,*) nobis aliquando contigiſſe recordamur.

Secretiora tandem pleraque licet per diverſa menſtrua modoſque varie ſplendeant, &c.

Quo fine diverſa ſunt obſervata, & à D. Schrödero ex parte propoſita, jam vero D. Michaëlis & D. Rolfincii uſitata menſtrua. Iſtius plumoſum, ex ana Nitri, Salis & Aluminis cum bolo deſtillatum: cui alii ſimplicem vel cum Alumine Vitriolove deſtillatum Nitri ſpiritum, (*exigua ſcilicet, cum Sal Petræ ubique prævaleat, differentia*) ſubſtituere. D. D. Rolfincius autem eligebat tum Cohob illud Antimonii ſeu Spiritum Vitrioli philoſ. uti communiter poſt Mercurii vitæ præcipitationem remanet; item Phlegma Vitrioli roridum acidulum; ſed parum id hic agit, inſtabileque deprehenditur; æque ac ipſe Spiritus, Clyſſus nitratus, ſuccus Citri, petulæ, Berberum &c. præſertim diutius cum ſoluto ſuo repoſiti: aggrediun-

diuntur hoc, (*quodvis pro ſua natura*) ſatis valide at ſimul vel poſtmodo totum aut potiſſimum dimittunt, exiguo retento. De cætero Amianthina talium è ſpiritibus Nitroſis aut Salinis per Vitrioli (*præcipue bene dephlegmatum*) aut Sulphuri ſpirituum præcipitatorum facies & candor, è Vitriolicorum horum acceſſu proculdubio provenit; ſiquidem ſi loco ſpiritus Vitrioli oleum Tartari recipiatur, idem in ſubſtantia coloreque cum vulgaribus ſubſidet: Ex Aceto quin etiam ſimplici quoque (*ceu inferius notavimus*,) æque plumoſum eleganſque per ſæpe dictum Vitrioli ſpiritum habetur ſuperſtante Liquore & intus Polychreſto, & Oſtracoderma ſimiliaque denuo (*quæ L. Crûgneri in Vere Chimico c.* 5. *&* 6. *fuit obſervatio*,) ſolvente, Magiſterium ſane adhuc elegantius & flocciforme iterum per inſtillatum ſpiritum Vitrioli reddente. Uti quoque amplius eleganter lanuginoſum è Coralliis (*quæ hactenus nobis exemplo ſint*) in Cliſſo Antimonii Nitrato, ceſſante fervore ſubſidet, à corpulentia reliqua facile eluendum. Incarnatum jucunde acidum è Berberum (*ſed ultra biduum eum ſoluto ſuo, ne ſponte ſecedat, haut aſſervando*) ſucco per præcipitationem cum ſpiritu Vitrioli colligitur; (*ne tamen acor cum colore pereat, non edulcorandum*) Squammoſum elegantiſſimum eadem ratio è Magiſteriis hujus generis ſolubilibus Zwelferi, aqua ſ. diluto, &c. Sed enim & nitroſum Glauberi Alcaheſt in hanc claſſem ab aliquibus tractum eſt: & licet ſicca forma liquandoque Marinorum lapidumque animatorum quædam ſolvat, via tamen humida v. g. oculos Cancri nec digerendo nec coquendo ſerio aggreditur. Et quid tandem primitus circa ſecretum Zwelferi menſtruum in Aceto, Agreſta, Tartaro &c. non tentabatur, donec

donec altera editio V. Baſilii Dque Schröderi illud, publico explicatius ſiſteret. Cæterum, ſi ſibi de Lacteis quoque conſtat Helmontii (*tr. Diſpenſ. mod.*) aſſertio: quod (*etiam eo loci*) ſuperata & tranſmutata peregrina illa veniſque hoſtili Diſſolventium aciditate, ſoluti Lapides pulvis maneant ut ante &c. adeo magna præ aliis uſitatioribus gaudere vix poterunt prærogativa ejuſmodi Solubilia hinc Magiſteria. Quod vero Spiritum ipſum ſeu ſimplicem ſeu ſulphuratum attinet, revera poſt aliquot adhibitiones debilitatus deprehenditur; imo in confectione Tincturæ Martis adſtringentis Zwelf ſub prima abſtractione perquam ſatiſcit: ceu alibi notavimus. Et ſane, quo ſolubilia exiſtant, ſalinas Menſtrui particulas, (*ſive Acetoſæ ſint, ſive ſimul Tartareæ volatiliores ex acinis inverſæ, utrobique interea hic concentratiſſimæ,*) Soluto proportionaliter adhærere oppido neceſſum eſt. Si porro Aceti deſtillati loco ſimplex recipitur; Vini, Pomacei, Hydromelitis; procedit quidem etiam aliquouſque: & dum v. g. libra una ſemis Æruginis in duodecim iſtius libris coquendo ſoluta, viridiſſimus liquor, (*remanentibus unciis novem feculentiæ,*) per filtrum trajectus, & (*ne penetrans aciditas ſimplici evaporatione fruſtra diſperdatur,*) ad trium fere librarum remanentiam per retortam lento cinerumve igne prius abſtractus eſt, intenſiori tandem libræ duæ unciæque tres vel quatuor ſpiritus una cum olei præterpropter drachma è vini pomaceique (*dum Melleum hic nil dat,*) Aceto proveniunt, Aceto deſtill. comm. longe validioris, quæque ſpiritui Veneris quadrant, equidem ſolventis, ſed longe parcius, ac vix (*hujus reſpectu*) dimidium: Poſt abſtractionem demum debiliſſimæ, ac quen-

dam

dam Mellis Mannæve ſpiritum tunc reſipientis.

Quandoquidem alias compluribus ſapor præter neceſſitatem adverſior & vix declinabiles &c. hinc exurgit ingrate ſtipticus;

Atque hoc etiam v. g. Magiſterio Corallorum roſato Myn. ſimilibuſque contingit, ut aut adverſus (*nec jucunde acidus*) ſapor relinquendus, aut color, qui etiam Floribus Papaveris errat. conciliari poterit, eluendus ſit. Pariter ſe habet cum Magiſteriis ſpiritu Veneris, rectificato quoque confectis &c.

V. g. Diaphoretico adſtringentes particulas, ſtringendo roborantibus aperientes &c.

Atque hinc proculdubio ex. gr. Magiſterium cornu Cervi per ſpiritus Nitri abſtractionem pure vel maximam partem ſupra dicto modo paratum præ alio, ſimpliciter tantum ac totaliter per Vitrioli ſpiritum præcipitato; item Magiſterium Corallorum plumoſum præ vulgari in competentis adhuc ſibi operationis conſecutione præſentiora deprehendimus.

Cui bono tandem tot Mineralium ac Metallicorum Magiſteria;

Etiam hodieque è Magnete, (*inter tot Martialia* Lapide calaminari, (*dum Antimonialia emetica ſecurius ſatisfaciunt,*) Piſolitho, Thermarum concrementis, contumaci illo Talco, Tutia, Lithargyrio, (*inter puriora Saturnina a'ia,*) &c. propoſita.

Imprimis autem tot ac tantæ eorum variationes.

Cum ſupra de Antimonio diaphoretico ejuſque affinibus exemplum adduximus. Mercurius, ſaltem ex Aqua forti, (*ut alios modos prætereamus*) præcipitatus apud laborioſiſſimum D. D. Schröderum alibique proponitur albus, flavus, incarnatus, ruber;

Tur-

Turbith minerale Crollii, Mynſichti, cum liquore ſilicum Glauberi &c. Pluresque talium ſecundum præcipitantium diverſitatem in colore variationes curioſas ſuperaddidit in Hippocr. Chymic. D. Tachenius. Hucque diverſi Martis Metallorumque Croci pertinent. Ceu de cætero hos, Præcipitatorumque ſeriem Alii pridem ad hanc claſſem merito reduxerunt: D. Libavius autem, Logicæ Ramiſticæ tum deditus, diffuſioribus diſtinctionibus exotericorumque per eas inſertionibus nimium in Alchimia ſua auxiſſe videtur. Quod vero & hujus demum Sortis ſolubilitatem attinet, Antimonium Diaphoreticum ex. gr. in Spiritu Salis, Magiſterium Saturni, etiam ſale communi (*Lunæ corneæ modo*) præcipitatum in Aqua forti, in eadem porro aliquantum, largius vero in ſpiritu Nitri (*cum ſale*) compoſito Joviale illud, Fabro Sudoriferum maximum dictum, Crocus metallorum vulgaris ipſo Aceto ſimplici, (*uti parati hinc Oxyſacchari emetici ſubſidentia aliquandiu poſt teſtatur*,) Crocus Martis ſulphuratus in quibuslibet acidis Menſtruis ſolvitur: & quod etiam in ventriculo, (*licet pro ejus elevatione inſolubiliorem quoque Glauberus F. 2. c. 9. dicat*) vel Excrementa in pleriſque inde nigricantia teſtantur.

Et varias ſolum, ſæpeque mirandas mutationes inde ſubeant.

De prædicto Antimonio notorium hoc eſt; & ut per ſimpliciſſimas Præparationes modo Emeticum modo Diaphoreticum prodeat.

Ad ſummum forſitan quinque vel ſex hujus generis pulveribus &c.

Imo diffuſiori apparatui duo triave per nos ſuperaddantur, ut v. g. internos in uſus ex Antimonio hu-

hujus ſortis duo, duo Martialia, Joviale & (*inter Solaris alicubi forſan optiones,*) Lunare unum, unumque (*maximam partem topicum*) Mercuriale habeatur.

Nec opus eſt, ut ejuſcemodi producta, eorumque æque ac tot Florum Sublimatorumque variationes.

Etiam hinc inde exceſſivas. Nam è Coralliis quoque atque Margaritis Flores, etiam cum ſale Ammoniaco (*neutrius deſtinationi adeo quadrante*) conquiſiti: è Camphora porro: quod tamen, ſecundum recentiſſimam colligendi præſertim curioſiſſimi D. Brynii Tomi 4. Eph. Germ. relationem, tenerrimi jam ſublimati repetita tantum ſublimatio eſt: ex Arſenico & Rubiniformes ex Auripigmento, exercitii Chimici potius quam ſerii uſus medici gratia. Tot diverſicolores Antimonii, apud D. Schröderum, A. Salam &c. & quos R. Glauberus majoribus plerumque impenſis ac promiſſis quam ſucceſſibus in primo ſuo Furno, è Mineralibus atque Metallis, non ſine multis experientiis, (*inter eas effumationes, diſperſiones, prunarum ſuffocationes, ſeparationes difficiles,*) moleſtiis conficere docebat; tandem etiam Furni 2. c. 26. ex ipſo Ceraunochryſo. Fruſtraneas nonnullorum ſublimationes repetitas, reliquorumque Sublimatorum & Corallinorum Arcanorum ſeriem ſtudio præterimus. Odioſum adeoque inſtituto ſuperioribuſque noſtris de coincidentia in idem medicamentum adſertionibus contrarium foret, ſi à Baſilio Valentino uſque ad Cunradi Medullam deſtill. Kesleri Centurias, Tenzelii Exegeſin, Hartmanni Praxin Chym. & commentaria &c. ſecretiſſime hactenus denuo habitorum plurima in ejuſcemodi

di ſcriptis jam deſignata oſtendere quis voluerit. Saltem in hujus claſſis exemplum ſit Mercurius præcipitatus Vitriolatus fixus dulcificatus, in recentiſſima Keſleri editione bis, numero ſc. 143. & 164. hinc à D. Schrödero c. 15. n. 14. deſcriptus. Cum eo ſecundum Magni cujuſdam Amici communicationem plane idem eſt famigeratiſſimum illud celeberrimi notiſſimique hinc Medici Antipodagricum, niſi quod ante ſpiritus Vini cohobia, ter prius aqua albuminis ovorum abſtrahatur: de quo pluribus forſitan inferius. Sic in D. Hartmanni notis ad Crollium alibique, & inde apud D. Schröderum c. l. numero (*inter præcipitata cum Metallis*) primo habetur D. Riverii Febrifugum; ſi ſibi conſtat, meritiſſimi D.D. Rolfincii (*antiquitatem hujus pariter notantis*,) Chimiæ L. 5. ſ.6.c.12. deſcriptio: Noſtris hic locorum, cum in durioribus quoque experiri vellemus, plerumque vehementior. Sin autem per tot conteſtationes certior deinceps fuerit ſuperius laudati P. Chriſtini compoſitio, l. 3. Arcanorum Riverii p. 69. relata: Vitri hiacinthini, & florum Antimonii cum Ammoniaco ter ſublimatorum ana unciam dimidiam, in Aqua forti diſſolutam, Mercurii porro, è Cinnabari revificati uncias ſex, ſimiliter in Aqua forti ſolutas, & Auri demum (*e Cechinis Venetis aut Ungaricis*) præterpropter unciam unam in Aqua regia reſolutam recipiens, ut à tribus hiſce invicem mixtis Spiritus per retortam cum duodecim cohobiis abſtrahatur, Pulvis aquis cordialibus aliquoties abluatur, ſexies hinc deſuper ſpiritus Vini rectif. cohobetur, reſiduum per trihorium in crucibulo igniatur, tandemque abſtractus Vini ſpiritus ſuper id deflagret: Doſi à granis ſex ad 20. etiam cum 12. granis, uſque ad 25 Magiſterii vel ſulphurum Scammonii:

Larga ſane ſimiliter doſi, & quam noſtratium quiſpiam temere vix aut non, ii vero, qui in chirurgicis quoque quidvis ibi ſuſtinent, facilius forte tulerint, aut poſt ſiniſteriorem eventum pro Chimicorum remediorum indifferenti virulentia allegarint. Ut abſtracti prius, adeoque acidis particulis, (*quarum tamen ſeparatio intenditur*,) vix hinc deſtituti ſpiritus Vini deflagrationem prætereamus. Cæterum quod reliquorum hujus claſſis circa Titulos, colores &c. variationem attinet, exempla paſſim in Chimicis nonnullorum deſignationibus inveniuntur; & generoſiores quoque Medicos quandoque humani hic quidpiam paſſos cernimus. Calomelani cultiſſimi D. Riverii paulo ante facta fuit mentio. Antidotus Quercetani (*per quam hoc in genere liberalis*) Lyſiponos Antimonium eſt diaphoreticum paulo protractius calcinatum, aut Ceruſſa Antimonii diaphoretica D. Schröderi. Antidotus polychreſta ejuſdem, ſi ſecundum laudatum modo D. Schröderum ſicca forma adſervetur, vix aliquid ultra Mercurium vitæ; Anima Vitrioli Mynſichti, (*per totum ſimiliter hic nimii*,) croco Vitrioli Martis uſitata longe inferior. Candidiſſimus alias à A. Sala nihilominus in Scriptorum ſuorum appendice, (*de Erroribus in Præparatione Medic.*) de duritate & materia Perlarum, Sole diaphoretico per ſanguinem Draconis chimici præparato, Thyro ab Aquila rapto & à Tartaro liberato grandius quid loquitur. Quod tamen poſtmodum D. L. Combach queternione de iſtius Antidoto pretioſo pariter obſcurata edito, intelligibilius fecit. Ut ſequiorum ſeu nimis olim hic Paracelſizantium Arabicas mageve Barbaras inſcriptiones, ſeu alias è titulis præter rem quid affectantium compoſitiones taceamus: v. g. Fioravantæ olim Lapidem philoſophorum;

rum; id eſt, Mercurium præcipitatum, particulæ croci Martis, (*cum Aurum additum Aqua ejus fortis vix ſolide attinget*,) ſociatum: Bovii Herculem, Angelo Salæ per quam quidem commendatum, jam olim tamen notiſſimum, & à poſterorum Auro vitæ parum differentem: è recentioribus Azoth Heſlingii parochi in vicinia officio depoſiti, adhuc dum hic locorum & in Ducato Würtembergico vel è mordaci ſcripto noti. Excellentiſſ. D. D. Michaëlis in prælectionibus pro Mercurio cum Sole & Luna præcipitato aliquando habuiſſe docebatur. Sed perquam de acceſſoriis hiſce dubitamus, nota nobis paupertate hominis, in hoc quidem plane apoſtolici: Aurum enim & argentum non habebat. Alia hujus ſortis ſuo loco adducemus. Sic quoad colorationem, ejuſcemodi Remediorum Tincturas non rejicimus: ſiquidem contra incompetentes & à profeſſione noſtra alienos inquiſitores ita obnubuntur, atque ægrotantibus ſemetipſa eo magis commendant: ſed nimia tantum hinc promiſſa, majoremve ob partis forte gravi acceſſum, expectationem. Nam v. g. Roſa vitæ mineralis A. Salæ peculiari quaternione adeo commendata, à D. Tenzelio (*circa colorem interea fere hæſitante*,) poſtmodum in Exegeſi protracta. D. Rolfincio olim è Brendelii c. 7 in prælectionibus, & tandem l. 5. chimiæ, ſ. 6. c. 14. clarius tradita, poſt abſtractionem additamenti quaſi mentalem in eſſentialibus ſuis Mercurius vitæ eſt; æque ac Magiſterium Corallorum roſatum, pæoniatum D. Mynſichti, Rolfincii &c. ab ejus proceſſus Plumoſo; Pulvis Scammonii polychreſtus ſ. ſantalinus, Scammoniumque roſatum, Gummi guttæ ſantalinum aut roſatum. Eorundem ab ipſis ſimplicibus depuratis illorumve Magiſteriis parum in effectu differt.

Cui bono tanta ſaltum vegetabilium fixorum ſeries, &c.

Nam in recentiſſimis quoque Taxis ac Diſpenſatoriis Sal Perfoliatæ, Plantaginis, Acetoſellæ, Borraginis, Bugloſſæ, Altheæ, Malvæ, Satyrii (*ad conceptum,*) Cinamomi reliquorumque Aromatum, Liliorum convall. ac conſimilium volatiliorum, carminativorum, ſcorbuticorum &c. item Meliſſæ Chamemelique utriuſque ſal ſeorſim legimus. Et quanta porro eſt cultiſſimi Mynſichtii etiam in compoſitis facilitas? dum præter Panis triticei Sal in ſpeciebus Diaſaturni, Apoplecticum quoque (*ex Eruca quoque, Ceraſiſque nigris,*) Epilepticum, (*e palma Chriſti, cineribus volucrium &c.*) Pectorale, (*è Liquiritia, Althæa, Conſolida majori &c.*) Cordiale, ſtomachale ac Carminativum ex Aromaticis, Croco, Cydoniis &c. proponit: ni generalis vis inciſoria in ſubjectis quibuſdam una requiratur, promiſſis deſtinationibuſque hic ſuis certe longe inferiore. Num ſc. ſimultanea partium ſimplicis ſapidarum, præcipue fixiorum, (*inter deflagrationem*) colliquatione, unione, alia configuratione &c. prodeant. Quæ recentior doctiſſimorum Virorum, & inter hos etiam Wedelii (*Pharmac. in Art. for. l. 2. ſ. 4. c. 4.*) videtur ſententia. An vero, (*quod poſt D. Takenium aliis quoque pariter Doctiſſimis, etiam è Helmontii quibuſdam locis complacuit,*) ligato potius Sale volatili ab Acido quodam; diverſimode licet, & quandoque forſitan profundius requiſito: dum obſcurior adhuc appareret talium proportio; & Producti per ſimilem (*ſalſi acidique*) mixturam ſapor foret alius; ſuperficialiorque, (*ceu vel Tartari oleo paſſive disjiciuntur,*) conſociatio; manifeſtior denique poſt disjunctionem reſtantis Acidi deprehenſio, (*ceu alibi de colle-*

collecto per Tartari Nitrique deflagrationem Alcali denuo monebimus;) ac Sulphuris inſuper mineralis (*in acceſſorio ſuo acore*) oleoſarumque vegetabilium particularum, ſalia ſui generis volatilia promptius amplectentium haut exigua fortaſſis diſparitas. Ut Enixi Experientiſſimi D. Barneri Salis ſpeciem quaſi quandam tacitè hic ſupponi prætereamus. Aut demum & tertio, num Alcalia iſta, inter diſgregantis Ignis turbas, è ſalis volatilis parte, arrepto vicino ſibi Sulphure (*ſecundum Blas humani Helmontiani* §. 43.) quaſi ligata exurgant: perque ſulphureas ibi particulas oleoſæ qua tales tantum intelligantur; quod è dicti tractatus §. 38. (*præter Alcalinorum cum illis intimiorem præ acidis amicabilitatem,*) non ſine ſpecie quadam colligeret aliquis: utut interea complicatæ pinguedinis (*ceu l. c. loquitur*) proportio ſimiliter indeterminata tantiſper maneat: adeoque hinc nihilominus per deſtillationem multa reſiduæ oleoſitatis pars prodire queat, æque ac in deflagrationibus cum alia ſalis Volatilis portione, (*mage forſan perfunctoria vel aliter proportionata hic copula,*) in fuliginem abit. Imo ulterius hæc novi Luminis c. 2. videri poſſet extendere Polemannus, (*Helmontianorum alias ſatis gnarus;*) ſc. ad tranſmutationem uſque ſulphurearum in Alcalinas particulas: ni paulo durius hic (*ſi Helmontii loca, ſaliſque è Reſinis conſimilibuſque paucitas conferantur,*) effatum c. 5. modificaret, & plane ſecundum ſupra allegati Blas Humani §. 38. explicaret.

Et multa inter ſe copia, coagulo, ſiguratione, verum etiam effectu quadantenus hinc differunt.

Ita vero Gramen, Borrago, Beccabunga, acrioreſque (*forſitan liberioris ſic ſalis volatilis*) herbæ ſpleneticæ, Tilia, Fraxinus, Abies, &c. reſpective

 parum

parum dant. De Ligno ſancto, Helleboro ſimilibuſque egit in Mantiſſa (*deducta ratione e præpollente particularum ſalinarum nitroſitate*) Zwelferus: Et cum per unum alterumque Annum animi gratia collegiſſemus hactenus è candelis pro fumo, ad imitationem Mynſichti (*ſed ſimpliciſſime tantum*,) è Styrace, Benzoe ac Ladano cum mucilagine Tragacanthæ formatis Cinerum duas tandem uncias, vix habuimus inde craſſamenti ſalini flaveſcentis Scrupulum dimidium, odore tamen ac ſapore, præſertim primitus in Lixivio, ſimplicia ſua ſatis, referentem. Ex adverſo, ex Abſinthio, Carduobened. Artemiſia, Millefolio, Chelidonio, Ononide &c. equidem copioſe provenit; ut id genus cinerum ſatis albentium, (*quo facit, ſi perfunctoriæ ſaltem combuſti, denuo Arenæ loco Capellæ in deſtillationibus indantur*;) Libra facile præbeat ſalis ſat puri & alibi uncias præterpropter quatuor: ceu circa talia verſatis alias notum eſt. Ita quod ipſum coagulum diverſamque Configurationem concernit, Ononidis v. g. quaſi arenoſius eſt, tenerrimum Borraginis, foliatum quaſi Chelidonii majoris, unctuoſius. Centauri minoris; quod inſuper pulveris Pyrii inſtar accenſum ſtrepere notavit Hecatoſteæ I. obſervatione 25. Celeberrimus D. Velſchius: ceu antea idem in Extracto Ligni Guajaci D. Zwelferus in Append. & nos aliquando in Carduibened. decocto inſpiſſato, (*poſt aliqualem aſſervationem nitroſis ſpeculis affluentiſſimo*,) igni ſimiliter per crucibulum poſtmodum expoſito. Dum autem iſte Carduus, Abſinthium ac conſimilia, (*intus nitroſe ſalina, oleoſis quoque particulis ſatis ſimul inſtructa*,) nihilominus plurimum Salis fixi dant; circa univerſalitatem rationis, ſuperius de paucitate aliorum à D. Zwelfero datæ, hæſitare forſitan hinc poſſet

poſſet quiſpiam. Ideales vero illas ſimplicium in congelato Lixivio Figuras, à Quercetano (*Herm. Med. defenſionis c.* 21.) uſque ad & ultra Borellum, (*Cent.* 2. *Obſerv.* 21.) nonnullis hodieque traditas, invenire hactenus haut quivimus; phantaſia forte noſtra non adeo extenſibili. Advertit id pridem curioſiſſimus Boyleus Diſſert. 2. de Experim. fruſt. nec ante cum Helmontius, Cineribus Ens ſeminale figurativum, Archeo, (*qui inter deflagrationes hic ablatus eſt*,) debitum, denegans, concoquere potuit; toties (*in Tractatu Formarum Ortus, ad Diſpenſatorium mod. inſcripto*,) in Quercetanum invectus. Depinxit è Cellæ janua accidentarium hujuſmodi Phænomenon diligentiſſimus D. Regius Fundament. Phyſ. c. 6. Totaque die in conglaciata aliquouſque urina videmus Filicis, Polypodii vel etiam Abietis foliola, picato tamen vaſe pro potu, lentis haut uſi: Et in Aquæ ſ. ſuperficie, cui non ſolum Tartarus pulveriſatus, verum etiam Corallia - oculi Cancr. Conchæ &c. levigatæ ſuperinſperſa (*cum aliquali agitatione*) fuerint; imo in ludicro illo Puerorum liquore pro bullis ſaponario, eoſdem botros, ac qui è Tartaro cum proprio Sale cocto (*eſſentiali tum reſolutione*) provenire dicuntur. Ita nec Alcalium ſementa unquam frugifera deprehendimus; utut ſat pura Millefolii, Chelidonii & Artemiſiæ (*tanquam herbarum cujusvis fore ſoli*,) Salia terræ, ad id quoque præparatæ, hactenus aliquoties crediderimus; præcipue recentiorum P, A Kircheri in M. S. autoritate, & curioſiſſimi Dn. Rochas tr. de Aquis Mineralibus, bina de Urticæ ſimplici ſaltem, vel inſpiſſati combuſtique Succi Sale conteſtatione moti. Nam P. J. Fabri Alcali, in Panchymici c. 2. ad ignem fluens, (*indeque commode à D. D. Wendelio Phar.*

art. l. 2. ſ. 2. c. 4. notatum,) profecto ſingularius fuerit. Et quod Sereniſſimo noſtro ſuperioribus annis Illuſtriſſ. Comes D. H. referebat : Cineres ſc. radicum Graminis Offic. aut filamentorum Turffis implicatorum terræ inſperſos, tenerrimum dare gramen : æque quiſpiam (*dum in Pinetis fortuito, aut Frutetis alibi data opera, agrorum hinc formandorum cauſa combuſtis, tale reſuſcitativum temere vix deprehendatur*) ad primam quaſi communemque Terræ (*præſertim lætamine hoc, alias Pratis deſtinato, eoque penetrantiori ſuſcitatæ*) inclinationem referre poſſet: ceu inter penitus accidentaria, (*in notoria variaque talium ad diſtantiora quoque delatione,*) Dn. Febure, mediam Helmontii Vitam, Formarumque incorruptibilitatem pro ſe part. 2. c. 9. Manud. Chim. hic adducentis, Fœniculi ex ipſo elutriato jam cinere germinationem. Cum diverſiſſimorum ſeminum, ſimpliciterque ſaltem deſtillatorum reſiduum toties hinc inde diſperſerimus, nulla tamen talium propullulante hinc plantula : ut D. Highmori D. Anat. l. 1. p. 4. c. 5. & ante cum aliorum Decocta (*præteritis inter ebullitionem nonnullis*) ſuperficialiora, & Nuciſtarum (*poſtquam ab avibus cum cortice devoratæ & iterum excretæ*) nihilominus (*Saar c. 5. Milit. Indicar. Neuhoff Leg. Tart. p. m. 360.*) reviviſcentium ad inſtar fuerint. Sed hæc, ceu quoque Semina fortuita in Aqua f. vel deſtill. ſaltis alte ſurgentia, teneriores que Menthæ, Meliſſæ &c. ſtolones radiculas tandem in ea agentes directe hic non pertinent.

Requiſita tamen Alcalium adoptatio vel prædeſtinatio.

Nam Quercetani aliorumque de indifferente, eminentiore, imo reſuſcitativa ſpecificarum virium

rium

rium poſſeſſione hyperbolen, (*Spag. med. def. c.* 23.) jampridem agnovit A. Sala, Tartarol. ſ. 3. c. 2. Quandam tamen nihilominus participationem ibidem admittens. Num è Helmontii Tractatu Blas Human. (*ubi ſuam Alcalibus ponit Rempublicam, &* §. 42. *Sal alcaliſatum denuo volatiliſari dicit, manente concreti proprietate,*) eadem ſimiliter deduci quadantenus queat; (*cum Tractatu Poteſtas Medic. alibique ſaponaria ac reſolutiva, ſeminali vero virtute orba ponit,*) inquirere noſtri non eſt inſtituti: id vero tot annorum verſatorumque in Praxi Virorum experientia certum, quandam inibi circa effectum, (*Alcalium tamen naturæ generalibuſque proprietatibus conformem,* in Diaphoriſi, diureſi, vi antifebrili, aperitiva &c. (*pro variantium hic, eoque declinantium ſimplicium ratione*) differentiam deprehendi. Ulterior enim extenſio utplurimum ipſi eorum deſtinationi ſimul repugnat; & de proprie Antepilepticis, cordialibus &c. ſuperius modo dubitavimus, ceu jam olim, cum Cichorii, Acetoſæ, Acetoſellæ Sal ſimplex, (*eminenter enim Vitriolatorum, ceu D. D. Rolfincius l. c. c. 6. habet, alias tum eſſe poteſt ratio,*) nobis ut attemperans aut refrigerans Hepaticum commendaretur; quo titulo in Manuali quoque Practico materiæ Medicæ Schrönb. legebatur. Purgantia, ſpecioſa licet, pridem tamen alii, & noviſſime curioſiſſimus D. Rhedi tr. de Viperis notavit, cum in Adſtringentium etiam alcalibus vim, ceu D. D. Rolfincius l. 5. ſ. 1. art. 1. c. 3. limitavit, abſterſivam, ſi ad ℥iiß darentur deprehendiſſet. Proculdubio autem (*uti quoque Excell. D. D. Borrichius Sap. Ægypt. p. 2. c. 4. advertit,*) aſſertæ hodiedum Aliquibus uniformitati anſam dedere exceſſivæ talium, (*pro more acquirendoque majore candore,*) Calcinationes, quod

è ſimplicis ſui proſapia abſorptum quaſi reſtitabat, teneriusve erat, ſub indifferente Impuritatum nomine diſſipantes, ut facile quarta pars primo minusque albenti coagulo, vel prima vice decedat, & diverſa inſuper particularum invicem hic complicatio vel conformatio invertatur: quo equidem demum vulgari Tartari Sali, præcipue in acredinis intenſione, magis magisque accedant; ut tamen ne ſic quidem diſparitatem ſupradictam penitus exuiſſe videantur: ceu v.g. Mercurii atque Martis (*apud D. Tachenium H. C. c.*7. *&* 16.) per vegetabilia ſatis, (*vel Abſinthii ibi exemplo*) alcaliſata ſalia nihilominus diverſicolor præcipitatio (*proculdubio pro variante adhuc reſiduarum, præſertim ſulphurearum particularum participatione intenſior vel remisſior,*) perſuadere poſſet; quemadmodum & varians talium concretio, ſeu configuratio; ac ſupradicta in Gummatum quorundam cineribus obſervatio: ſi forte ſupernatans, in Tartari Vitriolati confectione, qualiscunque ſulphureitas accidentariæ retentioni, aut tantillum oleoſitatis, quod ſub violentiori ſalis Tartari, Aceto deſtillato ſaturati deſtillatione plerumque provenit, Aceto abſorbenti æque, ac ipſi Sali adſcriberetur: licet poſterius in pure Acidis profecto difficilius ac tardius contingere videatur præ mixtis illis, urinoſo volatili ſimul conſtantibus ſpiritibus, Tartari v. g. Mannæ, Mellis, Lignorum duriorum &c. poſt deſtillationem & diligentiſſimam Filtrationem nihilominus denuo, (*præcipue Tartareus*,) multum viſcoſæ oleoſitatis deponentibus. Experientia interea dictorum Alcalium diſparitatem, quodque ex. g. ſal Abſinthii evidentius, antifebrile ac diaphoreticum quam (*quod alicubi opponitur*) Sal Tartari commune ſit, oſtendente.

Nihi-

Nihilominus ultra duo diaphoretica & diuretica vix ac ne vix quidem requirit.

Siquidem communes Alcalium Proprietates ſunt incidere, abſtergere &c. adeoque nec Affectus nec ipſa Medicatio, ubi qualitates iſtæ non quadrant; Salia ex appropriatis ſimplicibus ſeorſim exigent: nec per iſtorum admixtionem felicius tractabuntur: ut ſi v. g. Opium, in quo tamen vim incraſſandi, ſiſtendi ac demulcendi quærimus, ſtimulantibus hiſce; (*præſertim in vomitu, vel diarrhæa ſymptomaticis, dyſenteria, &c.*) pro uſualium Liquorum vel Tincturarum confectione; (*quo Glauberi Alcaheſtina correctio è 1. parti Operis miner. referri quoque poſſet,*) indifferenter ſociaretur.

Præſertim in ea Nitri, eo varie facileque diſponendi parabilitate.

Uti ſunt Nitrum fixum commune ac Glauberianum, Antimoniatum è Diaphoretico, & mage fixum è Croco metallorum, Sal polychreſtum è Sulphuris ac Nitri deflagratione Glaſeri, Arcanum duplicatum &c. partim diaphoreſin, partim diureſin magis ſollicitantia.

Catholico, è ſymbolizantibus aliquot aperitivis ac ſudoriferis junctim confecto feliciter acquieſcunt.

Dum alias Tartari ſal, Nitrum fixum ſimiliave polychreſta nomini non ſuos in uſus quaſi parergôs proveniunt. Id vero pro lubitu combuſtis invicem aliquot parabilioribus Hydroticis & aperitivis ſpleneticis, Abſinthio ſc. Artemiſia vel Millefolio, (*Sale jam Tartaro l. c. l. æquipollente,*) Fumaria Chamædry fœm. Chelidonio maj. &c. facile tum ſorteque inſtituto noſtro convenientius, quam ſi

cum aliquibus indifferenter omnia, vel cariora quoque, parciorisve ſalis ſimplicia concremarentur; aut Aquarum ſpleneticarum, diureticarum, ſudoriferarum, per Veſicam abſtractarum Remanentiæ, ab affuſo Liquore perquam exhauſtæ, (*ſimiliterque longe minus hinc, ac competentium particularum haut exiguo ſic deſtituti Salis dantes,*) huc adaptatæ fuerint.

Simpliciter ſic, & citra repetitas fuſiones.

Vel ſi aliquanto minus albens diſplicuerit, ſolutione tantum ac filtratione depuratum: utut hic quoque modus partem forſitan non adeo inutilem ſubtrahat; indeque eam candoris affectionem in privata Praxi ſemper neglexerimus: Ceu alii cum Crugnero in Vere Chim. poſt ſufficientem exhalationem, plane hinc forma liquida Tincturæve inſtar adſervare voluerunt: cum ſalia ipſa alias in vehiculo ſolvi debeant, ultimamque ſui partem, (*communi via aut tandem effundendam, aut ſi una exiccetur, coagulum ad deliquium mage diſponentem,*) ita perdant. Verum ejuſcemodi (*neceſſario*) fuſiores doſes reipſa ingratiores ſunt, ipſaque reſidua, minus coagulabilis pars, tanquam ſale longe magis alcaliſato conſtans, tantiſper forſan poſſet negligi; vel eorum exemplo, qui Talia ſponte repetitoque *facilius tecto ſtatim vaſe, inſtillata ſpiritus Vini particula, &c.*) cryſtalliſata colligunt.

Nec tamen, qui ad liquabilitatem eo magis impediendam, &c.

Nam & modo dicta, in veſicis deſuper ſat muniantur, humidiuſcula tandem in udo fieri incipiunt; præſertim ſi è vitis proſapia fuerint; v. g. quod è Sarmentis eruderatiſve eorum caudicibus conſit.

Pul-

Pulveriſati ſulphuris cochlearia aliquot flagrantibus herbis inſpergit potius &c.

Siquidem ſub anatica quoque Sulphuris ac Cinerum proportione nihilominus permultum non coagulabilis, aut in granulatum Sal redigendi Liquoris, (*quem dein communi Tartari oleo citra perceptibilem hujus huic variationem addidimus*,) remanet, ut exiguo hoc herbis tenuiter hinc inde inſperſo ſemper contenti fueramus; ceu olim Hartmannus aliique, inter ſecretiora tum habentes, aut pene hyperbolice commendantes; D. Zwelfero quoque moderationem mixturam in notis ad mantiſſam p. 453. tandem admittente. Uti ſane conſumpta uſquedum haut exigua talium quantitate, vim diaphoreticam & antifebrilem inde remiſſiorem non deprehendimus: imo nec ipſum ejuſcemodi Sal, è primo nigricantique incineratarum herbarum coagulo cum ana Sulphuris (*inter erumpentes aliquas quaſi nitroſas ſcintillulas*) uſtulato extractu è dicti primi coaguli unciis duodecim, per præmiſſam hic filtrationem, ſæpe vix uncia dimidia, ad ſummum drachmis ſex craſſamenti tunc ſecedentibus: quemadmodum abſorpti quoque & in Lixivio hærentis Sulphuris, (*alias innoxii*,) potiſſima pars inter hujus evaporationem, (*æque ac Nitri fixi, e Croco Metall. vel Antimonio diaph. ſuperſtitis coagulatione contingit*,) ſponte ac flocciformiter ſubſidet.

Quamvis Sal oppido hinc aliquantum ligatum vel alteratum &c.

Ut ad Enixorum claſſem ſic pertingat. Sed horum ſaturatiora quoque nihilominus videmus diaphoretica: v. g. Arcanum dupl. Sal ſupra dictum polychreſtum, aut Glauberi f. 2. c. 53. è pulveris

Pyrii remanentia ſeparatum &c. quo longe profuſioris mixturæ Tartarum Vitriolatum, Crollio aliisque, nec præter rem, expreſſe ſimul diaphoreticum, volatilia præterea ſalia, per Vitrioli quoque ſpiritum Glaubero jam fixata prætereamus; & quod, qui Alcalia per Acidorum concurſum produci ſtatuunt, modum hunc eo minus rejicere poſſe videantur.

Admixtoſque ſalis Armoniaci flores perferens exeat.

V. g. in Sale antifebrili Mynſ. ſimilive recentius alicubi propoſito: ubi ſive ſimpliciter mixta reponantur, ſive novum ſolutorum ingredientium coagulum tentetur, ſal Volatile pro more per quam evaporare percipimus: dum inter ſulphurata quieſcit, præſentiori ſimul effectu.

Qui deniqui ſpecialius in certas circumſtantias, Alcali ſuum per ſenſibiliora additamenta determinare intendet.

In evidentiorem ſc. Diaphoriſin, Diureſin, aut aperientium attemperationem quandam in ebullitionibus.

Nitri Spiritu vel Aquæ forti pro more ſaturare poterit.

Ceu plus vice ſimplici ſal Cardui bened. vel Abſinthii, ſed cum domi deſtillata, aliasve per innocentes abſtractiones emerita ita paravimus; innoxium hinc ſane; uti ſi de Vitriolicis particulis quid una ſurgeret, acceſſio ejus pariter, vel Nitri Vitriolati Mynſ. Saliſve Nitri compoſ. antifebrilis l. 5. ſ. 1. artic. 2. c. 8. Chymiæ Rolfinc. exemplo foret innoxia. Licet indifferentem hinc, ſpecialiorique deſtinationi ſeorſim non præſcriptam Pharmacopolarum quorundam ejuſcemodi combinatio-

tionem merito interea taxet l. c. D. Zwelferus. Requiruntur autem pro dimidia Salis libra (*in ſ. q. aquæ ſ. ſoluta*) ſpiritus Nitri levioris unciæ præterpropter tres, fortioris duæ : atque ſic de Aqua forti quoque : & habentur inde coaguli nitriformis ſicci, (*in charta tamen tractu temporis madentis*,) unciæ ſeptem, aut pro puritatis ratione paulo amplius.

Pure lixivioſum Sal potius exigentibus, ſemper convenit:

Ita degeneres è Tertianis Quotidianæ Alcalia ſimplicia vel ſulphurata, Arcanum duplicatum &c. facilius è ſalino genere ferre videntur. Nec in ſymptomaticis Malignarum Diarrhæis ac Vomitibus Nitroſa hæc, (*licet alias ſat efficacia*,) uti nec Nitrum ipſum in Mixturis refrigerantibus, adeo conveniunt.

Nihilominus facilior præſentiorque eſt hujusmodi ligatio ſeu ſaturatio, quam quæ cum aceto deſtillato ſit.

Alia proculdubio, & ceu Nobiliſſ. Boyleus quoque Tractatu de Nitro advertit, forte ſuperficialiori (*qualem etiam inter Tartarum Vitriolatum & Alcalia ſulphurata comparationem ſimiliter inſtituere fortaſſe poſſet quispiam*,) Nitroſorum hic copula. De cætero quod prioratum inventionis hujus Regenerati Nitri attinet, jam ante Glauberum quoque, D. D. Rolfincius nobis in prælectionibus ac manuductionibus Chimicis Sal Cardui bened. ſpiritu Nitri ſaturatum oſtendit. Utpote in diaphoriſi penetrantiore, ſique laborioſi Aceti deſtill. pondus (*ad octuplum ſæpe, pro acoris ratione extenſum*,) ſpiritui Nitri ſaltem cum Alumine deſtillato conferas parabiliore nitrato hoc ſale, præ allegato,

ab

ab A. Sala in Eſſent. Vegetab. Appendice deſcripto, & perquam in deliquium prono Oxyſaccharo. Vegetiora pro diaphoriſi ſunt Alcalia cum proprio vel analogi Vegetabilis Spiritu acido ſaturata, & à modo memorato Glaubero F. 1. c. 26. aliiſque poſtmodo admodum commendata: ni propter Spiritus empyreuma utplurimum ingratiora exiſterent.

Saturatio vero cum Salis ſpiritu nonnullis eodem fine inſtituta inter tot acceptiora Diuretica profecto nil ſingulare.

Talia etiam è Fraxino, Junipero, Mentha, Portulaca marina, Sarmentiſque vitium, Magiſterii Titulo (*libr. & ſectione ſæpius citatis c.* 7.) propoſuit D. D. Rolfincius: aperitiva in ſuo genere. Nimium vero tribuiſſe videtur ipſi Salis ſpiritui, ſuper ſal Abſinthii ſimiliter coagulatato Mynſichtius; nemoque forſitan tantum renovativum ac Cordiale, præſentaneumve in Dyſenteria, Apoplexia, Paralyſi, Hernia &c. auxilium facile invenerit. De cætero ſupradicta, moderata tamen, conſociatio ac imitatio interea quoque ad aliqualem conſtitutionis & naturæ Salis communis illuſtrationem facere fortaſſe poſſet; ac qui quantumque exotericæ quaſi (*cujatis etiam*) corpulentiæ Aciditati volatilliori, hoc in genere, præterpropter copuletur ſeu inhæreat. Uti quoque Gaſſendiarum Mixturarum occaſione, ipſorum ſalium nativorum ac factitiorum (*ratione gravitatis*) inter ſe differentiam, nonnunquam ad contuſorum diſtinctionem, contentorumve, (*ſeu integrorum, ſeu phlegmatis ſaltem aut terreſtrioris corpulentiæ*) quantitatem aliquouſque determinandam tunc conferentem hanc aliquando notavimus. Soluta ſc. in unciis quinque una Salis com-

com. noſtratis ſicciſſimi uncia, vitrum præciſe ſimiliter quinque unciarum aquæ f. capax, muria iſta repletum, uncia dimidia duobuſque ſcrupulis ad lancem invenimus gravius; reſtantibus equidem, pro totius mixturæ complemento, aquæ ita ſalitæ drachmis tribus cum uno ſcrupulo. At Nitri uncia in eodem aquæ f. pondere ſoluta, idem vitrum hinc repletum, tantum uncia dimidia unoque ſcrupulo præponderabat; remanente reſidua ſolutione præciſe drachmarum trium duorumque ſcrupulorum. Salis Ammoniaci vero eodem diſſoluto pondere, dictum vitrum ſolum duabus drachmis erat gravius: reſtantibus extus reliquis ſex drachmis. Ex adverſo Sale Tartari ſicciſſimo eadem ratione tractato, è Vitriolo com. Goslarienſi, (*ut hoc quoque addamus*) ut & ex Alumine ſuperpondium diverſum à dictis fuit. Reſiduo interea conjunctum pondus ſemper explente. Sed hæc obiter.

Ceu etiam de ſpiritus Salis Ammoniaci cum Sale Tartari deſtillati reſiduo alibi notavimus.

Anatico adhuc paſſim tum temporis Ingredientium pondere: (*cum poſtmodo copioſius Alkali pro totali volatilitatis propulſione requiri oppido obſervatum fuerit.*) Sal è prioris modi reſiduo, volatilis pluſculum, (*ſive Igne ſimpliciter ſublimatorio, ſive adjecto inſuper ſale Tartari denuo tentetur,*) adhuc dum retinente, D. D. Michaelem olim, Rolfincium alioſque pro ſingulari aperitivo atque nephritico adhibuiſſe notum eſt. Eleganter autem prius, & antequam invicem in coagulum ſtriatum perfecte exiccentur, ſalinæ hic particulæ in liquore ſuo primitus plumarum inſtar, & earum quædam (*de ſale culinario,*) ad latera vaſis figura cubica concreſcunt.

Per

Per Vitrioli ſpiritum, ſed copioſe affuſum acidulatum.

Uti talia laudatiſſimus D. Rolfincius l. c. c. 6. è Cichorio & Abſinthio propoſita intellexiſſe videtur.

Ne tantum Tartari vitriolati ſimile quid extat.

☞ Cui accedit V. C. D. Hoffmanni, in Theſauri Pharmaceutici ſ. 25. Proportio è Salis Abſinthii ℥ij, ſpiritus Vitrioli ʒij: Aperitivo interea non contemnendo; ac vulgatiori Antifebrili Riverii Mixturæ è ſalis Abſinthii ℈i vel ʒß. ſpiritus Vitrioli guttis ſex vel decem, (*cum Aqua cichorii ſ.q.*) ſimili.

In contractiori apparatu vel ſolum Nitrum vitriolatum noſtrum ſupplebit:

Per Mynſichtii commendationem id magis tum frequentari noxæque ſuſpicio, de Nitroſorum cum Vitriolicis mixtura, (*etiam ubi nitroſitas ipſa abit, & fixa ſalina pars, quaſi alcaliſata remanet,*) eo tempore adhuc validior, ſenſim minui cepit. Uſurpavimus autem uſquedum ſimpliciſſime ſaltem & citra repetitam in ſpiritu Vitrioli Mynſichti merſionem præparatum; ſat interea acidum & efficax. Si ſc. ſpiritus Vitrioli optimi libra una, (*alias* ℔ *requirerentur,*) à Nitri, non tam in ſtirias concreti, quam corpulentioris libra dimidia, in cucurbita curta divaporetur Arenæ igne, tandem ſat valido, donec amplius nec Nitroſi ſpiritus exire, nec materia in fundo, per agitantem (*ſæpeque ſic ſponte inibi accenſam*) rudiculam ligneam fluere percipiatur; Coaguli albiſſimi plerumque unciis ſeptem uſque ad dimidiam fere remanentibus. Servari quidem poterit evolans alias (*pene unciarum ſexdecim cum dimidia,*) Spiritus, ab Aqua forti tenuiorive Nitri ſpi-

ſpiritu, odore, ſapore, & inter procedendam colore, effectu denique nil differens; Si labor per retortam inſtituatur; in tempore tamen, (*dum ſub ultima Nitri rubore recipiens jam refrigerari incipit, & materia in fundo quaſi ſiccata apparet*,) ignem remittendo: ne propulſa ſimul, (*quæ cum fixa Nitri parte coagulata perſiſtere debebat*,) aciditate Vitriolica, amareſcens ſolum Nitroque fixo communi ſimilis maſſa tum proveniat. Quo ipſo inſuper alicui Coaguli ratio, quâ ſecundum D. D. Zwelferum ſpiritus Vitrioli cum Nitro propter affine Acidum facilius combinari (*Mantiſſa pag. 455.*) dicitur, quadantenus fieri poſſet dubia.

Nec inefficax Mixtura alterans, qua ſale quodam diaphoretico v. gr. Abſinthii, Carduibenedicti, &c. in Aqua deſtillata ſolutio, &c.

Convenientiori, ſi herbacei ſaporis aut inodora fere, vel è pluvia Martia Roreve potius, quam ſapidiorum odoratiorumve vegetabilium fuerit, ex. gr. Roſacea, Rubi Idæi, Fragorum &c. ordinaria poſtmodum vehicula, jura, cereviſiam &c. ingratiora ſeu nauſeabunda reddentes.

Et ſpiritus Vitrioli ſ. q. exaſperato conſtat.

V. g. Hujus partem unam, Alcali complacentis duas recipiendo: unde acor quidem remiſſior: quæſito vero per acidi ſpiritus pluſculum, intenſiore, potior pars tum concreſcit.

Nec Eſſentialia porro vegetabilium ſalia &c.

Ita proculdubio Anteceſſoribus dicta, quod citra violentiorem ſimplicis ſui analyſin, inhærentia jam, & Alcalium poſtmodo fundamentalia ſpicula, hic, (*licet uniformiter*) concentrata ſeu coagmentata, ſpiritum ſuum, oleum atque ſal fixum ejusve (*ut Bolaria*) analogum Cremorem, præbeant inde-

Indeque forſan etiam impoſitum olim Volatilium nomen, à Beguini quoque Commentatore adhuc retentum eſt. Inter ſalium vero cenſum ſuo modo ſuaque latitudine relata videntur, quaſi ſecundum aliquam Attributionis Analogiam, dum omne Sapidum à Salino deducitur Principio. Quamvis interea non pure ſalſa, nec in frigido, (*quod Sala Tartarol. ſ. 2. c. 4. potiſſimum urgebat,*) ſint ſolubilia, oppidoque hinc infimum gradum conſtituant Bolaria, ipſa tamen ſalinis particulis, (*vel ſpiritu teſte*) intimius haut plane deſtituta; Atque per dictum modo Præſuppoſitum Dulcia quoque nonnulla à nonnullis huc relata ſunt; utpote ſimiliter in ſe Eſſentialia; ſive ſpontanea de cætero fuerint, (*ceu de ſaccharo Indo olim traditum, interea tamen ſecundum Neuhofii Legat. Tartar. p. 355. ad adultiores Bambuſtolones id quaſi pumicoſum ſaltem & nativo dulcore fere deſtitutum eſt*:) ſive mitiori tractatione conquiſita: v. g. Sacchari uſualis ſpecies, & Sapæ, Rob Juniperi Melliſque, (*ſi referri huc poterit*) diutius adſervatorum (*in Append. Furn.*) concrementa, ſacchari confectioni Glaubero ſuperioribus annis deſtinata; nihilominus configurationis ratione, (*uti in canthiſatorum coagulo, aliorumque fere cubica,* (*irregulari licet,*) *forma videmus*,) ad Tartaream naturam hoc in paſſu declinantia, eoque per competentem fermentationem haut difficulter, (*quamvis nobis quidem non in promiſſa adeo copia,*) redigenda.

Superioribus annis ſatis hyperbolice deprædicata.

Proculdubio tam ob novitatem, quam ob notatam aliqualem adhuc conſtitutivorum participationem: unde etiam illa (*v. g. apud Beguinum*

c. 17.

c. 17. *& Mynſicht. ſ.* 11.) pro doſi adſignata paucitas. Interea, ut ſuorum ſimplicium vires equidem exacte ac indifferenter haut referant, nec temere quiſpiam in Tartaro, quam D. Zwelferus Append. p. 68. pro exemplo reponit, cuncta Vini eſſentialia quæſiverit; quaſdam tamen ejuſcemodi coagulo competentes, ex iſtis hæc, & quidem evidentius retinere experientia monſtrat, etiam in Boaribus nonnullis; quod ipſe A. Sala quoque (*licet in Aphoriſmiſ. Alcalibus ſaltem æquipararit,*) l. c. conjectavit: Glauberus p. 1. Operis mineral. & f. 3. c. 23. generatim ſpeciatimque agnovit: nec ipſe D Zwelferus, (*in Pharmacop. reg. tit. de Pulveribus ac Speciebus alibique,*) Sal eſſentiale Acetoſellæ e Stomachicis ac Hepaticis, Naſturtii è Spleneticis, & in prioribus Editionibus Scordii, Centaurii min. Cardui bened. Abſinthiique è ſale Theriacali (*ubi tamen poſtmodum p.* 278. *parabiliora Cryſtalliſatuque faciliora iſtorum Alcalia ſubſtituit,*)&c. exeſſe voluit.

Ulla requirit neceſſitas.

Nam ad Tartareum genus, niſi forſan analogice, (*ob dictam principiorum participationem,*) indifferenter, (*quod jam ante D. Zwelferum append. p.* 74. *contra Laurembergium volebat Billichius,*) cuncta referri commode vix poterunt, vel evidenti Coagulationis differentia. Et in Carduibenedicti decocto rite inſpiſſato, (*dum Succi ad ſextæ tantum partis remanentiam exhalati, & bolare ſaltem aliquid, in Tartarolog. ſ.* 2. *c.* 5. *A. Sale ſic dantis, alia eſt ratio,*) ſtiriolas oblongas diaphanas plus vice ſimplici vidimus, quadoque tamen infeliciores, ut toto diſſoluto, poſt filtraturam, ſal illud poſtliminio haut ſemper ſeorſim recuperare potuerimus; ceu quoque circa Rob Juniperi. Sapæ, &c. (*alterius licet ſpeciei*) ſimiliter

plu-

pluries contingit. Pertinent autem huc, quæ Extractis Lignorum nonnullorum, Hellebori, Chelidonii &c. inhærere, ſupradicta deflagratio oſtendit: Abſinthii porro, Fumariæ ſociorumque diaphoreticorum ſua; quamvis interdum inæqualiter granulata potius, quam in ſtiriolas concreta, nec tamen vere hinc Tartarea. Numne etiam D. D. Wedelii ex Opio: l. 2. ſæpius laudatæ Pharmacop. c. de Salibus? nobis enim in noſtris quidem Extractionibus tale quid oblatum non eſt hactenus.

Nulla ſpecialis obſervatio ſupra communium Cryſtallorum Tartari contubernium uſque dum magnopere extulit.

Quidpiam enim nonnullis v. g. Acetoſæ, Acetoſellæ &c. dari poſſet. Quod autem in Citri ſucco nil tale concreſcat, A. Sala jam l. c.c. 3. annotavit: ratione ſimul ſeu in ſubtilitate ejus, (*quo D. Zwelferi de fruſtranea, pro intenſiori acore, concentratione obſervatio pertinet,*) ſeu in aliqua viſcoſitate quæſita. Exadverſo Tamarindorum copioſum eſt ac elegans; ſingulare Meliſſæ, planta præſertim Citri æmula; vulgatior è Ribium, Berberum, Ceraſorum, Mororum, (*quamvis etiam muc laginoſiorum,*) ſuccis ad quartæ vel ſextæ partis remanentiam exhalatis, (*Cydoniorum vero, quo tandem quid concreſcat, ſatis inſpiſſato;*) diutiuſque ſingulis ita repoſitis. Fallimur autem, aut ejus generis quoque fuit, quod in Terræ) Catechu (*per Acetum deſt.*) extractione aliquando invenimus: ſiquidem è vegetabili proſapia, (*cum Mineralem, potiſſimum è Terrarum ibi natura, per Itinerariorum relationes tum crederemus,*) eſſe docuit peculiari Tractatu Cl. V.D. D. Hagendornen. quæque ex Anguriis, Aſparagis &c. adduxit laudatiſſ. D. Velſchius L. I. Hecatoſt. obſ. 78.

Vul-

Vulnerariorum diureticorumve ſuccis vel decoctis &c.

,Ita A. S. Carduibened. Scordii, Ononidis, item Salviæ ac Lupuli l. c. recenſet: ac copioſe ſimiliter ex Alkekengi, Hederæ terreſtris, pulmonariæ arbor. Plantaginis &c. ſpiſſamentis ſecedit.

Nonnunquam etiam per accidens ſubſideat.

Dum v. g. incraſſatio ſuccorum eſt inſufficientior; indeque proculdubio bolare modo dictum A. Salæ concrementum, ſucco ad ſextæ tantum partis remanentiam evaporato.

(Uti nos quidem aliqua tentavimus) invenire potuimus.

Nec tamen hinc plane ſunt effœta; ceu in Ononide & Alkekengi deprehendimus. Item in Plantaginis ſedimento ſimili, inter Hepatica &c.

E volatilium verò vegetabilium Salium cenſu &c.

Dari enim (*plus minus, pro cujusvis ſimplicis natura, ſeu aciditate forſan inibi prævalente, volatileſque ſic particulas retinente*) talia, & quidem citra (*exceptionibus hic forſan expoſitam*) fermentationem aut incerationem præviam, per ſimpliciorem ſaltem reſolutionem, forſitan vel Fuligo oſtenderit, & jam olim, cum circa ſummitates & ſemina non adeo aromatice oleoſa occuparemur, etiam ſimpliciter tantum, & citra Calcis vivæ ſimiliumve additionem ea deſtillationi ſubjiciendo, disjecta (*quaſi per ſylveſtre quoddam Gas,*) ſub Volatilis lanuginoſi Salis eruptione, retorta non una didicimus. Sic uſitatum (*ſub liquoris forma,*) tunc quoque erat famigeratiſſ. D. D. Glaſſio, quod copioſiſſime è ſiccatis Vini fecibus per retortam provenit, imo expoſitis figulino furno, in olla tecta eorum fruſtis, deſuper inſigni quantitate ſublimatum aliquando notavimus

mus; alibi inter Salis Tartari Volatilis ſpecies relatum; (*quod qui Sal Tartari fixum hic præſupponunt, forſitan videbitur inconvenientius:*) alibi, quod etiam D. D. Schröckius refert, vermiculis in fecibus ſitu obſitis natis imputatum. Verum, qui recentiſſimas, ſtatim poſt primam Muſti ſ. novelli Vini (*circa quadrageſimale tempus*) ſeparationem, & ardentis ſpiritus abſtractionem, ad Solem vel in furno ſiccari ſivimus, tale quid, ea præcipue copia, è compactis hujuſcemodi thrombis concipere tantiſper nequimus. Glauberianum modum per peculiarem Furnum proſecutus eſt D. D. Rolfincius Chimiæ l. 5. ſ. 1. Art. 1. c. 11. Et in Retorta paulo capaciori procedit opus ſimiliter, præcipue in plantis amaricantibus, (*præſertim poſt compreſſionem aliquantum incaleſcentibus*,) acrioribuſve. Sique violentiora hæc æſtimentur, etiam mitiori calore Salinæ Cochleariæ, Naſturtii, Sinapi, Piperitidis, Urticæ, &c. particulæ ſecedunt, guſtu, ebullitione ad concentratiora acida, ac coagulo tandem perceptibiles. Et ſi quæ amplius in exemplum & contra D. Zwelferi, (*quod miretur aliquis*,) ſub Pharmac. Reg. p. 216. negativam, (*forſitan ſub fervore diſputationis contra fixiorum ſimplicium Aquas*) adduxit ante aliquot annos Nobiliſſ. D. D. Wedelius, in peculiari tractatu de Glaſti Volatili ſale: quod cum per inſignem Evaporationum Acredinem, nares & oculos perquam ferientem, primus hic obſervaſſet, amice adhuc ante abitum nobiſcum communicabat; utrobique tamen non ſine quadam circa univerſalitatem hæſitatione: quo, cum de Amaricantibus jamdum ex parte conſtaret, alia quoque inconvenientiora præcipue viſa, ulteriori experientiæ ſimiliter ſubjicienda putabamus. Sereniſſimo ſumptuum ac laborum ſubſidia gratioſe offerente.

rente.

rente. At interveniens ejus Morbus cum recidivis, impedimento erat, quo minus vel circa Lilia convall. (*tanquam facillimæ poſt paulo duriores tractationes putredinis*,) ea quidem ratione, & ceu in Aprico, (*dum ſecretior fere tum temporis Liquor, poſt diuturnam in cella repoſitionem penetrantiſſimus* D. D. *Wedelio quoque l. c. c.* 3. *notatus*, *per enchiriſis diſparitatem æſtimari forſan potuiſſet*,) quidquam tentare quiverimus : uti nec circa vulgare Gramen : cum Fænum adhuc humidius, inconſiderate conditum & ad flammæ pene eruptionem incaleſcens animi olim gratia cum aliis bina vice diſtrahentes, nil urinoſi, ſed mucidum ſaltem vaporum odorem percepiſſemus. Quercus demum folia, (*tanquam ſub adſtrictione ſua quaſi Vitriolica ab ejuſcemodi volatilitate perquam remota*,) Glaſti modo in glomos (*facilius quam ſiccius Abſinthium*,) redacta, poſt juſto quidem diuturniorem aſſervationem, in ſe accenſa, expirarunt in ſuperimpoſitum inſtrumentum Liquorem, herbacei quid olentem, ſimul tamen, inter diffuſius phlegma, ſalini aliquid ſapientem ; ut pro obſcuratiorum expeditiori manifeſtatione, ſpiritum Vitrioli rectific. ac concentratiorem, (*conjecturali nec adeo perceptibili proportione*) inſtillaremus ; poſt leniſſimam evaporationem coagulum aliquod ſalinum quaſi Ammoniacale nacti : ac dubio procul pluſculum, ſi recentiores globos parili ratione tractare licuiſſet. Atque hæc ſub obſervationis iſtius initia, quæ pluribus experimentis c. 1. ampliavit ac dilucidavit poſtmodum Vir curioſiſſimus.

Suffecerit noſtræ intentioni vel unicum ac parabilius.

Aut in contractiori Praxi, ſufficientiumque Ani-

malium intuitu, quandoque forte nullum : ſiquidem Sal Tartari volatile laborioſius fuliginis Fecumve Vini (*citra tædioſas reſuſcitiones*) graveolentius videbitur, aut uniformia ſunt omnia; quod de ſuis per extremam putrefactionem peculiari modo præparatis, conceſſit in Tranſactionibus Anglicis curioſus D. D. Cox; Evaporationes autem Glaſti imitatione collectas odoranti ac guſtanti, ſub percepta diverſitate aliqua, quadantenus fieri poſſet dubium: ceu D. Wedelii rectificatus quoque ſpiritus poſt annum non unum, Iſatidis in areis ſuis odorem & in ſapore ſimile fere quidpiam, inter urinoſitatem ſuam præ ſe ferebat : Oleoſique aliquid forſitan hic quoque Salinis particulis, vel Fuliginis exemplo, ſub prima præſertim ſeparatione adhuc complicari poſſet; cum per artem hodie, alia licet enchiriſi, tantiſper tamen liberaliuſque ſociari queant.

Inter tot hactenus proceſſus, parum vel nil, aut inverſum potius quidpiam poſt varios labores tandem relinquentes.

Exemplo ſint tot circa Sal Tartari Volatile conquirendum proceſſus, quorum haut paucos Diſſertatione peculiari tum retulimus; Materia inferius ſuo loco commodius conſideranda.

Idque forſan commodiſſime liquida ſeu ſpiritus, uti vocant, conſiſtentia.

Licet & ſub hoc adſervandi modo Salis Tartari Volatilis Fecumque Vini æque ac Calcis vivæ urinoſus ſpiritus, eo ipſo fine mediocriter ſolum rectificati, ſemet (*quamvis vitro ſat obturato,*) tractu temporis tamen ſubduxerint, vappæ quaſi tantillo relicto. In Animalibus v. g. Cervino, Viperino, Ammoniacali &c. rectificatioribus ſolitariis vel Co-

Corallisatis Solive ſociatis id alias quotidianum eſt.

Per Salis autem vel Vitrioli ſpiritum qualitercunque ligata, &c.

Item per Acetum deſtillatum; quo famoſiſſimum tum Sal Viperarum volatile figi, ſuperioribus luſtris nonnulli judicabant. Spiritus Salis autem, vel Vitrioli, (*Glaubero etiam hunc in finem propoſitus*) hic quoque; ſecundum Zwelferianum, circa ſal viperinum, modum, p. 275. haut difficulter applicari poterit. Quod vero interea duo hæc invicem ſaltem (*citra notabiliorem inverſionem*) complicentur, per utriuſque recuperationem, (*Urinoſæ ſc. partis, adjecto Alcali; Acidæ, aſſociato Marino vel Minerali aliquo ſolubiliori,*) ſatis nunc notum eſt: quemadmodum & experientia, (*præter faciliorem Evaporationem, materiæque cujusdam quaſi ſulphureæ, ſub acidorum inſtillatione ſeparationem,*) conſtat, quandoque ſimplicia niſque ſic paſſa hujus generis Salia, inter penetrantiam evidentiorem, in Cephalicis atque Malignis inventa fuiſſe præſentiora.

Nec adhærens empyreuma in ſolidum ita deponunt.

Niſi per tædioſas fixationes ac repetitas reſuſcitationes, (*cum multa interim diſperſione,*) ab adhærente, præcipitationique tum cedenti ſulphureitate vel (*remiſſius licet,*) per ſimplicem ſolum ſolutionem atque coagulationem magis liberentur.

Cum ſpecificas vires Vulcanus oppide præcidat vel alteret &c.

Deleri enim penitus ſimiliter vix dixerimus ſimpliciter: dum Sali fixo diſparitatem quandam hic ſuo pariter modo, abſque tamen eminentia in certas deſtinationes tribuerimus: uniformem configurationem, complicationem, mobilitatem &c. (*per*

diverſas præcipue caloris ſeu Ignis gradus atque ſpecies,) deduci adeo credibile, vel differentiam illarum circa odorem, ſaporem, conſiſtentiam &c. intuenti protinus probabile ſit. Experientia oſtendit, in Malignis ſpiritus cornu Cervi & Urinæ, (*utroque licet penetrantiſſimo,*) diverſitatem tamen aliquam in operatione reperiri, ſicque forſitan Helmontio (*Tract. Sextupl. Digeſt. & tr. Aura Vital.*) Sal urinæ ſecundum ſpecies Animalium differt : & ſanguinis humani ab Urinæ dicto ſale non differt, niſi quod ille Epilepſiam curet. Plura pro more eleganter hunc in finem proponit Excell. D. D. Borrichius, Sapient. Ægyptior. l. 2. c. 4. Suffecerint nihilominus interea in compendioſiores uſus duo illa : Cervinum & Armoniacale : cariore nec penetrantiore vel reipſa validiori, fætentiore interea Viperino, curioſiori Eboraceo Monocerotis marini, Ungulæ & Cornu Alcis, Cranii humani &c. tantiſper ſepoſitis.

In proprio ſcilicet ſpiritu ſive liquore, cum aliquota ſpiritus vini parte, ſuper cineres vel alcali quoddam, pro more rectificato, diſſoluta :

Sic enim (*pro ratione tamen Volutilitatis*) conſtantior ac durabilior plerorumque videtur unio, quam ſi ſolitarius, hic perquam ſe una ſubducens Vini ſpiritus reciperetur.

Supervacaneisve prius fixatorum reſuſcitationibus, imo ipſis fixationibus &c.

De quibus in exemplum D. Zwelferi & D. Takenii concertationes circa adeo ſuperioribus luſtris decantatum æſtimatumque Sal viperinum, vel primo ſaltem capite ſuper Hippocrat. Chim. legi queunt. Sane ut laudatus modo D. Zwelferus vulgaris quoque Salis (*per commune ſ. marinum*) falſationes

tiones p. 274. Animad. alibique detexit : ita iſto etiam tempore nimiam ſecretioris copiam diffidentiores quidam mirabantur, exoterici aliquid urinoſi vel Ammoniacalis inibi ſuſpicati: ceu poſtmodo de Sale Tartari Eſſentiali id c. l. Zwelferus adſeruit. De cætero ſemel ac conſiderate fixatum nacti, denuo ac citra ſpecialiorem rationem levare nollemus; poſtliminio ſic priſtinæ diſparentiæ expoſito ſublimato; ſique major fuerit Salis volatilis figendi quantitas, perdito una tum ſpiritu acido figente; utpote cujus ſextuplum aut amplius, pro acoris modo, facile requiritur. Fruſtraneus circa Sal volatile ſupra cornu Cervi uſtum labor olim, alias notus eſt: & quantum D. Zwelferus (*Animadverſ. p. 276.*) aliique cum ſale Fixo (*infido ſane volatilium ſocio,*) Calce viva ſimilibuſque profecerint.

Diverſimode per Aceta tum vegetabilia tum mineralia inſtitutis.

Ita D. Zwelferus in manuali ſua communicatione, Anti-Taken. c. 1. coram hoc, Vitrioli ſpiritum adhibuit : in publicatis autem poſtmodum Animadverſionibus Salinum. Glauberus parte 6. Pharmac. Spag. ſimiliter Vitriolicum ſuper ſal Urina; genuinum hinc Alcaheſt, etiam è quibuſdam F. M. van Helmont, (*qui tamen talium inquiſitoribus haut adeo erat facilis,*) verbis ſibi promittens; in exemplum Elixir. propr. Eſſentias &c. trium Regnorum ſeparationes adducens. Sed & D. Rumelinus jam pridem in Compend. Hermet. ejuſcemodi coagula propoſuit, ac in ſpecie ſpiritum Urinæ volatilem, reliquumque è capitis mort. ſale deſtillatum, acido cuidam conjunctim ſociatum, ſalina forma ad grana aliquot commendavit. Oleoſa demum, (*interea temporis, poſtquam hac*

forent edita, partim commendatiora, partim vulgatiora) huc, quia ex Animali familia facilius copioſiuſque habentur, pertinent; fereque ſe ut ſubſidiarium aliquod aut incitamentum Helmontianæ volatiliſationis (*de qua inferius*) habere videntur. Fixa enim jam olim C. Cunrad. part. 1. Medull. deſt. p. 13. cum oleo & ſpiritu ardente, (*quibus poſt Crollium in Elixirio uterino, etiam Extracta propria, ceu in Zwelferianis quoque Mantiſſæ p. 423. Eſſentiis, ſuperaddita ſunt,*) exhibuit in Sylvianis vero Mixturis, (*quibus quaſi præivere ſaturatiſſimæ Glauberi Part. 1. Pharm. Spag. ex Oleo ſaltem & ſpiritu ardente Tartariſato Eſſentiæ,*) cum adhuc ſecretiores eſſent, ſtatim ſe prodebat ſpiritus ſalis Ammoniaci; & cum poſt menſes aliquot, utut vitro ſat obturato, plane ſe omnis ſubduxiſſet volatilitas, in fundo viſcidam olei Citri guttam relinquebat; proceſſu facile poſtmodum hinc exſculpendo; nec incommodo iis, qui Olea Saliave Volatilia ferre queunt, Medicamine, ſi prævalens utplurimum urinoſus odor additione competentium Tincturarum vel Eſſentiarum, (*ubi præ Aquis quoque Cordialibus ſpiritus per infuſionem Theriacales plerumq; aptiores invenimus,*) ulterius obnubatur; ejuſcemodique Formula, ſive magis Nervina ſive magis alexipharmaca, in ampliores apparatus, dum interea vel in Tinctura Bezoartica Mixturave ſ. (*loco ſpiritus Tartari cum ſpiritu Armoniacali urinoſo, Vitrioli ſaltem rorido, Theriacali urinoſo, Vitrioli ſaltem rorido, Theriacaliq; infuſo parata*) compendium inveniri poterit, & in paulo diffuſiori vehiculo (*alias ſalis illa oleique copula ex parte ſolvi occipit,*) complaceat; ſive ſimplici, (*v. g. ſpiritus urinoſi fortioris unciis duabus, olei pro ſubtilitatis ratione dimidia uſque ad integram ſpiritus ardentis rectif. quinque vel ſex præterpropter*) conſtet; ſive ſub-

ſubſequa inſuper horum Deſtillatione : Vel Aromaticus ſaltem ſalis Armoniaci ſpiritus per ſimultaneam abſtractionem, (*qualem quoque D. Deckerus in Exercitat. Pract. c. 5. ex Armoniaci ſaliſque Tartari ana libra dimidia, ſpiritus Vini quatuor, Vini generoſi duodecim, & ſpecierum Aromaticarum affiniumque cordialium, carminativorum ac pectoralium quinque fere unciis deſcripſit*,) præparatus ſubſtituatur. Ceu de Theriacalibus ſ. Viperinis vulgo venalibus, fereque ſic Salium olim ſacerdotalium æmulis, paulo ante è D. Zwelfero notavimus. Remanere vero in plerorumque omnium Cineribus ſalſi quidpiam, ad minimum ſapore, (*ſi propter parcitatem, oculis coaguli forma nequeat*,) diſtinguendum, negari nequit : & huc ipſorum Oſſium ac Cornuum incineratorum elotiones apud accuratiores Metallicorum Probatores, præter alteratum ſub prima talium extinctione Liquorem, forte referre poſſet aliquis : Licet iſta ab ejuſcemodi commercio, (*æque ac Mel, in quo tamen debite incinerato veſtigia quædam alcalina percipiuntur*,) penitus quaſi abſolverit. Helmontius tr. Tria prima & c. 3. Lithiaſ. Interea tamen evidentiorem virium in Compoſitis Eſſentiiſve ſuis è Tantillo intenſionem (*ceu vel inter recentiores P. I. Faber in Myrothecii libr. 1. (ſæpe non ſine aliquo exceſſu, & nuper Bolneſt. in Auror. Med. p. 1. voluiſſe videntur*;) aut v. gr. vim ſudoriferam hinc in Cornu Cervi uſto (*uti varie olim diſputabatur*,) præcipue haud expectaverimus ; publiciſve uſibus vel ſola parcitatis cauſa id deſtinaverimus. Ut enim ex. gr. è ſanguine (*commodiſſime citra laticis proprii effuſionem*,) deſtillato proveniat pluſculum; è Carnoſis congeneribuſque partibus parce ſatis colligitur, & D. Zwelferus è mille Viperis vix unciam ſatis hujus promittit : è viginti

quatuor ſucceſſive aliquando collectis, tandem forte grana ſex; è Sciuris quatuor, quorum Sal formulis ſuis contra Vertiginem inſerere ſolebat olim D. D. Rolfincius, vix totidem grana habuimus: curioſiſſimus, & qui de his Actorum Haffnienſ. volumine 2. obſervatione 60. &c. amplius oppido legi meretur, D. D. Borrichius ex Aquilinæ carnis unciis viginti, ſcrupulum unum. Ex urina ſimiliter pauciſſimum, communi pene ſimile nobis ſæpius provenit, quod pridem etiam Helmontius c. 3. de Lithiaſi notavit, & ſuo modo quaſi duplicavit, &c.

Partim exiguus effectus, &c.

Nec tamen plane nullus; præcipue Diaphoreticus aut Diureticus. Remanere enim in iis quoque, vel quale quale quidpiam, è tot differentibus ſubjectis, præter ſaporis coagulique diverſitatem, haut penitus colligeret denuo forſan aliquis: Vi abſterſive Laxativa, aliis Alcalibus in ea, (*v. g.* ℥iiß *D. Rhedi tract. de Viperis*,) quantitate, (*confert.m ſic aliorſum eunte*,) communi, nihilominus perſiſtente. Nec porro tamen hinc evidentiorem in compoſitis Eſſentiisve quibuſdam, (*e volatilioribus Animalium partibus concinnatis*,) ab acceſſorio capitis mort. tantillo, (*ceu vel inter recentiores J. P. Faber Myrothecii l.* 1. *ſæpe non ſine exceſſu, ac nuper Bolneſius in Auroræ Med. p.* 1. *voluiſſe videntur*,) Virium intenſionem expectaverimus: aut ex. gr. vim Cornu C. uſti (*toties olim ex eo capite diſputati*,) adeo deduxerimus: de promiſcuo (*ut ſpeciales quædam Sal Sanguinis humani aut Cancrorum voluerint*,) Officinarum uſu vel injunctione, per eam ipſam quoque parcitatem alias forte ſecuri.

Nec

Nec in marinorum ac mineralium quorundam cremore calciformi, qui ſcilicet ex uſtulatis & aqua ſimplici poſtmodum perfuſis ſimplicibus, æque ac olim è calce viva communi &c.

V. g. Coralliis (*cum ſpecialiori nonnullibi expectatione,*) cochleis, conchis ſimilibusque Teſtaceis uſtis; Batavis, (*ceu notum*) Calcis vivæ ſaxatilis loco paſſim uſitatis. Et hujus quidem Cremor extus in ulceribus ſordidis dyſſepuloticis &c. haut inefficax: in exulcerato vero Cancro ſpina ventoſa, Nattis &c. circumſpectæ adplicationis indigus, interque quæſitas ſeparationes dolorem & fluorem haut raro magis irritans. E reſiduo autem Coralliorum, (*peculiari Tincturæ pridem à nonnullis ſic deſtinatorum,*) Cryſtalli, Silicum, (*cum ſale Ammoniaco deſtillationi, uſque ad urinoſæ volatilitatis ſeparationem ſubjectorum*) poſt qualecunque iſtius deliquium ſufficientemque dilutionem, parile quoque concrementum, (*ſed in fundo, & ut integri tantum ſolutio*) provenit; (*ceu in Schröderianis etiam D.D. Hoffmannus poſtmodum l 3. c. 8. notavit:*) æque ac è Glauberianis (*Furn. 2. per capita aliquot ſub Liquoris ſilicum nomine adeo tum commendatis*) ſalis Tartari dictorumque Silicum vel Arenæ colliquationibus, moderate (*alias affuſa copioſiori aqua quoddam potius Magiſterium ſubſidet,*) dilutis aut deliquatis. E pulverato Talco, inter ejus cum Aceto deſtillato ebullitiones, tenuiores adſcendunt eo apud D. Schröderum nomine particulæ: coagulatur deſuper (*variegatum per actionem aëris*) Vitriolum in affinem Mynſichtio ita dictam Animam, & ſi quæ ſunt amplius.

Certe quoad ipſas ſolutiones, diffuſior quoque praxis haut ultra duas hac tempeſtate exigit:

V.g. Martialem quandam aperitivam; ubi Vitriolum Martis factitium facile præque aliis hujus generis ſalinis concrementis ſuffecerit: & Saturninam; ſive ſaccharum vulgare cum Aceto ſolum deſtillato, ſive Zwelferianum cum Æruginis ſpiritu fuerit. Ni Alumen forte dulcificatum, ac Vitriolum mart. calcinatum adſtrictorium, (*dum Ærugo cryſtalliſata ſpiritus cauſſa potiſſimum paratur, & in chirurgicis ipſa ærugine vel Vitriolica Veneris ſolutione facile ſuppletur,*) ſuperaddere placeat. Corallina enim, &, ſiquidem placeat, oculorum Cancri liquida forma fere videtur aptior; reliquorum, Margaritæ, (*ſi licet,*) Cryſtall. Lapidis Lyncis, Judaici. Nephritici &c. adhibitio in ſubſtantia plerumque præſentior.

Per immerentium torturas, & calcinationes aut menſtrua penitus adverſa procuratas.

Exemplo ſaltem ſint Corallina; & qui talium quidpiam jam olim diverſimode quæſitum ſit per varias iſtas calcinationes, ſolutiones in ſpiritibus etiam ſalinis, Nitroſis &c. præ Acetoſis vulgaribus, eorumque (*è vegetabilibus nonnullis*) affinibus, longe ingratiora coagula relinquentes, aut in ſuccis vitriolice-acidis, ſimplex arroſum tantummodo, (*vel maximam partem*) dimittentibus: item per Alcalinas, (*Silicum inſtar*) Glauberi fuſiones aut ejuſdem cum Tartaro (*F.2 c 77.*) coctiones, Nitri in Nitro coralliſato aſſociationes; vel ſuper Saturnum, cujus anima ſic (*in Nitro anodyno minerali Saturnino*) ſaturari inque refrigerando intendi dicitur, Deflagrationes: proceſſu tamen vel Addita-

tamentis Corallorum naturæ ſeu deſtinationi plerumque parum convenientibus.

Quod autem his nonnulli ſuperioribus annis ſolutiones marinorum & oſtracodermorum cum Aceto deſtillato factas tanquam corroſivas annumerarint, conſtat quidem:

Sali hoc Perlarum ſuperiori ſeculo contigiſſe, multotiesque Chimicis remediis à Billichio quoque, (*Theſſali redivivi, c. 15.*) nonnullisque poſtmodum objectum fuiſſe, notum eſt; obſervatione vel relatione de Epiſcopo quodam Uratiſlavienſe, ac Marchioniſſa aliqua in Craton. l. 1. Epiſt. 2. anſam dante. Verum Aceto, etiam plenarie deſtillato abſtractive phlegmatis reſiduo, (*alterutrum enim Radicati nomine intelligendum videtur*,) aut paratis inde ſolutionibus vitra, etiam Abiegnæ tantum proſapiæ corrodi, (*quod ibi allegatur*,) hactenus quidem non obſervavimus. Et Paracelſiſta ejus temporis forſitan aut proculdubio alterius fortis Menſtruum adhibuit: ceu inter recentiores quoque variationes, v.g. Saturni ſaccharum, Aceto ſpiritu Nitri exaſperato confectum, à ſimplici uſuali vel extus ſaltem & in Topicis, per quam differre haut difficulter deprehenditur; nulla vero ex adverſo è Coralliorum ſolutionis Acetoſæ (*ſimplicis, aut in Tincturæ-formem Liquorem redactæ*,) conſiderata moderataque exhibitione noxa. At enim quid apud Magnates nonnullos frequentius, quam ut ob exotericas utplurimum commendationes ſingularioresve Titulos cordialibus. (*ita laudatis*,) ſtomachicis, Antihypochondriacis, Nephriticisve quibusdam nimium adhæreant, & per ab uſus equidem ſtomacho moleſtiam non unam, majores in Hypochondriis turbas, aut ad Renes Tartarum eo magis

cieant. (*Quo Hiſtoria Zwelferiana de reſtantibus Magiſteriis forte pertinet.*) Ne fervidius tum temporis in Chimica odium allegemus; & quod ab æruginoſa quoque bile vel acido pontico pariles in ejuſcemodi Perſonis maculæ aut arroſiones(*quales bis in Nobilibus vidimus,*) vel extremæ attenuationes ſtomachi, (*ceu de Imperatore Ferdinando* III. *D. Haferus in Herculo ſuo refert,*) oriri queant.

Eo ipſo tamen ſuasmet & aliorum, eodem interveniente præparatas Tincturas, &c.

V.g. Martis, Saturni, Antimonii; Cryſtalli porro vel Oculorum Cancri Liquores ac coagula; ipſamve fere Coralliorum cum ſpiritu Salis proprii Hartmanno in Croll. paratam aliisque poſtmodum haut parum æſtimatam Tincturam.

Et ex parte ipſamet ſolubilia per ſpiritum æruginis Magiſteria eidem notæ immerenter involverunt.

Siquidem præcipuum Aceti quaſi concentrati genimen habebitur. Cæterum & Salia volatilia mineralium huc pertinent; uti ex.gr.è Sale com.ac Gemmeo in deſtillationibus ſuis levantur; commodiſſime vero ſpiritibus prolectis redunienda. Ammoniacale quaſi quoddam, à natura ſublimatum, curioſiſſimo quoque D. Wormio notatum, & Anglicæ Regiæ ſocietati, ſecundum Actorum philoſoph.annum 1669.in fruſto quodam miſſum, alterius conſiderationis atque claſſis eſt; noſtræ vero potius ſuccineum, olei parergon, adeoque tum pro lubitu deſtinationibus ſuis accommodandum. Nam ipſum quidem ſuccinum è Minerali eſſe familia, cum hodieque haut pauci dubitarint, eoque luculentam quoque deflagrationem ejus negarint, poſt verſatiſſimum in talibus (*utinam haut adeo, vitio ſeculi, affectatæ Latinitatis*) Agricolam & D. Auri-

Aurifabrum, Archiatrum Pruſſicum, (*l.*4.*Cratoniar. Epiſtol.*) & nuper (*in Ephemeridum Gallic.Tom.*3.) D. Schefferum atque Hefelium recentiſſime ſatis oſtendit autoptis M. Hartmannus in ſua Succini Pruſſici Hiſtoria lectu digna. Porro vero & Salia quaſi eſſentialia è Marinis Mineralibusque per coctiones &c. quibuſdam poſſe colligi, interea nunc ſimiliter magis innotuit, ac D.D. Borrichius etiam p. 1. c. 4. Sapient. Ægypt. quædam propoſuit: quantitate in ſe oppido quidem exigua, quæ tamen rei demonſtrandæ, ceu in permultis aliis, tantiſper ſufficiant: ad Tophaceam autem aliquarum Aquarum materiam, vel accidentario nonnullis admixtum Sal com. vel ſeminitroſum reduci forſan nequeunt; uti ſimiliter fortaſſe nec ad intimioris admiſſionis ipſius Aquæ ſ. ſalinas particulas, poſt digeſtiones ſeu putrefactiones, demum, copioſiſſimasve exhalationes (*quorum neutrum tamen hic contingit, & ſedimenti ſimplicium divaporationum parcitatem ſupra jam notavimus*,) suo tunc modo deprehendendas. Explicatione interea hujuſcemodi Actionis aut diſſolutionis haut adeo prona; Incaleſcentiæque ac (*in Rubiginem*) concidentiæ limaturæ Ferri Burrhianæ, vel Minerarum quoque ſalino ſulphurearum accumulatarum fere ſimili; nec in exigua ea (*præſertim pro Burriano experimento*,) Aquæ quantitate, ſeu à ſalinis iſtis ſpecialiter, ſeu ab ipſi Aquæ intermixto, (*quod etiam curioſiſſimo D. Maijow Tr.a. de Nitro c.* 15. *placuit*,) aliterve hic intercedente Aëre (*tanquam alias ſeparatorio, fermentativo aut ſalſedinis promo condo quodam*,) citra multas adhuc difficultates adeo facile deducenda.

Elæoſacchara, ut portatilia nec magnatum Mythecïis interdum incommoda ſint;

Excogitata ab A. Sala, (*Eſſent. Vegetab. Appendice num. 20. & Saccharologia p. 2. c. 15.*) cum ſimiles aliorum, (*ex Oleo & Sale proprio*) Mixturæ ſuperficialiores, nec congruæ invicem; Saccharum autem hunc in finem convenientius ac neutrale quaſi foret. Quod autem hujus unciæ Olei deſtillat. ſcrupulus unus aut duo, pro expetitæ ſcil. conſiſtentiæ vel ſubtilitatis oleorum ratione plerumque ſufficiant, aliunde notum eſt. Mynſicht. ſect. 1. quatuor (*ſed humidiore hinc Mixtura,*) de oleo Citri poſuit; annexo modo, quo graviora è ſucco hujuſcemodi Corticum expreſſo, (*ſubtiliori adhuc, ſi digitis eos complicando in ſaccharum explodatur,*) præparentur.

Ni forſitan unicum aliquod Diaromaticum compoſitum placuerit.

Talis A. S. l. c. meminit, Ambra, Moſcho, Eſſentiisve conſtante. Et aliquod D. D. Rolfincius l. 4. ſ. 4. Chimiæ propoſuit, partim Saccharo ad imitationem Magiſterii cochleariæ D. D. Michaëlis, cum ſucco proprio (*cui alii Tritici vel Avenæ pubeſcentis expreſſum ſubſtituere,*) vel Tinctura aliqua Aromatica, Magiſteriove quodam vegetab. Mynſichtiano tincto vel ſaturato conſtantia; partim inſuper ad inſtar Trageæ pulveribus vegetabilibus aut Martialibus ſociata; quæ tamen, ut & Moſchardina, turbidiora & diſperſis inibi pulviſculis vegetab. turbidiora ingratiora reddunt Vina ſimiliave vehicula: haut adeo interea difficili hujuſcemodi Mixtura, etiam citra Moſchum atque Ambram fragrantiſſima, proportionali ſaltem, adeoque manuali, (*tanquam in additione vel ſubtractione*

cer-

certiore) Oleorum competentium, (*quo etiam ſpontanea Aquarum Apoplecticarum, Carfunculi &c. ſua pertinent ;*) conſociatione.

De ſpecierum ac pulverum officinalium inconciona profuſiſſimaque (*pretioſiorum cum viliſsimis, durabiliorum cum fatiſcentibus &c.*) *compoſitione.*

Ita qui v. g. horum Formulas ad literam ſecundum uſitatiſſimum hactenus Diſpenſatorium parare voluerit, ſupputatione facta facile Margaritarum tantum, ut (*præter Gemmas, unica ſaltem Formula ſufficientes,*) Ambram atque Moſchum taceamus, uncias ſex & amplius inſumendas inveniat.

Et quæ ſupra de nimietate ipſa, (*ſpes ſubſtituta hodieque magis adhuc creſcente*) *adduximus, hic non repetemus.*

Dum pro aſſuetudine vel confidentia, modo familiares & uſitatæ hactenus nominatioribus Diſpenſatoriis compoſitiones ac Formulæ, modo Mynſichtianæ. Zwelferianæ alorumve expetuntur; aut Privatæ ſuperadduntur vel ſubordinantur; plerumque tamen, ceu alibi jam notavimus, ordine ſaltem aut pondere Ingredientium aliquantum, vel per grana quandoqve variato; uti ſoli pulveres Bezoartici, (*quaſi pro ſingulis olim Scholis Logicæ atque Grammaticæ peculiares,*) exemplo eſſe poterunt. Ut v. g. ſit pro Infantibus quidem ſeparatim Pulvis quidam laxativus, Antepilepticus & Anodynus : pro Adultis autem ſimiliter Pulvis quiſpiam purgans catholicus, Bezoarticus, Anodynus, Pectoralis, Pleuriticus contra vermes, & in diffuſiores uſus forte Aromaticus Polychreſtus, Ambra, Moſcho, oleorum deſtill. vel Eſſentiæ Caſtorei guttis aliquot, radice Aronis præparata &c. ulterius

rius Cephalicis, Cardiacis ſtomachicis, *(inſtar Tragearum,)* Uterinisve applicandus. Quamvis & pro horum aliquibus ſimpliciſſima vel extemporaneæ Mixturæ quædam intentionibus quamplurimis in contractioribus Myrotheciis æque vel utplurimum ſatisfacere queant : magiſque adhuc in Reliquis nonnullis Affectibus; ex. gr. Epilepſia; Bezoartico quodam per Cinnabarim utramlibet, Antimonium, aliave habita ſpecifica, in Febribus, Specifico febrili per Antimonium diaphoret. aut Joviale aliquod, &c. *(præter Salina,)* haut difficulter alterando: Hepatico quodam roborante, ni in diffuſiores uſus ſeorſim placeat, per Eſſentias vegetabiles Tincturaſve Martis, Coralliorum &c. pariter ſupplendo: in Dyſenteria ingredientibus pro malignitatis ratione oppido variandis, nec tantopere ſufficientibus ſolis quaſi adſtringentibus : in Cachexia Martis præparati doſi, pro ſubjectorum natura haut uniformi : in Calculo, tot ejus, *(quouſque quidem pertingere queunt,)* Euporiſtis, ſolitariis aut opiatis: in Partu difficili, vel Anguillæ hepate, Borrace &c. contra Abortum, ſaltem Coralliis cum opiato; in Caſu præcipiti, vel oculis Cancri aliisve tonſorum experimentis ſufficientibus : Sternutatorii, alias paſſim venalis, & contra Strumas eadem eſt ratio: ac Cucuphæ Sacculique cord. longe commodius cuivis extempore aptantur. Cyprios vero & Dentifricios Aulicæ inter mundum ſuum alias ſatis norunt.

Fallimur autem, an (uti experientia confirmati non fallimur) totum hoc octo vel decem ad ſummum formulis, pro diſpenſationis ſcilicet facilitate.

Tædioſum enim foret v. g. Magiſteria pro ſingulis

gulis Purgantium doſibus oleoſo quodam ſubigere: Puſioni quod è Diaphoreticis, Præcipitantibus, Epilepticis Anodynisve ſumat granulatim aut grani particulis conquirere : in Epidemiis malignitatibus morari decumbentes &c. Præterquam quod Aromatica ſubtiliora in compoſitionibus nonnullis vegetiora fere, quam ſi ſeorſim pulverata reponantur, ſervari videantur.

Aut ætatis vel affectuum (eas omnino præcipitationis vel inverſionis cauſa exigentium, vel alias admittentium) ratione &c.

Pueris enim ſua (*quæ paulo ante poſuimus,*) Antepileptica, Opiata atque Purgantia peculiarem componendi rationem exigunt, ut pro annorum ſorte; & novellis etiam ſint diviſibilia : quod Antelminti-co quoque cuidam Pulveri Mercurii dulcificati reſpectu competit. Sic exadverſo Senes exucco minuſque aptabili ore graviores & ſubſidentes pulveres minus commode è cochleari exhaurire cernimus. Quantum hac procedendi ratione, etiam in aliis extra ſtomachum affectibus, in ſtomacho tamen nihilominus præſtetur, deducere hodie quidem eſt ſupervacaneum. Interea alios inſuper agendi vel alterandi modos, ad præcedentem, (*citra nimiam ſubtilitatem*) haut adeo reducendos, non excluſerimus. Et ut certum eſt (*pauloque poſt notavimus,*) Liquidis ſemper aut ſatis commode, vel citra factum ægris fucum, omnia haut poſſe tranſigi, vel complurium ſtomachi affectuum, Alvi fluorum, Cachecticorum, Febricitantiumve exemplo: ita quoque volatiliorum oleoſiorumque nonnullorum partes etiam fixiores ipſave corpulentia quandoque requiri videntur, quo fugitivæ illæ, citiuſque alіorſum, (*ceu vel ſpirituoſiores talium A-*

quæ

qua, in debiliorum capite oſtendunt,) euntes,aliquandiu quaſi ſiſtantur, moram agant, aliudve inſuper contribuant. Ita Apoplecticis, Epilepticis & fere Hyſtericis, in paroxyſmis ſuis ſeu ſpecifica, ſeu (*illic*) vomitoria ea forma vix aut non quadrant. In vomitu ſub febrium malignarum initiis (*ni volatile quoddam, aliquantum opiatum præmittatur,*) aliterve violentiore quamvis ſimiliter opiati, nihilominus rejiciuntur. Et Mercurius dulcis in Pulveribus uſquedum paſſim ſuſpectus eſt;licet in tenerioribus quoque, nil inde damni ſic (*cum ſubito deglutiatur*) perceperimus.

Pauciſſima ſolummodo, ſemet inter ſe ferentia, durabilia, &c.

Ne Theriacalis quaſi Diapraſſii mixtura, vel confuſum olei Scorpionum aut Antidoti Matthioli imitamentum exeat. Nec præter rem,quo ſæpius delatus cernitur Mynſichtius, in inuſitatioribus illis, oculis Lucii, Faba marina, Lapide ſtellari, Bolo Norwag. Sale panis, Carne mamillarum cum Rapunculis &c. peculiare quidpiam ibi quæri videatur, Sal Antifebrile Mynſichti è floribus Ammoniaci ſalis,& Alcalibus ſuperius adduximus.Olei cinamomi gratia accedente Vitrioli ſpiritu perditur;& hic Pulveribus, (*præparatis inſolidum aut pluſculum conſtantibus,*) inſtillatus ingrate perit; ceu Moſchi fragrantia per paulo largiora deſtillata olea etiam odorata; ut fœtida illa,v.g. cornu Cervi & fere Succineum, cum Caſtoreo, iſti in ſpeciebus Dia Lunæ Mynſichti, oleum lig. Corylini in ſpeciebus Dia-Mercurii ejuſdem, (*pro pueris interea,*) ſuperaddita; Nitrum (*ſtimulans, nec alvi fluoribus unquam adeo conveniens,*) Pulveri Dyſenterico ejus inſertum &c. prætereamus. Nec quantum energiæ Am-

Ambræ, dum ſaccharo ad Tabulati conſiſtentiam coćto illiquatur, in ſpeciebus cordial. temperatis, ſimilibuſque Morſulis contortantibus Zwelferi accedat, (*cum nil ita paſſa admiſceri poſſet*,) rantiſper deprehendimus.

Mole ſaporeque (*tanquam potiſſimis vulgaris averſationis cauſis*) *grata proportionaliter miſcendo*;

Ne curioſior aut cultior quiſpiam temere inveniat, in quo hæſitet; ſi v. g. uſitatiorem olim officinalium ſpecierum ac pulverum (*Solutivi magiſtralis, Diamargariti cal. Diapraſſii, El. Ducis, Diathamaron,*) exemplo, Diagrydium, Pynethrum, Euphorbium Anacardi &c. cum Mineribus, Sena, Iride, Aniſo, Fragacantha, Margaritis &c. anatico pondere miſceantur; Vel Remiſſiora quoque ſemina quat. frigida, Glycyrrhiza, Dactyli, carvi, Aniſum, Tragacantha &c. in allegatis modo ſpeciebus, (*quo Ambra, Moſchi Camphoraque granula in de Hyacintho, Liberantis, & Pleres Archonticon inſcriptis referri poſſent*,) per grana computentur. Licet interea ipſe Compoſiti effectus equidem è granulari in quavis doſi pondere ſimpliciter & indifferenter æſtimari nequeat; (*quo D. Zwelferus animadverſione ad Officinales ſpecies, à D. D. Schrockio fuſius excuſſa, inclinare videtur*,) concurrentibus hic, ac in unum quaſi deſinentibus, (*dummodo alias conſpirent, & revera cujusdam vigoris ſint*,) Ingredientibus. Nec tamen hinc Prærogativam aliquam ob horum aliquod, (*ſæpe ſatis exiguum, aut effectu non adeo exceſſivum*,) quævis ſibi compoſitio (*quod Theriacæ Salique Viperino vulgari contigiſſe alibi notavimus, & inſcriptiones quadam v. g. Diabugloſſa, Diaſuccini, Diaplantaginis*

nis &c. Mynſichti præ ſe ferre videntur, facile vel indifferenter invenerit.

Etiam citra præviarum extractionum inſuccationes aut pinguium (emulſorum vel contuſorum) acceſſus.

De iſtis ſuperius titulo de Præparatis egimus; & quod nec novum nec difficile, interea nec pro feliciori Praxi expeditius ſit, Electuaria, Extracta, ſimiliaque liquidiora Pulveratis, præſertim poroſioribus aut ſiccioribus Viperinorum ac Cervinorum epilepticorum & antipeſtilentialium Zwelferianorum imitatione incorporare. Emulſa contuſaque infrigidantium oleoſorum ſemina in ſpeciebus Diaireos P. R. ſimilibuſque ejuſdem poſt paulo protractiorem aſſervationem (*nec enim parcior quantitas ſemper protinus conſumitur*,) æque ranceſcere dies docet.

Sacchari ve (intus data opera corrumpendi) condituras.

Quantum nullis non præter rem & modum paſſim affrictum, (*& jam pridem candidiſſimo Salæ Sacchar. p. 1. c. 6. taxatum*) Hypochondriacorum noſtrorum picrocholorum aut acido pontico vexatorum ſtomacho conferat. Cardialgiæ hinc, Inflationes, Tormina &c. teſtantur. Inferiuſque de Hyſtericarum, Lactentium, Dyſentericorum &c. incommodis amplius agemus. In ſpecie, ut Pectoralia (*ireata vel tragacanthina*,) id ſub lento ac moderato uſu in tantum exigant, & nonnullorum ſimplicium (*v. g. Tormentillæ*, *Angelicæ*, *Pimpinellæ*, *Dauci*, *Erucæ*, *Zingiberis*, *Piperis*, *ſem-Cynæ*, *Myrrhæ &c. amaricantior*,) acrior, adſtringentior aliaſve adverſior ſapor in Elect. de Bolo, pulvere contra calculum A. ſtomachali Birckm. aut D. D. Zwelferi,

ſeri, contra vermes ejuſdem &c. idem quadantenus equidem (*cum excreſcente hinc doſi*) excuſent : cur tamen ex. c. Cachecticus Querc. (*pro Hypochondriacis,*) vel alicubi ipſe Marchionis, (*pro pueris ad Epilepſiam alias tum inclinantibus*,) pulveres in ſe non ingrati ita condiantur, vel confectioni Liberantis Sacchari penidii ac canthii ana ſcrupuli duo acceſſerint, ſolidiorem haut adeo invenimus rationem : uti forſitan nec pro uſuali Hyſterico ac contra Abortum pulvere : ſumentibus alias tum temporis in tormina proclivibus.

Sic è magna Rotularum ac Tabulorum (uſualium aut denuo varie propoſitarum,) ſerie, vix ultra Arteriacas ſorte quaſdam (variationis cauſa) comptior contractiorque praxis quidquam exigit;

Alias hac Remediorum Formula, præſertim inter privatas diſpenſationes, & cum Ingredientia, imprimis Cordialia ac Cephalica, tam uſualium quam Mynſichtianorum ac Zwelferianorum in ſe ſatis grata ſumptuque facilia ſint, fere nunc neglectiori. De ſaccharo pro ſtomachalibus, Hepaticis, &c. de talium commodioribus ſuccedaneis paulo ante diximus : Pluresque adhuc vidimus ſtudiis præcipue, Curis, Venere, Ingurgitationibusve exhauſtos, adeoque languidiſſimum pro more ſtomachum circumferentes, qui viriles Morſulos atque Mynſichti canthariſatas quoque Rotulas ac conſimilia quaſi Succolatina noctu ſumerent, mane vero multa, (*æque ac perfrequenter poſt ſtomachales ac hepaticos,*) ſuborta Nauſea, Cardialgia, & perturbatione Ventriculi, nil minus quam hoc tunc poſſent. Ambræ Illiquationes, Oleorumque poſtmodum admixtiones ſuperius & alibi ſimiliter nota-

tavimus. Revera ſemper ſic aliquid mage diſperit. Pectorales vero ſatisfecerint, ſi fauces atque larynx inde humectemur : Pluſculum Sulphurea aliaque additamenta Thoracica, minutim hac ratione deglutita, in Phthiſi, Hæmoptyſi, Aſthmate &c. raro præſtant; præſentiori cæteris paribus integra talium doſi.

Accedit in purgantibus & Antelminticis draſticorum inæqualis interdum permixtio ;

De Scammonii, Jalapii, Gummique Guttæ præparatis ac Magiſteriis nil dicamus, & quod Mercurius dulc. ſic quoque ſuſpectus ſit. Rotulas ſane, v. gr. Zwelferi è Mercurio Vitæ ſ. aut correcto, P.R. p. 60. æque ac Morſulos olim è vitro Antimonii indifferenter, hiſce præſertim in Regionibus (*motu longe facilioribus*) uti nollemus.

Mercurii dulcis incertis quandoque circumſtantiis ſuſpecta maſticatio.

Qualis oppido non poteſt è Rhabarbaro, Dauco, Filice, Cyna, Tanaceto, Myrrha &c Officinalium Mynſichtianorumve ingredientibus non exurgere. Vidimuſque præterea haut ſemel vel hac de cauſa, aut propter nimiam ſaltem (*ceu per id ſacchari pondus aliter fieri nequit,*) quantitatem, integre (*à puſionibus præcipue, tenerioribuſve,*) non deglutita doſi, (*adeoque mota tantum haut vero promota materia,*) ſolummodo aliaque incommoda, (*clyſteribus poſtmodo lenienda,*) ſuſcitata.

Circa Aromaticas vero alias notum eſt, quod vulgatis quibuſque in ſuperiores certe partes &c.

Ambra ſæpe, Moſcho, confectione Alchermes, exhauſtorum capita magis paſſim replentibus exuberantes, palatumque potius delicatorum, (*ut fere Imperiales ex. gr. Cordialeſque Mynſichti Rotulæ, for-*

forſan etiam regia Cephalica prima, ac Refectiva D. D. Zwelferi confectio,) delinire hinc viſæ.

Extracta talium ſimplicium, utplurimum effœta ſuperaddentibus, &c.

Uti in ſingularibus, nonnullibi officinarum aut conſiliorum Formulis, circa Cort. Citri, Aurantiorum, Cinamomi, Meliſſæ, Menthæ, Rutæ, Salviæ, Liliorum Convall. &c. compoſita quoque, (*ex eorum parte, aut deſtillatarum Aquarum compoſ. reliquis confecta,*) Extracta, languidiora aut penitus fere exhauſta deprehenditur. Nec adeo ſimiliter percipitur, cur loco ipſius Theriacæ vel Mithridatii horum debilitata ſpiſſamenta haut raro, etiam poſt Mynſichtianas Section. ſept. Rotulas &c. (*dum diffuſioris molis adverſioriſque ſaporis alia nihilominus adduntur,*) in ſpecie imperentur. Reſinoſiorum aut renitentiorum v. g. Ligni Aloës, Zedoariæ, Angelicæ, Helenii, Scordii &c. ſi horum ejuſcemodi additamenta inſuper in Peſtilentiales confectiones, tanquam magis portatiles, diffuſioreſque in apparatus conferre placuerit, alia tum eſt ratio.

Olei ſimplicis vel compoſiti ſuper ſimplices Aromatariorum Manus Chriſti *illitione &c.*

Eodem ſcopo, minori vero diſperſione, quam ſi olea ipſa cum Saccharo recocto, uſitato more miſcerentur.

Siquidem omnino res alia ratione compendioſiorique modo tranſigi nequeat.

Nam & ipſa Maſticatio, ſi caput per nervos aut ſerum ſubtilioremve evaporationem proximius (*vel potatorum, minutioribus vitris citius inebriatorum exemplo,*) afficere dicatur, per ſimpliciſſima nec ignoſa Maſticatoria (*ut bucellas Eſſentia Succini, Theriacali, Camphoræ, ſpiritu C. Cervi, Aqua Carfunculi*

bunculi vel parili cordiali humectatas, ſpiritum Cephalicum Hartm. Ammoniaci ſ. & oleoſum taceamus,) ſuppleri poterit; parili ſc. Cordialium & Alexipharmacorum ratione.

Confectiones communes & canthiſatæ, conſervæ recentiorum ſiccæ, [ſimplicis ſui pulvere plerunque debiliores,] &c.

Guſtu à ſimplicium vigore id facile diſcernente: Specioſæ de cætero, dum v. g. Primulæ Veris Lilia convall. &c. ita condiuntur: à Quercetano Pharmacop. dogm. reſt. l. 1. c. 21. jam olim deſcriptæ, vulgaribuſque tum prælatæ.

Pineis, Piſtaceis & Amygdalis quoquo etiam modo comminutis.

Inciſis potius, quam contuſis; in Aquis appropriatis per noctem præviam maceratis.

Vel ipſis Ranarum, teſtudinum, cancrorumque carnibus farta damnuntur.

Nam profecto v. g. cultiſſimus Mynſichtius nimium tribuere videtur Morſulis ſuis refectivis de Cancris; alias Sulphureis huic ſcopo minus forſan convenienter ſociatis. Et quantum è renitentiorum iſtarum carnium, vel etiam (*uti pariter aliis additæ ſunt,*) pulparum Perdicum aut Caponum uno alterove ſcrupulo cum ſaccharo comeſto expectemus? ut cultiores talia (*nec omnium locorum, temporum palatique,*) merito antiquarint.

Arentes hinc fauces (quamvis difficulter interdum) lenitas vidimus, curatum neminem.

Videmus id etiam in Febribus ardentibus, variolis &c. ubi conſimilibus Siruporum Conditorumque dulcoribus, ipſoque Diamoron, Dianucum &c. mellaginibus paulo poſt fauces plerumque magis irri-

irritantur aut inviſcantur: ut ſi collutiones cætera-que dilutiora Lenientia vel Mundificantia, (*quovis tandem modo applicanda*,) non ſuffecerint, vel convenerint, olei Amygdalarum dulc. tantillo per vices linguæ ingeſto, lenteque ſic deglutito lenimen in puſionum variolis præſentius, inter alia quæſiverimus.

Quin potius intenſiores inde depaſcentes febres, dejectum magis appetitum, feſtinatoſque fluxus colliquativos.

A Sacchari, oleoſorum fructuum, ac carnium in ſtomacho, æque tunc intus, ac reliqua extus, exhauſto corruptelis.

Vel [ſi quis omnino ciborum & aromatum ſaccharatorum miſcellæ magis &c. confidat] facili tunc negotio, ad recentiorum imitationem &c.

Aucto v. g. Aromaticorum pondere, vel vegetiori quodam ſtomachali ſuperaddito; ceu in Zwelferianis nonnullis formulis videmus. Omiſſis quinetiam proſtantibus jam uſualium hic ſeminum confectionibus; utpote (*niſeorſim parentur*,) Amylo plerumque magis nunc, quam ſaccharo obductis.

At miſſis ambagibus ſupervacuiſque ſumptibus.

Acciſo Moſchi ac Ambræ, inter & poſt cibos neſcio quas inſuper corruptelas (*nam de naturarum proprietate ipſoque pretio ipſe D. Zwelferus claſſ. undecima Ph. Reg. monuit*,) nonnunquam oſtentantium pondere. Revera porro, præſertim in largioribus talium diſpenſationibus, noſtræque intentionis intuitu, laborioſior videtur Globulorum cum Tragacantha (*dum vulgaris confectionis formulæ ibidem, tanquam, uti ſunt, æquivalentes propo-*

nuntur,) efformatio; ſpecioſior vero ſaltem cum ſaccharo deſuper obductio, ſeu criſpatura.

Ita quoque Moſchardina vel eorum Analoga;

Mynſichtiana, Zwelferiana, corpus ſine anima Schröderi, l. 2. c. 86. &c.

Coſmeticos Moſchati vel medicati globulos, præter paſſive nunc venales, quænam Aula non novit commodiora ſalubrioraque ſæpe ſuccedanea?

Et ſale Tartari Aceto ſ. vel deſtillato ſaturato, ſolutionibus Benzoes præcipitatis, Marcaſitis, Saturninis in Liquores medios vel extemporaneos redactis, & ſi quæ præter Talci fucos Coſmetica Aulicarum, Medicum generoſum tantopere haut ſemper attingentia continent.

Ejuſdem ſortis & exoleta præterea fere ſunt poma Ambræ.

Vel pro delicatioribus ſecundum Mynſichti, Zwelferi aliorumque proportionales mixturas, ſed enim & citra pretioſiorum odoriferorum nimium in his acceſſum, ſeorſim tunc fingi queunt; æque ac ſequentia Suffimentorum mage ſeriæ medicationi ſupervacanea.

Candelas pro fumo inſtitoribus hodie; & ſpecioſiores contra ſubitanea, **Anfall-Kertzen** / *etiam conchiliis coralliiſque conſperſas medicaſtris relinquamus.*

Ceu jam olim à negotioribus introductæ ſunt, & in nominatioribus nonnullis Urbibus hodieque contra defluxiones &c. adhibentur ulcus quoque vulnuſve citra hanc in fine perfumationem rite deligatum vix credatur. Directius quidem & minori adſcendentis fumi diſſipatione locum feriunt; Sed brevior vagantis candelæ mora, confertiora

ex

ex iiſdem vel conſimilibus haut adeo ſane caris ingredientibus (*Sabina inſuper*, *corticibus baccarum Lauri*, *Colophonia*, *Sandarachæ &c.*) diverſimode accomodatis ſuffimigia, (*ſuum alias inter lentam concremationem magis quam per luculentam flammam agentia*) vix aut non (*inter frictiones*, *litus aliaque penetrantiora vel conſtantiora Topica*) ſuperat. Eſt vero iſtarum (der Anfall Kertzen/ uti loquuntur,) ea antiquitus (*in Collectaneis olim Wurtembergenſibus Euporiſtis*) Deſcriptio. ℞. Thuris maſculi ℥iß. fœminini ℥ij. Succini alb. citrin. ana ℥j. Camphoræ ℥ß. Maſtichis ʒij. Myrrh. rubr. ℥j. Benzoes, Angelicæ, Pimpinellæ ana ℥ß. cornu Cervi rite pro more cæſi raſpati ℥iß. Ceræ libras duas: pulverabilia pulveriſentur, liquatæ Ceræ permiſceantur, & è maſſa cum tribus Cannabinis, Sericeis, Aureis Argenteiſque totidem, invicem ellychnii inſtar contortis filis Candelæ uſualibus pares formentur: quibus poſtmodum ornatus gratia Corallorum rubr. Matris perlarum, Entali, Dentali &c. fruſtula extus impreſſa vidimus.

Uti quoque reliquorum Sief ac Trochiſcorum pagmenta inter ſupervacanea &c. relata ſunt.

Horum communiter 45. fere numeramus; in antiquioribus nonnullis plures: cum tamen ſubducta ratione, non tam in noſtros, quam diffuſiſſimos apparatus vel duo forte, (*Pectorales, & Rotularum loco Alexipharmaci*) ſufficerent. Supervacuam (*plerorumque dicamus*,) efformationem ac difficiliorem pulveriſationem ſub claſſe 12. adduxit quoque D. Zwelferus: addamus, quod virium haut parum, præſertim in odoriferis, fruſtra ſub exiccatione divaporet: nam Tragacantham in Adſtringentibus,

bus, cum ejuſcemodi emplaſtica in acrioribus fluoribus haut raro ſimul demulceant, hic non elevabimus. Sief vero, dum octo paſſim eorum ponuntur formulæ, polychreſta autem Vitrioli albi ſolutio, Croci metallorum infuſio, Pinguedo Viperarum, Colubrorum, Anguillarum, Muſtelæve piſcis, inter alias extemporaneas ac ſimpliciſſimas ſiccantes vel detergentes Mixturas, plerisque indicationibus ſatisfaciunt, unico ſub ſchemate, ad Officinalis Albi cum Opio, vel Pulveris Ophthalmici Mynſichti (*ſed acciſam hic*) imitationem compoſito, pro attemperatione ſufficerent; omiſſa ſingulari illa effiguratione; ſaltem quia fruſtranea eſt: nam prævia (*& revera indicto Sief Albo tædioſa*) pulveriſatione pagmentum tale non indiget, ſiquidem aquis injecta, per alias neceſſariam circumagitationem nihilominus brevi diſſolvuntur ac diffluunt.

(*Quo nec paſtas pro ſuffumigiis, licet inter comburendum aliquando renitentiores exemerimus.*)

Nec repetierimus hic, quæ de Vegetabilium Saccharique additamentis, ipſoque Moſcho prunis una ingeſto monuit; ſi delicatum potius, quam medicatum ſaltem ſuffitum, (*ceu è laminis etiam fideliisque fornacum plerumque fit*,) quærimus.

Et cui bono etiamnum tot pilularum purgantium maſſæ &c. paſſim aſſervantur.

Ceu ejuscemodi variarum deſtinationum Formulas jam pridem apud Quercetanum, indeque Mynſichtium, Zwelferum, & paſſim in potiorum Civitatum Officinis Privatas inſuper (*ultra vulgatiores, ad* 30. *numerum fere excurrentes*,) inveniri notum, idque cujuslibet delectus eſt.

Aut

Aut per inanes inter ſe commiſtiones, acceſſoriorumve ſupervacaneorum adjectiones imperantur vel multiplicantur.

More, olim præcipue & donec Purgantium operatio indeque adaptatio paulo clarius proponeretur, haut adeo infrequenti; ut tres vel plures uſitatæ Maſſæ, (*Aggregativa v. g. Aurea*,) Aſſaireth, Cochia, Sine quibus &c. miſcerentur invicem, aut Extractum aliquod, Pulvis, Magiſterium &c. ſuperadderetur: ceu in Authorum Conſiliis, (*inde tamen temere nunc non æſtimandis*,) paſſim exempla, item in Mynſichtianis Pil. Catholicis cernimus.

Dum duæ præterpropter Maſſæ &c. totum hoc negotium expediunt.

V. g. Vegetabilis forte una, (*vel pro robuſtioribus aut locorum ratione inſuper altera*;) altera ſimul, (*e dulcificato*) Mercurialis. Uti Jalapium nunc eſt, Magiſteriaque compactiora, Extractum Hellebori, Colocynthidis &c. minus interea quadrantibus vegetabilium, præcipue remiſſiorum pulveribus; Mechoacanna inprimis, Agarico eorumque Extractis.

E vegetioribus minorisque molis aliquot ingredientibus ſimpliciſſime compoſitæ &c.

Per competentes, quo Jalapium ſimiliter, (*præter oleoſorum hunc in finem adjectionem aliquam*,) potiſſimum facere poterit, Pulveres: quod Schröderus jam l. 2. c. 73. notavit. De cætero pro totali maſſarum incorporatione, ſi gummoſa vel reſinoſa aliterve viſcidiora Simplicia vel Extracta recipiant, Aquas quoque, Succos expreſſos cereviſiam, vinum &c. ſufficere; minus vero, ſi Pulverulentis ſolum conſtent, ex hinc inde habitis,

v. g. ſuper pilulas de Caſtoreo adſertionibus haut adducemus. De ſuccino Crat. de Bdellio, ſimilesque, item cum Melle quoque Sirupiſque (*ut Tragacantham ibi prætereamus*,) ſubactæ maſſæ indureſcunt tandem, ægerrimeque citra nova acceſſoria (*Opii modo*) in doſin efformantur. Extracta vero fermentata, ex. gr. Colocynthidis, Hellebori &c. molliores utplurimum relinquunt paſtas: Unde quemadmodum nec Tartarum Vitriol. (*alias hic in permultis compoſitionibus frequentatisſimum*,) Zwelferique flores Martis Ammoniacales Vitriolum Martis factit. &c. ita nec ipſa Alcalia, ſub moderato pondere, vel ea de cauſa excluſa optaverimus.

Et in rei veritate plerorum chiragogorum ſeu dirigentium, corrigentium &c. additiones.

Quibus tamen (*tanti olim habitæ, nec inertes*) Cochiæ, de Fumaria, Fœtidæ, de Colocynthide, de Hermodactylis, Nitro &c. admodum, æque ac recentiores Mynſichti Peruvianæ, Polychreſtæ, Hydragogæ, Benedictæ Zwelferi Magiſtrales Panchymagogæ, Tartareæ Bonzii Schröderianæ, Extracta Catholica ac Panchymagoga officinarum uſualia &c. pilularia, perquam deſtituuntur; penitus vero ex. gr. Extractum pilulare Zwelferi P. R. cl. 7. aliæque nominatiſſimorum Medicorum Formulæ; nihilominus ſatis hucuſque in ſuo genere efficaces, & quod aliorſum ruit, vel incompetente loco colligitur, ſubducentes. De quibus inferius peculiari loco.

Ut è fruſtranea mole 20. ſæpe vel 30. majuſcula quoque formentur;

Olim præcipue, ut ſclopetorum quandoque globulos æmulari, deglutiri tamen, pueri adhuc mi-

rarc-

raremur. Cur autem impari plerumque numero, quaſi per traditionem, præcipuè laxativæ imperentur, aliquoties à curioſulis rogati, expedire commodius tantiſper nos nequivimus, quam verſatiſſimi illius Philandri von Sittenwald ſeptima, (*Libri ſui viſionum ſecundi*) relatione: quod dum inter Milites egiſſet, ut furta latrociniaque ſua ſibi feliciter cederent, ſimiliter non niſi impari ſemper numero exierint.

E laxativis pariter per tot variationes, additiones, inventiones, æmulationes &c. ad nauſeam uſque multiplicatis &c.

Ita, dum ad minimum 14. Uſuales Aloëticæ ſimplices, & aliis purgantibus vel alterantibus diverſimode alteratæ in uſitatioribus Diſpenſatorii habentur, apud Mynſichtium inſuper additæ ſunt Familiares, Proprietatis, Aleophanginæ propriæ; in Phar. reg. tres ad ſeptem uſque variationes: in D. Schröderi l. 2. c. 73. fere plures. Et quot circumlatæ Formulæ, quibus Francofurtenſes, Glaſſianæ, Würtenbergenſes, Bavariæ &c. nunc aut olim celebriores conſtare creduntur.

Vel unica forſan ſimpliciſſimaque compoſitio in omne quod inde quæritur, ſuffecerit:

Ni forte Hyponchondriaca quædam pro locorum, ſubjectorum apparatuſve ratione, ſeorſim inſuper complacuerit, acceſſoriis, non tam Purgantibus ſemper, (***dum gummoſa Aloës pars, citra mediocrium acceſſum, ſuum ſæpenumero felicius hic tranſigit, draſtica vero ante cibum haut raro quidpiam turbant,***) quam Alterantibus, & quidem vegetioribus Metallicis ac Vegetabilibus nonnullis potius, quam remiſſiorum ſuccorum pulverumve magmate tunc ſociata. Et huc quoque quispiam

Terebinthinam coctam, ſ. aut (*ad impediendam colliquationem vegetiorumve abſterſivorum incorporationem, Cicerum Tartari, Pilularumve Terebinth. Mynſickti imitatione*) augmentatam, ſpecialiores nonnunquam in uſus laborisque extemporanei compendium forte referret. Dum Pulveres Cinnabarinos, Martiales, (*in ſubſtantia tum magis proficuos*) Opiatos &c. per addita Præcipitantia interea paulo diffuſiores, perve Hyſterica quædam averſiores deglutire nequeunt, aut inter continuatos Vomitus liquida quoque rejiciuntur, mora quædam in nonnullis Stomachi Inteſtinorumque vitiis vel in odontalgia requiritur.

Alias facillime vel ex tempore pro circumſtantiarum ratione, citra vanam talium aſſervationem efformantur.

Perquam enim exiccantur; præſertim ſi Tragacantha, (*uti nonnullibi in Pilulis de Caſtoreo*,) accedat; Quo difficilius poſtmodum nec ſi nauſea interdum vel gravamine liqueſcentes; ceu in ipſa etiam Laudani pilularis Maſſa tandem cernitur. Volatiliores inſuper nonnullorum (*oleoſæ vel ſalinæ*) partes ſucceſſive hinc exhalant: Continuatioque ipſa (*uti ſi quis ſtomachales Hepaticas, Cephalicas,* (*præſertim mage vegetabiles &c.*) *ad D. Zwelferi Mynſichtive imitationem Magnatibus delicatioribusque præſcribere voluerit,*) nauſeam demum ſecum trahit. Diaphoreticas aut Theriacales, etiam cœleſtes, (*in ea Pulviſculorum Liquorumve exiguitate,*) reliquorumque Specificorum ad hanc formam nonnullibi reductionem, uti ſuperioribus annis ejuscemodi (*portatilium equidem Medicamentorum*) Thecæ, præci pue in Ducatu Wûrtembergico, aliisque inde Aulis haut infrequentes

erant,

erant, privatis authorum intentionibus oppido relinquamus.

Ni propter conſuetudinem Theriacale quoddam excipias reliquas hujus generis miſcellas, vulgares ac correctiores, tanquam manducum horreant:

Nam ſpecioſius præ aliis Pectorale quoddam liquidis Mixturis revera cedit; per ſe inviſcat, ſiccis (*vel applicationis ratione*) incommodius. Satyriacum inter æquivalentia noſtra minus ſaccharata, aliaque analeptica, etiam ſimplicia, delectus hic adeo non exigit.

Cura lenientium, pulpis ſaccharoque turgentium incommoda &c. alias notoria ſint;

Quod etiam D. Zwelferus in animadverſionibus ſuper Electuarium Diacaſſiæ ac poſtmodum in Præfatione Claſſis 4. Phar. Reg. monuit. Quamvis in ejus quoque ſuccedaneis Purgantibus Cl. 4. & Alterantibus ſpleneticis, hepaticis &c. Cl. 15. quædam ſimiliter ad dimidiam & integram unciam adſcendentia, adverſionibusque nonnullis interdum una conſtantia invenire forte poſſet curioſior. Interioribus vero hiſce in diſtrictibus didrachmales etiam Bolos purgantes ægre deglutiri paſſim experientia docet.

Tutioribusque & acceptioribus idem nunc obtineatur.

Ceu ſuperiori jam ſeculo vel Fernelius, (*A Foëſio in Pharmacopœia ſua*) hic fere tum liberiori attentior in Methodi Med. l. 5. & 7. cum perdocto Commentatore ſuo, Guil. Plantio, item Crato hinc inde, Sennertus poſtmodum l. 2. de feb. & paſſim in Praxi, P. Morellus in Materia Med. aliique

curatiores Practici ſucceſſive uſque dum circa Febres, Icterum, Flatulentias, vermes, debilitates ſtomachi, Pueros, Reconvaleſcentes &c. monuerunt; acuereque hinc talia vel accifis vegetiorum doſibus ſupplere, magis magisque ceperunt.

Elective vero purgans, ſeu Bolus, quandocunque libet, loco tot horribilium aut tantum ſupervacuorum magmatum habeatur, &c.

Uti è Rhabarb. Agarico, Senna (*ipſaque olim Colocynthide*) cum Leviſtico, Chelidonio, Cichorio ſylv. Gratiola, Pimpinella &c. etiam in recens ſubſtitutis, ipſo hinc D. Zwelfero Rob. Ceraſorum purgans,(*in Ph. Reg.*)Ribium ibidem, (*quo minus adhuc reliquæ Compoſitiones eximi poſſe videntur,*) præferente, non poteſt, non oriri. Ceu, dum Juniperinum quandoque hic eſt, fuerit inconvenientior, Sambucina vulgi, Ceraſorum, Prunorum, in viniferis quoque Muſti eſt. Revera tamen v. g. Limatura Martis cruda vel præparata ex tempore ſic, magisque adhuc in(*diuturnioris Aſſervationis, ingratioribusque hinc tandem*) Electuariis obnupta, *quod etiam circa reliqua Præcipitantia, ſ. abſorbendo vel invertendo agentia, & interdum per id genus Acidula, non ſine quadam ſuborta prius efferveſcentia, jam ſemiſaturata haut raro percipi poterit;*) utplurimum aliquando remiſſius agere deprehenditur. Uti alias Pulverati tantum alius longe eſt actionis modus, præ ſubſtituto in recentioribus Electuariis, per Martis ſaltem Vitriolum Chalybeatis. Gratiæ enim exiguæ uſitatis plerisque omnibus, nonnullis quoque ſuperadditis, (*quo Abſinthiacum Mynſ. de Baccis Lauri, Hepaticum calidum Phar. Reg. quispiam forte retulerit,*) in ea tamen diffuſiori Doſi inſunt. Et quis Stypticis vel Dyſentericis (*horum, aut antiquio-*

quiorum,) eo in Affectu; item Optico Mynſ. Opiatis inſuper, Mitigativis aut Narcoticis Recentiorum allegatorum, æque ac ſuperiorum ſeculorum Confectioni Archig. Philoniis &c. ob inæqualitatem mixtionis, (*quam intermoderna contractiora non immerito nunc veretur aliquis,*) ſimpliciter ſemperque confidat; Marmeladas interea otioſioribus domi, vel negotioſioribus Aulicis relinquens.

Ita nec ullo Loch ſano inſanove, nec alia Eclegmatum antiquorum vel recentiorum ſpecie &c.

Uti uſitatis in frequentatioribus Diſpenſatoriis; Mynſichti ſaltem ac Zwelferi ſeu Formulas ſeu variationes fere ſexdecim ſuperadditas invenimus.

Sive de cætero quidpiam inde profundius deſcendat, ſive non;

Quod pene videtur; diuturnisque, matutinis præcipue exſcreationibus, (*ſive materia è profundis, ſive è præliminaribus, varia de cauſa provenerit,*) vexati, (*probe prius interea ex inanitis circumcirca faucium terminis ac plicaturis,*) haut raro nihilominus, evidenter tamen, per Larygem tandem Arteriaci quidpiam, (*nam acriorum Detergentium, Exiccantium, vel plane in Diacodiis v. g. Dyſenterico ac contra Sputum ſanguinis Zwelf. Adſtringentium equidem difficilior fuerit ratio,*) adſcendere, (*poſt lentam prius inſinuationem*) etiam nobiscum quandoque percipiunt.

Ita Linctus quoque hunc in finem præſentanei, jucundi facilesque, quandocunque opus fuerit, promte conſiunt, perfunctoria ſaltem. Extractorum, Eſſentiarum, Tincturarum &c.

Arteriacorum, & vel ſupernæ ſaltem Viſcoſitatis, Inciſivorum & Detergentium infra relatorum

 rum

rum. Quid enim è Stypticorum, ni forte Emplaſtica ſimul vel oblinentia ſimul fuerint, acceſſu ſibi quis hoc modo in Hæmoptyſi, magisque adhuc in Dyſenteria ſpecialiter promittat?

Inter ſe & cum ſacchari (ſeorſim ac ſimpliciſſime, complures tamen in uſus) ſyrupiſati mixtura, &c.

Qua ratione plurima compendioſe, citra quoque coloris, ubi opus eſt, jacturam edulcorari, dilui, ad conſiſtentiam ſuam redigi, efformari &c. queunt. De cætero & Mel Paſſularum Salæ modo Eſſentiarum inſtar paratum, ejuscemodi Linctibus ſimiliter haut inconvenienter, tanquam mage leniens ſubſtituetur.

Cui bono tot conſervæ & (effœta, vel ſi muriam propriam reddas, maximam partem ingratiora hinc) condita, &c.

Etiam per contradictionem quaſi, ex Amaris illis, Abſinthio, Carduo bened. Centaurio min. Scordio &c. ita ſaccharatis propoſitæ; aliterve Mixturas, præſertim ſub paulo liberaliori acceſſu ingratas (*quod Anthos quoque Lavendula, Ruta, Fumaria, Mentha, Botrys, Veronica, Hypericum &c. ſolent,*) reddentes; aut virium permultum ſub ipſa Præparatione, (*ceu vel inter Embammatum è Cochlearia, Piperitide, Naſturtio &c. confectione percipitur,*) perdentes. Uti ſecundum laborioſiſſimi D. Zwelferi ſuper Claſſem 14. accurationem, in Enula, Calamo arom. Cichorio, Pimpinella, Meſpilis, (*Juglandes enim adducere nimium foret,*) deprehendetur. Quodque ſimiliter ſimultanea ejuſdem Incoctio haut ſemper quælibet, v.g. Aurantiorum Citrique cortices & Radices minus (*ceu pleraque hic ſunt,*)

ſunt,) pulpoſas ſufficienter & pro expetita teneritate emolliat: licet etiam protractior (*at non ſine ſubtiliorum e nonnullis particularum diſperſione,*) fuerit. Vaſe clauſo enim eas excipere, & craſſamento reddere; idque ſub *plerumque neceſſaria*) talium recoctione ſeu incraſſatione repetere, vix aliquis circa ejuſcemodi Bellaria voluerit.

Efficax Medicina horum pauciſſimis, & vel ſoli forte Roſarum (quarum libet) conſervæ.

Nam & hic revera negotioſior foret Albarum, Incarnatarum, Rubrarum delectus.

Nec, ſi rem paulo curatius expendimus, ullo Syruporum, Rob, Mivarum, Mellium medicatorum, oxyſaccharorum, oxymelitium &c. (pro majori virium conſervatione vel ſpecioſitate) correctiorum tantopere indiget.

Ex Amaris inſuper, aliasve ſub Sacchari quoque tegmine Ingratioribus, Viſcidis, volatilioribus ſalinis aut oleoſis &c. (*cum commodior conſervandi vel applicandi modus tum temporis vulgo neſciretur,*) paratorum. Chirurgis interea ſuo Melle roſato (*quod in Clyſteribus, cum conſimilibus, etiam Sirupis eo deſtinatis, ſimplici melle vel ſaccharo alias facile ſuppletur*) relicto.

Ad præcedentia adhuc referri queunt ſequentia.

Dum v. g. Mynſichtianorum complurium Compoſitio, (*ſi Ingredientia haut pauca Aquoſo Liquori neceſſariæve Exhalationi conferimus, aut inutile Vini magma expendimus,*) fere inconvenientior; Deſtinatio, ut in Dyſentericis, infida; Commendatio ſæpe, ut in Hydragogo, Panchymagogo, nimia eſt. Circa recentiores vero Pharm. Reg.

 varia-

variationes, (*Mynſichtianis nonnullis*, *Perlato*, *Corallino*, *Nephritico &c. alicubi vicinas*,) adhucdum hæſitare poſſet aliquis, quod Volatiliorum complurium, Menthæ, Meliſſæ, Hyſſopi, Cochleariæ, fl. Tiliæ, Aromaticorum affiniumque nonnullorum, Nympheæ (*refrigerii cauſa*) &c. ſeu Extracta ſeu Spiſſamenta è reſiduo ad Tabulati conſiſtentiam cocta, revera tamen exhauſta vel debilitata nihilominus inſint; Aromatica, ac vicina quædam Cephalica, carminativa &c. ſimpliciter & in aqua decoquantur; Succi non ſolum humidiorum herbarum, ſed Radicum quoque ſicciorum, Centaurii minoris &c. ſeorſim & operoſe collecti, minusque hunc in finem, (*etiam ſecundum annotationes ad Aperitivum Mindereri*,) habiles alias exiſtimati novis Extractionibus deſtinentur; Cochlearia, Fœniculum &c. Acetoſis extrahatur, Aſthmatici ac Nephritici cœpis teneriorum plerisque adverſis imbuantur, &c.

Cum porro, (*ſiquidem alicubi ſyrupale remedium omnino requiritur*,) *prompta ſeu extemporanea competentium extractorum &c.*

Et ſicca & liquida, Aquarum, Mixturarum Tincturarum, Eſſentiarumve forma: quid enim Sirupalis in Cephalicis, Cardiacis calefacientibus, Diaphoreticis, Nephriticis in ſpecie conferat, tantiſper non videmus; minusque adhuc in Spleneticis, Uterinis ac Dyſentericis.

Aut mel purius vel pro lubitu ad odoris qualemcunque obliterationem recoctum &c.

Ceu paulo ante notavimus. Circa Mel vero, quod jam ante Helmontium (*tract. Nutritio Infant. pro Eſſentia Roris cœleſtis habentem*) Quercetanus in Pharm. l. 1. c. 10. Saccharo prætulit; ſi ſponte, ſecun-

ſecundum C. Cunradi pridem tract. 6. p. 1. traditum, in Apicolis paſſim ignotum, proceſſum ſtillans, (*equidem ſpecioſius*) defuerit, curioſiores eſſe nollemus; vulgari, unica tamen, Albicantioris præcipue eliquatione contenti, ob planam uſquedum (*licet heterogenei quidpiam, non fortaſſe tam ex ipſa Cera atque Propoli, quam inviſcatis utplurimum Apibus eorumque amariſſimis excrementis arripuerit*,) Innocentiam; & inter ſubſequas ejus Adaptationes, vix tum evitabilem conſervatarum prius tenuiorum particularum Diſſipationem; quas imo Glauberus ex adverſo & quaſi contrarius, ne ingrato illo melleo odore, etiam ſtillatitio Cunradi adhærente, Hydromel Spiritumque ejus inficeret, data opera Recoctione aliqua, tantiſper laboribus effectuique innocua, (*pluries enim repetitas ipſum tandem Mel, quod etiam D. Zwelferus S. 1. P. R. hac in materia annotavit, perquam exhaurire certum eſt*,) detraxit, F,3. c.12. & in ſequioribus.

Quæ denique (numero forte tria vel quatuor) ſub alia fere forma &c.

V.g. Violæ purp. Glycyrrhiza, Citrus, Scilla, ſi cruda recipitur; quibus addi forſan poſſent etiam Cydonia, inque diffuſiſſimos apparatus Subſtitutionis aut Variationis in Refectivis cauſſa Rubi Idæi baccæ Fragave.

Condenſatiora ſcilicet colorem, liquidiora vero, (ſub concepta fermentatione) ſaporem aliquantum mutant, &c.

Ita parata in vaporoſo Balneo Eſſentiarum Salæ modo, (*ſaccharata quoque*) Extracta, Violarum quidem, poſt debitam inſpiſſationem priſtini caloris equidem minimum, ſi caliculi una, (*nec pro deſti-*

deſtinatione remedii inconſulto) relicti fuerint, nil, quod nos (*ſecus ac laudatus modo A. Sala ſ.2.c.3.*) obſervare forſan potuerimus, retinet. Liquiritiæ ſat ſpiſſum ægre reliquis poſtmodo permiſcetur; paulo liquidius aut mollius ſitum plerumque contrahit. Citri ſuccus, (*præter Alborem, in Mixturarum variationibus interdum nonnullis quæſitum*,) per nimiam exhalationem de Acore ſuo, (*uti D. Zwelferus ſ.1. Ph. Reg. & jam ante eum Helmontius de Lithiaſ. c.7. non impertinenter monuit, & parile mitificationis exemplum in ipſis Liquiritiæ Succique ejus Extractis inter ſe collatis habemus;*) notabiliter remittit: nec inſpiſſato Cydoniorum ſucco priſtina adeo fere gratia ineſt; uti quidem (*tædioſæ tamen aſſervationis diffuſiorisque diſpenſationis*) Vino, vel ad tertias tantum evaporatæ Remanentiæ; gratiori quidem, at (*ſine ſaccharo quoque*,) facile, (*cum induto aliquo amarore*) fermentanti. Scilla cruda porro, nobis tamdiu innoxia, in Aceto ſimplici, (*cum deſtillatum acrius modificante corpulentia deſtituatur*,) tandem mucilagineſcit: & ſi Fructuum haut acidulorum Succi complacuerint, liquidiores ſimiliter etiam ſulphurati, tandem non ſine ſaporis immutatione aliqua fermentant; per ſe vero corpulentioris cujuſdam Rob inſtar condenſati, v. gr. Fragorum, Mori, ceraſ. nigrorum ſitum vix effugiunt.

Nec conſervatoria talium encheiriſi penitus deſtituuntur, uti nec æquivalentibus ſuis ſuccedaneis.

Nam in privata confirmatiorique praxi Color primo plerumque tanti non eſt: nec per fermentationem mutatus aliquantum ſucci Cydoniorum (*ad tertias exhalati, & pro lubitu ſacchari quo-*

que

que particula conditi,) Sapor deſtinationi ejus officit, extempore inſuper compendioſiuſque in ſingulis doſibus per ſupradictum Sirupum immutandus. Ad præcavendum vero ſitum, ſervandam tamen interea reliquorum Subdulcium aut Acidulorum fluiditatem, poſt peractam ad quartæ partis remanentiam largioremve evaporationem, vel ſacchari ſaltem, (*at alia cum ratione*) Additio, (*dum Acidulatio per Vitrioli Salisve ſpiritum omnibus ſubjectis affectibusque haut ſemper convenit, & nonnullorum conſiſtentiam denuo diſturbat, Sulphuratio vero quaſi Helmontiana, cum odoris adverſitate quadam expectationem hic interdum deſtituit,*) tantiſper ſufficit: longe ſc. quam in uſitata iſta Syruporum diffluentia, parcior, & ut mellago tantum aliqua ſ. Sirupalis conſiſtentia (*A. Sala, ſaccharum tamen in Saccharol. p. 2. c. 14. fere nimis accidentis imitatione quadam*,) exeat: ſicque Fermentatio etiam, cæteris interea, (*ratione repoſitionis &c.*) paribus, in condenſatioribus ejus generis ſuccis impeditur: quemadmodum & Aceti ſcyllitici ſupra noti corruptio, ſi vel dimidium ſaltem inibi diſſolvatur. Acidi Berberum, Ribium, Ceraſorum &c. ſucci ad tertias vel quartæ partis remanentiam exhalati alias per ſe, & citra hujuſcemodi condituram durant. Plura enim in ejuſcemodi Epiceraſticorum, Incidentium, ac Roborantium temperatorum genere, parabiliora quoque, ſuppetunt, quæ pro regionum tempeſtatumque ratione deficienti uni ſubſtituantur: v. g. tot Arteriaca è Papavere utroque, Paſſulis, Tragacantha, Seminibus mucilaginoſis, vel (*in Emulſiones*) oleaginoſis, Malvaceis &c. E Becchicis Ammoniacalia utraque, Arum, Naſturcina cum affinibus, Ireata, Hedera terreſtria &c. Liquiritia vili pretio è media Germania

ubi-

ubique habetur: Cydonia ſimiliter ad Septentrionaliora uſque; aut ſicubi defuerint, quia cum aliis nonnullis Acidis, hique inter ſe ſoli vel acceſſoriis magis accommodati, vel exaſperati, invicem permutentur, obſtare profecto ſerii nil deprehendimus, minuſque adhuc peculiarem Ruborum Fragorumve pro intentione noſtra neceſſitatem.

Sic, quamvis Extracta quædam, è ſimplicibus aliquot Polychreſtis, Extractioni revera ſubjectis &c.

De hiſce primus egit diſtinctius ingenueque A. Sala Anatomia Eſſentiarum veg. ſ. 1. c. 5 & ſ. 3. c. 3. Cum olim indifferenter tantum non omnia huc (*ſive interea vegetabilium,*) traherentur, plane Volatilia, Aquoſiora, Mucilaginoſiora, Farinacea, fructus ac ſemina illa pinguia, culinariæ, nec ſingularius aliquid revera præſtantes veſcorum Animalium partes, Lapilli, Teſtæ, aliaque Marina, (*in ſpeciebus aromaticis diverſimode Anodynis Purgantibusque Extractis deſtinatis, plus minus contenta,*) ac Mineralia ad Martem uſque ejuſque Solutiones. Ceu vel in Quercetano ſaltem, toto Pharm. dog. reſtitutæ c. 25. exempla habentur plurima; nec ſuperioribus annis in Mynſichtio, P. J. Fabro aliiſque deſunt. Nec tamen proin nonnullorum inconvenientium è Deſtillationis per Veſicam collatione indifferenter æſtimaverimus: ſiquidem ut oppido ſatis valida eſt, (*D. Zwelfero quoque Phar. Reg. cl. 15. monente,*) vaporoſi Balnei actio; reipſa tamen per immediatam illam coctionem magis exhauriri ac ſeparari Immerſa ſimplicia videntur: indeque Caryophylli, Cinamomum flores Tunicæ &c. quæ prædicta, etiam remiſſior Deſtillatio effœta relinquit,

quit, de ſuo quidpiam vaporoſo Balneo impertiant.

Ac parum inter adæquati menſtrui divaporationem vel abſtractionem &c.

Tædioſiorem interea, alienoque ſæpe ſapore Vini ſpiritum, indeque Extractum etiam ſubſequum ex parte inficientem, nonnulla inſuper ita debilitantem; ut niſi cariſſimus tunc fuerit, immorari iſtius collectioni nollemus. Idque non ſolum, cum naturæ ſimplicis inconvenientius fuerit Menſtruum; indeque v. g. Croci, Abſinthii, Rhabarbari, Senæ ſimiliumve cum Vini ſpiritu parata Extracta, aliquanto magis debilitari partim Sala l. c. ſ. 3. c. 3. & 4. monuit, partim experientia (*utut purgantium horum major hinc correctio aut ſubtiliſſatio hodieque prætendatur,*) oſtendit. Verum etiam, cum adæquatius adhibitum eſt Menſtruum: ceu collectæ inter evaporationem humiditatis ſapor odorque, ac tandem ipſum coagulum, etiam in fixioribus quamplurimis, Vulnerariis, Adſtringentibus, &c. D. Zwelferi hinc reſtitutioni per oleum proprium, difficillime quoque per M. B. prius conquiſitum, Append. p. 17. haut ita ſubjectis, (*ſi parili ratione liquidis adhuc talium infuſis guſtando odorandoque conferatur,*) quidpiam hic (*non tamen rejiculis ideo Extractis,*) deceſſiſſe teſtatur. Indeque, præter magis ſic expanſum Medicamen, fortaſſis inſuper eſt, quod ejus generis infuſa aliqua validius ſæpe præ Extractis ſuis, pro ingredientium tamen ratione operentur.

De perdentibus in vaporoſo balneo confecta.

Vulgari ſaltem; ſi Galeatum olim, (*D. Brendelio adhuc Chim. c. 3. commendatum, tardiſſimum tamen, & Coriandri ſemen aliquando nobis ſemet empyreumate inſi-*

inficiens,) diſplicuerit, aut recentiori imitatione D. Zwelferi clauſum præſentiuſque defuerit. Patina, uti notum, pure ſtannea, vel pro acrioribus etiam vitrea; ceu ſatis commode è Recipientium vitrorum diffiſſorum fundis habentur ſeu exſcinduntur. Evaporatione, (*ſi Carbonum laborumque Compendium quandoque placeat*,) hyemali tempore ſuper Familiæ in hypocauſtis (*paulo amplioribus vel altioribus*) Veſicam aquariam, æque celeriter ac innoxie, (*ut de Opii Extracto plus vice ſimplici ſcimus*,) inſtituenda.

Præſertim quæ liquida forma danda ſunt, idque alias ferunt, &c.

Uti circa Sirupos notata ſpiſſamenta Arteriaca, Refectiva &c. V. g. modo dicta aliaque Pectoralia, Epiceraſtica, ſucculenta Acida & Acidula, Vulneraria, moderate Adſtringentia, Diuretica acceptiora quædam &c. Nam, ut in Sirupis olim, nemo forſan nunc amara illa, aliterve adverſa, Abſinthiaca quaſi, vel Opiatici ſaporis plurima amplius ita condierit, vel hinc è Tincturarum, Pilularum ſimilive competenti forma excluſerit.

Etiamſi vel ſemireſinoſa & cum Vini ſpiritu extracta fuerint &c.

Siquidem & hæc gummoſis vel mucilaginoſis pariter ſociata, v. g. Ligni Aloës, (*quamvis D. Zwelferus præfatione Cl. 7. Ph. Reg. diverſum referat*,) Acori, Hyperici, item Conſolidæ maj. Altheæ &c. ſaccharum amplectuntur; licet plerumque minus inde diaphana, purpureis tamen (*v. g. Eſſ. Papav. errat. ſucci Liquiritiæ &c*) haut difficulter obnubenda; ut laudatiſſimi A. Salæ percolatione (*c. 4. ſ. 2. de Polychreſto Hyperico*,) vel ſpirituoſioris liquoris nonnunquam minus convenientis additione, haut

adeo

adeo hic opus ſit. De cætero iſtius generis ſimul ſemireſinoſa, jampridem & prædeceſſorum exemplo, citra laudatiſſimi D. Zwelferi particulatim inibi diſperſarum Reſinarum, (*intimiorem equidem, vix tamen undiquaque perfectam*) ſeparationem, in Vini ſpiritu ſolutionem, vel cum Amygdalis aut Melonum ſemine, (*quorum etiam rancorem ſubſequum D. D. Sckröckius Cl. 7. p. 117. oppoſuit*,) ſub actionem, ac reiteratam (*quæ denuo nihilominus inæqualior oriri poterit*,) conjunctionem, (*ſimultanea tantum ac continuatiori, circa exhalationis finem permixtione, vel pilularum Cordialium, Anodynarum, ac ſtomachalium ejuſdem imitatione, contenti,*) ſecure nihilominus & citra inæqualis hinc operationis perceptionem, etiam in Purgantibus, (*Agarico, Mechoacanna, Turbetho, Gutta Chambodia &c.*) adhibuimus.

Secundum recentiorum inventum ſaccharata.

Præcipue A. Salæ jam ductu Saccharol. ſ. 2. c. 14. Poteriique l. 3. c. 6. poſtea commendatione Papaverina, Roſacea, Violacea, quæque è Liquiritia, Conſolidis, (*ſi alluberit*,) Satyrio &c. ſuperius ſæpius allegatis habentur.

Et quidni magis hinc expungantur, quæ majori adhuc numero è ſimplicibus extractioni plane non ſubjectis &c.

Ceu ipſa talium Simplicia inter ſuperflua, in principio ex parte recenſuimus: exemploque eſſe poſſent, alibi forte Carlinæ, Angelicæ, Enulæ, Zedoariæ, Petaſitidis, Imperatoriæ, Leviſtici, Dictamni albi; alibi Fumariæ, Linguæ Cerv. Polypodii, Filicis, Cetarach, Cuſcutæ reliquorumque (*quovis in genere minorum adhuc gentium* Simplicium Extracta. Et fallimur, an (*ſi experientiam* ſpe-

ſpecialemve neceſſitatem conferimus,) ſingularitatis tantum ſunt, quæ (*ni acceſſoria quid nonnullis conferant*,) è bubulo vitulinoque Hepate, ac (*Vulpino quoque dixerimus*) Pulmone Bovis ſplene, Matrice, Leporis, Secundina Mulieris, Alcis Ungulis, humanis brutorumve Craneis, (*gelatiniformia fere*,) ipſoque Marte, ſub longe latiori vocis ſignificatione, pro ſeculi tunc more huc relato, Tincturiſque forſan (*cum Magiſterium Martis aperitivum Mynſichti Armam. ſ.* 1. *nihilominus iterum dilui debeat, Vitriolum vero Martis factit. D. D. Sennerti, L.* 3. *Prax. c.* 5. *de Affect. Hypochond. imitatione, Hellebori extracto facile certiorique proportione permiſceri eodem ſucceſſu queat*,) parantur aut proponuntur.

Vireſque ſuas inibi diſperdentibus adhucdum nonnullibi proponuntur? quæve numeroſius adhuc &c.

E Pipere, Cochlearia (*cum vegetior pro coloratione viriditas aliter aut aliunde, certius habentur*,) Liliis convall. Mentha, Meliſſa, &c. herboſum ſaltem, amaricans, aut remiſiſſimum magma, (*cujus intuitu, exemplorumque per ſingula perſecutione, talia quoque teneriorum aliorum, nec tamen plenarie adeo volatiliorum, Croci, Roſarum, Caryophyllorum hortenſium &c. Extractis A. Sala l. c. interpoſuiſſe videtur*,) præbentibus.

Quæ ſcilicet nimiis clarificationibus, aut longioribus digeſtionibus debilitamus potius, quam exaltamus;

Utriſque Poterio quoque Phar. Spagir. ſ. 4. l. 1. âc P. J. Fabro in Myrothecii p. 1. frequentatiſſimis: at ab ingenuo Sala ſ. 2. Eſſent. c. 1. 4. & ſ. 3. c. 4. Hydræleolog. ſ. 1. c. 5. haut ſine ratione forſan impro-

probatis : dum multæ ſimul, æque efficaces præſertim lenientes, item reſinoſæ, Tartareæ, ſimileſque fixiores particulæ ſubtrahuntur, vinoſi vel mucilaginoſiores Succi quidam, v. g. Fragorum, Mororum, &c. Infuſa Lyſimachiæ ſpicatæ abſorpto albuminis tantillo ſæpe turbidiores redduntur; Caſtorinus, in Eſſentia ejus, odor aut imminuitur, aut putido quopiam deturpatur, &c. Non tam ob copioſiorem Liquorem, Calorem remiſſiorem &c. equidem declinabilia; (*indeque Sala l. c. plures pro evaporatione Patellas recipit :*) quam ipſam Liquorum eo declinantium, Epiceraſticorum vinoſorum &c. naturam : antequam tales debitam conſiſtentiam,) *nam fluidorum ſaccharoque conditorum ſuccorum aliam eſſe rationem tolerabilioremque mutationem, ſuperius Titulo de Syrupis notavimus*;) nanciſcantur. Acerbo vel Acido, deſtinationi Simplicis incompetente oborto (*cum effectu perquam acciſo*) ſapore; præſertim in ſubdulcibus mucilaginoſioribuſque nonnullis; uti nobis circa Senæ infuſum Sambucique ſuccum aliquando accidit.

Quæ nimiis repetitiſque menſtrui affuſionibus, [dum unica ſimultanea infuſio in octuplo vel decuplo liquores ſufficit,] obruimus &c.

Quod ipſis Zwelferianis quibuſdam Extractionibus eorumque in Agarico, Jalapio &c. Paradigmatibus impingere fortaſſe poſſet quiſpiam. Cæterum à primis manualis operæ exercitiis, hac in Materia ad planum A. Salæ ductum inſtitutis, poſt plures uſquedum variationes, Productorumque ponderationes, familiarem ipſi Proportionem plane adæquatam & ſufficientiſſimam eſſe deprehendimus pro Radicibus ſc. Lignis &c. præcipue compactioribus octuplum; levioribus, ſpongioſioribus,

ribus, mucilaginoſioribus,ac Herbis pleriſque conciſis decuplum; Floribus, præſertim tenerioribus, levioribus, mucilaginoſioribus, v. g. Violis purp. Papaveris errat. &c. à decuplo uſque ad duodecuplum; Succis inſpiſſatis, Reſinis ac Gummi-reſinis plerumque ſextuplum, aut paulo plus. Ita Recentibus, ni ſponte ſucculenti quidam Flores (*ut Borraginis*) diffluant, Fructuſve acidi aut vinoſi copiam per ſe præſtent, facile, ſimiliter tamen cum aliqua latitudine ſuffecerint, Floribus quidem anaticum pondus: ut & Herbis medio modo hic ſe habentibus, Plantagini ſc. Cichorio, &c. Succo enim abundatioribus, Fumariæ, Acetoſæ, Carduobened. &c. (*cum accedente calore externo prompte in pauco humido concidant, immediata vero talium expreſſio ſit tædioſior,*) tantum hoc longe foret exſuperantius; Siccioribus autem, Veronicæ, Centaureo min. Hepaticæ nob. (*pro germinationis tamen & maturationis ratione*) dimidium inſuper aut duplum oppido magis neceſſarium; præſertim levioribus mucilaginoſioribuſve, v. g. Pulmonariæ utrique, &c. Sicque in Radicibus etiam Liquiritiæ, Cichorii, Scorzoneræ (*ſemiſiccæ enim Salæ ſ. 2. c. 13. equidem addit pluſculum,*) Tormentillæ &c. ulterius & prout natura exuccæ fuerint, ulterius & ad triplum uſque aſcendendo: ceu Recentium & Arefactorum (*debite aſſervatorum*) inter ſe collatorum proportio, (*dum v. g. è Liquiritiæ Bambergenſis recentis libris quatuor, ſiccæ vix ultra unam, è florum violarum purp. recentius collectarum libris ſex poſt ablatos petiolos & exiccationem parum ſupra unam ſimiliter, & ſic de aliis conſequenter habentur,*) talia amplius determinaverit.

Quæ ex aquarum extreme deſtillatarum reliquiis admodum jam infractis colligimus; &c.

Inducta jam olim, Salæ tamen tum quoque (*ſ.* 1. *Hydræl. c.*5.) improbata conſuetudine; etiam ad Compoſitas, poſtmodum vero (*inconvenientiam advertentibus*) ad earum (*Cephalicarum ſc. Cordialium*, *Alexipharmacarum*, *Aperitivarum*, *Hyſtericarum &c.*) ſaltem ſpecies, perquam nihilominus inde plerumque exhauſtas, extenſa: ut ordinis tantum exemplique cauſa, tale quid è Liliis convall. meritiſſimus quoque D. D. Rolfincius adjeciſſe videatur.

Vel vulgatisſimo modo è magna ſeplaſiarum trulla, (igne violento) profecto toleramus:

Sic inter ſtudiorum decurſum, plus vice ſimplici in veſtibulo jam, ejus generis quid confici odore prius percepimus, quam ipſi furno Anemio, ſimilive carbonum conceptaculo appropinquaremus. Unde nec Veſicæ A. Salæ Eff. ſ.c. ſtanno intus hunc in finem obductæ temere confiderimus; incruſtatione ſc. pluries variabili, & per Saturninum ſæpe, tandem ad Venereum contagium ducente.

Quæ diverſimodo menſtruorum reatui inconſideratius, hodieque nonnunquam ſubjicimus: ut dum reſinoſa Aquoſis &c.

Ceu in Quercetanicis paſſim olim factum eſt, & in Poterio quoque, l. c. Schrödero l. 2. c. 57. aliisque poſtmodo unum alterumve exemplum inveniri poſſet. Ipſe D. Zwelferus, qui tamen Extractum Querc. Phlegmagogum reſinoſa Turbith Agaricique parte ob Cinamomi (*haut dubio interea pro Officinarum more, ſpirituoſiorem*) Aquam

adhibitam deſtitui in Animadv. aſſerit, non ea ſolum, ſed plura inſuper ejus generis, etiam Aquæ ſ. Succisque, (*alias ſaturatioribus*) pro Pilularum Panchymagogarum, Peſtilentialium Spleneticarum conſtituendis maſſis in Pharm. Reg. ſubjicit: ſpecioſiori fere, (*dum Rob cujusdam, v. g. Juniperi, ni corpulentia ſua cum aqua ſ. transacti, alia eſt ratio,*) nec Experientia adeo deſtituto A. Salæ Schröderique l. c. modo, qui (*licet communis quoque Vini ſpiritus gummoſas etiam particulas haut parce ſimul extrahat.,*) pro faciliori tamen certiorive utriusque obtentione hunc diverſa interim proportione cum Aqua ſ. vel (*pro more tum quorundam*) deſtillata miſcent, ſpirituoſam quaſi aliquam, generoſiorique Vino (*ut in Maſtichinis Zw. pilulis parem, ita nacti.*

Ut dum reſinoſa Aquoſis, & vice verſa aquoſum ſaltem requirentia Ardentibus liquoribus infuſa tantum debilitantur, &c.

Quemadmodum ſuperius (*pro potiori ſaltem*) Abſinthium, Crocum &c. è Sala; item Rhabarbari atque Senæ Debilitationem retulimus; etiam cum prima horum cum aqua ſ. confecta Extractio ſpiritu Vini denuo, labore Draſticis, pro majori craſſiorum ſeu (*Phar. Reg. tit de Helleb.*) vehementiorum particularum ſeparatione convenientiore, extrahitur. Aloën ita tractatam, longe diffuſiori pondere, (*dum prætenſa vis confortatrix aliunde commodius peti poterit:*) dandam, in gummoſa vero ſui parte, exigua quoque, adeo præſentem eſſe, nemo nunc non novit. Non quod cum Beguini commentatore, (*c. 9.*) ſpiritum Vini penitus à Purgantibus, excepto Scammonio & (*aquoſiori tamen*) Colocynthide adhucdum exeſſe velimus. Saltem & v. g. præter ſuperius jam recenſita, Calendula quoque,

que, Meliſſa, Mentha, Scordium, Ruta, &c. in ipſius etiam laborioſiſſimi D. Zwelferi binis illis, abſtractionibus, & pro conſtituendis Pilularibus maſſis decoctionibus, (*Ph. Reg. cl.* 6. *atque* 7.) inconvenientior forte curioſiori poſſet videri.

Dum Aqua ſimplici (in ſuo genere ſufficientiſſima) neglecta.

Pura quavis, (*ſiquidem & Tophacea nonnullarum materia ſub ipſa hic fervefactione digeſtioneque ſecedit: rigidior vero montanorum &c. vel aliquali aſſervatione pro lubitu infringi, & ad copioſiorem Extractionem diſponi poterit.*) non Pluvia ſolum, aut Martia, Majali, Tonitruali, ex alio capite hic quoque nimium aliquibus prælata.

Deſtillatis officinalibus vel ſero deſtillato pretium ſolummodo, & labores nequicquam intenduntur:

Salæ quidem etiam, (*poſt Quercetanum, proprias præcipue amplectentem,*) tum temporis, exemplo Rhabarbari ſ. 4. c. 2. adſumptis; ut circa D. Zwelferi mentem, præfatione Claſſis 7. inque Rhabarbari ac Senæ Extractis eas admittentis, in Marocoſtinis tamen D. D. Mindereri, ac alibi rejicientis hæſitare poſſet quiſpiam. Sapidiores interea ac graviori Oleoſitate imbutæ equidem relinquunt aliquid, (*vel Rotularum Manus Chriſti cum aqua Roſarum aut cinamomi exemplo,*) reſpective tamen carius id eſt, & atomoides,

Dum aqua ſimplici neglecta, deſtillatis officinalibus vel ſero deſtillato &c.

Vel Lacte etiam. Talia vero, acido ſuo inciſorio perquam privata, moris ſimiliter aut ordinis ſaltem gratia D. D. Brendelium quoque, Virum ſuo tempore haut adeo inaccuratum, c. 4. Chim.

in Art. Form. Red. inſeruiſſe, non immerito ſuſpicamur.

Dum vini ſeu (graveolens) ſecum vini ſpiritus ſimpliciter & præciſe exigitur.

Vini quidem; tantis (*etiam ad Maritima,*) è Gallico, Hiſpanico &c. ibi præ noſtris Rhenanis Franconicisque equidem parabilioribus, & eo ultra quartam ſæpe partem, (*de qua allegatus modo D. Brendelius l. c. p. 47. & ante eum A. Sala quoque Hydræleol. ſ. 4. c. 7. videatur,*) affluentioribus, impenſis tamen declinandis collectus. Fecum vero, utut in modo dictis Locis, benivolentioribus annis, oppido parabilior, & octavam earum partem ſæpe ſuperans aut exæquans, nihilominus tamen adulterinus ſæpe, intermixtis, (*uti ſcimus,*) etiam Cereviſiariis; Tincturis porro, Eſſentiis atque Extractis, poſt rectificationem quoque, ingrati quid affricans: item ſuper tantillum ſaltem, quo vinoſi quid ſpiret, (*cum nihilominus tantum frumentaceus ſit,*) abſtractus; aut è ſuperioribus verſus nos Regionibus pro pure Rhenano Inferioribus divenditus. De cætero Abſtractitium medicatum, Zwelferus etiam, pro Extracto Gummi Guttæ ſive Juniperi ſpiritum (*ceu diu ante Sala proprium ſ. 2. Eſſent. c. de Hyperico,*) recepit, forſitan non ſine aliqua quorundam circa Animadverſiones hic hæſitatione: præcipue cum paſſim & ſuper Extractum Diapæoniæ Mind. totum hoc in auras abire monuerit: æque ac Cinnamomi Aquam in Extracto Holagogo A. cujus tamen parem in P.R. cl.7. diſperſionem D. D. Schröckius ei poſtmodum oppoſuit: eoque quæ de Aquis deſtillatis ſ. paulo ante diximus, referri poſſent. Ab omni tamen phlegmate neutiquam hinc, licet lintea quoque

ſeu

ſeu ſtuppam, diſperſis tum ſimul reſtitantibus aquoſis particulis, comburat, (*id ut A. Sala, ſ.* 4. *c.* 12. *Hydræl. monente*,) liber; Gummoſas interea, Mucilaginoſas, Salinas Tartareaſve particulas complurium Simpliciu'm (*ceu jam pridem quoque Boylæus curioſiſſimus* (*Diſſert. de Experim. Fruſtr. advertit*,) ſatis una haut attingens.

Satisfaciente (*parabiliori alicubi*) *frumentaceo quovis &c.*

Sive Triticeus, generoſus ſane, & cuivis fecum Vini ſpiritui, (*poſt competentem dephlegmationem*, *A. Sala olim ſimiliter c.* 9. *ſ.* 4. *Hydræl. Glauberoque furno* 3. *c.* 10. *annotante*) in effectu par, præ aliis inſuper uberior; ſive communior Secalinus aut (*plane, ſuper acceptioris tamen ſimplicis particulam*, *ſi vetuſtius fuerit, rectificatus*) Hordeaceus. Maltho ſaltem, ſive omne frumentum ejuſcemodi præparationi (*quod D. Kergero quoque præ ſimpliciter contritorum Fermentatione ſ.* 2 *c.* 2. *complacuit*;) ſive pars tantum ejus vulgari paſſim more ſubjiciatur, rite confecto, nec peregrino odore inquinato. Nam oryza quidem Indis, eo in negotio (*jam à part.* 3. *Navig. Indic. tempore*) verſatiſſimis, inque ea tam ſementis, quam prodeuntis inde Spiritus affluentia præ noſtratis caritate aptior; ut ut ſive ſingularis Proprietas *Bontius Dialogo* 2. *& F. Bernier pag.* 564. ſive rodentia, iſtique Dialogo 3. & M.M. c. 3. adeo accuſata Holothuria, ſive demum Abuſus potius (*profecto hinc in Indoſtanis interdicto*, *vel modo allegatus D. Bernier Mogolicorum parte* 3.) in cauſa ſit, interea haut adeo ſic commoda; è Piſis, etiam poſt negotioſam Veſicæ (*Tract. Teſtimonium veritatis inſcripto, Articulo* 39.) Glauberi duplicaturam, empyreumati nihilominus expoſitus; Avenaceus ve-

 getus

getus quidem, ob farinaceæ tamen ſubſtantiæ paucitatem admodum parcus eſt; & cum ex. gr. è Modio noſtrate, quod 256. libras ſecalis, hordei 220. præter propter capit, ſubtractis per molendinam ſubtrahendis, hordeacei 65. aut paulo plures libræ, ſecalini vero ſpiritus ultra 90. ſæpe habentur, hic ultra 18. ſe extendit rarius: ceu alibi quoque Tom. 4. Ephem. Germ. retulimus. Cereviſia per ſe, huic fini, ni infortunium quoddam extus, *adeoque ſaporem odoremve, ut in interna corruptela non mutans*) accedat (*ceu duas poſt Coctorum lamentabilem ſubmerſionem clam ita inſumptas meminimus*) vix à patribus familiæ alias impenditur, curioſitas minoris quantitatis robur ita probat potius; & noſtra recentior atque vegetior ultra octavam ſæpe partem adſcendit; uti Salæ Bernburgenſis Anhaltinorum, ac Megapolitanorum Kniſenack ſextam, inferioris vero potiſſimum Saxoniæ Breuhan (*cujus tamen magna eſt, ſentiturque bibentibus in robore diverſitas*,) vix 15. ſpiritus ardentis rectif. partem ſ. 4. Hydræ l. c. 7. dedit. Laborioſior inſuper ob continuatiorem ebullitionem talium obvenit Deſtillatio; ut Fecibus potius, licet haut minus deſidibus, plerumque tamen (*quamvis pro Regionum frumenti, tractationisque diverſitate,*) ditioribus, & eas, quas Muſtum (*cæteris tamen paribus*) deponit, in proventu ad minimum exequantibus, ſolis, aut denuo Maltho novove Frumento ſociatis, hoc in negotio occupari, præcipue hiſce in tractibus, acquieverint. E Lentibus ſat bonum ſuperioribus annis privatos in uſus deſtillari curabat Medicus nominatiſſimus. Qui vero priori tricennali bello ſub ea tum annonæ caritate, è Loliaceis rejectamentis, viciis, ſimilive farragine, (*æque ac ex Aniſi quiſquiliis pro Spiritu Oleoque hic locorum quibusdam ſolet*) imo præter Cynosbati

nosbati acceptiores fructus prunaque ſylv. autumnalia, è Rhamno inſuper cathartico, Virga ſanguinea Matth. &c. parabatur, vulgoque nihilominus bibebatur, ingratior erat & faucibus plerumque adverſior; Præſertim ſi Mecereo(*ut Piper quoque nunc loco Granorum Paradiſi*,) malitioſe nonnunquam acuiſſent. Pomacei etiam Pyra complectentis ſpiritus, dum ad fructus quoque ita devenimus, è ſelectioribus (*uti notum*) ſatis vegetus ac copioſus eſt. Cæterum ex expreſſorum quoque remanentia, (*ceu ſucci haut parum adhuc retinente,*) poſt fermentationem haut incommode colligi poterit: quemadmodum & ex ſemiputridis, aut gelu aliquo usque tactis, (*per immerſionem vero hinc pro more liberatis*,) confractis ſaltem aut conciſis, fermentationi per fecum partem in loco tepido, indeque deſtillationi (*adjectis etiam pro lubitu, & ad majorem facilitationem novis fecibus*,) ſubmiſſis: uti præcedente anno quispiam, ne quid periret, experimentum cum emolumento faciebat. Sed hæc diffuſioris Familiæ ſunt.

I N D E X.

A.

ABietis ſtrobuli 347
Abominabilia 5
Abrotanum 256
fœmina 269
Abrotani oleum 269
Abſinthium 266
Abſinthii aqua 266
Extractum 146. 267
Eſſentia 146. 259. 267. 473
Oleum deſtill. 267
Ol. externum 268
Spiritus 267
Sal ibid.
Abſorbentia 408
Acacia vera 426
Acaciæ fl. aqua 254. 426
Extractum 426
Muſcus ibid.
Acanthus vera 432
Acetoſa 253. 254
Acetoſæ ſal 255
Acetoſella 253
Acetum 261. 262
Accidentarium 262
cereviſiarium ib.
melleum ib.
pomaceum ib.
ſaccharinum ib.
vini ib.
Aceta Alexiphar. 140
Diaphoretica ib.
infuſa varia 262
Acetum abſtractitium à Sale Tartari 264
Bezoardicum 140
deſtillatum 263
Hyſtericum ib. 328
Mithridaticum 140
Mori 392
Radicatum 264
Rhizoticum 140
ex Rhodano 53
Rubi Ideæ 392
rutaceum 128. 129. 140. 263
Scylliticum 275. 294. 483
Acetum therebinthinatum 264
Theriacale 140. 483
vini, in eoque Cryſtalli 264
vomitorium ib.
Acida fixiora 40
Acidulæ artificiales 289
Acorus 323
conditus ib.
Acoviſtica aqua 321
Actes tinctura 135
Tragea ib.
Acuti morbi 54
Adianthum 273. 276
Adſtringentia 46
vide Adſtringentia,
Æneum inſtrumentum 36
Æris ſquamma 107. 108
Ærugo 295
Æruginis ſpiritus 17. 27. 264. 293
Ætites 441
Agaricus 67
trochiſcatus ib.
Agarici trochiſcati extractum 78. 470
Ageratum 256
Agninum ſebum 361. 385
Agnus caſtus 399
Agreſta 391
Agreſtæ Rob ib.
Syrup. ib.
Agyrtæ 495
Alabaſtrum 442
ejus unguentum ibid.
Alcaheſt 25

Alca-

Alcaheſtina. *ibid.*
Alcaheſtinus liquor. 26. 51. 231
Alcali 14. 15
diaphoreticum 466
tartareum & nitroſum 206
Alcalia 43
ex Hedera terreſt. 280
Nicotiana *ib.*
Scabioſa *ib.*
Veronica *ib.*
purgantibus cum incommodo miſcentur 79
Alce 353
ejus ungula 353
Alcea 384
Alchermes confectio 394. 481
Alchymilla 423
Alembrot ſal 240
Alexipharmaca 21. 56. 122
externa 47
mineralia 168
Alhandal trochiſc. 78
Alipta moſchata 280
Alkekengi aqua 218
extractum liquid. *ib.*
Allium & alliata 128
Aloë 62
Epatica *ib.*
Soccotrina *ib.*
Aloës extractum 471
vis infringitur alcalibus 79
Aloëtica 261
Aloëticæ pilulæ 87
Epilepſiæ à lacteo coagulo proſunt 283
Aloës lignum 316
Alſine 399
Alterans 21
mixtura 15
Altheæ aqua 381
Eſſentia *ib.*
Radix 384
Semen *ib.*
Alumen 438. 439
Rupeum 438
mitificatum in febribus 150
Aluminis caput mortuum 237
coagulum tinctum 438
dulcificatum 440
liquor acidulus 439
magiſterium ſicc. 440
uſtum 439
Aluminoſa 206
Amara dulcis 128
Amaranthus 425
Amaricantia alexiph. 129
Amaraci ſemen 338. 339
Ambra 358. 359. 454
Ambræ Eſſentia 359
ſiccæ eſſent. *ib.*
moſchata *ib.*
Ambroſia 276
Amethyſtus 172
Amianthus 442
Ammi verum 221
Ammoniacum gummi 261. 350
ejus eſſentia 261
extractum *ib.*
oleum *ib.*
Ammoniacum ſal 206. 310
ejus ſpiritus 164
Amomum 316
Amygdala 378. 454
amara 222. 378
Amygdalinum oleum 222. 361
Amylum 379
Anacardi 343
Anagallis *ib.*
Analeptica 56. 360. 388. 405
Analepticus pulvis 394
Anatron ſal 240
Anethi aqua 324
oleum deſtill. *ibid.*
ſemen *ibid.*
Umbellæ *ibid.*
Anfall⸗Hertzen. 20

Angelica 125
ejus ſpiritus 127
Anguillæ hepar in partu difficili 285. 313
Anodyna 46. 61. 367
Anodynæ pilulæ 370
Anodynum mineral. 457
Anodynus pulvis 370
liquor 371. 372
Anſerculor. ſtercus 281
Anſerina 400
Anſerum cuticulæ pedum 435
Antepilept. aqua 183
Elixir 301
ſpiritus 164
Anticolicus liquor 234
Antidyſenterica 427. 428
Antifebrile 440
Antifebriles pulver. 150
Antifebrilia empl. 159. 348
Anhaltina aqua 480
Antihecticæ aquæ 581
Antihecticum 191
Antidypochondriaca Eſſentia 250
Anima vitrioli 309
Animæ gummi 353
pennarum 167
Aniſum 318. 324
Aniſi aqua 324
herba *ibid.*
oleum 274. 324
Anthophylli 316
Anthora 133
Anthos conſerva 340
mel *ibid.*
oleum *ibid.*
Antimoniale 52
Antimon. ſulphur. 52
Antimonialia 8. 56
Diaphoretica 151
num parari poſſint ut infra ſolum purgent 109. 110
Antimonium 101. 443
crudum antepilepticum 102
crudum 105
Antimonium diaphoreticum 123. 172. 457
Joviale 190
Lunare 175
Martiale cachecticum 189
Solare diaphoretic. 175. 193
Antimonii annuli 108
butyrum 183. 456. 457
Cinnabaris 183. 456
Clyſſus 172. 182
flores 102. 172. 173. 467
fixi 174
purpurei 175
minera 26. 182
Acetoſus liquor *ib.*
Antimonii regulus *ib.*
Antimonii reguli globuli 103
Sal 181
ſulphur 108. 110. 176. 177
ſulphur cum Mercurio miſcendo ſublimatur 189
ſulphur auratum diaphoreticum 174. 175
Tinctura 157. 181
vitrum 102. 103
ſolare 105. 179
Antimonio incruſtati calices 108
Antiphthiſica 380
uſque ad 383
Antipodagrici liquores & mixturæ 152
Anthirrinum 343
Antiſcorbutica 248. 259. 260
Antivenereum 116
Emplaſtr. 444
Anus 495
Aperiens ſal 54
Aperientia ſeqq. 30. 248
Aperitiva 61

Electuaria 260
Apes 386
Apii radix 221
ſemen *ib.*
ſuccus inſpiſſatus 222
Apoplectica 480
aqua amara 338
Apoplexiæ non ſemper proſunt odorifera 317
Apozemata 75
abominabilia 91
Aſthmaticorum 280
Apri dentes 453
Aqua acoviſtica 321
alterans 34
Anagallidis 251
Anhaltina 321
Antiſcorbut. 251
Apoplectica 37. 342
amara 263. 338
Aromatic. 37. 321
Benedicta 108
Caponum 404
Carbunculi 320. 359
Card. benedict. 135
Caſtitatis 599
catarrhalis 320. 321. 339
Ceraſorum 388
vide Ceraſorum aqua
nucleorum 222
Aqua Chelidonii min. 251
Cinnamom. 477
Cochlearum 404
Cordis cervi 151
hirci *ibid.*
Cortic. citr. 331
Dominarum 272
Epileptic. 342
Fabarum 222
Fontana 34. 37
Fortis 14. 135. 299. 461
Fragorum 218
Fumariæ 135
Aqua Hirundinum 337
Hordei 402
Hyſſopi ſpirituoſa 273. 274
Hyſterica 328
Liliorum alb. 381
Lil. convallium cinnamomiſata 342
Lithargyrii 420
magnanimitatis 405
Maſtichina 352
Meliſſæ 331
Menthæ cum acoro 323
Namphæ 332
Naſturtii utriuſque 251
omnium flor. 282
Otalgica 321
Panacis Heraclii 342
Perſicorum nucl. 210
Picarum 337
pulmonum vituli 404
Regia 41. 461
vide Aquæ Chryſulcæ
Rubi Idæi 392
ſanguinis Scrophæ 404
Sapphirina calcis vivæ 296
ſimplex 28
ſperm. ranarum 480
temperata 239. 335
typhorum cervi 151. 480
verbaſci 384
vermicularis 251
Veronicæ 256. 273
viridis 295
virtutum 320
vitæ alba *ibid.*
vitæ antipeſtilentialis 136
vitæ citri 330
Zedoariæ 133
anti_hriſic. & antihect. 225. 226. 381
Antipodagricæ 387
Antiſcorbut. 259. 480
aromatic. 37. 44. 321

Aquæ aſthmaticæ 480
Bezoardic. 127
Carminativæ 480
Chryſulcæ 235
Compoſitæ 37. 258. 321
Cordiales 37. 322
Deſtillatæ 34. 218. 219. 254. 256. 479
Diaxyloaloës 317
Epilepticæ 37. 389
pro Epithemate cordis 322
Gradatoriæ 235
Hyſtericæ 37
Laxativæ 76
Lithontriptic. 219
Nephriticæ ibid.
Odoriferorum 37
Ophthalmicæ 35
Pugillatoriæ 235
purgantes 77. 86
refrigerantes 35
ſpirituoſæ variæ 320
theriacales 127
vino deſtillatæ 36
vitæ mulier. 328
Aquila 185
Aquilegiæ aqua 256
flores ibid.
herba ibid.
Aranearum ictus 159
Arbores vitæ 49
Arcana 30. 58
Arcanum corallin. 11[illegible]
corroborativum & mundificativum 56
duplicatum 150. 220. 232
Tartari 211. 212. 213. 216. 224
Vitrioli 51
Argenteum catarcticum 117
Argentum rude rubrum 55
Tincturam Solis adoritur 56
vivum 184
Arillarum Sambuci oleum 70
Ariſtolochia longa 270
Ariſtol. rotunda ibid.
vulgaris ibid.
Armeniacorum nuclei 222
Armoniaci ſpiritus 164
Aromatica 4. 19
Aron *vide* Arum.
Aroph 247
Arſenicalia 365
Arſenicalis magnes 366
Artemiſia alba 269
rubra ibid.
Artemiſiæ aqua ibid.
decoctum ibid.
extractum ibid.
ſal fixum ibid.
ſyrupus ibid.
Arteriaca 36
Arthritica 42
Arthritidi vagæ 188
Arum *vel* Aron, Ari aqua 266
Ari fecula 266. 470
radix 266. 453
Aſa dulcis *vide* Benzoe fœtida. 350
Aſarum 99
ejus extractum ibid.
Aſcites 291
confirmatus 117
Aſelli 227. 453
Aſinina ungula 354
Aſparagi radix 222
ſemen ibid.
turiones ib. 402
Aſphaltum 365
Aſſaireth 90
Aſthmatici 236. 27[illegible]. 274
Aſthmaticorum apozemata 280
confectiones ibid.
Loch 275. 280
Aſtra 185
Aſtringentia 421
Atriplex 402

ejusſemen & radix 100
Avellanarum membranæ 426
Avenatum 402
Avicula Hermetica 53
Avicularum oſſiculi & pedes 435
Aurantia 331
Aurantiorum conſerva 391
cortices 331
Aurantiorum Elæoſaccharum *ibid.*
Eſſentia *ibid.*
flores 332
ſyrupus *ibid.*
Aurata 56
num agant ut aurata 197
Aureum vellus è rore 194
Auricula 343
muris 424
Auripigmentina 365
Aurium affectus 165
Aurum fulminans 116. 192
potabile 53. 56
vitæ 116
Axungia 387
vide Pinguedo
Azoth 49. 52

B.

BAccæ alkekengi 218
Hederæ 221
Juniperi 132
Paridis, *vide* Uva verſa
Baculi pectorales 383
Balauſtia 426
Balneum Mariæ 35
roris galeatum 36
Balſama alexipharm. 141
deſtillata 44
externa 45
ſtomachalia 268
varia 346. 478
Balſamica reſinoſa 46
Balſamine 425
Balſamorum corpus 315
Balſamum antiparalitic. 345
antipodagric. 360
apoplectic. 315. 345. 152
cephalic. 345
Embryon 480
Liquor huic æquans 321
Hypnoticum 373
Peruan. 333
ſulphuris 478
aniſatus 203
externus 204
fœniculatus 203
Juniperinus *ibid.*
ſuccineus *ibid.*
Balſamum Therebinthinatum *ib*
Syriacum 333
Tartari 211
Tolutanum 333
vitæ mnemonic. 345
Bange 401
Barbi piſcis ova 100
Bardanæ radix 128
Bartſch 432
Baſilicum 333
Bdellium 256
Beccabunga 251. 252
ejus ſuccus 250
Behen utrumque 426
Bellis 253
Benzoe 278. 352
Eſſentia 278
Flores *ibid.* 470
Magiſterium 278
Berber condit. 389
Rotulæ *ibid.*
ſiccat. *ibid.*
Succus 388
Syrup. *ibid.*
Beta alba 432
Betula 222
ejus cortices *ibid.*

gemmæ 222
Betulæ ſuccus 223
Bezoar Occident. 454
Orientalis 454
Bezoardicum 15
album ſive ſimplex 356
animale ſimpl. 157
antimonii ſimpl. 174. 175
cervinum aur. 193
corallinum 409
Joviale 175. 190
Lunare 198
Martiale 176
Minerale 173. 183. 188. 457. 458
ſolare 175. 193.
venereum 176
Bifolium 424
Biſmuthum 26
Biſtorta 428
Blattæ Bizantinæ 166
Bolaris terra rubr. 286
Boli 371
Bolus 170. 260
Bolus armena 168. 169
purgans 21. 83
Borraginis & Bugloſſæ aqua 397
conſervæ *ibid.*
flores *ibid.*
folia *ibid.*
radices 397
ſal 397
ſuccus 397
Syrup. 397
Borax 312. 313
Botryoides 342
Botrys 276
Branca urſina 432
Braſilienſe lignum 397
Braſſica 276. 402
Bronchiorum infarctu 202
Bryonia 270
ejus fecula 270
ſuccus 70
Syrupus 270
Bufones 230
Bufonius lapis 161
Bufonum conſpurcationes 159
Bugloſſa *vid.* Borrago.
Burſa paſtoris 425
Buttlerius lapis 57
Buttyrum 45. 346. 347. 360
antimonii 244. 416
cancrorum 225
Buxeus ſpiritus 121. 474
Buxus 119

C.

Cachectica 116. 287
Cachexiæ 176. 177. 179. 191. 192
Martialia proſunt 107
Cadmia ferruginea 443
nativa 443
Calamentha quælibet 322
cattaria 322
Calamorum ſcriptoriorum interiora 167
Calaminaris lapis 442. 453
ejus flores 442
Liquores 442
Magiſterium 442
Calamita 352
Calamus 323
Calcatrippa 270
ejus aqua 270
conſerva 270
Extractum 270
Calcinationes 6
Calembac lignum 316
Calendula 333
Calices antimonio incruſtati 108
Calx viva 17. 242
ejus aqua ſulphure ſaturata 205
Cremor 16. 243
Lixivium 243
Cambodia gutta 68
Camphora 123. 124
ejus eſſentia 124
Oleum 124

Camphorata quibus noceant 122
Cancamum 353
Cancrorum aquæ analepticæ 225
Butyrum 225
Lapilli 224
Morſuli 225
Spiritus 225
Candelæ pro fumo 20
Canella alba 316
Cantarelli 227
Cantharides 227. 228
Cantharidum magiſterium 227
Capparum cortices 257
fructus 257
oleum 257
Caprifolium 273. 276
Caprillum ſtercus 281
Caput mortuum vitrioli 459
Caranna 353
Carbones 26
foſſiles 365
Cardamomum 315
Cardui benedict. aqua 135
Pulvis 129
Semen 129
Spiritus 129
Carlina 125
Carminativa 313. 322. 323
Carminativum vinum 322
decoctum 322
Carpionum lapis 353. 354
Carpobalſamum 316
Carthami ſemen 71
Carvi aqua ſimpl. 324
Herba 324
Oleum 324
Semen 324
Caryophyllata 398
Caryophyllorum 314
Aqua 477
Balſamus 314
Oleum 314. 476. 477
Caryophylli hortenſes 396
eorum acetum 356
conſervæ 396
eſſentia 396
ſyrup. 396
Caſeus recens 387
Caſſia 315
Caſſiæ flores 91. 93
Caſtanearum putamina 426
Caſtitatis medicamenta 399
Caſtoreum 285. 357
ejus eſſentia 313. 357. 467
Extractum 467
Tinctura 124
Cataplaſmata 46. 49
Cataplaſm. contra cruores 429
Domeſtica 349
Emollient. 98
ad hernias 431
Catechu terra 169
Catellorum balſam. 361
Catarralis aqua 321
Cathartica 61
vid. Purgantia
Catharic. cæſareum ſive regium 78
argenteum 117
nuclei 76
pulvis 80. 81
Therebinthinatum 94
vegetabilium 88
quid præſtent in intermittentibus 88
Catholica medicina 58
Catholicum 50
Sal 13
Cauterium 243. 244
Centaurium 131. 256
Cepæ 274
Cephalalgiæ malign. 144
Cephalicæ pilulæ 352
Cera 45
alba 362
flava 362
virginea 362
Ceræ oleum 362. 467
Ceraſa accid. ſiccat. 389
eorum ſuccus acidus 388

Ceraſorum dulcium ſapa 389
Ceraſor. aqua 389
Eſſentia 389
Nuclei 222
ſpiritus 341
Cerata *vide* Cerota
Cerebella animalium per expreſſionem plus olei dant quam per deſtillationem 152
Cerebrum cervinum 354
leporinum 167
Cerberus triceps 81
Cerefolium 425
ejus aqua 425
ſemen 425
ſal 425
Cereviſia cum ſucco betulæ cocta 223
Ceroneum 349
Cerota *vel* Cerata 48. 349
Cerotum de Ammoniaco 349
Cerotum de ſantalo 398
Cervaria 128
Cervina 7. 56
quid præſtent 156
Cervinum cerebrum 355
cranium 153. 354
Cervin. cornu 152. 354
Cervina ungula 354
Cervi oculorum ſordes 152
Ceruſſa 415. 416
antimonii 173
Chalybeata vina 288
Chamæ Norwagicæ rubi 252
Chamædrys 255. 273
ejus extractum ſaccharatum 273
Chamæpytis 255
Chambodia gummi 61
Chamomilla 322. 325
Romana 325
Chamomillæ extractum 325
oleum 325. 326
ſtillatit. 325
Syrupus 325
Cheiri flores 271
Aqua 271
Eſſentia 271
Extractum 271
Chelidonium majus 256
minus 251
Chelidon. aqua 225
Chermes Eſſentia 394
Chermeſini fili 395
flocci 395
panni 395
Chiloſitas plures hectice conſumit 399
China 119
China Chinæ 131. 146
Chocolata 401
Chronici morbi 54
Chryſocolla 443
Chymica 513
Cicadæ 226
Cicer 222. 269
Ciconiæ caro 161
cruor 161
ſpiritus 161
de Ciconia alexipharmac. 161
Cichorii conditum 255
radix 252
Cicuta 373
Cicutaria 373
Cinæ confectiones 433
Cineres 43
Cingulum corii humani 284
Cinnabaris 181. 182. 188. 444
antimonii 52. 183. 185. 189. 299. 456. 457
Cinnabaris minere mercur. 299
nativa 52. 175. 185. 188
Cinnabarina 56
Cinnamomum 313. 314
Cinnamomi aqua 271 314. 477
bugloſſata 314
cydoniata 314
roſacea 314
oleum 314. 476. 477
ſal 314
tinctura 314
Citrum 330

Ci-

Citri aqua 391
aciditas 390
ejus conſiſtentia ſyrupalis ibid.
Balſamum 330
condit. 390
conſerva ibid.
cortices 330
elæoſaccharum 331
elixier 330
eſſentiæ 331
flores 330
Gelatina 390
liquor oleoſus 331
Citri morſuli 391
oleum 330
ſyrupus 331
Claretum laxativum 75
Clarificatio 45
Cliſſus 29.458
antimonii 172.185
Cliſſiformes liquores 27.233
Clyſter tabacinus 98
Clyſteres 49.96.97
acriores 97
anodyn. ibid.
emollientes ibid.
lenientes ibid.
Clyſteriſationes 87
Coagula 387
ſalis 240
Cochleæ 161.404.405
earum domunculæ 166
magiſterium ibid.
Cochlearia 250.252
ejus elæoſaccharum 252
eſſentia ibid.
ſpiritus 259
Cocta 5
Colchis recens 66
Colchotar vel Colcotar 304.309
Colicæ 188
Collegium med. 515
Colocynthis 66.72
ejus extractum 471
Colophonia 217.474
Colubri utriusque ſexus 157
Colubrinus pulvis 453
Columbinum ſtercus 226
Coluthea 63
Commixta 8
Compoſita 8.44.59.60
quæ ſimplicibus accedunt propius 7
Conchæ vulgar. 7.453
Concharum pulv. 150.165
Condita 22.255
Conditum pro familia 145
rad. Angelica 127
Confecta cum & ſine tabulatis 318
Confectio acori 323
Alchermes 394
Angelic. rad. 127
Enulæ ibid.
Aniſi 324
Antiſcorbut. 260
Carvi 324
Communes & candiſ. 19
Cordiales 147.148
Coriandri 324
Fœniculi ibid.
Hepaticæ 260
Pectorales 280
Spleneticæ 260
Confecturæ 19
Conſervæ 22.255
Enulæ 127
Hederæ terr. comp. 143
Malvæ flor. 381
Lil. alb. ibid.
Roſarum 482
Symphyti flor. 428
Conſolida ſarac. 423
Contracturæ 47
Contrayerva 131
Copal 353
Cor leporinum 167
Corallia 7.78
febrientibus non ſemper proſunt 407.408
Corallia alba 407

rubra 407 452

Corallina 51. 56. 165. 433. 434

magiſter. 433

Corallinum muſcum 414

Coralliorum calcinatio 413

flores 408

liquor reſtans 464

magiſterium 408. 464

roſatum 40

ſal dulce 410

ſolutiones 409. 410. 411. 414. 464

pulvis vitriolatus 409

ſpiritus 411. 412

ſulphur 412

tincturæ 157. 411. 412. 414. 465

Syrupus 414

Coriandri aqua 324

confectio *ib.*

Corna immatura olivas ſupplent 386

Corni fructus 426

Cornu bovinum 165

Cornu cervi immatur. 151

Cornu cervi 152. 153. 434. 484

Gelatina 153. 466

oleum fœtid. 465

Philoſoph. calcinat. 153. 466

raſpatum 153

ſal volatile 465

ſpiritus *ibid.*

vitriolatum 156

uſtum 154. 453. 466

Cornu hircinum 165

Rhinocerotis 153

Rupi caprarum *ib.*

Corona viperina 161

Corvi cerebrum 355

Coryli ſpiritus 121. 474

Coſmetica 20. 442

Coſtus 316

Cranium human. 354. 453

ejus Galreda 355

ſpiritus 354. 355

cervinum 153

Cremor calciformis 17

calcis vivæ 243

Tartari 208. 209. 318

Creta 170

Crocus 313. 332. 472

ejus eſſentia 332

Croci extractum 332

oleum *ib.*

tinctura *ib.*

Crocus martis adſtring. 436

aperitivus 437

cacheticus 287

ſaccharinus 288

ſulphuratus 285

metallorum 103. 458

abſinthiacus 110

ſpiritu ſalis ſaturatus *ib.*

Cruores talparum 435

Cryſtallus 240. 415. 453

ejus ſolutio 415

magiſterium *ibid.*

Cryſtalli aceti vini 264

lunares 117

Saturni 416

Tartari 15. 208. 209

Cubebæ 315

earum oleum *ib.*

Cucumerum ſemen 378

Cucurbita 47

ejus ſemen 378

Cuminum 318

Cupreſſi oleum 347

Curcuma 257

Cuſcuta 71. 257

Cutanei affectus 188

Cyani flor. 396

aqua 397

eſſentia *ib.*

Syrup. 396

Cya-

Cyathi deſides 9
Cyclamen 269
ejus radix 100
Cydoniorum marmelata 390
miva 389
Cydoniorum Rob. ibid.
ſemina 390
ſiccatorum fruſta ib.
ſpiritus ib.
ſuccus 389
Cygni plumæ 191
Cynogloſſa 373
Cynosbati arilli 221
Fungi 223
Rob 222
Spongia 394
Cyprii pulveres 279
Cyperus longus 316
rotundus. ib.

D.

DActyli 376
eor. oſſiculi 221
Daucum 221
Daura Paracelſi 65
Decocta 9. 33
purgantia 92
Phthiſicis parum juvant 380
380
Decoctum florum & fructuum 383
contra calculum 381
nigrum 426
Pectorale 277. 380
Tabaci 100
Decompoſita 7
Dentali 166
Dentes apri 453
Caſtoris 167
Lupini ibid.
Dentium doloribus 188
Detergens ſal 54
Detergentia 46. 47. 248. 421. 432
Diacodium 77. 372
Diacodia contr. Dyſenter. 428
ſputum ſang. ib.
Diacurcumæ ſpecies 256. 333
Diacydonia 390
Diaëſulæ ſpecies 99
Diagridium 72. 484
Dialtheæ ung. 385
Diamoron 392
Diamoſchi ſpec. 358
Dianæ liquor 306
Diaphoretica 12. 13. 61. 118. 122
quid proſint 88
Venerea 118
Diaphoret. alcali 466
animale 151
minerali 168
Diaphoreticus pulvis ex talco 170
Diaphryges pulvis 296
Diaplantaginis ſpec. 425
Diarrhodon 402
Diaſarum 99
Diaſatyrion elect. 401
Diaſcordium 130. 481
Diaſulphuris empl. 205
Diatrion Piperaon. 268
ſantali 395
Diazingiberis 268
Dictamnus 133
Digeſtiva 46. 79. 261
Dipſacum 222
ejus vermiculi ib.
Diſcutientia 46
Diſpenſatio privata 6. 489
Diſpenſatoria 1
Diuretica 12. 13. 15. 61. 208 & ſeqq. 220. 221
compoſita 244. 245. 246
Doronicum 133

Dracunculus eſculentus 251
Driff. 57
Dulech 156. 227
Durrband 429
Dyſenteriæ 168. 427. 428
prodeſt etiam tragea ſambuci 135

E

EBeni decoctum 119
Ebur 153. 165. 453
Philoſ. calcinatum 165
Uſtum *ibid.*
Ebuli gemmæ 100
Echini Dipſaci 222
Eclegmata 22
Elæoſacchara 17. 319. 327
Elæoſaccharum Alexipharmacum 141
Angelicæ 125
Citri 331
Cochleariæ 252
Cort. Aurantior. 331
Extemporaneum 278
Majoranæ 338
Elaterium 70
Electricæ mixturæ 105
Electra 49
Electrum minerale 55
Electuaria 21. 72. 74. 75. 371. 382. 481. 482
antifebrilia 105
antimonialia *ibid.*
Antiphthiſica 382
Aperitiva 260
Arteriaca 382
Bezoardica 85
Cathartica 83. 84
Dyſenterica 428
Pectoralia 382
Purgantia 93
Stiptica 428
Electuaria theriacal. 126
Electuarium è baccis lauri 325
Diabelzemer. 79
Diacori 323
Diaphoretic. 141. 142. 143
nucum 146
de ovo 143
Papæ *ibid.*
roſat. purgans 85
Elemi 353
Elias artiſta 25. 50
Elixier antepilept. 301
antipeſtilentiale 136
cephalicum 31. 363
calidum 31
emeticum 99
frigidum 31
hyſtericum 124
ophthalmicum 31
peſtilentiale 138. 141
pneumonicum 31
nephriticum 363
ſtomachale 321
vitæ vulgare 321. 326
Matthioli 480
Elixièr proprietatis 256. 265
Elixier acidulatum 264. 265. 460
album 265
cephalicum 265. 306
pectorale 265
purgans *ibid.*
Solis 195
ſulphuratum 265
uterinum 328
Elixieria 31. 312
aloëtica 63
hyſteric. 329
pectoralia 277
ſtomachalia 326
ſulphurata *ibid.*
tartariſata *ibid.*
vitriolata *ibid.*
Elleborus albus 99
niger *ibid.*
vide Hellebrus
Elutriatio 6
Emetica 102

Emeticum elixier 99
extractum ibid.
oxyſaccharum 107
Emetici pulveres 106
Syrupi 208
Emeticus Tartarus 104
Emiſſarii 52
Emollientia 46
cataplaſmata 98
Empirici 515
Emplaſtra 48.486
antifebrilia 160. 348
antipodagrica ibid.
arthritica ibid.
emollientia 349
hydropica ibid,
iſchiatica 348
martialia 441
maturantia 48
nervina 348
reſolventia 347
ſtiptica 432
Emplaſtrum antivenereum 444
de Arietis pelle 432
de baccis Lauri 325
Baſilicum majus & minus 430
de cicuta 373
de cruſta panis 325
defenſivum 296
diachalciteos 430
diachylum. 349. 385
diaſulphuris 205. 348
digeſtiv. 48
fœtid. 350
ad fracturas 429
ad hernias 431
de Hyoſciamo 349.385
incognitum 398
Iſidis 296
ex Lithargyrio 419
matricale 350
de Meliloto 347.349.373
Opodeltoch 431
Oxycroceum ibid.
de ranis 407
ſaturninum 430
ſemiveſicatorium 350
de ſperm. Ceti 363
ranarum 420
ſpleneticum 348
ſticticum 420
veſicatorium 228
ad top'.os 349
viride tractiv. 296.373
Empyreuma 44
Empyrici *vide* Empirici
Emulſio 34.35.49
Scammonii 85
Emulſiones arillarum Sambuci & Ebuli 76
Emulſiones nephriticæ 222
Papaveris 373
Endivia 253
ejus ſuccus 254
Entali 166
Enula 125
Enulæ conſerva 127
eſſentia 128
Epar gallinarum 405
lupi 405
vitulorum ibid.
Epatica *vide* Hepatica.
Epaticum 21
rubrum 209
Epicera ica 367.374
Epileptica 355.356
Epileptici pulveres 344
Epilepticis fel catulorum nil prodeſt 283
Epithymum 71.257
Equiſetum 424
Equorum teſticuli 284
Errores Pharmacopoliorum 498 499. 500 *& ſeqq.*
Erucæ ſemen 251
Erygerum utrumlibet 400
Eryngium 401
ejus radix 221
Eryſimon 276
Eryſipelatodes pulvis 376

Eſſent. Abſinth. 131. 146. 259. 473
Alexipharmaca 136
Altheæ 381
Ambræ 359
Antihypochondr. 250
Bellidis 301
Camphoræ 124. 329
capit papaver. err. 372
Caſtorei 313. 329
Cochleariæ 250
Lignorum 120
Nicotianæ 275
Saturni 416
Stomachalis 326
Succini 313. 329
Viperarum 158
Eſſentiæ 12. 30. 32. 33
Diureticæ 247
Eſſentiæ è floribus Antimonii vomitoriæ 108
Liquidæ 472
Martis 290. 291
Officinarum 259
Purgantes 11. 77
Eſula 70. 453
Correcta 70
Cruda 70
Eſulina 68
Eupatorium 253
ejus ſuccus 253
Euphorbium 69
Euphraſia 343
Euporiſta 2. 58
Excreta nephritica 226
Exoleta 5
Exotica 4
tot cui bono 4
Exoticæ plantæ 47
Expectorantia 294
Experientia practica 5
Extracta 23. 24. 343
Alexipharmaca 126
antifebrilia 146
Cathartica 84
Extracta Catholica 82. 343
Cholagoga 82
Effœta 24
Hydragoga 82. 85
Hyſterica 329
languidiora 24
Panchymagoga 82. 85
Purgant. 85
Vulneraria 423
Extractiones 53
Extr. Abſinthii 473
Extractum Acetoſæ 254
Agarici 470
Aloës 471. 485
Alhandal. 78
Angelicæ 472
Catholicum 79
Cichorii 253
Cochleariæ 250
Colocynth. 471
Croci 472
Dictamni 133
Emeticum 99
Enulæ 472
Eupatorii 253
Hederæ terreſtr. 218
Hellebri 65. 471
Holagogum 78
Hyperici 472
ligni Aloës 473
Matriſylvæ 253
Naſturtii 250
Ononidis 220
Opii 473
Panchymagogum 471
Rhabarbar. 471
Sennæ fol. 63. 471
Symphiti 473
Taraxici 253
Theriacæ 473
Turpethinum 470
Veronicæ 218
Exulcerationes 47

F.

Fabaria 134. 399
Fabarum flor. Aqua 222
farina

farina 222
fructus 222
Fabalala 54
Farinæ 402
avenæ 402
fabarum 222.402
glandium 426
hordei 402
lentium 426
ſecalis 402
tritici 402
rinacei pulveres 46
Fabres continuæ & malignæ 149
Fe curandæ quomodo 149
depaſcentes 19
intermittentes 157
malignæ 157
extreme 160
quartanæ 145.150
quotidianæ 146.150
tertianæ 46. 150
Ungaricæ exquiſit. 150
Febribus externa 159.160
Febrifugum 116
Febris continua 56
Feces vini 214.215
Feculæ 10.76
Fecula aronis 470
Fel aprorum 283
Bovis 283
carpionis 283
catulorum 283
gallinarum 283
Lucii 283
Perdicum 283
Suis 283
Fermentatio 38.39
Fermentum pro cataplaſmate 325
Ferrum ſive Mars 285
Filipendula 221
Filix 257
Fœmina 257
Mas 257
Flacciditates 47
Flocci chermeſini 395
Flores ammon. 206
Antimonii 102
Benzoës 470
Hæmatitini 206.207
Martiales 206.207
Mercurii argent. 113
ſulphuris albific. 202
Florificationes 31
Florum ſucci 35
Fœniculum 318
Fœniculi extract. 324
oleum 274.324
radix 324
ſemen 324
Fœnigræci farina 385
ſemen 385
Fomenta 49.547
Fonticuli 47
Formicarum maſſæ 351
ova 100.405
ſpiritus 405
Formulæ remediorum 10
Foſſilia 363
Fraga 219
ſiccata 219
Fragorum aqua 218
Eſſentia 219
Syrupus 219
Fragaria 253
Frangulæ cortex 70
Fraxinus 119.258
Fraxini cinis 258
lignum 258
Sal 258
ſeminis oleum 258
ſpiritus 121
Fructuum ſucci 28.262
Fuliginis oleum 140
ſpiritus 139
Fumaria 71.257
bulboſæ ſemen 270
Fungi ſaligni 383
ſambuci *vid.* Sambuc.
Furni 41
Furores ſine febre, ſpiritu Urinæ & ſalis armon. ſopiuntur 386

G.

Gagates 365
Galactites 169
Galanga 315.322.323
Galbanum 256.350.357
Galbanata emplaſtr. 351
Galega 134.135
Galeniſmus 9
Gallæ turcicæ 426
Gallia moſchata 358
Gallinarum ſtercus 281
guttur 436
ventriculi membranæ 282.405
Gelatina corn.cerv. 153
Gehennæ ignis 235
Gemma vitæ 195.240
Gemmæ 7
Occidental. 171. *ſeqq.*
Orientales *ibid. ſeqq.*
Gemmar. tincturæ *ibid.*
Geniſta 221
Gentiana 131.146
Geode 441
Geranii genera 425
Gilla venerea 106.108
Glacies Mariæ 313
Glandium capuli 426
farina 221.426
Glaura 55
Globuli emaculator. 362
Odoriferi *ibid.*
Glomi in capris repertibiles 156
in Rupicapris *ibid.*
in vaccis *ibid.*
Gloſſopetræ 242
Glutinantia 46.47
Glycirrhiza 375.376
Gnaphalia 425
Gonorrhœa 399
Goſſipii ſemen 276
Graminis radix 253
Grana paradiſi 316
Granatilli 70
Granatus 172
Granatorum cortices 426
Syrupus 391
Vinum *ibid.*
Gratia Dei 340
Gratiola 73
Guajacum 120
Guajaci Decoctum *ibid.*
Extractum *ibid.*
Oleum 121
fœtidum 474
Spiritus 121.471
Guajaci ſal 121
Gummata 454
Gummi Arabicum 379
ceraſorum *ibid.*
guttæ ſive de Peru 76
magiſterium 68.470
roſatum 68
Gum. Myrmeciorum 217
Prunorum 379
Gutta Cambodia 61.68
Guttur. gallinac. 436

H.

Hæmatites 58.440
Hæmatitini flores 206.207.441
ſpiritus 441
Hæmorrhagiis 425
Hæmorrhoidales Scarabæi 436
Hæmorrhoidibus dolentib. 432
Hecticæ 19.225
Hederæ 423
Heder. terreſtris 273
Hellebr. ferulaceus albus 99
Hortenſis 65
Hellebr niger 65.453
Hellebri extractum 65
Hepar ſulphuris 203.204
Hepatica 248.395
Hepatica fontana 253
pratenſis *ibid.*
Heraclin. ſpiritus 121
Herba cocta 253
Herbarum ſucci 35
Hermetica avicula 53

Hermodactyli pulv. 66
Heruiaria 424
Herniis 431.441.442
Hieræ 62
Hierichuntica roſa 398
Hippocratici potus 34
Hippolappathum 76
Hircinus ſanguis 167.226.453
quomodo colligendus 167
Hiſpidula 422
Holagogum extract. 78
Hoſippæ 72
Homo 162
Horminum 327
Humani corii cingulum 159
Hyacinthus 171
Hydragogum extract. 85
Hydromel 34
purgans *ibid.*
ſimplex 93
ſpirituoſum 386
Tartariſatum 75
Hydroſaccharum 378
Hyoſcyamus 134.370.372
Hyoſcyami Empl. 385
oleum 373
ſemen *ibid.*
unguentum 385
Hypericum 422
Hyperici Aqua 423
extractum ſaccharat. 422.423
extracta vulner. 423
oleum *ibid.*
ſal *ibid.*
Syrupus *ibid.*
Tinctura *ibid.*
Hypnotica 367
Hypochondriaca præfocatio 274
Hypochondriacis 43.158.210.
248.285.291.293
Hypochondriacis olea deſtillata & ſulphurea non proſunt 43.
317.318.359
Jalapium convenit 61.62
purgans conveniens 81
Hypochondriaci plethoric. 165
Hypociſtis 426
Hyſſopi aqua ſpirituoſa 273.274
conſerva 275
oleum 274
ſummitates 275
Hyſterica 42
Hyſterice affectioni 188.357
Hyſteric. acetum 328
Aqua *ibid.*
condita 329
emplaſtra 350
extracta 329
Marmeladæ *ibid.*
Pilulæ 330
ſpecies 329
ſyrupi *ibid.*
trageæ *ibid.*
unguenta 350

I.

Jalapium 61.66.67
convenit hypochondriacis 61.62
cum tartaro 117
Jalapii extract. 470
magiſterium *ibid.*
Jaſminum 332
Ictero 176.291
ſordid. remed. 281
Idæus rubus 93.292
ejus Syrupus *ibid.*
Ignis gehennæ 26
Veneris 57
Imperatoria radix 125
Incidentia 248 ſeqq.
Inefficacia 5
Infantes quomodo laxantur 94.95
Infantibus quænam proſiut 148
febrientibus ſaccharina nocent 94
Infrigidantia 46
Infuſa 9.33.37.136
officinarum aceta 262
purgantia 92.93
Infuſa per venas 98
Infuſum pectorale 277

Tabaci 100
Infuſiones 6
Ingratiora 43
Inſolationes 6
Inſuccationes. 6.7
Inunctiones nonnunquam ſupervacuæ 160
Jovis liquor cliſſiform. 191.192
Magiſterium 191
Sal ibid
Tinctura ibid.
Iris florentina 99.278
Illyrica 278
Iridis Extractum ibid.
Fecula 76
ſuccus 70
Iſchuriæ 226
Judaicus lapis 242
Juglandis cortices 100
Juli ibid.
Putamina 426
Jujubæ 376
Julebus de vino communi 336
Juniperina 218
Juniperi aqua 132
Juniperi baccæ ibid.
eſſentia ibid.
lignum 119
oleum 132.274
Rob 132
ſpiritus 121.132
fermentatitius 132
ſpiritus acidus ex ligno ibid.
Juvencularum Zenith 284

L

Lac 387
Aſininum 355
Caprillum ibid.
Humanum ibid.
Lunæ 169
Sulphuris 202.460
Virginis 420
Lacca 256
Lacertarum oleum 436
Lactuca 399
Ladanum 352
ejus oleum 353
Lamium 424
Lapathi folia 434
radices ibid.
Semen 421
Lapilli atramentoſi in argillis 308
Lap. Alburnorum 225
Apri è veſica 226
Armenus 118
Bezoar 56.78.156
Occident. 156.454
Oriental. ibid.
in Bovis veſica 226
Buttleri 57
Calaminaris magiſterium 117
Cancrorum 223.224.225
Carpionum 224.353.354
Ceraunius 242
Cervinus 156.161
Equinus è ventric. 156
Hirundinum 354
Humanus 156.226.354
Judaicus 242
Lazuli 118.198
Lyncis 242
medicamentoſus 443
mirabilis ibid.
nephriticus 240
Lapis Percarum 225
Prunellæ 231.457.460
Rupicaprarum 156
ſalutis 443
ſpecularis 442
ſpongiæ 242
tincarum 225
Urogallorum 282.354
Lappa radix 221
Lathyris 70
Laudana 473
non ſemper tuta 144.145
mineralia 312
Laudanum opiatum 369
Lauri baccæ 324
cortices ibid.
folia ibid.

oleum

oleum deſtillat. 324
expreſſ. 324.486
Laxantia 88
Laxativum minerale 105-106
Lens paluſtris 399
Lepores 435
Leporis cerebrum 167.405
cor 167
Martii oculus 284
Renes 405
ſanguis 167.226
teſtes 405
Uterus *ibid.*
Lepra 157
Leviathan priapus 166
Leviſticum 125
Ligatio 14
Lignorum ſpiritus acid. 39
Lignum Aloës 316
Liguſtri aqua 424
folia *ibid.*
Lili ſecretum 55
Liliorum alb. antheræ 384
oleum *ibid.*
radices *ibid.*
Lilium convallium 336
eorum aqua ſpirituoſa 337
oleum *ibid.*
Limacum liquor 387
Limonum aciditas 390
Syrupi *ibid.*
Linaria 222.384
Linctus 22
Linguæ truttarum 166
Linimenta 432
Linimentum contra ſcabiem 434
Linimentum Saturni 418
Liquidambra 353
Liquiritiæ pulvis 376
ſyrup. *ibid.*
Liquor alterans & figens 371
anodynus *ibid.*
arcani Tartari 216
de ceruſſa 420
Dianæ 306
Liquor epa ticus 250
moſchatus 359
nephriticus 243.247
purgans 84
ſilicum 241
ſolaris 195
ſperma ranarum 406
ſpleneticus 250
ſulphureus 205
oleoſus 204
Tartari tartariſ. 211
tartariſatus mart. 289
terræ foliatæ 14
tutiæ 297.420
Liquores 42
aciduli 27
ardentes 42
cum antimonio vel mercurio 56
lithontriptici 224
mixti 42
nephritici 224.226
Hyſtarici 328
Lithontriptica 208 ſeqq.
compoſit. 244 ſeqq.
Lixivia medicata 43
Lixivium calcis vivæ 243
diureticum 248
Loch ſive lohoch 277
de caulibus 276
de farfara 422
de papavere 373
de paſſulis 277.375
de pino 379
de praſſio 277
de pulmone vulpis 282.482
ſanum & expert. 277
ſanum inſanumve 22
Lotiones mineralium 6.7
terrarum 6.7
Lucius piſcis 166
Lucii mandibula 166.226.434
Ludus 26
Ludus foſſilis 241
Lumbrici 114.229.453
Lumbricor. oleum 485

Lumbricor. Spiritus 229
Luna 16
Lunæ flores 200
magiſterium 175. 199
oleum 200
ſal *ibid.*
ſpiritus *ibid.*
Tinctura ſicca 199
Lunaria 366. 415
botryoides 424
Lunares cryſtall. 117
Lunaris minera 55
Tartarus vitriol. 200
Lupi crepitus 429
Lupini 269. 432
Lupulus 258
ejus aqua *ibid.*
turiones *ibid.*
Lycium ſive pyxacantha 426
Lyncis lapis 242
lingua 355
unguis 353
Lyſimachia 425
Lytargyrium 415
Lythoſpermum 221

M.

Macerata 5
Macis 315
aqua *ibid.*
oleum 315. 477. 478
Magiſteria animatorum 11
Aromaticor. 11. 13
Magiſter. cochl. 166
corallior. 464
roſatum 409
cornu cervi 236. 466
diagrydii 64
gemmarum 171
gummi de Peru ſive guttæ 69. 470
Guttæ cambodiæ 85
Jalappæ 62. 470
Lunæ 175. 199
Marinorum 11
Matris perlarum 166. 465
Metallicorum 12
Mineralium *ibid.*
perlarum 402. 403. 465
plumacea 11. 262
Vegetabilium 10. 11
Secretiora 12
Magiſteria ſolaria 193
terræ ſigill. 169
ungula Alcis & cornu ejus 354
Magnes præparatus 441
Majorana 338. 339
ejus aqua 339
Elæoſacchar. *ibid.*
oleum *ibid.*
Malabatrum 316
Malignæ febr. 122. 123. 154
Malvæ 384
Malvæ aqua 381
Mandibulæ lucii 166. 434
Mandragora 373
Manna 92
tartariſata *ibid.*
benedicta vomitor. 106
Mannus Chriſti 19. 377
Marcaſita 443
Marcaſitæ magiſt. 421
Margæ 169
Margaritæ 78
Orient. 454 *vide* Perlæ
Mariæ Balneum 35
glacies 313
Marina 6. 16. 363
Marmeladæ diuret. 246
Marrubium 273. 275. 276
Mars 285. 436 *vide* Ferrum *it.* Chalybs.
Martiale antimonium diaphoret. 231
Martialas flores 206. 207. 462
Tincturæ 206
Martialia 7. 51. 56. 165. 260
Martii panes 19
Matris Balſamum 290

Martis crocus 436.437
cachecticus 286.287
aperitivus 462
aſtringens 462.463
ſaccharinus 462
ſulphuratus 285
eſſentia 290
tartariſata *ibid.*
limatura 286.437.462
ſulphurata 463
liquor 437
tartariſatus 289
minera 285
Martis oleum 437
ſal purgans 117
tincturæ 289.290.437.438.463
vitriolum 117.285.286.287.288.290.463.
Maslach 405
Maſſæ pilul. purg. 20
ſaponiformes 45
Maſticatorii pulv. 433
Maſticatorium 318
Maſtichis 351
aqua 352
lignum *ibid.*
liquor *ibid.*
ſpiritus *ibid*
Mater perlarum 78.452
ejus magiſterium 166
Materia medica 1
perlata 55
Materialiſtæ 447
Matricaria 271
Matriſylva 253
Meehoacanna 61
Mechoacannæ exrractum 66
fecula 76
infuſum 66
Meconium 373
Medicamenta alexipharmaca 56
ammoniacalia *ibid.*
analeptica *ibid.*
antimonialia *ibid.*
aperientia 30
aurata 56
cervina *ibidi*
cinnabarina *ibid.*
corallina *ibid.*
opiata *ibid.*
Medicamentum ægritudine moleſtius 9
Medicæ materiæ claſſes 60
Medici 1
Medicina catholica 58
Medicus exercitatus 9
Medicorum averſatores autoritas in præf.
libertas in præf.
myrothecium 1
Medicum collegium 515
Medulla bovis 362
cervina 361
hircina 362
vitulina *ibid.*
Mel 386.434
depuratum *ibid.*
Lithuanicum 386
Medicatum 22
Roſar. ſolutiv. 395
violatum 383
Virgineum 386
Melicratum *ibid.*
Mellis acetum 337
Elixier *ibid.*
Eſſentia *ibid.*
Spiritus ardens *ibid.*
Meliſſa 327
Meliſſæ aqua *ibid.*
Conſerva *ibid.*
Extractum *ibid.*
Oleum 328
Sal 329
Syrupus 327
Ad menſes decoctum 269
Menſtruum ab arcano tartarum abſtract. 213.26.
Mentha 323.
Criſpa 322

Mentha Paluſtris 322
Saracenica ibid.
Mercuriale 52
Vomitorium 99. 114
Mercurialia 8. 443. 444
Mercurialis 432
Terra 27
Mercurii 54
Philoſophorum 25
Mercurii amalgama 444
Aquæ ibid.
Flores argentei 113
ligatio 444
Liquor 27. 444
purificatio 51. 52
Sublimati deliq. 444
Sublimatus ibid.
Mercurius 26. 111. 112
cinnabarinæ nat. 52
corallatus 112
crudus 114. 444
dulcis 18. 112. 113. 444. 463
Fixatus 52
laxativus 113
contra Lumbricos 114
Luteus ib.
Philoſophorum 49
Præcipitatus 52
Regulinus 104
Splendens 55
Sublimatus 244
dulcis 115
Virgo 26
vitæ 102. 103. 105. 110. 115. 174. 183. 456. 457
vitæ cum ſale utroque tritus 110
Vivus 183. 443. 463
vivus antimonii 456
Meſpili fructus 426
Meſpilorum arilli 221
Metallum maſculum 55
Methodus comptior 9
Meu 324
Mezerei grana 70
Micleta 428
Millefolium 424
Millefolii ſal 469
Minera lunaris 55
ſaturate tincta ib.
ſiccans & refriger. 47
Mineralia 16. 60. 61
cathartica 101. 102. 103. ſeqq.
diaphoretica & alexipharm. 168 ſeqq.
Minium 415. 419
Miſcellæ ingratiſſimæ 9
Miſochymici ib.
Mithridatium 130. 144 145 481
Mivæ 22. 29
Mixtura alterans 15. 301
ſalubrior julebis 29
ſimplex 123. 127. 137. 225 469
in pleuritide 148. 149
ſpiritus corn. cerv. & vitriolici 308
tartariſata 307
Mixturæ 33. 38. 40
curioſorum 5
Diureticæ 247
Electricæ 105
ad partum 272
Morbi acuti 54
Chronici ibid.
mortis lictores 58
Morbilli 122. 188
Moreta 428
Morſuli 74. 82. 83. 146. 318. 383. 485
Aniſi 83
carminativi 327
ex caudis cancr. 225

Morſuli de Citro 391
ſtomach. 327
pectorales 279
venerei 401
Morus 392
Mori folia 392
Moſchardina 19. 20
Moſchata 358
Moſchati ſaponis globul. 20
Moſchata nux 315
condita ibid.
oleum expreſſ. & ſtillat. ibid.
Moſchatellina vina ficta 134. 327
Moſchus 358. 359. 454
Mumia 162
exotica ibid.
Mumiæ tinctura ib.
Muſcæ 386
Muſcerda 282
Muſci clavati ſemen 223
Muſcus 426
acaciæ. ib.
pulmonarius 253
è quercu 426
Muſtelæ epatis liq. 159
Myrmecior. inſeſſus 406
Myrobalanorum genera 70
Myrothecium contractius 1. 2
Myrrha 129. 256
Myrrhæ extract. 129
oleum 16
Myrti baccæ 426
folia ib.
ſyrup. ib. 428
Myrtinus ſyr. compoſ. 428
Myrtilli noſtrates 391
ſicci ib.

N.

NAmbu Guacu 76
Namphæ aqua 332
Napus 402
Naſalia 433
Naſturtium 250. 251. 252
Navigantium malaciæ 327
Nephriticum 212
lignum 223
Nephritica 220. 221. 381
Nephritici liquores 163. 241. 247
Nephriticus pulvis 245
Nervina 360
Nervorum puncturis 159
Nicotianæ Eſſentia 275
infuſum 70
oleum 275
Nidus hirundinum 281
Nigella 343
Nihil album 296
Nitroſa 11. 206
Nitrum 26. 230. 231
depuratum 460
fixum 231. 232
fix ammoniacale 297
fix. antimoniat. 267. 457. 458
Nitrum cachecticum chalybeatum, ſive martiale 231. 233
tinctum 231
Nitri deſtillationes 233. 234
ſpiritus 14. 233. 234. 235. 460
Nuciſtæ oleum 45. 477. 483
Nuclei Armeniac. 222
ceraſorum 219. 222
Perſicorum ib.
Nummularia 399
Nutrita 5
Nux moſchata 315
Nucis moſchatæ condit. ibid.
Nymphea 398
Nymph. Flor. albi & lutei 398
oleum 400
ſyrupus 398

O.

OChra 170
Oculi cancror. 26. 78. 223. 224. 245. 25. 434. 453
Oculorum cancr. magiſterium 467
ſolutio *ibid.*
Oculorum puſtulis 159
ſugillationes 167
Odores movent nauſeam 98
Odorifera 36
Odoramenta purgantia 77
Odoriferum compoſitum 263
Oeſipus 361
Olea & oleoſa camphorata & alexiphar. 140. 141
communia 361
compoſita 44
deſtillanda quomodo 44. 45
expreſſa 331
deſtillata 43. 44 361. 474 475. 476
pectoralia 278
limica 141
officinalia 46
ſubtiliora 32
varia 486
Oleum Abiegum 217
è ſemimaturis conis. 217
Abſinthii 474. 478
Alexipharmacum 125
Amygdalarum 2 2, 361 378. 48
Anethi 325
Aniſi 274. 476
Anthos 340
Antifebrile 160
Aranearum *ibid.*
Aurantiorum 476. 477
Balaninum 379
Bufoninum 160
Butyraceum 362
Cannabinum 385
Oleum Capparum 257
Caravitinum 160
carvi 475
caryophyll. 476. 477
ceræ 362. 365. 467
citri 476. 477
Chamomillæ 476. 478
cinnamom. 476. 477
Cupreſſi 347
cydoniorum 429
faginum 385
fœniculi 274. 476
fœtid. cervini ſang. 152
formicarum 405
fuliginis 140
Galbani 351
Guajaci 121
Hyoſciami 222. 275. 373. 432
Hyſſopi 274
Jaſmini 325
Irini *ibid.*
Juniperin. 274. 365
Lacertarum 436
Lauri 486
Liguſtri 325
Lil. alb. 384
Lini 385
Lumbricorum 485
Macis 476. 477
Majoranæ 476. 477
Mandragoræ 373
Menthæ 474. 476. 478
Myrtillorum 429
Myrtinum 429
Nicotianæ 277
Nuciſtæ 476. 476
Nucum 222
Olivarum 47. 379. 385
Omphacinum 385
Opopanacis 351
Ovorum 406
Papaverinum 222. 373

Oleum Philoſophicum 385
pinearum 379
piperis 269
piſtac. 379
pulegii 476
rapriſtinum 385
rhodinum 476
roſarum ſimpl 396
roſiſmarini 476. 478
rutæ 125. 329. 476. 478
ſagapeni 351
ſalviæ 476
ſambuci 70. 325
ſaponis 365
è ſeptem flor. 326. 384
ſcorpionum magn. 160
ſimpl. 159. 160. 485
ſtomachale comp. 268
ſuccini 125. 329. 364
tartari c. amygdalino 205
fœtid. 140. 216
templinum 217
terræ 365
therebinthin. 217. 475
verbaſci 257
vini 32. 38. 335
violarum 380
viperinum 159. 160
vitrioli 307
Olibanum 351
Olivæ 386
has ſupplent corna immatura *ibid.*
Olivum oleum 360
Onobrichis 134
Ononidis extractum 220
Ophites 442
Ophthalmica 406. 416
Ophthalmica aqua 225. 393
Ophthalmicis crocus metallorum annumeratus 103
Ophyogloſſum 424
Opium 367
crudum 368
Opii extractum 368. 369
Opiata 6. 7. 51. 56. 71. 72
Opoponax 350. 351
Origanum 339. 340
Orphites 170
Orvietanum 143
Os de corde cervi 152
Sepiæ 435
Oſteocolla 443
Oſtracoderma 6. 17. 260
Oſtreæ 405
Oſtrearum teſtæ 166
Otalgica 321
Ova coturnicum 355
ſtruthionis 225
Ovi albumen 406
vitelli oleum *ib.*
Ovorum teſtæ 225
Oxycrocca 349
Oxymel 22. 263
Oxymel compoſitum 246
Helleboratum 72
de Peto 99
Scylliticum 275
Oxyſaccharum 22. 246. 263
Emeticum 107. 108. 483
Oxyſal diaphoretic. 14

P.

PAlmea rudicula 376
Panacea 49. 52
antimonii 189
butyri 180
ſulphuris 177
Cinnabarina 55
Mercurii 189
purgans 116
ſolis 53. 180
calciformis 54
Panchymagogum extractum 85. 471

Pancratium 274
Panis 401. 402
Aceto humectatus 401
deſtillatus 402
Martius 19. 379
purgans 74
Pantagogus, ſyrupus 78
Panthaleon 19
Papaver album 374
Nigrum *ibid.*
Papaveris aqua 375
Capita *ibid.*
extractum 374
flores 375
ſemen *ibid.*
ſyrupus 374
Papaver erratic. 375
Pap. erratic. aqua *ibid.*
conſerva *ibid.*
flores *ibid.*
ſyrupus *ibid.*
tinctura *ibid.*
Paradiſi grana 316
Parietaria 432
ad Partum mixturæ 272
Partus difficilis 284. 313
Parturientium defectionibus 358
Paſſulæ majores 375
minores *ibid.*
purgantes 84
ſpiritus arillarum 375
Paſtæ pro ſuffumigiis 20
Paſtilli 256
Paſtinaca alba 402
lutea *ibid.*
Pavonum ſpeculæ 167
Pectoralia 9. 248. 272. 276. 380. 381. 382. 383. 384
deſtillata 274
Pectorales rotulæ 279. 280
Pennæ pavonum & perdicum 357
Perfoliata 424
Periaptum in hæmorrhagiis 440
Periclimenes 424
Perlæ 402. 403
Occidentales 403
Orientales *ibid.*
Foratæ *ibid.*
Perlarum lac 404
liquores *ibid.*
flores *ibid.*
olea *ibid.*
ſyrupi *ibid.*
Perlata materia 55
Perſicaria 424
Perſicorum nuclei 222
Pervinca 423. 424
Peruvianum liquidum pretioſum 78
Peſtis 157
Petaſites 125
Petechiis 188
Petroleum 365. 486
Petroſelini ſolia 222
magiſterium *ibid.*
radix *ibid.*
Petum 373
Peucedanum 276
Phalaja 54
Phantaſiæ vitiis 188
Pharmacopœa contractior 1. 2
Pharmacopolæ 495
Pharmacopolia 1
Pharmacopoliorum errores 498. 499. 500. 501. ſeqq.
viſitationes 503
Phaſeli 402
Philoſophorum aroma 247
Philtra 167
Magnes non attingit 441
Phlegmata mineralium 37
Phthiſis 225
Plantago 421
Alpina 425
Plantaginis extract. 421
Aqua 422
Semen 421
Succus *ibid.*
Syrup. *ibid.*
Pleuriticæ ſpecies 148

Pleu-

Pleuritis 122. 226
Quomodo curanda 148. 149
Pleuritidis remedia 166. 167. 224
Pleuriticus liquor 234
Plumbago 416
Plumbum *ibid.*
Pluviæ æquinoctiales 26
Martiales & tonitruales 53
Piceæ ſtrobuli 347
Pila marina 242
Piloſella 425
Pilulæ 88. 89. 90. 261 485
de Agarico 72
Aggregativæ maiores 73
Aloëticæ 87. 88. 89. 90
fragatæ 63
roſatæ *ibid.*
violatæ *ibid.*
Aggregativæ 82. 90
alterantes 21
anodyn. *ibid.*
antipeſtilentiales 127
antiquartiæ 71
Arabicæ 75. 82
Arthriticæ 71
aureæ 73. 82
de Bdellio 429
benedict. laxativ. 71
Cephalicæ 352
Cochiæ 82
de Colocynthid. 71
de Cynogloſſa 370
de Eupatorio 90
de Euphorbio 70
Fœtidæ majores *ibid.*
de fumaria 73
Hydroticæ 70
Hyſtericæ 21. 370
de Hiera cum Agarico 90
Indarum 73. 82
laxativæ 21
Lazuli 72
lucis 74. 82
Maſtichinæ 90
Martiales 21
Pilulæ de Mezereo 70
de octo rebus 72
Opopanace 71
Panchymagogæ 82
pectorales 383
peſtilentiales 90
podagricæ 261
polychreſtæ 82
de quinque generibus 72
regiæ 53
de Rhabarbaro 90
roſatæ 82. 90
de Sagapeno 72
de Sarcocolla *ibid.*
ſine quibus 82
de Turbith 71
Pilular. maſſæ purgant. 20
Peruvianæ 82
Pimpinella 398
Pimpinellæ aqua *ibid.*
conſerva *ibid.*
extractum *ibid.*
radix 221
ſyrup. 398
Pineolatum 379
Pinguedines 45. 346
Pinguedo Anatis 361
anguillæ *ibid.*
anſeris *ibid.*
aprugna *ibid.*
ardeæ *ibid.*
aſcii *ibid.*
canina *ib.*
caponum *ib.*
caſtoris *ib.*
cati ſylveſtr. *ib.*
coturnicum *ib.*
erinacei *ib.*
gallinarum *ib.*
humana *ib.*
leporis *ib.*
Lucii piſc. *ib.*
muris alpinæ *ib.*
muſtelina 225
oloris 361
ſerpentina 225. 361

 Pin-

Pinguedo ſimplex 47
ſuilla 361
taxi ib.
urſina ib.
vulpina ib.
Piper 268
Piperis oleum 269
Pix communis 217
Podagricæ pilulæ 261
Pœoniæ extractum 341
fecula ibid.
flores ibid.
radix ibid.
ſemen 342
tinctura 341
Polychreſta 2.11
pretioſa 454
Polygonatum 424.434
Polygonum 425
Polygoni aqua 422
Polypodium 71.257
Polytrichum 276
Poma 391
ambræ 20
Pomorum ſyrup. 391
Pomatum 385
Portulac. 399
ſyrup. ibid.
Potulenta domeſtica 37
Potus Hippocratici 34
Practica intimior 19
Practicus 59
Præcipitantes pulveres 327
Præcipitantia 6.88
Præcipitatum Diaphor. 55.189
Præcipitatus Solaris 116
Prægnantes quomodo purgantur 95.95
Præparata 5
præſtantiſſima 6
Praxis contractior 4
Priapus ceti 166
Leviathan ibid.
Verris aut Apri 67
Primula veris 341
Privilegia pharmacopolior. 490
Pruna Damaſcena 376
Ungarica ibid.
Purgantia 84
Prunella 424
Prunellæ Aqua 422
Lapis 231
Pſora 157
Pſyllium 579
Ptarmicæ Aquæ 432
Ptiſana 50.439
Ptyaliſmus 47
Puerperæ qua ratione purgandæ 96
Pulegium 271
Pulegii Aqua ibid.
Conſerva 272
Extractum ibid
Oleum 271
Pulmonaria 422
Arborea ibid.
Maculoſa ibid.
Pulmone erinacei 282
Vulpis 282.453
Pulmoniaca 42
Pulveriſatio 6
Pulvis Alexipharmac. 201
Analepticus 394
Anodynus 358.370
Anonymi 382
Antepilepticus 356
Antiphthiſic. 382
Bezoardicus ſimplex 344
Arthriticus 73
Cæſaris rubeus 147
Caryocoſtinus 73
ad caſum 162.484
Cartharrhal. 382
Catholicus 73
Cholagogus ibid.
Diaſennæ 72.73
Diatartari 73
Digeſtivus 209
Eryſipelatodes 376
Haly 382
Hermodactyli 66
Hydragogus 73

Pulvis laxans pro infantibus 95
Magiſtralis 72.73
Marchionis 484
Melanagogus 73
Panchimagogus ibid.
Pannonicus 148
Pectoralis 382
pro infantibus 27[illegible]
Phlegmagogus 73
Puerorum 483
Purgans 80.81
Polychreſtus 64
Saxonicus 134
Sennæ 63
Solutivus de tribus 72.73
Stomachalis 266 484
Pulveres & trageæ 371
contra abortum 429
alexipharmac. 147
de Alkekengi 371
Aloëtici 98
antimoniati pro clyſteribus *ib.*
Antidyſenteric. 429
Antipleuritici 148
Apoplectic. 345
Aſtringentes 429
Bezoardici majores & minores 148
contra calc. 245.247
carabe 371
ad caſum 425
catharrales 279.353
cephalic. 318.345
cholagogi 81
colocynthini 98
Cyprii 279
emetici 106
epileptici 344
diacorallii 371
diaphoretici 146.147
diaſpermaton 371
diatartari 81
Helleborati 98
Mnemoniaci 345
officinales 17
Panchymagogi 81
Pulveres peſtilentiales 147
phlegmagogi 81
Præcipitantes 327
præſervatorii 344
[illegible] 414
ſtegnotici 429
[illegible] 425
ſtiptici 429
ſtomachales 326
ad ſtrumas 435
vegetabiles 260.453
Pumex 241
Purgans bolus 21
pro tenerioribus 81
Hypochondriacis *ibid.*
Purgantia 4.11.18.61
78 uſque ad 86
vide cathartica.
effœta exoleta ingrata 70.71
externa 96
Oleo Cinnamomi mixta 78
Purgantium uſus 87
Pyra moſchatellina condita & canthiſ. 392
Pyrorum ſuccus 392
Pyrethrum 432
Pyrola 423

Q.

Quartanæ febres 146.150
Quercus locuſtæ 426.428
Quernorum tubercula 426
Quinquefolium 425
Quintæ eſſentiæ 30.32.334
Quintæ eſſent. vener. 49
Quotidianæ febr. 146

R.

Rad. Aronis 453
Diaphoreticæ 225
Ranæ 406
Ranarum caro 19
Epar 355
Spermatis aquæ 406
Oleum 407

Raphanus uterque 222
ruſticus 251
Raphani ſemen 100. 222
ſuccus 100
Rapiſtrum 76. 402
Rapum 402
Rectificatio ſupervacua 44
Refectiva 19. 29
Refrigerantia 388
Regne tria 60
Regulus antimonii 182
Martis *ibid.*
Remediorum diſpenſatio privata 489
ſelectus 1
Reſinoſa 11
Reſolventia 30. 46. 313
Retortæ 42
triroſtres 41
Rhabarbarata purgantia 71
Rhabarbarum 67. 68. 426
monachorum 67
Rhabarbari extract. 471
Tinctura 68
Rhaponticum 256
Rhinocerotis cornu 153. 484
Rhodia radix 223. 394
Rhodium lignum 394
Rhodii ligni oleum *ibid.*
Rhodii ſpiritus *ibid.*
Ribium ſuccus 388
Syrup. *ibid.*
Ricinus vulgaris 70
Rob 22. 29
Baccar. rhamni 76
Diamorum 482
Dianucum 428. 482
Juniperi 132
Roborantia 313
temperata 388
Rorella 273
Rorellæ eſſentia *ibid.*
Extractum *ibid.*
Infuſum *ibid.*
Roris ſalina ſubſtantia 25. 26
Ros 53
majalis 301
mineralis 300. 459
vitrioli 182
Roſa Hierichuntica 398
Roſæ 393
Albæ *ibid.*
Damaſcenæ *ibid.*
Hortenſes *ibid.*
Incarnatæ *ibid.*
Luteæ *ibid.*
Rubræ *ibid.*
Sylveſtres *ibid.*
Roſarum aqua *ibid.*
acetum *ibid.*
conſerva 22. 394
vitriolata *ibid.*
eſſentia *ibid.*
mel *ibid.*
oleum 393. 396
placentæ 393
ſpiritus *ibid.*
ſyrupus 394
tinctura *ibid.*
unguentum 396
Roſatum Saccharum 395
Roſmarinus hortenſ. 340
ſylveſtris 340
Rotulæ 74. 383. 485
berberum ſucco imbut. 389
manus Chriſti 280
carminativæ 327
pectorales 279. 280
ſtomachales 327
variæ 318
Rubia 269
Rubinus 172
Rubinus ſolaris 195
Rubrica 170
Rubi folia 392
fructus *ibid.*

Rubi eſſentia 392
Rubus Idæus ibid.
Rubi Idæi ſuccus 393
Rupicapiarum Cornu 153
Glomi ſive Pilæ 156. 313
Ruſcus 221
Ruta 128
Rutæ acetum 129
aqua ſimpl. ib.
oleum 128
ſyrup. 129

S.

Sabina 272
Sabinæ aqua deſtillata ibid.
decocta ibid.
extractum ibid.
oleum ibid.
ſal ibid.
Saccharum canthium 377
finum ibid.
penidium ibid.
refinatum ibid.
Roſatum 395
Rubrum 373
Saturni 416. 464
Syrupiſatum 22
Sacchari Oleum 378
Spiritus ibid.
Saccharina nocent nonnunquam infantibus 94. 148
Sacculi 347
cephalici 340
Sagapenum 71. 350
Sal acerrimum 163
Alembrot 240
Amareſcens 14. 54
Ammoniac. 310. 461
ejus Flores 462
ſpirit. volatil. ib.
Fixatum 163
Anatron 240
Antimonii 184
Sal Catholicum 13
Circulatus 26
Corn. Cerv. ſicc. 155
Corn. cerv. volat. 158
Culinare 236
Eſſentiale ſaccharin. 92
Tartari 212
Fontanum 236
Foſſile ibid.
Fuliginis volatil. 28
Gemmeum 236
Hypochondr. 163
Jovis 191
Lunæ 200
contra Malaciam navigantium 327
Marinum 236
Martis purgans 117. 207
mirabile 27
neutrale 206
nitri fixi deliq. 27
Pluviæ 54
Polychreſtum 461
Sacerdotale 327
Sarmentitium 209
Tartari ib. 210. 211
volatile 26. 213. 214. 215
vitrioli 106
volatile vegetabile 39
Urinæ 162
fixatum 27
terræ cœmeteriorum 53
profundioris ib.
virgineæ 54
Salia vegetabilia 130. 131
Eſſentialia 15
fixa 16
volatilia 15. 16
Sal Abſinthii 130. 267. 469
Artemiſiæ 267. 130. 469
Card. bened. 469
Catholicum 220
Centaurii 469

Che-

Sal Chelidoniæ 469
Fabarum 220.469
Fraxini ibid.
volatile 258
Geniſtæ 220
Hederæ terreſtr. ibid.
Juniperinum ibid.
Matricariæ 329
meliſſæ ibid.
Millefolii 167.469
Ononidis 220.469
Petroſelini 220
Pimpinellæ 220
Sambuci ibid.
Tamariſci ibid.
Urticæ ibid.
Salia 9
animalium fixa 16
volatilia ibid.
Cephalic. 344
è Croco metallorum 110.111
mirabilia 25
Sulphurata vegetabil. 232
Theriacalia
Salium fixorum deliquium 43
Salina coagula 185
Salinæ particulæ 40
Salis ammoniaci ſpir. 14.15.386
decrepitatio 236
Flores 239
fuſio 236
purificatio ibid.
Salis martii ſpiritus 57
Spiritus 14.235.236.237.238
tinctus 238
Tartari deliquium 27
Salix 399
ejus Aqua ibid.
Juli ibid.
Salvia 340.341
Salviæ oleum 340
Sambuci aqua ſimplex. 135
arillarum oleum 98.100
Cortices ibid.
Flores ibid.
Sambuci Fungi 424
Gemmæ 100.135
Medullæ infuſum 76
Rob 135
Spiritus è baccis 135
è floribus 135
Trageæ 135
Sandaracha 352
Sanguis agninus 167
Anatis ibid.
Anſeris ibid.
Aſininus ibid.
Bovinus ibid.
Cervinus ibid.
Ciconiæ ibid.
Columbinus ibid.
Draconis 425
Hirci 167.226.434.453
Leporis 167
Suillus. ib.
Sanicula 423.424
Santali ſpecies 397
Santonicum 433
Sapo 45.362
ejus Balſam. 362
Saponeæ 19
Saponis fruſtum pro vomitorio 100
Moſchati globuli 20
Sapphirus 174
Sarcocolla 72.351
Sarcotica 46.47
Sarſaparilla 120
Sartoria coſta 435
Saſſafras 119
ejus extractum ibid.
Oleum ibid.
Spiritus ibid.
pro Tincturis catarrhalibus ib.
Saturnus, vide plumbum
Saturni balſam. 417
Cremor 418
Cryſtalli 416
Eſſentia 417
Magiſterium 454
Minera 26

Sa-

Saturni Oleum 418
Sacchar. 416.420.464
ſal 418
Saturnina 415
Saturatio 14
Saxifragia alb. 220
Alpina 221
Scabiei remed. 176.179.434
Scabioſa 255.271.273
conſervæ 272
Scabioſæ extractum ibid.
Syrupus ib.
Scammonium 64
Sulphuratum 484
Scammonii emulſio 64.86
Magiſterium 64.470.484
Scarabæi ſtercorei 436
Scariola 253
Scincus 405
Schloder 235
Schœnanthum 339
Scolopendrium 258
Scolymus 402
Scordium 129.130.131.137
Scorpionum oleum 159.160.227.485.486
Scorzonera 134.135.252
Scrophularia 434
Scutum teſtudinis 165
Scylla 274
Scyllæ acetum 274.294.483
Fecula 275
Extractum 275
Sebeſten 376
Sebum, vide ſevum
Secundinæ 284
Sedum minus 252
Semen citrulli 378
Cucumerum ibid.
Cucurbitæ ibid.
Melonum ibid.
Semina calida quatuor maj. 326
carminativa 324
frigida quatuor 454
Sempervivum majus 399
minus, vide ſedum
Senna 63.86.91
Sennæ extractum 63.91
Folliculi 71
infuſum 86.91
pulvis 63
Serpentum exuviæ 284
Linguæ ibid.
pinguedo 283
pulvis, vide colubrinus
Serpillum 339
Serum lactis laxativ. 76
Seſamum 379
Seſeli Æthiopic. 128
Sevum agninum 361.385
bovinum 361
cervinum ibid.
hircinum ibid.
Sideritis 434
Sief 20
album 351
de thure 429
Siler 318
Silices 241
Silicum liquor ſeu tinctura 241
Siliquæ 376
Simplicia 49.59
Simpliciſtæ 448
Sinapi ſemen 251.276
Siſarum 222.402
Smaragdus 172
Smectis 170
Sol cum cornu cervi 193
Solanum 399
Solaria 8.56.366.415
Solaris regulinus pulvis præcipitatus 194
Soldanella 71
Solutiones 17
Solis fuſio per antimon. 197
Crocus 193
Sorbi fructus 426
Sordes è canthis ocul. cervi 152
Soſtra parciſſima in præf.
Sparadrapus 432
Species 260.316.317.484
Aromaticæ 484

Spe-

Species Aromat. roſat. 317
benedicti laxativi 72
carminativæ 326
diacalaminthæ *ibid.*
diacarthami 72
diacinæ 433
diacoralli 414
diacubebæ 315
diacumini 326
diaëſulæ 99
diahyſſop. 280
diajalapii 81
diaireos 279. 280
Diamargarit. calid. 403
frigid. *ib.*
Diambræ 359
Diamercurii 433
Diamumiæ 162
Dianiſi 12. 79. 280, 320
Dianthos 340
Diaolibani 351
Diapenidii 279. 280
Diaphæniconis 72
Diapraſſii 279
Diaſulphuris 201
Diathamæron 279
Diathragacant, 16. 383
Eleoscoph 72
Febrifugæ 150
de Gemmis 11
de Hyacintho 147
Imperatoris 484
ſine moſcho. 317
Indi 72
Liberantis 147
Officinales 17
Roſatæ 72. 395
Specifica 5
Sperma ceti 362
ejus Empl. 363
Ranarum 406
Spica celtica 336. 337
indica 337
noſtra 336
Spina alba 221
Spinachia 432
Spiritus 9. 15
abſinthii 259. 474
Æruginis 17. 264
Ammoniaci ſalis, *vide infra* armon. ſal.
Angelicæ 127
Aniſatus 273. 324. 474. 476
Antepilepticus 164
Aperitivus 306
Ardentes 28. 33. 36. 38. 40. 472
Armoniaci ſalis 14. 15. 164. 386. 476
Beccabungæ 251
Buxi 474
Calami *ib.*
Cancrorum 225
Cephal. & Alex. 155
Ceraſorum nigr. 341
Cerebri humani 152
è cereviſiæ fecibus 334
Cochleariæ 259. 474
Concentrati 40
Corylinus 121
Cornu cervi 154. 284. 465
& vitriolici mixtura 308
Fœniculi 474. 476
Fraxineus 121
Frumentaceus 24. 334
Fuliginis 28. 139
Guajaci 121. 474
Hæmatites 57, 207
Heraclinus 121
hydromelinus 24. 334
Juniperin. 121. 474. 475. 476
Juglandium 121
Liliorum convallium 474. 475
Martis flavens 207
Matricalis 328
Menthæ 475
Mineræ martis 191
Naſturtii 251
Nitri 41. 233. 476
cum addit. aluminis 461
compoſ. 41. 235.

Spir. Salis 14.29.41.57.236. 237.461.462
caput mort. 461
coagulatus 239.462
dulcis 238
fixatus 239
vitriolatus ib.
Salis martii 57
Tartari 140.213
eſſaleTart.&vitro Saturni 417
Saſſafras 119
ſecundinarum 284
ſulphuris 205.460
Tartari 138. 139.468
Tartariſatus 468
Tartari vitriolique crudi 412
Tartari antimon. 184
Therebinthinæ 317.475
Theriacalis 136.137.474
vegetabil. fermentatitii 474
veneris 293
veronicæ 474
Spir. vini 24.333.344
Spirit. vini alcoliſat. 335
dephlegmatus ib.
rectificatus ib.
vitrioli 15.41.240.301.302. 303.305.306.308. 309.412.413.458.459.476
Spir. vitriol. cephalicus 306
cordialis 307
concentratus 244
Spirit. vitrioli martis 291.306
philoſophic. 27.183.184. 224.237.457
vitrioli viridis 308
volatilis 39
Urinæ 386
Urinoſus 242.243.318
Splen aſininum 281
bovis ib.
ſuillum ib.
vitulinum ib.
Splenetica 36.212.248
Spongiæ lapis 242.435
Squammaria 342
Squilla vide ſcylla
Stannum 420
Stanneum inſtrum. 36
Staphiſagria 432
Stercora animalium varia 100
Stercus anſerculor. 281
caninum ib.
caprillum ib.
equinum 282
gallinaceum 281
Hirundinum ib.
Humanum ib.
Lupinum ib.
Stercus martis 282
murium ib.
paſſerum ib.
pavonis 281
ſuillum 282
vaccinum ib.
Stictica 8
Stimmi 172
Stiptica 425
Stœchas 339
Stomachi ardoribus 259
Stomachalia 266
Stomachalis pulvis 265
Stomachicum 21
Stomatica 425
Strumis 435
Struthionis ova 225
Styrax liquida 353
Suber 426
Sublimationes 31
Succinum 7.171.313.356.363
Album 363
Flavum ib.
Foſſile ib.
Præparatum 453
Succini Balſ. 364.464
Caput mortuum 364
Eſſentia 313.329
Magiſterium 363
Oleum 364.464
Sal fixum 364
volatile 364.464
Tinctura 125.363
Succiſa 133.255
Succi acidi 29
Fructuum 28.37.262

Succi

Succi Florum 35
 Herbarum *ibid.*
 Subacidi 29
Succorum condituræ *ib.*
Succus Berber. 262. 388
 Ceraſorum acid. 388
 Citri 262
 Mori 392
 Ribium 262. 388
 Rubi Idæi 393
Sudoriferum maximum 190
Suffimenta 353
Sulphur 200. 201. 459
 Antimonii 108. 110. 174. 176. 177
 Vitrioli anodyn. 310
  foliatum *ibid.*
  Narcoticum 388
Sulphurea 365. 366
Sulphur Balſam. vide Balſamum.
 Balſamus extern. 204
 Flores 202. 459
 Hepar. 203. 204. 205
 Lac 202. 460
 Liquor oleoſus 204
 Spiritus 460
 Tincturæ 203
Sumach ſuccus 426
Sumen terræ 54
Suppoſitoria 97. 98
Symbolizantia 5
Symphitum 427
Symphit. conſerva 428
 Mucilago 427
 Radix. *ibid.*
 Syrup. 428
Syrupi 22. 29. 377. 482. 483
Syr. Acetoſæ 254
 Antiheẞ. 381
 Antiphthiſ. *ibid.*
 Aperitiv. 251
 Capilli veneris 276
Syrup. Carthami 75
 Cichorii 255
 Dialtheæ 381
 Diuretic. 246. 247
 Ellebori 77
 Emetic. 108
 Hyſſopi 276
 Jujubis 375
 Liquiritiæ 276. 376
 Mercurialis 77
 Nephro cathart. 246
 Pantagogus 78
 Pectoralis 276
 Perſicorum flor. 77
 de Peto 275
 de Praſſio 277
 Purgantes 93
 Rhabarbar. 72. 75
 Roſar. compoſit. 75
  Solutiv. 395
  Helleboratus 72
 Sceletyrbicus 250
 de tribus 75

T.

Tabaci decoctum & infuſum 100
Tabacinus clyſter 98
Tabidi 19
Tabularum ſeries 18
Tacamahaca 353
Tali Bovis 166
 Cervi *ibid.*
 Leporis *ibid.*
 Suis *ib.*
Talciformis panacea 54
Talcum 442
 Rubrum 170
Talci Liquor. 442
 oleum *ib.*
Talparum cruores 435
Tamarindi 84. 86. 91
Tamariſci cortices 257

Tana-

Tanacethum 433
Tartarus 92.208.209.336
Aluminoſus 209.440
Chalybeatus 209
Emeticus 104
Nitratus 211.232
Tartarus tartariſatus 210.211
Vitriolatus 77. 210.211.318. 468
Tartari vitriolati ſimile 15
Tartarus vitriolat. Lunaris 200
Solaris 195
Tartari Arcanum 224
Balſamus 211
Cremor 209.318
Cryſtalli 15.209
Oleum 140.210.468
fœtidum 468
Sal 209.468
eſſentiale 208.209.211.212
volatile 213.214.215
ſpiritus 138.139.468
tinctura 211.212.241.468
Tarraxacum 253
Taxarum moderatio 446. 447. & ſeqq.
Taxus animal 361
Teredines 402
Terra bolaris rubr. 286
catechu 169
foliata 216.vide Arcan. Tartari.
lemnia 168
melitea 169
ſamia *ibid.*
ſancta 103.110
Tera ſigillata 7.169
ſtrigonienſis 168
germanica 168.169
rubra 168
Terræ ſigil.magiſterium 169
ſpiritus *ibid.*
tinctura *ibid.*
Terra virginea 54
Vitrioli 459
Terræ Oleum 365
Terræ ſumen 54
foliatæ liquor 14
Tertianæ ſebres 146
Teſtæ marinorum 224
ovorum 225
Teſtes apri 405
cervi 405
leporis *ib.*
Teſtudinis ſcutum 166
Teſtudinum caro 19
Teucrium 255
Therebinthina 94.216
cocta 453
Therebinthinæ aqua 217.218
oleum 217.475
Spiritus 217.218.365.453.453
Tinctura 218
Theriacale Electuarium 21.126
Theriaca 130
andromachi 144.145
antimon. chym. 144
articulorum 66
cœleſtis 127.131
communis 143
diateſſaron. 142.481
romana 143
Thlaſpi 251
Thurbith 115. *vide* Turbith.
Thuris manna 351
olibani oleum *ibid.*
Thymiama *ibid.*
Thymus 339
Tibiarum ulcera 443
Tilia 379
Tiliæ flores 339.341
Tincturæ 9.12.17.30.31.32 33.40.260
Tinctur. actes 135
Antimonii 53.157.177.178. 179.181.193
antiphthiſic. 417
aperitiva 248
bezoardic. 127.136.137.469
caſtorei 124
coralliorum 157.465
diaphoretic. 124

Tinctur. lunæ 199
martial. 207.289.463
minerales 294
nephritica 248
pectoralis 265.277
ſilicum 241
ſolares 195.197
ſpirit. nitri 234
ſuccini 124
ſulphuris 203
tartari 211.241
tartariſat. 224 145
vitrioli 309
vitrioli cliſſiform. 56
Tithymallina 69.70
Extracta 68
Tonſores 495
Topazius 172
Topica 45.47.421
contra vermes 434
Torſa 365
Tormentilla 427.428
Toſta 5
Tragacanta 379
Trageæ groſſæ 19.318
hyſtericæ 329
ſtomachales 327
Transmutator 58
Tribuli aquatici 222
Trichomanes 276
Trifolium 252
nobile 253
Tripheræ 319
Tripolitana terra 170
Trochiſci 20.72.256.371.383 485
de abſinthio 267
alhandal. 78
antipeſtilentiales 146
bechici 383
de Benzoë 280
de carabe 429
diacapparum 258
diacorallii 326.414.429
dianiſi 326
gordonii 400
Trochiſci ramich. 429
de roſis 389
de ſcylla 274
de ſpodio 429
ſublinguales 20.146
de terra ſigill. 429
Troglotides toſtus 226
Truttarum lingua 166
Tubuli uterini 165
Turbith è mercurio ſublim. 115. 444
minerale 463
vulgare *ibid.*
Turbethinum extract. 470
Turtures 434
Tuſſilago 422
Tuſſilagin. extractum 422
ſyrup. *ibid.*
Tutia 296.297.453
Tympanitis 116
Typhæ cervorum 151

V.

Valeriana 125
Varioli 122
Vaſa operculata 41.42
Stannea 14
Vegetabilia 26,60
Venæſectiones quibus proſunt 87
Venerea 400.401
Lues 118.119
Veneris capilli 276
conſerva *ibid.*
decoctum *ibid.*
Veneris ignis 57.293
ſpiritus 293
ſulphur *ibid.*
vitriolum 293.298
Verbaſci flores 384
folia *ibid.*
liquor *ibid.*
radix *ibid.*
Verbena 343
Vermiculi in ſanguine 175
vegetabilium 355
Vermibus 423

Vernacula 5
Veronica 255.256.273
Veronicæ Aqua 273
Extractum 218
Vertigines 188
Veſica Apri 435
Hirci *ibid.*
Ovis *ibid.*
Suis *ibid.*
Veſicæforme inſtr. 36
Veſicatoria 47.228
Veſiculæ calami ſcriptorii 226
Halecum *ibid.*
Victorialis 126
Vincetoxicum 133.435
Vina fructuum 29
Vinum 333
Chalybeat. 288.289
Hiſpanicum 333
Malvaticum *ibid.*
medicat. ſulphur. antimonii 108
moſchatel. fict. 134
Neccarinum 333
Rhenanum *ibid*
Vini feces 214.215
Violaria 400
Violæ purpureæ 379
Violarum Aqua 380
conſervæ 380
Eſſentiæ *ibid.*
Mel *ib.*
Oleum *ib.*
Semen 222.380
Syrupus 380
Tincturæ *ibid.*
Viperæ noſtrates 157
morſus 134
Viperarum Eſſent. 158
Oleum 159.160
pinguedo 159.453
pulvis 157. vide Colubrinus pulv.
Viperina 134
corona 161
Virga aurea 423.424
Viri Urina 284
Viſcus è Corylo, Cynosbato, pomo, quercu, Tilia, Salice 342
Viſitationes Pharmacopolior. 500
Vitis folia 400
Vitri cineres 240
Vitriolum 298.299
album 106
dulce philoſoph. 298
Hermaphroditic. 303
Lunare 106.303
Martis 106.117.207.285 303.304.305.311
Regeneratum 304.306
Roſatum 263
Rubrum 307
Saturninum 106
Veneris 57.298.303.310
Vomitivum 106
Vitriolata 51
Vitrioli anima 309
caput mortuum 459
Colcotar. 304.309
Crocus 309
Eſſentia 311
minera 55
Vitrioli Ochra 311
Oleum 307
Sal 106.459
Vitriol. Spiritus 240.301.302. 303.305.306.308.309 458
Spiritus concentratus 244
Vitrioli Spiritus ſuper vitrum antimonii vel crocum metallorum digeſtus 110
Vitrioli terra 309.310.459
Tinctura 309
Vitrum antimonii 102.103. 104.105
Ulcera Tibiarum 443
Ulmaria 133
Umbilici marini 166
Unguenta 47.346.347.486.360
Unguentarii 353
Unguent. Ægyptiac. 295

U-

Unguent. Agrippæ 98
Alabaſtrin. 442
Album.ſaturn. 418.419
Anodyn. 47.379
Apoſtolic. 296
de Arthanit. 98
Aureum 430
Camphoratum 419
Comitiſſæ 430
Clyſmaticum 385
Dialtheæ *ibid.*
diapompholigos 297
Emollient. 47
fuſcum 430
ad Hernias 431
Hyſterica 350
nihili 297
pomat. 385
pectoral. 379
potabilia 48.423
purpureum 295
reſumpti v. 37
roſaceum 297
roſatum 396
rubrum 419
ſeptem florum 432
contra vermes 334
violatum 384
Unguium raſura 100
Ungula alce 353. 354
aſinina 354
cervina *ibid.*
equarum 357
Unicornu 26. 153
foſſile 170
minerale 51
ſolare 194
Unifolium 424
Univerſalia 49
Vomitoria 98. 99
Animalia 100
Vomitoria Antimoniata 98
Liquida 107. 108
mercurial. 114. 115
mineral. 101
vegetabilia 98
Urina Embrionis 226
Hirci. 220
Viri 284
Urinæ Spiritus 162. 164.386
Urogalli lapid 282
Uromantia maledicta, in præf.
Urtica 221
Urticæ ſemen 275. 276
Uſnea 426
Uſta 5
Uſtulatio marinorum & mineralium 31
Uterina 248. 269. 283.284
Uterini tubuli 165
Uva verſa 134
Vulneraria 9.421
Vulpis pulmones 453
Uvularia 424

W

Waldrauch 217
Weindruſen 214. 216

X

XYlobalſamum 316

Z.

ZEnith juvencularum 284
Zibebæ 376
Zibetha 359. 454
Occidental. 282
Zibethina 359
Zinckum 163.421
Zingiber 268
conditum 269

F I N I S.

Fr: Justinianus Klug.

93-810912